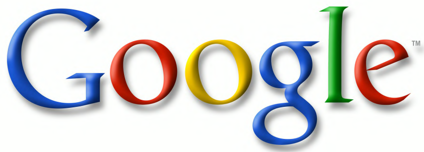
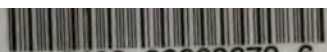
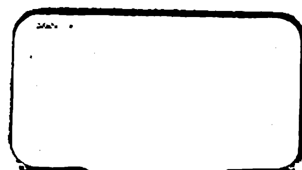

Google

Amsterdamsche

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS,

INHOUDENDE:

Eene zeer korte beschrijving der wereldberoemde koopstad Amsterdam *verder: de voornaamste staatsberigten; aanmerkelijke zaken: wetten, decreten en publicatien; Luthersch kerknieuws; naamlijsten der geproclameerden en overledenen, benevens de lijsten der openbare veilingen van hofsteden, huizen, schepen, &c. binnen* Amsterdam.

Voorts een uitgezogt en leerzaam

MENGELWERK,

BEVATTENDE

Beknopte levensgeschiedenis van MICHIEL DE RUITER; land- en volkkundige aanteekeningen; staatskronijk voor iederen dag van het jaar; bloemtuin-arbeid voor den burger; raadgevende brieven over het WETBOEK NAPOLEON; vertalingen; anecdoten en puntspreuken; logogryphen, logogryph-charades; charades en raadsels; eindrijmen, en eindelijk een WIS-, STEL- en TELKUNDIG TOEGIFT.

NEGENDE DEEL.

Te AMSTERDAM, bij
JAN RUYSENDAAL,
MDCCCXI.

AMSTERDAMSCHE MERCURIUS.

ZEER KORTE BESCHRIJVING
VAN DE WERELDBEROEMDE KOOPSTAD
AMSTERDAM.
(*Vier-en-dertigste vervolg.*)

Zoodra dezen *Dam* (thans *Plaats van 't Paleis*), in de 13de eeuw, in *den Amstel* was gelegd, was men bedacht eene sluis tot waterkeering in denzelven aanteleggen, om hierdoor geene stremming aan den doorvaart te weeg te brengen, waarmede ook weldra een aanvang werd gemaakt; zelfs blijkt uit eenige oude handvesten, dat alhier in den jare 1306 reeds twee sluizen aanwezig waren, door welke dat gedeelte van *Amstelland*, hetwelk toen *Aschdoem*, doch thans *Nieuwer-Amstel* wordt genaamd, uitwaterden. Reeds voor den jare 1426 werd ook aan de noordoostzijde van den *Dam* eene dijk aangelegd, dewelke aan wederzijde bebouwd was, en bekend stond onder den naam van *Windmolenstraat*, strekkende zich van den *Dam* tot aan de *Sint Jakobsstraat*, zijnde alleen dat gedeelte, hetwelk strekt van de *St. Jakobsstraat* tot aan de *oude Haarlemmmersluis*, onder den naam van *Nieuwendijk* bekend, hoewel die naam in later tijd, mede aan deze straat gegeven is. Onder de gebouwen welke aldaar ter dier tijd aanwezig waren, muntte in 't bijzonder uit de *lieve Vrouwe Kapel*, staande daar ter plaatse, alwaar tegenwoordig nog de *Vrouwensteeg* aanwezig is, en wel op den hoek derzelve, doch den tijd der stichting van deze *Kapel* schijnt geheel onbekend te zijn. Schuin over deze *Kapel* tusschen de *Dirk van Hasseltsteeg* en de in later tijd aangelegde *Nieuwstraat*, stond het *Gasthuis*, hetwelk mede aan die *Kapel* behoorden, en hierom *het lieve vrouwe Gasthuis* genaamd werd. Dit *Gasthuis* was alleenlijk ingericht voor zieke vrouwen, behalven dat men in hetzelve ook eenige zoogenaamde *Kostgangers* ontving; zijnde aan hetzelve ook een *Baijaart* of *Pestilentiehuis* verbonden. Na de verandering der Regeering, op het laatst

van de zestiende eeuw, werd dit *Gasthuis*, zoo ook de *Kapel*, afgebroken, en door woonhuizen vervangen.

Voorbij de *Sint-Nicolaas-* en *Gravenstraaten* komende, was nog aan de westzijde van dien dijk eene steeg aanwezig, de *wijde Kerksteeg* genaamd, om dat zij eenen toegang baande tot de *Nieuwe Kerk*, doch dezelve is geheel verdwenen bij het afbreken der huizen, dewelke tusschen dezelve en het *oude Stadhuis* gelegen waren, ten tijde dat men een aanvang maakte met het bouwen van een nieuw *Stadhuis*, wanneer dit gedeelte mede aan den *Dam* werd betrokken, die daardoor zeer vergroot werd, zoo ook door het afbreken van verscheidene huizen, dewelke, zelfs nog in den jare 1540, ter vergroting van den *Dam* afgebroken zijn. Het *oude Stadhuis* op hetzelve staande, was meer voorwaards gebouwd, en stond bijna gelijk, met de huizen aan de westzijde van den *Nieuwendijk*. Dit *Stadhuis* werd waarschijnlijk in het laatst der vijftiende eeuw gebouwd, na dat eene verschrikkelijke brand, in den jare 1652, het eerste, met drie vierde gedeelten der stad, had verteerd. Omtrent dien brand vindt men gewag gemaakt in zeker octrooi van Hertog Filips *van Bourgondiën*, waarin gezegd word: „ Van wege de afgevaardigden onzer stad *Amsterdam*, gelegen in ons land van *Holland*, is ons vertoond „ dat den vier-en-twintigsten May laatstleden, door eenen onge„ lukkigen brand, die des nachts omtrent elf uren in de ge„ melde stad begon, drie vierde deelen van dezelve aangestoken „ en verbrand zijn, zijnde een vierde gedeelte alleenlijk over„ gebleven, en onder anderen verbrand de poort, de toorens „ en de bolwerken tegen de Stad *Utrecht*, het *Stadhuis* en „ verscheiden kerken. Ook zijn de goederen en koopman„ schappen, in de huizen der gemelde drie vierde deelen, „ geheellijk door den brand vernield geworden; welke goederen „ en koopmanschappen zeer veel meer waardig waren dan de „ gemelde huizen."

Dit *Stadhuis*, hetwelk in de plaats van het afgebrandde gebouwd werd, was een schoon gebouw van gebakken steen; doch den ingang en vierschaar waren van witte gehouwen steen opgemaakt. Boven de traliën der vierschaar stonden de beelden van Hertog Willem *den zesden*; vrouwe Jakoba,

en Hertog Filips *van Bourgondiën* waaruit met veel waarschijnlijkheid wordt besloten, dat het *Stadhuis*, of ten minsten de vierschaar, ten tijde van den laatsten gebouwd is. Het gebouw pronkte met eenen hoogen spitsen tooren, en had, behalven eene menigte vertrekken, twee schoone zalen ter wederzijde van den ingang. In den jare 1652, terwijl men bezig was met het bouwen van het tegenwoordig *Stadhuis*, of *Keizerlijk Paleis*, werd hetzelve mede door eenen onvoorzienen brand in den asch gelegd.

Naast en tegen het *Stadhuis*, ten zuiden, stond een *Gasthuis* en *Kapel*, het *St. Elisabeths Gasthuis* en *Kapel* genaamd; waarvan de juiste tijd der stichting niet bekend schijnt; echter blijkt uit zeker boekje, hetwelk in het tegenwoordig *Gasthuis* nog bewaard wordt, dat het *Gasthuis* reeds in den jare 1371 aanwezig was en wel ter plaatse, alwaar het nieuwe *Stadhuis* gebouwd is. Bij het afbreken van hetzelve werden de zieken en andere persoonen uit hetzelve naar het *St.-Pieters Gasthuis*, in de *Nes*, overgebragt. De *Kapel* heeft haar aanwezen behouden, tot na de verandering der Regeering in het laatst van de zestiende eeuw, wanneer dezelve mede werd afgebroken. Van beiden deze gestichten is niets in aanwezen gebleven, dan alleen den naam van de steeg, dewelke ten zuiden het *Stadhuis* is, en weleer de *Gasthuis-Steeg* genoemd, onder welke naam zij thans niet meer bekend is; alleenlijk hebben de *Gasthuismolensteegen* nog haren naam behouden, voortspruitende uit de Gasthuismolen, dewelke daar ter plaatse op een bolwerk aan de vest, achter het *Gasthuis*, geplaatst was.

(*Het vervolg hierna.*)

VOORNAAMSTE STAATSBERIGTEN.

DENEMARKEN.

Koppenhagen 6 Julij. Een voorlopig rapport meldt het veroveren van *the Safeguard*, Engelsche oorlogsbrik, welke door 4 kanonneersloepen onder den luitenant ridder Wiegelsen genomen is. Den 30 Junij is er in de noordelijke wateren van den *Belt* een zeer luister-

rijk gevecht voor onze zeemagt voorgevallen. Een Engelsch konvooi, bestaande uit 3 linieschepen, 3 fregatten, 3 brikken en 80 koopvaarders, drie kwart mijl van *Kessnaer* het anker hebbende laten vallen, zoo zeilde de kapitein luitenant Svenson met 8 kanonneersloepen derwaards, en ankerde aan het einde van het rif. Het was twee uren na de middag, en de wind begon uit het noordwesten te waaijen. Een der linieschepen deed sein, en men zag dadelijk eene menigte kleine vaartuigen zich tusschen de groote schepen en kanonneersloepen posteeren. Ten drie uren ligtte het linieschip en 2 brikken het anker; het eerstgenoemde zeilde regt op de sloepen ten noorden van het rif aan; de brikken zeilde zuidwaards, en 16 vaartuigen, die met riemen voorzien waren, verdeelden zich om de vleugels aantevallen. Kapitein Svenson ligtte insgelijks het anker, manœvreerde op het front van de linie voor het rif, om dat hij opmerkte dat het linieschip, uit hoofde van den zuidelijken stroom, langzaam voortzeilde. Ten vier uren maakten de roeivaartuigen een schrikkelijk vuur, 't welk echter de onzen niet belette pogingen te doen om hen te enteren; maar ten half vijf roeiden zij tot midden onder de brikken terug, en hervatten van daar hun vuur. Als toen viel kapitein Svenson op de brikken aan, die zich terstond retireerden, toen zij hem zagen aankomen, zich door andere vaartuigen latende boegseeren. De vijand werd onder een levendig vuur tot kwart voor zes uren vervolgd, maar kapitein Svenson ziende dat hij onder het geschut van het linieschip verviel, schortte de verdere vervolging op, en plaatste zich onder het geschut van *Kessnaer*. Andere kanonneersloepen, die het kanon hoorden, waren ter hulp van de bovengenoemde toegeschoten, doch het was niet nodig.

ZWEEDEN.

Stokholm 23 Junij. Toen de bezending van het eiland *Wermdoe* ten gevolge van de ongeregeldheden in dit eiland wegens de rekrutering veroorzaakt, hier gekomen is om deszelfs inwoners weder in gunst bij den Koning te brengen, heeft Z. H. de Erfprins hen een aanspraak gedaan, waarvan hier de voornaamste trekken volgen:

„ De Koning heeft met smart de strafbare ongeregeldheden gezien
„ die te *Wermdoe* plaats gehad hebben. Zoo Z. M. het gevoel van
„ zachtheid welke hem kenschetst, geen gehoor verleend had, zou hij
„ uw eiland buiten de wet verklaard, en de inwoners aan de algemeene
„ verachting overgegeven hebben. De Koning moest, uit kracht der
„ resolutien van de Stenden, 50,000 man ligtten om zijn leger te re-
„ kruteren; echter heeft Z. M. er geen meer dan 15000 gevraagd,
„ wijl hoogstdezelve dit getal voldoende oordeelde voor de verdediging
„ van het vaderland. Niettemin hebt gij de vaderlijke gevoelens van
„ Z. M. willen miskennen! Zoo uwe voorouders zoo weinig vaderlands-
„ liefde hadden gehad als gij, zou *Zweeden* tegenwoordig onder een

„ vreemd juk zuchten. Wilt gij niet, vrage ik u, blijven hetgeen gij „ zijt, vrije en onafhankelijke Zweden? Mijne gesteldheid is aan de „ uwe gelijk; gij herinnert u met smart de wijze waarop de laatste „ landwehr behandeld is. De geen die toen zijnen zoon ellendig om „ zag komen, moet gewis eene zekere weerzin ondervinden, om eenen „ tweeden te geven, die hij vreest door een gelijk noodlot te zullen „ verliezen. Maar, ik herhaal het u, zoo het welzijn van den Staat „ het vertrek uwer kinderen beveelt, het geen ik niet denke, dan zal „ ik zelve met hun marcheren, en hen behandelen gelijk mijne kinde- „ ren. Houdt dan op met u dus gevaarlijk te bekommeren, en vergeet „ niet, dat het eenige middel, om onafhankelijk in zijn land te we- „ zen, is, gereed te zijn om allen aanval aftewerenˮ.

RUSLAND

Petersburg 12 *Junij.* Z. M. de Keizer over de kaai van de *Neva* te paard rijdende, bemerkte hij eene volksvergadering, waartoe een onbeduidend toeval aanleiding had gegeven; de Monarch zich er oogenblikkelijk heen willende begeven, gaf zijn paard de sporen; het paard viel neder en de Keizer kreeg twee kneuzingen aan het hoofd, en eenige ligte kwetsingen aan den linker arm. De toebereidselen voor de reize van Z. M., die men als zeer nabij aanmerkte, zijn uit hoofde van dit droevig ongeval, door een tegenbevel gestaakt.

DUITSCHLAND

Kassel 14 *Julij.* Zijne Majesteit heeft een decreet genomen, betrekkelijk de Joden, waarvan het volgende de voornaamste bepalingen bevat: „ Elke jood, in het koningrijk sedert den 31 maart 1808 ge- „ vestigd, die zich niet heeft doen inschrijven op de registers der sijna- „ goge, zal er zich in doen schrijven op de eerste oproeping van den sijn- „ dicus, met dat werk belast, op straffe om voor het gerechtshof van „ municipale politie te worden vervolgd en veroordeeld tot een boete „ van 2 tot 20 francs. De joden, die nog geen bijnaam genomen hebben „ zullen er een moeten nemen, ten langsten binnen den tijd van drie „ maanden; waarna zij op de aanbrenging van het consistorie, lijfstraffe- „ lijk zullen vervolgd en veroordeeld worden tot eene maand gevangenis. „ Het is den joden, die in eene gemeente wonen waar eene sijnagoge „ is, verboden zich elders te vergaderen voor de uitoeffening van „ hunnen godsdienst, dan in de sijnagoge. In geval van overtreding, „ en indien meer personen, dan de leden van een huisgezin, onder „ één dak wonende, vergaderd zijn, zullen de bestuurders of admini- „ strateurs van de vergadering, en die geenen, welken het gebruik „ van hun huis of vertrek geheel of gedeeltelijk toegestaan hebben tot „ eene bijeenkomst van dien aart, lijfstraflijk vervolgd en gestraft wor- „ den met eene boete van 25 tot 200 francs.

FRANKRIJK.

Parijs den 22sten Junij. De Generaal Suchet, die over het leger van *Arragon* het bevel voert, zet het beleg van *Taragona* met den uiterften nadruk voort. Den 29ften Mei, des avonds hebben de belegeraars het fort *Oliva* stormenderhand ingenomen. Deze sterkte lag op den top eener rots, 400 Fransche roeden van de vesting; sedert drie jaren hadden de Spanjaarden daaraan gearbeid, en meer dan zeven millioenen daaraan besteed Veertig duizend rantsoenen beschuit, even zoo veel drooge groenten, zoute visch en wijn, 130,000 patronen, 10 duizend ponden buskruid, 47 stukken geschut; 50,000 aardvakken, 3 vaandels en 900 krijgsgevangenen, behalve nog 70 Officieren, zijn in de magt van Zijner M. wapenen gevallen. Op het oogenblik van den aanval was de bezetting in alles 2580 man sterk geweest. Zij heeft zich hardnekkig verdedigd, en het is alleen de aanhoudende onstuimigheid der aanvallers, die hen de overhand heeft doen behouden. De Italiaansche troepen hebben inzonderheid tot 't gelukken dezer onderneming veel toegebragt.

Men meldt van *Nantes*, dat aldaar verscheidene brieven van *Isle de France* zijn aangekomen, met bijzonderheden van het geen in die Kolonie is omgegaan sedert dezelve in Engelsche magt is gevallen.

Weinige dagen, zegt men daarin, na de ratificatie der capitulatie deed de gouverneur eene proclamatie afkondigen ter oproeping der ingezetenen, om aan zijn hôtel een formulier te komen teekenen, hetwelk alleenlijk bevatten zou de verzekering van hunne *onderwerping* aan *Engeland*. De ingezetenen, daarin niets strijdigs ziende met hunne pligten, voldeden aan dit bevel, maar hunne verwondering was vrij groot, toen hun een ander formulier werd voorgelegd, waarin men de woorden van *gehoorzaamheid* en *getrouwheid* geplaatst had. Zij werden over die list verontwaardigd, en weigerden eenparig om dus de banden te verbreken, die hen, als Franschen, met het moederland vereenigden. Na vruchteloos te hebben getracht den tegenstand dier brave burgers te overwinnen, hebben de Engelschen van hun ontwerp moeten afzien, en hebben eindelijk geenen eed hoegenaamd afgevergd.

AANMERKELIJKE ZAKEN.

Men leest het volgende in het extract uit een brief van *Tirlemont*, van 20 Julij: „Deze streken, en bijna de geheele schoone oogst, welke onze velden beloofden, is door een onweder, vergezeld van een verschrikkelijken hagel, vernield geworden. Den 17den dezer, des avonds tusschen vijf en zes uren, heeft een ijsselijk onweder, gevolgd van een geweldigen hagel, welke bij de drie kwartieren uurs duurde, de schrik en verwoesting in dit geheele kanton verspreid. De hagelsteenen

waren meest alle van de grootte van een duiveneï, en vielen in zulk eene meenigte, dat in een oogenblik het geheele land er van overdekt was; zij lagen er tot de hoogte van twee voet opgehoopt, en vertoonde overal dikke ijsschotsen, zoo als in het midden van de strengste winters. Tarw, rogge, haver, garst, boekweit, voeder, en zelfs het wild, alles is door dezen ramp vernielt en verwoest. Eene kleine hoeveelheid rogge, die aan schooven gebonden stond, is al een aan dit ongeluk ontkomen. De huizen dezer stad hebben ook buitengemeen veel geleden; alle de ruiten van die huizen, wier gevels naar het noorden staan, zijn ingehageld. — Volgens de berigten, die wij elk oogenblik ontvangen, heeft de hagel zijne verwoestingen uitgestrekt over de vrugtrijke velden van *Hoxem*, *Cumptig*, *Overlaer*, *Oorbeck*, *Bost*, *Grimde*, *Hauttrem*, *Marguérite* en *Oplinter*. Het verlies, hetwelk het kanton van *Tirlemont* geleden heeft, is des te grooter, daar deszelfs voornaamste inkomsten in den opbrengst van zijn landbouw gelegen zijn".

Emden, 16 *Junij*. Bij gelegenheid der eerste ligting van 228 conscrits, welke in het departement der *Ooster-Eems* plaats had, waren er twee broeders in de conscriptie gevallen, die beide even sterk zeker meisje beminden. Dit meisje had noch aan den eenen noch aan den anderen eene stellige voorkeur doen blijken. Het lot viel op den jongsten; en bij die gelegenheid openbaarde het meisje hare meerdere genegendheid tot hem. Zoodra de andere broeder dit vernomen had, besloot hij, in plaats van zijnen broeder, naar de armée te gaan; stond aan den laatstgenoemden, bij notarieele akte, het vruchtgebruik zijner goederen af, ten einde dezen een bestaan en den eigendom daarvan te verzekeren, ingevalle hij mogt komen te overlijden, en hierop vertrok hij naar het leger.

Volgens een brief van *Koningsbergen*, van den 18den Junij, was aldaar den 14den dito, in een olij-pakhuis brand ontstaan, welke zoodanig de overhand genomen had, dat alle de gebouwen, tusschen de Beursbrug en het nieuwe hospitaal, ten getale van 278, zoo huizen als pakhuizen, benevens 10,000 last tarwe, 1500 vaten olij, eene groote menigte Russische producten, en twee binnenlandsche vaartuigen met derzelver ladingen, een prooi der vlammen geworden waren: den 18den, bij het vertrek der post, duurde de brand nog voort, doch men was dezelve meester. Offchoon de schade nog niet berekend konde worden, schatte men, dat aan koopmanschappen voor 10 à 12 millioenen, en aan gebouwen voor één millioen Pruissische daalders verbrand zoude zijn.

Schoonrewoerd, bij *Leerdam*, 4 *Junij*. Wij hebben hier een voorbeeld van buitengewone vruchtbaarheid. De vrouw van Joost Westerhoff, een dagloner, van haar zelve Annegje Boon genaamd, is den 29sten Junij l. l. van *drie* kinderen bevallen, namelijk van twee zoons en eene dochter. Gemelde kinderen zijn welgeschapen en welvarende; even als hunne moeder.

Men meldt het volgende uit *Augsburg*, dato 28 junij: naar men verneemt is in verscheidene gedeelte van *Opper-Zwaben*, de openbare veiligheid op nieuw gestoord door verscheidene roverbenden, die zich in de bosschen dier streken ophouden en van daar de reizigers aanvallen en hunne goederen overweldigen. Intusschen hebben zij nog niemand van het leven berooft. De gouvernementen van *Beijeren* en *Wurtemberg* nemen de vereischte maatregelen om hunne staten van dezelven te bevrijden."

Munchen 6 Julij. Den 27sten Junij heeft men te *Pfaffenhoven* een zekeren Dobmeijer onthoofd. Hij was 62 jaren oud, gehuwd en vader van drie nog jonge kinderen. Sedert bijna 20 jaren stak deze misdadiger woningen in brand, ten einde te kunnen stelen. Hij nam bij voorkeur de pastorijen en postmeestershuizen daartoe. Men schat de schade, die hij door deze brandstichtingen heeft aangerigt, op 150,000 guldens; verscheidene personen hebben er daarenboven het leven bij ingeschoten. Het geregt heeft hem bij het posthuis van *Pornbach* gevat, op het oogenblik dat hij in den nacht van den 20sten Junij 1809 het huis in brand stak, werd hij herkend en aangehouden. De regtbank van appel van de *Iserkreits* heeft hem bij vonnis van den 3den Mei ll. veroordeeld om levendig verbrand te worden, daar hij volgens zijne bekentenis op tien plaatsen had brand gesticht: als te *Aubing*, *Haumhausen*, *Hekenkamer*, *Rohr*, *Schweitenkirchen*, *Lindach*, *Odermarbach*, *Waal*, *Garching* en *Pornbach*. Het hooge geregtshof heeft dit vonnis veracht en de straf van verbrand te worden veranderd, door te bevelen dat hem het hoofd zoude afgeslagen worden, het geen ook geschied is.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

Amsterdam 27 Julij. Het gewoon Consistorie staat gehouden te worden op Woensdag den 7den en Woensdag den 21sten Augustus, onder voorzitting van Do. Lagers.

HERSTELDE LUTHERSCHE GEMEENTE, *toegedaan de* ONVERANDERDE AUGSBURGSCHE GELOOFSBELIJDENIS, te Amsterdam.

Het gewoon Consistorie zal gehouden worden op Donderdag den 1sten Augustus, onder voorzitting van Do. Meijer.

NAAMLIJST der GEPROCLAMEERDEN te *Amsterdam*.

Afgekondigt, 23 *Junij*.

Franciscus Auwering *en* Maria Catharina Smit.

Jan Filip Bosse *en* Margaretha ten Haak.

Moses van Abraham Coronel *en* Sara van Raphael Dias Brandon.

Matthijs Filec *en* Anna Elisabeth Knudel.

Jan Christoffel Glaarman *en* Barendina Johanna van Egmond.
Willem Hansen *en* Maria Elisabeth Schoek.
Dirk IJserfiit *en* Christina Pregge.
Ludolf Luining *en* Anna Catharina Steelwaag
Willem de Groot *en* Ida Elisabeth Evensting.
Johan David Imler *en* Mietje Lubeak.
Frans Knuyt *en* Maria Gijsen.
Jan Huelman *en* Janne Meuken.
Henricus Godefridus Mulder *en* Richarda van der Horst.
Carel Friedrich Schlupman *en* Maria Elisabeth Paret.
Christiaan Schijff *en* Julie Vivien.
Arent Slijper *en* Grietje Pieters.
Meijer Raphael *en* Hester Benedictus.
Germain Louis Schornagel *en* Maria Willemina Rademaker.
Valentijn Schemidt *en* Maria Magdalena Gerritsen.
Johannes Otto Fredrik Carel Ulendorf *en* Gijsje Blad.
Sjoert Veenstra *en* Jacobje van Daalen.
Franciscus Woons *en* Jacoba Veegens.

Te zamen 22 *Paren.*

Afgekondigt 30 *Junij.*

Johan Heinrich George Kalckhoff *en* Christina Petronella Liefringh.
Johannes Hakvoort *en* Klaasje Kreukniet.
Machiel Halpoldt *en* Rebecka Piepers.
Willem Boerlijst *en* Jannitje Nieuwenhoven.
IJsbrand Erckel *en* Margaretha Jisweit.
Frans Wilhelm Neumann *en* Cornelia van Hummel
Henricus Hermans *en* Anna Maria van der Noort.
Zadok Ephraim Dresden *en* Tellij Ruben Keyzer.
Johannes Henricus Groothuis Heidkamp *en* Maria Francisca Kuypers.
Levie Andries *en* Susanna Preins.
Pieter Pieters *en* Johanna Martina Rojaan.
Johannes Lourents Scholten *en* Wilhelmina Henrica Sonneveld.
Johannes Pasteuning *en* Catharina Pelle,
Fredrik Joseph Kalze *en* Clazina Sonnevelt.
Pieter Boeke *en* Anna Lammers.

Te zamen 15 *Paaren.*

Afgekondigt 7 *Julij.*

Gijsbertus van Vlijmen *en* Hermina Anna Meckelen.
Machiel Benjamin *en* Kaatje Jacobs.
Adrianus van de Velden *en* Johanna Maria Rode.
Johannes Ferdinandus Smets *en* Catharina Maria Offerman.
Johan Arie Kemper *en* Anna Maria Woltman.
Johannes Coers *en* Catharina Herght.
Anthonie Vink *en* Elisabeth Kuvel.
Aron Orgel *en* Rebecka Abraham Liepman Levie.
Christoffel Hanser *en* Anna Margaretha Klaaters.
Albertus van den Leeuw *en* Maria Magdalena Lammers.
Johannes Luck *en* Hilke Eden.
Hermanus Smit *en* Geertruy Nederberg.
Johannes Warmbout *en* Magdalena de Jonge.
Johannes Streur *en* Maria Christina Geertruy Seebang.
Hendrik Tieke *en* Gerarda Rugenborst
Arend van Leeuwen *en* Aaltje Wijnia.
Joannes Bartholomeus Marines *en* Maria Mulder.
Albertus Mollink *en* Alida Geertruid Schrader.
Jan Boelens Nienhuis *en* Johanna Geertrui ten Veen.
François Guillaume Ceuchen *en* Anna Geertruy Gouda

Te zamen 20 *Paren.*

Afgekondigd 14 Julij.

Jacob ter Poorten *en* Trijntje Klinkert.
Henricus van Rooy *en* Alida Joanna van Os.
Jan Roos *en* Cornelia Klumper
Hendrik van Ries *en* Johanna Geertruyd Seemsmaker.
Cornelis Pieter Halling *en* Anna Elisabeth Huber.
Huibert Middenhoff *en* Elisabeth Cornelia van Waalwijk.
Barend van Meurs *en* Elisabeth Boogers.
Dirk Pieterze Buys *en* Antje Bouman.
Paulus Laurens *en* Sijtske Fenckink.
Godfried Deelen *en* Maria Elisabeth Arkenaw
Johannes Franciscus Vlughs *en* Anna Gesina Smit.
Pieter Botter *en* Johanna Christina Schuurman.
Johannes Voorwerk *en* Mijntje de Vries.
Wilhelmus Meijer *en* Johanna Mol.
Hendricus Jacobus van Schoonhoven *en* Maria Cornelia van den Bergh.
Hendrik van Dijk *en* Johanna van Iperen.
Jan Kalden *en* Sophia Mulder.
Henrij Samuel d'Olivat *en* Marie Madaleine Corbeau.
Jean Pierre Wilhelm Peres *en* Angelique Apolline Diemer.
Christiaan Jacob Muuff *en* Anthonetta Diepgrond.
Wilhelm Ludolfs *en* Anna Mulder.
Johann Henrich Tacke *en* Aletta Maria Hamelau.
Hartog Matthus *en* Roosje Meijer Polak.
Levie Philip *en* Rebekka Meijer.
Lucas Hendrik Immig *en* Femmitje Borman.
Johannes Casper Lauman *en* Alida Peppe.
Jacob Post *en* Maria Elisabeth Dardi.

Te zamen 27 *Paaren.*

Afgekondigt 21 Julij.

Willem Bosselaar *en* Elisabeth Maria Rijdon.
Willem Spijker *en* Engeltje Edauw.
Gerardus Binsdorp *en* Agnes Sinkel.
Hermanus van Weezel *en* Maria Magdalena Einbeek.
Johan Christian Gottlieb Trumper *en* Christina Dorothea Calmeijer.
Theodorus Joannes Schmeink *en* Anna Agatha Elisabeth Lesingen.
Joanna Visser *en* Catharina Maria Horneman.
Jacobus van Walraven *en* Willemijntje Ankerna.
Penas Wolff *en* Naatje Moses.
Ambrosius Schophuysen *en* Johanna Elisabeth de Bruin.
Bernardus Siemelink *en* Jenetje de Noielle.
Hendrik Smit *en* Mietje van Es.
Carel Fredrik Schoenewolf *en* Evertje Elisabeth Veenhuysen.
Gerrit Simons *en* Johanna Alida Douwes.
Robbert Breton *en* Christina de Bie.
Rijk Wessel Doorkamp *en* Margaretha Elisabeth Daal.
Cornelis Groenhoff *en* Marrij Fonteyn.
Hendrik Huebeek *en* Pietertje Smekes.
Willem Hagedoorn *en* Gerritje de Vroome.
Johan Christiaan Kolmeijer en Gerritje de Koning.
Hendrik Koswel *en* Dirkje Tarbernal.
Teunis Landzaat *en* Antje de Graaf.
Daniel Melchers *en* Wilhelmina de Winkel.
Jacob Minjong *en* Hendrikje Ebbing.
Jacob Kok *en* Susanna Margaretha Rehm.
Jan David Maks *en* Jansje van Egmont.
Gerrit Koelink *en* Aaltje van Ringen.
Evert Post *en* Petronella ten Bruggen.
Hermanus de Lang *en* Maria Dorothea Kruger.

Casper Henrich Pijper *en* Gerardina ten Sijthof.
Jan Andriese Pieterse *en* Maria van der Boom.
Johannes Reeneman *en* Cornelia Nedermeijer.
Antoon Ringlef *en* Angenieta van het Veen.
Johann Heinrich Schukkraft *en* Alida Maria Jacobs.
Johannes Sligting *en* Fijtje Haamer.

Te zamen 36 *Paren.*

NAAMLIJST der OVERLEDENEN, te *Amsterdam*, zoo als dezelve op de navolgende dagen ter *Secretary* dezer stad zijn aangegeven; nevens de datum van het overlijden, begraafplaatsen en ouderdom.

Maandag 10 *Junij.*

Overl. Jaar.
7 Casper Willem Kettenbelt, *l. o. k.* 36
9 Anna Wilhelmina van Thulen, eenigste dogtertje van N. van Thulen, *w. kh.* 4
7 Klaasje Schroder, jongste dogter van A. F. Schroder, *l. n. k.* 1¼
8 Louisa Charlotta Pernet, *n. kh.* 1
6 Jannetje Top, *a. kh.* 69
8 Jan Harmsen, *k. kh.* ¼
5 Johanna Maria Trokkels, huisvr. van H. L. Hoenderdosse, *l. kh.* 34
8 Johannes Hoefnagel, *k. kh.* c. 5
8 Gerrit van Soomeren, *w. kh.* 84
8 Hendrina Startmans, wed. G. Goorkaaten, *a. kh.* 74
8 Hendrik Tameling, *a. kh.* 53
9 Engeltje Jacobs, wed. van ...... *a. kh.* 88
8 Aaltje Lemmerhart, wed. G. W. Gendeker, *l. a. k.* 63
8 Johannes Albertus Helwig, *l. kh.* ¼
6 Jan Helmich, *w. k.* 80
8 Maria Rudolfs, huisvr. van W. van der Tee, *a. kh.* 33
8 Christiaan van Kiesvelt, *a. kh.* ¼
7 Elisabeth Brenner, jongste dogter van J. V. Brenner, *w. kh.* 9
8 Elisa van Otterlo, *a. kh.* w. 7
10 Gerrit Oortman, *n. kh.* m. 7
8 Sina Greyssan, huisvr. van J. van der Linden, *w. k.* 23

Overl. Jaar.
9 Alida Maria Steenwijk, jongste dogter van P. Steenwijk, *w. kh.* 1¼
8 Hendrik Bakker, *l. kh.* m 11
8 Fredrik Engelhart, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 9 en 5 m.
8 Dirk Willem ter Reehorst, *w k.* 66
8 Margretha Stam, *a. kh.* 4¼
10 Cornelis van Kroonenberg, *k kh.* 1
8 Maria Bootstaat, *a. kh.* 1½
7 Catharina Wilhelmina Evers, derde dogter van L. Evers, *l. kh.* 43
8 Christina Hendrietta Meinsen, *n. kh.* m. 10
9 Hendrik Matthijs Schinber, *l. kh.* 69

Dingsdag 11 *Junij.*

10 Johanna Paton, huisvr. van J. A. Herbieg, *l. kh.* 27
9 Anna Maria Groen, *a kh.* 1 en 2m.
8 Johanna Rust, gesepareerde huisvr. van H. de Ridder, *k. kh.* 63
9 Joannes Theodorus Kaatman, *l kh.* 38
9 Martinus Bouwe van der Velde, *no. k* 29
9 Willem Adolf Nicolaas Ramhorst, *o. k.* 5¼
9 Dirk van Juge, *w. k.* 30
8 Jan Jurgen Bartels, *a. kh.* 90

Overl. Jaar
8 Hendrika Roelofs, *a. kh.* 2
8 Maria Elisabeth Xaveria van der Put, huisvr. van B. Alberdingk, *o k.* 30
9 Abraham de Koning, *a. kh.* 60
9 Catharina Dorothea Scheffer, oudste dogter van M. Scheffer, *a. kh.* 2
9 Antonie Hartman, *a kh.* m. 11
9 Maria Catrina Cels, *a kh.* 1¼
8 Matthijs Diederik Muller, *k. kh.* m. 11
9 Cristina Deijenbergs, *a. kh.* 1½
7 Hendrik Bouwer, jongste zoon van J. Bouwer, *l. kh.* 1¼
11 Het ongedoopte Kind van de huisvr. van A. Helwig, *k. kh.* d. 4
6 Maria Kroon, *w. kh.* 18
8 Josephus Johannes Windelen, *a. kh.* d. 2
10 Jan Huysman, eenigste zoon van J. Huysman, *a. kh.* 1¼

Woinsdag 12 Junij.

8 Gerhard Godlieb Wolting, *k. kh.* 65
10 Teunis Spoel, een D. L. A. Weeskind, *a. kh.* 4¼
10 Albertus Otteaz, een D. L. A. Weeskind, *a. kh.* 4¼
11 Jacoba Geerts Holtman, huisvr. van D H. de Boer, *o. k.* ca. 59
11 Alida Verbeek, eenigste dogter van de wed. J. Verbeek, *w kh.* 5
10 Maria Girandet, wed. van C. Bonté, *n. z. c.* 64½
10 Jan de Vogel, eenigste zoontje van de wed. J. de Vogel, *k. kh.* w. 9
11 Maria Cristina Walboom, *a. kh.* 1¼
9 Jacoba van Zalingen, wed. L. H. Bobbink, *k kh.* 64
8 Johannes Fredrik Emmerich, *a. kh* m. 5

Donderdag 13 Junij.

9 Anna de Reé, *a. kh.* 77
12 Petrus Cornelis Alblas, *o. k.* w. 4

Overl. Jaar
11 Catharina Bouwmeester, wed. N. Porjeeren, *a. kh.* 64
11 Hubert van der Laan, *L. kh.* m. 10
12 Antonius Beijer, *k. kh* w. 8
11 Adriana Carolina Susanna Canter Visscher, jongste dogter van C. J. Canter Visscher, *z. k.* 3¼
12 Elisabeth Wiggers, wed. A. W. Menkens, *o. k.* 61
11 Johanna Charlotta Mourits, *l. kh.* 6
11 Henrica Wilhelmina de Graaf, *a kh.* 5

Vrijdag 14 Junij.

11 Aaltje Richter, huisvr. van J. D. Claassen, *k. kh.* 40 en 4 m.
12 Catharina Henrietta Comman, *w. kh.* 8
12 Josijntje Heukel, huisvr. van C de Jong, na *Buikspoel* uitgev. 65
13 Maria Peeters, jongste dogter van C. F. Peeters, *a. kh.* 2
12 Petrus Boukes, *l. kh.* m. 10
9 Helena Zifte, jongste dogter van H. Zifte, *k. kh.* d. 7
8 Johanna Maria Doorman, derde dogter van J. D. Doorman, *o. k.* 3
10 Marinus Theodorus van Stock, jongste zoon van J. J. F. van Stock, *l. kh.* w. 10
9 Henderica Petronella Vrijdag, huisvr. van J. H. Meijer, *a kh.* 38
6 Margreta Droogmans, wed. C. Bonbeek, *k kh.* 76
10 Margaretha Fock, wed. van J. Huyser, *k. kh.* 64
11 Christina Angenieta Geertruy Buygels, *k. kh.* d. 11
9 Coenraad Wagenburg, behuwd zoon van J. Icke, *a. kh.* 28
8 Kaatje van Staaveren, *a kh.* 2
10 Bernardus Hendrikus Langenhoff, *o. k.* 6
11 Hendrina Maria Dunnebacke, *l. kh.* 1¼
10 Naatje Assenbroek, *k. kh.* m. 11
12 Marten van der Poel, *a. kh.* 53

Overl.

Overl. Jaar
8 Jan de Liefde, *k. kh.* m. 4
13 Harmanus de Bruyn, *a. kh.* 75
13 Johannes Rinck, *k. kh.* 2 en 4 m.
13 Jan Hendrik Hagedoorn, *k. kh.* 3½
13 Evert Veerman, *k kh.* 1
12 Christiaan Tjerks, *l. kh.* 6
14 Johannes George Hildebrandt, *k. kh.* w. 4

Saturdag 15 Junij.

13 Jacob Stijgelman, *a. kh.* 65
13 Pieter van Soelen, jongste zoon van H. van Soelen, *a. kh.* w. 9
9 Dirk Labotz, *a. kh.* 32
14 Marretje Spenner, *a kh.* d. 16
13 Maria van Gaalen, huisvr. van J. W. de Veer, *l. kh.* 58
12 Pieter Papenmeijer, *w. kh.* 2
14 Pieternella Johanna Hering, *a. kh.* 6
14 Theodorus Christianus Jacobus Matthies, *a. kh.* w. 11
12 Jacobus van Wijngaarden, eenigste zoon van C. van Wijngaarden, *k. kh.* 1
15 Angenis de Leeuw, *a kh.* 22
13 Catharina Helena Beun, *w. kh.* ½
12 Willem Daniel Schreuder, *k. kh.* 5
13 Anna Christina de Ridder, huisvr. van J. Wilmet, *o. k.* 60½
14 Christiaan Corneliſſe, *a. kh.* m. 4
14 Christina Noster, huisvr. van H. Cronfelaar, *l. kh.* 26
14 Hendrik Hulsker, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 7
14 Elias Liepe, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 12½
14 Hendrik Hartman, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 10½
9 Jan Ben, *l. kh.* 51
11 Cornelia de Helt, huisvr. van G. Frazer, *w kh.* 44
13 Johannes Frederik Huysden, *w. kh.* 51
13 Pieter Cornelis Hameraman, *a. kh.* 4
13 Antje Roling, eenigste dogter van J W. Roling, *l. kh.* 1½

Overl. Jaar.
12 Coenraad Tuyn, *k. kh.* 40
14 Maria Helena van Weert, *w. kh.* m 1½
15 Catharina Sophia Dimmeling, *k. kh.* m. 11
14 Gerrit Wagner, *a. kh.* 1½
14 Jan Rijsvogel, *a. kh.* 1

Het getal der Dooden is 173.

Maandag 17 Junij.

15 Swaantje Hendrika Determeijer, *w. kh.* 3
14 Jan Olland, *w. kh.* 60
16 Jacoba Snel, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 53
15 Andries Grim, *a. kh.* 50
15 Helena Beijer, *w kh.* 2
14 Grietje de Kip, *w. kh.* 2
15 Dirk Schoenmaker, *w. kh* 8
14 Jacob Sprenger, huisvr. van C. C. Hamer, *a. kh.* 44
16 Josephus Lambertus Klijnepelder, eenigste zoon van J. Klijnepelder, *k. kh.* w. 13
16 Johanna Pieters, *k. kh.* d. 3
15 Willem van den Bey, *l. kh.* 5
15 Willemina Jacoba Hoog, middelste dogter van J. Hoog, *a. kh.* 6½
15 Johan Jacob Wilcke, eenigste zoontje van E. Wilcke, *k. kh.* 1½
16 Geſiena de Witt, een Roomsch Weeskind, *l. kh.* 5
14 Maria Nolte, *l. kh.* 31
14 Maria de Groot, *k. kh.* 15
15 Jan Coenraad Brandt, *n. z. c.* 21
16 Emanuel Horſelenberg, *w. kh* 2
15 Daniel Spiering, zoon van C. Spiering, *a. kh.* 1½
15 Anna Maria Bootſtaaf, *a kh* 6
15 Jan Ronzieres, *o. z. c.* ca. 58
16 Catrina de Pieterſen, *k. kh.* 4
15 Maria Louiſa Fieje, huisvr. van F. H. Hanvelder, *n. kh* 45
15 Willemina Catrina Aan, wed. S. Peeters, *w kh.* 57
16 Elbertus Wolſchijn, middelste zoon van A. Wolſchijn, *a. kh.* 22

Overl. Jaar.
15 Kasper Hofman, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 16
14 Joannes Broekman, *w. kh.* 49
16 Maria Charlotta Elisabeth de Witt, jongste dogter van G. de Witt, *a kh.* 2
16 Anna Margaretha Caper, *n. k.* 71
15 Annaatje van Gogh, *a. kh.* 4
14 Johanna Wilhelmina Drewes, *w. kh.* ca. 20
15 Maria Piepers, *a. kh.* 46
16 Elisabeth Heyjen, oudste dogter van H. Heyjen, *w. kh.* 1½
15 Johannes Mouwer, jongste zoon van P. Mouwer, *k. kh.* 1
16 Alida Jacoba Henning, *l. kh.* ca. 21

Dingsdag 18 *Junij.*

16 Adriana Sluyter, huisvr. van W. Engelberts, *o. k.* 73
17 Maria Reedeker, *w. kh.* 8
15 Grietje Vink, wed. W. Slot, *l. kh.* 54
16 Willemijntje van Rossum, wed. H. Tijhuyzen, *n. kh.* 66
15 Jan Jager, *k kh.* 99
16 Catrina Luurs, wed. van J. Bruyn, *k. kh.* 36
13 Dirk van Hinlopen, *l. n k.* 72
15 Johannes van der Noort, *l. kh.* 1
17 Jacoba Timper, jongste dogter van H. G. Timper, *k. kh.* ca. 1½
16 Jan Christiaan Hendrik Witteveld, eenigste zoon van C. Witteveld, *k. kh.* 1¼
15 Elisabeth Berninck, wed. A. van Limbeeck. *o. k.* 70
15 Geertrui Potharst, *k kh.* 4
16 Johan George Schmidt, *n. z. c.* 10½
18 Gerrit Ligteren, een A. M. N. Weeskind, *l. kh* 6
15 Margretha Nuwenhuys, jongste dogter van J. Nuwenhuys, *w. kh.* 1
15 Jan Sina, *w. kh.* 1
17 Maria Johanna Briedé, *l. kh.* ca 1½
15 Barend Freyman, *w. kh.* 41

Overl. Jaar.
17 Alida Hillegonda Asbeek, *a. kh.* 48
15 Arnoldus Siewers, *k. kh.* 41
18 Wijntje Johanna de Vries, *a. kh.* 91

Woensdag 19 *Junij.*

17 Cornelia Wulner, huisvr. van G. H. Hanrath, *l. o. k.* ca. 40
16 Henderina Rekman, wed. D. Stork, *w. k.* 84
18 Anna Louisa Gudde, *a. kh.* 1
16 Catharina Maria Cramer, *n. kh.* 1 en 1 m.
15 Jan Groeneveld Asz., *w. k.* 75
18 Harmen Christoffel Holtkamp, *n. kh.* 21
17 Hanna Hendrina Kemmer, *l. kh.* 2
19 Jan Fredrik Tijs Meijer, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 15
19 Maria Wiegering, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 11
17 Agie de Leeuw, huisvr. van H. Haring, *l kh.* 76
17 Lambertus Versteege, *l. kh.* 63
16 Geertruy Brest, huisvr. van D. Heyting, *z. k.* ca. 72
18 Isakus Hendrikus Houtkoper, *eil. k.* 46
17 Cornelia Elisabeth Spilker, huisvr. van A. Scheier. *l. n. k.* 32
16 Gerrit Bres, *l. n k.* 74
16 Willem Koertens, *w. kh.* 58
16 Cornelia Lescher, huisvr. van J. Witlam, *a. kh.* 48
18 Ariaantje van Meckeren, *w. kh.* 21

Donderdag 20 *Junij.*

17 Sara Maria Overbeek, *w kh.* 72
19 Elisabeth Huygens, *n. kh.* 24
17 Dirk Reuver, *l. n. k.* 50
16 Geertruy Elders, wed J. van den Broek, *a. kh.* 76
18 Stoffelina Margreta Pepijn, *a. kh.* ca. 4
19 Daniel Reyman, *a. kh.* 1
17 Carolina Johanna Poppen, *w. kh.* 20
20 Jacobus Mensch, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 10

Overl.		Jaar.
18	Jan Christiaan Leyding, *a. kh.*	47
20	Elisabeth Jansen, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.*	7½
18	Helena Maria Ravens, *l. kh.*	19
17	Henriette Mattheijer, *w. kh.*	2½
16	Naatje Rademaker, *a. kh.*	w. 8
19	Joannes Gerardus Anthonius van Ebbing, *a. kh.*	d. 9
18	Anna Christina Boekstal, *k. kh.*	1½
17	Christina Lugt, huisvr. van J. Tieboel, *eil. k.*	45
16	Jan van der Linde, *a. kh.*	6
17	Teunis Poelman, *k. kh.*	46
18	Franciscus Cornelis ter Horst, *k. kh.*	w. 21
17	Antje Wissels, huisvr. van W. Bollman, *l. n. k.*	52
18	Cornelia Theresia Oost, *a. kh.*	16
19	Hermanus van Lummel, *w. kh.*	43
18	Marretje Cremoes, *l. kh.*	1½
20	Dirkje Roef, *w. kh.*	m. 4

Vrijdag 21 *Junij.*

20	Maria Catharina Isabella Frey, *a kh*	m. 11
19	Christina Willemina Duyker, middelste dogter van H. W. Duyker, *l. kh.*	ca. 2
19	Geertruy Maria Wouters, oudste dogter van H. Wouters, *a. kh*	11½
19	Alida Nieuwberg, huisvr. van P. Hofstee, *n. k.*	52
20	Everard Ferdinand van Moenuwe, *a. kh.*	d. 4
19	Jan Tollenaar, *k. kh.*	3½
19	Frans van Kempen, eenigste zoon van A. van Kempen, *a kh*	1 en 11 m.
19	Gerrit Outkoop, oudste zoon van L. Outkoop, *w. kh.*	3
19	Johanna Wilhelmina Catharina Fachenger, huisvr. van D. W. Brandsteder, *l. n. k.*	48
19	Pieternella Bekestroom, wed. H. Scholten, *k. kh.*	75
19	Pieter Casper Diekeatman, *a. kh.*	51

Overl.		Jaar.
21	Hk. van Schalkwijk, *w. kh.*	w. 13
21	Antonie Geering, *a. kh.*	w. 17
20	Paulus Koch, *a. kh.*	2½
18	Petronella Santberg, oudste dogter van H. Santberg, *a kh.*	ca. 2
19	Dirkje Bendiks, eenigste dogter van M. Bendiks, *a. kh.*	2½
17	Jacobus Dekker, *k. kh.*	56
19	Fredrik Bon, jongste zoon van F. Bon, *a. kh.*	1
20	Anna van Son, wed. van B. Knuttel, *wo. k.*	65

Saturdag 22 *Junij.*

20	Nicolaas van Thulen, *w. kh*	31
20	Johanna Frederica Brandt, *n. z. c.*	1 en ½ m.
20	Het ongedoopte kind van de huisvr. van J. Fontijn, *k. kh.*	d. 1
20	Pieter Reyding, *w. kh.*	3
21	Jacobus Johannes Baptist Gervers, middelste zoon van G. Gervers, *k. kh.*	4
21	Maria Cornelia Häggberg, oudste dogter van O. Häggberg, *w. kh.*	8
20	Marretje Wolff, *a. kh.*	37
19	Johanna Maria ter Haak, *l. kh.*	1
20	Hendrik Rijssnijder Gerritz, *l o. k.*	59
21	Abraham Franken, een A M N. Weeskind, *l kh.*	8½
21	Anne Henriette Patoir, *wq. k.*	1
21	Christiaan Johannes Stukij, eenigste zoon van C. J. Stukij, *a. kh.*	d. 15
20	Elisabeth Swarts, dogter van H. Swarts, *n kh*	w. 20
20	Hendrik Siegelaar, *a. kh.*	m. 7
21	Catrina de Groot, *a. kh.*	3½

Het getal der Dooden is 178.

Maandag 24 *Junij.*

23	Vastrik van Rossum, *a. kh.*	d. 14
21	Joachim Ernst Botter, *o. k.*	76
21	Christiaan Gaauw, *a. kh.*	5
21	Johan Philip Ros, *n kh*	60½
20	Daniel Hellingman, *wo. k.*	80½

Overl.		Jaar.
22	Anthonie Christoffel Straater, eenigste zoon van A. Straater, *a. kh.*	m. 11
23	Hans Andries Rugaard, jongste zoontje van J. Rugaard, *a. kh.*	1 en 10 m.
22	Josephus Hendrikus Kempers, *k. kh.*	½
21	Nicolaas Krombeek, jongste kind van N. Krombeek, *l. kh.*	1
22	Anna Christina Braspenning, *a. kh.*	4
23	Maria Elisabeth Elderkamp, *a. kh.*	3
20	Arend Bähr, *l. kh.*	2
20	Tames Cornelis de Jong van Straaten, *l. kh.*	54
23	Catharina Ros, wed. van W. Kroesen, *a. kh.*	66
22	Maria Christina voor den Berg, jongste dogter van G. H. voor den Berg, *w. kh.*	5½
22	Catharina Elisabeth Hoogeboom, *l. kh.*	w. 10
23	Bartolomina Christina Wellenberg, *l. kh.*	11
22	Jurriaan Karel Franken, eenige zoon van J. Franken, *w. kh.*	d. 14
23	Johanna Wilhelmina Karzo, *l. kh.*	w. 13
22	Het ongedoopte Kind van de huisvr. van F. van Zee, *l. kh.*	u. 12
22	Sophia Vervloosen, een Rooms Weeskind, *l. kh.*	9
23	Geertruda de Langen, *k. kh*	d. 14
23	Johannes Revel, eenige zoon van J. Revel, *a. kh.*	½
23	Paulus Wijchers, *a. kh.*	ca. 4
21	Maria Corvijn, laast wed van S. Roosendaal, *a. kh.*	78½
24	het ongedoopte Kind van de huisvr. van Pr. Koster Jr., *a. kh.*	u. 24

Dingsdag 25 Junij.

Overl.		Jaar.
22	Johanna Sophia van Beek, huisvr. van H. J. Veldwijk, *o. k.*	67
23	Cornelis Baas, *a. kh.*	48
24	Helena Kreuger, *w. kh.*	½
23	Nicolaas Blok Jr., *a. kh.*	2½
23	Johannes Bernard, *k. kh.*	½
24	Jannetje Lot, eenige dogtertje van J. G. Lot, *a. kh.*	3½
23	Alia Maria Rellegerd, *a. kh.*	1½
23	Gerrit Braak, *l. kh.*	60
23	Catrina Antonia Nienaber, huisvr. van J. Rebel, *l. kh.*	34½
22	Joachem Martinus Smit, jongzoon van C. Smit, *a. kh.*	1½
22	Dorothea Anna Roos, huisvr. van J. C. Hillebrand, *a. kh.*	44
23	Olfert Gekkelin, *a. kh.*	63
22	Arie Modder, *k. kh.*	7
23	Jannetje Trap, eenigste dogter van H. Trap, *k. kh.*	1½
23	Sara Geertruda Valk, *k. kh.*	m. 11
22	Antonie Dirksen, *a. kh.*	1½
22	Johanna Elisabeth Bierman, *w. kh.*	11
22	Catharina Elisabeth Bierman, *w. kh.* Twee Zusters.	5
23	Dirkje Roelofs, wed. A. A. C. Trestorf, *k. kh.*	71
23	Fredrik Heyne, een D. I. A. Weeskind, *a. kh.*	2½
23	Arnoldus Jacobus Loos, *k. kh.*	55
22	Jan van Wagtendonk, *l. kh.*	44
23	Hanna Vingerhoed, jongste dogter van J. C. Vingerhoed, *l. kh.*	4
21	Grietje de Leeuw, wed. van J. Changuion, *w. kh.*	66
22	Maria de Wit, eenigste dogter van J. de Wit, *w. kh.*	w. 17
24	Johanna Sterk, huisvr. van C. Mieog, *k. kh.*	56
22	Christina Maria Gasman, *l. e. k.*	2

Woensdag 26 Junij.

Overl.		Jaar.
23	Jacobus Hendrikus Kuyper, *k. kh.*	ca. 3
25	Susanna Maria Allard, *k. kh.*	2
26	Anna Tamse, *a. kh.*	2½
23	Willem Paulus van Warrebey, *a. kh.*	2

Overl.		Jaar.
25	Barend Hendrik Timmer, *a kh.*	64
23	Johannes Martinus Lintz, *l kh.*	17
22	Johannes Claasen Glasberg, *w. kh.*	5½
25	Machiel Valk, *k. kh.*	1
23	Grietje van Strand, wed. van A. Lindsmit, *a. kh.*	79
23	Frederik Willem Heemeling, *k. kh.*	58
25	Alexander Dammervel, *a. kh.*	45
24	Hendrikus Albertus Eykelboom, *k. kh.*	2

Donderdag 27 Junij.

26	Jacoba Christina Scheffer, *a. kh.*	w. 3
24	Anna Boerma, wed. J. Tak, *a. kh.*	61
24	Johannes Wilhelmus Schomberg, *o. k.*	50
26	Dirk Vethaak, oudste zoon van D. Vethaak, *w. kh.*	2
26	Antje van der Vliet, *n. kh.*	1
25	Petronella Hendrica Scheidius, wed. G. Buis, van onder *Loenen* ingev. en begr. in de *o. k.*	62½
26	Haatje Daniel Kroezen, *a. kh.*	31
26	Daniel Wigbold Crommelin, na *Haarlem* uitgev.	40
25	Anna Catharina Crajenschot, huisvr. van H. J. Palmhoff, *eng. k.*	28
26	Willem Vermeer, jongste zoon van W. Vermeer, *n. kh.*	1½
25	Joannes Smit, jongste zoon van J. Smit, *a. kh.*	m. 5
24	Pieter Gerrit Giedeon Barvoet, *w. kh.*	26
25	Diewertje Wind, huisvr. van J. H. Troutman, *k. kh.*	37
26	Klaas Altena, *no. k.*	3
25	Wilhelmina Frederica Schumachers, huisvr. van F. W. Rolffes, *n kh.*	38
26	Neeltje de Haan, *k. kh.*	2½
25	Selia van Thiel, *k. kh.*	1½
26	Teunis Siemon Neut, *a. kh.*	72
25	Maria Wilhelmina Drost, *k. kh.*	30

Overl.		Jaar.
25	Johannes Hermanus Scheffer, *k. kh.*	23
25	Gerritje Paasche, *k. kh.*	w. 13
24	Maria Johanna Hulsman, jongste dogter van de wed. J. H. Hulsman, *k. kh.*	23
26	Aaltje Braas, huisvr. van J. van Dijk, *z. k.*	70
24	Hendrik Jager Jr., *l kh.*	7
25	Willemina van Sall, oudste dogter van de wed. G. Knottenbelt, *w. k.*	25
24	Johannes Hauwert, *k. kh.*	1½
27	Anna Geertruy van Spreekens, *w k.*	1½
26	Johannes Grevelt, eenigste zoon van J. Grevelt, *w. kh*	d 1
24	Jan Emanuel Uitzinger, *k. kh.*	70

Vrijdag 28 Junij.

26	Johannes Arnoldus Meijer, *a kh.*	6½
23	Henderica van der Velden, *w. kh.*	1½
27	Fredrik Willem Hooman, *a. kh.*	1
27	Tetje Haijen Muller, huisvr. van C. Pieterse Krook, *a. kh.*	63
26	Maria Greeven, wed. M. de Swart, *a kh.*	84
37	Margaretha Crookscher, wed. Z. Schuchart, *a. kh.*	76
26	Theodora Elisabeth Bos, *l. kh.*	34
26	Henri Meyjes, *oo. k.*	3
26	Fredrik Buchner, *z. k.*	16
26	Gerrit Horst, *a. kh.*	55
26	Wimpje Alberts, *k. kh.*	7
26	Hendricus Mulder, *a kh.*	7
27	Elisabeth de Wolff, eenigste dogter van H. de Wolff, *k. kh.*	22
26	Fredrik Octhof, *a. kh.*	39
26	Anna Maria Raguin, *w. kh.*	5½
27	Maria Barbera Eghard, *a. kh.*	1½

Saturdag 29 Junij.

27	Christina Pilegard, wed. van N. Nissen, *l. o. k.*	ruim 84
28	Hendrika Koelman, *a. kh.*	14
27	Pieter Soltedes, *a. kh.*	47

Overl.		Jaar.
28	Johanna van Duuren, *a. kh.*	44
28	Johanna Koster, *k. kh.*	84
27	Catharina Hermina Grunlo, *w. kh.*	6
27	Dirk Albertus Hopman jongste zoon van J. Hopman, *k. kh.* m	8
28	Willemina de Kat, oudste dogter van W. de Kat, *n. kh.*	16
26	Louwrens de Graaf, *l. o. k.*	76
28	Hester Pronk, *l. kh.*	19
28	Johanna Helena Tak, *l. kh.*	2¼
26	Margaretha Schreuder, wed. J. D. Demon, *k. kh.*	54
27	Hendrik George Juwelier, *w. kh.*	1¼
28	Ariaantje Pieternella de Vries, jongste dogter van H. de Vries, *w. kh.*	w. 6
26	Catharina Elisabeth Habersberg, huisvr. van J. G. Voigt, *l. n. k.*	59
27	Hendrik Meehens, *w. kh.*	w. 5
26	Alida Boerboom, wed. van H. Remmers, *l. kh.*	77
27	Johannes Bernardus Hendriks, *l. kh.*	4
28	Johanna Kramer, eenige dogter van J. Kramer, *k. kh.*	w. 5
27	Take Martens Cordoes, *k. kh.*	2
28	Geertruida Helena Schageman, eenigste dogter van H. M. Schageman, *a. kh.*	ca 3
27	Joseph Hendriks, jongste zoon H. Hendriks, *k. kh.*	18
27	Joannes Bernardus Visser, *a. kh.*	2¼
28	Maria Visser, *a. kh.*	¼
	Broeder en Zuster.	
26	Frans Theodorus Brussel, *l. kh.*	1½
28	Louisa Margretha Voogt, huisvr. van L. Lammers, *w. kh.*	31
29	Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. C. Teding van Berkhout, *n. z. c.*	

Het getal der Dooden is 160.

Maandag 1 *Julij.*

1	Abraham Veldman, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.*	12

Dingsdag 2 *Julij.*

Overl.		Jaar.
1	Maria Christina Petronella Walter, *a. kh.*	m. 1
1	Christina Koning, huisvr. van J. H. Treutzah, *a. kh.*	37
1	Johanna van Luttekenhuyzen, wed. van P. Lijndraaijer, *a. k.*	83
1	Jan Rijnhart, *n. kh.*	w 10
1	Fredrik Fijtelaar, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.*	10¼
1	Frans van Leeuwen, jongste zoontje van C. van Leeuwen, *a kh.*	w. 19
1	Wouter Buttenaar, *a. kh.*	1¼
1	Petrus Ris, *l kh.*	1¼
1	Pieter Koster, *n. z. c.*	68
1	Alida Margaretha Monderloo, *k. kh.*	3
1	Anna Margaretha Frederiks, eenigste dogter van J. B. Frederiks, *k. kh.*	1 en 5 m.
1	Henderica Baringa, *k. kh.*	3

Woensdag 3 *Julij.*

2	Petronella Croese, wed. van C. van den Berg, *l. kh.*	50
1	Jacobus Vos, middelste zoon van J. H. Vos, *w kh.*	ca. 2
2	Cornelis Vos, jongste zoon van J. H. Vos, *w kh.*	ca. 1
	Twee Broeders.	
2	Metje ten Hoorn, huisvr. van J. van Aalderen, *k. kh.*	49 en 8 m.
1	Henricus Verheijen. *l. kh.*	41
2	Hermanus Dominicus Smets, eenigste zoon van H. Smets, *k. kh.*	1¼
2	Cornelia Henderica Johanna Schmeddes, *a. kh.*	w. 4
1	Leendert Heykoop, eenigste zoon van L. Heykoop, *l. kh.*	¼
3	Neeltje Calle, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.*	8¼
2	Marretje van Beerendregt, wed. C. Blooto, *w. kh.*	80
1	Jurriaan Kleunder, *k. kh.*	67
1	Wijbregt Langeman, *a. kh.*	1

Overl. Jaar.
2 Jan Hendrik Kesseler, jongste zoon van de wed C. Kesseler, n. kh. 4
2 Maria Snijberg, een Roomsch Weeskind, l. kh. 8
3 Helena Wolfers, een Roomsch Weeskind, l. kh. 8

Donderdag 4 Julij.

3 Berendina Minne, huisvr. van B. Lusling, n. kh. 63
2 Hendrik Kreuger, w. kh. 4 en 5 m.
2 Willemina de Vries, n. kh. ¼
1 Berendina Reurink, huisvr. van A. Kroes, w. kh. 55
1 Egbert Kroes, w. kh. 19
2 Cootje Kaspers, a. kh. 6
3 Susanna Scheuer, eenigste dogter van J. P. Scheuer, a. kh. d. 17
1 Hendrik Hattes, a. kh. 33
2 Het ongedoopte Kind van de huisvr. van A. J. Poel, n. kh. d. 1
2 Antje de Vries, wed. van J. Jegleven, l. kh. 84
2 Hendrik Russer, w. kh. 1½
3 Geertje Maria Kruyt, huisvr. van J. J. Sijfke, l. kh. 36
2 Eva Wilhelmus Mihzer, w kh. 2½
4 Maria Liebergen, een Roomsch Weeskind, l. kh. 7

Vrijdag 5 Julij.

1 Catharina Hendrica van Zelm, eenige dogter van B. A. van Selm, n. k. 2½
3 Jacobus Egbertus den Ouden, l. kh. 11
4 Lucas Gerrits, w kh. 2½
4 Anna van Tonningen, huisvr. van A. van Esch, a kh. 49½
4 Anna Frederica Ulrich, a. kh. 7½
3 Hermanus Frederik Lodewijk Beckel, k. kh. w. 18
4 Wilhelmus Adrianus Tuyn, w kh. w. 6
2 Johanna de Rouw, k. kh 1½
2 Grietje van den Berg, l. kh. m. 7

Overl. Jaar.
4 Helena Margretha de Graaf, a. kh. 2
2 Dirk Mulder, z. k. 2 en 2 m.
8 Dirkje Glintman, huisvr. van W. van Heymenberg, z. k. 62
4 Jan Bernardus Mulder, a. kh. 3½
3 Jan Tavis, k. kh. w. 5
4 Hendrik Adrianus Jugwersen, jongste zoon van H. Jugwersen, k. kh. 2
4 Anna Sophia Maria Franken, a. kh. d 16
3 Joseph Visser, l. kh. w. 11
3 Anna Maria Wolff, jongste dogter van H. Wolff, k. kh. 1
4 Catharina Maria Joanna Horstman, jongste dogter van J. Horstman, k. kh. 8
5 Albertus Theodorus ter Steeg, l. kh. 36

Saturdag 6 Julij.

5 Gerrit Willem Stoltink, n kh. 1
5 Johan Coenraad Hoffman, jongste zoon van J. Hartman, l. kh. 20
4 Anna Elisabeth Noors, a kh. 3
4 Jacobus Mak, k. kh. 1
5 Johannes Hendrikus Klaesen, l. kh. 4
5 Johanna Heyning, huisvr. van A. van der Moot, n. kh. 62
5 Barend Harmen ter Mey, w. kh. 4
5 Jan Tijlkens, k kh. 8
5 Marten Oostendorp, n. kh. m. 11
5 Hendrika Schouten, l kh. 2½
3 Pieter Eykenduyn, k. kh. m. 11
5 Geertruy Wat, a. kh. 4
6 Pieter Teunis Burger, a. kh. 2
6 Jurjaan Hendrik Burger, a. kh. 8
Twee Broeders.

Het getal der Dooden is 160.

Maandag 8 Julij.

6 Marie Sophie Catharina Olrich, oudste dogter van J. M. Olrich, l. kh. ca. 5
6 Anna Christina Ohrig, eenigste dogter van G. Ohrig, a kh. 2½
7 Saartje Maria Rater, a. kh. w. 22

Overl. Jaar.
5 Susanna Maria Breukerman, *a kh.* 4
4 Daniel van Straalen, *l. kh.* d. 12
4 Cornelis Cornelissen. van onder *Aarlander-Veen* ingev. en begr. in de *l. o. k.* 66
6 Maria Petronella de Vries, *eil. k.* ruim 2
7 Alida Sophia van Rhijn, *w. kh.* d. 23
6 Johanna Maria van Housen, *a. kh.* w. 3
6 Jan Willem Wolving, *k. kh.* 36
6 Angenes Koolemeijer wed. J. de Vries, *a kh.* 50
5 Everdina Bosman, *l. kh.* 1½
7 Willem Mur, *n. kh.* 1½
6 Johan Christiaan Lodewijk Rolffes, *n. kh.* ¾
6 Catrina Quene, *k. kh.* 1½
6 Wilhelmina Charlotta Hendrika Zeylemaker, eenigste dogter van W. F. Zeylemaker, *k kh* w. 7
5 Wijnand Jan van der Vliet, *w. kh.* 27
7 Joannes Arnoldus Tillij, eenigste zoontje van J. A. Tillij, *a. kh.* d. 15
6 Anna Hendriks, wed. van L. Koster, *k. kh.* 83
6 Maria Aletta van der Burg, oudste dogter van de wed. D. van der Burg, *w kh.* 10½
6 Willem Soblet, *n. z c.* 43
5 Anna Maria van der Land, *l. kh.* 2½
5 Susanna Merklijn, middelste dogter van J. Merklijn, *w. kh.* 3
6 Maria van Schooten, *n. k.* 22
5 Fredrik Krake, *w. kh.* 61
3 Maria Dorrepaal, *a. kh.* 4
5 Jan Hendrik Reur, *l. kh.* 5

Dingsdag 9 *Julij.*

8 Istk Herkes, wed. van A. van Loon, na *Hindelopen* uitgev. 51
8 Jannetje Voogt, eenigste dogter van J. Voogt, *l. kh.* m. 10

Overl. Jaar.
5 Het ongedoopte Kind van de huisvr. van G. van der Heyden, *l. kh.* u. 1
7 Hendrik Jurink, *a. kh.* 70
8 Emilia Nolthenius, *n. k.* m. 8
6 Katharina Kools, *a. kh.* 11
6 Alida Clasina Siemering, wed. J. P. Wentzer, *l. o. k.* 75
8 Maria Wiegman, *k kh.* 3½
6 Harmanus Struyk, *w. kh.* ca. 2
8 Catharina Maria Straub, *w. kh.* 1 en 2 m.
7 Gerritje Jacoba Vink, *l. kh.* 5
8 Hendrik Huyjink, *a. kh.* 42
6 Naatje van den Berg, *a. kh.* 8½
7 Coenraad van Juchem Verschuur, *o. k.* m. 10
6 Dirk Fredrik Kok, *a. kh.* 1 en 4 m.
7 Het ongedoopte Kind van de huisvr. van M. Simon, *k. kh.* u 2
8 Gerardus Timmerman, *a. kh.* 3½
7 Dorothea Maria Favre, *l. kh.* 3
7 Theodora Margaretha Monseé, *l. kh.* 1½
5 Arent Stikkel, *k kh.* 41
7 Jan Feltman, *l. kh.* 1½
6 Louisa Maria de Groot, jongste dogter van W. de Groot, *l. kh.* ca. 2

Woensdag 10 *Julij.*

8 Jan Hendrik Brune, *l. kh.* 1½
7 Adolf Frederik Rijnders, op een na de jongste zoon van M. Rijnders, *eil. k.* 2½
8 Jan Hk. Thorheiden, *n. z c.* 3½
9 Alida van Oosterom, huisvr. van A. Rutten, *a. kh.* 78
7 Maria Kramer, *l. kh.* 44
8 Johanna Sophia Muschenborn, *l. kh.* 21
8 Harmanus Bosch, *l. kh.* 3
8 Jan Fredrik Sweepe, *a. kh.* 51
9 Jean Louis Adrianus Lemmes, eenige zoon van M. Lemmes, *l. kh.* m. 19
5 Johanna Graata Koops, *l. kh.* ½

Overl. Jaar.

8 Dirk Alewijn Doodewaard, *w. k.* 7¼
9 Johanna Christina Loue, jongste dogter van J. F. Loue. *k. kh.* w. 5
6 Christiaan Horstmanhoff, *k. kh.* ¼
8 Johannes Zerbst, *w. kh.* 4
8 Johannes Albertus Slour, *a. kh.* d. 8
7 Catharina Slezinski. 6
9 Bernardina Hoegen, een Roomsch Weeskind, *l. kh.* 16
8 Maria van Eysendoorn, huisvr. van J. de Ree, *l. kh.* 55
8 Pieter Dog, *w. kh.* ¼
8 Johanna Jacoba van den Brijlart, *w. kh.* m. 7
8 Jan Fredrik Putman, *w. kh.* ca 2
9 Adriana Willemina Bouman, huisvr. van J. Jacobs, *k. kh.* 47

Donderdag 11 *Julij.*

9 Johanna Bunjes, *k. kh.* w. 8
10 Maria Lucia Petronella Hanraadts, eenigste dogter van J. A. Hanraadts, *a kh.* 4½
10 Willem Dijkmans, *l. kh.* 1¼
9 Anna Drughorn, *w. kh.* ca. 1
10 Johanna Magdalena Hallo, *w. kh.* 1 en 1 m.
10 Antje Baasdorp, middelste dogter van D. Baasdorp Tijmesz. *a kh.* 5
9 Gesenia Scholte, wed. van A. Beukhuysen, *l. kh.* 75
8 Alida Oudewortel, huisvr. van B. Lastree, *l. kh.* 55
10 Catharina Elisabeth Albrecht, *a. kh.* 5
8 Pietertje Oosterom, wed. van G. R. Erdbrink, *k. kh.* 58
9 Maria Pisa, *l. kh.* w. 5
10 Frans Hendrik Meyst, *l. kh.* ¼

Vrijdag 12 *Julij.*

10 Christiaan Willem Ungeren, *a. kh.* 9
9 Klaasje Houthuysen, dogter van D. Houthuysen, *n. kh.* 13

Overl. Jaar.

8 Elisabeth Petronella Katrina Wagner, *a. kh.* ¼
11 Jan Simon Schröder, *a. kh.* 4
11 Maria Antoinetta Paul, *a. kh* 2
9 Albertus Keyser, *k. kh.* 1½
11 Johanna Catharina Brandtzen, *a. kh.* 5
11 Johanna Maria Grupper, *l kh.* 1
11 Het ongedoopte Kind van de huisvr. van J. Bierens, *a. kh.* d. 1
10 Maria Jansen, *a kh.* 2
10 Wilhelmina Kollart, jongste dogter van D. Kollart, *n kh.* 10
11 Katharina Magdalena Forster, *k. kh.* 11
10 Geertruy Berndina Greuter, *l. kh.* w. 13
10 Maria van Heyskes, jongste dogter van W. van Heyskes, *k. kh.* 2¼
11 Dirk Liewerik, eenigste zoon van C. Liewerik, *l. kh.* d. 16
10 Jan Michour, *n. kh.* 3¼
11 Henrietta Louwisa Margaretha Palm, *a. kh.* ca. ¼
10 Abraham Schols, *l. kh* 2
11 Paulus van Meurs, *n. z. c.* 1 en 2 m
11 Pieter Dirk van Maarseveen, oudste zoon van D. van Maarseveen, *w. kh.* 2½
9 Engeltje Louwrens, wed. J. H. Horstman, *l. kh.* 75

Saturdag 13 *Julij.*

11 Anna Elisabeth Trap, huisvr. van A. H. Thorheyden, *n z. c.* 30½
10 Johannes Maas, *l. kh.* 6
12 Femmetje Elisabeth Wennink, jongste dogter van J. H. Wennink, *a. kh.* w. 11
12 Maria Theresia Brinkman, huisvr. van J. H. Wennink, *a. kh.* 35
11 Antonie Kuyper, jongste zoon van H. Kuyper, *k kh.* 1¼
12 Geertruda Johanna Hesfevelt, jongste dogter van B Hesfevelt, *l. kh.* ¼

Overl.		Jaar.
11	Maria Geertruy van Kesteren, eenige dogter van J. van Kesteren, *w. kh.*	2
11	Catharina Johanna Schuer, wed. W. Besseling, *l. kh*	82
10	Catharina van Kiesvelt, *a. kh.*	3
12	Christina Catharina Hollander, *w. kh*	4½
11	Dirkje Bakker, wed. van J. Root, *k kh.*	56
12	Geertruida Antonia Margaretha Bakels, *w kh.*	1
9	Hendrik Cornelis Mingelen, *n. kh.*	1¾
11	Willem de Graaf, *k. kh.*	1
11	Lodewijk Johannes Cornelius.	
11	Maria Turpin, *o. k.*	1
13	Hendrik van Slingerlandt, zoon van C. van Slingerlandt, *a kh.*	1½
11	Alida Esther Tesenemaker, van onder *Vreeland* ingev. en begr. in de *n. k.*	23
10	Maria Ligter, *w kh.*	1¼
11	Johanna Helena Amelia van Essen, huisvr. van J F. Breff, *z. k*	58
11	Grietje Klaasen Pronk, *k. kh.* ca	1¼
12	Anna Maria Mulder, *w kh.* u.	1
11	Maria Louisa Josephina Lannay, *l. kh.*	1¼
11	Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. C. Schregardus, *o. z. c.*	
13	Hendrik Walman, *l. kh.*	3
9	Elisabeth Hikke.	¼
9	Willemina Hikke.	¼
	Een Tweeling.	

Het getal der Dooden is 158.

PUBLIEKE VEILINGEN

van de onderstaande *Perceelen*, in het Oudezijds Heeren Logement, te *Amsterdam*.

Op Maandag 24 Junii.

Een Hofsteede, genaamd *Bellevue*, met deszelfs Heeren Huizinge, Koetshuis, mitsgaders Hooi-, Wei en Teellanden, en laatstelijk nog een Grafsteede in de Gereformeerde Nieuwe Kerk, te Velsen (alles te zamen in één koop), aan den Heerenweg, tusschen Velsen en de Beverwijk, onder de geregte van Velsen, *f* 14000. Opgeh.

Ramskooi, N. 8. (Een Koopmans Winkelhuis en Erve, in de) bij de Buitenkant, *f* 3050. Opgeh.

Kapenburgerstraat, N. 102. (Een Huis en Erve, in de) voorbij het tweede Waaigat, *f* 805. Opgeh.

Anjeliersgragt, N. 119. (Een Huis en Erve, op de) Zuidzijde, bij de laatste Dwarsstraat, *f* 305. Opgeh.

Kromme Tuinstraat, N. 16. (Een Huis en Erve, in de) benevens een ledig Erf, N. 44. *f* 125. Opgeh.

Groeneveldsteeg, N. 34. (Een Huis en Erve, in de) bij de Anjeliersgragt, *f* 60. Opgeh.

Marken, N. 192. (Een Zuiker-Raffinaderij, met deszelfs Woonhuis en Erve, (onder één dak) op de hoek van) en Houtkoopers Burgwal, *f* 12000. Opgeh.

St. Nicolaasstraat, (Een Huis en Erve, in de) bij de Nieuwezijds Voorburgwal, *f* 1025. *van Ov.*

Zoutsteeg, N. 13. (Een Huis en Erve, in de) *f* 685. *Westerwoudt.*

Kromëlleboogsteeg, (De helft in een Huis en Erve, in de) bij den Nieuwendijk, *f* 60. *Schouten.*

Prinsengragt, N. 521. (Een Winkelhuis en Erve, op de) bij de Egelantiersgragt, *f* 1500. *Leman.*

Singel, (Een Huis en Erve, op de) bij de Driekoning-Straat, in de Schildersgang, *f* 550. *Santink.*

Dit volgend *Perceel* op *Maandag* 1 Julij.

Singel, N. 368. (Een Koopmans Winkelhuis en Erve, op de) bij de Driekoningstraat, op de hoek van de Schilderssteeg; voorts nog twee Huizen met derzelver Erven, achter voornoemd Perceel, in de Schilders-Steeg, N. 10 en 11. (te zamen in één koop). *f* 7000. Opgeh.

Deze volgende *Perceelen* op *Maandag* 8 Julij.

Jooden Breêstraat, N. 83. (Een Koopmans Huis, Achterhuis en Erven, op de) bij de Nieuwmarkt, *f* 4975. Opgeh.

Schippersgragtje, N. 4. (Een Winkelhuis en Erve, op 't) over de Scharrebiersluis, *f* 2775. Opgeh.

Muiderstraat, N. 34. (Een Winkelhuis en Erve, in de) over de Kerk, *f* 2375. Opgeh.

Rapenburgergragt, N. 23. (Een Winkelhuis en Erve, op de) *f* 2975. Opg.

Weesperstraat, N 94. (Een Winkelhuis en Erve, op de) bij de Kerkstraat, *f* 1970. Opgeh.

Laatste Weesperstraat, N. 70. (Een Winkelhuis en Erve, op de) *f* 2175. Opgeh.

Singel, N. 213. (Een Winkelhuis en Erve, op de) bij de Konsjessteeg, *f* 2025. Opgeh.

Jonkerstraat, N. 75 en 76. (Twee Winkelhuizen en Erven, (onder één dak) in de) *f* 600. *van Emden.*

Eerste Lelie-Dwarsstaat, N. 16. (Een Winkelhuis en Erve, in de) *f* 620. *Westerwoudt.*

Tweede Tuin-Dwarsstraat, N. 19. (Een Winkelhuis en Erve, in de) *f* 116. *Eeckhoff.*

Kleine Kattenburgerstraat, N. 1 tot 5. (Een Huis en Erve, zijnde vijf Woningen (onder één dak), in de Bakkersgang, in het eerste Waaigat van de) *f* 210. *Schouten.*

Rokin, (Een Pakhuis, genaamd *kleine Driemond*, op het) in de Cellebroerssteeg, *f* 1050. Opgeh.

Deze onderstaande *Vaartuigen* op *Maandag* 24 Junij, in het Nieuwezijds Heeren Logement.

Fluitschip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Vriendschap*, gevoerd door Schipper PIETER PIETERS PRATER, lang over steven 143 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 34 voet, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 15 voet 4 duim, 't verdek bij de eerste balk voor 't groot luik hoog aan boord 7 voet 3 duim, de stuurplegt hoog aan boord 10 voet 3 duim. *f* 2800, in slag *f* 225. Opgeh.

Boeijer, (Een extra Snelzeilende) lang over fteven 32 voet, wijd binnen zijn huid 9 voet 1 duim, hol 3 voet 7 duim. *f* 100, in flag *f* 20. *Jan Tentije.*

Een dubbelde Legplaats in de oude Jagthaven, get. N. 6523, met deszelfs daarop ftaande Huisje, voorzien van onderfcheidene gemakken. *f* 250, in flag *f* 20. Dezelfde.

Dit onderftaande *Schip* is door den Heer Commisfaris der Keizerlijke Marine geveild op *Maandag* 8 Julij, in de Nes, in *de Brakke Grond.*

Galjasfchip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Charlotte*, lang over fteven 70 voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 22 voet 2 duim, hol in 't ruim 12 voet 4 duim. *Francs* 6350, *Jan Tentye.*

Deze onderftaande *Schepen* zijn door den Heer Commisfaris der Keizerlijke Marine, geveild op *Woensdag* 10 Julij, in het voormalig Hotel der Marine.

Tjalkfchip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de twee Gebroeders*, lang over fteven 73 voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 14 voet 9 duim, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 7 voet. *Francs* 4875. *H. D. Canne.*

Hek-Tjalkfchip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de jonge Harmen*, lang over fteven 71 voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 15 voet, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 7 voet. *Francs* 3200. *Echenique.*

Hek-Tjalkfchip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de vrouw Elizabeth*, lang over fteven 73 voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 15 voet 5 duim, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 7 voet 6 duim, te zamen 96 voet. *Francs* 5100. Dezelfde.

Koffchip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de jonge Pieter*, lang over fteven 91½ voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 23 voet 2 duim, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 11 voet 8 duim, te zamen 126 voet. *Francs* 8400. Dezelfde.

Tjalkfchip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de jonge Hendrik*, lang over fteven 75 voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 15 voet, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 7 voet 4 duim. *Francs* 4800. Dezelfde.

Tjalkfchip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de vrouw Catharina*, lang over fteven 72 voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 14 voet 5 duim, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 7 voet. *Francs* 2230. Dezelfde.

Zijnde allen Amfterdamfche voeten.

MENGELWERK.

ZEVEN-EN-VEERTIGSTE VERVOLG DER BEKNOPTE LEVENSGESCHIEDENIS

VAN

MICHIEL DE RUITER.

Terwijl onze held nu tusschen *Pleimuiden* en *Vaalmuiden* kruiste, om de bewegingen van den vijand gade te slaan, en te gelijk naar den ware toedragt van het gevecht, op de rivier van *Londen*, te vernemen, ontving hij tijding, dat de vrede tusschen den Staat en den Koning van *Engeland*, op den 31sten Julij (1667), te *Breda* geteekend was. Deze tijding werd van wegen Hunne Hoog Mog., door een' brief aan den Heer Ruard, hunne gevolmagtigde, bekend gemaakt; doch dewijl de ratificatie van het traktaat eerst eene maand na de teekening wederzijds zoude worden uitgewisseld, bevattede die brief tevens het bevel aan de vlootvoogden, om nog tot zoo lange met de vloot in zee te blijven, en den vijand alle mogelijke afbreuk te doen; echter met dit onderscheid, dat men geene pogingen zoude doen tot bemagtiging van eenig eiland, plaats of sterkte van denzelven, als strijdig met eene der artikelen van het traktaat, waarbij bepaald was: „dat alle eilanden, plaatsen of sterkten, die na den „ 30sten Mei te voren, op elkander veroverd waren, ter wederzijden we- „ der ingeruimd zouden worden." DE RUITER nu besluitende, dat de landsoldaten thans van weinig dienst op de vloot konden zijn, kwam met den Heere Ruard overeen, om dezelve weder naar het vaderland te zenden, en alleenlijk die, welke tot de volkomene bemanning van eenige oorlogschepen nodig waren, te behouden. Ingevolge van dit besluit werden weldra negen bevelhebbers, benevens twee fluitschepen met soldaten, drie branders, veertien proviantschepen, en twee kapers met vier prijzen, onder 't geleide van vier oorlogschepen, naar 't vaderland afgezonden.

's Lands vloot nu te vergeefs in 't Kanaal kruisende, en geen gelegenheid ziende tot bemagtiging van eenig vijandelijk vaartuig, besloot men om zich van daar te verwijderen, en buiten de *Sorlinges* te blijven kruisen, of men mogelijk aldaar het bovengemelde doel beter zoude kunnen bereiken: hier mede werd ook dadelijk een aanvang gemaakt. Omtrent zeven mijlen van *Goudstaart* gekomen zijnde, werd door Kapitein VAN GELDER berigt, dat vier Engelsche oorlogschepen in de *Sorlinges* waren binnen gelopen, en omtrent twintig koopvaarders, met wol geladen, denzelfden koers gesteld hadden. Hierop besloot men zich, zonder uitstel, derwaarts te begeven, en eenige schepen vooraf te zenden, om het noorder gat van de *Sorlinges* te bezetten; terwijl anderen zoodanige stelling zouden nemen, als dienstig konde zijn om den vijand het vlugten te beletten; wordende de advysjachten afgezonden tot bezigtiging van de baai

en van de hoeveelheid der oorlogschepen binnen dezelve; doch reeds des anderen daags vernam men, dat de geheele vijandelijke magt binnen de baai slechts bestond in een oud schip, zonder fokkemast, liggende op het drooge, onder een oud kasteel, aan den ingang van de baai. Men vond het dus niet der moeite waardig iets te ondernemen, maar hield zich te vreden met eenige schapen en ander vee van een eilandje, hetwelk door deszelfs inwoners was verlaten, aftehalen.

Nu werd de vloot in drie esquaders verdeeld, welke in den omtrek van 't Kanaal bleven, tot men berigt ontving dat zes-en-dertig Engelsche koopvaarders omtrent *Doodemanshoofd* in 't gezigt waren. Aldra was men bedacht om dezelve optezoeken, en, zoo veel mogelijk, te overmeesteren; doch een zware storm belettede de Nederlanders dat voornemen ter uitvoer te brengen, en deed de koopvaarders in onderscheidene Engelsche havens binnen loopen. Niet tegenstaande den sterken noord-noord-oosten wind en buijig weêr, werd besloten, dat gedeelte derzelve, hetwelk in de haven van *Foy* binnen galopen was, op te zoeken; hiertoe laveerde men derwaarts, en liet omtrent een kanonschot van den wal het anker vallen. De Heer Ruard, de Lieutenant-admiraal DE RUITER, en eenige mindere bevelhebbers begaven zich toen in een galjoot, ten einde met dezelve de gelegenheid der haven te bezigtigen: zij ontdekten aan de eene zijde een klein fort, of ouden toren, en aan de andere zijde een batterij met vijf stukken geschut, waarvan een hevig vuur op de galjoot gemaakt werd. Binnen de haven zagen zij meer dan twintig geladene schepen, die zij voor *Virginiesvaarders* hielden. Hoe meer de galjoot naderde, te heviger vuur werd gemaakt, zoo van de sterkte der haven, als van de hooge bergen, waar mede dezelve rondom omgeven was; echter werd niemand gekwetst. Bij naauwkeurig onderzoek naar de gelegenheid, om met eenige oorlogschepen binnen de haven te loopen, werd zulks geoordeeld volstrekt onmogelijk te zijn; men besloot derhalve hiertoe eene poging met branders te doen, en werd middelerwijl aan vier Kapiteinen bevel gegeven om zich, met hunne fregatten, digt onder 't fort en de batterij te begeven, ten einde daardoor de branders gelegenheid tot het inloopen te verschaffen. Dan, hoe wèl beraden deze onderneming ook scheen te zijn, werd dezelve echter door tegenwind en andere beletselen, geheel verijdeld. Niet meer dan één der fregatten bereikte de haven, en werd door de vijanden zoo hevig begroet, dat het, na verlies van beide de stengen, weder terug moest keeren. Nu wachtte de Nederlanders op eene gunstiger gelegenheid tot het uitvoeren van hun oogmerk; hetwelk intusschen den grootsten spoed vereischte, aangezien de vijand zich zoodanig versterkte, dat een lang uitstel de zaak volstrekt onmogelijk zoude maken; en dewijl de wind den volgenden dag nog even hevig was, en de koopvaarders de haven reeds dieper waren ingeloopen, werd bij den Heer Ruard en den Lieutenant-admiraal DE RUITER goedgevonden den toeleg geheel te staken, en de vloot weder naar den hoek van *Lesart* te doen zeilen, om aldaar nog eenige dagen te kruisen.

Den 31sten van Oogstmaand ontving onze held van wegen Hunne Hoog Mog., de zekere tijding, dat de ratificatiën van den geslotene vrede, den 24sten dier maand, te *Breda* waren uitgewisseld; tevens werd hem bevolen (ingevolge *art.* 7. van het traktaat) na den 5den van Herfstmaand eerst-

volgende, alle vijandelijkheden tegen de Engelschen in 't Kanaal en de Noordzee; na den 5den van Wijnmaand tot de Kaap *St. Vincent*, en zoo vervolgens tot aan de andere zijde van de Linie, te doen eindigen; alzoo dat, met den 2den van Grasmaand des volgenden jaars, over de geheele wereld, de vrede en vriendschap met het Britsche rijk tot stand gebragt moest wezen: echter werd onze held hierbij uitdrukkelijk gelast, zich met zijne onderhebbende esquaders nog eenigen tijd in zee te houden, zoo tot beveiliging der uit- en invarende koopvaardijschepen, als tot andere noodzakelijke diensten.

Dus werd deze oorlog door eenen eerlijken en roemvollen vrede voor *Nederland*, geëindigt; dewijl de Engelschen, na hunne nederlaag op *Chattam*, gedurende den geheelen zomer, bijna niet op zee hadden durven verschijnen, en het meesterschap over dezelve aan de Nederlanders hadden moeten overlaten; terwijl zij hunne havens in gedurig alarm en vrees, en de rivier van *Londen*, tot nu toe, bezet gezien hadden.

('T vervolg hierna.)

DAGWIJZER van STAATS- en OORLOGSGEBEURTENISSEN enz., VOOR 'T GEHEELE JAAR.

Augustus.

1 Eerste bijeenkomst op de nieuwgebouwde koopmans beurs te *Amsterdam*. 1613.

2 Verdrag tusschen WILLEM de II en *Amsterdam*. 1650. — De *Hollandsche haringbuizen* door de *Franschen* overvallen. 1691.

3 Veldslag der *Hollanders* tegen de *Franschen*, bij *Steenkerken*. 1692.

4 DE RUITER's roemrijke aftogt na den zeeslag. 1666.

5 ZOUTMAN's beruchte zeeslag op *Doggersbank*. 1781.

6 *Braziel* aan *Portugal* afgestaan, bij het vrede sluiten van *Nederland* met dat rijk. 1661.

7 *Oudewater* door de *Spanjaarden* uitgemoord. 1575. — Geboortedag van H. Kon. Hoogh. FREDERICA SOPHIA WILHELMINA. 1751.

8 TROMP's zeegevecht voor *Katwijk*. 1651.

9 *Wezel* door de *Hollanders* ingenomen. 1629. — Hunne Hoog Mog. treden in 't traktaat van *Hanover* 1726.

10 TROMP's zeeslag, en sneuvelt bij *Scheveningen*. 1653. — *Nijmeegsche vrede* gesloten 1678

11 DE RUITER tot Adm. Generaal over eene vloot van 93 oorlogschepen benoemd 1665. — Zegepraal der *Hollanders* bij *Senef*. 1674.

12 Koningin ANNA overleden. 1714.

13 Oprichting der *Nederlandsche* vijf Admiraliteiten. 1579. — Zegepraal der geallieerden te *Hochsted*. 1704.

14 De Raadpensionaris DE WITT, brengt zelfs 'slands vloot mede in zee. 1665.

15 Begin der beeldstorming in *Nederland*. 1566.

16 *Amsterdams* opkomst, door 't overgeven van *Antwerpen* aan PARMA. 1585.

17 *Geneve* hervormd. 1535. — De *Engelschen* nemen het *Bataafsch esquader* onder den Admiraal LUCAS. 1796.

18 | Raad van Staten, opgerigt. 1581. — Vredehandeling met *Spanje* afgebroken. 1608.
19 | MAURITS neemt *Sluis*. 1604. — FREDRIK HENDRIK neemt *Grol*. 1627.
20 | De gebroeders DE WITT in *'s Hage* omgebragt. 1672.
21 | DE RUITER's derde zeeslag voor *Kijkduin*. 1673. — *Curacao* komt aan *Nederland*. 1674.
22 | FREDRIK HENDRIK neemt *Maastricht*. 1632. — Beeldstorming te *Leyden*, *Delft*, *Utrecht*, enz. 1566.
23 | Beeldstorming te *Amsterdam*. 1566.
24 | Schrikkelijke moord te *Parijs* aan 6000 menschen. 1572. — WILLEM FREDERIK, Erfprins van *Oranje*, geboren, 1772.
25 | F SCHENK, laatste Bisschop van *Utrecht*, overleden. 1580.
26 | 'T beleg van *Groningen* opgebroken. 1672. — De *Engelschen* landen bij *Calandsoog*. 1799.
27 | De *St. Jacobs kerk* te *Utrecht* aan de Gereformeerden afgestaan. 1566. — De *Hollandsche* en *Engelsche vloot* bombardeeren *Calais*. 1675.
28 | ALVA komt met 17000 *Spanjaarden* in *Nederland*. 1567. — H. DE GROOT, overl. 1645.
29 | OLDENBARNEVELD, DE GROOT en HOGERBEETS gevangen genomen. 1618.
30 | M. DE RUITER met de Ridder-orde van *St. Michiel* beschonken. 1666. — De *Bataafsche vloot* geeft zich, zonder slag of stoot, aan de *Engelschen* over, en heischt de *Oranje vlag* op. 1799.
31 | De eerste Predikant te *Amsterdam* bevestigd, en 't eerste Avondmaal aldaar gehouden. 1578.

BLOEMTUIN-ARBEID VOOR DEN BURGER.

In Augustus.

Dewijl het eerste gedeelte van deze maand gewoonlijk heet en droog is, moet men even als in de voorige maand, zorgvuldig acht geven op het begieten der planten; doch doordien de laatste helft der maand veelal vochtiger is, zal alsdan het begieten des morgens alléén genoegzaam zijn, om dat het des avonds de planten te veel verkoelt tegen den nacht.

Het afzetten van de *Auricula's*, tot versterking der planten tegen 't voorjaar, is in 't begin van deze maand reeds noodzakelijk; echter zet men ieder plantje in eene bijzondere pot, doordien men anders niet als kleine bloemen te wachten heeft. De zaaijelingen dezer plant moet men ook nu verplanten, en wel op een rabat, vier of vijf duimen van elkander, in ligte en wel gezifte aarde; hierna begiet men dezelve, en beschermt ze veertien dagen lang tegen het branden van de zon.

In het laatst van deze maand plant men de *Krokus*, *Narcisfen*, *Hyacinthen*, *Ranunkels* en anderen; men snijd de steelen der bloemen af die uitgebloeid hebben; en wanneer men hiervan zaad verzamelt, moet zulks altijd bij droog weêr geschieden. Ook nu moet men de loten der Angelieren, die wel geworteld zijn, opnemen, en plantsen daar men begeert dat dezelve zullen bloeijen, hierdoor bekoomt men krachtiger planten en grooter bloemen, dan dat men hier mede tot het voorjaar wacht; doch de planten die hiertoe nog niet bekwaam zijn, verplant men niet voor de maand Maart. Men verplant de zaaijelingen der Angelieren, en de oude Angelierplanten, wier bloei nog ver af schijnt, verplant men in een pot met nieuwe aarde en zet ze in de maand October binnens huis, door dit middel verkrijgt men, gedurende het grootste gedeelte van den winter, schoone bloemen.

De-

Deze maand levert aan den bloemtuin eene menigte b'oeijende planten op, waarin onder anderen uitmunten: de groote zonnebloem, de stokroos, vele soorten van jasmijn, de passiebloem, de balsamien, eenige *auricula's*, dubbele violieren, en in 't gemeen alle jaarlijksche zaaibloemen, die laat gezaaid zijn.

VERVOLG der ANTWOORDEN, op RAADVRAGENDE BRIEVEN.

BESTE VRIEND!

Met genoegen heb ik uit uwe letteren, van den 20sten dezer, de verre gevorderde zwangerheid van mejufvrouw uwe echtvriendinne vernomen. God geve die beminnelijke vrouw eene gelukkige bevalling: dat zij de blijde moeder van een gezond en welgeschapen kind worde.

Gij vraagt mij, waarde vriend, hoe gij u, na de bevalling van uwe vrouw moet gedragen, volgens de tegenwoordige wetten, in het WETBOEK NAPOLEON bevat. — Het antwoord op die vraag dient, dat gij binnen drie dagen na de verlossing, eene verklaring van de geboorte des kinds, aan den plaatselijken ambtenaar van den burgerlijken stand moet doen, en dat het ter wereld gekomen kind dien ambtenaar vertoond moet worden.

Wat de verklaring voormeld aangaat, dezelve moet, gelijk ik gezegd heb, door u zelve gedaan worden. In gevalle de vader ontbreekt, wordt de verklaring gedaan door de geneesheeren of heelmeesters, de vroedvrouwen, de ambtenaren van gezondheid, of andere personen, die bij de *bevalling* tegenwoordig geweest zijn. En is het dat de moeder buiten hare woonplaats bevallen is, moet de verklaring gedaan worden, door den genen bij wien zij verlost is.

De verklaring of acte van geboorte, moet terstond, in tegenwoordigheid van twee getuigen, opgemaakt worden, en moet inhouden den dag, het uur, en de plaats der geboorte, van welk geslacht het kind is (een jongen of een meisje), welke voornamen men hetzelve zal geven, als mede de voornamen, de namen, het beroep en de woonplaats van den vader, van de moeder, en van de getuigen.

In 't vertrouwen dat ik hiermede aan uw verzoek voldaan heb, teeken ik mij met alle mogelijke hoogachting, enz.

MEJUFVROUW en VRIENDIN!

In antwoord op uwe geëerde missive van ultimo passato dient, dat ik u raad uw buurman een sommetje gelds aan te bieden, voor zijne toestemming dat het water van een gedeelte van uw dak, op zijnen grond af loope. Uw bouwmeester heeft een dom stuk begaan, met uwe woning zoodanig te ordineeren. Gij zijt volstrekt verpligt, mejufvrouw, uwe daken zoodanig te laten leggen, dat het regenwater op uw eigen erf, of op den gemeenen weg of straat afloope; gij moogt het zulks niet op uw' buurmans grond laten doen.

Gij zegt wel, vriendin, het water loopt af in een afgelegen hoekje,

waarvan uw buurman volstrekt geen gebruik heeft; derhalve wordt hem door het afloopend water geen hinder hoegenaamd toegebragt; maar dat doet niets ter zake; uw buurman roept de wet in, en die stelt u, met ronde woorden, in 't ongelijk. Uw buurman heeft het regt aan zijne zijde, en zoude het zelfs hebben, al ware het dat uw regenwater slechts drupswijze op zijn erf viele. Zoo als ik dan gezegd heb, mejufvrouw; uw buurman ziet gaarne geld, en tegen de ontvangst van een matig sommetje, zal hij 't wetboek wel toe slaan; 't verbouwen zoude u zekerlijk vrij wat meer kosten.

Vaarwel, enz

MIJNHEER en VRIEND!

Na u de heilrijke vertroosting van den godsdienst, in uwe regtmatige droefheid, over het ontijdig afsterven van uwen vader, toegewenscht te hebben, dient ten onverwijlden antwoorde op uwe vraag, hoe gij u in dit geval hebt te gedragen, het volgende:

Het lijk mag niet begraven worden, zonder dat de ambtenaar van den burgerlijken stand u daartoe gemagtigd heeft, welke magtiging geschiedt vrij van zegel en zonder kosten; maar dien ambtenaar, mag u de bedoelde vrijheid niet verleenen, zonder zich in persoon bij het lijk begeven te hebben, om van het overlijden deszelven verzekerd te wezen; en die verzekering verschaft hij zich niet dan eerst na verloop van vier-en-twintig uren na het overlijden. Intusschen zijn in dezen gevallen uitzonderingen, waarin bij de reglementen van policie voorzien is.

Vervolgens maakt de voormelde ambtenaar van den burgerlijken stand eene akte van overlijden op, op de verklaring van twee getuigen, welke, in dien het mogelijk is, de twee eerste bloedverwanten, of de twee naaste geburen moeten wezen. Gebeurt het intusschen dat iemand buiten zijne woonplaats is gestorven, dan zijn gemelde getuigen, de geen bij wien hij is gestorven, en een bloedverwant, of, zoo zulk een aldaar niet aanwezig is, een ander persoon.

De gezegde ambtenaar van den burgerlijken stand, plaatst in de bewuste akte den naam, den ouderdom, het beroep en de woonplaats van den overledenen; ook de voornamen en den naam van deszelfs echtgenoot, in gevalle de gestorvene gehuwd is, of geweest is; verder de voornamen, de namen, den ouderdom, de beroepen en de woonplaatsen der getuigen; en, zijn de getuigen bloedverwanten van den overledenen, dan moet hij ook den graad van derzelver namaagschap in de akte aanteekenen. Behalve dat alles moet in dezelve, zoo veel mogelijk, dat is voor zoo verre men zulks te weten kan komen, ook gemeld worden de voornamen, de namen, het beroep en de woonplaats van de vader en moeder des overledenen, benevens de plaats van zijne geboorte.

Ziedaar vriend, breeder antwoord dan gij, voor u zelven, noodig hebt. Ik heb u daardoor een blijk van mijne vriendschap voor u willen geven; vertrouw derhalve dat ik met alle mogelijke opregtheid ben, enz.

3.

MIJNHEER!

Ik ben zeer blijde dat gij mij in uwe jongstledene geëerde missive, uw' juisten ouderdom, als mede die van uwe minnaresse hebt opgegeven, want zulks wint thans verdere wederzijdsche briefporten uit. Krachtens die opgaven kan ik u met korte, maar zeer verstaanbare woorden zeggen, dat alle uwe woelingen om tot een huwelijk met uwe schoone te komen, vruchteloos zijn. Leg u maar geduldig bij uw lot neder, mijnheer; want gij hebt de duidelijke uitspraak van de wet tegen u, om dat gij nog geen volle achttien jaren, en uwe minnares nog geen volle vijftien jaren bereikt hebt. Immers beveelt de wet wel uitdrukkelijk dat, als wederzijds, die jaren niet bereikt zijn, geen huwelijk aangegaan mag worden.

Eén redmiddel is u echter overgebleven; gij kunt namelijk den Keizer verzoeken van die wet ontslagen te wezen; want het is Zijne Majesteit geoorloofd, wegens gewigtige redenen, dat ontslag te verleenen.

Hiermede heb ik de eer mij te noemen, enz.

MIJNHEER en VRIEND!

Hoe vergramd gij ook op de wet moogt wezen, om dat zij u, gelijk ik eergisteren de eer gehad heb van u te berigten, het trouwen ontzegd, op gronde dat gij nog geen achttien, en uwe minnares nog geen vijftien jaren bereikt hebt, het is en blijft toch zoo; en al waart gij slechts een van beiden onder die jaren, zoudt gij toch voor als nog geen paar mogen worden; want die gene van u welke den vereischten ouderdom niet had, zoude niet mogen trouwen. Gij vraagt mij verder, vrij gemelijk, hoe lange mejufvrouw de wet u beiden verder kan plagen, om dit onbezonnen woord u eens na te baauwen. Hoor vriend, zoo lange gij uw vijf-en-twintigste jaar, en uwe minnares haar één en twintigste jaar, niet bereikt hebt, kunt gij volstrekt geen huwelijk aangaan, zonder volkomene toestemming van wederzijdsche ouders. Daar intusschen de moeder van uwe schoone alleen tegen uwe voorgenomene verbindtenis is, moet u dat geene bekommering baren; wanneer het meisje één en-twintig jaren bereikt zal hebben, kunt gij met haar huwen, in weêrwil van hare moeder; om dat uwe ouders en haar vader niets tegen dat huwelijk hebben. Immers de wet zegt: „In gevalle van verschil" (tusschen de ouders van den zoon, of die van de dochter) „is de toestemming van den vader voldoende."

Dewijl gij dan, mijnheer, uit krachte van de wet, nog eenige jaren zult moeten wachten, alvorens gij u met uwe uitverkorene in 't huwelijk zult kunnen begeven, en uwen ouderen, in dien tusschentijd, iets menschelijks zoude kunnen overkomen; aangezien gij u alsdan welligt ook verre van mij zoudet kunnen bevinden, gebiedt de vriendschap mij u te berigten, hoedanig gij u, in dat onverhoopt geval, hebt te gedragen: weet derhalve, mijnheer, dat wanneer een van beide de ouders van iemand die begeert in 't huwelijk te treden, overleden is, of zich in de onmogelijkheid bevindt om zijnen wil dienaangaande te verklaren, dat dan de toestemming van den anderen ouder alleen voldoende is.

Maar vriend, denk niet dat zulk een echtgezinde volkomen op vrije voeten ſtaat, in gevalle deszelfs vader en moeder beiden overleden zijn; of beide zich in de onmogelijkheid bevinden om hunnen wil te verklaren; geenszins! in dat geval moet de knaap of het meisje, wie het zij, de toeſtemming van grootvader en grootmoeder hebben; want die komen alsdan in de plaats der ouders: en is er verſchil, betreffende de vereischte toeſtemming tusſchen den grootvader en de grootmoeder van dezelfde linie, zoo is weder de mannelijke toeſtemming, die van de grootvader namelijk, voldoende

Voorts redt de wet de jonge lieden ook uit de verdrietelijke omſtandigheid, waarin het weigeren van toeſtemming van een huwelijk, hun natuurlijk moet brengen; want zij zegt vervolgens wel uitdrukkelijk: „Indien de twee liniën van elkander in begrip verſchillen, zal zulks voor „eene *toeſtemming* gehouden worden."

Na u geduld in uwe omſtandigheid toegewenscht te hebben, met bijvoeginge dat ik hoop, *amor* zal u niet tot zoo verre in zijn geweld krijgen, dat hij u een ſtap doe begaan, die voor u en uwe ſchoone van de onaangenaamſte gevolgen zoude kunnen wezen, heb ik de eer mij te noemen, enz.

WAARDE ZOON!

Geen wonder dat gij u in eene verdrietelijke omſtandigheid bevindt, ten gevolge van uw gedrag, omtrent het jong geboren kind, hetwelk gij gevonden hebt; gij hebt u desaangaande, voor den tegenwoordigen tijd, geheel onwettig gedragen: daaraan zult gij gewisſelijk niet begeeren te twijfelen, zoodra gij het volgende gelezen zult hebben:

De thans ingevoerde wetten, mijn zoon, vorderen van den genen die een jong geboren kind vindt, dat hij hetzelve bij den ambtenaar van den burgerlijken ſtand brenge; het kind met de kleederen, en alle de andere goederen welke bij hetzelve gevonden mogten wezen; voorts moet de vinder van het kind aldaar (bij den genoemden ambtenaar) eene volledige verklaring afleggen van alle omſtandigheden van tijd en plaats, wanneer en waar het kind gevonden is.

Ingevolge van die verklaring wordt een omſtandig proces-verbaal opgemaakt, waarin, behalve de inhoud der gezegde verklaring van den vinder van het kind, ook wordt aangeteekend, de waarſchijnlijke ouderdom van hetzelve; of het een jongetje dan een meisje is; de namen die men voornemens is den vondeling te geven, en aan welke burgerlijke autoriteit het kind uitgeleverd zal worden. Voorts wordt dat proces verbaal geregistreerd.

Ziet gij, goede zoon, zoo zorgt de wet wel ernſtig daarvoor, dat, zoo immer eenige aanvraag naar een' vondeling gedaan mogte worden, men in ſtaat is den navrager de best mogelijke inlichting te kunnen geven.

Red u zoo goed gij kunt uit het geval. Hebt gij mijn' naderen raad noodig, gij weet dat ik ben, enz.

MEVROUW!

Uwe misfive, dato 17 dezer, is mij op zijn tijd geworden: ik heb het breedvoerig verflag, 't welk gij, in dezelve, mij doet, van het geval waarin gij u bevindt, met de vereischte oplettendheid gelezen, overwogen, en er het WETBOEK NAPOLEON over nagezien. Ik ben het volkomen met u eens, mevrouw; de wet ftelt zeer duidelijk het regt aan uwe zijde; verban derhalve uwe bekommering over dat den regter in uw geval, weigert regt te fpreken, onder voorwendfel dat de wet, te dien opzigte, duister of onvolledig is Ik weet niet wat hem kan bewegen van dat voorwendfel gebruik te maken. Uw vermoeden van omkooping laat ik onbeoordeeld; maar dit kan ik u verzekeren, mevrouw, dat gij in zijne weigering niet behoeft te berusten; de wet is volkomen onpartijdig, en weet van geen aanzien van perfoon: immers in uw geval geeft zij u het regt van uwen regter aan te klagen, als zich fchuldig gemaakt te hebben aan regts-weigering.

Rustig dan het hoofd om hoog, mevrouw; verfchaf der onderdrukking geen voedfel, daar de wet zoo zorgelijk tegen alle onderdrukking waakt; klaag uwen regter aan; ik durf u op gronde van de onbetwistbare duidelijkheid der wet, met betrekking tot uw geval, verzekeren, dat gij zult triomfeeren.

Te mogen vernemen dat gij de regtvaardigheid hebt doen gelden, zal ten hoogften aangenaam wezen voor enz.

(*Wordt vervolgt.*)

NB. De misfive uit *Rotterdam* ons toegezonden, onder dagteekening van den 8ften dezer, is ons op zijn' tijd geworden. Met genoegen hebben wij uit dezelve vernomen, de voldaanheid van den heere brieffchrijver zelven, en van zijne vrienden, over onze antwoorden op zoovele raadgevende brieven, betreffende het WETBOEK NAPOLEON, en kunnen hun volmondig verzekeren, dat zij, in 't vervolg, ook voldaan zullen worden, in 't geen zij desaangaande verlangen.

Wat ons *Luthersch Kerknieuws* betreft, wij bevelen hetzelve in de medewerking van den geëerden brieffchrijver, en in die van zijne vrienden. Aan onzen kant laten wij, dat artikel betreffende, geene poging onbeproefd; doch vinden, tot ons leedwezen, niet overal eene behulpzame hand. Intusfchen kan dit ons niet ontmoedigen, dewijl wij de onbepaaldfte waarheid hechten aan de bekende zinfpreuk: *onvermoeide arbeid komt alles te boven.*

De Heer *J.* Hesfelfelt *Bz.*, ons zijne ontwikkelingen van de opgaven in ons 8fte Ds. 3de ftuk, te laat toegezonden hebbende, om in ons laatstvoorgaande ftuk gebruik van dezelve te maken, kunnen wij niet nalaten (doordien wij zijn Eds. misfive nog vóór de uitgave van gezegd ftuk ontvangen hebben) alhier aanteteekenen, dat van die opgaven door zijn Ed. gevonden zijn de woorden, VORST, NAPOLÉON, POPULIER, JASMIJN, KAPSTOK, en ESTER.

OPLOSSINGEN *der* VOORDRAGTEN, *geplaatst in ons* *8ste. D. 4de stuk.*

LOGOGRYPH.

NOTARIS; voorgesteld door den Heer W. R. Idema, te *Opperdoes* (*): — gevonden door de Heeren L. J. Hoebé, D. Colson Aberson, D. H., J. Hesselfelt *Bz.*, Henrikus Arens (in verzen); Feider, C. F. Julius, Louis Henri Frederic Paul Sarmonde, L. Hoffman, te *Arnhem*; F. C. Klingenspoor (in verzen); N. Leergraag, te *W.*; G., te *A.*; C. Lind, J. Brans *Wz.* (in verzen); Mejufv. Geesje Dirks, H. Meetsman (in verzen); J. Driehuys Rabe, te *Arnhem* (in verzen); J. F. H. Sanders.

De volgende dichtmatige ontraadselingen zijn hierop ingezonden:

Daar 't waar is, en klaar is, dat de opgaaf niet zwaar is,
Voor mij niet, zoo zeg ik eenvoudig, NOTARIS.

H. W. Carras, te *Zutphen.*

Die rijk is zorgt dat hij ook na zijn' dood nog leeft;
Dat hij per testament zijn' wil te kennen geeft.
Dat de arme zorgloos grijst, is iets dat zeker waar is;
Want hij heeft niets te doen met regter of NOTARIS.

Van der Kaay, te *Oyen.*

NOTARIS is het moederwoord,
Dat tot deez' logogryph behoort.

Jean Jaques van der Burg.

NOTARIS is het moederwoord,
Dat tot deez' logogryph behoort;
Het is 't beroep van zeker schrijver,
Somtijds bezielt met valschen ijver.
Men wint veel uit (want hij is duur)
Volgt men de wetten van natuur.
De *tor* en *os*, zijn beide dieren.
En *Anio* en *Nar*, rivieren.
De wagen draait op zijnen *as*.
Bij 't zeilen komt de *ra* te pas.
Sa! zegt men vaak om aantesporen.
Het *os* stelt menig ding verloren.
Zoo ge iemand *Aris* noemen hoort,
Men noemt een mansnaam. *Ras*, is soort.
Hoe mij een *rit* ook moog' vermaken,
Als 't regent zal 'k dien echter staken;
Want *nat* te worden is een plaag.
Naar aalbei-*ris*jes ben ik graag.
Os, *Ant* en *Na*, zijn zooveel namen,

Ik zeg NOTARIS,
'T geen wis ook waar is.

Mejufvr. A. M. J. Rabe, te *Arnhem.*

Die mans en vrouwen vaak bekwamen,
Dan echter noemt men ze verkort.
Wat ook nog eens geprezen word',
Wis nooit een *rat*. In 't heer der starren
Kan 's menschen oog zich ligt verwarren.
Een *arts* kan, door zijn medicijn,
Een middel tot herstelling zijn.
Nar geeft ons eenen gek te kennen.
'K *at* dikwijls, en wie kan 't ontwennen?
Een *ros* rijdt *ons* zeer wonder snel.
Een zeeman komt de *ros*sen wel.
De *tros* kan voor het lek bewaren.
De *Sont* is dikwijls druk bevaren.
Men gaart soms water in een ton.
Onmisbaar is het licht der *zon*.
Het *tis* vormt men somtijds zeer aardig;
Toch is een *oss*je niet veel waardig.
Van uit is *in* het tegendeel.
Zie daar de ontwikkling in 't geheel.

Cs. Visser, te *Medemblik.*

(*) *De Heer* Idema *heeft ons verzocht den correspondenten te berigten, dat de* vierde regel *van zijne* logogryph, *dus moet gelezen worden:* Naar 4. r. 6. met 2., en 1. 4. 5., rivieren.

Het moederwoord doelt op NOTARIS,
Een man die redt, als 't werk niet klaar is.
Twee dieren zijn de *tor* en de *os*.
En de *Anio* één der rivieren.
Door de *as* moet men een' wagen stieren.
De *ra* is op een schip, niet los.
Sa! moedigt aan. Het is verloren,
Als *Aris* zijnen raad laat hooren.
Ras is een diersoort. Tot een plaag
Strekt vaak een *ris*, als 't waait of regent.
Een *rist* vindt men met vrucht gezegend:
Os en zijne Anna zien ze graag.

Men kan een *ree* gemakkelijk missen.
In *starren* kan men zich vergissen,
Zoo wel als de *arts*, in ziekte of pijn.
Men zegt uit *Arn* een stroom te lezen.
Ik *at*, dit zal 't verleedne wezen.
Een *ree* loopt harder dan een zwijn.
Een *roos* van *tin* is nooit gevonden;
Een *nota* aan den tekst verbonden.
Tras is voor ons van veel belang.
Op *tar* ziet men den handlaar staren.
In *tonnen* kan men water gaêren.
De *nar* is voor zijn' vorst niet bang.

W. D. Manvis.

LOGOGRYPH-CHARADE.

HOEVELAKEN; voorgedragen door den Heer G., te *A.*; — gevonden door de Heeren Feider, P. Hoffman, te *Arnhem*; N. Leergraag, te *W.*; J. Hesselfelt *Bz.*, H. D., D. Colson Aberson, L. J. Hoebé; W. D. Manvis; Mejufvrouwen Geesje Dirks; A. M. J. Rabe, te *Arnhem*.

De dichtmatige ontbindingen, hierop ingezonden, zijn de volgenden:

Met HOEVELAKEN *laat zich alles hier ontbinden;*
Want hoe, *is vragend, en een* hoeve *kan men vinden*
Op 't land, waarom men haar dan ook een landhoef heet.
Vel *heeft en mensch en dier.* La *is, gelijk men weet,*
Een noot in 't zangmuzijk. Om brieven toe te maken,
Is zekerlijk het lak *een van de nutste zaken.*
De naam van Ka, *zoo wel als die van* Ke, *behoort*
Aan menig vrouw, en ken *is een gebiedend woord.*
Nek *is een ligchaamsdeel, en 't* laken *niet te ontbaren,*
Het geeft der vrouwen soms, den mannen altoos kleeren.
Meer voeg ik hier niet bij, 'k heb alles uitgelegd,
En u, reeds in 't begin, het moederwoord gezegd.

W. R. Idema, te *Opperdoes.*

Hoe, *vond ik voor 't vragend woord;*
Ook vond ik hoeve *ras,*
Een vel *heeft zeker mensch en dier;*
Voorts kwam mij la *te pas,*
En nu vond ik een vijfde woord;
Lak *was het; en ziedaar,*
Aan Ka, *en* Ke, *en 't woordje* ken
Kon 'k alles weten; maar
Een nek, *en* laken *nog er bij.*
Nu ziet gij 't moederwoord op zij?

van der Kaay, te *Oijen.*

'K wilde mij eens wat vermaken
Met te zoeken naar dit woord;
Dacht dus om geene andre zaken,
'T geen bij 't zoeken zoo behoort;
Dan ik moest den arbeid staken,
Wijl 'k maar niet te regt kon raken.

'K vond mij op nieuw weêr aangespoord;
'K zocht nog eens; en door dat haken,
Slaagde ik ook gelijk 't behoort,
Want ik vond het moederwoord
In 't bekende HOEVELAKEN.

H. W. Carras, te *Zutphen*.

Hoe, is wis het vragend woord.
Ve, tot het Latijn behoort.

Le, in 't zangmuzyk bekoort.
Ken, der kindren vreugd verstoort.

J. Driehuys Rabe, te *Arnhem*.

Om niet veel hiervan te maken,
Zeg ik enkel HOEVELAKEN.

Henrikus Arens.

'K zal wis met HOEVELAKEN,
Hier het bedoelde raken.

F. C. Klingenspoor.

CHARADES.

1. BOISSON; voorgesteld door Mejufvr. A. M. J. Rabe, te *Arnhem*: — is gevonden door de Heeren Feider, J. Driehuys Rabe, te *Arnhem* (in verzen); P. Hoffman, aldaar; W. R. Idema, te *Opperdoes*.

De Heer Henrikus Arens zegt:

On voit dans les forêts le bois.
Le son *souvent m'étonne.*
Prenez ces deux mots à la fois,
Et BOISSON *ils vous donnent*.

2.) TIJM; voorgedragen door den Heer D. B*****, te *Zaandijk*: — is gevonden door de Heeren, N. Leergraag, te *W.*; C. Lind, D. Colson Aberson, Feider, L. J. Hoebé, L. Hoffman, te *Arnhem*; Mejufvr. A. M. J. Rabe, aldaar; de Heeren J. Brans *Wz.* (in verzen); C. F. Julius, W. D. Manvis, H. W. Carras, te *Zutphen* (in een naamvers op 't charadewoord).

De volgende dichtmatige ontbindingen zijn hierop ingezonden:

Men kan alhier, naar mijn gedachten,
Goedkeuring op 't woord TIJM verwachten.

W. R. Idema, te *Opperdoes*.

Door 't rieken van het kruidje TIJM;
Valt somtijds wel een mensch in zwijm.

J. Driehuys Rabe, te *Arnhem*.

Toen 'k uw charade had gelezen,
Zei 'k TIJM, of MIJT zal 't zeker wezen.

Henrikus Arens.

Zoo 't woord hier TIJM of MIJT niet is,
Wel nu vriend, 'k heb het dan maar mis.

Van der Kaay, te *Oljen*.

RAADSEL.

KOOR; opgegeven door den Heer H. W. Carras, te *Zutphen*: — ontraadseld door de Heeren N. Leergraag, te *W.*; C. Lind, Fei-

Felder, J. Hesselfelt *Bz.*; C. F. Julius, P. Hoffman, te *Arnhem*; Mejuffrouwen A. M. J. Rabe, aldaar; Geesje Dirks; de Heeren H. D. G., te *A.*; J. Brans *Wz.*; (in verzen); J. Driehuys Rabe, te *Arnhem* (in verzen).

De volgende dichtmatige ontraadselingen zijn hierop ingezonden:

Een KOOR kan men bemerken
In vert' de meeste kerken;
En 't woordje KOOR verkeerd,
Van achtren af gelezen,
Dan wordt het nooit geprezen,
ROOK, wordt door elk geweerd.

W. R. Idema, te *Opperdoes.*

Leest men uw raadfel regts,
Zal KOOR het antwoord wezen;
En links, dan is het ROOK,
Iets, waarvoor de oogen vreezen.

L. J. Hoché.

Een KOOR *vindt men, alom, in vele kerkgebouwen.*
Vliegt ROOK *in 't oog, het kan geen voorwerp droog aanschouwen.*

Jean Jaques van der Burg.

Een KOOR, *vindt ge in de meeste kerken,*
ROOK *zal geenszins het oog versterken.*

D. Colfon Aberfon.

Een KOOR *is 't, dat ge alom in vele kerken vindt.*
De schadelijke ROOK *wordt van geen mensch bemind.*

Henrikus Arens.

KOOR *is hier wis het woord, geen ander kan het wezen;*
Want, anders om gesteld, zal men er ROOK *uit lezen.*

Van der Kaay, te *Oyen.*

Bevat ik de opgaaf zoo 't behoort,
Dan is 't vierlettrig KOOR *hier zeker 't raadselwoord.*

W. D. Manvis.

Tweede vervolg en slot van de TWEEDE REDENEERING.

OVER HET GEBRUIK DER GESCHIEDENIS.

Indien dit zoo is, dan zijn die onmenschelijke vermaken een uitwerksel van de natuurlijke zwakheid der ziel, en zijn geheel tegenstrijdig aan grootheid van geest, zoo wel als die ongeregelde drift, die zelfs tot op tranen uitloopt.

Zoo zien wij ook dat de vrouwen en jonge lieden onafgebroken bezig zijn, om, zoo wel de eenen als de anderen, deze palen te overschreiden, zoo de kwalen, welke zij overwegen, niet van dien aard zijn, dat dezelve aan hun kunnen overkomen. Hunne oogen teekenen, dat zij van vermaak als vol zijn, wanneer zij een' hond zien vellen; indien men een kieken, dat men doodt, nog lang martelt, en zelfs wanneer men eenen onge-

lukkigen ophangt; maar indien hun zelven die rampen treffen, welke zij in anderen zien; indien zij op een schouwtooneel de ongeregeldheden hunner driften, en derzelver rampspoedige gevolgen zien, brengt zulk eene openlijke vertooning, hoewel alles slechts naarbootzingen zijn, hun als 't ware buiten zich zelven, terwijl zij dan alleen troost zoeken in inwendige droefheid, en zich beklagen dat zij aan die driften overgegeven, en aan die rampen onderworpen zijn.

Het zoude dus vergeefs wezen, te willen zeggen dat deze aanmerkingen nutteloos zijn in eene eeuw, waarin de schouwspelen van worstelaars en dierengevechten, ja alle de andere vermaken der woeste middeneeuwen niet meer bekend zijn, anders dan uit de boeken, en waarvan zelfs de wijze der tournooispelen verloren geraakt is. Van dien tijd af, dat de heerschende neiging zich uit zulke woeste vermaken verbannen heeft, heeft zij zich geplaatst in anderen, die bijna niet minder onschuldig zijn, en, wanneer het aan de dwaasheid der menschen zal behagen, zal zij zelfs de eersten weder doen herleven. In waarheid, men heeft wel de uiterlijke vorm een weinig besnoeid, maar de plant, de oorsprong waaruit zij zijn voortgesproten, is nog in wezen, en deze tronk, zoo vruchtbaar in zaken die der menschheid schande aandoen, brengt ieder dag nieuwe loten voort, welke in vervolg van tijd mogelijk grooter zullen worden, dan de eersten immer geweest zijn.

Dat men slechts nog tegenwoordig overwege de stierengevegten in *Spanje*; de sterke neiging voor de jagt; onze nieuwsgierigheid naar wilde dieren, ja onze begeerte om zelfs bij strafoefeningen tegenwoordig te zijn; zelfs de gewoone handspelen en duizend andere zaken van dien aard, dan zal men in waarheid zien dat deze ellendige wortel nog niet uitgeroeid is.

Wat zoude het zijn, 't welk zoo vele menschen naar een koordendanser trekt, die gedurende eenige uren alle gevaren trotseert van zich zelven te dooden? Het is 't gevaar waaraan men hem nutteloos, zonder eenig voordeel voor de menschelijke zamenleving, blootgesteld ziet; want indien het slechts nieuwsgierigheid ware, zoude men aan een kwartier uurs te zien genoeg hebben, en deze nieuwsgierigheid zoude weldra in medelijden veranderen met zulk eenen, die zijn brood in eene gedurige angst moest winnen; en indien dit niet gebeurt, zoude men even zoo wel zijne uren in het *Romeinsche* schouwspel hebben kunnen doorbrengen; want men wacht, als met vermaak, of zulk eenen zich ook ook zal ter neder storten, en dus zich zelven ongelukkig maken. Men ziet hem daar honderden van gevaarlijke sprongen doen, terwijl een potsemaker hem meer grappig naboost; echter vermaakt de laatste vrij meer de aanwezenden door zijne potsen, dan de goede springer met al zijnen vermoeijenden arbeid

Alzoo ook, wanneer men ziet schermen, legt die geen die met den anderen bezig is, er zich meer op toe om zijne tegenpartij, al zij het ook met eene gevaarlijke loop vergezeld, te treffen, dan om de aanschouwers zijne vlugheid en bedrevenheid in die kunst te doen zien. Eene menigte andere voorbeelden zou men nog ter staving kunnen bijbrengen; doch de aangehaalde zullen genoeg zijn om te doen zien, dat men wel de woeste schouwspelen verlaten heeft; doch dat zulks niet zoo zeer uit een begin-

fel van menschelijkheid, of overtuiging van de rede voortspruit, maar veeleer daaruit dat men andere vermaken heeft gekozen, die echter niet minder woest en onbeschaafd zijn. Deze verandering komt alleen voort uit de onbestendigheid der menschen; want zij zijn van alle eeuwen het dezelfden; zij veranderen slechts in de wijze hoe zij het zijn. Laat ons dus niet meenen, dat wij beschaafder zijn dan onze voorouders; want als wij hun meenen te verbeteren, komt het slechts uit de ongestadigheid van onzen aart voort.

Door deze redeneering ziet men, dat men dikwijls naar kwade beweegredenen oordeelt, zonder dat men het zelf weet; maar vraagt men, hoe dit kan geschieden, en dat mijn schrijver dikwijls zaken schijnt te veronderstellen, die inderdaad zoo niet schijnen te zijn? Men dringe dan nader tot de daden en handelingen der menschen door; ontlede dezelve als 't ware trapswijze, en men zal straks dat geen, hetwelk ons twijfelachtig scheen, als de duidelijkste waarheid ontdekken; en dat alle die ongevoelige denkbeelden, welke mijn schrijver aan de ziel toekent, hier en elders, gelijk als trappen waarover zij naar anderen gaat, niet nalaten waar te zijn, hoewel wij het niet opmerken; hetwelk slechts een misslag van onze aandacht is. Deze misslag komt voort uit de snelheid der driften die ons drijven, in alles wat wij doen, en die ons niet toelaten om den aard der denkbeelden bedaard en naar ons welgevallen te overwegen, waarmede zij ons als 't ware bezielt; want dan zoude het afgrijzen van die denkbeelden ons somtijds beletten dezelve langer te blijven omhelzen. Behalve dat, wendt zich de ziel van zulk eene overweging af, dewijl zij dat reeds voorzien heeft, en zij wil zulk een geval vermijden, dat de loop van hare driften, waarmede zij bezet is, zoude stremmen; dit veronderstelt zij beter te zijn, dan zich in gevaar te stellen van het onderzoek en de afkeuring op dezelve te moeten ondergaan. Aldus loopt zij, zonder dezelve te overwegen, ligt gevaar van door vermaak, eerzucht en andere driften medegesleept te worden.

Men moet alzoo zorgvuldig acht geven op zijne beweegredenen en denkbeelden, om te beletten dat men zich in dezelve vergrijpe, en het zoude te wenschen zijn dat ieder gewoon ware te onderzoeken, of men dezelve moet volgen; want dewijl boosaardigheid uit den aard hatelijk is, en een slecht gemoed zelf niet openlijk zoude willen zeggen, dat het volgens hetzelve handelde, zoo zouden zij, hunne gedachten bedaard overwegende, er zich zekerlijk van zuiveren.

Maar er is nog eene andere soort van beweegreden, niet minder gevaarlijk, namelijk, dat men over sommige menschen oordeelt, en de zulke als goed en deugdzaam prijst, die zulks in waarheid niet verdienen; deze verdienen eene bijzondere overweging, en het is zeer noodzakelijk dat men de menschen hieromtrent overtuige, op dat door hen geene personen worden geprezen die zulks niet verdienen, en niemand worde gelaakt, die inderdaad prijzenswaardig is.

Dit was het denkbeeld van mijnen schrijver, over eene beweegreden van die natuur.

(Verwacht de derde redeneering in ons eerstvolgend stuk.)

NB. In ons 8ste *D*. 5de *stuk*, *bladz*. 247. reg. 26, staat: AACOPAGUS, moet zijn: AREOPAGUS.

DE DOOD,

het laatste spook van 't leven.

Onlangs de begraving van het lijk van mijnen boezemvriend bijgewoond hebbende, verviel ik, t' huis gekomen zijnde, in een zeer diep gepeins over den dood, die koning der verschrikking voor allen, door dat wij zoo sterk aan het genieten van dit leven gehecht zijn; en voor velen te verschrikkelijker, dewijl dezen zich zelven wijsmaken, dat zij van het leven na dit leven niets, met zekerheid, weten; of, zoo zij zich laten voorstaan iets van hetzelve te weten, brengen zij, doorgaans, zich een ontzettend tafereel daarvan voor den geest — Zoo sterk een afkeer hebben wij voor den dood, dat wij zeldzaam om ons sterfuur durven denken: wij denken er niet aan zoo lange het vuur der jeugd nog in onze aderen gloeit; ook niet zoo lange de genoegens, aan de mannelijke jaren verbonden, ons nog ten deele vallen; even weinig zoo lange de algemeene eerbied welke den grijze haren bewezen wordt ons nog kittelt; ja zelfs denken wij naauwelijks aan 't sterven, wanneer, alle ligchaamskrachten uitgeput zijnde, de zwakte ons aan ons leger kluistert. 'T is zoo; het denkbeeld van den dood is voor ons het akeligste denkbeeld; doch, des niet tegenstaande, gaf ik mij thans voorbedachtelijk aan hetzelve over, terwijl ik mijnen begraven' vriend weder aan mijn' geest vertegenwoordigde.

Hebt gij, zeide ik, bij gedachten, tegen hem, op deze wereld eene moeijelijke zee moeten bevaren; hebben de stormen van het lot uwe broze kiel, op de woedende baren van ramp en tegenspoed heen en weder geslingerd; thans bevindt gij u in de haven der ruste. Is uwe reis kort geweest; heeft de dood u vroegtijdig uit mijne armen weggerukt, zooveel te minder stormen hebt gij moeten doorworstelen, en uw genoegen 't welk gij, in de haven ingelopen zijnde, smaakt, is nogthans gelijk aan het genoegen 't welk zij genieten, die veel langer dan gij met de baren hebben moeten kampen. — Gelukkig sterveling die, hier naar de voorschriften der deugd gewandeld hebbende, of ten minste getracht hebbende te wandelen, vroegtijdig, door zijnen hemelschen weder t'huis geroepen wordt! Ja vriend, uw lot is benijdenswaardig; veel verre dat ik u wegens hetzelve zoude betreuren, ben ik in tegendeel verrukt over uw geluk, en dank de Godheid, voor dat Hij u boven allen ramp en tegenspoed verheven gesteld heeft; dat Hij u in 't bezit van eene eeuwige gelukzaligheid heeft gesteld, waarvan de bevatting nooit in eenig mensch is opgekomen. — Zoude ik u beklagen? u betreuren? dat zij verre van mij! Ik stel mij veeleer voor, dat gij, van uit de veilige haven waarin gij u thans bevindt, mededogend neder ziet op dat stip in 't heelal 't welk ik bewoon; welks onbestendigheid mij nog voor duizende wederwaardigheden bloot stelt. Gij ziet mij nog op de levenszee dobberen, vaak tegen wind en stroom oproeijende! — O! welk een tooneel voor u! — Met welk een oog moet gij niet hen, die op aarde uwe broeders waren, beschouwen! — Hier ziet gij er een onder den arbeid bezwijken; daar een, die het zeer betwijfeld of hij nog eens zijn zweet zal afdroogen, dan of hij, aan alles wanhopende, zich den baren ten prooi

zal geven. — Ja, zalige vriend! dit ziet gij, en zijt ongetwijfeld met den staat uwer broederen bewogen.

Wat mij betreft, ik hoop aldra bij u te zijn; mij dunkt ik heb de haven reeds in 't gezigt: ja, mijn vriend! nog maar een' kleinen tijd, en ik zal u, in eene zalige eeuwigheid, weder op mijne borst ontvangen; want zoo het leven alleen de levendigen van de afgestorvenen afzondert, dan, o vreugd! dan ben ik reeds nabij u; ja, dan is de afstand tusschen ons niet groot. Mijn leven moet slechts ten einde gelopen zijn, dan zal ik bij u wezen; en dat leven spoedt reeds naar 't einde; terwijl ik dit denk nader ik u reeds met wijde schreden; o! de mensch leeft niet lange: *de mensch is kort van dagen en zat van onruste. Hij komt voort als eene bloem, en wordt afgesneden; ook vlugt hij als eene schaduw, en bestaat niet meer* (*).

Ik had mij, door mij dit een en ander te binnen te brengen, tot zoo verre vergeten, dat ik overluid was beginnen te spreken: iemand, met mij onder hetzelfde dak, in eene kamer naast de mijne, wonende, had mij gehoord; trad bij mij in, en betuigde hoogelijk verwonderd te wezen, over dat ik mij wegens het afsterven van zulk een' boezemvriend, als hij wist dat de nu ter aarde bestelde van mij geweest was, zoo konde troosten; dat ik niet ziels-bedroefd was over zulk een zeer zwaar verlies. — Ik kan zeer wel begrijpen, mijnheer, antwoordde ik hem, dat gij u in dezen over mij verwondert; immers, na menigmaal met u in gesprek geweest te zijn, weet ik dat gij de dingen dezer wereld met een geheel ander oog beschouwt dan ik het doe; dat gij voor het onveranderlijk noodlot hetwelk den mensch beschoren is, van namelijk eenmaal te moeten sterven, terug siddert; ik weet toch dat gij het sterven houdt voor een gevolg van bedrevene zonden; daar ik hetzelve, in tegendeel, houde voor een gunst van God, den menschen verleend. Gij beschouwt den dood als afschuwelijk; ik als aangenaam, en daarom treur ik niet over het afsterven van mijn' boezemvriend.

„Zoo is de dood voor u dan geen koning der verschrikking?" vroeg mijn huisgenoot.

Voor mij zoowel als voor elk ander bezield wezen, antwoordde ik; dan, vriend, die verschrikkelijkheid ligt niet gelegen in den dood, in het sterven zelven; maar in onze verknochtheid aan 't leven; en die onnadenkelijke verknochtheid, heeft de alwijze God in ons daargesteld, om dat wij ons anders te roekelozelijk omtrent ons leven zouden gedragen; bestonde die verknochtheid niet, de zelfmoordenaars zouden ontelbaar wezen.

Ik heb voor het sterfbed van mijn' vriend geweend; het was mij toen niet mogelijk den zwakken mensch door de kracht der rede te onderdrukken: ook keur ik geenszins de tranen welke over eenig afsterven geschreid worden af; maar de vraag is wat wij, in zulk een geval, eigenlijk beweenen? de stervende? den reeds gestorvenen? neen vriend! wij beweenen het gemis 't welk zijn dood ons toebrengt; het genoegen 't welk hij ons verschafte; waarmede hij het leven voor ons veraangenaamde, zijn wij kwijt; en dat verlies betreuren wij, het welk intusschen zeer natuurlijk is, dewijl wij eigenlijk, wel ingezien, in alle gevallen alleenlijk voor ons zelven leven.

(*) Job 14 vs 1 en 2.

Betreurden wij een' afgeſtorvenen zelven, wij zouden ons in der daad zeer onbillijk, zeer onredelijk gedragen; wij zouden daarmede toonen dat wij hem misgunden ontſlagen te wezen, van de moeijelijkheden aan onzen ſtand op deze wereld verknocht. Mijn afgeſtorven vriend rust nu toch, terwijl ik nog moet arbeiden; hij bevindt zich in de haven, terwijl ik nog op de zee dobber; hij bevindt zich in het gezelſchap van duizendmaal duizende zalige zielen, terwijl ik nog onder de zwakke ſtervelingen moet verkeeren; hij is in de nabijheid van een' God, wiens wijsheid en liefde hij met een opgeklaard denkvermogen kan bewonderen, terwijl ik dien God ſlechts als van verre kan beſchouwen; met één woord mijn vriend is volmaakt gelukkig, terwijl ik nog, als in den blinde, naar het geluk omtast, en dikwijls wegens de beneveldheid van mijn verſtand, de ſchaduw voor het ligchaam neem. — Kan ik, goede buur! kan ik dan wel gezegd worden billijk te handelen, wanneer ik mijn' afgeſtorven' vriend betreur, om dat hij geſtorven is, niet om dat ik hem mis, maar om dat hij de aarde heeft moeten verlaten?

Na ik nog eenige tegenwerpingen van mijn huisgenoot opgelost had, vond ik gelegenheid om het volgende te zeggen:

Vergun mij dat ik mij voor een oogenblik keere tot alles wat mijn afgeſtorven vriend, bij zijn vertrek uit de wereld, heeft achter gelaten, en laat ons zien, of ik dan reden kan hebben om zijn' dood te beweenen; beweenen niet met betrekking tot mij, maar met betrekking tot hem zelven. — Mijn vriend heeft deze aarde, met al derzelver ſchoonheid; heeft zijne ouders, bloedverwanten en vrienden; heeft alle de goederen en genoegens dezes levens moeten verlaten, enz. Dit is eene onbetwistbare waarheid; maar laat ons nu den aard van alle deze dingen eens bedaardelijk beſchouwen, zoo zullen wij daaruit tot het gewigt der verlating van dezelve kunnen beſluiten.

De aarde met alle derzelver volheid is, ik beken het, een heerlijk werkſtuk van Gods almagt; maar tevens onderhevig aan eene onbeſtendigheid, welke den mensch niet weinig kwelling baart; om dat de mensch, van deze zijde van het graf, uit benevelde oogen ziet. — De aarde is waarlijk een grootsch verblijf, maar de hemel nog een oneindig veel grootſcher; in den hemel is alle heilgenieting beſtendig, dewijl men aldaar uit onbenevelde oogen ziet; alzoo heeft mijn vriend het mindere verlaten, om het meerdere te gaan bezitten; hij heeft het beſtendige voor het wiſſelzieke verkregen; de eeuwigheid voor den tijd; met één woord, het opperſte geluk is hem ten deele gevallen; hij heeft een herberg verlaten, die hem belettede in zijn vaderland te komen, werwaarts zijne reis gerigt was; en zoude ik nu zoo dwaas zijn, dat ik de beletſelen, welke zijne reis deed vertragen, wenſchelijk, begeerenswaardig zoude noemen? Neen! dat zij verre van mij; zoo dwaas ben ik niet. — Hoe langer nu het leven duurt, hoe meer de mensch in zijne reis naar den hemel verhinderd wordt. Mijn vriend zal zich derhalve thans ongetwijfeld verblijden, over dat hij, door den dood, zoo ſpoedig ter plaatſe zijner beſtemming is gekomen; ja, mij dunkt ik hoor hem de Godheid danken voor het geluk van reeds te hebben mogen ſterven; mij dunkt ik hoor hem juichen over zijn' tegenwoordigen ſtaat; en zoude ik dan zijn vertrek van deze aarde beweenen? neen! indien mijne rede niet ſlaapt, kan zijne dood mij niet anders dan genoegen veroorzaken.

(*'T vervolg hierna.*)

SPREUKEN van den ARMEN RICHARD, uit B. FRANKLIN's *almanach*.

Met woorden jaagt men de kat niet in den zak.

God helpt de genen die zich zelven helpen.

De sleutel dien men dikwijls gebruikt blijft altijd blank.

Hebt gij het leven lief, zoo verniel den tijd niet; want hij is de stof waaruit het leven gemaakt wordt.

Verloren tijd is niet weder te vinden; en 't geen wij tijds genoeg noemen komt op het einde doorgaans te laat.

Bij tijds naar bed en tijdig weêr op, maakt de menschen gezond, rijk en kundig.

Vlijt behoeft niet te wenschen.

Die een handwerk heeft, heeft een kapitaal; en die verstand bezit heeft een voordeelig erfambt.

Eén *heden* is meer waardig dan tweemaal *morgen*.

Grijp rustig den arbeid aan, en bedenk dat de kat met handschoenen aan geen muizen vangt.

Besteed uwen tijd wel, indien gij rust wilt verdienen; en verlies geen uur, dewijl gij van geen minuut verzekerd zijt.

Een leven vol rust en een werkeloos leven zijn zeer onderscheidene dingen.

De vlijtige spin heeft een groot net; en sedert ik een koe en een paar schapen heb wenscht ieder mij een' goeden morgen.

Een boom die dikwijls verzet wordt, en een huisgezin dat dikwijls uitgaat, slagen niet zoo goed als die op hunne plaats blijven.

Wilt gij een' getrouwen en aangenamen dienaar hebben, zoo bedien u zelven.

Een vette keuken geeft een mager testament.

Wilt gij rijk worden, zoo leer niet alleen winnen, maar ook sparen.

Vele kleintjes maken één groote. Wacht u voor kwistigheid in 't klein.

Een kleine lekking doet een groot schip zinken. Een lekkere mond brengt tot den bedelstaf.

Koop slechts al wat gij niet noodig hebt, zoo zult gij spoedig het noodige moeten verkoopen.

De wijze wordt door eens anders schade wijs, en een dwaas naauwelijks door zijne eigene.

Wanneer men altoos uit hetzelfde vat neemt, en het niet weder aanvult, komt men ras op den bodem; en als de bron ledig is schat men het water eerst.

Op borgen volgt zorgen.

De kinderachtige smaak voor sieraden is eene gevaarlijke dwaasheid.

Het valt gemakkelijker den eersten lust te wederstaan, dan alle de volgenden, en de arme die den rijken naäapt, is even zoo belagchelijk als de kikvorsch, die zich opblies om zoo groot als de stier te worden.

Wie hoogmoed ten middagmaal heeft, krijgt verachting ten avondeten; of, de troschaard ontbijt uit den overvloed; eet 's middags met de armoede, en 's avonds met de schande.

Een ledige zak kan niet goed overeind staan.

Het morgenrood duurt den geheelen dag niet.

Hij die zich niet raden laat is ook nimmer te helpen; en die niet hooren wil moet voelen.

MEDEGEDEELDE STUKJES.

ANECDOTE, wegens *Czaar* PETER *den eersten.*

(Uit het Engelsch vertaald.)

Toen deze vorst eens, in 't midden van een' zomernacht, van *Casan* te rug gekomen was, geloofde men dat hij den volgenden morgen later dan naar gewoonte zoude opstaan. De raadsheeren die verpligt waren des zomers 's morgens te zeven, en 's winters te acht uren in de raadzaal te wezen, verwachtten door een' of ander' bode van 's Keizers komst gewaarschuwd te zullen worden; dus bleven zij gerust op hunne bedden liggen; doch PETER begaf zich, naar gewoonte, te zeven uren naar de raadzaal. Men vond aldaar niemand anders dan de invaliden (*), welken hij vroeg of zij alleen waren. Zij antwoordden dat de kanseliers zich reeds op hunne post bevonden. „ Dat zij bij mij komen", zegt PETER. De kanseliers verschenen oogenblikkelijk voor hem. Hij vraagt naar hun werk; neemt zijne gewone plaats; onderzoekt eenige zaken en bezigtigt verscheidene stukken. Was hij over 't eene of ander vonnis voldaan, zoo vergenoegde hij zich met er zijne naamteekening onder te plaatsen (PITER); keurde hij het een of ander niet goed, zoo schreef hij er bezijden: *slecht geoordeeld.*

Terwijl hij bezig was met de pleidooijen te bezigtigen, doorliepen de invaliden de gansche stad, om den raadsheeren de komst van den Czaar in de raadzaal aan te kondigen. Dezen begaven zich, zoo spoedig mogelijk, derwaarts. PETER, den eersten ziende aankomen, verlaat zijne plaats; gaat den raadsheer te gemoet; overlaadt hem dapperlijk met stokslagen, en geeft hem vervolgens eene bestraffing. De anderen werden op gelijke wijze onthaald. De laatste die kwam was een gepensioneerd Admiraal, die wegens ouderdom en ongemakken naauwelijks meer loopen konde. Deze, door den schildwacht onderrigt van het tooneel 't welk in de zaal plaats gehad heeft, opent met eene bevende hand de deur; knielt bij het intreden voor den Czaar neder, en roept met eene zwakke stem: „ *Batuschka, Batuschka!* (vader, vader!) indien gij mij afslaat, zoo als gij „ de anderen gedaan hebt, zal ik het besterven!" — „Sta op, goede „ grijsaard!" zeide de vorst: „ de wet die den ijver der raadsheeren vordert,

(*) *Alle geregtshoven in* Rusland, *worden door deze oude soldaten bewaakt.*

„ dert, is niet voor u gemaakt. Gij hebt mij gediend, en uw tijd is „ meer dan verlopen. Ik heb u hier geplaatst, op dat gij met te meer ge- „ maks de dagen die u nog over zijn zoudet kunnen slijten; maar deze „ snaken" (op de andere raadsheeren wijzende) „hebben hunnen pligt „ verzuimd, daarom heb ik hun eene goede les gegeven. Wat u belangt, „ ga of blijf; 't is mij om 't even." — De goede grijsaard nam zijne muts af, bedankte den Czaar, en vertrok, terwijl de overige senateurs hunne oogen niet durfden opslaan, zoo lang de Keizer niet vertrokken was; daarna gingen zij met een' warmen rug, en met beschaamde kaken naar huis.

L. C Verschoten.

Zeker predikant zeide eens, ten slotte van eene zijne leerredenen: *Zie daar u den tekst verklaart mijne geliefden; en ik verzeker u, meer van denzelven gezegd te hebben, dan de schrijver er mede te kennen heeft willen geven.*

W.

[illegible] VAN EEN KIND.

(*Uit het* Engelsch *vertaald*)

De negenjarige zoon van zeker prins, werd wegens zijne schranderheid van ieder bewonderd. Toen hij zich eens in een gezelschap bevond, veroorloofde een oud kapitein zich, op den jongen prins doelende, te zeggen: „De kinderen die zoo veel verstand hebben, zijn er, in rijpere „ jaren, doorgaans van misdeeld." De jonge prins dit hoorende, liet er terstond op volgen: *Dan, Mijnheer kapitein, moet gij in uwe jeugd ongetwijfeld zeer veel verstand gehad hebben.*

J. Driehuys Rabe, te *Arnhem.*

DE KAPITEIN IN DE GEDAANTE VAN EEN' SLAGTER.

Een kapitein met eenige jonge lieden op eene expeditie gaande, dreef één van hun de spot met hem, dewijl hij zeer dik was, en een ongemeen *klein* paardje besteeg, zeggende: „Mijnheer ziet er uit als een slag- „ ter." — *Het voegt mij dat voorkomen te hebben, jonge Heer*, liet de kapitein daarop volgen, *daar ik zoo vele kalven ter slagtbank breng.*

Dezelfde.

DE HOFNAR.

Toen zeker hofnar met een' kamerdienaar wandelde, aan wiens regterzijde hij ging, zeide deze: „Ik zoude niet kunnen dulden dat een gek „ zich aan mijne regterhand bevond." — *Dat kan ik zeer wèl dulden*, liet den nar er op volgen, terwijl hij zich aan de linker-zijde van de kamerdienaar plaatste.

Dezelfde.

DE ONBESCHOFTE GAST.

Zekere woestaard, met een beschaafd gezelschap aan tafel zittende, was het ontleden van een' gebraden gans te beurt gevallen. Hij nam deze post zoo onhandig waar, dat de geheele gans op den grond viel: „O! wat „ jammer van dien schoonen gans!" riep een der gasten uit; „nu kan „ de hond zich op dat lekker gebraad vergasten." — *Geen nood, geen nood*, voerde de woestaard hem te gemoet, terwijl hij het vet van zijne kleederen veegde; *hij zal hem niet hebben; want ik houd er beide mijne voeten op*.

Dezelfde.

DE BESCHONKE SOLDAAT.

Toen deze zijn' generaal, te paard, ontmoette, greep hij den teugel, zeggende: „Hoeveel moet gij voor dat beest hebben?" — De generaal, ziende in welken staat hij was, liet hem in een nabij gelegen huis brengen, met bevel van hem te bed te moeten leggen; het geen ook gedaan werd.

Des anderen daags 's morgens, begaf de generaal zich derwaarts, en vroeg den soldaat, hoeveel hij voor zijn paard wilde geven. „Mijnheer!" antwoordde deze, „de geen die gisteren uw paard wilde koopen, heeft „ zich dezen morgen bij tijds weg gemaakt."

Dezelfde.

LOF VAN HET TABAKSROOKEN.

Een pijp tabak is me alles waard';
Daarvoor wordt, met vermaak,
Mijn laatste dubbeltje gespaard,
Als voor een goede zaak.
Hadde ik geheel geen spijs of drank,
'K zei voor een bete of dronk wel dank;
Maar koos toch, zoo die me ook ontbrak',
Een handje vol tabak.

Mijn KOOSJE *mint mij; maar 'k verwacht*
Geen liefde lang van duur;
Want als 'k mijn pijpje slechts betracht,
Dan zie 'k den aard van 't vuur;
Het duurt gewis slechts korten tijd,
Of 'k ben geheel het kooltje kwijt,
En, 't geen mij zoo regt smaaklijk was,
Is dan een weinigje asch.

Ben 'k wat verdrietig, 'k heb terstond
'T geneeskruid bij de hand,
En dat ik steeds probatum *vond:*
Zoodra mijn pijpje brandt,
Zeg 'k bij mij zelv': waarom gemord?
Hoe gij ook leeft, gij leeft maar kort;
Uw pijp geeft, na een oogenblik,
Gewis een laatsten snik.

Bekommer 'k me om het wereldsch goed,
'K steek slechts mijn pijpje eens aan,
En 'k ben terstond weêr wêl gemoed,
En over 't lot voldaan.
Elk rookwolk die ik zie, zegt mij;
Zoo snel gaat vaak 't fortuin voorbij;
'T is onbestendig; wensch het niet,
Het baart meestijds verdriet.

Van tijd tot tijd verzwakt de rook,
En 'k denk: zie daar, zoo ras
Verzwak ik woelige aardworm ook,
En wat blijft na? — Wat asch.
O! 'k zweer, al hadde ik spijs noch drank,
'K zei voor een bete of dronk wel dank;
Maar koos toch, zoo die me ook ontbrak',
Een handje vol tabak.

M.

ELSTAN EN ROOSJE.

ROMANCE, *gevolgd naar 't* Hoogduitsch *van* HÖLTY.

Der bloemgodinne maand begon,
En ieder was verheugd,
Toen ridder VEIT van *Adelstan*
Verliet het hofgenengt:
Verr' van het ijdel stadgewoel,
En van redoute-dans,
Verruilde hij zijne gouden ster
Voor eenen herderskrans.

De boord der *Aa*, het klavergras
Schonk hem een zoeter rust,
Dan dat hij op het ledekant,
Werd in den slaap gesust.
Men zag hem daaglijks, wel te vreên,
Langs veld en bosschen gaan;
Dan zag hij 't spel, den blijden dans,
Der dorpelingen aan.

Nu vond hij onder 't nedrigst dak,
De schoonste herderin,
En plotslijk sloeg zijn teederhart
Voor haar van wulpsche min.

Vertrouwlijk koutte ROOSJE aldra;
Zij duchtte geen gevaar;
Hij was een ridder, wêl gemaakt,
En zij slechts achttien jaar.

Zij gaf, door menig tranenvloed
Verteederd, hem gehoor;
In 't eerst kreeg hij een warmen kus,
Maar ras iets meer daar voor.
Toen werd, naar 't schandlijk hofgebruik,
Zijn boezem plotslijk koel;
Hij zat bij ROOSJE thans niet meer
Verrukt, vol van gevoel.

Het dorp, of wel het meisje, moê,
Wierp hij zich op zijn paard,
En rent terug naar 't vorstlijk hof
Dit 's zoo des hoovlings aard.
Daar snelt hij weêr van bal naar bal;
Vergeet en dorp en veld,
Waar hij zijn ROOSJE, vol van vuur,
In de armen was gesneld.

Het meisje, daar zij, op 't malſche gras,
In koelen ſchaduw zat,
Zag ADELSTAN haar oog ontvliên,
En ſidderde als een blad. (God!"
Luid ſchreeuwt zij; „ADELSTAN! — ."
Maar zij wordt niet gehoord;
Hij trekt zijn' hoed diep in 't gezigt,
En ſnelt gevoelloos voort.

Zij rukt, op haren herdersſtaf
Geleund, het keursje los,
Toen zij nog ſporen geven zag
Aan 't woedend vliegend ros.
Zij zijgt ter neêr, en zucht na zucht
Loeit door het naast geboomt',
Terwijl een zilte tranenvloed
Langs hare kaken ſtroomt.

Noch dans, nog ſpel behaagt voortaan,
Geen avondrood verkoelt;
Zij denkt het dorpje zonder vreugd
Wijl zij geen vreugd gevoelt.
Dan, ach! een aklig voorgevoel
Had haar reeds overmand;
Het doodsuur ſlaat, en roosje ſterft,
De ſieraad van het land.

Men hoort het treurig grafgeklep,
Heel 't dorp is aangedaan,
Men ziet de baar, en ieder ſchreit;
Men heft een lijkzang aan.
De Preêkheer bidt: „God! dat haar ziel
„ Bij U in vreugde zij!"
Hij doet een lijkreên op haar graf,
En weent en zucht daar bij.

Men plant een kruis met goud verſierd
Bij 't graf, tot ROOSJE's eer,
En langs den groenen heuvel vloeit
Een ſtroom van tranen neêr.

'T wordt nacht, — en ſpreidt een donker (floers
Zich over 't dal der doôn;
Intusſchen ſchijnt de zilvren maan
Rondom volkomen ſchoon.

Men hoor' hoe 't ADELSTAN verging:
Vaak wordt hij, uitgeſtrekt,
Op 't dons, door d' akeligſten droom,
Uit zijnen ſlaap gewekt.
Eens ziet hij dat een flikrend licht
Zijn kamer gansch vervult;
Een meisje treedt naar 't ledekant,
Zij is in 't wit gehuld.

Hij ſchrikt en beeft want ROOSJE is het
Die ADELSTAN thans ziet;
Haar wangen, ach! zijn aklig bleek;
Hij kent haar bijna niet.
Zij legt hare eene koude hand
Den ridder op 't gezigt,
En toont met de andre hem haar kleed,
Zoo zuiver als het licht.

Zij ziet den booswicht driemaal aan,
Met oogen hol en bleek;
Ook wenkte zij op 't oogenblik
Dat zij hem weêr ontweek.
Zoo kwam zij elken middernacht,
En waarde ze om hem heen,
Omgeven van een flikrend licht,
En wenkte ze en verdween.

Dit ſtortte ſpoedig ADELSTAN
In die zwaarmoedigheid,
Die het geweten knagen doet
En tot de wanhoop leidt:
Gewapend met een' ſcherpen dolk
Snelt hij ter ſtad uit; liep
Verwijfeld naar het eenzaam oord,
Waar ROOSJE zachtlijk ſliep.

Hij waggelt naar het ſtille graf,
Gevoelt de felſte ſmert;
Zet zelf den dolk zich op de borst
En drukt dien in zijn hart.
Hij ſlaat zijn ſtervend oog in 't rond,
Vervult elks hart met ſchrik,
„Ach ROOSJE!" zucht hij, „ach! genade!"
En geeft den jongſten ſnik.

H. Coëlho.

Wij hebben de volgende misſive ontvangen:

MIJNHEER REDACTEUR!

Daar ik niet twijfel of gij zult in uwen *Mercurius* wel gebruik willen maken van iets belangrijks, de geſchied- en oudheid-kunde betreffende, bied ik u aan, de vertaling van een verſlag, door den abt REAL ge-

schreven, over de scheepvaart der *Romeinen*. In dat verslag wordt ons aangetoond, wanneer, en in hoe verre, dat beroemde volk, eenige vordering gemaakt heeft, in eene wetenschap zoo nuttig voor het menschdom in 't algemeen, dewijl door dezelve de afgelegenste landen onder hun bereik kwamen; de zee niet langer een hinderpaal voor koophandel, en uitgebreidere kundigheden bleef, en zij in staat gesteld werden, om de *Afrikaansche* kust, grootendeels onder het magtig *Carthago* staande, niet alleen, maar ook *Griekenland*, den grooten MITHRIDATES, en gedeeltelijk *Brittannië* te overwinnen.

Zoo iemand uwer geëerde Correspondenten over dit verslag, het zij wegens eene vroegere vertaling van hetzelve of anderzins, iets mogte hebben aan te merken, verzoek ik u, Mijnheer, hun de gelegenheid daartoe te verschaffen.

Ik ben

Uw dienaar en vriend,

A. Bredie *Jr.*

De door den Heer Bredie verzochte gelegenheid voor onze geëerde Correspondenten, vinden wij in dit ons werk zelf, dewijl hetzelve te allen tijde voor alles wat kunst en wetenschap betreft, openstaat. Voorts betuigen wij den aangeboden arbeid van dien Heer met verlangen te gemoet te zien.

NIEUWE OPGAVEN.

LOGOGRYPH.

Vijf letters vormen u dit woord, en 't is, geëerde vrinden!
In menig kamer of vertrek, als pronkstuk, wel te vinden.
Gij leest daarin door letterkeer, iets 't geen ge in keukens ziet;
Een eigenschap; een mansnaam, en een iets dat elk geniet;
Een kinder-speeltuig, en een dier; den naam van eenen visch,
En iets, waarvoor des krijgsmans trouw steeds onbezweken is;
Een woord dat wel drie zinnen heeft; iets dat somwijls vermaakt;
Een deel dat soms ten tolk verstrekt, ja soms het leven raakt;
Een ding dat wel tot sluiting dient, en eindlijk, tot besluit,
Een woord, of wel een iets, dat vaak het bovenste beduidt.

LOGOGRYPH-CHARADE.

1.) Mijn geheel, uit vijf letteren en twee deelen bestaande, geeft een werktuig en tevens een kinder-speeltuig te kennen. Mijn eerste, regts gelezen, is een deel van een schip, en verkeerd, een rijtuig, tot vermaak geschikt. Mijn tweede deel is, zoo regt als verkeerd, de gebiedende wijze van twee onderscheidene werkwoorden: dit deel onthoofd, is zulks eene, alhier zeer bekende, maat, en ontstaart, een Fransch persoonlijk voornaamwoord:

verkeerd gelezen en ontstaart is het een Fransch lidwoord, en onthoofd een koppelwoordje in dezelfde taal. Als men eindelijk, het eerste deel aan de eerste letter van mijn tweede voegt, geeft zulks een schadelijk dier.

2.) Mijn geheel bestaat uit drie deelen, en is een dorp in dit rijk. Mijn eerste onthoofd, doet u een dierlijk geslacht zien; de eerste letter van mijn tweede bij mijn eerste gevoed, toont u een gevaarlijk ongemak, bijzonder bij mannen; de tweede letter van mijn tweede deel er noch bij genomen, is iets dat iemand somtijds als straf wordt opgelegt. Mijn eerste deel, met bijvoeging van de eerste letter van mijn tweede en dan onthoofd is een menschelijk en dierlijk zintuig; mijn tweede op zich zelve is een verkorte vrouwenaam, en dit met mijn derde vereenigd, is het een werkend werkwoord; en mijn laatste deel links gelezen, is iets hetwelk men dikwijls bij zeker spel, echter bij verkorting hoort noemen; ook is het een verkorte vrouwenaam.

CHARADES.

1.) Mijn geheel bestaat uit drie deelen. Mijn eerste en tweede deel zijn elk de gebiedende wijze van een werkwoord. Mijn derde is een Fransch woord, in de *geographie* bekend. Mijn eerste en tweede elk links gelezen, is aan scheepsboord in gebruik. Mijn geheel is een zeer bekende vrucht, ten deele van veel nut in de geneeskunde.

2.) *Mon premier est le premier de son espèce. Mon second est un negatif, et mon dernier n'est jamais bon. Mes deux premieres parties, avec la premiere lettre de mon dernier tournées, sont en Hollandais le nom d'une fille. Mon troisième decapité et alors tourné, est bien connu dans la musique. Mon dernier est en Hollandais, de tous deux côtés une affection bien mauvaise pour celui qui l'a. Mon tout, sans la derniere lettre, est Latin, et mon entier est le nom commun de certaines creatures.*

3.) *Je forme, mon premier, d'un pronom possessif;*
Article, mon second marque le génétif.
Mon tout est une arène,
Les foibles et les forts, les sages et les fous,
S'y portent à l'envie les plus terribles coups.
N'importe, on le quitte avec peine.

4.) Mijn geheel bestaat uit twee deelen, en is, zoowel als mijn eerste en tweede elk alleen genomen, een viervoetig dier. Mijn geheel heeft daarenboven zijn oorsprong uit mijn eerste.

NB. In ons laatstvoorgaande stuk, bladz. 299, in de noot, den derden regel van onderen, staat: *den* RAND *zijns vaderlands;* moet zijn, *den* RAAD enz.

TOEGIFT N°. I.

Vervolg der OPLOSSINGEN *van het tweede* VOORSTEL, *geplaatst in ons 7de Ds. 6de stuk.*

De Heer W. D. Manvis werkt aldus: 29½
½
—
30

ONTBINDINGEN *van het* VOORSTEL, *geplaatst in ons* 8ste *D.* 5de *stuk.*

Den Heer D. M....., te Z., werkt aldus:

Stel het eene getal $= x + p$
en het andere $= x - p$
som $2x$
verm: met $4px$ diff. der quadr.
$8px^2 = 5400$
8) $px^2 = 675$

$x + p$
$x - p$
$2p$ verschil (quadr:
$2x^2 + 2p^2$ de som der
$4px^2 + 4p^3 = 2808$
4) $px^2 + p^3 = 702$
675
$p^3 = 27$
$\sqrt[3]{}$
$p = 3$ en $x = 15$

Dus zijn de getallen 18 en 12.

In een tweede ontbinding op het zelfde voorstel, werkt Z. Ed. aldus:

Stel het eene getal $= x + y$
en het andere $= x$
som $2x + y$
vermenigv. met $2xy + y^2$ different der quadr.

$x + y$
x
y het verschil.

N°. 1. $4x^2y + 4xy^2 + y^3 = 5400$
— 2. $2x^2y + 2xy^2 + y^3 = 2808$
— 3. $2x^2y + 2xy^2 = 2592\,(g)$

$2x^2 + 2xy + y^2\,(o)$
$2x^2y + 2xy^2 + y^3 = 2808$
(o) verm. met de som der quadraten.

(g) dit gesubstitueerd in N°. 2. komt
$y^3 + 2592 = 2808$
$y^3 = 216$
$\sqrt[3]{}$
$y = 6$

$2x^2y + 2xy^2 + y^3 = 2808$
of
$12x^2 + 72x + 216 = 2808$
12) $x^2 + 6x + 18 = 234$
$x^2 + 6x = 216$
$9 = 9$
$x^2 + 6x + 9 = 225$
$\sqrt{}$
$x + 3 = 15$
of
$x = 12$ Dus zijn de getallen 12 en 18.

Den Heer Hector, *Rekenmeester* alhier, werkt aldus:
Stel de getallen x en y, dan is volgens het voorstel,

$$\overline{x+y} \times \overline{x^2-y^2} = x^3+x^2y-xy^2-y^3 = 5400$$

en $\overline{x^2+y^2} \times \overline{x-y} = x^3-x^2y+xy^2-y^3 = 2808$ afgetr.

$$2x^2y-2xy^2 = 2592$$ dit weder af van

$$x^3-x^2y+xy^2-y^3 = 2808$$

Komt $x^3-3x^2y+3xy^2-y^3 = 216$

$\sqrt[3]{}$

$$x-y = 6$$

Dus $\overline{x-y} \times \overline{x^2-y^2} = 6 \times 468 = 2808$
Of $x^2+y^2 = 468$
Maar $x^2-2xy+y^2 = 36$ afgetr.
is $2xy = 432$
met 2 verm.
Komt $4xy = 864$
en $x^2-2xy+y^2 = 36$
Komt $x^2+2xy+y^2 = 900$
$\sqrt{}$
derhalven $x+y = 30$
en $x-y = 6$ geaddeerd.
Van $2x = 36$ en $2y = 24$
ergo $x = 18$ en $y = 12$ voor de getallen.

Den Heer opgever (C. van Schaick Jr.) werkt aldus:

$x+y$ . . . . $x^2+2xy+y^2$
$x-y$ . . . . $x^2-2xy+y^2$
$2y$ verschil der get: — $4xy$ verschil der quadr:
$2x$ som — — $2x^2+2y^2$ som der quadr:

$2x$ in $4xy = 8x^2y = 5400$ — $2y$ in $2x^2+2y^2 = 4x^2y+4y^3 = 2808$
of $x^2y = 675$ — of $x^2y + y^3 = 702$
675
$y^3 = 27$
$\sqrt[3]{}$
$y = 3$

Vervolgens door overbrenging vindt men $x = 15$
Dus zijn de getallen 12 en 18.

NIEUW VOORSTEL.

Welk getal is het, dat een rationaal Quadraat en rationaal Pronic is, waarvan de Quadraatwortel zoo veel is als tweemaal de Pronicwortel.

J. Hector, *rekenmeester.*

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS.

ZEER KORTE BESCHRIJVING
VAN DE WERELDBEROEMDE KOOPSTAD
AMSTERDAM.

(*Vier-en-dertigste vervolg.*)

Het laatste *Stadhuis* (thans *Keizerlijk Paleis*) is gebouwd midden in de stad, aan den *Dam*, staande met den voorgevel naar het oosten, en met den achtergevel naar het westen; hebbende eene eenigzins langwerpige gedaante, en bestaande, boven den grond, uit drie verdiepingen, met een uitstekende tooren. De uitwendige sieraden zijn: 1.) De verbazende hoogte, breedte en diepte van het gebouw, over het geheel genomen, zijnde het dak daarbij gerekend, doch zonder de tooren, circa 116 voeten, en met de tooren circa 183 voeten hoog, 282 voetenbreed, en 235 voeten diep; dus bijkans 100 voeten breeder dan hoog. 2.) De eenvoudige en tevens sierlijke bouwörde in deszelfs geheelen omtrek, en in alle zijne deelen in het bijzonder. 3.) De drie fraaije uitstekende paviljoenen van de voor-, achter- en beide zijgevels. 4.) De fraaije Romeinsche en Korintische Pijlasters, waarmede de tweede en derde verdieping van het gebouw, rondsom van buiten is versierd. 5.) De groote menigte vensters of lichten en bevallige festonnen, boven en tusschen dezelve, rondsom het geheele gebouw. 6.) De ongewone ingang des voorgevels; langs vier steenen trappen, door zeven poorten; benevens nog twee zijsingsche poorten met ijzeren traliën gesloten. 7.) De ingang van den achtergevel, langs zes steene trappen, door eene langwerpige vierkanten deur. 8.) De lantarens, die op de hoeken der paviljoenen van 't gebouw uitsteeken. 9.) Het uitmuntend beeldhouwwerk in het frontespies van den voorgevel, verbeeldende de stad *Amsterdam*, door eene statelijke maagd, omringd van verscheiden tritons, en andere zeegedrogten. 10.) De drie prachtige en grootsche 12 voeten hooge metale standbeelden, op de lijst van voornoemde frontespies, verbeeldende de

Vrede, *Voorzigtigheid* en *Regtvaardigheid.* 11.) Het niet minder fraai beeldhouwwerk van de frontespies des achtergevels, verbeeldende den *Koophandel* van *Amsterdam*, door eene aanzienlijke vrouw met derzelver bijsieraden. 12.) De drie desgelijks konstige standbeelden, op de kroonlijst van bovengemelde frontespies, verbeeldende de *Matigheid* en *Waakzaamheid*, met den *Atlas* in 't midden. 13.) De vier koper vergulde arenden, met de staarten tegen elkander, en op hunne hoofden eene vergulde keizerlijke kroon, staande op vier hoeken van het dak der zijpavijoenen, op steene voetstallen. 14.) De 18 fraaije witte schoorsteenen, welke rondsom op het dak van het *Stadhuis* uitsteken, en die met lofwerk of festonnen zijn versierd. 15.) De groote looden waterbakken boven op het plat van het *Stadhuis*, uit voorzorg voor brand. 16.) De tooren staande op een vierkant voetstuk, en rustende op 8 Korintische Kolommen. zijnde op den top versierd met een fraaije windwijzer, welke een koggeschip verbeeld. 17.) Het fraai en konstig klokkenspel, welks ton 7½ voet groot over 't kruis is, en 4474 ponden zwaar weegt; zijnde voorzien van 7200 gaatjes tot het stellen der nooten.

De inwendige sieraden zijn: 1.) Een der zeven poorten van den voorgevel ingaande, komt men in eene gaanderij. alwaar men terstond, door drie fraai getakte koperen traliën, de prachtige van wit marmer gebouwde *Vierschaar* ziet; een uitmuntend konststuk van beelhouwkunde. 2.) De ingang der *Vierschaar* ten zuiden, is met twee zwaare en groote koperen deuren gesloten, zijnde met fraai konstig en zinnebeeldig traliewerk voorzien, tot het onderwerp betrekkelijk; als zwaarden, geessels, bliksemstraalen, de stam van een boom met een slang omslingerd, bijtende in een appel, tot een voorbeeld van de verleidinge onzer eerste voorouderen. — Benedenwaarts ziet men doodshoofden, en doodsbeenderen en meer andere sieraden. 3.) De marmere regtbank is in 't westen, tot welke men langs drie marmere trappen opgaat. 4.) Boven deze regtbank ziet men drie fraaije en zeer konstig in marmer uitgehouwen vakken, bevattende drie aloude gebeurtenissen, op den regter en het regt betrekking hebbende, als: 5.) Ten noorden het vak, alwaar de romeinsche burgemeester Junius Brutus

zijne twee zoonen, wegens oproer, met den bijl laat onthalzen, na dat zij eerst gegeesfeld waren. 6.) In het vak ten zuiden laat koning Zaleukus zich het eene oog uitsteken, om een der oogen van zijn misdadigen zoon te behouden, welke volgens de wetten de beide oogen had verbeurd. 7.) In het middenste vak ziet men Salomon op zijn rechterstoel gezeten, om het beruchte duistere geschil, tusschen de twee twistende vrouwen, over 't levend kind, te beslissen. 8.) De konstig gemaakte twee paar naakte vrouwebeelden, welke de drie vakken van een scheiden; verbeeldende de veroordeelde misdadigen, van welke de twee buitenste hun aangezicht van schaamte bedekken, daar in tegendeel de handen van de twee andere op den rug zijn geboeid 9.) De twee fraaije reijen uitgeholde Pijlasters in het noorden, zuiden, en oosten, ieder rei van een en twee boven elkander. 10.) De halve Pijlasters in de vier hoeken der *Vierschaar*; de onderste van de Jonische en de bovenste van de Korintische bouwörde. 11.) Ten westen eene dergelijke bovenrei Korintische Kolommen, maar beneden, in plaats van de Jonische Kolommen van de overzijde, de voornoemde twee paar naakte vrouwebeelden. 12.) De twee smalle vakken, tusschen de vrouwebeelden welke met sierlijk loof zijn doorwrogt. In het noordelijke vak staat het wapen der stad, en in 't zuidelijk het koggeschip. 13.) In het oosten van de *Vierschaar* ziet men de fraaije beelden der *Gerechtigheid* en *Voorzichtigheid* tusschen de Jonische Kolommen, wat kleiner dan levensgrootte. 14.) De fraaije wapens van de acht regeerende oud-burgemeesteren, in acht langwerpige smalle vakken, geplaatst in 't oosten, westen, noorden en zuiden boven de benedenste vakken. 15.) De fraaije wit marmere regterstoel ten noorden van de *Vierschaar*, onder een gewulfden boog, regt over den ingang. Boven dit gestoelte, in welk de Secretaris zit, als hij den verwezene het doodvonnis voorleest, ziet men, tusschen Korintische Kolommen, de stad *Amsterdam*, door een maagd op zwart marmer verbeeld, en op het voetstuk de *Stilzwijgendheid* 16.) De schreijende kindertjes in den rug van den regterstoel met een doodshoofd, en geweldige slangen om een boom geslingerd, hebbende een appel in hun bek, verbeeldende den eersten val des menschen. 17.) Aan weêrszijden van de maagd de wapens

der vier burgemeesteren, en op het voetstuk eene fraaije Inscriptie met goude letteren. 18.) Eén boom met twee dergelijke slangen in het zuiden tegen over den regterstoel. 19.) Aan weêrszijde van 't voornoemde voetstuk het *Ij* en den *Amstel*, in de gedaante van aloude stroomgoden; het *Ij* aan den westkant, en den *Amstel* aan den oostkant, met derzelver versierselen, enz. 20.) De breedte ruimte ter wederzijde van de *Vierschaar* en achter dezelve een ruime opgang langs 17 steene trappen van weêrszijden, naar de tweede verdieping. 21.) De gaanderijen rondsom eene langwerpige vierkante open plaats, alwaar men verder de voornaamste vertrekken ziet van de benedenste verdieping, als: 22.) De kamer der stads roedragende booden, tegen over den noordelijken opgang naar de zaal of tweede verdieping, zijnde tegen over den zuidelijken opgang slegts een looze deur. 23.) In 't oosten van de gaanderij, de vertrekken der boekhouders van de wisselbank, en die der commissarissen van dezelfde bank. 24.) In 't zuiden van de gaanderij, de twee vertrekken van den ontvanger, en van den essayeur van de wisselbank. 25.) In 't westen van de gaanderijen, de twee ingangen naar de vertrekken der Concherge of kastelein van het *Stadhuis*, als: 26.) In de gaanderij, achter den dubbelen opgang naar de zaal zijn ook nog eenige vertrekken, tot verschillende gebruiken geschikt, als: de kamer der burgerwagt; de kamer in welke na 't levend model geteekend wordt, en meer andere vertrekken tot berging van noodwendigheden. 27.) Het prachtig portaal binnen den opgang van den achtergevel, rustende het gewelf van dit portaal op zes zwaare vierkante pilaren. In dit portaal zijn de ingangen tot verscheiden vertrekken, als: 28.) Naar de vertrekken van de Concherge; naar de gaanderijen van de zuider Openplaats, en het voorste gedeelte van het gebouw, naar 't vertrek van de Ruiterwagt; naar de wooning van den cipier, naar de verhoorkamer, naar de boeijen, naar de schouts- en civiele gijzeling, en meer andere gevangen-plaatsen of diepe overwelfde kelders onder den grond, naar welke men uit de wooning van den cipier, met vijftien steene trappen nederwaarts gaat. 29.) In de gaanderijen en portaalen van de benedenste of eerste verdieping, ziet men ook op bekwame afstanden zeven-en-twintig lantaarens, welke 's avonds aangestoken worden, om het *Stadhuis* te verlichten.

(*Het vervolg hierna.*)

VOORNAAMSTE STAATSBERIGTEN.

DENEMARKEN.

Koppenhagen 17 *Julij.* Den 5den dezer maand heeft de scheeps-luitenant van Falsen, ten zuid-westen van het eiland *Hielmen*, een Engelsch convooi aangegrepen. hetwelk uit 160 transport-schepen bestond, en door 9 oorlog-schepen beschermd werd. Onze flotille was slechts 7 kanonneer- en 10 andere gewapende schuiten sterk. De aanval begon des ochtends een kwartier na een uur, en werd met zoo veel nadruk en geluk voortgezet, dat weldra een Engelsch kotter naar den grond ging. Een fregat, bijna al zijn rondhout en wand verloren hebbende, was op het punt om insgelijks te zinken, en twee transport-schepen waren door de brand-grenaten in volle vlammen gezet, toen in tien minuten tijds, een erg sterke wind de plaats verving der volkomene stilte, die tot nog toe geheerscht had, en onze flotille zich weldra gejaagd zag door geheel het vijandelijk eskader. Noch de pogingen onzer zeelieden, noch de bedekking van eenen digten nevel, waren in staat hen het gevaar te doen ontkomen. Twee schuiten, waarvan de bevelhebbers en het meeste volk gesneuveld waren, werden door een kotter genomen, een derde werd zulks door een linieschip, en de luitenant van Falsen zelf, het vuur van eenen brik en van drie linie-schepen hebbende moeten doorstaan, zelf gekwetst zijnde, zijn weggeschoten volk door wonden buiten staat ziende om langer te vechten, en zijn kannonneer-schuit op het punt om te zinken, was genoodzaakt om te strijken, en zich aan den *Dictator* over te geven. Z. M. heeft het harde van dezen tegenspoed, welke de dapperheid onzer zeelieden niets minder dan verdiend had, wel willen verzachten door het navolgend antwoord, hetwelk hoogstdezelve, op het toegezonden verslag van den Heer van Falsen gegeven heeft.

„ Z. M. het ongelukkig lot zijner dappere zeelieden beklagende, „ erkent echter, met goedkeuring en genoegen, de buitengemeene „ dapperheid, welke zij bij deze gelegenheid aan den dag gelegd hebben, en betuigt in het bijzonder aan den Heer luitenant van Falsen, zijne tevredenheid over het goed gedrag door hem gehouden, „ en waarvan hij reeds te voren zoo vele doorslaande bewijzen gegeven „ had."

„ In het kasteel te *Fredriksberg* 16 Julij 1811."

„ Op last zijner Majesteit."

(*get.*) BULOW, *Generaal-Major*, *chef van de staf en commandeur van de Dannebrug-Orde.*

Koppenhagen, 30 *Julij*. Een vreemdeling, Schmeerfeldt genaamd, welken het gouvernement tweemaal buiten de grenzen van het rijk heeft doen voeren, heeft zich aldaar weder durven vertoonen. Het was de koning zelf, die hem den 28sten, kwart voor elf uren des avonds, op het oogenblik dat die monarch van *Frederiksberg* terug kwam, en aan het paleis van *Amalienburg* afstapte, ontdekte. De koning deed hem dadelijk in het paleis zelf arresteeren. Men vond hem met drie pistolen gewapend, waarvan twee scherp geladen. Hij werd dadelijk naar de citadel gebragt. Eene militaire commissie onder voorzitting van den generaal majoor Lorentz, is gelast, deze zaak met de meest mogelijke naauwkeurigheid te onderzoeken, ten einde te weten te komen, op welke wijze deze vreemdeling op nieuw in de Deensche Staten was gekomen, en met welk voornemen hij in het paleis des konings was doorgedrongen. Men zegt dat de in hechtenis genomen Schmeerfeldt, een gewezenen Zweedsch huzaren-officier is.

DUITSCHLAND

Frankfort 12 *Augustus*. Een Duitsch nieuwsblad geeft een overzigt van de inkomsten en schulden van verscheide Europeesche mogendheden. Het artikel van inkomsten kan meer of min naauwkeurig zijn, doch dat der schulden kan niet anders dan onzeker wezen; dat is gewoonlijk het geheim der kabinetten. Ook weten wij de bronnen niet waar uit hetzelve geput heeft.

Portugal had 39 millioenen guldens inkomen; *Spanje* genoot meer dan 616 millioenen realen; *Frankrijk* heeft 954 millioenen francs; *Italie* omtrent 127 millioenen lira's; *Napels* 19,228,000 guldens; *Oostenrijk* 135 millioenen; *Pruissen* 23 millioenen kroonen; *Groot-Brittannien* 54 a 55 millioenen ponden sterlings (en 601 millioenen ponden ponden sterlings schuld); *Denemarken* heeft 18 milioenen kronen aan inkomsten; *Zweden* 10 millioenen guldens; *Rusland* 122 millioenen roebels.

Zie hier het inkomen van de vorsten van het Rhijnverbond: *Beijeren* 18 millioenen guldens; *Wurtemberg* 8 millioenen; *Saxen* 12 millioenen; *Westphalen* 35 milioenen francs; Groot-Hertogdom *Frankfort* 2 en ½ millioenen guldens; *Baden* 3 millioenen; *Berg* 4 millioenen; *Hessen* 3 millioenen en ½; *Wurtzburg* 3 en een half millioen; Hertogdom *Nassau* 1,757,000; Vorstendom *Hohenzollern Sigmaringen* 240,000; *Salm-Salm* 180,000; *Salm-Kirburg* 80,000; *Isenburg Birstein* 150 000; *Aremberg* 236,000; *Lichtenstein* 40,000; *La Leijen* 34,000; *Saxen Weimar* een millioen; *Saxen Gotha* 1,300,000; *Saxen Meiningen* 350,000; *Saxen Hildburgshausen* 150,000; *Koburg Saalfeld* 400,000; *Anhalt Dessau* 500,000; *Bernburg* 390,000; *Köthen* 200 000 *Waldek* 375,000; *Lippe-Detmold* 225,000; *Lippe-Schaumburg* 80,000; *Schwartzburg Sonderhausen* 250,000; *Schwarts-*

berg-Rudolstadt 200,000; *Reuss Greitz* 100,000; *Reuss Schleits* 100,000; *Lobenstein-Lobenstein* 80,000; *Lobenstein-Ebersdorf* 80,000; *Meckenburg-Schwerin* een millioen; *Mecklenburg-Strelitz* 300,000; *Holstein Oldenburg* 600,000.

Weenen, 3 *Augustus*. Men verneemt, dat de Turken reeds eene poging gedaan hebben om tusschen *Silistria* en *Rudschuk* de *Donau* te passeren, doch hun voornemen is mislukt.

Men meldt uit *Turkijen* dat de Russen, *Rudschuk* verlatende, een deel van de werken vernield en in de lucht hebben doen springen en de stad aan vier hoeken in den brand hebben gestoken, maar de Turken zijn op het oogenblik zelve, dat de Russen terug trokken, aangekomen, zoodanig, dat zij nog den tijd hadden om den voortgang van den brand te stuiten en een groot gedeelte van de gebouwen te redden. Het blijkt uit rapporten dat de grootvizier voornemens is om van de tegenwoordige tijdsomstandigheden gebruik te maken en alle zijne magt aan te wenden om de Turksche provintien, die zich nog in de magt der Russen bevinden, te heroveren.

FRANKRIJK

Parijs, 10 *Augustus*. Het gerugt verspreidt zich, dat een Engelsch schip twaalf matroozen van een woest eiland in de Zuidzee heeft mede genomen, zijnde deze lieden het overschot der manschap van *L'Astrolabe*, het schip van den beroemden en ongelukkigen la Peyrouse, die in de wateren van dat eiland schipbreuk moet geleden hebben, en dat zij zelfs reeds in *Frankrijk*, zijn aangekomen. Dus zullen ten minste, als het ware, de laatste oogenblikken van dien ijverigen en moedigen zeebouwer hervonden en der vergetelheid ontrukt worden.

Men schrijft van *Kadix*, van den 17den Julij, dat de hoop, die men had, van het beleg dezer stad te zien opbreken, geheel verijdeld is. Het is volkomen het tegenovergestelde. Badajox is van voorraad voorzien, en eene divisie van zeven-duizend man is door Soult afgezonden, om Victor te versterken.

Officiele berigten van de armeeën in *Spanje* houden het berigt in, dat de maarschalk Suchet de belangrijke post van den *Mont-Serrat*, het algemeene depot en centrale magazijn van de Insurgenten in *Katalonie*, heeft vermeesterd. Men heeft bij die gelegenheid twee vaandels, tien stukken grof geschut, een millioen patronen, een onmetelijke hoeveelheid krijgsbehoeften, kleedingsstukken, en levensmiddelen veroverd. De Insurrectioneele Junta, verschrikt door het vermeesteren van *Tarragona*, had zich naar *Majorka* ingescheept. Deserteurs uit het fort van *Figuidres* hebben verklaard, dat er 1000 zieken zijn bij het garnizoen, 't welk op half ration gesteld is. De Engelsche kruissers zijn verdwenen te gelijk met Campo Verdo en zijnen aanhang. De Valentiaansche kooplieden brengen hunne kostbaarste eigendommen naar *Alicante* en *Majorka*.

Parijs 19 *Augustus*. Het helderste weder beschéen den verjaardag van de geboorte Zijner Majesteit. De geheele dag werd in feestvieringen doorgebragt, waaraan het publiek het levendigste deel nam. Op het einde van den dag leverde kleine zeer wel geplaatste vuurwerken, koorddansen, het verschillendste en schitterendste tafereel op; maar eene buitengewone gebeurtenis zette deze plegtigheid een geheel nieuwen luister bij. Op denzelfden dag werden de grondvesten gelegd van twee groote en nuttige gestichten en een der schoonste gedenkteekenen, welke voortaan de hoofdstad versieren zullen, werd ingewijd.

De eerste steen van de Wijnhal, en die van de markt *St. Martin des Camps* werden door Zijne Excellentie den minister van binnenlandsche zaken gelegd.

Middelburg, 7 *Augustus*. Gisteren is hier aanbesteed het afbreken van de poorten dezer stad, en het leggen van dammen door de vest: alles overeenkomstig het decreet van Z. M. den Keizer, van den 27sten Julij.

Volgens het keizerlijk besluit van den 23sten prairial 12de jaar, over het begraven, zal voortaan in geene kerken, tempels, sijnagogen, gasthuizen of openbare kapellen, van het departement der monden van de *Schelde*, en in het algemeen in geen der besloten gebouwen, waar de inwoners, ter uitoefening van hunnen godsdienst bijeen komen, eenige begrafenis plaats hebben.

AANMERKELIJKE ZAKEN.

Koningsbergen 20 *Julij*. De brand, die onze ongelukkige stad, den 14den dezer, verwoestte, veroorzaakt nog veel ongerustheid. Het vuur smeult nog, inzonderheid op die plaatsen alwaar de pakhuizen vol koorn geweest zijn. Zoo dra de wind opsteekt, ziet men aanstonds de vlammen uit de puinhoopen opstijgen. Men kan zich geen denkbeeld vormen, van de menigte diefstallen op dien verschrikkelijken dag gepleegd.

Men schrijft van *Warschouw*, van den 22 Julij, dat sedert den 19, de hitte aldaar, volgens den thermometer van *Reaumur*, tot op 28 graden gerezen was. Het water van den Weichsel is zoo laag, dat men die rivier, op sommige plaatsen, te voet over kan trekken.

Uit *Stutgard* meldt men van 1 Augustus: „Eene echte berekening van de schade welke de hagel den 22sten en 23sten Junij, in den omtrek van *Schorndorff*, aan den landbouw veroorzaakt heeft, brengt dezelve op een geheel van 219,249 florijnen"

Men heeft te *Pest* in *Hongarijen* (dus leest men nog uit *Weenen*) eene bende dieven ontdekt, zaamgesteld uit fatsoenlijke jonge lieden en zelfs van lieden die vereerende plaatsen bekleeden; zij stalen horlogien en juwelen om aan hunnen smaak voor het spel te voldoen: zij hielden register en hadden eenen kasier. De som van hunne diefstallen bedraagt de waarde van *honderd-en-vijftig duizend guldens*.

Van *Straatsburg* meldt men, dat er, den 11 dezer, in de Ban *de la Roche*, op de grenzen van het departement, sneeuw gevallen is, en dat verscheide zwaluwen, in den hof van een inwoner, verstijft gevonden zijn.

Petersburg, 10 *Julij*. Er is te *Archangel* een hevige brand uitgebarsten, waardoor eene groote menigte der zich in de magazijnen bevindende koopgoederen en die tot den uitvoer bestemd waren, eene prooi der vlammen zijn geworden. Men begroot de schade, door dit ongeval veroorzaakt, op twee millioenen roebels.

Amsterdam 30 *Julij*. In een artiekel uit *Petersburg*, van 29 Junij, leest men: „ De oudste menschen herinneren zich dergelijke hitte niet als welke ons thans sedert eenige dagen overvallen is. De thermometer van Reaumur, rijst in de schaduw tot 25 graden.".

En uit *Warschauw* wordt gemeld, dato 8 julij: Volgens de waarnemingen van den beroemden natuurkundige Maijer, heeft men in dertig jaren geene zoo drukkende hitte gehad, als dit jaar. De oogst heeft reeds over acht dagen begonnen, en bij gevolg een maand voor het gewoone tijdstip. Het graan is niet van de beste hoedanigheid.

Uit *Stuttgard* leest men: Te *Bodelshausen*, baljuwschap van *Rotteraburg*, ziet men een meisje van *zeven* jaren, dat *honderdnegen-en tagtig* pond weegt; hetzelve is 4 voet en 8½ duim hoog, en, naar de borst gemeten, *vier voet en 2 duim* dik, en onder de ribben 4 voet en 4 duim.

Men meld uit *Konstantinopolen*, het volgende: Den 18 Junij is voor de voorstad *Pera* een' dag van schrik en verwoesting geweest. Ten drie uren des morgens ontstond er brand in de stal van een Armenier, door de onvoorzigtigheid van een man, die daar rookte; dit huis stond op den hoek van de straat, waar in het hotel van het russisch gezantschap is gelegen. De wind verspreidde de vlammen met zoo veel snelheid en woede, dat, eer men hulp kon aanbrengen, de brand bijna terzelfder tijd de vier hoeken van een gebouw, genaamd *Dortiolagst*, had aangetast. In minder dan drie uren waren de hotels van de russische en oostenrijksche gezantschappen en een twintigtal partikuliere huizen in asche gelegd. — Dit tooneel werd vervangen door een ander, dat nog veel ijsselijker was. Bij het aanbreken van den dag barstte een verschrikkelijk onweder los, waar door een wolkbreuk ontstond; de groote hoeveelheid vallend water wierp in de wijk van Kassim-pacha eenige huizen om, die in slechte toestand waren, sleepte dertig menschen, voor het grootste gedeelte vrouwen en kinderen, mede en voerde dezelve naar zee, zonder dat men hun eenige hulp kon toebrengen.

Naar men uit *Saltzburg* meld, is den 20 Julij te *Saalfeld* een verschrikkelijke brand ontstaan. 121 huizen, uit welk dit vlek bestaat, zijn er in weinig uren *honderd en agt*, waaronder de kerk, de pastorij en het rechthuis, in asche gelegd. De toestand der inwoonderen is allerbeklagelijkst; hebbende alle, hunne goederen en hunnen oogst, verloren.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

Amsterdam 27 Augustus. Het gewoon Consistorie staat gehouden te worden op Woensdag den 4den en Woensdag den 18den Augustus, onder voorzitting van Do. Muller.

HERSTELDE LUTHERSCHE GEMEENTE,

toegedaan de ONVERANDERDE AUGSBURGSCHE GELOOFSBELIJDENIS, te Amsterdam.

Het gewoon Consistorie zal gehouden worden op Donderdag den 4den September, onder voorzitting van Do. Jacobi.

NAAMLIJST der GEPROCLAMEERDEN te *Amsterdam.*

Bij de Aankondiging van 21 Julij behoort nog

Pieter Sanderus Jr. *en* Anna Elisabeth Menkema.

Afgekondigt 28 Julij.

Johannes Arnoldus Lieverts *en* Anna Elisabeth Galle.
Ludwig Lemckert *en* Barendje Florijn.
Hermanus Petrus Meulman *en* Catharina Graman.
Matthijs Oorman *en* Maria Cath. Stuts.
Harmanus Potharst *en* Annetje Elisabeth Moutman.
Heinrich Wilhelm Howe *en* Janna van Putten.
Johan Heinrich Lingeman *en* Berendina Anna Maria Spenkelink.
Johan Harm Meijer *en* Maria van den Broek.
Antonius Henricus Peuler *en* Margaretha Elisabeth Bittermond.
Johannes Ulrich Rothe *en* Maria Woutertje de Haan.
Albertus Georgius Wilhelmus Eerbeek *en* Neeltje Veening.
Johannes de Graaf *en* Klaasje Panhuis.
Marten Gijswijk *en* Duyfina Johanna van Delden.
Martinus Gies *en* Antje van Schoonhoven.
Gerrit Hermanus Havekost *en* Geertruy van Schack.
Johan Albertus Conrad Schilles *en* Rosella Jacoba van den Brinck.
Jacobus Lannou *en* Maria de Groen.
David Smit *en* Agnes Anna Smit.
Engelbert Servaas *en* Dirkje Rebel.
Johannes Elias *en* Clasina van der Linden.
Georg Bartels *en* Margaretha Maria Moolenaar.
Theodorus Angenent *en* Maria Catharina Reekers.
Johannes ter Linden *en* Johanna Gesina Langevelt.
Anton Heinrich Thies *en* Claasje Verbruggen.
Johannes van Raamsdonk *en* Apolonia van Dongen.
Hendrik Elderman *en* Geertruida Willemina Cup.
Hendrik Fijlkens *en* Geertruy Heyse.
Johan Philip Diesf *en* Elisabeth Catharina Maria Voerman.
Jan Hendrik Clausing *en* Margaretha Meilij.
Abraham Bouwer *en* Mietje Weerman.
Pieter Burggraaff *en* Jeske Wierda.
Gerrit Bergo *en* Johanna Alida Deverman.
Lambertus Josephus van Boote *en* Anna Henrietta Martineau.
Antonius Franciscus Brans *en* Willemina Bruyns.

Te zamen 34 Paren.

Afgekondigd 4 Augustus.

Tiepke Pieters *en* Sannetje Sluys.
Jacob v. Laun *en* Elisabeth Gompertz.
Johan David Tacke *en* Christina Teunissen.

Theodorus Jacobus Vlierhuisen *en* Catharina Houthuyse.
David van Moses Vigueveno *en* Lea van Jacob de Penido.
Hartog Samuel Levie *en* Claar Simon.
Jan Frans Kerkhoff *en* Anna Alida Margaretha Grove.
Carel Friedrich Knoll *en* Grietje Wierink.
Pieter Dog *en* Willemijntje Duemenier.
Willem Gartman *en* Alida Appel.
Johannes Emanuel Koch *en* Geertruid Flucht.
Johannes Jacobus Keyser *en* Frederica Ekkelenkamp
Knud Jessen *en* Catharina Christina Jansen.
Bernardus van Dijck *en* Johanna Hendrina Bergveen.
Jan Jurrian van Becka *en* Breggie Maeckelaar.
Hendricus van de Velde *en* Dirkje Noppen.
Nicolaas van Schaardenburgh *en* Sophia Elisabeth Risch.
Samuel Boas *en* Marianne Meijer.
Gerbrand Billevelt *en* Helena Catharina Treet.
Johannes Brinkel *en* Anna Sophia Brinkel.
Gerardus Troost *en* Anna Elisabeth Slicher.
Jan Jellisz van der Berg *en* Anna Catharina Andries.
Hendrik van Vrijoldenhoven *en* Maria Catharina Pfeiffer
Hendrik Arnaud Stroub *en* Johanna Catharina Westhuysen
Johannes Schrader *en* Elisabeth Gesina Willink.
Joannes Henricus Siekman *en* Ida Cornelia Mulder.
Gerrit Slot *en* Regina van Vrijoldenhoven.
Pieter Kowodt Rasch *en* Anna Maria Hamels.

Te zamen 28 *Paaren.*

Afgekondigt 11 *Augustus.*

Dirk Vooren *en* Geertruida Stuyvenberg.
Jan Herm Andriessen *en* Alida Budkamp.
Thomas Thomassen *en* Grietje Trap.
Johan Hendrik Willhelm Schalm *en* Geertruy Bos.
Wilhelmus de Wit *en* Marritje Scholten.
Klaas Dekker *en* Alida van Sorel.
Johann Harmen Josephus Orthaus *en* Catharina Elisabeth Albers.
Joseph Simon *en* Belitje Hartog.
Isaac Abraham Housch *en* Magteldis Margaretha de Waart.
Jan Hendrik Fredrik Knip *en* Sara Tijszen.
Gerardus Jacobus Sluyter *en* Celia Kruyf.
Jan de Vos *en* Jentjen Carst.
Johannes Hortman *en* Catharina Elisabeth Imming.
Johan Christian Hamel *en* Maria Sophia Erck
Levie Samuel Cohen *en* Sara Barend Wolff
Frans de Jong *en* Margaretha Petronella Andriese.
Andries de Haan *en* Anna Kuekoek.
Hermanus Cornelis Herings en Geertruy Hendrica Stokman.
Christiaan Beaman *en* Kaatje Kik
Johan Pieter Brouwer *en* Johanna Hermina Saters.
Jean Godefroi Nijssen *en* Gertrudis Harmsen.
Joseph Weggen *en* Maria Henrica Ghslein.
Johannes Fredericus Schouten *en* Catharina Omtrigt.
Joannes Henricus Blasing *en* Johanna Petronella Weeke.

Te zamen 24. *Paaren.*

Afgekondigt 18 *Augustus.*

Cornelis Kaptein *en* Trijntje Pols.
Jan van Cooten *en* Lammertje Alida Hierling.

Albertus van Zandbrink *en* Anna Adelheid Gronloo.
Gerrit Wijsman *en* Maria Smaale.
Otto Carolus Wecherts *en* Maria Schuurman.
Machiel Salomon Cohen *en* Judick Samuel Levie.
Philip Jonas Cohen *en* Lea Salomons.
Johannes den Uyl *en* Johanna van der Schaaff.
Gerrit van Tongeren *en* Maria Magdalena Kok.
Isaac Emanuel David Louis Constantin Monard de Froideville *en* Wilhelmina Johanna Maser.
Nathan de Vries *en* Jetje Nathans.
Andries Hartog *en* Olk Benedictus Leman.
Henricus Georgius Termars *en* Helena Kigman.
Marcelis Bernardus Romenij *en* Agnita Jacoba Elisabeth Catharina Rant.
Nicolaas Ruth van Onfelder *en* Hendrica Aletta van Kooten.
Ascanis Borgese *en* Perette Batat.
Hendrik Bokenkrogel *en* Catharina Reuvekamp.
Jan Fredrik Kwant *en* Sara Johanna Driescher.
Peter Moelert *en* Grietje Kroes.
Jan Diederick Meerkatter *en* Clara ter Hoeve.
Theodorus Holland *en* Elisabeth Catharina Keuls.
Jan Graatveldts *en* Mietje Schoen.
Jean Pierre Grannetia *en* Helena Meursen.
Johann Heinrich Goener *en* Trijntje Mooy.
Petrus Antonius Ravelli *en* Catharina Maria Verlem.
Gerrit Jan van Putten *en* Susanna Slijper.
Johan Diedrich Ludwig Brandt *en* Grietje van den Broek.
Johannes Pieter Ausdermark *en* Aaltje Haneveld.

Te zamen 28 *Paaren.*

NAAMLIJST der OVERLEDENEN, te *Amsterdam*, zoo als dezelve op de navolgende dagen ter *Secretary* dezer stad zijn aangegeven; nevens de datum van het overlijden, begraafplaatsen en ouderdom.

Maandag 15 *Julij.*

Overl.		Jaar.
12	Jan Barend Bouman, *a. kh.*	1½
12	Alida Oxvoord, wed. van G. Mekelenburg, *l. kh.*	60
12	Maria van Doorn, wed. van H. Hartog, *a. kh.*	70
11	Hillo Cornelis Sweers, *wa. k.*	76½
10	Hilletje Zwiers, huisvr. van C. Overkamp, *n. kh.*	44
12	Machgelina van Soest, *o. k.*	81
14	Johannes Antonius Kleene, *a. kh.*	2
13	Aletta Hendrina Maria Spaan, derde dogter van de wed. T. F. Spaan, *l. kh.*	3½
11	Evert Brester, *w. kh.*	3½
13	Johannes Gerrits, *w kh.*	39
12	Dirk Dalen, *a. kh.*	53
13	Abraham van den Berg, *wa. k.*	73
12	David Johannes Marie van Reyn, jongste zoon van H. van Reyn, *w. kh.*	ca. ½
13	Jannetje v. Noorden, *w. kh.* m.	10
12	Harmanus Tijssen, *l. kh.*	5½
13	Jacobus Gerhardus Drost, *a kh.*	5
14	Margaretha Elisabeth Roeder, *n kh.*	3½
13	Wilhelmina Gerdes, *k. kh.*	2
13	Willem Hendrik Bosman, *l. kh.*	1 en 10 m.

Overl.

Overl. Jaar.
12 Mattheus Hesfeding, eenige zoon van G. H. Hesfeding, *k. kh.* ¾
13 Jan Jacobs, *k. kh.* 58
12 Het ongedoopte Kind van P. Hartwijk, *a. kh.* d. 12
13 Anna Christina Bruesfeker, *l. kh.* 1¾
10 Johan Nicolaas Brandligt, *a. kh.* 28
12 Christina Philippina Nijtholt, *n. k.* 1 en 1 m

Dingsdag 16 *Julij.*

12 Johanna van de Groenekan, *a. kh* 1½
15 Pieter Maties, *k kh.* 1
15 Susanna Christina van den Berg, dogter van G. van den Berg, *a. kh.* m. 5
14 Alijda Loedewijks, huisvr. van A. Krekel, *l. kh.* 26
15 Catharina Houtmortels, eenige dogter van J. Houtmortels, *l kh.* 1¾
15 Willem Hendrik Nolthenius, *n. k.* 2½
13 Hendrik Fruythoff, eenigste zoon van A. Fruythoff, *a. kh.* 1¾
14 Jacoba van den Broek, huisvr. van L. Memmen, *n. kh.* 80
14 Lucas Willink, eenigste kind van J Willink, *w. k.* m. 11
12 Jacobus van den Brugh, *a. kh.* 54
14 Maria Alida Harren, dogter van wijlen B. Harren, *l. kh.* 15
13 Christiaan van den Elsakker, oudste zoon van C. van den Elsakker, *l. kh.* 5 en 11 m.
13 Paulus Smit, oudste zoon van H. Smit, *a. kh.* 5
13 Barend Heerspink, *no. k.* 76
12 Jan Stolk, *k. kh.* 37
13 Margritta Frederika Steenmeijer, *a. kh.* 2 en 4 m.
16 Jan Wieman, *l. kh.* d. 8
14 Alida Louisa Meijer, eenigste dogter van J. Meijer, *a. kh.* w. 12
14 Maria Caspelbeer, huisv. van C. A. Eelders, *w. kh.* 32

Overl. Jaar.
14 Anna Geertruy Keyser, *a kh.* 24
14 Dirkje van de Weetering, *k. kh.* m. 7
14 Aleida Elzabeen Stuerman, wed. H. Lamberts, *o k.* 69
15 Jan Jurge Leunke, *k. kh.* 54

Woensdag 17 *Julij.*

15 Dirk Versteegh, *n. kh.* 45
16 Annetta Wilhelmina Rahder, eenigste dogter van P. Rahder, *l o. k.* 1
15 Anna Christina Nierman, *a kh* 9
16 Kaatje van Hel, eenigste dogter van C. van Hel, *a. kh.* w. 10
15 Johan Adam Hijner, *k. kh.* 1 en 2 m.
16 Fonger Simons Fongers, *z. k* 5¾
15 Johanna Maria Strubbel, eenigste dogter van P. L. Strubbel, *w. kh.* 2½
16 Johan Fredrik Karsten, oudste zoon van J. L. Karsten, *l. kh.* 5¾
15 Henrietta Louisa Greven, *w. kh.* 1 en 2 m.
16 Wijntje van Oijen, oudste dogter van de wed. T. van Oijen, *a. kh.* 36
16 Jan Isaak Keyser, eenigste zoon van J. I. Keyser, *a kh.* 1½
14 Albert Albertse, *k kh.* w. 9
15 Anna Maria van der Kolff. *k. kh.* 1¾
16 Lodovicus Johannes Hesselfelt, jongste zoon van B. Hesselfelt, *l. kh.* 2½
16 Grietje van der Wal, *a. kh.* 3
15 Elsje van Oostrum, wed. J. F. Middendorff, *k. kh.* 77
16 Hermina Kreuger, *l. kh.* 8
15 Frederik Eybergen, *a. kh.* 24
16 Jan Gruyter, *l. kh.* 3 en 7 m.

Donderdag 18 *Julij.*

16 Eduardus Johannes Logerath, *w. k.* ca. 2
15 Antonie Pieter Bok, *a. kh.* 55
17 Susanne d'Estandeau, wed. J. la Roque, *l. kh.* 77

Overl.		Jaar.
17	Frederik Greebe, jongste zoon van P. Greebe, *a. kh.*	1
16	Margaretha Kupers, huisvr. van H. Hessenbosch, *l. kh.*	58
16	Clara Elisabeth Bruné, eenigste dogter van J. Bruné, *l. kh.*	een 5 m.
15	Henri Alexander Roeserdt, *l. kh.*	1½
16	Harmanus van Dam, *k. kh.*	56
16	Maria Barla Smiet, huisvr. van H. W. Genger, *k. kh.*	36
16	Johannes Croesen, middelste zoon van C. Croesen, *l. kh.*	2
13	Helena Kostman, laast wed. A. Weerner, *k. kh.*	65
16	Hendrina Luymen, huisvr. van W. Oostendorp, *a. kh.*	67
18	Anna Catharina Havenstroom, *a. kh.*	1½
15	Sophia Kieberg, jongste dogter van de wed. H. Kieberg, *w. kh.*	1
16	Hendrik Schuurman, *l. kh.*	65
15	Pierre David Bronnet, *wa. k.*	6
15	Dirkje Gerritse, jongste dogtertje van D. Gerritse, *a. kh.*	1½
16	Johannes Bernardus Kostman, *l. kh.*	3
17	Catharina Hartgen, huisvr. van M. Sonsling, *l. kh.*	50
16	Willem Carel Toewater, Med. Doctor, *w. k.*	28

Vrijdag 19 Julij.

Overl.		Jaar.
18	Diena Bockhorst, *a. kh.*	17
17	Wilhelmina Elisabeth Tuebelte, *o. k.*	ca. 4
18	Maria Velthuys, huisvr. van J. Weeverink, *w. kh.*	28
18	Johanna Christina Hoyts, wed. C. W. Kits, *h a k.*	79
18	Het ongedoopte Kind van de huisvr. van B. Volkhausse, *a. kh.*	d. 8
18	Willem Schuervelt, eenigste zoon van K. Schuervelt, *k. kh.*	5
18	Johannes Engelbertus Rey, *w. kh.*	3
17	Margaretha van Meeuwe, *w. kh.*	4
18	Frederik Wilhelm Udink, *a. kh.*	41
18	Sara Petronella van Essing, eenigste dogter van J. H. van Essing, *k. kh.*	1½
17	Johanna Pieternella Klasina Speet, *k. kh.*	1½
18	Maria Jonkman, huisvr. van C. Goosen, *l. kh.*	59
17	Helena den Toom, middelste dogter van A. den Toom, *w. kh.*	16
18	Johannes van den Berg, *a. kh.*	1
18	Jan Harmen Goos, *a. kh.*	67
18	Catharina Schouten, huisvr. van A. Poorter, *k. kh.*	50
17	Catharina Rookamp, *k. kh.*	69

Saturdag 20 Julij.

Overl.		Jaar.
18	Arie ter Mey, *w. kh.*	m. 8
19	Elisabeth Christina Robijn, vijfde dogter van F. Robijn, *k. kh.*	1½
19	Joachim Hendrik Rösing, *l. kh.*	2
18	Geertruyda Johanna Gersteling, eenige dogter van P. Gersteling, *a. kh.*	24
18	Wilhelmina Everhardina Juliana Leuwe, huisvr. van J. W. van Nieuwenhooven, van onder *Nieuwer-Amstel* ingev. en begr. op 't *l. kh.*	45
18	Bart de Haan, *a. kh.*	21
19	Johanna van Zwol, huisvr. van F. Uytendaalen, *l. kh.*	37
18	Arie Ruymgaard, jongste zoon A. Ruymgaard, *w. kh.*	ca. 5
18	Nicolaas Lonberg, *k. kh.*	50
19	Josephine Louise, *l. kh.*	1
19	Catrina Witting, *k. kh.*	d. 18
18	Jan Philip Prinse, *a. kh.*	19
19	Anna Wilhelmina Mall, jongste dogter van de wed. R. Mall, *l. kh.*	1½
18	Anna Knippenberg, *a. kh.*	69
18	Maria Sophia van Eyff, jongste dogter van J. J. van Eyff, *a. kh.*	4
19	Pieter de Wurm, *l. kh.*	1

Overl. Jaar.

20 Johannes van den Wijngaarden, *a. kh.* 51

19 Jan Gerardus Oortkras, *a. kh.* 2½

20 Hendrik Belu, *w. kh.* 1

17 Jacob van Heemsbergen, *a. kh.* m. 4

Het getal der Dooden is 191.

Maandag 22 Julij.

20 Johannes Pieter Seyp, *w. kh.* 5

19 Jan Gerard Muller, *l. n. k.* 61½

20 Johanna Margaretha Huykes, jongste dogter van H. J. Huykes, *w. k.* 1 en 4 m.

20 Pieter uit Hout de Vries, *o. i. l.* ½

19 Pieter Oortin, *w. k.* 40

19 Barbera van Laat, wed. van A. Boelhouwer, *l kh.* 78

21 Hendrik Jan Brouwer, *l kh.* 8

20 Petrus Adrianus Prinsen, *a. kh.* w. 10

20 Johannes Roelofs, eenigste zoon van R. Roelofs, *a. kh.* 4

20 Pieter Diemond, *l. kh.* 6

20 Jan Verbeek, *k. kh.* 64

21 Andries Lourens, *a kh.* 32

20 Johanna Koster, oudste dogter van de wed. G. Koster, *w. kh.* 25

20 Johanna de Gaay, dogter van P. de Gaay, *l kh.* d. 18

20 Christiaan Johan Lemaire, jongste zoon van R. J. Lemaire, *w. kh.* 1½

20 Anna Helena Demmer, eenige dogter van Demmer, *k. kh.* ca. 6

21 Anna Margaretha Rabé, huisvr. van G. Post, *l. kh.* 45

20 Sebastiaan Borghorst, van de *Beemster* ingev. en begr. in de *o. k.* 4

20 Hermina Justina Hoeksma, jongste dogter van IJ. Hoeksma, *o. z. c.* w. 18

19 Dirk Hendrik van Haaren, *z. k.* 64

21 Mietje van Kruys, *l. kh.* 7

20 Schoneveld Josephina Hennink, *a. kh.* 1½

Overl. Jaar.

21 Jan Vermeoy, oudste zoon van K. A. Vermeoy, *k. kh.* 78

20 Bernardina van Leeuwen, *w. kh.* 24

19 Marretje Martis de Jong, huisvr. van C. Schouten, *k. kh.* 45

20 Gerrit van der Sanden, *a. kh.* 28

20 Martinus Jacobs, *a. kh.* 59

21 Hendrik Jacobus Geerdts, *k. kh.* 2

21 Jacobus Johannes Gelderman, oudste zoon van J. A. Gelderman, *w. kh.* ca. 3

20 Antonie van Bronkhorst, jongste zoon van P. van Bronkhorst, *l. kh.* ca. 1

Dingsdag 23 Julij.

21 Maria Bonzert, wed. J. D. Wolters, *l kh.* 79

20 Hendrika Gerarda van den Enster, *a. kh.* m. 7

21 Margretha Tiesseveld, *a. kh.* 18

20 Hendrik Cornelissen, *a. kh.* w. 14

19 Jansje van Smeeth, huisvr. van S. van Velsen, *k. kh.* 48

20 Maria Engelina Christiaans, eenige dogter van J. Christiaans, *a. kh.* 3

21 Anna Elisabeth Fokking, wed. B. Teule, *o. k.* 72

22 Aaltje Schelvis, huisvr. van M. Planter, *k. kh.* 8

22 Angenieta Veyldaal, wed. G. Peters, *a. kh.* 46

21 Petronella van Bommel, huisvr. van J. C. Kersting, *l. kh.* 46

22 Johannes Sonnevelt, *k. kh.* 2

22 Hendrik van Vliet, *k. kh.* 1½

Woensdag 24 Julij.

23 Christiaan Obenhuysen, *z. k.* 48

24 Cornelis Kuylenburg, *o kh.* 51

21 Johannes Cornelis Everts, van *Thamen aan den Amstel* ingev. en begr. in de *n. k.* 37

21 Dirk Reinier Eckelboom, *n. z. k.* 21

22 Maria Wille, *a. kh.* 14

23 Maria Wilhelmina van Diermen, *l. kh.* 1 en 4 m.

Overl.		Jaar.
22	Kaatje van Dongen, *n. kh.*	50
21	Johanna Margretha Quene, *k kh.*	5½
24	Janet Cos, *o z. c.*	w. 3
22	Willem Vleesman, *k. kh.*	m. 11
21	Margaretha Nicolaas, huisvr. van H. Kruysvelt, *k. kh.*	69
22	Catharina Kappelhoff, wed. A. Hoonmulle, *a. kh.*	64
23	Maria Elisabeth Sommer, *k. kh.*	2
22	Fredrik Willem Vogt, *l. kh.*	63
23	Anna Maria Adriana van der Lugt, *l. kh.*	d. 4
23	Het ongedoopte Kind van de huisvr. van C. Fonk, *k. kh.*	d. 7
23	Hendrik Gerlag, *k. kh.*	d. 10

Donderdag 25 *Julij.*

Overl.		Jaar.
22	Catharina Wolf, wed. van J. Eysferman, *a. kh.*	59
23	Barendina Pastema, huisvr. van J. H. Jöhngen, *k. kh.*	61
23	Margaretha Willemina Fokke, laast wed. J. D. Smit, *k. kh.*	68
24	Franciscus Ebregt, *a. kh.*	2 en 2 m.
23	Maria Elisabeth Spiekerman, *k. kh.*	3
24	Jan Oossaan, *n. kh.*	1½
23	Sara de Wolf, wed. W. van der laat, *k. kh.*	68
23	Sara van der Zee, jongste dogter van A. van der Zee, *l. kh.*	5
23	Johanna Rigters, *l. kh.*	35
25	Ernst Drost Kok, *l. kh.*	60
23	Maria van Houtuin, *eng. k.*	87
23	Johanna Dorsten, Kind van J. Dorsten, *l. kh.*	m. 7
23	Eva van Pisa, wed. van M. P. Meijer, *k. kh.*	48
23	Anna Maria Bouman, huisvr. van L Sprenger, *k. kh.*	35
22	Carolina Glazina Zuiderdorp, dogter van A. van Kalsteven, *n. kh*	w. 9
24	Hermina ter Weeme, *l. kh.*	39
25	Geertruy Suurman, huisvr. van J. H. Kranevoet, *k. kh.*	50
22	Johanna Hakenhout, *k. kh.*	3
23	Anthonie Franse, jongste zoon van N. Franse, van onder *Nieuwer-Amstel* ingev. en begr. op 't *a. kh.*	8
22	Jacobus van Groningen, *l. kh.*	43
24	Maria Cras, wed. van C. van den Berg, *n. kh.*	95
22	Jan Fredrik Joseph Hubel, *k. kh.*	1
23	Herman Kramer, *w. kh.*	2 en 10 m.
23	Helena Weber, huisvr. van F. B. Leerman, *a. kh.*	54
22	Jannetje van der Heyden, wed. E. Verhey, *l. kh.*	72

Vrijdag 26 *Julij.*

Overl.		Jaar.
22	Maria Hovius, eenigste dogter van K. Hovius, *w. kh.*	7
23	Klaasje Jans Klinkert, wed. J. Poulus, *a. kh.*	91
23	Elisabeth Oostdorp, *n. kh.*	65
24	Gerardus Hendrikus Springhoorn, *w. kh.*	1½
25	Anna Geertruy Lingenaar, *a. kh.*	4½
24	Jan Diederik Roebart, *w. kh.*	2
23	Matthijs Serlemijn, *k. kh.*	25
23	Alida Janse de Vries, wed. J. Hoppen, *l. kh.*	68
24	Hendrikje Ras, gedissolveerde vrouw van C. D. Kloeken, *a. kh.*	61
24	Jan Roelofs Jansen, *n. kh.*	3½
24	Het jonggeboren Kind van de huisvr. van J. Gelderman, *a. kh.*	d 14
25	Hendrik de Bruyn, *l. kh.*	76
23	Magdalena Josina Tenthof, *l. kh.*	4
24	Sophia Stroeven, huisvr. van D. Tulken, *a. kh.*	46
25	Maria Heeres, dogter van L. J. Heeres, *a. kh.*	8
25	Gerardus Albertus Koster, jongste zoon van H. G. Koster, *a. kh.*	2 en 2 m.
24	Johannes Philippus Reedeker, tweede zoon van S. Reedeker, *k. kh.*	19
23	Hendrik Rouw, *a. kh.*	8

Saturdag 27 Julij.

Overl. Jaar.
25 Margaretha Hageman, huisvr. van G. Smitten, *k. kh.* 55 en 8 m
26 Abraham ten Hengel, kind van R. ten Hengel, *k. kh.* ca. 2
25 Johannes Traast, *k. kh.* 42
24 Willem Elders, *k. kh.* m. 8
26 Frederik Benjamin Wasmoes, *a. kh.* 5½
25 Maria Alida Josephine Launay, *l. kh.* m. 3
26 Jan Frederik Busch, *k. kh.* w. 18
25 Johan Rufelman, *n. kh.* 1
25 Gt. Jan Timmerman, *k. kh.* w. 10
25 Mietje Broes, wed. van ..... Waalwijk, *a. kh.* 73
25 Maria Elisabeth ter Laar, huisvr. van J. Alink, *l. kh.* 41
25 Antje Konning, huisvr. van J. van der Horst, *a kh.* 36
25 Het ongedoopte Kind van de overl. huisvr. van J. van der Horst, *a kh.* u ½
Moeder en Kind.
25 Alida Hendrikse, *k. kh.* 38
25 Maria Elisabeth Leuking, wed. J. H. Schut, *k. kh.* 90
24 Hermanus Cornelis Hendrik Brink, *a. kh.* 3
25 Johanna Dorothea Voogt, huisvr. van J. H. Sofiek, *l. kh.* 52
25 Gerardus Petrus Barbiers, *l. kh.* m. 10
25 Willem Burow, *l. kh.* 52
26 Bartholomeus Ter, *w. kh.* 3

Het getal der Dooden is 161.

Maandag 29 Julij.

26 Daniel Wilgers, *w. kh.* 4
26 Catriena Elisabeth van Nie, *n. k.* 14
25 Anthonij Jansen, *k. kh.* 18
27 Jan ter Horst, jongste zoon van J. ter Horst, *l kh.* d. 15
26 Hilletje Hofmeester, huisvr. van J. Hamminga, *w. k.* 55½
26 Johs. Franciskus IJmaal, *l. kh.* 3
26 Anna Ellerfiek, laast wed. R. Eekeman, *a. kh.* 65

Overl. Jaar.
25 Helena van der Schley, wed. H. Delhax, *a. kh.* 89
26 Pieter Nicolaas Berkenkamp, jongste zoon van J. W. Berkenkamp, *a. kh.* m. 7
26 Tomas Schipper, *a. kh.* 68
27 Catharina van Surel, huisvr. van J. F. Tjeerds, *l. o. k.* 43
27 Evert Overdijk, jongste zoon van J. Overdijk, *k. kh.* m. 2
27 Hendrik Homan, *k. kh.* 47
27 Klaas Haaije, *a. kh.* 77
27 Hendrik Sweys, *n. k.* 29
26 Elisabeth Hijhuysen, huisvr. van C. Hasperhoorn, *a. kh.* 36
27 Johanna Ponneker, jongste dogter van H. Ponneker, *w. kh.* 2
27 Harmanus Lavertu, *l. kh.* 2
26 Catharina Elisabeth Cartier, *l. kh.* 58
24 Claasje Ronkers, huisvr. van P. Bosselaar, *w. kh.* 52
27 Wilhelmina Zegeler, *a. kh.* 2
27 Martinus Veenstraa, *k. kh.* 52
22 Jan Muller, *a. kh.* 24
27 Leentje Asses, *a. kh.* w. 17
28 Margreta Louisa Leuning, jongste dogter van de wed. Leuning, *l. kh.* 1½
28 Susanna Otterbeek, huisvr. van C. Munro, *a kh.* 37
27 Elisabeth van Santen, *k. kh.* m. 7

Dingsdag 30 Julij.

28 Joannes Hermanus Franciscus Beukman, *a. kh.* m. 11
28 Nicolaas van der Beert Hanraadts, eenigste zoon van J. A. Hanraadts, *a kh.* 1½
28 Hendrikus Johannes Keuller, *a. kh.* m. 8
28 Marten de Roos, *l. kh.* 57
27 Hendrik Netelenbos, *a. kh.* 48
28 Dirk van Maarseveen, eenigste zoon van D. van Maarseveen, *w. kh.* ca. 2
28 Angenietje Jurriaansz, huisvr. van F. Mastbroek, *n. kh.* 70

Overl. Jaar.
29 Hendrik Reykers, eenigste zoon van H. Reykers, *a. kh.* 18
27 Sara Oortmans, huisvr. van J. Kruger, *a. kh.* 62
27 Geertruyda Stapelmans, huisvr. van P. Blaasheym, *a. kh.* 56
26 Jan Brinkman, *k. kh.* w. 14
29 Hubert Cornelis Dekker, *a. kh.* m. 11
25 Alberta van Winshem, huisvr. van G. Smit, *l. kh.* 85
28 Johannes Franciscus Jacobs, jongste zoon van J. Jacobs, *k. kh.* m. 9
27 Aaltje van der Vegt, *k. kh.* 18
27 Aaltje Wesselaar, *n. kh.* 9
28 Jan van Ginkel, *w. kh.* 20
29 Maria Elisabeth Malie, oudste dogter van de wed. Malie, *l. kh.* 5½
27 Jacobus Johannes van der Heyden, *k. kh.* 5¼
28 Coenraad Mourits Kasten, eenigste zoon van J. L. Kasten, *l. kh.* 1½
26 Ariaantje Kraan, *l. kh.* 3½
29 Johann Coenraad Dankerts, *k. kh.* 40

Woensdag 31 *Julij.*

30 Helena Catharina Francisca Duffhaus, huisvr. van A. D. Moreau, *l. kh.* 21
31 Maria Kroese, *l. kh.* m. 11
28 Cornelia Catharina Ruyneman, *k. kh.* 8
27 Dirk Kleyken, *k. kh.* 50
29 Bernardina Poortman, *z. k.* ½
29 Casper Doll, *w. kh.* w. 11
30 Johanna Christiana Koning Frentsch, *a. kh.* d. 30
29 Jan Esting, *k. kh.* 25
28 Annaatje de Haas, *a. kh.* 40
28 Theodorus Brugman, zoon van T. Brugman, *a. kh.* 6
28 Anna Henrietta Aubrij, huisvr. van J. de Haan, *l. kh.* 30
29 Carel Wilhelm Ruys, *k. kh.* m. 7
29 Hendrica Maria Greeve, *a. kh.* 4

Overl. Jaar.
28 Anthonie Nicolaas Ristjouw, *a. kh.* 4 en 8 m.
29 Jacobus Tax, *a. kh.* w. 7
30 Bernardus Henrikus Löning, *a. kh.* 2½
29 Hendrik Haverkamp, eenigste zoon van M. Haverkamp, *k. kh.* 3[illegible]
28 Elisabeth Deutgenius, *a. kh.* 66
28 George de Crasto, jongste zoon van M. de I. de Crasto, *a. kh.* m. 6
27 Dirkje Jacobs, *a. kh.* 68
28 Petronella Lindeboom, *a. kh.* 64
29 Sijtje Krebs, *a. kh.* 72
30 Barta Kuyper, *a. kh.* 60
27 Johanna Hek, wed. van B. Wiggerts, *o. k.* 79
29 Sophia Wamsteker, *w. kh.* 4
29 Johan Harman Kötter, *a. kh.* 27
30 Pieter van Nee, *a. kh.* 1[illegible]
30 Carolina Henrietta Domersie, *w. kh.* m. 7
30 Andries Cornelis Machielse, *a. kh.* 9
30 Aaltje Snooy, *l. kh.* d. 16

Donderdag 1 *Augustus.*

30 Anna Maria Maas, oudste dogter van J. Maas, *a. kh.* 27
29 Anna Maria Stiefenger, wed. G. Grimmel, *a. kh.* 59
30 Jan Voogd, *a. kh.* 26
30 Joseph Mengaud, *w. kh.* 60
30 Aaltje Swaagerman, huisv. van J. Ruyter, *m. k.* 36
28 Jan van der Hoeven, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 10½
28 Cornelis Kroese, zoon van C. Kroese, *l. kh.* m. 7
31 Jan Casperus Mulder, *w. kh.* [illegible]
31 Trijntje Eshart, huisvr. van F. W. Klapmeijer, *k. kh.* 40
31 Pieter van der Wal Benné, *a. kh.* 17
30 Johannes Funius, een Burger Weeskind, *w. kh.* 14

Vrijdag 2 *Augustus.*

29 Leonardus Leeuwen, *w. kh.* ½
31 Zeeger Vis, *k. kh.* 41

Overl.		Jaar.
1	Hendrik Rogh, zoon van H. Rogh, k. kh.	11
31	Johanna Lokhorst, k. kh.	2
31	Geertruy van Hoorn, dogtertje van L. van Hoorn, a kh.	4
31	Hendrikus Josephus Meijerink, oudste zoon van B. Meijerink, l. kh.	13
31	Hendrik Hartsuyker, jongste zoon van J. Hartsuyker, k. kh.	1
31	Ernst Rodermond, k. kh.	51
2	Johanna Maastrigt, wed. B. Hannou, k. kh.	85
30	Dirk Wiggers, a. kh.	24
30	Maria Beldts, a kh.	38
30	Willem Niemeijer, a kh.	68
1	Mr. Willem Six van Oterleek, o. k.	50
1	Agenieta Maria Schinsselmyer, k. kh.	4
31	Casper Hendrik Pieper, n kh.	62
31	Christina van Weender, wed. J. Box, n. k.	67
31	Geertruy Hageman, huisvr. van J. Noordman, w. kh.	66
31	Femmetje Geertruy Bos, huisvr. van E. Westerman, o k.	23
31	Leendert Pieter de Neufville, van Rotterdam ingev. en begr. in de l. n. k.	80
1	Cornelia Mensendijk, l. kh.	2
1	Johannes Henricus Ridder, n. kh.	24
31	Het ongedoopte Kind van C. Hendriks, l kh.	d. 1
1	Elisabeth Kok, n. kh.	51

Saturdag 3 Augustus.

Overl.		Jaar.
31	Hendrina Heuvels, huisvr. van J. Rehm, w kh.	54
30	Elisabeth ter Wolden, wed. van J. Bruyn, k. kh.	55
1	Cornelis Groenewoudt, w. kh.	56
2	Abraham Hulk, no. k.	61 en 4m
29	Anna Maria de Wit, l. kh.	4
29	Catrina Coenradina Böse, a. kh.	34
31	Fredrik Baltus de Wesen, k. kh.	14
31	Maria de Vries, l. kh.	56
2	Alida Gerfsaling, dogter van P. Gerfsaling, a. kh.	2
31	Maria Elisabeth Brinkhoff, huisvr. van F. Settels, a. kh.	26
1	Daniel Schooleman, l. kh.	56
2	Johannes Seybrands, l. kh.	16
31	Johanna Maria Kuythaan, wed. J. C. Rentzing, k. kh.	62
1	Margaretha Cunigunda van Kolla, huisvr. van J. Schoottam, k. kh.	61
31	Jan van der Star, a kh.	75
31	Johanna Hendrica Seegelaar, dogter van de wed. Seegelaar, a. kh.	5
31	Geertruy Wilhelmina Graterireau, eenigste dogter van H. Graterireau, l. kh.	d. 12
2	Anna Margaretha Hadelaars, huisvr. van C. Groenevels, n. kh.	67
2	Anna Maria Beerendonk, eenigste dogter van de wed. H. R. Beerendonk, l. kh.	m. 11
1	Jean Fredric Lapré, wa k.	34
31	Hendrik van Uffelen, l. kh.	64
3	Willem Fredrik Berkenkamp, eenige zoon van J. W. Berkenkamp, a. kh.	24
2	Anthonij Johannes Hooyman, k. kh.	nenapm.
1	Jan Willem Klever, n. kh.	2
3	Joh. van der Horst, l. kh.	u. 30
3	Jan Frederiks, a. kh.	24
31	Hendrica Christina Finman, huisvr. van J. F. Gregorij, van Haarlem ingev. en begr. in de o. k.	36
1	Hermanus Bakker, eenige zoon van A. Bakker, a. kh.	38
2	Reynarda van Goudoever, n kh.	w. 29
1	Francois Baro, a. kh.	u. 7
1	Gerrit Keers, a kh.	48
1	Antonetta Helder, wed. van T. Manuels, l. kh.	76
31	Maria Wilhelmina Versteeg, w. kh.	m. 8

Overl.		Jaar.
1	Maria Metha Plaat, *w. kh.*	3½
1	Jacob Gerbrand Bellmer, jongste zoon van H. Bellmer, *k. kh.*	d. 23
1	Sophia Hendrika Smit, wed. P. V. ten Broek, *l. kh.*	32
	Het getal der Dooden is 178.	

Maandag 5 Augustus.

3	Hendrik Tobias Sandberg, eenigste kind van H. Sandberg, *w. kh.*	m. 4
2	Harme Punters, *l. kh.*	58
3	Hendrikus Antonius Augustinus Drieman, *k. kh.*	m. 8
3	Johannetta Catharina Magdalena Brinkman, huisvr. van G. Breemouer, Jr. *k. kh.*	22
2	Fredrik Gerardus van Lingen, *n. kh.*	73
2	Antje Draak, *k. kh.*	d. 18
1	Bernardus Elant, *k kh.*	10
3	Jannetje Elisabeth de Wolff, *a kh.*	1½
2	Gerrit Noot, *n. k.*	63
2	Jacobus Hillegaart, middelste zoon van J. Hillegaart, *a. kh.*	3½
3	Adrianus de Rooy, *k. kh.*	34
2	Jan Versteylen, *a. kh.*	75
2	Anna Maria Margreta Calkoen, eenigste dogter van A. W. Calkoen, *n. z c.*	5
2	Hendrik Peterman, *k. kh.*	7 en 7m.
3	Sina van der Linden, *w. kh.*	w. 9
3	Frans van Ameronge, *k. kh.*	46
3	Anna Maria Volkers, *k. kh.*	1½
4	Johannes Hendricus Schuurkamp, jongste zoon van B. Schuurkamp, *a. kh.*	2½
2	Anna Maria Lubbers, jongste dogter van J. H. Lubbers, *l. kh.*	3
3	Katrina Knoop, huisvr. van J. R. Meijer, *l. kh.*	74
3	Maria Antonia Root, *k. kh.*	13
3	Gijsje van Koot, *a. kh.*	71
3	Maria Jacoba Pennekamp, *l. kh.*	3
2	Aartje Joosten, huisvr. van F. Latoer, *w. kh.*	34

Overl.		Jaar.
4	Pieter Outshoorn, *k. kh.*	5
4	Immetje Lapere, *n. k.*	2
2	Johannes Cornelis Albias, jongste zoon van M. Albias, *l. kh.*	w. 17
3	Ida van Ginkel, wed. van H. van Haaren, *eil. k.*	79
3	Pieter Stam, *l. kh.*	u. 6

Dingsdag 6 Augustus.

2	Hendrikus Johannes Haakenhoudt, *k. kh.*	1½
3	Maria Wilsing, *a. kh.*	30
3	Agie de Vogel, huisvr. van J. Schopman, *k. kh.*	53
3	Gerrit van den Oort, *k. kh.*	w. 8
4	Hendrik van Kleef, *l. kh.*	10½
4	Jan Christoffel Franck, *n. kh.*	24
4	Hendrik Klinkert, *w. kh.*	60
4	Jean David Gunningh, *w. k.*	45
4	Dorothea van der Hamme, *w kh.*	7 en 7 m.
3	Alida Isak, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.*	d. 2
3	Johanna Sluyter, wed. G. van Houte, *k. kh.*	81
3	Jannetje ter Welberg, huisvr. van H. Drogtrop, *k. kh.*	49
3	Lodewijk Christiaan Clement de Busfche, eenige zoontje van L. C. Clement de Busfche, *l. kh.*	1 en 1c m.
3	Giertje de Kruyff, oudste dogter van C. de Kruyff, *a. kh.*	11
4	Willemijntje van der Wouden, *l. kh.*	1½
3	Dirk van der Hans Jr. middelste zoon van D. van der Hans, *k. kh.*	21 en 5m.
4	Jan Kruysheer, *l. kh.*	d. 18
3	Geertruida Roeling, *a kh.*	1½
3	Jan Lodewijk Saag, *l. kh.*	w. 5
4	Hendrik Jacobsfen, *a kh.*	58
4	Anne Betje Alf, *n. kh.*	2
5	Kaatje Bondijn, *l. kh.*	49
5	Willem Coenraad Brans, jongste zoon van P. J. Brans, *w. kh.*	1½
4	Jan Bruins, *eil. k.*	50

Overl.

Overl. Jaar.
4 Jacobus Klatt, *w. k.* 74
2 Bernardus Pelk, *k. kh.* 36
4 Eybe Haeyngs Cramer, *a. kh.* 63
5 Margaretha Willemina Leng, *w. kh.* w 3
3 Hendrik van Rheeden, *n. k.* 2
3 Pieternella Eggesse, huisvr. van C. D. Boese, *w kh.* 40
3 Mijntje Klokkeman, jongste dogter van A. Klokkeman, *w. kh.* ½
5 Het ongedoopte Kind van de huisvr. van F. de Ruyter, *a. kh.* n. 1
6 Anthonie Fredrik Carstens, jongste zoon van W. Carstens, *a. kh.* 1½

Woensdag 7 Augustus.

5 Bartholomeus Pletz, *a. kh.* 46
5 Jacoba Hermina Warnfinck, jongste dogter van J. W. Warnfinck, *w. k.* 2
5 Johannes Pouweles, *l. kh.* 2
5 Gerritje van Leeuwen, huisvr. van J. Nieuwland, *l. kh.* 66
4 Catharina Rijk, huisvr. van A. Beijer, *a. kh* 54
3 Esther Fouchay, *n. z. c.* 62
5 Asmos Caarlsen, *w. kh.* 79
5 Hendrik van Kleef, *z. k* 70
3 Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van ... Groen, *l. kh*
3 Het dito dito van dito. *l. kh.*
Een Tweeling.
3 Hendrik Willem Fredrik Mettenbrink, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 16
6 August Johan Friederich Bouman, *l. o. k.* 50
4 Hendrik Luysteraar, *w. kh.* 51
4 Giertje Ruytenberg, wed. van J. Meyboom, *k. kh.* 93
6 Helena Pijpers, laast wed T. Beudeker, *l. kh.* 77
5 Geertje Steenbergen, dogter van P. L. Steenbergen, *k. kh.* 3½

Overl. Jaar.
8 Helena Harel, huisvr. van H. Sluyter, *w. k.* 69
4 Pieter Hendrik Plumer, *w. kh.* 47
6 Johannes Ruys, *l kh.* 4
6 Anna Elisabeth Bosch, *l. kh.* 2
5 Carel Dupo, *l. kh.* m. 8
6 Carel Jan Willem Meijer, *k. kh.* 1½
5 Nehemia Menning, *a. kh.* 1
5 Anne Christinne Bonnet, wed. J. A. de Vaxis, *wa k.* 63
6 Anna Wilhelmina Halenbeek, *k kh.* ½

Donderdag 8 Augustus.

6 Roeloff Wesselingh, *l. kh.* 50
6 Johanna Cornelia Snel, huisvr. van D. Bruyn, *a. kh.* 49
6 Fredrik van Dey, zoon van F. van Dey, *l. kh.* w. 11
5 Dirk Staal, *a. kh.* 71
6 Abraham Stants, *a. kh.* 70
7 Alida Frederiks, *a. kh.* 51
6 Johan Christiaan Immethum, *n. kh.* 55
6 Alida Maria Spitz, dogter van J. Spitz, *k. kh.* m. 4
6 Maria van Kouwelaar, laast wed. H. Scholte, *a. kh.* 84
6 Cornelis Johannes Wiefering, *a kh.* 1 en 10 m.
5 Daniel IJzenbout, *a. kh.* 24
6 Johannes Hendrikus Bosch, *w. kh.* w. 3
7 Andries Verhoeve, *l. kh.* 3
7 Willem Wiekar, eenigste zoon van J Wiekar, *l. kh.* ½
6 Hendrika Elisabeth Walters, *l. kh.* w. 23

Vrijdag 9 Augustus.

7 Johannes Huis, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 10
8 Johanna Hendrika Kemmener, *a. kh.* 21
7 Helena Kerkhoff, *n. z c* 81
6 Hijntje Spijkhoven, *l. kh.* 59
6 Augustus Biegand, *w. kh.* 56

Overl.		Jaar.
7	Maria Adriana Mastijn, jongste dogter van W. Mastijn, a. kh	m. 4
6	Maria la Marque, wed. van J. Harstok, w. kh	79
8	Geertruy van Stokkom, wed. C. Boele, a kh	48
6	Hendrina Seypesteyn, eenigedogter van P. Seypesteyn, n. kh	d 6
8	Petronella Waldering, wed. J. Segers, a kh.	64
7	Catharina Elisabeth Koderitsch, l. kh.	1½
7	Agatha Geskes, a kh.	¼
8	Maria van Ree, huisvr. van A. E. Zimmerman, w. kh.	42
7	Johanna Eleonora Frederica Bruggemeijer, huisvr. van C. L. B. Volckhausen, l. kh.	40
8	Jannetje Stuffers, w. kh.	5
8	Andries Oltmans, a kh.	m. 2
7	Johannes van Brink, a kh.	u. 6
7	Wilhelm Dirks, w. kh.	1
7	Jan Hendrik Strikker, w. k.	67½
5	Johannes Logger, a. kh.	5½
8	Wilhelmina Thaken, wed. H. Evers, l. kh.	59

Saturdag 10 Augustus.

8	Christiaan Donker, l. kh.	ca. 28
7	Pieternel van Tol, wed. J. van Langen, a. kh.	74
8	Sophia Wilhelmina Engelbert, w. kh.	13

Overl.		Jaar
7	Jan Raademaker, l. kh.	2½
8	Maria van der Walle, huisvr. van D. van der Lelij, a. kh.	38
8	Jan Willem Roozeboom, jongste zoon van A. Roozeboom, o. k	¼
6	Anthonius van Wijk, eenigste zoon van A. van Wijk, l. kh.	16
9	Margaretha van den Berg, l. kh.	1¼
9	Christina Jacoba Brons, een Roomsch Weeskind, l. kh.	17
9	Hendrik Willem Blaaupaart, l. kh.	
8	Harmanus Berkenna, a. kh.	70
7	Anna van der Horst, l. kh.	76
8	Johan Daniel Teuffel, a. kh.	48
8	Geertrui Schuring, l. kh.	35
9	Maria Christina Boersée, oudste dogter van J. Boersée, l. kh.	1 en 11 m.
8	Cornelia Henrietta Meijer, een Weeskind, k kh.	26
9	Coenradina Susanna Frederica Storck, k. kh.	w. 8
9	Het ongedoopte Kind van de huisvr. van J. Albers, k kh.	u. 2
7	Gerrit Hermens, eenigste zoon van H. J Hermens, a. k	2½
9	Hermanus Johannes Bomkamp, a kh.	m. 7
9	Hendrik S'Joukes, eenigste zoon van W. S'Joukes Jr. k kh.	w. 11

Het getal der Dooden is 200.

PUBLIEKE VEILINGEN

van de onderstaande *Perceelen*, in het Oudezijds Heeren Logement, te *Amsterdam*.

Op Maandag 22 Julij.

Prinsengragt, N. 220. (Een dubbeld Huis en Erve, op de) bij het Molenpad, *f* 8000. Opgeh.
Zwanenburgwal, N. 69. (Een Pakhuis en Erve, genaamd *'t Fortuin*, op de) *f* 5400. Opgeh.

Keizersgragt, Z. z. (Een Koopmans Huis en Erve, op de) bij de Brouwersgragt. ƒ 1005. Opgeh.
Oostenburger Middelstraat, N. 2 (Een Huis en Erve, in de) ƒ 900. de Sella.
Lijnbaansgragt, N. 109 (Een Huis en Erve, op de) bij 't Leijdsplein, ƒ 615. van Balkenschoten.
Een Pakhuis en Erve, naast dito, N. 128; en een dito, in de Eerste Leydse Dwarsstraat, N. 130. ƒ 380. v. d. Broek.
Eerste Lauwriers Dwarsstraat, N. 6. (Een Winkelhuis en Erve, in de) bij de Lauwrierstraat, ƒ 1445. Tissel.
Eerste Roozen-Dwarsstraat, (Een dito, Achterhuis en Erve, (in één koop) in de) ƒ 720. Jonkernoot.
Weesperstraat, N. 84. (Een Huis en Erve, op de) bij de Achtergragt, ƒ 2625. van Balkenschoten.
Egelantiersgragt, W. z., N. 87. (Een dito, op de) bij de derde Dwarsstraat, ƒ 690. Rouwekamp.
Nieuwe Lelijstraat, Z. z., N. 178. (Een dito, in de) bij de tweede Dwarsstraat, ƒ 1900. Palmboom Jr.
Roozenstraat, Z. z., N. 181. (Een dito, in de) bij de Prinsengragt, ƒ 1000. Opg.
Lange Houtstraat, N. 24. (Een dito, in de) tusschen het Smallepad en Teerpleintje, ƒ 190. Palmboom Jr.
Een Huis en Tuin, genaamd Sloten, bij de Leydse Poort, op het stads Bolwerk, ƒ 5575. Opgeh.
Kerkstraat, N. 35. (Een Huis en Erve, in de) bij den Amstel, ƒ 1708. Opg.
St. Jansstraat, N. 42. (Een dito, in de) bij de Bierkaai, ƒ 760. de Vriend.
Dommerstraat, N. 3. (Een dito, in de) bij de Brouwersgragt, ƒ 905. Opg.
Tuinstraat, N. 204. (Een dito, in de) bij de eerste Dwarsstraat, ƒ 600. Opg.
Leydsestraat, N. 50. (Een Winkelhuis en Erve, op de) bij het Leydse-Plein, ƒ 2030. Tissel.
Schippersstraatje, N. 14. (Een dito, in het) bij de Geldersche Kaai, ƒ 500. Rijffkogel.
Een Tuin, in de Schagerlaan, onder de geregte van Nieuwer-Amstel, N. 581. ƒ 135. Frensel.

Deze volgende *Perceelen* op *Maandag* 29 Julij.

Prinsengragt, (Een Koopmans Huis, Tuin en Erve, op de) bij de Noorder-Dwarsstraat, ƒ 5000. Jansen.
Prinsengragt, N. 119. (Een Huis, Tuin en Erve, op de) bij de Spiegelstraat, ƒ 3006. Nijhoff.
Rockin, N. 127. (Een Koopmans Winkelhuis en Erve, op het) bij de Gapersteeg, ƒ 7000. Opgeh.
Nieuwe Lelijstraat, N. 46. (Een Huis en Erve, in de) ƒ 710. de Vriend.
De Opstal van een Laken-Raam, met deszelfs Huizinge, aan den Buiten-Singel, tegen over de Raampoort, N. 89. ƒ 750. Santink.

Deze volgende *Perceelen* op *Maandag* 12 Augustus

Een Hofsteede, genaamd Weere-Stein, met deszelfs Heeren Huizinge, Tuinmans Wooning, Koetshuis, enz., mitsgaders Hooi en Weilanden, enz., aan de rivier de Vecht, tusschen Breukelen en de Nieuwer-

sluis, aan 't Zandpad, bij de Weersluis, groot ruim 20 morgen, voetstoots, en laatstelijk zekere Diepgrond of Visscherij, met het Houtgewas er op, staande over gemelde Hofsteede, (in één koop) *f* 18300. Opgeh.
N. Z. Achterburgwal, N. 17. (Een Huis, Achterhuis en Erven, op de) en hoek van de Roskamsteeg, *f* 2470. *van Langen.*
Martelaarsgragt, N. 197. (Een Winkelhuis en Erve, op de) *f* 3475. *Toorenburg.*
Een Huis, Loots, Stijger of Waterstoep, benevens daar achter een Tuin en Erve, buiten de Haarlemmerpoort, aan de Lageweg, bij de 100 roeden, N. 6. *f* 2200. *Sanders.*
Papenbrugsteeg, N. 9 en 10. (Twee Huizen en hunne Erven, (in één koop) in de) *f* 580. Opgeh.
Bikkers Eiland, N. 84. (Een Winkelhuis en Erve, op het) *f* 210. Opg.
Buiten Bantemerstraat, N. 16. (Een dito, in de) *f* 520. Opgeh.
Boom-Dwarsstraat, N 5. (Een Huis en Erve, met een Achterhuis, (in één koop) in de) *f* 500. *Jonkernout.*
Rapenburgerstraat, N. 57. (Een dito, in de) *f* 456. Opgeh.
Jonkerstraat, N. 35. (Een dito, in de) *f* 410. *van Minden.*
Oostenburgergragt, N. 2. (Een Winkelhuis en Erve, op de) benevens een dito, naast dito, N. 3; en nog een Huis en Erve, in de Gang, N. 4. (te zamen in één koop) *f* 2250. Opgeh.
Tweede Weterings Dwarsstraat, N. 66. (Een Huis en Erve, in de) bij de Vijzelgragt, *f* 775. *van Os.*
Tweede Weterings Dwarsstraat, N. 71. (Een dito, in de) bij de Vijzelgragt, *f* 705. Dezelfde.
Goudsbloemsstraat, N. 103. (Een Broodbakkers Winkelhuis, Achterhuis en en Erven (in één koop), in de) *f* 410. Opgeh.
Lijnbaansgragt, N. 99 en 98. (Twee Huizen en Erven, (in één koop) op de hoek van de) en Goudsbloemsstraat, *f* 166. *Bing.*
Anjeliersgragt, N. 4 en 3. (Twee Huizen onder één dak (in één koop), op de) bij de Tigchelstraat, in de Engelsmans-Gang, *f* 325. *Palmboom.*
Een Huis en Erve, gelegen als voren, N. 2. *f* 108. *Palmboom* Jr.

Deze onderstaande *Vaartuigen* op *Maandag* 22 Julij, in het Nieuwezijds Heeren Logement.

Kaperschip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *l'Entrepreneur*, gevoerd door Kapitein CLAAS SCHOL, lang over steven 66 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 15 voet 8 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor het groot luik op zijn uitwatering 6 voet 3 duim *f* 1050, in slag *f* 700. *Jan Tentye.*

Peniche, (Een extra hartzeilende nieuwe) lang over steven 31 voet, wijd binnen zijn huid 8 voet, hol in 't ruim 3 voet. *f* 100, in slag *f* 100. Dez.

Hek-Tjalkschip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Onverwagt*, lang over steven 68 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 14½ voet, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 6 voet 7 duim. *f* 2900, in slag *f* 300. Opg.
Alles Amsterdamsche voeten.

STAAT- EN LETTERKUNDIG
MENGELWERK.

ACHT-EN-VEERTIGSTE VERVOLG DER BEKNOPTE LEVENSGESCHIEDENIS VAN MICHIEL DE RUITER.

Hoewel de vrede nu in zoo verre tot stand gebragt ware, moest echter de Nederlandsche vloot nog zoo lang in zee blijven, tot de bij het traktaat bepaalde tijd van het ophouden der vijandelijkheden vervuld was; doch daar men vreesde dat de vloot tot dien tijd niet genoegzaam van bier en water zou voorzien zijn, werd door den Lieutenant-Admiraal DE RUITER, en den Heer Ruard, besloten het kanaal op te zeilen, om de verwacht wordende proviant te gemoet te gaan, of dezelve omtrent de Hoofden af te wachten, om alsdan het Kanaal weder af te loopen, de ingezetenen van den Staat te beschermen, en den vijand zoo lang alle mogelijke afbreuk te doen, tot de wederzijdsche vijandelijkheden zouden ophouden. Ten zelfden tijd kwam de Kapitein EVERT VAN GELDER, behuwd broeder van onzen held, met twee kapers en acht rijke prijzen, die door hem van *Brest* waren afgehaald, in de vloot, waarna hij DE RUITER, behalve eenige ververschingen, een' brief van den Hertog VAN BEAUFORT ter hand stelde, in welken hij hoofdzakelijk te kennen gaf: „ Dat hij met geen „ klein ongeduld op de order van zijn' Koning had gewacht, om zich „ met zijne vloot bij de zeemagt van den Staat te mogen voegen." En aan 't slot van den brief stond tot naschrift: „ Dat hij, na 't schrijven van „ dien brief, order van den Koning had bekomen, om ten eersten onder „ zeil te gaan, en zich bij de vloot van de Heeren Staten te voegen; „ maar dat hij ten zelfden tijd kennis had bekomen, dat de Heer COVERTRY „ nu al te *Breda* moest zijn terug gekeerd, met de ratificatie van den Ko„ ning, zijn meester, op alle de artikelen van het traktaat van vrede; „ door welke tijding hij zich buiten staat bevond, om de order van zijnen „ Koning te kunnen gehoorzamen, hetwelk hem zeer leed was." Uit dit schrijven blijkt, hoe weinig men rekenen kon op de hulp van bondgenooten.

De nu verwachte proviantschepen uit het vaderland kwamen den 8sten van Herfstmaand (1667) werkelijk in de vloot aan, bestaande in drie fluitschepen, afgezonden door de Heeren Gecommitteerde Raden, en nog zes anderen van *Amsterdam*. Hierdoor werden de meeste Hollandsche schepen van genoegzamen proviand voorzien, en ook eenig bier en water aan de Friesche schepen medegedeeld. Ten zelfden dage vertrok de Heer Ruard DE WIT uit de vloot, ingevolge besluit van Hunne Hoog Mog., na een plegtig afscheid, zoo van DE RUITER als van alle de mindere bevelhebbers; waarbij zij alle hem hunnen oprechten dank betuigden voor de

goede diensten, welke hij, gedurende deze zeetogt, in 's lands vloot gedaan had, en welke erkentenis hem niet minder bij zijne aankomst in 't vaderland, zoo door de Staten Generaal, de Staten van *Holland*, als andere collegiën, betuigd werd.

De thans gesloten vrede nu meer en meer zijne vervulling bekomende, werd door onzen godvruchtigen held besloten, God alleen de eer daarvan te geven, waartoe hij een' plegtige dank- en vreugdedag over de geheele vloot bestemde, namelijk op Zondag den 11den van Herfstmaand daaraan volgende, op welken dag God openlijk gedankt werd voor den verkregenen vrede; ook werd, 's Woensdags te voren, door geheel de *Nederlandsche gewesten* een dergelijke dank- en bededag gehouden.

Na DE RUITER nu de noodige bevelen had gegeven op het kruissen der vloot, tot dat de bij het traktaat vastgestelde tijd verstreken was, bekwam men tijding dat omtrent honderd *Barbades-vaarders*, onder geleide van negen of tien konings schepen, ieder dag in *Engeland* verwacht werden. Weldra was onze held bedacht hierop te kruissen, om, ware het mogelijk, dezelve nog vóór den vastgestelden tijd aan te treffen en te bemagtigen; doch hierin verijdeld wordende, gaf hij zijnen onderhorige bevelhebberen volstrekten last, van, in gevalle zij eenige Engelsche konings-schepen mogten ontmoeten, hun alle de eerbewijzen te doen, zoo met wimpels en vlaggen, als met het geschut, die men vrienden verschuldigd is, alvorens eenige vijandelijkheden te plegen; waartoe zij geene aanleiding mogten geven. Het ongunstige herfstweêr, en de dagelijksche stormen, waarmede de vloot aanhoudend had te worstelen, verspreidde de scheurbuik zoodanig over de vloot, dat vele manschappen de slagtoffers daarvan werden, en anderen de kooi moesten houden; ook werd het gebrek aan bier en water zoo groot, dat DE RUITER zich gedwongen zag naar de Hoofden in de Noordzee te stevenen, het vaderland te naderen, de Heeren Staten van zijnen toestand kennis te geven, en hunne nadere bevelen af te wachten. Hierop volgde nog een geweldige storm, waardoor de vloot zeer verstrooid werd, zoo dat alles dienstbaar scheen, om dezelve t'huiswaarts te doen keeren, waartoe vele schepen door gebrek en andere rampspoeden genoodzaakt werden.

Den 14den ontving DE RUITER een' brief van Hun Hoog Mog., hoofdzakelijk inhoudende: „ Dat Hun Hoog Mog., de toestand der vloot „ uit twee onderscheidene missives hadden verstaan, en niet minder begrepen „ dat het saisoen ook werkelijk te verre verlopen was, om langer zee te kunnen houden, besloten hadden, den Lieutenant-Admiraal te gelasten, „ alle de onder zijn bevel staande oorlogsvaartuigen naar derzelver districten „ te zenden, vanwaar zij uitgevaren waren, om aldaar, gedurende den op „ handen zijnden winter te blijven liggen. En dat wijders aan de Commissarissen QUACQ en KNIJF geschreven zou worden, om alle de in dienst „ van den Staat zijnde galjoots en advijsbarken af te danken, enz."

Aan dit bevel werd zeer spoedig gehoorzaamd, zoo dat binnen weinige dagen alle de schepen in behouden haven waren; ook kwam onze held met zijn schip, benevens de schepen van VAN NES, en van kapitein VAN GELDER, op den 15den van Wijnmaand, behouden binnen *Goedereede*; waarna hij zich terstond naar *'s Hage* begaf, om van zijne verrigtingen

aan Hun Hoog Mog., verslag te doen; waarvoor hij door den voorzitter op eene vereerende wijze bedankt, en daarop een' rijken goudenen kop geschonken werd, op welken het innemen van *Charnessi*, en het veroveren en' verbranden der konings-schepen bij *Chattam*, met kleuren geëmailleerd was.

„ Dus(zegt de schrijver dien wij volgen) kwam onze zeeheld DE RUI-„ TER weder t'huis met eene dubbele heldenkroon; met den laurier der „ overwinning, en met den olijf van den bevochtenen vrede."

('T vervolg hierna.)

DAGWIJZER VAN STAATS- EN OORLOGSGEBEURTENISSEN enz., VOOR 'T GEHEELE JAAR.

September.

1 JAN VAN NASSAU komt in de vergadering van *Holland* om de Unie aanteraden. 1578.

2 *Haarlem's* heldin, KENAU HASSELAAR, begiftigd. 1573. — Order tot eene algemeene wapening te *Parijs*. 1792.

3 J. VAN BREDERODE, Veldmaarschalk der vereenigde *Nederlanden*, overl. 1655.

4 Ontwerp van een Commercie-traktaat met *N. Amerika*, get; 1778 — Werd het eiland *Zuid-Beveland*, na door de *Engelschen* verlaten te zijn, door de *Hollandsche troepen* weder in bezit genomen. 1809.

5 Eerste bijeenkomst op de nieuwe korenbeurs, te *Amsterdam*, 1763.

6 *Leeuwaarden* hervormd. 1566. — De familie van CAPET van *Versailles* naar *Parijs* gebragt. 1789.

7 Regerings-veranderingen in *Holland* begonnen. 1618.

8 MARGARETHA vraagt ontslag van FILIPS: wel 100,000 vlugten. 1597.

9 PIET HEIN verovert de zilvervloot. 1628.

10 Accoord tusschen *Groningen* en *Ommelanden* 1647 — WILLEM III. verandert de regeering van *Delft*, *Amsterdam* en *den Briel*. 1672.

11 Zegepraal der Geallieerden te *Malplaquet*. 1709.

12 JACOB CATS overleden. 1660.

13 FILIP II. overl. 1598. O. CROMWEL overl. 1658. — CAPET neemt de constitutie aan. 1791.

14 OLDENBARNEVELD te *Amersfoort* geb. 1547.

15 KAREL V. (vader van FILIPS II.) verlaat de *Nederlanden*. 1555.

16 *Bergen-op-Zoom* door de *Franschen* ingenomen, enz. 1747.

17 Inval der *Spanjaarden* in *Tholen* gestuit. 1588. — TROMP jaagt met 18 schepen 70 *Spaanschen*.

18 WILLEM III. tot eerste edele van *Zeeland* benoemd. 1668. — De Staten van *Holland* vernietigen hun besluit wegens den Stadhouder (zie den 22sten), en dragen hem weder het commando over het garnisoen in *'s Hage* op 1787. — Constitutie te *Parijs* afgekondigd. 1791.

19 Gevegt bij *Bergen* in *Noordholland*, van de *Bataafsche* en *Fransche* tegen de *Engelsche* en *Russische* troepen; waarin de laatstgemelden geslagen werden, met verlies van bijna 3000 man, 200

dooden als gekwesten, terwijl 2000 krijgsgevangenen gemaakt en 25 ftukken kanon, benevens 5 vaandels, veroverd werden. 1799. — Gingen de *Nederlandfche koloniën*, *Demerary* en *Esfequebo*, bij verdrag, aan de *Engelfchen* over. 1803.

20 Vrede te *Rijswijk* gesloten. 1697. — Overleed de Erfprins van *Oranje*, KAREL GEORG AUGUST. 1806.

21 KAREL V. overleden. 1558.

22 Scherp Plakaat van KAREL V. tegen de reformatie. 1540. — De Staten van *Holland* fchorfen den Stadhouder als Kapitein-generaal over hunne troepen. 1786. — Grondlegging der *Franfche Republiek*. 1793.

23 *Hulst* door MAURITS, en *Venlo* door de geallieerden, ingenomen. 1702. — BOERHAVE overl. 1738.

24 ALVA laat den Burgemeester A. VAN STRAALEN, te *Antwerpen*, onthoofden. 1562. — Ging de kolonie *de Berbice*, bij verdrag, aan de *Engelfchen* over. 1803.

25 Een Gereformeerde Kerk te *Antwerpen* gebouwd. 1566. — *Gouda* verzet zich tegen de opdragt der fouvereiniteit aan *Frankrijk*. 1584.

26 Eerfte fpit aan de vaart tusfchen *Haarlem* en *Leiden*. 1656.

27 J. CATS ontflagen, knielt en dankt God openlijk in de vergadering van *Holland*. 1651.

28 Neêrlands haringvaart op de kust van *Engeland* toegeftaan, door Koning EDWARD. 1295.

29 Storm uit het noordwesten, met fpringvloed, tot ontzet van *Leyden*. 1574.

30 DE RUITER, TROMP enz. door de Staten van *Holland* met renten begiftigd. 1673.

BLOEMTUIN-ARBEID VOOR DEN BURGER.

In September.

Indien alle de afleggers der anjelieren in Oogstmaand niet opgenomen zijn, om dat dezelve mogelijk nog niet fterk genoeg geworteld waren, het geen ligtelijk te ontdekken is, aan derzelver meerder of minder weligen groei; ook onderzoekt men zulks, door de aarde, zooveel mogelijk, en zeer voorzigtig, rondom den aflegger weg te doen, wèl zorgende dat men den wortel niet rake, en dan zachtjes aan het ftammetje te trekken, als wanneer uit de beweeging der aarde, en de meerdere of mindere vastigheid die men ontdekt, met zekerheid te befluiten is, of de aflegger genoegzaam wortel gemaakt heeft: — zijn er dan nog afleggers overgebleven, zoo moeten dezelve thans zekerlijk opgenomen en elders geplant worden.

Met afzetfels van altijd groen blijvende bloemboomtjes tenemen kan men in deze maand ook nog voortgaan: hierbij dient geweten te worden, dat men daartoe altoos fcheutjes verkiest, welke nog geen' bast, hoe gering ook, gemaakt hebben. — Men wil dat het niet kwaad zij, wanneer de punt van het fteeltje een weinig gekneusd wordt, hetwelk de wortelfchieting nog zoude bevorderen. De loot moet niet van het moederboomtje afgefneden of afgeknipt; maar voorzigtig afgetrokken worden; daardoor worden minder vezeltjes en buisjes gekwetst, en dus den groei bevorderd. Het afgefcheurde lootje zet men tot omtrent aan de bladen toe in de aarde, en, houdt men dezelve beftendig vochtig, ook buiten de zon, zoo zal men meestentijds het genoegen hebben van in zijn oogmerk te flagen. Gedurende den winter moeten zij voor de koude bewaard, en de jonge boomtjes moeten in 't voorjaar overgezet worden. Zij fchieten hunnen eersten bloemfteng

steng uit het hart op; doch die bloemknop moet weggenomen worden, waardoor men fraaijer boom zal verkrijgen: dit moet vooral geschieden wanneer men bemerkt dat de kwekeling zich zet, om nog vóór den winter te bloeijen, gelijk bij een gunstig jaargetijde wel gebeurt.

De bloemen die uitgebloeid hebben worden weder als voren afgesneden, 2 à 3 duim boven den grond, en de bloemen, welke nog voorhanden, en hoog gesteeld zijn, moeten zorgvuldig aan stokken gebonden worden; ook vergadert men nog rijpe bloemzaden; doch men laat dezelve in de zaadhuisjes zitten, als de natuurlijke bewaarplaatsen van dezelve; men legt de huisjes voorts op eene zeer drooge plaats ter bewaringe.

Men zaait nog verscheidene bloemen, om den geheelen winter over te staan, en vroeg in het voorjaar te bloeijen. Men vergete hierbij niet de maankoppen, een sieraad van den bloemhof, niettegenstaande men van deze bloemtjes kunne zeggen:

Hoe fier zij pralen voor 't gezigt,
Hoe schoon zij met haar kleuren prijken,
Hoe glinstrend ook, men ziet hoe ligt
En schielijk zij ook weêr bezwijken;
Zij staan en vallen uur aan uur,
Als van den allerminsten duur.

Alle kleine bloemboomtjes, ook alle planten welke vezelachtige wortels hebben, kunnen in deze maand verplant worden; men moet daarbij zorgen dat de aarde, zooveel mogelijk, rondom de wortels blijve, ten welken einde men, zoo het kan geschieden, een vochtig weêr afwacht.

Op het einde van Herfstmaand legt men voorts allerlei bloembollen in den grond: hetzelve moet niet te diep gedaan worden. Men strooije in de daartoe gemaakte kuiltjes een weinig zand, waarop gevolgelijk de stoel van den bol komt te staan; voorts strooije men wèl gezifte aarde, behoorlijk dik, daar over heen. Tot de tulpen gebruikt men vooral schrale aarde, hetwelk de kleuren doet veranderen. Om de tulpaarde schraal te maken vermengt men dezelve met eene bekwame hoeveelheid kleingemaakte puin.

Heeft men gelegenheid om de tulpbollen naast, of digt bij een' taxisboom te zetten, zoo zal men een goed gevolg daarvan zien, vermits de grond aldaar altijd schraal is, dewijl niets denzelven meer uitmergelt dan die soort van boomen.

TWEEDE VERVOLG *der* ANTWOORDEN, *op*

RAADVRAGENDE BRIEVEN.

ZEER WAARDE VRIEND!

Met warme deelneming heb ik uit uwe jongste letteren aan mij vernomen, dat uwe bruid zich eindelijk, na eene bedlegering van ruim een jaar, nabij hare volkomene herstelling bevindt. Geen wonder, vriend, dat gij den zoo lang verwijlden dag van uwe huwelijksvoltrekking, met brandend verlangen te gemoet ziet. Spoedig zeker kan nu dat verlangen bevredigd worden; dan, waarde vriend, evenwel zoo spoedig niet als gij u voorstelt, om dat uw huwelijk niet voltrokken is geworden, binnen een jaar, na den afloop der gedane afkondigingen (bij ons *geboden* genoemd) van hetzelve, ter oorzake van de gevaarlijke bedlegerigheid van uwe bruid; want, vriend, de wet verbiedt in dat geval, als namelijk het huwelijk binnen een jaar, te rekenen van den afloop der gedane afkondigingen, niet is voltrokken, hetzelve te voltrekken; alvorens moeten op nieuw de afkondigingen gedaan worden, even of dezelve nimmer gedaan waren. Intusschen weet gij, vriend, dat gij uw geduld niet langer dan slechts zeventien dagen langer behoeft te rekken. (*Zie den eerstvolgenden brief.*)

Dit meende ik u te moeten berigten, waarna ik de eer heb mij te noemen enz.

MIJNHEER!

Op uwe vraag naar de wijze waarop, volgens de thans bestaande wetten, een huwelijk voltrokken wordt, dient ten antwoorde, dat van hetzelve slechts twee afkondigingen (*geboden*) gedaan worden, en wel des zondags, namelijk van acht tot acht dagen, voor de deur van het huis der gemeente, door den ambtenaar van den burgerlijken stand. In die afkondigingen worden vermeld de voornamen, de namen, de beroepen, de woonplaatsen der ondertrouwden, en of zij meerder dan minderjarig zijn; voorts ook de voornamen, de namen, de beroepen en de woonplaatsen van hunne ouders, als mede de dagen uren en plaatsen op welke de afkondigingen gedaan zijn.

Gedurende de acht dagen, welke tusschen de eerste en tweede afkondiging verloopen, staat een extract van de afkondiging aan de deur van het huis der gemeente aangeplakt; evenwel kan het huwelijk niet worden voltrokken, voor woensdag eerstvolgende op de tweede afkondiging, want de wet zegt wel duidelijk: „Het huwelijk zal niet kunnen „ voltrokken worden, vóór den derden dag daarna," na de tweede afkondiging namelijk: „den dag der tweede afkondiging daar onder niet gerekend."

Hiermede uwe vraag beantwoord hebbende, blijf ik, enz.

MIJNHEER.

Zeer gevoelig ben ik, in der daad, over 't verdriet hetwelk u thans foltert, door het buitensporig gedrag van uwen zoon. Gij bevindt u deswegen in de droevige omstandigheid van toevlugt te moeten nemen tot de vaderlijke magt; reden waarom gij van mij begeert te weten, hoe verre die magt zich, volgens het WETBOEK NAPOLEON, uitstrekt. Met bereidwilligheid zal ik aan uwe begeerte voldoen, maar, mijnheer, ik zal daarin niet zeer kort kunnen wezen, om dat gij mij niet genoeg inlichting in de toedragt der zake hebt gegeven; ik vind mij daardoor genoodzaakt het geheele stuk, de vaderlijke magt betreffende, voor u open te leggen.

Weet dan mijnheer, dat de wet van allen kind, van welken ouderdom ook, eerbied en achting voor hunnen vader en moeder vordert; maar het blijft niet langer onder hunne magt, dan tot deszelfs meerderjarigheid, of *emancipatie*. — Ik twijfel niet mijnheer of gij zult weten, dat dit woord beteekent, *ontslag uit de magt van ouders of voogden*. Voorts bepaalt de wet uitdrukkelijk dat die magt, door den vader alleen, gedurende zijn huwelijk, uitgeoefend wordt. In gevolge daarvan, kan het kind het ouderlijk huis niet verlaten zonder zijne toestemming. Intusschen is deze bepaling aan eene uitzondering onderworpen: indien namelijk een zoon den ouderdom van achttien jaren bereikt heeft, mag hij zich vrijwillig in den krijgsdienst begeven, zonder de toestemming van zijn' vader daartoe noodig te hebben.

Heeft de vader gewigtige redenen van misnoegen wegens het gedrag van zijn kind, zoo stelt de wet hem eenige middelen van kastijding in

handen. Die middelen aan te grijpen, en te gebruiken is, volgens uwe geëerde misfive aan mij, uw oogmerk; dan mijnheer, het komt er op aan hoe oud uw zoon is. Zoo een kind, zegt de wet, nog niet in zijn zestiende jaar is getreden, kan de vader het voor eenigen tijd (echter niet langer dan een maand) in eene verzekerde plaats doen opfluiten, zijnde de prefident van de regtbank van het arrondisfement verpligt, op verzoek van den vader, het bevel tot arrest te geven. — Maar heeft het kind den ouderdom van zestien jaren bereikt, dan is de magt des vaders tot opfluiting bepaalder; en welke bepaaldheid ftand grijpt tot de meerderjarigheid, of *emancipatie* van het kind toe: de vader kan zich dan alleenlijk vervoegen bij den prefident voornoemd, en *verzoeken*, dat zijn kind in eene verzekerde plaats opgefloten worde; maar langer dan zes maanden mag die opfluiting niet duren, en dan krijgt de vader ook nog niet aanftonds fiat op zijn verzoek; want gezegde prefident moet eerst over het verzoek raadplegen, met den procureur des Keizers: in gevolge die raadpleging, ftaat de prefident den vader deszelfs verzoek toe, of weigert hetzelve in te willigen; voorts kan hij ook, naar mate de toedragt der zake is, den tijd van opfluiting door den vader verzocht, verkorten. Op deze wijze is ook een vader die hertrouwd is verpligt te handelen, omtrent zijne kinderen van het eerfte bed: al zij zulk een kind nog niet in deszelfs zestiende jaar getreden, kan hij toch geene detentie bevelen, maar moet dezelve, gelijk gezegd is, verzoeken; zoo als hij ook moet, en niet anders mag doen, wanneer zijn kind goederen bezit, aan het zelve perfoonlijk toebehoorende; of wanneer het eenig beroep uitoefent, hoe oud het beneden de meerderigheid moge wezen. — Al het voorgaande heeft ook plaats omtrent onechte, maar volgens de wet erkende kinderen.

In alle gevallen moet de vader zich fchriftelijk verbinden tot het betalen van alle de kosten, en tot bezorging van het noodige onderhoud; andere gefchriften komen niet te pasfe, uitgezonderd het bevel tot arrest; intusfchen mag in hetzelve de redenen daarvan niet gemeld worden.

Het ftaat den vader vrij den tijd der door hem bevolene of verzochte opfluiting te verkorten; en vervalt een kind, na deszelfs loslating, in nieuwe buitenfporigheden, zoo heeft de vader ook op nieuw het regt om te handelen in maniere als boven.

Wanneer de vader overleden; en de moeder niet hertrouwd is, heeft deze geene magt, om een kind van haar doen gevangen zetten, indien zij 't noodig oordeelt te doen, moet zij de toeftemming daartoe hebben van twee der naaste vaderlijke bloedverwanten, en dan kan zij het gevangenzetten nog niet bevelen; maar moet hetzelve verzoeken van den prefident van de regtbank van het arrondisfemen, die dan ook omtrent haar verzoek handelt, zoo als hij, gelijk ik boven gezegd heb, handelt omtrent het verzoek van een' vader tot detineering van een kind, dat in zijn zestiende jaar getreden, of reeds ouder, echter niet meerderjarig, of wettig uit zijne magt ontflagen is.

Gebrek aan tijd gebiedt mij dezen te fluiten, onder verzekering echter dat gij, mijnheer, met den eerstvolgenden post, het overige onderrigt in deze zaak zult ontvangen.

Ik heb de eer mij te noemen, enz.

MIJNHEER.

(Vervolg van den laatst voorgaanden.)

Ik zet mij neder om aan mijne belofte te voldoen, en u verder te melden het geen nog over het stuk van de vaderlijke magt te melden is.

Weet dan, mijnheer, dat de wet het gevangen gezette kind niet versteekt van het middel om zich, in gevalle het oordeelt niet billijk behandeld te wezen, daarover te beklagen; het heeft namelijk de vrijheid eene memorie aan den Procureur-generaal des Keizers bij het hof van appèl in te leveren; waarop deze zich door den Procureur des Keizers bij de regtbank van de eerste instantie, nopens den toedragt der zake, doet inlichten, en daarvan rapport doet aan den President van het hof van appèl, die, na den vader kennis daarvan gegeven te hebben, en na alle onderrigtingen wegens de zaak te hebben ingewonnen, het bevel, door den President van de vierschaar van de eerste instantie verleend, zal mogen intrekken of matigen.

Na dit alles mijnheer, kan ik niet voorbij u nog te zeggen dat de vader gedurende het huwelijk, en na de ontbinding van hetzelve, de langstlevende, vader of moeder, het genot heeft van de goederen welke de kinderen toebehoren, tot dat zij den vollen ouderdom van achttien jaren bereikt hebben, of tot hunne *emancipatie*, welke vóór hun achttiende jaar plaats zoude mogen hebben; mits betaald worde, dat geene waartoe de vruchtgebruikers gehouden zijn; ook het voedsel, onderhoud en de opvoeding der kinderen overeenkomstig hun vermogen; als mede de achterstallen of renten van de kapitalen, de begravenis-kosten, en die der laatste ziekte.

Ondertusschen is van dat genot verstoken een vader of moeder, tegen wien een vonnis van echtscheiding is gewezen. „En", voegt de wet daar bij, „zal ophouden, ten aanzien van de moeder, wanneer zij tot „een tweede huwelijk is overgegaan."

Het bewuste genot strekt zich ook niet uit tot goederen, welke de kinderen door afzonderlijken arbeid en vlijt mogten verkrijgen; ook niet tot goederen die hun gegeven, of bij uitersten wil gemaakt zijn onder de bepaling, dat de vader en moeder geen genot van dezelve zullen hebben.

Ziedaar, mijnheer, alles wat ik u wegens de vaderlijke magt kan melden, volgens het WETBOEK NAPOLEON, ik hoop dat uw zoon spoedig tot inkeer moge komen, en gij alzoo niet noodig moogt hebben, van uwe magt als vader, over hem, gebruik te maken.

Verder heb ik de eer mij te noemen, enz.

ZEER WAARDE VRIEND.

De inlichting op het artikel van afwezigheid, welke gij van mij verlangt te ontvangen, ben ik bereid u te geven; maar vriend, ik voorzie dat mijne inlichting u geen genoegen zal baren; want het komt mij voor dat gij in het denkbeeld zijt, dat deze zaak niet veel om 't lijf heeft; dan, de wet beschouwt dezelve uit een geheel ander oogpunt, en met reden;

't is hare zaak zoo veel mogelijk de deur te sluiten voor alle bedrog; voor alle benadeeling van den eenen ingezetenen omtrent den anderen: hoor wat zij begeert gedaan te hebben in 't geval waarin gij u thans bevindt.

Zij vordert vooreerst, vriend, dat gij, noodzakelijkheid ziende om te voorzien in de beheering van de goederen (al ware 't ook maar van een gedeelte derzelve) door uwen broeder, dien gij vermoedt afwezig te zijn, achtergelaten, zonder gevolmagtigden tot die beheering aangesteld te hebben, dat gij u begeeft naar de regtbank van de eerste instantie, en aldaar uw verzoek om voorziening inbrengt. Gij vindt die regtbank terstond bereid om u voldoening te geven; zij benoemt namelijk een notaris, die den vermoedelijken afwezenden vertegenwoordigt, in alles waarbij hij, aanwezig zijnde, in persoon gevonden zoude worden, als bij het opmaken van inventarissen, rekeningen, verdeelingen, vereffeningen enz. waarbij gij, of andere verzoekers van voorziening met u, belang mogten hebben. Met nadruk is de Keizerlijke Procureur verpligt te waken voor de personen die vermoed worden afwezig te zijn; daarom zal hij in alle verzoeken, die personen betreffende, gehoord moeten worden.

Denk ondertusschen niet, goede vriend, dat het verkrijgen van eene verklaring van afwezigheid, zoo maar één twee drie (gelijk men spreekt) te verkrijgen is; op verre na niet; voor u althans is er, ten opzigte van uwen broeder, nog in langen tijd geene mógelijkheid toe, om dat die broeder nog maar sedert twee jaren niet aanwezig geweest is, ter plaatse van zijn gewoon verblijf, en gij voor ruim een jaar geleden, nog tijding van hem gehad hebt. De wet zegt dat men van een' afwezende in volle *vier* jaren lang geene tijding moet gehad hebben, alvorens men 't regt heeft te verzoeken, dat hij verklaard worde afwezend te zijn.

En al hebbe men in vier jaren lang geen tijding van den afwezenden bekomen, zoo volgt de verklaring van afwezendheid nog niet aanstonds; geenszins mijn vriend; de wet is daartoe met te veel voorzigtigheid en te groot doorzigt daargesteld. Na verloop van de bewuste vier jaren, volgens ingeleverde stukken en bescheiden, wordt er nog eerst, ten overstaan van den Procureur des Keizers, onderzoek naar den afweezenden gedaan, in geheel het arrondissement van zijn domicilie, als ook in dat van zijn verblijf, in gevalle beiden van elkander mogten verschillen. In de tweede plaats let de regtbank wel aandachtig op de beweegredenen der afwezendheid, en op de oorzaken, welke het ontvangen van tijding van den afwezenden hebben kunnen beletten; en dan moet nog een geheel jaar verlopen zijn, na het vonnis tot onderzoek uitgesproken is, alvorens iemand afwezend verklaard wordt.

Ziedaar vriend aan uw verzoek voldaan. Gebeurt het, onverhoopt, dat uw afwezenden broeder afwezig blijft, en het vonnis van afwezigheid over hem uitgesproken wordt, en bevinden wy ons dan nog in het land der levendigen, meldt het mij, en gij zult mij bereid vinden om u verder den weg aan te wijzen, dien gij moet gaan, om buiten alle onaangenaamheden te blijven. Voorts heb ik de eer mij te noemen, enz.

(*Wordt vervolgd.*)

OPLOSSINGEN der VOORDRAGTEN, geplaatst in ons 8ste. D. 5de stuk.

LOGOGRYPHE.

KABINET: opgegeven door den Heer G., te A.; — gevonden door de Heeren, W. Prins, te Wormerveer; Henrikus Arens (in verzen); Feider; Mejufvrouwen Geesje Dirks, en A. M. J. Rabe, te Arnhem; de Heeren, P. Hoffman, aldaar; F. C. Klingenspoor; J. Hesselfelt Bz.; F. Hollermann Jr.; H. Dirksen, L. J. Hoebé, D. Colson Aberson. — Voorts zijn de volgende dichtmatige ontraadselingen ingezonden:

Na ik dit las,
Bemerkte ik ras,
Dat KABINET *het hier bedoelde hoofdwoord was.*

W. R. Idema, te Opperdoes.

Deze opgaaf zal, naar mijn gevoelen,
Het woordje KABINET bedoelen,

J. J. van der Burg.

Op KABINET komt denklijk neêr,
Het doel van deze letterkeer.

Henricus Idema, te Opperdoes.

[illegible]en *is een gebiedend woord.*
[illegible]t *komt van 't woord eten voort.*
[illegible]ek *heeft zeker alle dier.*
[illegible]nkt *gebruikt men op 't papier.*
Za, *benevens* Ke *met* Ka,
[illegible]en *behalve* [illegible], Ta,
[illegible]ak, *en 't eigen naamwoord* Ant,
Zijn in het moederwoor, gij leest het op den kant.

K. Oomheyn Jr., te Wormerveer.

'K had me een weinig neêr gezet,
Wijl ik zoeken wilde.
Zeer aandachtig werd gelet,
Of wel veel 't woord KABINET
Met het doel verschilde;

'K was er juist niet op gesteld
Dat ik tijd verspilde;
En ziedaar, 'k ondekte het;
Niet vergeefs had 'k opgelet,
'T moederwoord was KABINET.

H. W. Carras, te Zutphen.

LOGOGRYPH-CHARADES.

I.) BAKKER; opgegeven door den Heer van der Kaay, te Oyen: — ontraadseld door de Heeren, K. Oomheyn Jr., te Wormerveer; J. J. van der Burg (in verzen); J. F. Hollermann Jr.; J. Hesselfelt Bz.; L. Hoffman, te Arnhem; Mejufvrou.

wen A. M. J. Rabe, aldaar; Geesje Dirks; de Heeren, Felder (*), W. Prins, te Wormerveer. — Wij kunnen de volgende dichtmatige ontraadselingen hier bijvoegen:

Wie is 't, door wien men dagelijks
Den besten spijs geniet?
Wie is het, die ons onderhoudt,
En arm en rijk voorziet
Van brood, dat onontbeerlijk is;
Dat alle tong behaagt;
De BAKKER, en zijn naam is wis,
Het woord waarnaar men vraagt.

Henricus Arens.

BAKKER wel, maar alleen schijn,
Hier 't bedoelde woord wel zijn.

G., te A.

De akker die ons 't voedzaam koren
Mildlijk schenkt
(Zoo de regen 's landmans voren
Vruchtbaar drenkt),
Levert, dus in zwangere aren,
'T voedzaam brood,
Dat men duizenden van jaren
Reeds genoot;
Dat in alle levensstanden
Is verspreid;
En door 's BAKKERS nijvre handen
Wordt bereid.

H. W. Carras, te Zutphen.

2.) TAPIS, voorgesteld door Mejufvr. H. B. H. W. Melfert, te *Arnhem*: — gevonden door Mejufvr. A. M. J. Rabe, aldaar; de Heeren, P. Hoffman, aldaar; C. Lind; F. C. Klingenspoor, W. R. Idema, te *Opperdoes* (in een tweeregelig versje); K. Oomheyn *Jr.*, te *Wormerveer*; G., te *A.*; Felder (†), L. J. Hoebé, D. Colton Aberton. — Alleenlijk zijn nog de volgende weinige dichtkundige ontwikkelingen van deze opgave ingezonden:

J'ecris le mot TAPIS;
N'est ce donc pas bien dit?

Henrikus Arens.

J'ai cherché,
Et trouvé;
J'ai trouvé
Le mot TAPIS.

H. W. Carras, te Zutphen.

CHARADEN.

1.) TORTELDUIF; opgegeven door den Heer L. J. Hoebé: — gevonden door de Heeren, Felder, K. Oomheyn *Jr.*, te *Wor-*

(*) *Deze Correspondent merkt zeer wel aan, dat in den vierden regel der opgave, in de plaats van,* door mijn eerste, *moet gelezen worden*, door mijn geheel; *want niet een* akker *(het eerste deel des charade-woords), maar de* BAKKER *(het geheele woord) bewerkt het koren; 't voortbrengsel van den* akker.

(†) *Ook op deze voordragt maakt de oplettende* Felder *zijne aanmerking; hij zegt: "Ik meen dat in den vijfden regel der opgave gelezen hadde moeten worden:* le present d'un verbe Hollandais". *Men kan het hem niet betwisten: de onachtzaamheid der afschrijving van ons werk, doet somtijds het een of ander voorbij zien.*

merveer; J. J. van der Berg (in verzen); J. F. Hollerman *Jr.*; J. Hesselfelt *Bz.*; C. Lind; L. Hoffman, te *Arnhem*; Mejufvrouwen, A. M. J. Rabe, aldaar; Geesje Dirks; de Heeren, W. Prins, te *Wormerveer*; G., te *A.* (in een tweeregelig versje); Henricus Arens (in verzen); H. W. Carras, te *Zutphen* (in verzen); W. D. Manvis, H. Dirkfen. — Voorts hebben wij, deze *charade* betreffende, nog het volgende ontvangen:

Ik heb, in 't naamwoord TORTELDUIF
het doelwoord hier ontdekt,
Althans naar dat ik gissen kan;
want tor *is een insekt;*
Een mispel, als hij is verrot,
wordt om zijn' smaak geroemd.
Tel *is gebiedend* (*). *Menig vrouw,*
Ook hond, wordt Let *genoemd.*
Het duifje *is een bevallig dier.*
Hier meê genoeg, te regt;
Want waarop deez' charade doelt
is boven reeds gezegd.

W. R. Idema, te *Opperdoes.*

Tor *gekeerd is* rot, *het eerste;*
tel, *links* let, *het tweede deel;*
Duif *het derde, en dus is zeker*
TORTELDUIF *hier het geheel;*

Henricus Idema, te *Opperdoes.*

2.) PANNEKOEKEN; voorgedragen door den Heer J. Driehuys Rabe, te *Arnhem*: — gevonden door Mejufvrouwen Geesje Dirks, A. M. J. Rabe, te *Arnhem*; de Heeren, H. Dirkfen, J. Hesselfelt *Bz.*, J. F. Hollermann *Jr.*, K. Oomheyn *Jr.*, te *Wormerveer*; Feider, L. Hoffman, te *Arnhem* (in verzen); Henrikus Arens (in verzen); Henrikus Idema, te *Opperdoes* (in verzen); G., te *A.* (in verzen); W. D. Manvis, L. J. Hoebé, D. Colson Aberson. — Voorts zijn de volgende ontraadselingen ingezonden:

Na een lang en pijnlijk zoeken,
Vond ik eindlijk PANNEKOEKEN.

J. J. van der Burg.

Ken

(*) Tel *zegt de Heer* Idema, *heb ik alleen als de gebiedende wijze van een werkwoord aangeteekend; de opgever zegt wel, dat het ook een mansnaam is, maar zulk een naam is mij niet bekend. Waarschijnlijk doelt die Heer op den grondlegger der* Zwitzersche vrijheid, WILLIAM TELL, *maar, dan is hier toch een misslag begaan; dewijl de naam van dien beroemden man, niet* Tel *maar* Tell *geschreven moet worden.* — *De Heer G., te A., heeft dezelfde aanmerking gemaakt.*

Een bijna gelijkluidend versje is ingezonden door den Heer H. W. Carras, te *Zutphen*.

De Heer W. R. Idema, te *Opperdoes*, zegt:

Met PANNEKOEKEN *laat zich ligt*
charade twee ontbinden;
Het is een lekkre spijs. *Een* pan
is in elk huis te vinden.
Ne *is ontkennend in 't Latijn.*
een koe, *naar 'k mag vertrouwen,*
Is een der nutste dieren, dat
wij op deze aarde aanschouwen.
Ken *noemt ons een gebiedend woord,*
hetwelk wij veeltijds zeggen.
Nek *is een ligchaamsdeel, en meer*
valt hier niet uit te leggen.

RAADSEL.

KLOK; uitgegeven door den Heer A. C. F. *Jr.*: — ontraadseld door de Heeren, G., te *A.*; Henricus Idema, te *Opperdoes* (in verzen); C. Lind, J. J. van der Burg (in een tweeregelig versje); Feider, K. Oomheyn *Jr.*, te *Wormerveer*; J. F. Hollermann *Jr.*; J. Hesselfelt *Bz.*, H. Dirksen, P. Hoffman, te *Arnhem*; Mejuff. A. M. J. Rabe, aldaar; de Heeren W. Prins, te *Wormerveer*; L. J. Hoebé, D. Colson Aberson. — Verders zegt de Heer Henricus Arens:

De KLOK gaat doorgaans voort,
Verkondigt ons den tijd;
Den tijd dien men, hoe waard',
Toch dikwijls nutloos slijt.
En spelt men KLOK verkeerd,
Zoo heeft men *kolk*, een ding,
Meestal aan ieder haard,
Bij stede- en dorpeling.

Dus zegt de Heer H. W. Carras, te *Zutphen*:

Het woordje KLOK,
Dat, en met reên,
Mijne aandacht trok;
Is 't woord, naar 'k meen.

Het volgende is van *Opperdoes* ingezonden:

Wat hamert zoude ik dan het raadselwoord niet vinden?
Riep ik mistroostig uit, verward in het ontbinden.
Intusschen ging ik voort, en merkte op 't zelfde pas,
Dat het niet moeilijk, en dat KLOK *de meening was:*
En immers, door 't woord KLOK *van achtren af te lezen,*
Geldt het ons kolk, *een iets, zoo zeer op zee te vreezen*
Als aan den haard bemind, ter berginge van de asch.

VRAAG.

SABEL; gevraagd door den Heer, W. R. Idema, te *Opperdoes*: — beantwoord door de Heeren, W. Prins, te *Wormerveer*; Mejufvrouwen Geesje Dirks, A. M. J. Rabe, te *Arnhem*; de Heeren J. F. H. Sanders, J. Hesselfelt *Rz.*, J. F. Hollermann *Jr.*, K. Oomheyn *Jr.*, te *Wormerveer*; Feider, C. Lind, G., te *A*; L. J. Hoebé, D. Colson Aberson.

Het woord BABEL, tot antwoord ingezonden, zoude mede voldoende wezen, ware 't niet dat de vraag gesloten werd, met deze woorden: *Het geheel baart nog dagelijks ontelbare rampen; en de eerste lettergreep strekt tot aanmoediging, vooral bij het gebruik van 't geheel:* dit alles kan toch niet op het woord BABEL toegepast worden. — Wij teekenen dit aan, om onze jonge lezers andermaal onder 't oog te brengen, hoe noodzakelijk het is, dat men, meenende, een vereischt woord gevonden te hebben, hetzelve niet goed keurt, zonder alvorens wel oplettend te onderzoeken, of ieder deel van de opgave op dat woord toegepast kan worden: en ook daarin ligt de leerzaamheid van deze soort van letterarbeid; immers dit doende is men verpligt, met ingespannen aandacht te letten op de ware beteekenis van ieder woord en woorddeel, en op de eigenlijke meening van de voordragt.

Op de bewuste vraag zijn nog de volgende dichtmatige ontwikkelingen ingezonden:

Schriklijk was elders de SABEL.
Akelig knods of been voor Abel.
Bel *behaagt het kindje wel.*
El *is een gewone maat.*
Lees nu wat ter zijde staat.

L. Hoffman, te *Arnhem.*

SABEL *is het moederwoord.*
Abel werd het eerst vermoord.
Bel *het kindje zeer bekoort.*
El *is van verscheiden soort.*
Links leest men ook 't moederwoord.

Henrikus Arens.

SABEL, 't vreeslijk oorlogs moordtuig,
Vaak met bloed bespat,
Is het, dat, naar alle gevoelen,
Hier het doel bevat;

Want onthoofd het, zoo komt *Abel*:
Dit onthoofd geeft *bel*,
Soms voor 't kindje een nuttig speelgoed;
Zonder hoofd is 't *el*.

H. W. Gerrus, te *Zutphen.*

De Heer B. D. Widt, te *Zutphen*, heeft de ontbindingen van vijf der opgemelde voordragten, omkleed in het volgende kort verhaal; dus luidende:

Onlangs moest ik ver van huis,
Langs een' weg geheel niet pluis;
'K leende dus van buurman *Abel*
Zijn' zeer grooten schoenen aan;
'K sloeg er op, en vond hem wel;
Want hij klonk gelijk een *bel*.
'K was nu ganschlijk zonder vreezen;
Kwam behouden waar 'k moest wezen,
En waar 'k wezen moest; maar zie,
'K vond mijn' man aan jufvrouw Griet,
Die mij schuldig was gebleven;
'T vrouwtje maakte een duivelsch leven
Om het antwoord dat ik gaf;
Met haar al kwam ze op mij af.
'K bragt haar echter tot bedaren,
Zoo dat wij nu vrienden waren,
Vrienden, o! bijzonder groot!
Zij haar KABINET ontsloot,
Mij betaalde, en daar en boven
Hield zij aan, ik moest beloven,
Dat ik bij de goede vrouw,
'S andren dags ontbijten zou;
Maar mijn hoest deed mij weer schromen;
'K was zeer veel en vroeg gekomen;
Echter bleef het mensch bedaard;
Maar de meid moest, met de vaart,
Van het bed, en naar den BAKKER.
„ Vlieg", zei ze, „ over dijk en akker,
„ Haal mij bloem van tarwe-meel;
„ Toe, gij talmt mij veel te veel.
„ Voort! ei kom, [illegible]. —
„ Denklijk lust gij PANNEKOEKEN?"
Vroeg zij mij. Ja jufvrouw Griet;
Maar ik heb den tijd juist niet. —
„ Kom! wij hebben lange dagen.
„ Eer de KLOK zal zijn geslagen
„ Ben 'k gereed; of 'k weet [illegible]."
'T was ook zoo, en 'k at met smaak.
Wat ook van de drift moog' wezen,
Ze is bij vrouwen niet te vreezen.

De Heer J. Driehuys Rabe, te *Arnhem*, heeft de ontraadselingen van alle de voormelde opgaven mede in eene vertelling omkleed; doch de bekrompenheid van onze nog voorhanden zijnde plaats, verbiedt ons gebruik daarvan te maken.

VERVOLG *van het* VERTOOG *over*

DEN DOOD.

(Zie ons laatstvoorgaand stuk, bladz. [illegible].)

Heeft niet, vraagt JOB (*), *den mensch eenen strijd op de aarde?* en zijne vraag is eene bevestiging van het onderwerp zijns vragens; alzoo wil hij zeggen: *des menschen leven op deze aarde is een strijd.* Dus, mijnheer, is dan de dood ook een geleider naar den tempel der overwinning; naar het verblijf der ruste; want immers doet deze den strijd eindigen; dewijl hij het leven doet ophouden: zoude het mij dan leed kunnen wezen, dat ik mijn' vriend bevrijd zie van het strijden? dat ik hem in de plaatse der ruste zag overgaan? — *Zijn*, vraagt dezelfde geduldige lijder; *Zijn zijne dagen niet als de dagen des dagloners* (†)? Nu, mijnheer, de dagloner verlangt, reikhalzend, naar het einde van den dag, om van de moeite ontslagen te wezen; om van zijnen arbeid te mogen rusten: hij derhalve die een' afgestorvenen in het leven terug wenscht, wat doet die dwaas anders dan begeeren het voorwerp zijns wenschen, zich nog langer onder het juk van den arbeid te zien krommen; en wel onder het juk van een' arbeid, die zoo gevaarvol voor de ziel is, dat de bijstand Gods den arbeider behoeft, om haar behouden daarvan af te brengen. — Neen! riep ik uit, van die waarheid geheel doordrongen; neen! rust mijn vriend! ik gun u het einde van den strijd; het rusten van uwen arbeid; het verblijf in den schoot uws vaders. Thans zijt gij gelukkig, en uw af-

(*) *Job. 7 vs. 1.* (†) *Ter genoemde plaatse.*

fterven kan mij daarom niet anders dan blijdfchap veroorzaken. — Ik weet dat de dood uwe oogen voor het koesterend licht der zonne gefloten heeft; maar hij heeft, in tegendeel, de oogen uwer ziele geopend, voor het licht dat geene duisternis of nacht kent; dus hebt gij dan weder het onbeftendige tegen het beftendige verwisfeld; en zoude uw dood mij dan anders dan eene blijde vergenoeging veroorzaken? o! dan zoude ik mij onwaardig maken immer uw vriend genoemd te zijn geworden.

Wat, vervolgde ik tegen mijn' huisgenoot, wat ouders, bloedverwanten en vrienden betreft, ik beken dat de afgeftorvene, door den dood, van dezelven gefcheiden is geworden; maar kan mij dat tot ftof van treuren verftrekken? Neen! die fcheiding is immers maar voor een' korten tijd. — Weent ook eene vrouw, die haren echtgenoot waarlijk hartelijk bemint, wanneer zijn beroep hem noodzaakt eene kleine dagreize te doen? Neen! zij weent niet; zij ftelt zich volkomen te vrede met de bewustheid, dat het voorwerp harer kuifche liefde aldra weder in hare armen zal wezen; en immers is 't ook in der daad alzoo met het fterven van een kind, van een' echtgenoot, van een' bloedverwant, of van een' vriend gelegen. Is er iets hetwelk de afgeftorvene eigenlijk niet achterlaat, het zijn alle deugdzamen. Voor één oogenblik flechts wordt hij van hun gefcheiden; dewijl zij allen ook, met rasfche fchreden, naar het graf fnellen, doet hij niet anders dan hen op den weg een weinig vooruit fpoeden, om hen, die zekerlijk volgen zullen, zeker ijk volgen *moeten*, (hier heeft geene verdwaling plaats) te wachten. Uit dit oogpunt befchouwd, valt het zelfs onder bedenking, of het wel redelijk is dat men van een' ftervenden affcheid neemt; een affcheid hetwelk hem zelfs dikwijls niet weinig bezwaart, en het fterven moeijelijk maakt: hij gaat flechts een weinig vooruit, om eenige oogenblikken vroeger ter plaatfe te wezen, alwaar zijn reisgezelfchap zich weder bij hem zal voegen. Wel dan, zalige vriend! zeide ik, mijne oogen naar den hemel flaande; verwacht mij daar alwaar gij u reeds bevindt; ik hoop aldra weder bij u te wezen; de dood alleen kan mij ter dier plaatfe brengen, en zoude hij dan verfchrikkelijk in mijne oogen zijn! Neen! ik befchouw hem als een gefchenk van God, en daarom kan uw affterven; uw vooruit reizen voor eenige oogenblikken, mij niet doen treuren.

Laten wij nu, ging ik tegen mijn' huisgenoot voort, de goederen, welke in der daad door den ftervenden niet alleen achter gelaten, maar geheel verlaten worden, in aanmerking nemen. Wat is de aard van die goederen? Voor eerst moeten zij met vlijt en arbeid, in het zweet des aanfchijns, verkregen worden: en ftel dat zij verkregen zijn; bezorgen zij hunnen bezitter dan tevens de rust? Hij rust, ja, van zijn' ligchamelijken arbeid; maar verwekt dat rusten zijn' geest niet eene bezigheid, die voor denzelven vermoeijende en pijnlijk is? immers is dit doorgaans het geval? de fchatten moeten zorgelijk bewaard worden; duizende omzigtigheden moet men gebruiken om dezelve niet te verwaarloozen; om ze op een welgevestigd voordeel uit te zetten: nacht en dag is men bezorgd voor, en waakzaam tegen de benijders; onophoudelijk is men beducht voor een' heimelijken aanval van dieven; ja zelfs vindt de bezitter dikwijls grond om voor zijn leven te vreezen; zijn leven, aan 't welk hij zoo onbegrijpelijk vast gekluisterd is, en dat oneindig minder in gevaar is,

wanneer men geene schatten bezit. Behalve deze bezorgdheid, deze pijnlijke bevreesdheid, wordt het hart van den bezitter van schatten, zoo hij anders een denkend wezen is, nog gekweld door de bewustheid dat zijne erfgenamen op zijne schatten wachten, en hem van harten den dood toewenschen, alschoon zij hem verzekeren dat zij nacht en dag God bidden voor het rekken zijner dagen. Ja hij weet dat, al moeste hij ook langs den weg van pijn en smart naar het graf afzakken, dat zij zulks met genoegen zouden zien: welk een verdriet moet hem die bewustheid niet veroorzaken! Kan men dan een' afgestorvene, die vele goederen nalaat, wel met reden betreuren? kan men, met reden, iemand betreuren, die van vele pijnlijke gewaarwordingen verlost is geworden? Niemand van gezonde hersenen zal hier *ja* willen antwoorden.

(Het slot in onze eerstvolgende.)

OVER HET HUWELIJK.

(*Uit het* Fransch *vertaald.*)

Gedraag u verstandig omtrent het verkiezen van eene echtgenoote; schat den persoon boven de schoonheid, en de ziel boven het ligchaam. Zoo gij bij het doen van eene keuze dit voorschrift volgt, kunt gij verzekerd zijn van eene ware vrouw te zullen vinden; eene vriendin, eene gezellin, een tweede u-zelf, die met u alle de zorgen en bekommeringen des levens zal deelen.

Verkies u eene vrouw die geene zekerheid, geene voldoening, geen gevaar kent, dan voor zoo verre 't zulks ook voor u is; die gij uwe verborgendste gedachten kunt toevertrouwen, en die, volgens den eigenlijken zin van het woord, zoowel uwe vriendin als uwe echtgenoote is; want die gene welke niet beide te gelijk is, of die niet bekwaam is het te wezen, is maar ten halve echtgenoote.

De sekse maakt geen onderscheid; dezelve bestaat niet, met betrekking tot de zielen; maar tusschen dezen bestaat vriendschap.

De gene die, bij het doen van eene huwelijkskeuze, meer aanmerking maakt op het ligchaam dan op de ziel, dwaalt omtrent het ware oogmerk van de echtelijke verbindtenis, en zal zich derhalve verstoken bevinden, van het edelste en van het vertroostende 't welk in het huwelijk ligt.

De zinnelijke vermaken zijn gering, onduurzaam, en ligt voorbijgaande; maar de ziellijke zijn van een' verhevener en uitgebreider aard. Het geluk van de ziel is gegrond op de rede, en wordt door alle de omstandigheden waaraan het ligchaam onderworpen is gesteld, noch bepaald, noch afgebroken.

Zoek dan het geluk daar, alwaar het tooneel uitgestrekter; alwaar het voortdurender is; alwaar den ziekten, de armoede, de ongenade geen aanval op het geluk kunnen doen; met één woord, alwaar het onafhankelijk is van alle die omstandigheden, waarvan het doorgaans bij de menschen afhangt.

Zij die zich naar deze voorschriften gedragen, hebben het genoegen van verzekerd te wezen dat zij wèl doen, en hebben, boven dien, de

hoop op eene vergelding welke in den hemel verzekerd is: zij zullen bevinden dat zij ten sterksten bemind worden, door de genen die zij 't sterkst beminnen; zij verkiezen de vrijheid hunner ziel boven die van hun ligchaam; zij hebben tot een voorwerp van hunne overweging de geheele schepping, de wonderdadige werken van God, en deszelfs aanbiddelijke voorzienigheid; de geschiedenis der ouden, en de daden en voorbeelden der deugdzamen; eindelijk zijn zij zelven, hunne bezigheden, en hunne gezinnen, het voorwerp van hunnen arbeid, en van hunne waakzaamheid.

Genige wezens, van welk geslacht ook, kunnen volmaakter zijn; genige ijveriger voor elkanderen; genige kunnen elkander toegenegener, opregter voor elkanderen wezen, dan zulk een paar echtgenooten; genige wezens kunnen gelukkiger zijn dan zij; genige standvastiger omtrent elkanderen; neen! geen geluk op aarde kan vergeleken worden met het geluk van één van zulke twee gehuuwde te wezen.

Tusschen man en vrouw moet geene andere regelmaat van handelen bestaan, dan de liefde. Het gezag is daargesteld voor de kinderen en de dienstboden, en echter moet het nog met zachtheid getemperd worden.

Gelijk de liefde man en vrouw moet vereenigen, zoo moet de liefde hen ook vereenigd houden.

Daarom, gij man! behandel niet als eene dienstmaagd haar, wier vader gij mogelijk gaarne zeven jaren lang zoudet hebben willen dienen, om haar van zijne hand te verwerven.

Echtgenooten welke elkanderen beminnen en hoogachten, boezemen daardoor hunne kinderen en dienstboden ook dezelfde liefde en hoogachting voor hen in. De tegenovergestelde verliezen alle achting in hunne gezinnen, van wege de minachting welke zij elkanderen betoonen; en zoo hunne kinderen ontaarden, geschiedt zulks in gevolge hun voorbeeld.

Over 't algemeen is men niet zorgzaam genoeg, om de natuurlijke toegenegenheid in de kinderen te bewaren, en aan te kweeken; men vindt bij hen, doorgaans, die toegenegenheid slechts in den tweeden graad van sterkte, het geen bij gevoelige ouders een doodelijk verdriet moet veroorzaken.

Herhaalde bezoeken, geschenken, eene nauw verknochte zamenwerking, en verbindtenissen zoo verre de wet zulks veroorloofd, tusschen bloedverwanten, zijn de beste middelen, om bij hen levendig te houden die gevoelens van toegenegenheid en teederheid, welk men de zijnen verschuldigd is.

IETS *over de* WREEDHEDEN *der* DAHOMANS,

Inwoners van Dahomy, een rijk in Afrika.

Men verzekert dat het rijk van *Dahomy* zijnen naam ontleend heeft, daaraan, dat een van deszelfs vorsten den grondslag van zijn paleis gelegd zoude hebben, over den opgesneden buik van eenen gevangen koning, DA genaamd; willende het woord *Dahomy*, in de lands taal, zooveel zeggen, als: *het huis op den buik van* DA: hoe onwaarschijnlijk nu dit ook moge voorkomen, dringt evenwel de verzekerdheid, welke men

van der *Dahomanen* nog voortduurende wreedheid heeft, om er geloof aan te slaan. De *Dahomans* zijn negers van eene kloeke en welgemaakte gestalte, wier sterksprekende trekken, ligchaamskracht, en vaardige beweging ontzag inboezemen: de vrouwen zijn mede kloek en welgemaakt van leest; fraai van omtrek en zeer bevallig in haar voorkomen. Hare ligchaams versiering, vind ik dus beschreven: „De hals, armen en enkels zijn met schelpen versierd; de vingers met ringen van zilver of „van geringer metaal; de ooren zijn doorboord met een gat, waardoor „de pink gestoken kan worden, gelijk zij er ook koralen, schelpen en „ander tuig van die dikte in dragen. Jonge meisjes dragen enkel een „snoer koralen of schelpen om de lendenen; huwbare dochters laten den „boezem nog geheel ontbloot."

Wat de wreedheid der *Dahomanen* betreft, het eerst, hoewel nog maar flaauw, bewijs daarvan, ontmoet men in de wachthuizen, welke in 's konings paleis, of wel paleizen, gevonden worden (want hij heeft er meer dan één). „Elk wachthuis," lees ik, „is met riet bedekt, en met bekkeneele bezet. „Zeker reiziger" verhaalt men, „werd eenmaal toegelaten „tot 's konings slaapkamer, bij 's vorsten ziekte, en vond het een afgezonderd rond vertrek, van omtrent achttien voeten middenlijns, met een kegelvormig rieten dak en gewitte muren van klei, en omringd door een' muur „van drie voeten hoog, rondom geheel bezet met bekkeneelen van menschen, terwijl de ingang met kakebeenderen geplaveid was. De rustbank was van *Europeesch maaksel*; eene kleine tafel, kist en twee of „drie stoelen maakten het huisraad uit; de vloer was met een kleed bedekt." Sterkere trekken van de wreedheid der *Dahomanen* vindt men in het volgende:

Toen in 't jaar 1770, zeker *Engelsch gezant* gehoor bij den koning zoude hebben, ontving één der voornaamste staatspersonen hem aan den ingang van de eerste hofpoort: aan elke zijde van dezelve lag een versch afgehouwen menschenhoofd, met het aangezigt op den grond, en de hals naar den ingang gekeerd. In het naastbijzijnd wachthuis bevonden zich een tal van veertig vrouwen, met snaphanen en houwers gewapend, benevens twintig gesnedenen, met blanke ijzerene roeden in de hand. De gezant werd vervolgens, over eene binnenplaats, naar eene tweede hofpoort geleid, aan wier ingang mede versch afgehouwene menschenhoofden lagen; voor een derde hofpoort lagen zes zulke hoofden. Eindelijk kwam men weder op eene binnenplaats, alwaar de koning op een' stoel zat; hij rookte tabak, en was omringd van verscheidene vrouwen met waaijers om hem te verkoelen, en paauwevêders om de vliegen te verjagen: eene andere vrouw lag geknield voor hem, met een gouden kop voor zijn speeksel. Bij den voornoemden staatspersoon, die den gezant geleidde, had zich inmiddels een tweede vervoegd: deze beiden stortten zich op den grond, kuschten denzelven en naderden den koning al kruipende, terwijl zij telkens, met beide de handen, eene menigte stof op hunne hoofden wierpen. De koning maakte eene buiging tegen den gezant, wees hem een' stoel aan, en dronk hem een' teug brandewijns toe. De tolken bragten vervolgens geen woord van den koning aan den gezant over, zonder eerst den grond te kusschen.

Den volgenden dag werd de gezant onthaald op de gewone hofverma-

ken, bestaande in spel en dans; doch de dans is voor de dansers hoogst gevaarlijk; want zoo iemand van hun, door het uitglippen van zijn been, valt, wordt hem oogenblikkelijk, op de plaats zelve, het hoofd afgeslagen, zonder dat de overige dansers zich desaangaande bekreunen; want zij staken er hunnen dans geen oogenblik om. Twee honderd en vijftig openbare ligtekooijen vervingen dit vorstelijk bal.

Wanneer de optogt van 's konings vrouwen, tusschen de drie en vier duizend in getal, plaats zal hebben, worden daags te voren, zeven menschen veroordeeld om den volgenden dag te sterven: na de veroordeeling worden zij aan hooge palen, daartoe in den grond geslagen, gebonden, met even zoo vele paarden tegen hen over, op dezelfde wijze, vast gemaakt, en tot het zelfde lot beschikt. Gelijksoortige plegtige omgangen en dansen worden op eenige volgende dagen gehouden, allen elkanderen gelijk in wreedheid, terwijl telkens de ingangen der hofpoorten met versch bloed besprengd, en een zeker aantal slagtoffers de akelige getuigen van deze feestvertooningen zijn. Het middagmaal wordt alsdan doorgaans gehouden op eene marktplaats, werwaarts men zich in plegtigen optogt heen begeeft, onder galgen door, waaraan naakte lijken, ten prooi der roofvogelen, hangen.

Nog vieren de *Dahomanen*, éénmaals 's jaars, het *feest der gewoonte*, hetwelk verscheidene weken achterëen duurt, en voornamelijk strekt ter vereeringe van 's konings voorouderen, wier graven met het bloed van menschenoffers besprengd worden. Om den vierden dag, of wel elken marktdag, heeft eene vertooning van dit feest plaats, tot hetwelk in de tusschendagen alles in gereedheid gebragt wordt. Eenmaal geschiedt het uitdeelen van aanzienlijke geschenken, van een hoog daartoe opgerigt tooneel af; dan beklimt de koning, met alle zijne grooten dat tooneel; „vergunt," dus luidt de beschrijving daarvan letterlijk, „elk „ hunner de keus van eene der kostbaarheden; werpt daarna een snoer „ van tweeduizend schelpen onder de menigte, en wordt daarin gevolgd „ door de overige opperhoofden, die alles over de leuning des tooneels „ werpen, behalve eenige schelp-snoeren, die bewaard worden voor en„ kele gunstelingen. — De menigte zwoegt, en dringt, en vecht nu „ onderling, om zich deze giften toe te eigenen; en daar men bij die ge„ legenheid zonder wapentuig is, zoude er geen bloed gestort worden, „ indien men niet wreed genoeg ware, om ook eenen, aan handen en „ voeten gebonden, mensch onder de hoop te werpen, gelijktijdig met „ eenen gemuilbanden krokodil, benevens een koppel gekortwiekte dui„ ven, hetwelk de schrikkelijkste verwarring en bloedgierigste woestheid „ voortbrengt, daar elk zich beijvert, om een gedeelte dezer offers mag„ tig te worden, waardoor die ellendeling, zoo wel als deze dieren, spoe„ dig wordt vanëen gescheurd." — Door deze *gewoonte* wordt de lijkdienst der overledene koningen gevierd; de tijdelijke troonbezitter moet derzelver graven jaarlijks met menschenbloed besprengen, „en wiens men„ schelijkheid," zegt de tekst welken wij hier volgen, „alzoo, hoe „ vreemd het ons ook klinke, lof verdient, wanneer hij dat offer slechts „ tot één mensch bepaalt, en daartoe geenszins de onschuld, of de vreem„ delingschap; maar het misdrijf of de vijandschap vordert."

„ Ge-

„ Geheel anders," vervolgt de tekst, „gaat het toe bij het overlijden „ der koningen. Op het oogenblik dat de koning den geest geeft, be„ ginnen zijne vrouwen het allerverschrikkelijkst bedrijf; eerst vermorze„ len en vernielen zij al het huisraad, de kostbaarheden, gereedschappen „ en alles wat haar of den overledenen bijzonder heeft toebehoord, „ waarna zij elkânderen om het leven brengen. Deze vernieling en „ moord zijn niet te stuiten vóór dat de opvolger benoemd is, en bezit „ heeft genomen van den troon. In 1789 duurde dat schriktooneel twee „ en een' halven dag: vijf honderd vijf en negentig vrouwen werden, „ bij die gelegenheid, door hare gezellinnen vermoord, dat is, volgens „ de begrippen van dat volk, afgezonden, om den overledenen in de „ andere wereld ten dienste te staan."

('T vervolg hierna.)

OVER DE SCHEEPVAART DER ROMEINEN.

'T was eigenlijk in het jaar 493, sedert de stichting van *Romen*, dat de *Romeinen* zich ernstig begonnen toeteleggen op de scheepvaart, en op het zamenstellen van eene zeemagt.

Niet dat zij langen tijd te voren geen schepen hadden, en geene uitrustingen ter zee deden, het tegendeel zal straks blijken; maar men kan zeggen, dat de aanhoudende oorlogen tegen hunne naburen, waarmede zij bezig waren, tot den genoemden tijd toe belet hadden ontzaggelijke vloten zamen te brengen, en den oorlog zoowel ter zee als te land te voeren. In 't gemelde jaar (493) toen zij begonnen zich op deze hoofdstof te kenschetzen, waren hunne schepen ongetwijfeld nog zeer lomp zamengesteld; zij zelven waren zekerlijk nog zeer weinig bekwaam in 't scheepswerk; ja zelts in 't 563ste jaar van *Romen*, in den oorlog tegen ANTIOCHUS, waren zij nog niet veel meer bedreven in de kunst der scheepvaart, volgens 't eenparig verslag der geschiedschrijveren.

De *Romeinen* gaven zich aan dezelve niet over, zoo als de *Carthagenienzers* deden, in 't vooruitzigt om hunnen koophandel uit te breiden; maar wel om hunne heerschappij te vermeerderen, en wingewesten te maken. Zij hadden niet te min zeehandelaars, en men ziet uit de onderscheidene verdragen, welke *Romen* met *Carthago* maakte, dat zij slechts somwijlen voor den koophandel voeren. Hoe het zij, POLYBIUS zegt, dat zij, vóór den eersten *Punischen oorlog*, geenszins aan de scheepvaart gedacht hadden.

„ *Sicilien*," zegt hij, „was het eerste land, buiten *Italien*, alwaar zij „ aanlandden, met oogmerk om de *Mametinen* te hulp te komen; doch" voegt hij er bij, „ het geschiedde niet met hunne eigene schepen, maar „ met degenen die zij van de *Locrienzers*, *Tarentinen* en *Napolitanen* „ geleend hadden." De Burgemeester DUILIUS leverde toen de *Carthagenienzers*, vijanden der *Marmetinen*, slag, en ontnam hun eene bedekte galei. Het was naar het maaksel van deze galei, dat de *Romeinen*, in

twee maanden tijds die vloot van honderd galeijen, ieder van vijf roeibanken, en twintig ieder van drie roeibanken, zamenstelden: waarmede zij de vloot der *Carthagenienzen* durfden aanvallen en floegen, welke tot dien tijd toe meesters der *Middellandsche zee* geweest waren. POLIBYUS bewondert met reden de stoutmoedigheid, en het geluk der *Romeinen*, bij deze gelegenheid. Voor het overige moet men niet gelooven dat hunne toenmalige schepen slechts kleine schuiten waren; want dezelfde POLYBIUS verzekert, dat in den zeeslag, welke de Burgemeester ATILLIUS REGULUS en MANLIUS aan de vloot van *Carthago* leverden, vijf jaren na de overwinning van DUILIUS, elk vaartuig drie honderd roeijers, en honderd en twintig soldaten voerde. De *Romeinsche vloot*, die uit driehonderd en dertig bedekte galeijen bestond, versloeg toen de *Carthaagsche vloot*, uit driehonderd en vijftig vaartuigen bestaande. Niet tegenstaande het geen POLIBYUS zegt, kan men niet ontkennen, dat de *Romeinen* langen tijd vóór den eersten *Punischen oorlog* niet gevaren hadden. Dezelfde schrijver geeft verslag van een verdrag, tusschen de *Romeinen* en de *Carhagenienzen* gesloten, in het 245ste jaar van *Romen*, onder de eerste burgemeesters (dat is te zeggen, bijna 250 jaren vóór den eersten *Punischen oorlog*) waarbij de *Romeinen* zich verbonden, zoo wel voor zich als voor hunne bondgenooten, niet voorbij de kaap te varen, welke *Carthago* ten noorden dekte, ten minsten zoo zij niet door tegenwind derwaarts gevoerd werden. Uit een tweede verdrag, in 't jaar 402 gesloten, ziet men, dat zij de zeerooverij uitoefenden, en voorbij die zee handelden. In een ander verdrag, door TIHUS SERIUS aangehaald, werd vastgeste'd dat de *Carthagenienzen*, in nood, aan de *Romeinen* vaartuigen zouden verschaffen, het zij voor den koophandel, het zij voor den oorlog; waaruit men mag besluiten, dat de *Romeinen* toen wel geen zeemagt van eenig aanzien hadden; maar niet te min aan de zeezaken dachten.

Het jaar 416, dat is te zeggen, 74 jaar vóór den eersten *Punischen oorlog*, vernielden de *Romeinen* de haven der *Antiasten*, en 22 galeijen genomen hebbende, waarvan zes doorboord waren, verbrandde de Burgemeester MOENIUS die zes galeijen, en plaatste de snavels derzelve op het openbare plein, waar het spreekgestoelte was, en naar welke snavels men dat gestoelte den naam gaf van *Rostra* (*). De andere galeien deed hij, den *Tyber* op, naar *Romen* varen. Zij die zeggen dat de snavels, waarmede het spreekgestoelte versierd was, op de *Carthagenienzen* veroverd waren, bedriegen zich grootelijks; zij hebben slechts POLYBIUS en andere geschiedschrijvers te raadplegen.

A. Bredie *Jr.*

(Het vervolg hierna.)

(*) *Zijnde het meervoud van* Rostrum, *de snuit van een schip, will de galeijen in den tijd scherpe punten, snavels of snuiten genaamd, aan de voorsteven hadden. Sedert zijn de spreekgestoelten* Rostra *genoemd.*

MEDEGEDEELDE STUKJES.

DE CHRISTEN,

getroffen door het gevoel van de door God hem bewezene weldaden.

'T gevoel van 't heil, o God! door U mij vaak gegeven,
Noopt mij tot dankbaarheid; spoort me aan tot reine vreugd;
Tot U ter eer' te leven,
In U gerust, in U verheugd.

Dat dierbaar heil, o God! noopt mij uw' lof te zingen;
Het toont mij zonneklaar dat Gij de Schepper zijt;
De vader aller dingen,
Wien ik voortaan mijn harte wijd'.

Het toont mij tot wat stand ik eindlijk op kan stijgen;
'T zegt mij dat mijn geluk, o God! uw oogmerk is;
'T beveelt mij U te zwijgen,
In enspoed en in droefenis.

Voor mij bestaan niet meer vertwijfelde oogenblikken.
Het denkbeeld, God is gram, *dat jamrend zuchten doet,*
Kan mij terug doen schrikken:
Thans is mijn denkbeeld, God is goed.

Zoude ik, die eenmaal toch, ver' boven 't stof verheven,
Kan juichen voor Gods troon; Hem van nabij kan zien,
Niet naar dien heilstaat streven?
Niet met mijn denkkracht derwaarts vliên?

Zou 't heil dat God mij schenkt, schoon 't soms mijn hart doe vreezen,
Niet levend zwijgen doen? niet zeggen doen, Gij zult
O God! mijn leidsman wezen,
In weêrwil van mijn zondeschuld?

Gij wilt mijn leidsman zijn naar 't oord daar tegenspoeden,
Noch rampen treffen; daar geen bittre droefheid knaagt;
Daar geene ellenden woeden;
De reine deugd niet wordt belaagd.

Dit oord wijst Hij mij aan, zou 'k dan niet voorwaarts treden?
Ja, 'k grijp, bemoedigd, dien onfeilbren leidsman aan,
Om naar het zalig eden,
Als hand aan hand, met Hem te gaan.

Daar zal 'k mij aan de bron van zijn genaê verzaden,
Verworven aan het kruis, waaraan de Heiland streed;
Met onze schuld beladen,
Den bittren angst der helle leed.

Daar zal ik eeuwiglijk, met all' de hemelingen,
In reine geestdrift, op een' onbeschreven toon,
Het driemaal heilig zingen;
Den lof van God en van zijn' Zoon.

P. Dobbenberg.

De verstandige ridders.

Aan den oever van den *Donau*
Stond een riddermatig slot,
Dat een schoonheid mogt bewaren,
In het bloeijen van haar jaren,
En begunstigd door het lot.

'T was de wonder schoone ALCIDE,
Roofster van held RUDOLF's hart.
RUDOLF minde 't meisje teeder,
En zij mint held RUDOLF weder;
Ook haar boezem zwoegt van smart.

„ 'K geef mijn goed en bloed te pande"
Zei de ridder, „voor mijn' trouw:
„ Zijt verzekerd van mijn liefde,
„ U, ALCIDE, die mij griefde,
„ U beschouw ik als mijn vrouw."

Ook ALCIDE hoort hij zweren,
Dat zij hem haar liefde gaf.
„ Moest ik," zegt zij, „RUDOLF derven,
„ Zaligheid waar mij het sterven;
„ 'K heigde zwoegend naar het graf."

Ja zoo zwoer de trouwelooze;
Trouwloos was zij; want de dag
Was nog naauwlijks aan het dalen,
Of ERAST mogt zegepralen,
Daar hij op haar' boezem lag.

RUDOLF, door zijn lot gedreven,
Komt, en ziet, en is verwoed;
Trekt zijn zwaard en wil zich wreken;
Wil ERAST en haar doorsteken;
Wil zich baden in hun bloed.

„ Ridder! toef!" riep dartle ALCIDE;
„ Toef! steek op het blinkend staal;
„ Veel te teeder is me uw liefde;
„ Ken den ridder die mij griefde;
„ Ken den man aan dit onthaal."

RUDOLF stort geen' vloed van tranen,
Schoon het zwaard zijn hand ontgleed":
„ O! gij zijt mijne uitgelezen;
„ 'K moet u dus gehoorzaam wezen,"
Sprak hij, „en gij zijt niet wreed.

„ 'K zal ERAST u niet betwisten;
„ Ridder RUDOLF is geen zot.
„ 'K dank ALCIDE, die mij spaarde,
„ (Daar zij zich ronduit verklaarde)
„ Voor het jammerlijkste lot."

Hij vertrok; ALCIDE bloosde: (wraak!" —
„ Op!" roept ze uit, „ERAST! ter
„ Ja," zegt deze, „ik ben reeds vaardig;
„ Ridderstappen zijt gij waardig;
„ 'K volg held RUDOLF met vermaak."

J. H. v. O.

De schrandere vader.

Twee aangehuwde zoons, bij de ouders hunner vrouwen inwonende, konden elkander niet zeer goed verdragen, alzoo dat er dikwijls een hooggaande twist tusschen hen ontstond. Dit verdroot den vader, een vredelievend man, zeer sterk, en hij kwam op den inval om de twisterijen tusschen de jonge maps vóór te komen, door de bewustheid, welke hij van hunne uitzigten op zijne nalatenschap droeg. Toen er weder verschil tusschen zijne zoons ontstaan was, bevlijtigde hij zich om hen te bevredigen, gelijk hij voorheen altoos gedaan had; maar nu rigtte hij na de getroffene bevrediging, een' kostbaren maaltijd aan, ten bewijze, zeide hij, van zijne vreugde over de wedergekeerde rust in zijn huisgezin. Aldra had zulks voor de tweede en derde keer plaats, in dier voege dat de oude heer, den derden vredemaaltijd zullende aanrigten, zich genoodzaakt zag, uit gebrek aan contanten, eenige obligaties te verkoopen, waarmede hij één zijner zonen belastte, op dat deze niet onkundig daarvan mogten blijven.

Naauwelijks was ook de derde maaltijd afgelopen of de verkooper der obligatiën, zeiden tegen zijn' broeder: „Mij dunkt, het is raadzaam voor „ ons, dat wij elkander beter verdragen; want gaan wij op onze gewone „ wijze voort, zoo zullen wij gewisselijk onze geheele erfenis verkijven." De andere broeder vond dit even zoo; zij twistten van dien tijd af niet meer, en de vader had een oogmerk bereikt, waartoe zijn vaderlijk gezag hem niet had kunnen brengen.

Dewijl men zich vriendelijk heeft aangeboden, om ons eenige voorschriften van ongemeen smakelijke en tevens zuinige spijsbereidingen, ter plaatsinge, te bezorgen, hebben wij dat aanbod niet van de hand gewezen, oordeelende dat wij onze geëerde lezeresfen, met de plaatsing dier voorschriften, geen' ondienst zouden doen, te meer, daar men ons verzekert, dat de bedoelde voorschriften meerendeels, tot heden toe, in genig kook- of keukenboek gevonden worden, en de zuinigheid voornamelijk in dezelve in 't oog is gehouden. Men verwachte dan, in ieder stuk van ons werk, eenige weinige van die

VOORSCHRIFTEN VAN ZUINIGE EN SMAKELIJKE SPIJSBEREIDINGEN.

Om appelen en peeren te stoven, zonder suiker, zoo zoet als anders met *dezelve.*

Laat eenige schijfjes van wèl gereinigde beetwortelen, met wat water, in de pan waarin gij de appelen of peeren stoven wilt, een weinig koken, niet wel half gaar; doet dan de appelen of peeren er bij, benevens een stukje boter; laat het naar gewoonte gaar stoven, zoo zult gij bevinden dat gij op die wijze, bij deze toebereiding, de suiker zeer wel kunt missen. De roodachtige kleur welke de appelen of peeren aangenomen zullen hebben, zal op tafel geen onbehagelijk vertoon maken. — Men neemt meer of minder schijfjes van beetwortel, naar mate men veel of weinig appelen heeft, even als men moet doen, wanneer men suiker gebruikt.

Smakelijke bereiding van aardappelen.

Doe dezelve, wèl geschild en gewasschen, en na ze in een vergiet wat afgelekt zijn, in een ijzeren pot, zonder eenig water; stop den pot rondom het deksel wel digt met papieren of lappen; laat denzelven op een genoegzaam heet vuur, een half uur staan (langer of korter, naar gelang gij veel of weinig aardappelen hebt); en gij zult bevinden dat de aardappelen ongemeen smakelijk zullen wezen; vooral wanneer men er een weinig boter bij gebruikt.

Anders, met saucijzen.

Alles wordt op de voorgaande wijze gedaan, uitgezonderd dat men, na een weinig aardappelen in den pot gedaan zijn, eenige saucijzen op dezelve legt; op dezen weder aardappelen, dan weder eenige saucijzen, en zoo vervolgens; doch de aardappelen moeten de bovenste wezen; doe er voorts een weinig boter bij, en op voorgaande wijze gaar geworden zijnde, zult gij een ongemeen smakelijke en hartelijke schotel hebben.

(*Meer in ons eerstvolgend stuk.*)

NIEUWE OPGAVEN.

LOGOGRYPHEN.

1.) Vijf lettren melden 't moederwoord,
  En als gij dezen keert,
Dan vindt ge er in deez' woordenrei:
  Iets 't geen de vloeden weert;
Twee vrouwenamen, doch verkort;
  Iets dat men wis behoudt
Zoo lang men leeft; voorts een rivier
  Die ge in Europ' aanschouwt;
Een schaadlijk diertje, en ook een' spijs;
  Een' berg, hier ver van daan;
Een zekre maand; en eene vrouw
  Die ons ten dienst moet staan;
Een' naam nog die het kind dikwerf
  Aan zijne moeder geeft;
Een woord in het Latijn; een' noot,
  Die men in 't zingen heeft;
Een vrouw van rang; en eene stad,
  Die tot dit rijk behoort:
De naam van dien 't te raden geeft,
  In 't einden is 't moederwoord.

2.) Dic mihi, quæ vox sit, quam triplex syllaba nectunt
Litterulæque novem, quoddam pecudique, hominique,
Pisci et avi commune vocans, quâque insuper hæcce
Verba: *atomus*, *moschus*, possint conscribier, et *mus*,
Muscaque, *sus*, *catus*, *hamus*, *acus*, *mos*, *cos*, *coma*, *costa*,
Thus, *casus*, *camus*, *motus*, *mas*, *tomus* et *actus*,
Macto, *suo*, *sum*, *sumo*que, *sto*, *muto*que, *comatus*,
Castus, *ut* et *comtus*, *satus*, *huc*, *Mosa*, *Mosca*, *Samos*que,
Cham, *Cato*, *Athos*, *Thomas*, *Cosmas*, *Comus*que, *Thoas*que,
Cum, *Chus* et *Scotus*, *Sumach*, *tum*, *tu* quoque *Musa*.

3.) *Mon tout est un fruit délicieux, qui ne croit pas dans les parties septentrionales de l'Europe; mais qu'on voit cependant beaucoup ici. Ma premiere partie est un adverbe; ma seconde, avec la premiere lettre de la premiere syllabe, est une partie bien grande d'un arbre en général. Quand on ôte du mot tout entier la premiere lettre de la derniere syllabe, on trouvera le nom d'un petit insecte, qui vient entre la peau et la chair de l'homme. Quand on ôte du mot les deux premieres lettres de la seconde syllabe, on verra un mot, qui signifie une jeune plante; et enfin, les deux dernieres lettres du mot forment un pronom indéclinable et indéfini.*

LOGOGRYPH-CHARADE.

Een twee-syllabig woord bevat
Den naam van een bekende stad.
  Het eerste wordt geheten,
Iets dat niet in het bloemenbed,
Maar wel bij boonen wordt gezet;
  Ligt zal men 't nu reeds weten.
Het tweede is links, met vreugde en vlijt,
Voor elk van groote nuttigheid;
  En laatstlijk moet 'k nog zeggen,
Dat men het hoofdlooze eerste deel
Soms ziet op 't mede onthoofd geheel.
  Hoe dit nu uit te leggen?

CHARADES.

1.) Mijn eerste is in het Hoogduitsch een vragend voornaamwoord. Mijn tweede is de gebiedende wijze van een werkwoord. Mijn derde is een behoud voor het land, en mijn geheel is een dorp in dit rijk.

2.) Mijn eerste deel is een vokaal. Mijn tweede een boomgewas. Mijn derde komt van mijn tweede; en mijn geheel is een dorp in *Holland*.

3.) Mijn geheel uit twee deelen bestaande, is een rivier in dit rijk, en een algemeen huismeubel. Mijn eerste is een zeer nuttige drank; omgekeerd een volksnaam. Mijn tweede is een allernuttigst meubel, en omgekeerd een toestemmend woord in den gemeenzamen stijl; ook is het onder anderen aan ieder bergs.

V R A A G.

Il y a dans la langue Française un mot de deux syllabes, et ce même mot en a dans la Hollandaise quatre. Quel mot est ce?

T O E G I F T No. 2.

OPLOSSINGEN *van het* VOORSTEL, *geplaatst in ons 8ste Ds. 6de, stuk.*

Den jeugdigen Liefhebber J. Brans *Wz.*, werkt aldus:
Stel voor de jaren der Persoonen $x+y$ en $x-y$.

verm: $x+y$ met $x-y$

Komt $x^2-y^2=357$, $+4$: $x^2=361$, $\sqrt{}$: $x=19$

De quadraten zijn $x^2+2xy+y^2$ en $x^2-2xy+y^2$, add. $2x^2+2y^2$

min het verschil der jaren $-2y$.

Komt $2x^2+2y^2-2y=726$

$2/$ $x^2+y^2-y=363$

$x^2-y^2=357$ aftrek.

$2y^2-y=6$

$2/$ $y^2-\frac{1}{2}y=3$

$\frac{1}{16}=\frac{1}{16}$

$y^2-\frac{1}{2}y+\frac{1}{16}=3\frac{1}{16}$

$\sqrt{}$ $y-\frac{1}{4}=1\frac{3}{4}$

$y=2.$

Dan is $x+y=21$, $x-y=17$ } voor de jaren der pers.

De Heer C. F. Julius werkt als volgt:

Stel dat de jaren zijn $x+y$ en $x-y$

Dan is $x^2-y^2=357$ en $2x^2+2y^2-2y=726$

$=4$: $x^2=361$, $\sqrt{}$: $x=19$

$2x^2-2y^2=714$

$4y^2-2y=12$, $\times 4$

$16y^2-8y=48$

$1=1$

$16y^2-8y+1=49$

$\sqrt{}$ $4y-1=7$

$4y=8$ dus $y=2$

21 en 17 zijn de jaren der pers.

De volgende werkwijze is van den Heer C. van Schaick *Jr*, *School- en Huisonderwijzer* alhier:

Stel voor de jaren $x+y$ en $x-y$

$$x^2-y^2=357 \quad \text{en} \quad 2x^2+2y^2-2y=726$$

$$\underline{\quad\quad} 2$$

$$2x^2-2y^2=714 \qquad 2x^2=726-2y^2+2y=714+2y^2$$

$$2x^2=714+2y^2 \qquad 12+2y=4y^2$$

$$4 \qquad 3+\tfrac{1}{2}y=y^2$$

$$x=19 \qquad \text{of} \quad 3=y^2-\tfrac{1}{2}y$$

$$\tfrac{1}{16}=\tfrac{1}{16}$$

Dus zijn de jaren 17 en 21

$$3\tfrac{1}{16}=y^2-\tfrac{1}{2}y+\tfrac{1}{16}$$

$$\text{V} \qquad 1\tfrac{3}{4}=y-\tfrac{1}{4}$$

$$2=y$$

De Heer opgever (K. Scholte), heeft zijn voorstel doen verzeld gaan van de volgende bewerking:

Stel voor de jaren x en y.

Dan is $xy=357$ $\quad x^2+y^2$ de som der vierk:

$x-y$ het verschil hunner jaren.

$$x^2+y^2-x+y=726$$

$$2xy=2\times357=714 \quad \text{af}$$

$$x^2+y^2-2xy-x+y=12$$

$$\tfrac{1}{4}=\tfrac{1}{4} \quad \text{bij}$$

$$x^2+y^2-2xy-x+y+\tfrac{1}{4}=12\tfrac{1}{4}$$

$$\text{V}$$

$$x-y-\tfrac{1}{2}=3\tfrac{1}{2}$$

$$x-y=4 \quad \text{V}$$

$$x^2-2xy+y^2=16$$

$$4xy=4\times357=1428 \quad \text{bij}$$

$$x^2+2xy+y^2=1444$$

$$\text{V}$$

$$x+y=38$$

$$x-y=4$$

$$2x=42$$

$$2y=34$$

$$2/ \quad x=21$$

$$y=17 \text{ voor de jaren der pers:}$$

NIEUW VOORSTEL.

Vind drie getallen, van die eigenschap, dat de som van 't $\tfrac{1}{4}$ *van het tweede, met* $\tfrac{2}{3}$ *van 't eerste, gelijk zij aan de som van* $\tfrac{5}{7}$ *van het derde, en* $\tfrac{1}{4}$ *van het tweede; ook gelijk de som van* $\tfrac{4}{5}$ *van 't eerste met* $\tfrac{1}{6}$ *van het derde.*

D. A.

AMSTERDAMSCHE MERCURIUS.

ZEER KORTE BESCHRIJVING VAN DE WERELDBEROEMDE HOOFSTAD AMSTERDAM.

(*Vijf-en-dertigste Vervolg.*)

De Burgerzaal. 1.) De grootsche ingang derzelve is met twee geweldig zwaare, doorluchtige en konstig gemaakte koperen deuren versierd, en heeft aan weerszijden een boogsgewijze openvak met fraai getakte tralien. 2.) Door voornoemden ingang treed men op de groote Burgerzaal, alwaar men een trotsch en voortreflijk gezigt ontmoet, en allerlei pronksieraden van eene geregelde en konstige bouwörde gewaar wordt, bij voorbeeld, 3.) De ingang zelve van binnen pronkt van weerszijden met half doorgezaagde witte en bonte marmeren Korintische Pilasters, bij drommen tegen elkander geplaatst, zijnde met hun lijst en Kapiteelen 13 voet hoog. 4.) De stad *Amsterdam*, door een zedige maagd verbeeld, zittende op een voetstuk boven de lijst van voornoemde Pilasters, versierd met een olijftak en wedepalmen in hare handen, en verzeld van de *Sterkte* en *Wijsheid* aan haare zijde, en andere sieraden, liggende voor haare voeten twee Leeuwen. 5.) In de Fries van dezen ingang worden de Jaargetijden zeer konstig verbeeld. 6.) Boven de Maagd, die de Stad *Amsterdam* verbeeld, ziet men in een nis het model van het Metaalen beeld de Vrede, die van Metaal op den top van den Voorgevel staat. 7.) Boven dit model vertoont zig een Uurwijzer, en nog hooger daar boven een halfrond Schilderij, welk het Stads bestier verbeeld, door eene aanminnige Vrouw, verzeld van bijsieraaden, welke het Burgemeesterlijk gezag, de Staatkunde en andere zaaken en eigenschappen aanduiden. 8.) Regt tegen over voornoemden ingang ziet men aan het einde van de groote zaal, een dergelijken ingang, naar het Portaal voor Schepenskamer, pronkende desgelijks van weerskanten met tegen elkander staande Korintische

halve Pilasters. 9.) Boven de lijst van dit Portaal word de Geregtigheid verbeeld, met een zwaard in haar regter- en eene schaal in haar linker hand, verzeld van allerlei zinnebeeldige bijsieraden, tot die kamer betrekkelijk, als de Onweetendheid, Twist, Tuchtiging, de Dood enz., alles zeer konstig uitgehouwen. 10.) Boven dit beeld van de Geregtigheid vertoont zig een Atlas, die den Hemelkloot op zijne schouderen torst, zijnde het model van den Atlas, die op het toppunt van den Agtergevel staat. 11.) Boven deezen Atlas omhoog, tegen het verwelf aan, ziet men een halfrond Schilderij van de opstanding ten jongsten dage, met tweemaal levensgroote Beelden, door den vermaarden meester ADRIAAN BAKKER geschildert. 12.) Het uitmuntend en fraai gewelf van de Zaal, aan het welk in het middenste vak, de Amsterdamsche Maagd word verbeeld, in een wagen gezeten, welke van Leeuwen word getrokken op de wolken, zijnde met allerlei bijsieraaden konstig geschildert, onder het opzigt van de bekende konstenaars, JAN GOERE, J. HOOGZAAT en G. RADEMAKER. 13.) Voornoemde middenste vak, met deszelfs wolkenhemel, word door twee konstig geschilderde lijsten, omvangen, zijnde met veelerlei fraaije en geestige zinnebeelden alom versierd, doelende gezamentlijk op de Regeering en den Koophandel van *Amsterdam*. 14.) De zaal zelve wordt gerekend op 120 voeten lengte, 57 voet 7½ duim breedte, en 98 voeten hoogte van verdieping, en is benevens de rondlopende Gaanderijen, met derzelver Pijlasters, Beelden en Sieraaden, voor het grootste gedeelte van wit marmer gebouwd. 15.) Aan weerskanten van deze Zaal, ziet men op de vier hoeken de breede Gaanderijen, ten noorden en ten zuiden, lopende langs de opene plaatsen, van welke dezelve, door twee reijen vensters, aan de noordzijde boven elkander verlicht worden. 16.) De Zaal zelf wordt verlicht door drie reijen vensters boven elkander, zijnde de helft aan de noordzijde geslooten. 17.) De Zaal en de Gaanderijen zijn beide aan weerszijden, met gestreepte of sluitsgewijze uitgeholde Korintische Kolommen bezet, tusschen welken, naar de opene plaatsen toe, de vensters zijn gemaakt. 18.) Langs de zaal staan twee reijen Korintische kolommen boven elkander; zeven op een rei, maar in de Gaanderijen slegts een rei kolommen, welke veel lager van verdieping zijn. 19.) Het getal van de marmeren kolommen, 't welk in de Gaanderijen staat, beloopt ter wederzijde

72. 20.) Het gewelf der Gaanderijen, het welk op platte kolommen rust, is overal met eenig lofwerk verſierd. 21.) In de hoeken en in 't midden van de Gaanderijen, ziet men de ingangen naar alle vertrekken van de tweede, en de opgangen of trappen naar de derde verdieping. 22.) Op het midden van de vloer der groote zaal word een platte doorgeſneden Hemelkloot verbeeld, in welken men de noordpool ziet, benevens de geſternten, zoo als zij doorgaans verbeeld worden, namenlijk de groote Beer, de Draak, de Noorderkroon, Hercules, Pegaſus en andere ſterren, als mede de Zodiaks-kring, alles van geel koper in een marmeren vloer uitgewerkt. Jammer is het, dat dit kunstſtuk reeds door het gaan, merkelijk uitgeſleten is, en hoe langer hoe meer uitſlijt, en bederft. 23.) Aan weerskanten van dezen hemelkloot, waren eertijds nog twee halve platte aardbollen, in welker eene *Europa*, *Aſia* en *Afrika*, werd verbeeld, en in de andere *Amerika*; alles konſtig met gekleurde ſteenen ingelegd, maar door den tijd verſleeten en weggenomen.

Merkwaardige ſieraden der Boogen van de Gaanderijen op de Zaal.

1.) De 8 vleugels of imposten, die de vier groote Boogen onderſchraagen, door welke men, uit de vier hoeken der zaal, in de Gaanderijen komt, zijn van uitgezocht wit marmer, en met hangende Feſtonnen, loofwerk, bloemen, fruiten en vrugten, die van Aapjes en Eenhoorntjes beklauterd en beknabbeld worden, zeer konſtig verſierd 2.) In de rijzende kromte der Boogen, ziet men de vier hoofdſtoffen of elementen, door acht liggende avendelſteene Beelden van negen voeten, op tweederlei manieren, konſtig verbeeld. 3.) Boven deeze acht beelden vertoonen zich acht groote Feſtonnen van 20 voeten lang, beſtaande uit ſieraden, die op de Beelden toepaslijk zijn. 4.) Boven voornoemde vier Boogen ziet men ook nog, in vier groote vakken of nisſen, de modellen van de vier metaale ſtandbeelden, die op de hoeken van het *Stadhuis* ſtaan, naamlijk de *Voorzigtigheid*, *Regtvaardigheid*, *Matigheid* en *Wakkerheid*, overeenkomſtig geplaatst met de hoeken op welken de metaale Beelden ſtaan. 5.) Als men van voren op de Zaal treed, ziet men in den boog, ter regter zijde, het vuur, verbeeld door een naakten Jongeling, met een luchtig kleed om zijn bloote ligchaam, komende uit zijn hoofd een vuurvlam, waar bij een Feston, en verſcheidene andere zinnebeeldige ſieraaden te zien zijn. 6.) In den zelfden

Boog regt tegen over het vuur vertoont zig de lucht, in de gedaante van eene naakt gevleugelde vrouw, wier hoofd met wolken overschaduwt en met starren gekroond is, heffende de wolken met de handen omhoog, met verdere bijsieraaden, en een konstige Feston boven haar hoofd. Boven dezen boog ziet men het Beeld der *Regtvaardigheid* in een nis, welk op den lijst van de frontespies des voorgevels aan dezelfde zijde ten noorden staat. 7.) Aan de linkerzijde, als men op de Zaal treed, word in een anderen boog, regt tegen over voornoemden boog, het water, door een naakte Riviernimf met een steven, afgebeeld, hebbende op haar hoofd eene kroon van paarlen en zeegewassen, en verdere bijsieraaden, als mede eene konstige Feston, met allerlei daar toe betrekkelijke sieraaden. 8.) In dien zelfden boog tegen over het water, ziet men de aarde door CYBELE verbeeld, zig vertoonende als eene zedige en bevallige moeder, met eene stedekroon op haar hoofd, en een zuigend kind aan de borst, en andere sieraden. In de Feston boven CYBELE, word de Aarde afgebeeld, door twee naakte kindertjes, op een hoop vrugten, benevens andere sieraden. Boven dezen boog nu staat het metalen Standbeeld de *Voorzigtigheid*, welk op den Zuidelijken hoek van 't Frontespies des Voorgevels staat.

(*Het vervolg hiernaa*).

VOORNAAMSTE STAATSBERIGTEN.

ZWEEDEN.

Stokholm 27 Augustus. De Hofraad heeft eindelijk tegen de personen, ten getalle van achttien, beschuldigd met den moord van den graaf van Fersen, uitspraak gedaan. Een van hen is ter dood veroordeeld; een ander is tot eene geeseling van 80 slagen en een jaar opsluiting verwezen, en de overige om 14 en 28 dagen te water en te brood te zitten, tot betaling van boeten, enz. Men gelooft, dat de onderscheidene veroordeelden de genade van den Koning zullen inroepen.

FRANKRIJK.

Bij decreet van den 18 Augustus wordt aan de inwoners van de departementen van het voormalig *Holland*, der *Monden van den Rhijn*, der *Monden van de Schelde* en van het arrondissement van *Breda*, welke tot hier toe geen vaste familie-naam of voornamen hebben gehad, gelast dezelve aantenemen, in den loop van het jaar der bekendmaking van het tegenwoordig decreet, en er opgave van te doen voor een ambtenaar van den civielen staat van de gemeente in welke zij woonachtig zijn. De namen der steden worden niet toegelaten als familie-namen. Als voornamen kunnen aangenomen worden die, welke bij de wet van den 11 Germinal, 11de Jaar, zijn toegestaan.

AANMERKELIJKE ZAKEN.

Jutphaas 13 September. De thans verschijnende komeet zagen alhier verscheidene lieden reeds den 28 l. l. des avonds van denzelven dag, waarop men van hare verschijning het eerst berigt ontving. Sedert dien tijd heeft men hare schijnbaren weg door den hemel, zoo naauwkeurig zulks met het bloote oog, zonder behulp van eenig werktuig, mogelijk was, gevolgd. Daaruit blijkt, dat zij zich thans op eenen afstand van omtrent anderhalfmaal dien der zon van ons bevindt, en dat zij gedurende deze maand de aarde meer en meer naderen, en dus in glans en grootheid steeds toenemen zal. Intusschen zal zij het oostelijk gedeelte der Groote Beer doorlopen, en zich bijna lijnregt naar de ster aan het uiteinde der staart van dat gesternte wenden, bij welke zij zeer nabij met den aanvang der volgende maand verschijnen zal.

Nijkerk op de Veluwe 6 September. Heden morgen is alhier de huisvrouw van Hendrik Teunisse, bevallen van drie welgeschapenen levendige dochters.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

Amsterdam 25 September. Het gewoon Consistorie staat gehouden te worden op Woensdag den 2den en Woensdag den 16den October, onder voorzitting van Do. Tissel.

HERSTELDE LUTHERSCHE GEMEENTE, *toegedaan de* ONVERANDERDE AUGSBURGSCHE GELOOFSBELIJDENIS, te Amsterdam.

Amsterdam 25 September. De Studiosus Johan Coenraad Nidelstein Walter, geboren te *Vlissingen*, eenige jaren het onderwijs van de Hoog Eerw. en Hooggeleerde Heeren van Nuys Klinkenberg en Willmet, Professoren aan het *Athen. Illustre* alhier, onder het opzigt en de lessen van den geliefden Leeraar dezer Gemeente Do. Jacobi, genoten hebbende, verzocht tot het onderzoek van zijne verkregene kundigheden of tot het Tentamen toegela-

ten, en, bekwaam bevonden zijnde, als Student in deze Gemeente aangenomen te worden.

Dit verzoek in eene gewoone Consistoriale vergadering toegestaan zijnde, werd besloten, eene buitengewoone Consistoriale vergadering te beleggen, dewelke bepaald werd op den 14den Mei dezes jaars, in welke vergadering, alwaar tevens (ingevolge de Kerkelijke ordonnantie) eene commissie uit het Collegie van Broeders vertegenwoordigers verscheen; dit Tentamen werd op verzoek van de Eerw. vergadering, door onzen oudste en waardgeachte Leeraar Do. Scholten verricht; bij welk onderzoek in de voornaamste en gewigtigste waarheden van den natuurlijken en geopenbaarden Godsdienst, als mede in de oorspronkelijke talen des Bijbels, de bovengenoemde Jongeling zulke gepaste antwoorden op de hem voorgelegde vragen, en zulke doorslaande bewijzen van zijne verkregene kundigheden zoowel, als van zijne regtzinnige denkwijze over de Goddelijke waarheden gaf, dat de Eerw. vergadering eenparig besloot, om deze naarstige en veel belovende Jongeling als Student dezer Gemeente aantenemen, en hem te vergunnen in het openbaar te mogen prediken, gelijk hij dan ook voor de eerste maal predikte op Woensdag avond den 26sten Junij, en over PAULUS woorden bij 1 *Kor.* 6 *vs.* 20., eene wel uitgewerkte en zeer stigtelijke leerrede hield, stellende daaruit voor: dat de leer der verlossing de sterkste drangredenen oplevert tot verheerlijking van God door onzen wandel; zijnde deze leerreden tot algemeen genoegen en met toejuiching der Gemeente aangehoort.

God ruste deze Jongeling meer en meer met de gave zijnes geestes uit, en make hem bekwaam, om eerlang aan het rijk van waarheid en Godsvrugt mede te arbeiden, en door de verkondiging van de zuivere Evangelieleer de ware kerk van den verheerlijkten JESUS optebouwen.

Op Woensdag avond den 24sten Julij dezes jaars, predikte alhier de Wel Eerw. Heer P. J. Cramer, geacht Leeraar bij onze Gemeente te *Gorinchem*, houdende eene zeer doorwrochte Leerreden over 's Heilands woorden *Johs.* 14 *vs.* 6b; zijnde de vooraffpraak genomen uit de woorden van PAULUS 1 *Korinth.* 1 *vs.* 23.

Op Woensdag avond den 31sten Julij, werd onze Gemeente gesticht door eene treffende leerreeden van den Wel Eerw. Heer C. Swaan, geliefd Leeraar onzer Geloofsbroederen te *Purmerende*; nemende tot een onderwerp de woorden van SALOMO, *Spreuk* 23 *vs.* 26.; en zijnde de vooraffpraak ontleend uit 's Heilands woorden, *Johs.* 17 *vs.* 21b.

Niet minder werd onze Gemeente door dien zelfde Wel Eerw. Leeraar gesticht op Woensdag avond den 11den September, predikende toen over de nadrukkelijke woorden, *Openb.* 3 *vs.* 16, 17; en ten vooraffpraak nemende *Matth.* 19 *vs.* 20. Zoo werd insgelijks op Zondag avond den 15den, en den daaraanvolgende Woensdag avond den 18den September de predikbeurt waargenomen door den Wel Eerw. Heer S. Utberg, waardig Leeraar bij de met ons verbroederde Gemeente te *Harlingen*; deszelfs tekstwoorden waren des Zondags *Hand.* 10 *vs.* 34, 35.; en des Woensdags 2 *Timoth.* 2 *vs.* 10.

Beiden deze Leerredenen, zoo wel als de bovengenoemden, werden met groot genoegen van de Gemeente aangehoort, zoo om de bondige en stichtelijke behandeling derzelve, als wegen de manmoedige verdediging en standvastige aankleving der zuivere Luthersche Leer, die daarin allezins doorstraalde, als waarin onze Gemeente altoos het hoogste belang stelt.

Dank zij de goedertierenen Opperheer der Kerk, die ook in deze weder toonde nog gunstrijk voor ons te willen zorgen; Hem alleen zij de eer!

Het gewoon Consistorie zal gehouden worden op Donderdag den 3den October, onder voorzitting van Do. Scholten.

NAAMLIJST der GEPROCLAMEERDEN te *Amsterdam*.

Afgekondigt 25 Augustus.

Hendrik Andreas Schaubs *en* Maria Magdalena Schultz.
Jan Termeijtelaar *en* Elisabeth Helvers
Jan Wouenberg *en* Mensie van Dijk.
Adrianus van Aarem *en* Johanna Catharina Dermout.
Gerrit Henrich van Seggeren *en* Wilhelmina Aletta Mussel.
Johan Christoph Schneider *en* Elisabeth Christina Löchner.
Jan Weermeijer *en* Johanna Elisabeth Trouw.
Aron Hartog Jacob *en* Neeltje Meijer.
Gerrit Sevink *en* Maria ter Bersla.
Gerardus Henricus Rolvering *en* Hendrina van Straten.
Albracht Scheffer *en* Willemina Cornelia Bruining.
Nicolaas Steenhouwer *en* Elisabeth Hubenthal.
Salomon Gumperts *en* Roosje David
Joost Fredrik Hekkenberg *en* Annaatje Pieters Stolk.
Jacob Feil *en* Anna Maria Emden.
Joost Kundert *en* Gerarda Digna Kolthof.
Johannes van Berk *en* Catharina Raardink.
Cornelis Berkhout *en* Anna Floor.
Johannes Franciscus Bosbremer *en* Geertrudis Stapman.
Aron van Benjamin Garcia *en* Elisabeth Hasenaar.
Gerrit Cretier *en* Johanna Catharina Groh.
Hendrik Godfried Beerstecher *en* Anna Jacoba ten Baren.
Samuel Pieters *en* Johanna Schouten.
Jacobus Ortel *en* Jannitje Kerkhoven.
Johannes Hendricus van der Meulen *en* Johanna van Marwijk.
Isaac Cohen Labato *en* Ester Saruca.
Christiaan van der Meel *en* Alida Warnink.
Gerrit Jan Krusemann *en* Henrietta Ida Wegland.
Jan Hendrik Keuter *en* Catharina Hessink.

Te zamen 31 Paaren.

Afgekondigt 1 September.

Jacob de Wilde *en* Lucretia Jacoba Hendriks.
Petrus Delmeere *en* Jacoba Meijer.
Klaas Hendrik Drewes *en* Jannitje Peterson.
Hartog Ruben Cohen *en* Duifje Samson.
Gerrit Braak *en* Trijntje Verbeek.
Philip Willem Kramer *en* Barta Bobbink.
Nicolaas van Bleijenburgh *en* Johanna Maria Wesseling.
Jan Gerrit Kuleman *en* Margaretha Petersen.
Pieter Haakhorst *en* Johanna Catharina Asserijser.

Hermanus Joannes Hekking *en* Anna Geertruida Nunnink.
Klaas Buefelman *en* Eleonora Walefelds.
Willem van Schaik *en* Maria Buys.
Casper Hendrik Lauhoff *en* Barbera Casmas.
Wouter Homberg *en* Maria Rijpen.
Abraham Jacobs *en* Roosje Samuels.
Enoch van Ammers *en* Jannitje van Schoondrager.
Andries Holmes *en* Neeltje van Koppen.
Willem Weyjer *en* Adriana Vaartmans.
Jan Gerrit Swart *en* Catharina Henderica Petewig.
Lodewijk Engel *en* Anna Francina Amger
Nathan Philip *en* Eva Visser.
Jan Gerhard Siepman *en* Maria Elisabeth Martens.
Dirk Rijke *en* Elisabeth Petronella Blaufar
Johannes Bernardus Termars *en* Maria Anna van der Veer
Carel Christiaan Reynier *en* Johanna Pijpenberg.
Adrianus Adrianiffe Passe *en* Hendrikje de Jong.
Pierre Schepers *en* Johanna Cornelia Kapschuaskij.
Johan Fredrik Zierlein *en* Maria Catharina Schmits.

Te zamen 28 *Paaren.*

Afgekondigt 8 *September.*

Abram Ruysendaal *en* Catharina Maria Noodhout.
Pieter Schram *en* Elisabeth Vreymoet.
Johannes Weynand *en* Catharina Margaretha Timmerman.
Gerardus de Ruyter *en* Maria Cefilia Brouwer
Hendrik Reerink *en* Clara Christina Elisabeth Dorothea Doorhof.
Dirk Potharst *en* Teuntje Leeuwendaal.
Gerardus Wilhelmus ten Kaate *en* Maria Scholten.
Petrus de Craen *en* Geertruy Ottevanger.
De Heer Anthonij Bakker *en* Vrouwe, Catharina Adriana Johanna Moesel.
Mr. Adriaan Willem Boele *en* Johanna Margaretha Weissman.
De Heer Martinus Gijsbertus Pichot *en* Jonkvrouwe, Adriana Carolina Voet.
Jan Christiaan Eylders *en* Maria Elisabeth Valand.
Mr. Jan Brand *en* Jonkvr. Anna de Clerq.
Willem Fredriks *en* Louisa Quene.
Arend ter Steeg *en* Janna Wantscheer.
Johannes van Hasselt *en* Willemina Elisabeth van Hoecke.
Mr. Jaque Pierre Fredric Neau *en* Jonkvr. Aglaéle Roux la Jonkaire.
Reijer van der Bult *en* Geertruy Alida Hermans.

Te zamen 19 *Paren.*

Afgekondigt 15 *September.*

Samuel van David Henriques Coelho *en* Abigail van Moses Henriques Coelho.
Jan Bennemann *en* Annaatje Jansz.
Joannes Bernardus Bouman *en* Neeltje Trappenburg.
Johannes Dominicus de Haas *en* Anna Theresia Versteeg.
Wessel van de Klashorst *en* Trijntje Couzijnse
Jan Hendrik Bierman *en* Anna Christina Koek.
Cornelis Berger *en* Anna Dorothea Pool.
Joan Barthold Besser *en* Hendrica Smelt.
Henricus Bernardus Burgers *en* Anna Maria Terbeek.
Petrus de Jongh *en* Fredrika Sophia Wilhelmina de Ruyter.
Jacobus Kerkhoff *en* Elisabeth Verhoeven.

Gerrit Schimmelpenninck en Anthonia Catharina Schimmelpenninck.
Johan Diedrich Heinrich Drees en Willempje Scholten.
Johan Eberhard Exter en Antje Wijnbergh.
Pieter Groenendijk en Anna Geertrudis Tijman.
De Heer Hendrik Schilge en Vrouwe Geertruid Amena Schey.
Jan Pieter Jacobie en Maria Catharina Elisabeth Weis
Philip Simon van Lochem en Judiek Isaak Frank.
Henricus Josephus Anthonius de Wolff en Meinarda Barendina Schaap.
Christiaan Fredrik Wagener en Margaretha Elisabeth Roos.
Coenraed Schmiskamp en Maria Roeson.
Adrianus Cornelius Schouten en Maria Gerardina Esser.
Johannes Roskam en Eltje Antonies.
David van Nuburg en Everdina Dop.
Te zamen 24 *Paren.*

Afgekondigt 22 *September.*

Mr. Jan Six en Jonkvr. Anna Margaretha Cornelia Twent.
Coenraad Beerens en Dina Hendrica Kasteleyn.
Joannes Nicolaas Duerlinger en Hendrina Vallen.
Tobias Josephus Eilers en Maria Adriana Boekhorst.
Cornelis Bokhorst en Maria Catharina van Vulpen.
Theodorus Joannes de Grijs en Catharina Alida Hoefkens.
Cornelis van der Horn en Maria van der Lelie.
Matthias Krelekamp en Anna Adelheid Benrachts.
Henricus Houtappel en Alida Christina Dijkman.
Adrianus Houtkamp en Hendrika Willebers.
Johan August Fredrik Trumper en Johanna Carolina Sophia Volcke.
Jacobus Johannes Lebbe en Anna Diederika Stephania Kahler.
Pieter Johannes van Kerkhoff en Elisabeth Dina Pott.
Chretien Lach de Bere en Anna Magdalena Susanna Seest.
Wouter Koppe en Jacoba Rijnbrandina van Loene.
François Hogerwoert en Anna Jeanne van Torrenhoudt.
Jacob Posthumus en Jacoba Geertruida Brane Brincke.
Te zamen 17 *Paren.*

NAAMLIJST der OVERLEDENEN, te *Amsterdam*, zooals dezelve op de navolgende dagen ter *Secretary* dezer stad zijn aangegeven; nevens de datum van het overlijden, begraafplaatsen en ouderdom.

Maandag 12 *Augustus.*

9 Geertruy van den Berg, wed. K. Veerman, *k. kh.* 70
9 Elisabeth du Pré, huisvr. van A. Bonebacker, *wa k.* 50
8 Jan Jillaars, *n kh.* 43
9 Mourits Dom, *a. kh.* 78
10 Gerrit Loreat, *a. kh.* 75
9 Jacoba Johanna Saqui, huisvr. van I. Das, *a kh.* 20
11 Nicolaas Rudolf Kroonenburgh, *a. kh.* 33
10 Wilhelmina Knumans, huisvr. van A. Stevens, *a. kh.* 50
9 Femmetje Dirks, huisvr. van J. H. Genke, *l. kh.* 49

Overl. Jaar.
9 Harmanus Kraamer, *a. kh.* 46
9 Jacoba van der Pant, wed. J. Grelet, *wa k.* 60
8 Marritje de Jong, een Burger Weeskind, *w kh.* 34
10 Anna Dorothea Banneberg, *k kh.* w. 9
9 Cornelia Margreta Gerdts, *w. kh.* m 7
9 Jan Carel Reuver, *eng. k.* 59
9 Harmen van Rekken Pijnacker, *z k.* 4
10 Jansie Beeneker, *w. kh.* 36
9 Abram Krens, *n. kh.* 2½
10 Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. W. Sturler, *n. k.*
11 Maria Jacoba Meijer, *k. kh.* 4½
10 Siemon Antonie Tuurluur, *a kh.* ½
10 Johanna Jacoba van Ferney Rosieresz, *n. k.* ca. 3
8 Johanna Elisabeth van Kooten, huisvr. van J. W. Wertwijn, *k. kh.* 42½
12 Christine Marie Henriette Kesman, *wa. k.* ½
11 Jacobus de Graaff, *a. kh.* 1 en 2 m.
10 Amelia Adriana van Sorgen, *n. k.* 1 en 2 m.
10 Poulus Schild, *a. kh.* 38
11 Willemijntje Rooseboom, oudste dochter van A. Rooseboom, *a kh.* 16
9 Pieter van Elsas, *k. kh.* 77
10 Willemina Banten, huisvr. van S. Sijde, *w kh.* 40
9 Gerrit Donker, *a. kh.* 39

Dingsdag 13 *Augustus.*

10 Elisabeth Thijssen, dochter van P. Thijssen, *a. kh.* 1½
11 Maria de Vries, eenigste dochter van C. de Vries, *a. kh.* m. 4
11 Johannes Scheffers, eenigste zoon van P. Scheffers, *w. kh* w. 3
10 Jan Muller, *k. kh.* 50
11 Hendrica Vlug, *l. kh.* w. 6

Overl. Jaar.
11 Fredrik Freeke, *l. kh.* 8
10 Jan Adriaan Schimmelpennink, eenige zoon van J. H. Schimmelpennink, *o. k.* 22
10 Arnoldus van Doorn, *w. kh.* 44
11 Coenraad Kooper, *a. kh.* 61
9 Antonia Ravensway, *z. k.* 24
11 Gerbrand Hagendoorn, *l. kh.* w. 6
11 Maria Christina Bos, *l. kh.* w. 6
11 Aagje Vedder, *a. kh.* 4½
10 Catharina de Vlieg, huisvr. van H. Boel, *a. kh.* 55
11 Cornelia Wesenberg, *w kh.* 13
11 Aalst van Neukerk, eenigste kind van J. van Neukerk, *a. kh.* w. 7
10 Arendiena Brinkbok, *l. kh.* ¼
11 Margretha Wilhelmina Kramer, *w. kh.* 1 en 11 m.
10 Harmen Christiaan Pomberg, *k. kh.* 52
12 Maria Rijkhof, *w. kh.* 1
9 Pieter Heeren, *k. kh.* 38
10 Albert Kolk, *k. kh.* 60
10 Arnoldus Melchior Rollerus, *o. z. c.* 50½
12 Harmina Beerenstrat, *w. kh.* ¼
11 Maria Catharina Neuman, *w. kh.* ca. 13
11 Philippus Schutz, *k kh.* 4
12 Charles Antoine Olrich, *l. kh.* 3

Woensdag 14 *Augustus.*

10 Christina Leef, een A. M. N. Weeskind, *l kh.* 22
11 Gerrit Popping, jongste zoon van J. H. Popping, *l. kh.* w. 15
12 Metje Nieuwburg, huisvr. van D. Molenaar, *a. kh.* 82
13 Marinus Dekker, *k. kh.* 1
12 Hendrik Diederiks, *n. k.* 5
12 Johan Jacob Steinbuch, *n. k.* 51½
10 Pieter Wolfers, *k. kh.* 6
12 Jacobus Johannes Morsman, *k. kh.* 47
13 Johanna Gijselaar, *a kh.* 6½
10 Geertruy de Wolff, eenigste dochter van J. de Wolff, *a. kh.* m. 8

Overl. Jaar.
12 Anna Catharina Kok, huisvr. van N. van Riel, *a kh.* 47
13 Maria Dorothea Bijlfmit, *n kh* d. 6
12 Gerrit van Wijngaarden, *l. kh.* 6¼
12 Jan Strootman, *a. kh.* 42
12 Catharina Magdalena Grundeling, wed. van C. Meulman, *l. o. k.* 91
8 Jona Meijer, *w. kh.* w. 11
12 Jacob van den Wiltenburgh *l. kh.* 50
12 Hendrikje van den Burgh, wed. G. Willemfe, *z k.* 73
13 Maria Pinkfter, *l. kh.* 33
13 Hendrikus Lodewikus Deens, *k. kh.* m. 10
11 Johanna Klafiena Meijer, wed. P. Brugman, *a. kh.* 55
13 Annaatje van Vreede, *k. kh.* 1

Donderdag 15 *Augustus.*

13 Michiel de Winter, *o. z. c.* 71
14 Barend Caltze, *a. kh* 38
11 Beletje Sluyter, wed. van P. Eland, *a. kh.* 77
11 Angenietje Burgers, wed. van D. Kok, *a kh.* 81
12 Gerardina Hendriks, wed. H. ten Haagen, *a. kh.* 73
13 Jannetje Meijer, wed. van J. Krueger, *a kh.* 69
12 Elsje Schade, *a. kh.* 66
12 Hendrica Beijer, *a. kh.* w. 4
13 Maria Broekman, huisvr. van J. Knaut, *w. kh.* 65
13 Adrianus Speydel, jongfte zoon van W. Speydel, *w. kh.* w. 5
13 Christiaan Eeg, *a. k.* 75
12 Huybert Alkens, *l. kh.* 77
15 Jacoba Wijnanda Heuvel, *w. kh.* m. 4
14 Dorothea Louifa Erwig, *a. kh* 1¼
14 Maria Jaçoba Tertoole, *a. kh.* ¼
13 Cornelia Meer, wed. J. Efting, *k kh.* 75
13 Johan Diederik Wenfterhoven, oudfte zoon van J. D. Wenfterhoven, *k. kh.* 2½

Overl. Jaar.
13 Marretje Claasfen Smit, huisvr. van G. Hendriks, *a kh.* 42
14 Michiel Beekers, *l. kh.* 9
14 Cornelis Zweczwaardt, *l. kh.* 20¼
13 Alida Catrina Boeg, *w. kh.* 3
13 Willem Stell, *n. kh.* 62

Vrijdag 16 *Augustus.*

14 Johanna LotfiaNieman, huisvr. van A. Tim, *k kh.* 49
15 Johannes Anthonius Hache, *z k.* 3¼
13 Jan Carel Bresler, *l. kh.* c. 3
11 Trijntje Frederiks, wed. van F. C Befien, *k kh.* 82
13 Cornelia Anna van Brakel, een A M. N. Weeskind, *l. kh.* 13
14 Sara de Vink, een A. M. N. Weeskind, *l kh.* 19
14 Elifabeth Gerfen, huisvr. van J. Stolk, *k. kh.* 25
14 Hendrika van Wijk, oudfte dochter van J. van Wijk, *k. kh.* 4¼
13 Pieter Janfen, *k. kh.* 36
14 Bartha Maria Jurgens, huisvr. van J. Blijjé, *a. kh.* 62
15 Alida Christina de Geest, *w. kh.* 1
15 Naatje Rademaker, *l. kh.* ¼
14 Jannetje Kamphuyzen, *l. kh.* 35
13 Andries Smits, *a. kh.* 83
13 Janfie Ruyfendaal, oudfte dochter van Jacob Ruyfendaal, *k. kh.* 10
15 Willem Komst, *a kh.* 52
13 Johannes Hetterich, *n. kh.* 7½
13 Gerrit Pot, *k kh.* ca. 2
15 Wijbrand Hiddes, na *Slooten* in *Vriesland* uitgev. 43
15 Frederik Albertus Alberdingk, *o. k.* w. 11
14 Anna Barbera Vos, *a. kh.* m. 1
14 Martha de Gruyter, dochter van J. de Gruyter, *w. kh.* m. 8
13 Fincentjeus Theodorus Houthuyfen, *a. kh.* 2¼
13 Hendrik Willem Berendes, *l. kh.* 73
14 Matthijs Rusch, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* ruim 10

Overl. Jaar.
13 Jacoba de Groot, wed. van G. Vreedenburg, *w. kh.* 56
12 Heyntje Munkes, *k. kh.* m. 5

Saturdag 17 Augustus,

15 Claffina Knop, *a kh.* 28
16 Steyntje Ensfing, dochter van J. Ensfing, *a. kh.* 18
14 Lammert Cornelis Bakker, eenigfte zoon van C. Bakker, *k. kh.* d. 3
15 Pieter Tamerijn, *a. kh.* 70
16 Aaltje Meijer, wed. van J. H. Menke, van onder *Slooten* ingev. en begr. in de *zuider kerk.* 87
15 Gerritje van den Hoed, huisvr. van J. Ward, *z. k.* 44
15 Geertruy Kuyper, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 16
15 Maria Salm, huisvr. van J. Floris, *w. kh.* 45
15 Carolina Henriette Maria la Maifon, *wa. k.* 6
15 Aletta van Zijl, huisvr. van H. Stook, *k. kh.* 39
15 Maria Dorothea Wiegman, *k kh.* 1
14 Jan Harmen Blafe, *k. kh.* w. 4
16 Hendrina Druller, wed. van C. H. Meijer, *w. kh.* 65
15 Lijtje de Gaay, dochter van P. de Gaay, *l. kh.* w. 6
15 Jacobus Faljeur, *a. kh.* 84
15 Catharina van Tiel, wed. van J. van den Berg, *a. kh.* 75
16 Maria Elifabeth Lemmers, *l. kh.* 1½
13 Frederik Hass, *l. kh.* 24
13 Maria Boelens, huisvr. van H. Ververs, *l. kh.* 39
15 Pauline Sufanne Frowien, dochter van J. W. Frowien, *wa. k.* 3½
15 Gerritje Janfen, *l. kh.* 14
16 Adrianus Koster, oudfte zoon van P. Koster, *l. kh* 3½
13 Dirk van Dray, *a kh.* 47
14 Helena Maria Gollenbeck, *a. kh.* 4½
13 Hendrik van der Ploeg, *w. kh.* 27

Overl. Jaar.
15 Johan Filip Mariot, *k. kh.* 68
14 Jan Alders, *a. kh.* 1½
15 Bernardus Root, *k. kh.* 8
Het getal der Dooden is 200.

Maandag 19 Augustus.

16 Willem Hekker, *k kh.* 40
15 Margaretha Elifabeth Meijers, wed. G Monfees, *k. kh.* 72
16 Johanna Regina Rahder, *l. o k* 61½
17 Aaltje Cremoes, *l kh.* ca 2
17 Johanna Cornelia van Drongelen, *k. kh.* 7 en 4 m.
15 Hendrik Tielen, *k. kh.* 27
17 Henrich Arnold Wagner, *a. kh* 70
15 Jannetje Been, huisvr. van C. A. Stoffreegen, *w k.* 67
16 Adriana Arietta Mulder, *o. k. w.* 17
17 Fredrik Marrfink, *k kh* 17
15 Abraham der Wee, *k. kh* 70
17 Maria Boelhouwer, jongfte dochter van de wed. Boelhouwer, *a kh.* 5
16 Roelof Roelofs, *a. kh.* 38
16 Jan Hendrik Dijkhoff, *w kh.* 72
17 Hermanus Christiaan Stephaan Brouwer, *a. kh.* 1½
16 Alida Mostert, *l. kh.* 68
17 Abraham van der Beek, *w. kh* 34
16 Wilhelmina Cramer, huisvr. van J. H Trebbe, *w. kh.* 58
18 Carel Fredrik Seiler, *a z. c.* 24
17 Janna ten Hoven, huisvr. van J. H. Schwehner, *w. kh.* 44
17 Philip Christiaan Christoffel Joërg, *a. kh.* 46
16 Hendrik Scherphoff, *l kh.* 42
16 Leendert van Haveren, *k. kh* 64
17 Jan de Vogel, *l kh.* 75½
18 Gerhardus Scheerder, middelfte zoon van H. Scheerder, *a. kh.* 1½
17 Evert Prafing, *a. kh.* w. 7

Dingsdag 20 Augustus.

18 Brom Hesfe, *l. kh.* ½
17 Louis Jofeph Harrington, *eng. k.* 51
17 Maria van Petten, huisvr. van J. Klaafen, *k. kh.* 24

Overl.

Overl.		Jaar.
19	Bernardus Bell, jongste zoon van J. Bell, *a. kh.*	1
19	Jan Philip Wollenhaup, *a. kh.*	40
19	Elisabeth Twint, *l. kh.*	1½
17	Andries Feulison, *k. kh.*	79
19	Hendrik Harmen Benthemper, *k. kh.*	69
18	Poulina Harmina Christina Bakker, *k. kh.*	¾
18	Johannes Wallien, *l. kh.*	15½
17	Magdalena Brandman, *k. kh.*	63
17	Aaltje Meijer, huisvr. van J. Muller, *k. kh.*	62
18	Elisabeth Alfteede, huisvr. van H. Deters, *l a. k.*	70
16	Petronella Catharina Schaltsz, *w. kh*	1 en 7 m.
18	Johanna Geers, wed. P. van Meurs, *a kh.*	91
18	Kaatje Jurriaans, wed. van H. Fison, *a. kh.*	77
17	Gerrit Vels, *w. k.*	32
18	Carolina Mulder, *l. kh.*	m. 4
16	Anna Maria Christiaanse, huisvr. van F. W Körbitz, *l. kh*	30
18	Catharina Roos, wed. van J. D. Meijer, *a. kh.*	63
17	Hendrik Warvliedt, *n. kh.*	57
18	Engelina Weydert, *l. kh.*	23
18	Maria Adolfs, jongste dochter van de wed. H. Adolfs, *a kh.*	20
15	Christiaan Godhelf Daniel Toscani, *a kh.*	42 en 5 m.
17	Margretha Adelheyd Stiek, wed A. Annema, *l kh.*	82
18	Hendrik Jaager, *k kh.*	28
15	Harmanus Bismeijer, *k. kh.*	70
18	Hendrica Jacoba Santie, jongste dogter van J. Santie, *k. kh.*	ca. 1
19	Christiaan Smit, jongste zoon van J. Smit, *z k.*	1
15	Adrianus Agterberg, *k. kh.*	w. 7
17	Jan Christiaan Schreuder, *a. kh.*	44
19	Christiaan Boenbel, *l. kh.*	½

Woensdag 21 Augustus.

20	Stijntje Roelofs, een A. M. N. Weeskind, *l kh.*	8

Overl.		Jaar.
19	Anna Maria Nieuwenhuys, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.*	8
17	Catharina van der Kley, huisvr. van B. van Greuningen, *a. kh.*	52
19	Daatje Teeman, *a. kh.*	3½
19	Maria Smit, wed. A. Blanke, *a. kh.*	60
19	Christiaan Cramer, jongste zoon van H. Cramer, *a. kh*	1½
19	Cornelis de Lat, jongste zoon van J. de Lat, *a kh.*	¾
19	Hendrika Christina Tiede, *k. kh.*	5
19	Johannes Gratianus Onderberg, *o. z. c.*	3 en 2 m.
17	Abraham Tim, *k kh.*	63
19	Matthijs Adolph van Idsinga na *Muiden* uitgev.	ca. 25
20	Jan Tellekamp, *k. kh.*	69
18	Lena Vasseur, huisvr. van F. A. Bernards, *l. kh.*	65
18	Geertruy Brugman, *a. kh.*	81
18	Maria Reynders, *a. kh*	88
18	Maria van Santen, wed. van J. Heggervelt, *w. kh.*	71 en 8 m.
19	Elisabeth Smit, huisvr. van D. Meeseman, *o. k.*	75
19	Jean Baptiste France, jongste zoon van E. France, *a. kh.*	16
20	Henricus Theodorus Vanzina, *k. kh.*	1 en 2 m.
20	Johanna Magos, huisvr. van J. Vrijmoet, *a. kh.*	80
19	Lambertus Steenhouwer, *w. kh.*	19
19	Catharina Engeliena Hillegaard, jongste dochter van J. Hillegaard, *a kh.*	1½
19	Christina Elisabeth Gildemeester, huisvr. van H. van Houten, *a. kh.*	57
19	Magteltje Bievink, wed. J. van der Essen, *k. kh.*	71
20	Maria Elisabeth Donselaar, huisvr. van J. Acquoy, *l. kh.*	74
21	Dirk Beekman, *l kh.*	1
20	Louisa Petronella Wijthoff, jongste dochter van A. P. Wijthoff, *o. z. c.*	1

Donderdag 22 Augustus.

Overl. Jaar.
20 Margaretha Anna Nieuwkamp, *a. kh.* 1
21 Dirk van Nierop, zoontje van P. van Nierop, *l. kh.* 9½
20 Andries Riethagen, *k. kh.* 54
20 Gerardus Gleuwink, *no. k.* 71
20 Pieter Josephus Reynike, *oo k.* w. 4
18 Jaapie Broos, wed. W. Rijsoever, *a. kh.* 74
18 Engeltje Sourbier, wed. van F. Bakels, *a. kh.* 78
18 Anna Houtman, wed. D. van der Hans, *a kh.* 71
19 Warner Ketel, *n. z. c.* 67
18 Lambertus van Oosthuysen, jongste zoon van L. van Oosthuysen, *w. kh.* 5
21 Magtilda Elisabeth Schild, eenigste dochter van E Schild, *a. kh.* 3½
20 Elisabeth van Tonningen, wed. D. de Goede, *k. kh.* 77
20 Aletta Westervliedt, *a. kh.*
20 Cornelis Christiaans, *a. kh.* 60
20 Johanna Margaretha Hergt, jongste dochter van F. Hergt, *k. kh.* 3½
20 Catharina Hendriks, *k. kh.* 1
20 Helena Maria Reysener, huisvr. van R. Halling, *w. kh.* 32
21 Anna Maria Moolenaar, wed. I. van Klaaveren, *k kh.* 81
20 Johanna Visser, laast wed. H. Wellenburg, *l kh.* 48
21 Engelbertus Smets, *k. kh.* 12

Vrijdag 23 Augustus.

21 Helena Margaretha Moellman, *a. kh.* 65
22 Christina Maria Pijper, jongste dochter van B Pijper, *k. kh.* w. 14
20 Hendrik Welmeer, *l o. k.* 64
19 Christoffel Schothuysen, *k. kh.* 58
21 Cornelis van Thiel, *k. kh.* 4½
21 Jan Schreuder, *k. kh.* 20
21 Hendrik Meester, *k. kh.* u. 15

Overl. Jaar.
20 Gerrit Smit, *l. kh.* 78
19 Trijntje Schouten, wed. W. van Ogtels, *a. kh.* 82
19 Christina Straasen, wed. van N. Kobet, *a. kh.* 76
19 Alida Wijnands, wed. van A. Koning, *a. kh.* 63
19 Elisabeth van der Linden, *a. kh.* 2
21 Pieter de Vries, *eil. k.* 38
22 Maria Catharina van der Heyden, *l kh.* 15
21 Willem van Laar, *a. kh.* m. 11
20 Jan Servaas, *l. kh.* 48
19 Huybertus de Ruyter, *l. kh.* 80½
19 Henrietta Bernhardina Dieckman, na *Sloterdijk* uitgev. 3
20 Alida van Cuylenburg, huisvr. van J Janse Elles, *n kh.* 36
22 Catrina Elisabeth Gebel, *w. kh.* 1
20 Anna Judith Claasens, huisvr. van G. Verwoerdt, *k. kh.* 54
22 Zacharias van Teunenbroek, *a. kh.* d. 17
22 Anna Elisabeth Körbitz, eenigste dochter van F. W. Körbitz, *l. kh.* d. 8

Saturdag 24 Augustus.

20 Engeltje van der Mark, wed. D. van Houten, *eil. k.* 79
21 Johan Hendrik Horter, *a. kh.* 18
21 Nicolaas Fikken, *l. o. k.* 54
22 Isaac Neau, *l. kh.* 2
22 Maria Johanna Nuhorst, *a. kh.* d. 1
21 Geertruy Vreedenberg Groen, eenigste dochter van L. Groen, *l. kh.* d. 9
21 Anna Elisabeth van Ling, huisvr. van J. Rooseboom, *l. kh.* 50
22 David Davids, *l. kh.* 28
22 Maria de Bar, wed. P. R. de la Valette, *l. kh.* 73
21 Johannes Scheffer, *k. kh.* 22
22 Zeeger van Oostveen, *a. kh.* 97
23 Isabella le Weston, wed. van H. Nienaber, *a. kh.* 88
23 Geertruy Westerhoff, wed. A. Verboom, *a. kh.* 78

Overl. Jaar.
23 Femmetje Hamkamp, wed. A. Kasfels, w. k. 76
22 Willem van Cleeff, w. kh. 72
23 Swaantje Sijlemaker, a. kh. 24
21 Jacob de Breur, a. kh. 32
23 Elisabeth Schuymer, huisvr. van J. ter Weyde, a. kh. 66
20 Catharina Offermans, wed. J. Weeling, a. kh. 48
23 Albertus Juttee, l. kh. 72
22 Rutgers van Selou, w. k. 69
21 Pietertje Rebergen, oudste dogter van C. Rebergen, w. kh. 16
21 Elisabeth van Brieland, huisvr. van N. Peeman, w. kh. 60
23 Johanna Catharina Berendina Dekker, l. kh. 2
Het getal der Dooden is 205.

Maandag 26 Augustus.

23 Janna Brackonjé, wed. van G. Becker, a. kh. 73
23 Eric Floberg, a. kh. 76
24 Gerrit Hermelink, k. kh. 8
23 Johannes Frans Diekerhof, l. kh. 36
24 Antonetta Verkooy, l. kh. m. 4
23 Jeanetta Thresia Falciola, o. k. m. 2
23 Pietertje van Hondert, huisvr. van C. Ratelman, l. kh. 36
23 Dorothea van der Gragt, een A. M. N. Weeskind, l. kh 11½
23 Willemijntje Doete, sil k. 64½
25 Jannetje Wilhelmina de Leeuw, wed. van A. Lamflag, a. kh. 60
25 Antonia Verhaar, eenigste dogter van C. Verhaar, k kh. 28
25 Geertruy Maria Hoogenbos, l. kh. 10
24 Catriena Bouhuys, jongste dogter van D. H. Bouhuys, oo k. 2½
23 Hendrik Benjamin Peets, w. kh. 57
24 Wijnandus Kuylards, k. kh, 49
24 Jannetje Bolders, wed. van D. Prest, a. kh. 66
24 Aaltje de Voogel, wed. W. de Rooy, a. kh. 81
25 Neeltje Haagen, a. kh. 76

Overl. Jaar.
25 Maria Landel, wed. J. Wijkman, a. kh. 76
21 Arie van Houten, k. kh. 9
21 Pietertje Stoffberg, wed. A. J. de Camps, in leven Proponent alhier, k. kh. 73
24 Jacobus van Geel, a. kh. 57
24 Klaas Worms, een A. M. N Weeskind, l kh. 12
24 Anthonie Smit, jongste zoon van J. Smit, l. kh. 14
24 Barend Siepenkot, van onder *Nieuwer-Amstel* ingev. en begr. op 't l. kh. 31
24 Fredrik Hendrik Schols, eenige zoon van F. Schols, a. kh. 5½
25 Herremina Vink, l. kh. 3½
24 Jan Jansen, k. kh. 41
24 Pieter Oldorp, l. kh. w. 9
24 Catharina Jacoba Bos, een Burger Weeskind, w. kh. 3
25 Abraham Bakker, o k. u. 24
24 Anna Fronika Borrius, jongste dogter van G. J. Borrius, a. kh. d 6

Dingsdag 27 Augustus.

23 Femia Schmidt, l kh. 1½
23 Abraham Valentijn, oo. k. 53½
25 Hendrik van Franeker, w. kh. d. 3
24 Anna Eva Hompe, wed. van J. Huijer, l. n k. 79
24 Antje Albers, huisvr. van E. Douwes, a. kh. 37
25 Jan van Overeem Jr. l. kh. m. 8
24 Jacob Bernhard, l. kh. 71
24 Willem Jan Schoutendorp, l kh. 1 en 5 m.
24 Willem van Stock, jongste zoon van J. J. F. van Stock, l. kh. 1½
24 Susanna Schouten, huisvr. van H. D. Endeman, w. k. ca. 65
25 Jansje Clamot, eenigste dochter van J. P. Clamot, k. kh. 1
24 Jean Louis Favre, l. kh w. 3
25 Jan de Witt de Jonge, o. k. 70
25 Fredrik Hoffman, o k. 64
26 Jan van Loon, l. kh. 33

Overl. Jaar.
26 Maria Jude Calvet, huisvr. van J. Eelders, *l. kh.* 72
24 Aaltje Ottjes, wed. P. van Nieuwberg, *w. kh.* 74
25 Jacoba Raasvelt, *k. kh.* 1 en a m.
26 Henderina Diks, eenigste dochter van J. Diks, *l kh.* w. 6
23 Elisabeth Breemer, *l. kh.* 60
24 Elisabeth Wilhelmina Franken, eenigste dochter van C. Franken. *a. kh.* 1¼
25 Magdalena Horns, huisvr. van J. ter Winkel, *k. kh.* 54
24 Johanna Elisabeth Eykeduin, *a. kh.* 1¼
24 Ida Petronella Verhoole, *a kh* m. 4
25 Hendrina Steenmeijer, *a. kh.* 64
24 Judik Vidderjnk, wed. van J. Simons, *l kh.* 80
26 Cornelis Lambertus van Zijl, *l. kh.* 1¼
26 Maria Prenters, wed. H. van Rijn, *l. kh.* 66
26 Anna Muller, wed. van .... Rumme, *n. kh.* 81
27 Joseph Florindus Brunė, *l. kh.* d. 15

Woensdag 28 *Augustus.*

27 Johannes Hendrikus Volkers, *k. kh.* m 2
27 Willem Ackers, jongste zoon van A. Ackers, *l. kh.* 1¼
26 Clazina Cornelia Petronella de Jong, *a. kh.* 1¼
26 Elisabeth Mancke, wed. van A. Rikles, *k kh.* 42
24 Magdalena Visser, *a. kh.* 71
25 Anna Katrina Smit, *a. kh.* 54
25 Cornelia Dutrom, wed. van J. Hardevelt, *k. kh.* 81
26 Barend Anthonie Boekbreeder, *a kh.* ¼
25 Coenraad Hendrik Sluyter, *l. n. k.* 65
27 Casper Gerdes, *l. kh.* w. 8
25 Catharina Johanna Geertruyda van Waning, dochter van G. van Waning, *eil. k.* 2

Overl. Jaar.
25 Johan Christoph Golucke, *w. kh.* 50
27 Johanna Raadt, eenigste dochter van J. Raadt, *w. kh.* 3¼
26 Gerrit Leupen, jongste zoon van Leupen, *a kh.* w. 13
27 Johan Spekreeter, *a. kh.* 32
27 Lena van Gelderen, wed. de Goede, *a kh.* 63
26 Nicolaas van der Veen, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 9
26 Afie Loman, *l. kh.* 7
24 Willem Kant, *k. kh.* 5
27 Theodorus Gerardus Ingenbeek, *l. kh.* ¼
27 Johan Hendrik Willem Egner, *n. k.* w. 3
26 Martinus Levink, *w. k.* 50

Donderdag 29 *Augustus.*

27 Johan Georg Fritz, *a. kh.* 62
27 Christiaan Krop, *n kh.* 66
26 Trijntje van den Burg, wed. J. Lenneper, *a. kh.* 74
27 Maria Reinders, wed J. van Houten, *a. kh.* 65
27 Dorothea Wilhelmina Scheermeijer, *a. kh.* 2¼
26 Albert George Heulen, *l. kh.* 2
28 Johanna Engelina Lukker, huisvr. van A. Gentjes, *k. kh.* 27
27 Stijntje Beekman, wed. van H. Hage, *w. k.* 67
28 Berndina Luberta Brants, *n. kh.* 2¼
27 Antonia van der Linden, *a. kh.* 4
27 Gabbe Oepts, *a. kh.* 48
28 Jan Goes, *w. kh.* 42
27 Maria Johanna van Malsen, *n k.* d. 11
27 Maria Groenewegen, jongste dochter van H. Groenewegen, *k. kh.* 5
28 Maria Brugman, *k. kh.* w. 15
26 Dirk van der Veen, eenige zoon van J. van der Veen, *k. kh.* w. 2
28 Abraham van der Horst, *a. kh.* m. 4

Vrijdag 30 *Augustus.*

28 Engbert van Weegel. 40¼

Overl. Jaar.
28 Jan Eykenduyn, k. kh. 61
30 Maria Hilgers, k. kh. 2
28 Johanna de Ligt, huisvr. van J. B. G. Greeve, w. k. ca. 40
28 Coenraad Wilhelmus Stram, o. k. ruim 78
26 Angenietje Fersmo, a. kh. 33
28 Catharina Elisabeth Biele, huisvr. van J. D Melle, a. kh. 29
27 Maria Didrica Elisabeth van der Gronden, l. kh. m. 11
29 Hendrik Kuyper, een A. M. N. Weeskind, l. kh. 13½
28 Anna Jacoba Schoemaker, o. z. c. m. 8
29 Maria Ruymgaard, wed. van W. Smit, l kh. 94
29 Nicolaas Bosch, l. kh. 68
28 Gerardus Westenburg, n. k. 72
29 Geesje Post, wed. van C. H. Cremer, l. kh. 73
28 Johanna Boedeke, a. kh. 74
27 Willemijntje Bergenouw, wed. H. Roeles, k. kh. 72
28 Cornelia Rijnders, huisvr. van T. Crook, l. kh. 85
29 Jan Spaan, oudste zoon van K. Spaan, l. kh. 2½
29 Michiel Joseph Bösken, a. kh. 44

Saturdag 31 Augustus.

26 Eva Roering, wed. van J. Uylard, k. kh. 72
31 Jacobus Gijselaar, a. kh. 1
27 Jacob ter Hart, k. kh. 72
28 Jacob Staal, middelste zoon van P. Staal, k kh. 6½
27 Hendrik Amesveld, a. kh. 23
28 Jacob Abels, jongste zoon van J. C. Abels, n kh. ca. 1
29 Hendrika Aartsen, wed. van J. Ooms, a. kh. 72
30 Dorothea Knor, wed. van A. de Jong, a. kh. 62
30 Johannes Fisser, w. kh. w. 10
27 Jacobus van Velsen, n. kh 84
28 Marretje Bruyn, eenigste dochter van J. Bruyn, w. kh. ca. 5

Overl. Jaar.
29 Maria Elisabeth Meynhard, w. kh. ca. 3
29 Engeltje Klaasen, k kh. 1 en 6 w.
27 Dirk de Langen de Leeuw, l kh. d. 15
29 Frans Leberecht Koelman, n. kh ½
31 Sierd Abes Cat, na Hindelopen uitgev. 87
29 Hendrik Fredrik Munnik, eenigste zoon van J. F. Munnik, w. kh. w. 3
29 Ida van der Burgh, wed. van W. Boer, l. kh. 87
30 Margrieta Groset, wed. van J. Löhrer, a. kh. 73
29 Maria Anna Mulder, n. k. 76
30 Johannes Bernardus Quaadman, jongste zoon van D. Quaadman, l. kh. ca. 1

Het getal der Dooden is 201.

Maandag 2 September.

30 Hillegonda Susanna Donker, w. kh. 8
30 Hendrika Raymans, huisvr. van C. Stom. l. kh. 37
30 Femmetje van den Belt, huisvr. van D. Duyts, z. k. 88
30 Hendrik Bruggetijs, a. kh. w. 8
30 Pieter Wolbers, l kh. 4½
31 Wilhelmina Pröhlen, wed. B. Schowee, l. o. k. 62
30 Jacob Beesem, a. kh. 51
30 Arend Heesen, a. kh. 40
31 Josephus Jacobus Tresselinck, a. kh. 1 en 4 m.
30 Maria Pollen, jongste dochter van H. Pollen, n. z. c. 2
30 Antje Jansen, middelste dochter van J. H. Jansen, n. kh. 4
30 Anna Dorothea Joosten, eenigste dogter van W. Rijkman, w. kh. 24
30 Poulus Wilhelmus van Groningen, jongste zoon van de wed. J. van Groningen, l kh ca. 6
31 Jean Louis Mean, Stads Med. Doctor, n. z. c. 29

Overl. Jaar.

31 Hendrik van Wijk, *l. kh.* 73
30 Sebilla Catharina Smulling, huisvr. van G. Ernst, *l. kh.* 81
30 Philippus Braakman, *a. kh.* 25
30 Grietje Koster, huisvr. van C. Gerbracht, *l. kh.* 50
31 Willem Köhler, *a. kh.* 72
31 Carel Tieman, *k. kh.* 1½
29 Willem Eysenbaart, eenigste zoontje van J. Eysenbaart, *k. kh.* ½
1 Barend van der Vijg, zoon van H. van der Vijg, *k. kh* m. 10
30 Hendrik Staamer, *k. kh.* 51¼
30 Abraham Gilbers, *k. kh.* 55
1 Grietje Menzon, *k. kh.* 3
31 Johanna Carolina Smit, *n. kh.* 7½
31 Catrina Consen, laast wed. M. Thomasius, *a. kh.* 62
31 Marie Theresia de Smit, wed, van J. Mantels, *k. kh.* 59
2 Willem de Vries, *a. kh.* m 2

Dingsdag 3 September.

1 Johan Christoffel Kellerman, *a. kh.* 44
1 Engberdina Johanna Kraus, *n. z. c.* 22
2 Johanna Sophia Maria Stumpff, jongste dochter van C. Stumpff, *l. kh.* m. 11
2 Alexander Ludewig Pettersen, *n. kh.* d. 12
30 Maria Elisabeth Potgieter, *a. kh.* 86
31 Anna Maria Visser, *a. kh.* 72
31 Johan Georg Dörr, *o. k.* 44
31 Anna Dorotha Margaretha Hoffman, wed. J. C. Glaaser, *w. k.* 78
1 Johanna Geertruy Maas, *k. kh.* w. 4
2 Cornelis Carel Holl, *k. kh.* 3
2 Hendrik van Eyben, eenigste zoontje van H. van Eyben, *a. kh.* d. 2
31 Anna Rahmeijer, *l. kh.* 32
30 Hermanus van den Heuvel, *l. kh.* 63
1 Johs. Gerrit Ruckert, *w. kh.* m. 4

31 Gerrit Hendrik Ruhof Bolhuys, *k. kh.* 3½
1 Roelof Reindert van Dam, *a. kh.* 30
2 Johannes Otterbeek, *a. kh.* 3
29 Machiel Weerwag, eenigste zoon van wijlen M. Weerwag, *a. kh.* 7
1 Harmen Hendrik Haalmeijer, *o. k.* 2½
1 Barendina van Beveren, *l. kh.* m. 5
2 Louis Catarinus Bloys van Treslong, *o. k.* d. 14
31 Jan Compeer Jr, jongste zoon van J. Compeer, *k. kh.* w. 10
1 Jan Willem Kuyper, *n. z. c.* 51
1 Christina Hendrika Vett, *l. kh.* 43
2 Pieter Pieterse, oudste zoon van P. Pieterse, *a. kh.* 22
2 Nicolaas Johannes de Vooght, *a. kh.* d. 14
1 Elisabeth Boersee, eenigste dogter van J. Boersee, *l. kh* ¼
31 Elisabeth Catharina Jansen, eenigste dochter van E. Jansen, *a. kh.* 2
1 Willem ter Reehorst, *l. kh.* 50
1 Johanna Cornelia Greeber, eenigste dochter van wijlen C. H. Greeber, *eng. k.* 21
2 Jan Jansen, *w. kh.* 1 en 1 m.

Woensdag 4 September.

1 Aaltje Wagenaar, wed. van J. Pluys, *k. kh.* 75
1 Johannes Avinck, *l. kh.* 55
2 Evert van Bokhorst, *l. kh.* 34
1 Mattheus Johannes Koense, *w. kh.* 45
1 Machiel Fredrik Wolters, *l. o. k.* 74
2 Cornelia Barta Bijmer, *l. kh.*
2 Jan Sanders, jongste zoon van F. Sanders, *k. kh.* 11
3 Alida Johanna van Santen, *l. kh.* ¾
2 Maria Geertruy Rieke, wed. C. Smolt, *n. kh.* 56

Overl. Jaar.

4 Antje van der Meulen, *k. kh.* 2¼
2 Maria Johanna Pauli, *k. kh* m 11
31 Johanna Maria Flipo, *a kh.* w. 9
2 Johan Willem Boll, *k. kh.* 61
3 Cornelis Adrianus van den Broek, *o. z. c.* 39
2 Johan George Kniesz, *l. kh.* 62
3 Fokalina Jogina Eyben, *a. kh.* 1¼
1 Johanna Cornelia Korten, huisvr. van J. B. Kuitenbrouwer, *k. kh.* 39
1 Barend Elfenburg, *k. kh.* 14

Donderdag 5 September.

3 Elisabeth Doll, huisvr. van A. Ouwens, *sil. k.* 27
3 Maria Argenti, *o. k.* w. 18
3 Neeltje Vroom, *a. kh.* 12
2 Maria Heytman, huisvr. van W. Aaling, *a. kh.* 48
3 Maria Jansen, jongste dochter van W. Jansen, *a. kh.* 2¼
2 Nicolaas Bleecker, *w. k.* 71
4 Christiaan Ruskeschmit, *w. kh.* 23
2 Pieter Zwarts, eenigste zoon van J. Zwarts, *k. kh.* 2
3 Neeltje Maroo, wed. van S. Picart, *l. kh.* 74
3 Hendrik Bungenaar, *a. kh* 50
2 Maria Gerrits, wed. van H. Sachis, *a. kh.* 86
4 Hilletje Groenewoudt, *a. kh.* 64
3 Abraham Langeveld, *k. kh* 46
4 Anna Elisabeth Wibbelings, huisvr. van C. Mull, *k. kh.* 61
3 Elisabeth van der Hoeff, huisvr. van B. Rijnders, *w. kh.*
3 Alida Gill, tweede dochter van J. Gill, *w. kh.* 21
2 Gesiena Margretha Looman, *l. kh.* 23
2 Fredrik Boltz, *l. kh.* 71
3 Grietje van Veeren, wed. A. van der Markt, *l. kh.* 74

Vrijdag 6 September.

5 Hendrik Seggeling, *k. kh.* 61
4 Machiel Beenken, *k. kh.* 59

Overl. Jaar.

3 Margaretha Booije, wed. van L. Grimpe, *w. kh.* 56
3 Jan Aldert van Heurn, *w. k.* 69
5 Cecilia Johanna Wiersma, huisvr. van G. Fijtsma, *l kh.* 86½
4 Huybregt de Munck, *n. kh.* 57
5 Aletta Warneken, *a. kh.* 52
2 Maria Wakker, wed. van A. Jongeboer, *a. kh.* ca 82
5 Anna Margaretha van Munster, *k. kh.* 14
5 Joseph Tulenners, *k. kh.* 30
4 Anna Petronella van Spreekens, huisvr. van J. Volkers, *n. k.* 34
3 Dirk Verkerk, *k. kh.* 61
5 Anna Frederica Stroomberg, eenige dochter van J. Stroomberg, *a. kh.* 1
4 Christoffel Bartelsman, *k. kh.* 2½
4 Wigcher Emilius Aikema, na het *Diemer Kerkhof* uitgev. ca. 1
5 Heinrich Gerhardt Plesman, *n. kh.* 29
4 Maria Magdalena Andriessen, huisvr. van W. Swarron, *a. kh.* 28
3 Johannes Wijdeke, *l kh.* m. 11
4 Matthijs Holemans, *l. kh.* 61
4 Johanna Pietronella van Beijeren, *w. kh.* w. 14
3 Johanna Maria Beets, huisvr. van M. Overkamp, *a. kh.* 48
4 Catharina van Dijk, oudste dochter van de wed. G. van Dijk, *k. kh.* 18
5 Catharina Daniels, huisvr. van B. Wijdoogen, *w. kh.* 38

Saturdag 7 September.

5 Trijntje Berends, wed. van G. Maan, *a kh.* 77
3 Anthonie Nieuwenhuyzen, *w. kh* 24½
6 Andries Plog, *a. kh.* 85
5 Anna Lourens, *a. kh.* 8
4 Jacoba Buller, huisvr. van J. P. Klautz, *a kh.* 39
5 Maria Agneza Schweis Furthom, *w. kh.* 54

Overl. Jaar.
5 Klaasie Maron, wed. van H. Hendriks, *a.kh.* 67
6 Elisabeth van der Schilling, *a.kh.* 63
6 Antonia de Vries, *l.kh.* 48
5 Maria Catharina Wilmotte, huisvr. van J. H. J. Libotte, *a.kh.* 54
3 Willem van der Waart, *a.kh.* 42
6 Anna Maria Nagel, *w.kh.* d. 12
5 Francois Renou, *w.kh.* 70½
4 Elisabeth Johanna Tweehuysen, *k.kh.* 19
4 Maria van Egmond, huisvr. van J. B. Brinckman, *k.kh.* 55
6 Catharina Elisabeth Alberdingk, *o.k.* d. 1
6 Willemina van Rossen, huisvr. van J. Jacobs, *a.kh.* 49
5 Maria Peeters, wed. van A. Baptist, *l.kh.* 71
5 Elsie Gerrewijn, huisvr. van J. Koopman, *o.k.* 37½
6 Johanna Simons, dochter van C. Siemons, *k.kh.* 24
5 Anna Catrina van der Putte, wed. J. Wentzel, *k.kh.* 53
4 Susanna ter Winkel, wed. H. Stikvoort, *k.kh.* 60
4 Lemmert Pieters, *w.z.c.* 56
4 Hendrik Klijn, *k.kh.* 53
7 Johanna van Steenbrugge, enige dochter van E. van Steenbrugge, *w.kh.* 2
5 Jan Fredrik Gehrding, *w.a.k.* 54
3 Johanna Reys, middelste dochter van J. Reys, *a.kh.* 26
6 Wilhelmus Eskes, *w.kh.* 14
6 Alexander Benoskie, *k.kh.* 26
5 Pieter Heymeriks, *l.kh.* 1½
3 Christina Hermina Kousen, *k.kh.* w. 15
8 Maria Henrietta Numan, *k.kh.* ½
4 Sophia Magdalena Meijer, huisvr. van E. Hemmers, *l.kh.* 39
6 Johanna van der Vloet, een Roomsch Weeskind, *l.kh.* 18

6 Justus Fredrik Piper, *l.kh.* 68
3 Alida van der Laan, huisvr. van C. Stamveld, *l.kh.* 56
6 Jacobus Spaan, *a.kh.* ½
5 Johs. Josephus Smitz, *a.kh.* 9½

Het getal der Dooden is 175.

Maandag 9 September.

6 Eva Staring, *w.kh.* 79
6 Clara Hendrica Evers, *k.kh.* 2½
6 Neeltje de Jongh, *k.kh.* 11
7 Cornelis van Havere, *a.kh.* ½
7 Carolus Johannes Canter Visscher Jr. *z.k.* m. 10
8 Fredericus Joannes Alberdingk, *o.k.* d. 3
5 Benjamin Perné, oudste zoon van P. N. van der Wal Perné, *w.k.* 2½
7 Johanna van Leeuwen, *a.kh.* 24
8 Willem Borneman, *a.kh.* ½
7 Johanna Siewers, wed. van E. Boekhoudt, *w.kh.* 71
6 Engeltje van der Dussen, een A. M. N. Weeskind, *l.kh.* 15
6 Hendrina Arietta Schilderup, *l.kh.* 33
6 Jacobus Ottens, oudste zoon van E. Ottens, *a.kh.* 5½
4 Pieter Derjon, *k.kh.* 64
6 Arent van Lier, jongste zoontje van H van Lier, *a.kh.* 1½
7 Johanna Otterbeek, *a.kh.* 5
6 Mietje Beesels, wed. van H. Sondervan, *k.kh.* 48
7 Catharina Clara van Bree, enige dochter van J. van Bree, *k.kh.* d. 17
7 Lena .... *a.kh.* 70
6 Mathijs Hamaker, *k.kh.* 67
6 Johanna Lamet, huisvr. van A. Blansart, *l.kh.* 38
7 Dirkje Zeeman, *k.kh.* 77
7 Jacob Tennis, *a.kh.* 63
8 Johannes Radius, *k.kh.* d. 1
6 Pieter de Koo, *l.kh.* 4
7 Elisabeth Maurissen, *l.kh.* 83

Overl.

Dingsdag 10 September.

Overl. Jaar.

7 Mathijs Scheffer, *l. a. k.* 69
6 Barend Scholte, *z. k* 20
8 Geertruy Plomp, vrouw van L. Veldhuys, *a. kh.* 72
6 Grietje van Till, *l. kh.* 66
7 Catrina Maria Hofmeester, jongste dochter van F. J. Hofmeester, *w. kh.* 4
8 Josephus Huissen, jongste zoon van J. Huissen, *a. kh.* ca. 2
8 Christiaan Greay, *a. kh.* 37
7 Antonius van Nieuwenhuys, *l. kh.* 54
7 Coenraad Straman, *a. kh.* 62
9 Petrus Christiaan Claesen, eenigste zoon van J. F. Claesen, *l. kh* w. 14
8 Maria Schoon, wed. A. van der Ben, *l. kh.* 55
7 Jan Pottaard, een A. M. N. Weeskind *l. kh.* 8
7 Anna Christina Spans, *a. kh.* 63
8 Elisabeth Deeman, *l. kh.* 11
7 Lambertus Bosman, eenige zoon van de wed. L. Bosman, *w. kh.* 40
6 Klaas Bierman, *l. kh.* 33
7 Cornelia van den Enden, *l. kh.* 82
8 Otto Hendrik Over, van *Korthoef* ingev. en begr. in de *w. k.* 67

Woensdag 11 September.

8 Jan Christiaan Manschott, *a. kh.* 27
7 Hendrik Frans de Roos, *k. kh.* 59
7 Alegonda Versteyl, oudste dogter van J. Versteyl, *a. kh.* 14
9 Johanna Clara Lindeman, *w. k.* a 11
8 Willem Weys, *a. kh.* 26
10 Gerrit van der Maas, *w. kh.* 71
9 Barend van Luynen, *l. kh.* 51
10 Maria de Keur, *l. kh.* 41
8 Wilhelmina Dekker, huisvr. van J. J. Balleus, *l kh.* 20
10 Alberta Knoppers, huisvr. van F. Schepper, *w. kh.* 30

Overl. Jaar.

7 Frederica ten Broeke, huisvr. van H. Windgetter, *a. kh* 61
7 Mathea Hermina van Wijngaarden, na *'s Hage* uitgev. om aldaar te worden begr. 44
8 Geertruy van der Beek, wed. H. van Hal, *k. kh.* 53
8 Engeltje Maurens, eenigste dogter van W. Maurens, *w. kh.* 2
9 Albert van Westbeek, *k kh.* 25
8 Harmanna Geens, *w. kh.* 7
9 Hendrikus Richardus Karfing, eenigste zoon van G. Karfing, *k kh.* 26
8 Harmen Busselman, *l. o k.* 60
9 Alida Aakerboom, wed. J. Baarman, *a. kh.* 67
8 Johannes Diederik Bode, *k. kh.* 14
9 Johanna Hermina Breuking, *o. k.* 18
9 Johanna Cristina Eekhof, jongste dochter van de wed. J. Eekhof, *k. kh.* 47
10 Frans Jacob IJsserinkhuyzen, jongste zoon van F. J. IJsserinkhuyzen, *w kh.* 18
10 Wilhelmus Everts, *k. kh.* 25
9 Dirk van Ringelensteyn, jongste zoon van J. van Ringelensteyn, *l. kh.* ca. 2

Donderdag 12 September.

9 Theodora Raman, *k kh.* 22
10 Gerrit Theunisse, *w. kh.* 49
10 Jacobus Horst, *l. kh.* 36
6 Maria Poelman, huisvr. van P. Dorstein, *w. kh.* 46
9 Bernardus Donselaar Jr. *o. z. c* 48
12 Anna Margaretha van der Laan, eenige dochter van W. van der Laan, *k. kh.* 18
11 Cornelis Genant, *k kh* 8
9 Johannes van Genderen, huisvr. van J. Serst, *l. kh.* 71
10 Jacobus Goudsblom, wed. T. Harda, *a. kh.* 73
10 Jannetje van Boksel, wed. P. Serug, *a. kh.* 69

Overl. | Jaar.
11 Coba Jertenaar, bejaarde Dochter, *a. kh.* 70
11 Johannes Fuchs, *a. kh.* 38
10 Margretha Sonberg, huisvr. van J. de Groot, *k. kh.* 34
10 Johanna van Waijenburg, huisvr. van H. Mokkart, *w. kh.* 35
10 Geertruy Lambregts, huisvr. van Z. Pieters, *w. kh.* 40
9 Stephania Lelivelt, huisvr. van J. Pot, *l. kh.* 50
11 Louwrens Pieters, *a. kh.* 53
10 Henderika Beekman, *k. kh.* w. 15
8 Johan Joachim Beyts, *w. kh.* 46
11 Anna Geertruy van Beek, *a. kh.* w. 19
9 Anna van Wijnen, *k. kh.* w. 15
11 Pieter Calvet, *w. kh.* 60
11 Jan Handigman, *a. kh.* w. 10

Vrijdag 13 September.

10 Jan Koster, *a. kh.* 61
11 Barendina Verkuyl, *l. kh.* 25
11 Machteld Josina de Borkhorst, huisvr. van J. A. Eberspach, *l. kh.* 71
10 Anna Elisabeth Mulder, *l. kh.* 65
11 Hilletje of Heije Tijsen, wed. J. Jansen, *k. kh.* 64
10 Maria van Noorduyn, wed. J. Velthuyse, *k kh.* 53
9 Dora Kat, wed. J. Morel Pzn. *o k.* 80
10 Willem Groen, *a. kh.* 24
10 Pieter Jansen, eenige zoon van J. Jansen, *k kh.* 4
11 Jan Philip Matthijsen, *a. kh.* 23
11 Antje Pasman, wed. van C. Lasfing, *a kh.* 54
10 Catrina Anker, huisvr. van D. Houthuysen, *k. kh.* 55
11 Otto Veling, *a. kh.* 64
12 Gesina Theodora Beeking, eenige dochter van A. Beeking, *a. kh.* ¼
12 Marij Schinner, wed. van H. Christiaanse, *a. kh.* 65

Overl. | Jaar.
11 Carolina Andreé, huisvr. van J. Keyser, *l kh.* 77
10 Andreas Munck, *l. w. k.* 74
11 Maria Witmond, laast wed. G. Roos, *l. kh.* 75
12 Johanna Goejan, *l. kh.* 50
9 Frans Spierling, *l. kh.* 29
11 Coenraad Coen, *w. kh.* w. 9
11 Willem Timman, *w. kh.* w 11
10 Nicolaas Dirk Kraals Jr. *a kh.* 25½
10 Christina van Asfen, *l. kh.* 2
11 Gerrit Cleban, *a. kh.* w. 4
10 Neeltje Kuyling, *a. kh.* 9
12 Gerrit van der Heyden Jr. *w. kh.* 11½
11 Anna Catharina Bakker, jongste dochter van J. H. Bakker, *l. kh.* 2
11 Hendrika Wiegers, wed. van H. Monsjour, *a. kh.* 77
10 Zijtje Cornelis de Kooning, wed. J. van Driel, *w. kh.* 69
11 Jeannetta Frederika van der Togt, huisvr. van G. Barneveld Jr. *l. kh.* 20
10 Elisabeth Cornelia Sanders, *k. kh.* ¼
12 Casper Hk. Reeman, *w. kh.* 54

Saturdag 14 September.

12 Bregje Mager, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 15
12 Andries van Gelder, *a. kh.* d. 7
11 Anna Constantia Armstrong, *w. kh.* m. 11
12 Johanna van Asfen, huisvr. van E. Zahn, *w. kh.* 40
11 Johanna Hallemans, huisvr. van D. Dirks, *a. kh.* 63
10 Maria Bosch, *a. kh.* 20
10 Johanna Gesina ten Enckte, wed. W. van der Waardt, *a. kh.* 41
11 Barend Bosscher, *l. kh* 58
12 Willem Bolkesteyn, *l. kh.* 84
12 Marretje Ulpendam, wed. D. Versluys, *a. kh.* 81
12 Elisabeth Greeve, wed. van A. Snijders, *a. kh.* 63

Overl.		Jaar.
13	Trijntje Coerse, wed. van P. Constantijn, *a. kh.*	71
13	Hendrika Voorstad, *a. kh.*	m. 5
13	Johannes Lotze, *w. k.*	71½
13	Johannes Hendricus Heyder, zoon van H. R. Heyder, *l. kh.*	m. 11
13	Anna Margaretha Brand, wed. C. Stijne, *w. kh.*	78
9	Carel Bidom, *k. kh.*	w. 22
13	Jacob Visser, zoon van J. Visser, *a. kh.*	m. 5
14	Jan Louis Hardie, *a. kh.*	29
14	Wijn Schuurman, *a. kh.*	64
12	Geertruy Artzeele, wed. van P. Dirkse, *a kh.*	50
13	Pieter van der Boom, *w. kh.*	¼
13	Trijntje Reinders, huisvr. van J. Klijn, *w. kh.*	35

Overl.		Jaar.
13	Jacob Breck, *a. kh.*	18
11	Catharina Wijsman, *a. kh.*	8
10	Hendrikus Jan Knegt, *k. kh.*	76
12	Wilhelmina Swanenveld, van onder *Nieuwer-Amstel* ingev. en begr. op 't *l. kh.*	20
13	Catrina Schuurman, wed. J. Stoets, *l. o. k.*	72
13	Johanna Dingshoff, *l. kh.*	20
14	Sophia Catrina Wasserman, eenige dochter van J. Wasserman, *a. kh.*	1½
14	Johannes Visser, *a. kh.*	d. 2
12	Anna Steenhouwer, *k. kh.*	42
11	Elisabeth Kroonenburg, huisvr. van F. Balk, *k. kh.*	24
12	Jan Godfried Lutterott, *l. kh.*	48
12	Jacob Blonser, *l. kh.*	34

Het getal der Dooden is 198.

PUBLIEKE VEILINGEN

van de onderstaande *Perceelen*, in het Oudezijds Heeren Logement, te *Amsterdam*.

Op Maandag 2 September.

Warmoesstraat, N. 160. (Een Koopmans Winkelhuis en Erve, in de) over de Wijde Kerksteeg, *f* 6200. *Westerwoudt.*

Oudezijds Achterburgwal, N. 89. (Een Koopmans Huis en Erve, op de) bij de Monnikenstraat, *f* 3150. *de Rijk.*

Oudezijds Achterburgwal, naast 't evengen. N. 88. (Een Huis en Erve, op de) *f* 2025. Opgeh.

Egelantiersgragt, N. 57. (Een dito, op de) bij de derde Dwarsstraat, *f* 1400. *v. Blijenburgh.*

Een Warmoezierderij met Bouwmanswoning, enz. genaamd *Zomerlust*, in de Sloterdijker Meer, nabij het Dorp Sloterdijk, N. 18; en een stuk Weiland, over 't voorn., groot 1 morgen, 100 roeden, *f* 6625 Opg.

Een Grafstede in de Wester Kerk, middel Kerk, N. 229. *f* 50. *de Warm.*

Een dito in dito, N. 230. *f* 80. Dezelfde.

Rokkin, N. 67. (Een Huis en Erve, op het) op de hoek van de Wijde Lombardsteeg, *f* 2500. Opgeh.

St. Anthonies Breestraat, N. 55. (Een dito, op de) bij 't Muiderpleintje, *f* 2050. *van Jersel.*

Bloemstraat, N. 191. (Een Broodbakkers Winkelhuis en Erve, in de) *f* 1725. *Dankmeijer.*

Een Boeren Hofsteede of Brukker, bestaande in: een Huis, Berg en twee Schuren, en circa 7 morgen Wei-, Hooi- en Kennip-Land, op de Noordzijde van Benedenkerk, in den Ambagte van Stolwijk, ƒ800. *Broekhuizen.*

Twee morgen Hooiland, in 't Westeinde van den achterhoek of Willepoort, mitsgaders 2 morgen Boezemland, in den Boezem van 't Westeinde, ƒ 1 [illegible] Dezelfde.

Een Kopere-Plaat-Chits Drukkerij, genaamd *Vreedenhorst*, met deszelfs Huizinge, enz, gelegen aan de rivier de Vecht, nabij Vreeland, N. 40. ƒ8550. *v. Ey-Bonse.*

Een Tuinmans-woning, vooraan aan den Weg, voor de Trekloots, N. 39. ƒ600. *Glazius.*

Deze volgende *Percelen* op *Maandag* 9 September.

Haarlemmerdijk, N. 669. (Een Huis en Erve, op de) bij de Binnen Oranjestraat, ƒ1678. *Loman*

Langenstraat, N. 62. (Een dito, in de) bij de Romolensteeg, ƒ610. *Jonkerwoet.*

Groote Wittenburger-Straat, N. 25. (Een dito, in de) ƒ203. Opgeh.

Groote Wittenburger-Straat, N. 124. (Een dito, in de) ƒ253. Opgeh.

Wittenburger-Dijkje, N. 5. (Een dito, op het) ƒ123. Opgeh.

Looijers Dwarsstraat, (Een Achterhuis en Erve, in de) in de Adam- en Eva's-Gang; en een dito, naast 't evengen., ƒ102. Opgeh.

St. Nicolaasstraat, N. 24. (Een Winkelhuis en Erve, in de) ƒ750. *van Os.*

Lindegragt, N. 107. (Een dito, op de) bij de Lijnbaansgragt, ƒ350. *Hop.*

Bethanjestraat, N. 36. (Een Huis en Erve, in de) ƒ905. *Sleumer.*

Elandstraat, Z. z. N. 126 en 127. (De helft in twee Huizen en Erven, in de) bij de Prinsengragt, ƒ325. Opgeh.

Dit onderstaande *Schip* is geveild op *Maandag* 9 September, in het Nieuwezijds Heeren Logement.

Het Tjalkschip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Hoop*, gevoerd door Schipper G. DE JONG, lang over steven 50 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 14 voet 9 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 6 voet 8 duim. Amsterdamsche voeten. ƒ1125, in slag ƒ10. *D. Kikkert.*

Deze onderstaande *Schepen* zijn door den Ontvanger Principaal aan 't Local der Douanes geveild op *Woensdag* 11 September, op de Cloveniers Burgwal.

'T Kofschip de *Cornelia Stapert*,	Francs 2800.	*Schenique.*
'T Brigantijnschip *Visschersbouw*,	——— 2400.	Dezelfde.
'T Kofschip *de Neptunus*,	——— 6675.	*H. D. Conne.*
'T Tjalkschip *Eva*,	——— 680.	*C. de Grijs.*
——— *de vrouw Alida*,	——— 1115.	*F. Smolt.*
——— *de jonge Jan*,	——— 1340.	*C. Faber.*

Zijnde allen zonder maat verkogt.

STAAT- EN LETTERKUNDIG

MENGELWERK.

NEGEN-EN-VEERTIGSTE VERVOLG DER BEKNOPTE LEVENSGESCHIEDENIS

VAN

MICHIEL DE RUITER.

Behalve de reeds genoemde eerbewijzingen en geschenken, ontving onze held nog verscheidene anderen, waaronder een gedenkpenning, te *Amsterdam* geschroefd, in 't bijzonder uitmuntte: ook zagen ter zelfde tijd eene menigte verzen en schriften het licht, waarin zoowel de kloekmoedigheid van 's lands zeehelden in 't algemeen, als het voorzigtig en wijs beleid van den Heere Ruard en den Lieutenant-admiraal DE RUITER, in het bestuur der vloot, op eene treffende wijze werd bezongen; waarin de geest van den vermaarden Nederlandschen dichter, J. VAN VONDEL, door zijn *vreepijlaar der vrije Nederlanden*, en die van J. ANTONIDES, door zijn *Bellone aan band*, op het duidelijkst kenbaar werd; doch hoe zeer dit werk door velen werd verheven, vond het niet minder zijne benijders en vijanden, doordien men begreep dat de Staat thans in deszelfs vorigen luister herfteld, en 's lands regeering en vrijheid nu van binnen en buiten verzekerd was. Op deze vrede volgden weldra het invoeren en bezweeren van 't eeuwig edikt, en het volgende jaar een nader verbond met *Engeland*, waarin ook de Koning van *Zweeden* deel nam, en 't welk daarom den naam van *triple alliantie*, of *drievoudig verbond*, werd genaamd.

De Staten, nu voorziende dat zulk een verbond den Koning van *Frankrijk* tot misnoegen zou verstrekken, en van nadeelige gevolgen zou kunnen zijn, besloten, ter hunner verzekering, zich naauwer met *Engeland* te verbinden, door het sluiten van een verbond tot onderlinge bescherming, en kort daarna, door het maken van een *commercie traktaat*. Het gevolg hiervan was, dat de Koning van *Frankrijk* weldra, in den loop van zijne overwinningen tegen *Spanje*, werd gestuit, en de vrede tusschen die twee Vorsten al spoedig tot stand gebragt werd, waardoor de *Spaansche Nederlanden* als tot een middenmuur tegen de *Franschen* verstrekten. Door dit een en ander verkreeg de Staat een ontzaggelijk aanzien bij alle Vorsten, ja bij de geheele Christenheid, te meer nog, daar hij, niettegenstaande de kostbaarste oorlogen, echter zijne schulden meer en meer verminderden, en zijne renten geregeld voldeed. Hierop volgde zulk een voorspoed in den koophandel en zeevaart, dat Neêrlands ingezetenen, zich sedert vele jaren, geen gelukkiger tijden konden herinneren; „ doch (zegt onze schrijver) het leed geen vier jaren, of „ de dingen namen een' keer, en het rad van geluk en ongeluk draaide „ naar eenen ondergang, en maakte den Staat tot een leerzaam voor-

„ beeld van de wisselvalligheid der menschelijke zaken." Maar keeren wij tot onzen zeeheld terug.

Gedurende drie jaren rustte hij nu uit, van alle de vermoeijenissen en gevaarlijke togten, welke hij sedert bijna veertien jaren, zonder tusschenpozing, aan den dienst van 't vaderland had opgeofferd; hij woonde binnen *Amsterdam*, aan den oever van 't Y, op 't *Nieuwe Waals Eiland*, alwaar hij door zijne brave huisgenooten bemind, en door elk ingezetenen met roem en achting overladen werd; echter bleef de held doof voor alle uitbundige loftuitingen, en behield altoos zijne eigenaardige nederigheid. Was hij te voren, door aanzienlijke Vorsten zelfs, tot den adelijken en ridderstand verheven, dit verwekte in zijne hoedanigheden geene de minste verandering; daar hij elk met de zelfde minzaamheid behandelde, als toen hij nog schipper of stuurman was; ook hiervan strekte zijne woning, kleding en gevolg ten onlochenbaar bewijs, waarover zelfs de Prins van *Monte Sarchio*, bij zijn bezoek aan onzen held, als verbaasd stond, hoewel die nederigheid hem, bij ieder verstandig *Nederlander*, te hooger verhefte. Zijn verder leven verstrekte ten spiegel van Christelijke deugden; jegens vrienden heusch, jegens vreemden vriendelijk, jegens ellendigen mededogend, en inzonderheid godvruchtig in geheel zijn' wandel; dewijl het bijwonen van den Godsdienst zijn hoogste lust was. In zijne levenswijze toonde hij steeds een vijand te zijn van alle kwaad gezelschap, dronkenschap en overdaad, dewijl hij zich doorgaans vernoegde met gemeene burgerlijke en zeemans spijzen. Dus bragt hij zijnen tijd, gedurende den vrede, door, in het verlangen, om zijne gevorderde jaren (dewelke nu tot een-en-zestig waren geklommen) in stil genoegen verder ten einde te brengen.

Omtrent de nederigheid van den Lieutenant-admiraal DE RUITER, en den Raadpensionaris DE WIT in 't bijzonder, en die van den Staat in 't algemeen, merkt de Ridder W. TEMPLE, te dier tijd ambassadeur van wegen *Engeland* in *den Haag*, in zijne *aanmerkingen over de vereenigde Nederlanden*, aan: dat hij dezelve als de oorzaak van haren bloei en sterkte beschouwde; zeggende onder anderen daarin: „ De nederigheid „ en zedigheid was zoo groot, dat van de twee aanzienlijkste personen, „ die in mijnen tijd in de hoogste bedieningen waren, namelijk de Lieu- „ tenant-admiraal DE RUITER en de Raadpensionaris DE WIT (de eene „ bij uitheemsche volken geacht voor zoo groot een' zeeheld, en de „ ander voor zoo groot een' staatkundige als eenigen in hunne eeuw). „ Ik heb den eersten zoo slecht gekleed zien gaan als een gemeen zee- „ kapitein, en met niet meer dan één knecht achter zich, en nooit „ in een rijdtuig. Wat zijn huis en huishouding aangaat, dit was van „ buiten niet kostelijker van aanzien, noch van binnen heerlijker op- „ getooid, noch zijn tafel dien hij hield niet overdadiger dan die van „ een gemeen koopman of winkelier, in de stad waarin hij woonde. „ Aangaande den Raadpensionaris DE WIT, die in de regeering vrij veel „ gezags had, de gansche sleep en kostelijkheid zijner huishouding was „ volstrekt eenparig met de andere Gedeputeerden en Bedienaars van den „ Staat; zijne kleding was stadig, slecht en burgerlijk; zijn tafel voor „ zoo veel als diende tot gerief van zijn huisgezin, of voor een' vriend; „ zijn trein was slechts één eenig persoon, die alle geringe diensten tot

„ zijnent in huis verrichtte; en zullende zijne ceremonieele visiten
„ afleggen, floeg die dienaar een flechte livereirok om 't lijf, en paste
„ buitens huis op het rijdtuig. Maar bij andere gelegenheden zag men
„ hem gemeenlijk te voet, en alleen over straat gaan, gelijk als een van
„ de geringste burgers van *den Haag*."

Na dat DE RUITER nog maar weinig tijds van zijne vermoeijenissen had uitgerust, werd hij door de Raden ter Admiraliteit te *Amsterdam* benoemd, om het wedervaren van den Vice-admiraal SWEERS, op zijne reis uit *Spanje* naar het vaderland, met den Engelschen Vice-admiraal T. ALLEN, aan de Gedeputeerden van Hun Hoog Mog., in *den Haag*, bekend te maken, en tevens de redenen van de onheusche behandeling des Engelschen Vice-admiraals naar te spooren, hetwelk hij met bereidwilligheid op zich nam en ten einde bragt.

Op den 11den April 1668 werd de eenige zoon van onzen held, jonker ENGEL DE RUITER, nog geen een-en-twintig jaren oud zijnde, door het collegie ter Admiraliteit te *Amsterdam*, aangesteld tot vaste Kapitein over een nieuw fregat, *het Wapen van Leyden* genaamd, met last om zich met hetzelve naar *London* te begeven, en den Hollandschen Ambassadeur van daar af te halen; alwaar hij bij zijne aankomst, zoowel door den Koning en Koningin, als andere grooten en aanzienlijken des rijks, met vele eerbewijzingen werd ontvangen, en gedurende zijn verblijf aldaar alle die pligtbetuigingen genoot, die men meende den zoon van eenen held verschuldigd te zijn, om welke redenen hij op den eersten Augustus door den Koning tot Ridder geslagen werd. Van hier begaf hij zich onbekend naar *Chattam*, om ooggetuige te zijn van de aldaar voorgevallene nederlaag der *Engelschen*, door het kloekmoedig en wijs bestuur van zijn' Heer Vader; waarna hij zich weder naar 't vaderland begaf.

Ten nieuwen blijk van de hoogachting, welke de Koning van *Denemarken* onzen held betoonde, verstrekt, dat die Vorst, bij 't herdenken van de groote diensten, hem door DE RUITER bewezen, ernstig aandrong om 's mans beeldtenis te mogen verkrijgen; en hoewel hij hierin niet gaarne bewilligde, deed het aanhoudend verzoek hem besluiten zich te laten afschilderen, en het afbeeldsel aan den Vorst toe te zenden, bij wien hetzelve zeer welkom was. Zelfs werd door des Konings opvolger, CHRISTIAAN IV., het regt van adeldom geschonken aan J. PAULUSZ VAN GELDER, behuwd zoon van DE RUITER, alleen uit erkentenis van de diensten, weleer door zijnen Vader aan het rijk van *Denemarken* bewezen.

(*'T vervolg hierna.*)

DAGWIJZER VAN STAATS- EN OORLOGSGEBEURTENISSEN enz., VOOR 'T GEHEELE JAAR.

October.

1 Impost op de koffij en thee, hier te lande. 1691. — Verdeeling van het rijk in jagtdestricten, door LODEWIJK, Koning van *Holland*. 1807.

2 Hulptractaat met *Engeland* tegen *Spanje*. 1585. — Gevecht bij *Egmond* en *Bergen*, tusschen de *Rusch-Engelsche* en *Bataafsch-Fransche armëen*, waarbij de laatstgemelde *Alkmaar* ontruimde en bij de *Beverwijk* post vattede. 1799.

3 WILLEM II., Graaf van *Holland*, tot *Roomsch Koning* verkoren. 1247. — *Leyden* ontzet. 1574.

4 Huwelijk van WILLEM V. met H. K. H. FREDERICA SOPHIA WILHELMINA, Prinses van *Pruisen*. 1767.

5 Synode van *Nederland* te *Embden* begonnen. 1571. — Prins MAURITS verandert de Regeering te *Hoorn*. 1618.

6 Gevecht bij *Castricum*, met groot verlies voor de *Rusen* en *Engelschen*, en het ontzet van *Alkmaar*. 1799.

7 Beroemde togt van WILLEM I. door de *Maas*. 1568. — Zware storm in *Texel*. 1756.

8 *Alkmaar* uit handen der *Spanjaarden* ontzet. 1573. — Slag van Prins MAURITS tegen SPINOLA. 1605. — Het beleg van *Lillo* opgebroken. 1792.

9 Acte van CROMWEL voor de scheepvaart van *Engeland*. 1652.

10 JAN DRAKENBURG overleden, oud 140 jaar. 1772. — Staken de *Engelschen* het groote hout-magazijn enz., te *Medemblik*, in brand. 1799.

11 Eerste ontdekking van *Amerika*, door COLUMBUS. 1492. — Bloedige zeeslag tusschen de *Bataafsche* en *Engelsche vloten*, bij *Egmond*. 1796.

12 Triomf door de *Nederlanders* op de *Spaanschen*, op de *Zuiderzee*, behaald, en BOSSU gevangen. 1573. — Springt de kruidtoren te *Delft*. 1655.

13 ALVA, door PHILIPS II., tot Gouverneur der *Nederlanden* aangesteld. 1567. — Brand in 't stadhuis te *Amsterdam*. 1762.

14 Ontzettend plakaat tegen de Reformatie in *Nederland*. 1529.

15 *Gregoriaansche* of nieuwe stijl ingevoerd 1581. — Vreesselijke en beslissende slag bij *Jena*, tusschen de *Pruissische* en *Fransche troepen*. 1806.

16 BONAPARTE uit *Egypte* te *Parijs* terug. 1799.

17 Vrede tusschen de *Fransche republiek* en den Keizer van *Oostenrijk*. 1797. — Nieuwe constitutie voor de *Bataafsche republiek* geproclameerd, en aanvankelijk in werking gebragt. 1801.

18 Graaf JAN VAN NASSAU overleden. 1606. — Capitulatie tusschen de *Rusch Engelsche* en *Bataafsch-Fransche armëen*, ter ontruiming van *Holland* door de eerstgemelde. 1799.

19 J.

19 J. ARMINIUS overleden. 1609.
20 Keizer KAREL VI. overleden, 1740; zijnde de oorzaak van den oorlog, die tot 1748 geduurd heeft.
21 M. H. TROMP's triomf in *Duins*, op de *Spaansche vloot*. 1693.
22 449 Huizen te *Haarlem* verbrand. 1576. — WILLEM IV. overleden, en ANNA legt den eed af, als Gouvernante. 1751
23 Edict van *Nantes* vernietigd, door LODEWIJK XIV. 1685. — MARIA ANTONETTA, Koningin van *Frankrijk*, te *Parijs* geguillottineerd. 1793.
24 De *Nederlandsche manufacturen* in *Frankrijk* verboden, om den *Munsterschen vrede*. 1648.
25 Keizer KAREL V. schenkt de *Nederlanden* aan PHILIP II. 1555. — De *Schermer* droog. 1648. — *Polen* wordt verdeeld, tusschen *Rusland*, *Oostenrijk* en *Pruissen*. 1795.
26 *Leicestersche Landverraders*, te *Leyden*, onthoofd. 1587.
27 FLORIS V. verklaart *Amsterdam* tolvrij, zijnde dit de eerste privilegie dier stad. 1275.
28 De eerste steen aan het stadhuis (nu paleis) te *Amsterdam* gelegd. 1648.
29 MICHEL SERVET, te *Geneve*, verbrand. 1553.
30 Eerste beleg van *Leyden*. 1573.
31 M. LUTHER's eerste disputatie over de aflaten. 1517. — *Nederlands* eerste verbond met *Frankrijk*, tegen *Spanje*. 1591.

BLOEMTUIN-ARBEID VOOR DEN BURGER.

In October.

Deze maand draagt den naam van *October*, om dat zij de achtste is (*acht* heet in 't Latijn *octo*) van *Maart* afgerekend, want bij de ouden begon het jaar met die maand. — Welker noemde men de maand October, ook *Domitianus*, naar den Keizer van dien naam; maar dien Keizer is daarna, om verscheidene redenen, die eer ontzegd.

Wijnmaand wordt deze maand geheeten, ter oorzake van den wijnoogst, welke indezelve invalt; zijnde dit ook in 't oog gehouden, in 't versje, 't welk men onder zekere uitbeelding van deze maand geplaatst vindt, en dus luidt:

De wijnmaand kruit en spreidt zijn ranken, rijk van druiven,
Daar hij den olm omvat, en noodigt oog en mond,
Op 't sap dat zieken teelt, en zieken maakt gezond,
Vermits het druk en zorg doet uit den geest verstuiven.
Het leven is van 't brood, 't wèl leven van den wijn;
Zoo dit gewas niet waar' wie zoude er vrolijk zijn?

„O dierbaar vocht!" is van den wijn gezegd: „'t welk zelfs aan de deugd van den „deftigen CATO dikwijls een nieuw vuur heeft bijgezet; door u, met matigheid gebruikt, „worden de zwaarmoedige dampen ter hersenen uitgedreven; het bloed en de levensgeesten, met eene aangename vlugheid en snelheid, in hunnen omloop beschonken; „de werktuigen van het verstand versterkt; aan 't harte nieuwe krachten bijgezet, en „dus niet alleen het verstand; maar ook de moedigheid vermeerderd; het een tot verhevener denkbeelden, en 't ander tot heerlijker verrigtingen bekwaam gemaakt. Dit „gevoelt en erkent die naargeestige droefheid, en zwartgallige treurigheid het best, „in welke alle angstvallige vlagen de ziel bestormen, en het bloed traaglijk door de „aderen kruipt; met horten en stooten wordt voortgevloeid, ja somtijds zelfs schijnt stil „te staan, en een schielijke dood schijnt aan te kondigen: alsdan zoekt het gemoed te „vergeefs zijne gewone sterkte, en, niets vindende dan verwijfde zwakheid, durft het

„ niets hopen, en vreest alles, en 't minste gerucht, omtrent zulk een ellendig schep-
„ sel ontstaande, doet het terstond sidderen, en het bloed van 't popelende hart, buiten
„ staat om alles te verzwelgen, hunen trekken; dan, zoodra gevoelt men zich niet,
„ door het matig gebruik van zuiveren en krachtigen wijn, versterkt, of eene verkwik-
„ kende bette verspreid zich door alle de bloedvaten; de levensgeesten worden verdund,
„ de zenuwen hervatten haren behoorlijken toon; en 't is als of eene aangename zon
„ het brein weder doet opklaren, door 't verdrijven der duistere wolken."

In het begin of op de helft van deze maand, na dat het weêr is, zet men alle de boomen en gewassen, wier teederheid niet toelaat den winter in de opene lucht door te brengen, binnens huis; men geeft dezelve alsdan een weinig nieuwe aarde, zonder aan de wortels te raken, en laat ze aldus onaangeroerd staan; evenwel plaatst men de teederste planten daar, waar zij de meeste zonneschijn kunnen bekomen, en zorgt dat men, na de helft van de maand, de vetste planten geen water meer geeft, om dezelve hierdoor voor verrotting te behoeden. De planten nu binnens huis zijnde, is het echter zeer goed om, zoolang het zoel weêr is, de vensters nu en dan, op het midden van den dag, open te zetten om de planten dus een weinig aan de koude te gewennen.

De passiebloem, en andere dergelijke gewassen, worden thans op den grond gelegd, althans wanneer het weêr guur begint te worden; daartoe worden de takken losjes bij elkander gebonden; dit nederleggen geschiedt om de planten, als het vriest, met stroo of wel zand te bedekken, en het nederleggen moet thans geschieden om dat de takken later zoo buigzaam niet zijn. Die planten welke tegen een' muur enz. mogten staan, en niet gemakkelijk nedergelegen mogten kunnen worden, behindt men, zoodra het koud en guur wordt, met dun stroo, en men bedekt de wortels.

Plant verder alle uwe Tulpen, Anemoons en Ranunkels, welke nog niet in den grond gelegd zijn, en verplant de Rozeboomen en andere doornachtige planten die bloem dragen. De potten met Angelieren die nu bloeijen plaatst men mede binnens huis, evenwel zoo na mogelijk aan de deur, op dat dezelve genoegzame lucht ontvangen. De anjelieren welke nog bloeijen moeten, past men vooral zorgvuldig op. Een' schoonen anjelier in den winter te hebben is alle moeite waardig.

De gronden worden bij aanhoudendheid gezuiverd, en alle de oude bloemstengen, en dorre bladen worden weggenomen.

DERDE VERVOLG *der* ANTWOORDEN, *op*

RAADVRAGENDE BRIEVEN.

MIJNHEER en NEEF!

Het spijt mij dat gij u, in het verschil met uw' vriend, op mij hebt beroepen; dewijl ik u regtstreeks in het ongelijk moet stellen; immers kan ik, als eerlijk man, niet anders antwoorden dan het geen 't WETBOEK NAPOLEON mij beveelt te antwoorden? Gij hebt u beroemd alles te weten wat betreft het aangaan van een huwelijk (*men zie desaangaande ons laatst voorgaande stuk*), en ondertusschen, heer neef, weet uw vriend meer daarvan dan gij. Gij ontkent dat, gelijk hij zegt, echte kinderen, die de daartoe bepaalde jaren bereikt hebben, de zoons vijf en twintig, en de dochters een en twintig, (*men zie als boven, bladz.* 31) welke te zamen begeeren te trouwen, verpligt zijn, bij eene eerbiedige en formeele acte te verzoeken, den raad van hunnen vader en moeder, of van hunne grootvaders en grootmoeders, wanneer hun vader en moeder overleden zijn, of zich in de onmogelijkheid bevinden van hunnen wil te verklaren, en evenwel, heer en neef, zegt het WETBOEK NAPOLEON letterlijk hetzelfde. Ziedaar derhalve het vonnis over u geveld; haddet gij eene weddingschap aangegaan, gij zoudet moeten betalen; red thans uwe eer zoo goed mogelijk.

Maar om u voor verdere struikelingen over dit zelfde onderwerp te beveiligen, zal ik u dienaangaande nog het een en ander meer mededeelen; namelijk het volgende:

Indien op de bewuste eerbiedige acte, welke gij nu weet dat plaats moet hebben, de toestemming tot het huwelijk niet volgt, namelijk niet binnen den tijd van één maand, moet dezelve vernieuwd worden; volgt er, weder binnen den tijd van eene maand, nog geene toestemming, zoo moet de acte ten tweeden male vernieuwd worden, en wanneer na die tweede vernieuwing nogmaals eene maand is verlopen, mag met de voltrekking van het huwelijk voortgegaan worden, zonder toestemming van die genen wier toestemming tot het aangaan van een huwelijk vereischt wordt. Onder de gemelde verpligting blijven de jonge lieden echter niet altijd; zoodra de zoons den ouderdom van dertig, en de dochters dien van vijf en twintig jaren bereikt hebben, zijn zij daarvan ontslagen.

Voorts, heer en neef, moet de bewuste eerbiedige acte den bloedverwanten, die het aangaat (zie boven), overhandigd worden, door twee notarissen, of door één notaris en twee getuigen; en van 't antwoord, hetwelk zij bekomen, moet melding worden gemaakt, in het proces-verbaal, hetwelk daarvan gehouden moet worden.

MIJNHEER en VRIEND!

Kort en zakelijk kan mijn antwoord op uwe mij gedane vraag wezen; ik behoef u alleenlijk te zeggen: neen, gij moogt met mejufvrouw ..... niet trouwen, om dat zij u te na in den bloede bestaat. Immers de wet zegt, dat het huwelijk in de regte linie verboden is, tusschen alle bloedverwanten van de opgaande en nederdalende linie; en wel zelfs met nadere bepaling van, *het zij echte het zij onechte*; als mede tusschen die elkander door aanhuwelijking als zoodanig bestaan.

Verder, zegt de wet, is het huwelijk verboden, „tusschen broeders en „ zusters, echte of onechte, en die aan elkander, door aanhuwelijken als „ zoodanig bestaan."

„ Ook", vervolgt de wet, en dit betreft u, mijnheer, wel bijzonder „ is „ het huwelijk verboden tusschen oom en nicht, moei en neef."

Ziedaar 't antwoord het welk ik verpligt ben u op uwe mij gedane vraag te geven: 't zal u niet aangenaam wezen; maar, *que faire*? zegt de *Franschman*; de zaak is nu alzoo, en is besloten binnen palen welke men met geene mogelijkheid kan verzetten; ook volstrekt niet straffeloos kan overtreden. — Ik beklaag u, mijn vriend; om dat ik weet welk eene pijnbank voor de ziel eene liefde is die op geene bevrediging kan hopen. — Maar zacht! wat praat ik van geene bevrediging te kunnen hopen! Mijn geheugen speelt mij een part, mijnheer; uwe liefde kan wel degelijk op bevrediging hopen; want ik herinner mij dat de wet, betreffende het artikel van een huwelijk tusschen oom en nicht, moei en neef, ook zegt: „Niettemin „ staat het den Keizer vrij, om, wegens gewigtige redenen, van het „ verbod, bij dat artikel gedaan, dispensatie (dat is ontheffing) te verlee- „ nen." — Allons! allons! mijnheer, te vier voet met uwe redenen naar den Keizer; hoopt intusschen vrij; want Zijne Majesteit is goed.

Vertrouwende aan uw oogmerk voldaan te hebben, teeken ik mij, enz.

MIJNHEER.

Na u, pligtmatig, verschoning gevraagd te hebben, over het lang uitblijven van mijn antwoord, op uwe geëerde letteren van den 27sten der laatst afgelopene maand, welk uitblijven in der daad niet moet toegeschreven worden aan eenige traagheid, in het vergenoegen van mijne vrienden en begunstigers, dewijl de oorzaak daarvan juist in het tegengestelde gelegen is; men overlaadt mij met brieven en bezoeken, over allerlei onderwerpen en voorvallen, en somtijds over dezulken welke tijd van beraad, overleg en nazoek vereischen, en waarvan de tegenwoordige tijdsomstandigheden niet weinig oorzaak zijn, zoo dat ik, altoos genegen om ieder te vergenoegen, ook altoos tijd te kort kom, en dikwijls, tot mijn leedwezen, het spreekwoord moet laten gelden, 't welk zegt: *die 't eerst komt, het eerst maalt.*

Thans op uwe mij jongst gedane vraag zullende antwoorden, moet ik u zeggen mijnheer, dat gij u een verkeerd denkbeeld gemaakt hebt, van den eigenlijken aard van roerende goederen: de wet zegt wel zeer uitdrukkelijk: „ Roerende goederen uit derzelver aard, zijn zoodanige „ ligchamen, die van de eene plaats naar de andere vervoerd kunnen „ worden, het zij ze zich zelven bewegen, als de beesten; het zij ze niet „ anders van plaats kunnen veranderen, dan door eene van buiten aan„ voerende kracht, gelijk levenlooze zaken.” Ziet gij mijnheer, en daarom, uit kracht van die bepaling, is het schip, waarover gij, met N. N. in verschil zijt, geen onroerend goed, gelijk gij meent, om dat gij schepen en huizen, van een zelfden aard stelt te zijn, dewijl in schepen zoo wel gewoond wordt, als in huizen. Die sluitrede is valsch mijnheer; schepen zijn dingen die door eene van buiten aankomende kracht, van plaats kunnen veranderen, en daarom behooren zij, volgens voormelde bepaling, door de wet daargesteld, tot de roerende goederen; gelijk even daarom tot die goederen behooren, alle vaartuigen welke naam zij mogen dragen; ook alle molen of andere werktuigen op schuiten gebouwd; met één woord, al wat niet op palen staat is roerend goed. — Zoo zijn ook roerende goederen, alle bouwstoffen, komende van de afbraak van eenig gebouw, en de zulke die bestemd zijn om een nieuw gebouw te maken; zij zijn zoo lange roerende goederen, tot zij, door den werkman, tot aanbouw gebruikt zijn.

Ik heb de eer mij te noemen, enz.

MIJNHEER!

Mijn voorgaande (de laatstvoorgaande brief) was reeds op de post bezorgd, toen ik mij herinnerde, dat mijn daarin u gegeven advis, wegens roerende goederen, geenszins volledig was; alzoo de wet daaromtrent eene aanmerkelijke uitzondering bepaalt; daarom haast ik mij, mijnheer, om mijn verzuim in dezen aan te vullen.

Weet dan, mijnheer, dat wanneer de spreekwijze, *roerende goederen*, zoo eenvoudig op haar zelve, zonder eenige andere bijvoeging of aanwijzing, gebruikt wordt, daaronder niet begrepen zijn, *gereed geld, edele gesteenten, inschulden, boeken, gedenkpenningen, werktuigen tot kunsten*,

wetenschappen en ambachten behoorende, *lijf-linnen*, *paarden*, *rijdtuigen*, *wapenen*, *granen*, *wijn*, *hooi*, en andere *levensmiddelen*: en dat ook daaronder niet is begrepen 't geen het onderwerp van koophandel is. In het *Fransch* komt deze bepaling der wet voor, meer overeenkomstig te wezen met de daar voorgaande bepalingen, u in mijn' voorgaanden brief opgegeven, om dat de spreekwijze, *roerende goederen*, daarin gesteld is onder het woord *meuble*.

Ziedaar, mijnheer, het geen ik vergeten had u nog te melden, laat deze derhalve ten bewijze verstrekken, dat ik met alle mogelijke bereidvaardigheid ben, enz.

MEJUFFROUW en VRIENDIN!

Uwe zeer vleijende letteren, dato eergisteren, zijn mij op zijn' tijd en in den besten welstand geworden. Hoogst aangenaam was het mij daaruit te vernemen, de zoo zeer aanmerkelijke verbetering van uwe omstandigheden, veroorzaakt door de geschenken welke mevrouw uwe tante, bij haar overhaast vertrek naar *America*, u wel heeft willen doen; ik wenschte dat ik deze mijne letteren even aangenaam voor u konde doen wezen; dan, waarde vriendin! zulks te doen is mij volstrekt onmogelijk, dewijl gij in het verschil, waarin gij u gewikkeld ziet, den duidelijken letter der wet tegen u hebt. Uwe tante heeft u het bewuste huis geschonken, uitdrukkelijk, *met al het geen daarin gevonden wordt*; maar, bij de in bezitneming van dat geschenk, betwist de door haar aangestelde zaakgelastigde, u het gereede geld, alsmede de inschulden welke in het huis voorhanden zijn. Gij verkeert intusschen in het denkbeeld dat een en ander tot het geschenk behoort, om dat beiden in het huis gevonden zijn geworden; dan, lieve vriendin, gij dwaalt, en zult genoodzaakt worden, van het bewuste geld, benevens de bewuste inschulden, ten voordeele van uwe tante, af te zien, ten ware deze na verloop van tijd, u een afzonderlijk geschenk daarvan maakte, of wel verklaarde te begeeren dat geld en inschulden onder haar geschenk begrepen waren; in dat geval zoude de wet zwijgen, of wel krachteloos gemaakt wezen; anders zegt dezelve duidelijk en klaar: „ De verkoop, of schenking van een huis, met al het gene „ daarin gevonden wordt, bevat geen gereed geld, noch insthulden, of „ andere regten, waarvan de papieren of bescheiden in dat huis ter be- „ waringe zouden mogen berusten. — Alle overige meubilaire effecten „ zijn daaronder begrepen." — Daarom, waarde vriendin, zie maar goedschiks van geld en inschulden af, en vergenoeg u met het gene u dan nog ten deele is gevallen, 't is inderdaad nog genoeg om er zich mede te kunnen vergenoegen.

Na verdere dienstaanbieding, en aanbeveling in uwe geëerde vriendschap, noem ik mij, enz.

MIJNHEER en NEEF!

Met diep leedwezen heb ik het vermissen van mijnheer uwen broeder vernomen; wat met dien waarlijk braven man gebeurd moge wezen, is,

gelijk gij wel zegt, een raadsel, welks oplosſing gij met ſiddering te gemoet ziet. Zijn volſtrekt onbezoedeld deugdzaam gedrag bepaalt de giſſingen daaromtrent zeer eng, ja zelfs zoo eng, dat zijn domme, dolzinnige en ſtaatzuchtige benijder (gij weet wien ik bedoel) bijna alleen het voorwerp dier giſſingen kan wezen; God verhoede dat de vermoeders dien aangaande niet gegrond bevonden mogen worden; en op dat dezelve niet te ſpoedig veld bij u mogen winnen, raad ik u wel ernſtig aan, toch niet uit het oog te verliezen, dat er een aantal ongelukken beſtaan, waardoor de mensch plotſelijk overvallen kan worden. 'T is waar, goede neef...... Dan, ik oordeel het geraden van dit onderwerp af te ſtappen, en tot het beantwoorden van uwe, mij gedane vraag, over te gaan.

Die vraag behelst dan, welke uitſpraak het WETBOEK NAPOLEON doet, wegens de minderjarige kinderen, door uw' vermisten broeder nagelaten. In antwoord daarop dient: dewijl die kinderen uit zijn huwelijk met zijne nagelatene echtgenoote geboren zijn, dat die echtgenoote thans het toezigt over gezegde hare kinderen heeft, en alle regten van den man uitoefent, met betrekking tot hunne opvoeding, en de beheering hunner goederen.

Verder vind ik mij verpligt u te berigten, dat indien uwe zuster, de moeder der nagelatene kinderen, ten tijde van dat vermisſen, reeds geſtorven ware, of vóór dat de vader wettiglijk als afwezend verklaard is geworden, komt te ſterven, zes maanden na het vermisſen van den vader, het toezigt over de kinderen, met overleg van de nabeſtaande, opgedragen moet worden aan de naaste bloedverwanten, en zoo dezelve er niet zijn, aan een' proviſioneelen voogd. „De wet voegt in een afzonderlijk artikel hier bij: „Hetzelfde zal ook plaatshebben, wanneer één der echt-„genooten, die vermist is, kinderen nalaat, uit een vorig huwelijk ge-„ſproten."

En dit, waarde neef! is alles wat ik u, in antwoord op uwe vraag, kan melden; ik voeg er den hartelijken wensch bij, dat de zaak aldra een gunſtigen keer moge nemen, en teeken mij, enz.

(*Wordt vervolgd.*)

ONTWIKKELINGEN *der* VOORDRAGTEN, *geplaatst in ons* 8ste *D.* 6de *ſtuk*

LOGOGRYPH.

KAPOEN; ingezonden door den Heer G., te *A.*: — is gevonden door de Heeren J. C. Honigh, te *Zaandijk*; D. H., te *Z.*; C. Lind, J. Hesſelfelt *Bz.*; N. Leergraag, te *W.*; K. Oomheyn *Jr.* te *Wormerveer*; Henricus Idema, te *Opperdoes*; Henricus Arens (in verzen); Jac. Driehuys Rabe, te *Arnhem*; Ts. Cl. Ca. Everts (in verzen); Mejufvr. A. M. J. Rabe, te *Arnhem*. — De Heer W. R. Idema, te *Opperdoes*, zegt:

'K vind dat het woord KAPOEN *hier 't moederwoord zal wezen,*
Wijl 'k al 's bepaalde dan, door letterkeer, kan lezen;
Als koe, *een dier, met regt, als nuttig zeer beroemd,*

En kopen(*) *mij gewis 't bedoelde werkwoord noemt,*
Vermits het geld vereischt. *Een* pak *zie 'k ieder dragen.*
Kop *is een maat,* *en* kap *kan menig vrouw behagen.*
Pan *is een keukentuig.* *Wanneer men uit mogt gaan*
Sluit dan uw deuren toch; want laat gij ze open *staan,*
Zoo kan men ligtelijk iets van uw goedren stelen.
De po *is een rivier.* *De* nek *is één der deelen*
Van 't menschlijk ligchaam; en 't onmisbare is de pen.
De nap *wordt meê bedoeld, terwijl ik zeker ben*
Dat Koen, Ko, Ka *en* Na *de namen zijn, en vrinden,*
Bij dit behoef 'k niet meer, al zij er meer, tè vinden:

Het volgende is van den Heere H. W. Carras, te *Zutphen:*

Ik zocht, en toen
Kon 'k ligt bevroên,
Dat om KAPOEN(*)
'T hier was te doen.

LOGOGRIJPH-CHARADE.

GULPEN; voorgesteld door den Heer Johs. Geltsligter, te *Edam:* — gevonden door den Heer N. Leergraag, te *W.*, alléén.

Hier vinden wij weder gelegenheid om onzen jongen lezeren onder 't oog te brengen, hoe noodig het is, dat men meenende een bedoeld woord gevonden te hebben, dat woord aan alle de deelen der opgave te toetzen; in welk toetzen ook het opscherpende, het nuttige van dezen uitspannings-letterarbeid gelegen is. Immers het woord SCHARDAM, door verscheidene Heeren Correspondenten ingezonden, kan dien toets volstrekt niet doorstaan; want wat beteekent het woord *drahcs?* en dat woord verkrijgt men evenwel, door de volgende bepaling in de opgave:

Bij 't eerste deel het hoofd van 't andre deel gespeld,
En dan dit links gelezen,
Zoo vindt ge er in gemeld
Een onbehaaglijk wezen.

In 't door den Heer opgever bedoelde woord (GULPEN), verkrijgt men, in gevolge die bepaling *plug*, hetwelk zekerlijk een onbehagelijk wezen te kennen geeft. — Meer andere ingezondene woorden kunnen mede dien toets niet doorstaan. Ieder der Heeren inzenders van dezelve toetze zijn eigen woord, en hij zal zekerlijk zich zelven overtuigen.

(*) *De Heer* Felder *merkt bij zijne ingezondene ontraadselingen, zeer gegrond aan, dat in deze letterkeering de spelling van den Hoogleeraar* Siegenbeek *niet gevolgd is geworden; dewijl, volgens die spelling,* oo *in de plaats van* o *moet staan.*

(*) *De Heer* Carras *vindt in 't moederwoord nog de woorden* kano, apen, pols, kea, knop eken, enz.

CHARADES.

1.) Cossus; opgegeven door den Heer W. R. Idema, te *Opperdoes*: — gevonden door de Heeren Henrikus Arens, Jac. Driehuys Rabe, en A. Rogmans, waarbij deze zegt:

Cos ferrum absumit, *sus* glandem, ligmque cossus.

Dus zegt de Heer Ts. Cl. Cn. Everts:

Verbum adoptatum est cossus, quia *cos* (*wetsteen*) ad acuendum usurpatur; *sus* (*een varken*) à sinistra sive à dextra lectus, idem est. Totum verbum cossus (*een lintworm*) est insectum. Quod et termes et teredo vocatur apud Plinium.

2.) Nebel; opgegeven door den Heer D. Colson Aberson: — gevonden door de Heeren Ts. Cl. Cn. Everts; B. D. Widt, te *Zutphen*, die het volgend versje daarop heeft ingezonden:

Het eeuwig zalig *leven*
Is ons van God gegeven.
In zijn' gekruisten zoon;
Mits we ons op dien verlaten;
Het pad der zonden haten,
En volgen zijn geboôn.

Dat we ons dan tot Hem keeren,
En niets dan Hem begeeren;
Geen *nevel* ons verblind;
Op Hem ruste ons vertrouwen;
Dat wij Hem steeds beschouwen
Als onze ziele-vrind.

De Heer v. O. zegt:

Hoe vaak verduistert niet een *nevel*
Van onverstand, het oog der ziel;
Waardoor de broze *leven*'s-kiel,
Stoot op een klip van norschen wrevel!

Bekende elk zijn kortzigtigheid,
In God berustend, de ongelukken,
Hoe woedend, zouden minder drukken;
Men vonde alom nog troost bereid.

3.) Orange; voorgesteld door Mejufvr. P. M. F. Tulleken, te *Arnhem*: — ontraadseld door de Heeren L. C. Verschoten, Mendes da Costa, M. M. Coopman, J. Wathiau, Felder (*), Mejufvr. A. M. J. Rabe, te *Arnhem*; Jac. Driehuys Rabe, aldaar; Henrikus Arens, (de twee laatstgenoemde vergezeld van eenige gegronde aanmerkingen op de opgave van deze, en op die van de tweede *charade*. Zie onze noot desaangaande). — De Heer H. W. Carras, te *Zutphen*, zegt:

Veut on de moi savoir le mot?
Quoique je ne suis pas un maitre,
Je le dirai pourtant bientôt:
Le mot ORANGE *il le doit etre.*

Het volgende is van den Heer v. O.

Zoo verkieslijk als de hemel,
'T leven in den hemel, is
Boven de aarde, zoo vol rampen,
Zoo vol smarte en hindernis;

Zoo verkieslijk is een *engel* (*ange*),
'T leven van een hemelling,
Boven 't *goud* (*or*), den staat eens rijkaards,
Slaaf van een zeer nietig ding.

Nie-

(*) *Deze Correspondent merkt te regt aan, dat in de opgave slechts van twee lettergrepen wordt gesproken, daar het bedoelde woord* (ORANGE) *toch uit drie lettergrepen bestaat. Men behoort zekerlijk in 't vervolg in 't oog te houden, dat in dergelijke opgaven, het getal der woorddeelen bepaald worde, ofschoon men niet ieder woorddeel in 't bijzonder omschrijve.*

Matig op zich zelv' genomen;
Maar dat dien 'u deugden blaakt,
Blaakt in edle broederliefde,
Door 't gebruik, tot *engel* maakt.

'T *goud* maakt van deze aarde een hemel,
Wordt het met verstand bemind;
'T is een gids, op wiens geleiden
Men het waar genoegen vindt (*).

4.) Kapellaan; opgegeven door den Heer P. Hoffman, te *Arnhem*: — gevonden door de Heeren W., J. C. Honigh, te *Zaandijk*; G., te *A.*; D. H., te *Z.*; C. Lind, J. Hesselfelt *Bz.*; K. Oomheyn *Jr.* te *Wormerveer*; N. Leergraag, te *W.*; L. C. Verschoten, Mendes da Costa, M. M. Coopman, J. Watliau, Henricus Idema, te *Opperdoes*; Feider; Jac. Driehuys Rabe, te *Arnhem*; Ts. Ct. Cn. Everts (in verzen). — Voorts zijn hierop de volgende dichtmatige ontraadselingen ingezonden:

Ka is een naam
(Hoewel verkort) van vele vrouwen,
Dat *pel* gebiedt
Behoef 'k den lezer niet te ontvouwen.
Kapel noemt ons
Een' van die wonder fraaije insekten,
Die vaak door 't oog,
Het hart tot loovende eerbied wekten.

Een schoone *laan*
Kan Wandellief altoos vermaken.
'K mogt dus, naar 'k gis,
Het doel van deez' charade raken:
'K heb KAPELLAAN
In *Ka* met *pel* en *laan* gevonden;
En 't is een man
Aan den gewijden dienst verbonden.

W. R. Idema, te *Opperdoes*.

Mij dunkt het woordje KAPELLAAN
Is 't beste dat ik hier kan raên.

Jean Jaques van der Burg.

De Heer Henrikus Arens, zegt:

Het eerste deel is *Ka*,
Het tweede 't woordje *pel*,
Dit laatste deel onthoofd
Krijgt men een' maatstaf, de *el*.

Het derde deel is *laan*,
En dezen t'zaam gebonden,
Zoo heeft men KAPELLAAN,
'T charade-woord, gevonden.

Het volgende is van den Heere H. W. Carras, te *Zutphen*.

Ik ging aan 't raân;
'K was ras voldaan;

Want KAPELLAAN
Kan hier bestaan.

5.) Medenblik; ingezonden door den Heer J. Driehuys Rabe, te *Arnhem*: — gevonden door de Heeren W. (†), Jean Jaques van der Burgh; Feider, Henricus Idema, te *Opperdoes*; L. C. Verschoten, Mendes da Costa; M. M. Coopman, J. Watliau, N. Leergraag, te *W.*; K. Oomheyn *Jr*, te *Wormerveer*; C. Lind, D. H., te *Z.*; G., te *A.*; J. C. Honigh, te *Zaandijk*; H. W. Carras, te *Zutphen* (in verzen); J. Hesselfelt *Bz*; Henrikus Arens (in verzen);

(*) *De Heer* v. O. *merkt, wegens het in de voorgaande noot, gemelde, aan, dat in de opgave ook eigenlijk van de derde lettergreep gesproken had moeten worden; want niet het tweede deel des* charade-woords *alleen, maar het tweede en derde deel zamengenomen maken het woord* ange *uit. — Dikwijls verkiezen wij misslagen onveranderd te laten, ten einde gelegenheid te vinden, om door den mond van sommige onzer geëerde Correspondenten, openlijk over te kunnen spreken, hetwelk door de minervaresen zekerlijk opscherpende is.*

(†) *Dit woord zegt de Heer* W., *wordt ook* Medemblik *gespeld.*

Th. Cl. Ch. Everts; Mejufvr. A. M. J. Rabe, te *Arnhem.* — De Heer W. R. Idema, te *Opperdoes*, zegt:

Door lang en rijplijk te overwegen,
'T geen bij 't charadespel behoort,
Hield 'k eindlijk MEDENBLIK *voor het bedoelde woord,*
Een stad, nabij het dorp waarin ik woon gelegen.

Het volgende is van den Heer v. O.

In Neêrlands noorderdeel,
Wordt, aan de Zuiderzee, gevonden,
Het grijze MEDENBLIK, *trots op zijn oud' kasteel,*
En door zijn haven aan 's lands zeevaardij verbonden.

6.) HOOGKARSPEL; opgegeven door den Heer W. R. Idema, te *Opperdoes*: — ontraadseld door de Heeren W., J. C. Honigh, te *Zaandijk*; O., te *A.*; D. H., te *Z.*; K. Oomheyn *Jr.* te *Wormerveer*; N. Leergraag, te *W.*; Feider, Jean Jaques van der Burg, J. Hesselfelt *Bz*; Jac. Driehuys Rabe, te *Arndam*; Mejufvr. A. M. J. Rabe, aldaar. — De Heer Henricus Idema, te *Opperdoes*, zegt:

Soms was *hoog* in staat verheven,
Die thans bij de *kar* moet gaan.
'T *spel* komt dikwijls op een leven,
Vol van diepe ellend te staan.
Door 't curcijf nu zaam te trekken,
Zal men het begeerde ontdekken.

Het volgende is van de Heer H. W. Carras, te *Zutphen*:

Heb ik heel wat zitten peinzen
Op het hier bedoelde woord,
O! ik wil het niet ontveinzen,
Ging 't maar altoos zoo goed voort.
'K heb het voorstel toch ontbonden;
Aardig is het in der daad.
Raad eens wat ik heb gevonden?
Schoon verzoek! 'k wed gij 't niet raad.
Pluizen moet gij, goede vrinden;
En kunt gij 't dan toch niet vinden,
Laat dan 't geen ter zijde staat.

De Heer Henrikus Arens heeft het volgende ingezonden.

Terwijl 'k charade zes doorlas
Konde ik het dorp niet vinden;
'K zocht, schoon ontmoedigd, menigmaal,
Toen een van mijne vrinden
Mij kwam bezoeken, en 'k met hem,
Het zoeken nog eens waagde,
Waarbij HOOGKARSPEL, 't Hollandsch dorp,
Mij voorkwam als 't gevraagde.

VRAAG.

ALOË; gevraagd door den Heer G. H. Overveld Mulder: —

beantwoord met het bedoelde woord, door de Heeren G., te *A.*, Henrikus Arens (in een tweeregelig versje), en N. Leergraag, te *W.*; als mede door den Heer W. K. Idema, te *Opperdoes*, in een naamversje op dat woord. — De Heeren Henricus Idema, te *Opperdoes*; Feider, en J. F. H. Sanders, beantwoorden de vraag met AZIË; de Heer J. C. Honigh, te *Zaandijk*, met ELIA, en de Heer K. Oomheyn *Jr.* te *Wormerveer*, met AGIO. — De Heer H. W. Carras, te *Zutphen*, heeft het woord URIA ingezonden, in een vers op David: doch hetwelk voor de ons nog overig zijnde plaats te breed is. — Op het bedoelde woord heeft de Heer T. Cl. C. Everts, het volgend versje ingezonden:

Zoodra ik las,
Ontdekte ik ras
Dat ALOË
Hier kwam ter sneê.

GRONDREGELEN VAN ZEDELIJK GEDRAG.

DERDE REDENEERING.

Dat de onwetendheid en de dwaling ons dikwijls die genen als deugdzaam doet beschouwen, welke het in der daad niet zijn.

Ondeugend te zijn is een groot ongeluk; maar nog grooter is het, wanneer men zich waant deugdzaam te zijn, en men 't in waarheid niet is. Echter is er niets zoo algemeen; niet alleen om dat men verscheidene daden voor braaf doet doorgaan, welke het niet zijn; maar ook om dat onder die genen, welke in der daad deugdzaam en braaf zijn, verscheidene gevonden worden, die niet uit de regte beweegredenen zijn; geschied maar uit eigenbelang en andere onreine bronnen hunnen oorsprong hebben.

Bij voorbeeld, niemand zal zeggen nimmer eene goede daad gedaan te hebben, in navolging van een' ander'; men roemt er zelfs op; de grooten prijst men er altoos over, en het is bijna de eenige wijze waarvan men zich nog bedient, om hen tot de deugd aantesporen, dat men hun de voorbeelden van huns gelijken gedurig voorstelt.

Zoo men er echter over wil oordeelen, volgens de gestrengheid der wijsbegeerte, zoude het zeer moeijelijk zijn staande te houden, dat daden, verrigt door de enkele beweegreden van voorbeelden, in waarheid deugdzaam kunnen genoemd worden. Zie hier eene van dien aard, en die van zelve tot deze overweging leidt: ik bedoel het geschenk van KAREL IX[den], Koning van *Frankrijk* (bestaande in het groot aalmoezenierschap van het rijk), aan den beroemden AMIOT, zijnen leermeester, naderhand Bisschop van *Auxerre*. Om er naauwkeurig over te oordeelen, zal het niet ondienstig zijn de zaak van een weinig vroeger af op te halen, en voorts die geenen te doen kennen, over welke het geschil is.

Deze alombekende man (AMIOT) was de zoon eens lederbereiders, te *Melun*. Nog een kleine jongen zijnde, verliet hij zijns vaders huis, uit vreeze van voor zeker bedrijf gestraft te zullen worden. Weinig wegs

had hij nog maar afgelegd, toen hij te *Beausse* plotselijk ziek werd, en midden op het veld uitgestrekt bleef liggen. Een ruiter, daar voorbij rijdende, nam hem, uit medelijden, achter zich op het paard, en bragt hem in het gasthuis te *Orleans*. Dewijl zijne ongesteldheid slechts uit vermoeijenis ontstaan was, herstelde de rust hem weldra; toen scheepte men hem af, en gaf hem zestien stuivers, om daarmede verder voort te trekken. In vergelding van die barmhartigheid, heeft deze uitmuntende kerkvoogd, gedreven door een gevoel van dankbaarheid, waardig eenen man die zijn geheele leven in 't beoefenen der wetenschappen, en voornamentlijk in de schriften van PLUTARCHUS versleet, aan dit gasthuis, bij uitersten wille, een legaat van 1200 kroonen gemaakt. Met de zestien stuivers bragt hij het zoo verre, dat hij te *Parijs* kwam. Niet lang was hij aldaar geweest of hij zag zich genoodzaakt te bedelen. Zekere mevrouw, welke hij om eene aalmoes vroeg, hem van een goed voorkomen vindende, nam hem bij zich, om hare kinderen naar de school te volgen, en hunne boeken te dragen. De wonderbare trek naar geleerdheid, welke AMIOT ingeschapen was, deed hem van deze gelegenheid met woeker gebruik maken. Hij studeerde, en wel zoo buitengewoon, dat men hem verdacht hield van het nieuw gevoelen te zijn, hetwelk toen begon uitteblinken, een gewone hinderpaal voor de geleerden van dien tijd. De gevaarlijke nasporingen, die men toen naar de eerste hugenooten deed, verpligtten hem, hoe onschuldig ook, *Parijs* te verlaten en te vlugten. Men had het voornamentlijk op de geleerden gemunt; en in der daad, zij waren ook het meest te vreezen. Van de vroegste tijden af, heeft het volk, gezworene vijanden van de geleerden, hen, op de minste schijn van schuld, ter dood veroordeeld: die genen, welke zich niet, met hun, in de tegenovergestelde uitersten der nieuwigheden werpen, zijn, in hunne oogen, monsters; en hunne domheid laat hun niet toe, de zaak naauwkeurig te onderzoeken, over welke zij, zoo bevooroordeeld, vonnis vellen; zij zijn in der daad niet bekwaam om te onderzoeken, of nieuwe aanhangen schuldig zijn dan niet. Dit waren wij, als eene regtmatige getuigenis, aan zoo vele lieden van verdiensten, wier nagedachtenis ten onregte bezoedeld is, als in 't voorbij gaan, verschuldigd. Thans keeren wij tot onzen prelaat weder.

AMIOT, zich op deze wijze genoodzaakt ziende *Parijs* te verlaten, vertrok naar *Berrij*, naar een' edelman, zijn vriend, en die hem de opvoeding zijner kinderen aanbeval. Staande zijn verblijf in die plaats, huisvestte Koning HENRIK IIde, hier door reizende, bij dezen edelman AMIOT, verzocht zijnde de eene of andere aardigheid, in verzen, voor den Koning op te stellen, vervaardigde een *Grieksch puntdichs*, hetwelk den Koning, door de kinderen van den edelman, aangeboden werd. Zoodra de Koning, die zulk een groot beminnaar van de geleerdheid, als zijn vader het niet was, hetzelve ingezien had, gaf hij het den vader in handen, zeggende: „Het is *Grieksch*." — 'T is gemakkelijk te begrijpen, hoe verwonderd AMIOT moet geweest zijn over het geen vervolgens gebeurde, het misnoegen dat hij over deze daad des Konings meende te moeten gevoelen, in aanmerking nemende. MICHIEL DE L'HOPITAL, vervolgens Kantzelier van *Frankrijk*, die den Koning

op zijne reize vergezelde, en die iets van *Griekſch* hoorde zeggen, nam het papier, las het puntdicht en was er over opgetogen. Hij ſprak AMIOT aan, en vroeg hem waar hij zulks van daan gehaald had, hem tevens ſtrak aanziende. AMIOT, nog over het gedrag van den Koning van zijn ſtuk zijnde, antwoordde hem, bevende, dat hij de maker van het verſje was. Zijne verwarring liet den anderen niet toe, aan de waarheid van zijn gezegde te twijfelen; en dewijl hij een groot kenner was, had hij geene moeite om den Koning te overtuigen, dat deze jongman zoo veel deugd als verſtand bezat, en zekerlijk groote zucht voor de geleerdheid voedde, zoo dat hij verdiende de opvoeder der kinderen van *Frankrijk* te zijn. De Koning, die in DE L'HOPITAL al zijn vertrouwen ſtelde, wendde zich naar den edelman, en dewijl de kundigheden van AMIOT ontegenzeggelijk groot waren, gaf deze hem een getuigenis, zijns verſtands waardig, en niets dan het vermoeden, waarom hij zich naar deze plaats verwijderd had, konde hem ſchaden; wanneer dit vermoeden mogte geweten zijn, zoude DE L'HOPITAL, die zelf meer dan iemand anders in opſpraak was, niet er voor geweest zijn om er zich over te ontdoen. Nu was de zaak geſloten; het ſchijnt wel dat de Koning aldra de waarheid van het gezegde van DE L'HOPITAL, betreffende AMIOT, ondervonden heeft, indien het niet geweest is door de onderhandeling die hij te *Trente* hield, welke een der zwaarſte posten was die men iemand te dier tijd kon opdragen, en waaraan de Abt DE BELLOSANE, gelijk hij zich toen deed noemen, voor het geheele concilie, die oordeelkundige verklaring, zoo ſtout van taal uitſprak, die ons nog is overgebleven, en voor de nakomelingſchap een eeuwig gedenkteeken van *Frankrijks* wijsheid en edelmoedigheid in dit zoo belangrijk als teeder geval zal blijven. In zulk een' ſtaat bevond zich AMIOT, onder de regeering van zijne leerlingen, FRANCISCUS den IIde en KAREL den IXde, wel voordeelig, indien men zijn' voorgaanden ſtaat aanmerkt; maar onwaardig zulk eenen man van verdienſten, en hij zoude op dien trap gebleven zijn, zoo niet zeker onvoorzien geval hem tot die hoogte gebragt had, waarop hij nimmer had kunnen denken.

Toen het geſprek eens aan 's Konings tafel, waaraan AMIOT zich altijd bevond, over KAREL den Vde viel, prees men dien vorst, over verſcheidene handelingen, maar voornamelijk daarover, dat hij zijnen leermeester tot Paus gemaakt had, namelijk ADRIANUS den VIden. Men verhief de verdienſten van deze daad zoodanig, dat dezelve indruk op KAREL den IXden maakte, en hem deed zeggen, dat, indien de gelegenheid zich aanbood, hij hetzelfde voor zijn' leermeester zou doen. En waarlijk, weinig tijds daarna, de groote aalmoezenier overleden, en dus die post open zijnde, gaf de Koning dezelve aan AMIOT, doch deze, als 't ware en voorgevoel hebbende van 't geen daarna gebeurd is, of uit ware nederigheid, bedankte voor den post; zeggende, dat dezelve voor hem te verheven was; dan te vergeefs; de Koning zeide zelfs dat het nog niet genoeg was.

L. G. Bredie.

(*Het vervolg hierna.*)

BIJVOEGSEL

tot het beknopt vertoog

OVER HET HUWELIJK.

(Te vinden in ons laatst voorgaande stuk, *bladz.* 93, enz.)

Meest uit het Fransch vertaald.

Huw niet dan uit liefde; maar zorg voor niet te beminnen dan een voorwerp hetwelk uwe liefde waardig is.

Zoo de liefde de voornaamste drijfveer van uw huwelijk niet is, zult gij welras verdriet over den gedanen stap gevoelen; zult gij spoedig uwe beloften vergeten, en elders verbodene vermaken gaan zoeken.

Dat de genieting uwe genegenheid niet verminderen, maar van tijd tot tijd doe aanwassen; want er is geene lager harstogt, dan een voorwerp te beminnen wanneer men 't niet bezit, en het te laten wanneer men 't verkregen heeft.

Het verschil tusschen *liefde* en *hartstogt* is, dat de eerstgemelde standvastig, en de andere veranderlijk is; dat de eene door het genot toeneemt, en de andere door hetzelve vermindert; en de oorzaak daarvan is, dat de liefde geboren wordt uit eene vereeniging der zielen, en de hartstogt uit eene aandoening, uit eene neiging der zintuigen.

Dewijl nu de oorsprongen van beiden zoo geheel verschillend zijn, is 't onmogelijk dat zij zelven elkander gelijk zouden kunnen wezen; de eene is inwendig, diep in de ziel ingedrukt, en de andere is oppervlakkig; de eene duurzaam, en de andere voorbijgaande.

Die genen welke uit belang trouwen, kunnen in 't huwelijk niet gelukkig wezen; want het voornaamste ontbreekt aan hunnen echt; namelijk de liefde.

De menschen over 't algemeen zijn meer gesteld op dat hunne paarden en honden, dan dat hunne kinderen van een' goeden aard zijn.

Zij begeeren dat hunne dieren van de beste soort zijn; dat zij welgemaakt zijn, sterk, moedig; met één woord, dat niets aan dezelve ontbreeke; maar wat hunne kinderen betreft, bij dezen moet het geld de plaats van alles bekleeden; het geld maakt den gebogchelde regt; geeft den scheelziende goede oogen; geneest van dwaasheid; vermaant de buitensporigheid, en maakt van allerlei slechte eigenschappen zeer goeden: het geld kan 't snaifste vel geven; den aangenaamsten adem; kan de geschondene eer herstellen; kan de weggesnelde jeugd terug doen keeren; eindelijk, het geld doet wonderen.

Tot hoe verre heeft niet de schandelijke geldgierigheid zich meester gemaakt van den mensch, van het edelste aller Schepselen! van hem die bijna een andere God op aarde is! van hem, het evenbeeld zijns Scheppers! — Moet dan een tijdelijk belang hem den hemel doen vergeten? hem geen' anderen God doen aanbidden dan het goud?

TWEEDE VERVOLG en SLOT van het VERTOOG over DEN DOOD.

(Zie ons laatstvoorgaand stuk, bladz. 93.)

De schatbezitter is verder slaaf, of verspiller van zijne rijkdommen. Is hij een slaaf van dezelve, o! dan lijdt hij een beklagenswaardig leven; hij braadt in een rivier van zoet water, en versmacht van dorst; hij moet zijn hart tegen zijn' noodlijdenden broeder verharden; hij durft geen blik op zijne levenswijze slaan, want dan zoude hij voor zich zelven ijzen; waagt hij het tot zedelijk overpeinzingen over te gaan; schuw voor zich zelven keert hij oogenblikkelijk terug; want de menscheid ziet hem met veroordeelende blikken aan. Hij moet de stem van zijn geweten smooren; want zoodra deze zich verheft, roept zij hem toe: „O gij onregtvaardige „rentmeester! God heeft u vele talenten toebetrouwd, om dezelve, ten „nutte en ter redding van uwe tijdgenooten op woeker uit te zetten, en „gij hebt dezelve onder de aarde gedolven. Beef voor de rekenschap „welke u eenmaal afgevorderd zal worden." — Kan men dan een' afgestorvenen, die schatten nalaat, betreuren, met reden betreuren? Moet men hem niet veeleer, bij gedachten, gelukwenschen, wegens zijne verlossing uit de mogelijkheid van te kunnen vervallen tot den rampzaligen staat van zulk een wezen, als ik met slechts flaauwe verwen geschetst heb?

Een schatbezitter is ook somtijds, ja, helaas! dikwijls een verspiller van de rijkdommen die hem ten deele is gevallen; hij schijnt alleen te leven om in eene zee van wellust te baden; het spel, de wijn en de vrouwen zijn goden welke hij dient; het vernuft moet zich uitputten om ongewone, lekkere beten voor hem te bereiden; altoos is hij bezig met het najagen van wellust en vermaak; nimmer is hij bij zich zelven; en helaas! door deze zijne verkwistende levenswijze; door de plunderingen welke hij van vleijers en tafelbezems; van dienaren der wellust; van het uitschot des vrouwelijken geslachts ondergaat, stort hij niet zelden neder in een' poel van ellenden, in welken zijne oogen open gaan, om de verschrikkelijkheid van zijnen staat te zien, in welken zijn gevoel wakker wordt, om hem de uitgeputheid van zijne krachten, het bederf, 't welk geheel zijn gestel ingenomen heeft te doen gewaarworden; in welken zijn geweten begint te knagen; met één woord, in welken hij volkomen rampzalig is. — *Ziedaar*, goede gebuur, oordeel nu weder, of men met reden, den dood van iemand die schatten nalaat kan betreuren, al zij hij geen losbandig doorbrenger van zijne rijkdommen geweest? Neen! men kan hem weder veeleer, bij gedachten, geluk wenschen, wegens dat hij zich beveiligd ziet van te kunnen worden, het geen iemand die schatten bezit ligtelijk worden kan; een volstrekte ellendeling; een rampzalige, dien het leven op aarde tot eene hel verstrekt: dat hij zulk een ellendeling zoude hebben kunnen worden, kan niet bewezen worden onmogelijk te zijn; ook de voorzigtigste wandelaar kan struikelen, kan vallen.

Maar gesteld de overledene die rijkdommen nalaat, is zulk een lofwaardig man geweest, die zich door middel van zijne schatten verdienstelijk ge-

maakt heeft aan de maatschappij; hij is een redder der armen; een toevlugt der ellendigen; een trooster der bedroefden geweest; nu dan althans kan men geene reden, hoegenaamd, vinden, om hem wegens zijn afsterven te betreuren; hij heeft wel geleefd, en zijne werken volgen hem na. Was, in zijn leven, de goedkeuring zijner tijdgenoten hem aangenaam; hoeveel aangenamer moet hem niet na het leven, de goedkeuring van zijnen Schepper; de toejuiching der zalige engelen wezen! thans geniet hij het geheel, daar hij hier slechts een klein gedeelte genoot; thans wordt hem in volle mate toegediend het geen waarvan hij hier slechts den smaak mogt proeven.

Ziedaar, mijnheer, hoe ik denk over het, door den dood, verlaten van alles wat op aarden bezeten kan worden, en de slotsom van mijne gedachten; het gevolg van mijne redeneringen en overwegingen, is dit: is mijn vriend gestorven? neen hij heeft opgehouden te sterven; toen hij geboren werd begon hij te sterven, en zijn jongste snik maakte een einde aan zijn sterven; hij heeft opgehouden met te sterven, om eeuwig te leven. — De dood is zijner ziele hoogstens gunstig geweest. Wat niet al twijfelingen heeft dezelve hem verklaard! Alles wat hij hier ten deele kende; alles waarnaar hij hier in het duistere rondtastte, kent hij nu volkomen; ziet hij nu in vollen dag gesteld. O hoe vrij zal zijne ziel zich nu bevinden, nu hij van het lome stoffelijk omkleedsel verlost is! De gevangene heeft zijne kerker verlaten; de slaaf heeft zijne ketenen afgeschud; de reiziger is in zijn vaderland aangekomen, en zoude men hem dan niet gelukkig noemen! Zoude het niet eene dwaasheid zijn, zoo men hem deswegen betreurde!

De wijste der koningen zegt: *beter is de dag des doods dan de dag dat iemand geboren wordt* (*). De dood is regtvaardig; hij fnuikt alle menschelijke hoogmoed; want hij maakt ons allen gelijk. JOB zegt: *zoo ik gestorven ware, dan zoude rustte voor mij wezen met de koningen en de raadsheeren der aarde, die voor hen woeste plaatsen bebouwden* (†). Ja de dood is een onschatbaar iets; een overwinnend wapen tegen den trotschaard; men kan den dood niet genoeg verheerlijken.

Waarom zoude ik het afsterven van mijnen vriend beweenen? hij is 't niet, dien ik met een nare plegtigheid ter aarde heb helpen bestellen; 't is slechts zijn ligchaam, 't bekleedsel zijner ziele geweest; mijn vriend zelf, zijne ziel zelve is niet dood; hij is in de eeuwige heerlijkheid aangeland. Ja, weenen zoude ik zoo mijn vriend waarlijk gestorven ware; ik zoude hem waarlijk beweenen, om dat hij zoo deerlijk bedrogen zoude wezen: immers geloofde hij, onwrikbaar vast, eeuwig te zullen leven, en dat het genieten van 't hoogste geluk, in dat eeuwig leven, het loon voor zijne deugd zoude zijn?

Hier zweeg ik, en mijn gebuur betuigde mij met genoegen gehoord te hebben.

IETS

(*) Ecclesiastes 7 vs. 1. (†) Kap: 3 vs. 13 en 14.

OVER DE SCHEEPVAART DER ROMEINEN.

(*Eerste vervolg* (*)).

In 't jaar 445 had men te *Romen* het ambt ingesteld van scheeps-tweeman (§), wiens post het was de vaartuigen van het gemeenebest uit te rusten en te onderhouden. Ook dit doet zien, dat, vóór den eersten *Punischen oorlog*, de *Romeinen* in waarheid niet zeer magtig ter zee waren; maar dat zij schepen hadden, en zelfs eenige uitrustingen ter zee deden; en in dezen zin moet men de woorden van POLYBIUS opvatten, wanneer hij zegt, dat vóór den eersten *Punischen oorlog*, de *Romeinen* aan geene zeevaart gedacht hadden; vermits het zeker is, dat zij er zich niet aan hadden overgegeven, zoo als zij in 't vervolg deden, en nog geen zeeslag geleverd hadden.

De *Carthagenienzen* beheerschten, zoo als wij gezegd hebben, de *Middelandsche zee*; zij deelden op dezelve al den koophandel met de *Tyriers*, hunne bondgenooten; en, alle hunne ondernemingen en uitzigten, tot bloei van den koophandel aanwendende, dachten zij niet dan om zich te verrijken; op het minste voorwendsel verwoestten zij de kusten van *Italiën*. „Het is de zee", zegt hun de Burgemeester MARCIUS, ten tijde van den derden *Punischen oorlog*, hun het raadsbesluit tot de verwoesting hunner stad bekend makende: „Het is de zee, en uwe groote rijkdommen die de oorzaak uwer verwoesting zijn; het is de zee, die u *Siciliën* deed aanvallen, en vervolgens *Spanje*. Zelfs in tijd van vrede randdet gij onze koopvaardijschepen aan, en om de schrik uwer misdaad weg te nemen, wierpt gij de menschen in zee."

Het herdenken aan de groote magt der *Carthagenienzen*, deed hunne afgezonderen in den raad van *Romen* zeggen, dat bijna niets dan de stad *Carthago* overbleef aan hun, die zich schier meesters van de wereld gezien hadden.

Het waren dan de *Romeinen* die voor de zekerheid van *Italiën*, en om hunnen koophandel, benevens die van hunne bondgenooten, te begunstigen, eene sterke zeemagt gevormd hebbende, *Carthago* 't gebied over de zee begonnen te betwisten, en deszelfs vloten, in verscheidene ontmoetingen, sloegen. 'T is waar dat zij zelve eenige malen geslagen werden, en hunne vloten schipbreuk leden, zoo dat zij nu eens 200 schepen, dan 150, ook wel 100, ja 120 galeijen, en meer dan 108 vaartuigen verloren. Toen was het dat de *Carthagers* weder meesters der zee geworden zijnde, de kusten van *Italiën*, het naast aan *Siciliën* gelegen, verwoestten, het geen de *Romeinen* aanzettede, hunne watermagt te herstellen, om de dwingelanden der *Middelandsche zee* te slaan. Zij bragten dus een vloot van 200 galeijen, ieder van 5 roeibanken, te zamen, welke, door overwinning die zij, onder 't bevel van den Burgermemeester LATATIUS, in 't jaar

(*) In het eerste gedeelte van dit stuk, laatst voorgaande Merc. bladz. 98. reg 24 van boven staat, TIHUS SERIUS, lees TITUS LIVIUS, een bekend Romeinsgeschiedschrijver.
(§) Duumvir.

511, behaalden, aan dezen oorlog, die 80 jaren geduurd, *Carthago* 500 galeijen van 5 roeibanken, en *Romen* 700 zulke vaartuigen gekost had, een einde maakte. Het verdrag 't welk gesloten werd, kostte den *Romeinen* de eilanden van *Corsica* en *Sardiniën*, en de ontruiming van *Siciliën*, door de *Carthaagsche troepen*. Dan, het was met dezen niet alleen dat de *Romeinen* ter zee te doen hadden, de *Illiriërs*, en boven al de *Istriërs* en *Liburniërs*, volken van de oostkust der *Adriatische golf*, oefenden de zeeroverij. TEUTA, hunne Koningin, wettigde hunne zeeschuimers, en veroorloofde hun, zonder onderscheid, van wat volk ook, de schepen te plunderen: gelijk zij dikwijls de *Italiaansche kooplieden* aanvielen, stelden zij zich ook tegen de *Romeinen*, welke een groot deel van *Italiën* bezaten, en er vele bondgenooten hadden, trotschelijk aan. De raad begon dan der Koninginne TEUTA gezanten te zenden: deze, eene harde en wreede vrouw zijnde, ontving dezelve zeer slecht, en ging in hare wreedheid zelfs zoo verre dat, zij één van hun liet dooden, onder voorwendsel dat hij te oneerbiedig gesproken had. De *Romeinen* verklaarden haar den oorlog, en voerden denzelven met dien uitslag, dat zij haar dwongen om vrede te vragen, welke haar ook werd toegestaan, onder voorwaarden dat zij *Illyriën*, uitgenomen eenige plaatsen aan de kust, zoude verlaten; dat de *Illyriërs* niet meer dan twee brigantijns in zee zouden mogen zenden, zonder magt om dezelve ter kaap te wapenen, en dat zij de stad *Sisfus* gelegen bij *Dyrrachium*, op de grenzen van *Macedoniën* niet zouden voorbij gaan. Ondertusschen begonnen de *Istriërs* weinig getrouw aan dit verdrag, eenige jaren daarna, hunne gewone roverijen, en tastten de *Romeinsche vaartuigen*, met koren voor *Romen* geladen, aan. De *Romeinen* wapenden zich tegen hen, en straften hen. Zij deden het zelfde omtrent de *Illyriërs* die, eenen DEMETRIUS de *Phatoriër* aan hun hoofd hebbende, 90 brigantijns uitgerust, en tot bij de *Cycladen* voortgezwerfd waren: deze werden overwonnen door den Burgermeester EMILIUS wien die overwinning de eer der zegepraal deed behalen.

A. Bredie *Jr.*

(*'T vervolg hierna.*)

FRAGMENTEN.

.... De wijzen en de helden storten stroomen van leven en van licht op all' wat hen omringt. Dat zelfs de man die als vergeten leefde hen na kore, en weldra zal hij ophouden, langer onöpgemerkt te blijven; hij kaatst hunne stralen van zich terug; maar, laat de dood hun treffen, of de tegenspoed hun benevelen; dan taant hun luister, of dezelve wordt geheel uitgedoofd; alles wat hen omgeeft, verdwijnt of vergaat; de roem is dan niets dan een kunst vuurwerk.

Er zijn, in een opregt hart, zekere vezeltjes, die zich ligtelijk in beweging laten brengen, en welke, in zekeren zin, overeenkomen met gelijkgestemde harten. Wanneer de snaren van overeenstemming getroffen, zijn wanneer het punt van aanraking gevonden is, dan wordt hieruit de zachtste, de treffendste zamenstemming geboren. Het zijn geen twee altoos gelijkluidende speeltuigen; maar hun toon is dezelfde, en uit denzelfden grondtoon klinkende, vormen zij een en hetzelfde geluid,

Hij, die te taal van zijnen godsdienst durfde spreken, in de tegenwoordigheid van deszelfs verwoesters, kan niet verdacht gehouden worden van geheime zamenzweeringen te smeeden.

Zachte medoogendheid! de tranen die gij doet stroomen, verzachten de smartelijkste wonden; uw bijzijn bekoelt de wraak in het hart van staal, in het koperen aangezigt; uw enkele aanblik doet de ketens wegvallen, waarmede de gramschap hare slagtoffers belaadde, en, onder wederzijdsche omhelzingen, bevredigt gij vijanden, die gereed waren elkanderen van het leven te berooven.

Het ergste karakter, 't welk hem die hetzelve bezit, en dikwerf hem die zich daaraan moeten onderwerpen, ongelukkig maakt, bestaat in er geen te hebben.

.... Want het toeval en het noodlot zijn slechts uitvlugten van onvoorzigtigheid en zwakheid. De man van moed schept het geluk, en doet daarmede zijn voordeel; zijne vijanden alleen kromt hij onder het juk des noodlots. Wie een grootsch hart, eenen vasten geest, eene verhevene ziel omdraagt, heerscht over het fortuin; of liever, het fortuin is niets anders dan de vereeniging dier vermogende hoedanigheden. Maar, dewijl haar luister den gewonen mensch vrees inboezemt, en de afgunst gaande maakt, is hij gelukkig die de gematigdheid daarmede weet te paren, welke meer inschikkelijkheid doet ondervinden.

O Voorzienigheid! ik was op het punt van tegen U te morren, toen ik mij voor den geest bragt, dat Gij de gebeurtenissen, die wij als de onzaligsten beschouwen, doet strekken tot die groote en gewigtige lessen, die het lot der wereld bepalen. De hand die de zonnen deed vlammen, en de hemelbollen om hunne assen doet wentelen, vernedert somtijds de troonen; zij doet de koningrijken verstuiven als kaf voor den wind; den onbekenden sterveling verheft zij ten toppunt van grootheid. Het is om aan het heelal te toonen, dat de stervelingen, de koningrijken, de hemelbollen en het zonnevuur als *niet* zijn in de oogen van Hem die denzelven het aanwezen gaf.

MEDEGEDEELDE STUKJES.

KLINKDICHT,

zonder de letter R.

Het blinkend daglicht heeft den valen nacht doen wijken;
De gulde zon be[illegible] den oostelijken [illegible];
De [illegible] fluit zwicht bij 't donzen 't veldgevoel;
'T pluimschuddend kopje komt uit digte takjes kijken;

De gla[illegible] klei licht aan, op 't vlak van gindsche dijken;
Alomme is 't vee ontwaakt, op 't veld, in vliet en poel;
Hoe gaat het oog te gast! de ziel is vol gevoel;
De noeste landman smaakt des hemels liefdeblijken.

De bloemtjes luiken op, met lieflijk schoon bekleed;
Het schaap blaet looven! , wijl 't de veldgeschenken eet;
De dagglans wekt ook mij tot lof- en dankgedichten.

Klom zoo 't genadelicht in 't nachtelijk gemoed! —
O daal, IMMANUEL! met goddelijken gloed,
En elken ochtendstond zal 'k U een' dankzuil stichten.

VERGELIJKING.

Terwijl de zon, met statigheid, uit de oosterkim verrees;
Het donker floers der nacht verdween, en ook der dwazen vrees;
Terwijl de herder, nu verkwikt, bij zijne kudde stond,
De morgendaauw, op bloem en kruid, zijn paarlen strooide in 't rond,
Zei KRELIS, *tegen* TEUN, *zijn vrind: „Hoe statig is natuur!*
„Hoe heerlijk is het landgezigt, in 't vroege morgenuur!" —
Maar TEUN, *die anders nooit zoo vroeg den tragen* KRELIS *zag;*
Hem die op 't bed niet werd gemist, zelfs midden op den dag,
Zeide op zijn beurt, en wèl gepast: „Hoe statig is het niet,
„Als men een' luiaard 't vunzig bed zoo vroeg verlaten ziet!
„Hoe heerlijk is niet dat gezigt, in 't stille morgenuur,
„Al sta 't dan ook niet in verband met de edele natuur!"

H. W. Carras, te *Zutphen.*

NIEUWE OPGAVEN.

LOGOGRYPHEN.

1.) *Acht letters zullen u het doelwoord verklaren,*
Doch wat het is zal ik tot 't eind' toe bespâren.
'K zal 't nu slechts ontleden, en zeggen u wat
Zeer wonders, door omkeer, het in zich bevat.
Twee dingen, waar ouden en jongen med spelen.
Een straf voor den booswigt, waar 'k niet in wil deelen.
Een maat, en ook iets dat men 's winters veel ziet.
'T metaal, dat al menig een brengt in 't verdriet.
Een zeevisch. Een spijs, en een naam van de vrouwen.
Een wezen dat niemand met vrees moet beschouwen.
Een rustplaats. Een scheldnaam, benevens een visch.
Een eigenschap, die niet zeer loffelijk is.
Twee dingen die men op het schip wel hoort noemen.
Den naam van een natie, hoogstwaardig te roemen.
Iets nuts voor de kranken. Een straf, en nog iet
Wat ieder verkwikt, en met dankbaarheid ziet.
Twee menschen die men onontbeerlijk kan heten.
Een spijs die vóór on dag zeer veel wordt gegeeten.

Ik eindige, lezers! hoewel ik nog meer
Kan vinden en lezen in deez' letterkeer.
Tot meerder opheldering zeg 'k toch nog mijn vrinden,
Het woord is een stad. Tracht nu het te vinden.

2.) Mijn geheel is de naam van een beroemd zeeheld.

2. 1. 4. een geestelijke.
3. 2. 4. is schadelijk.
1. 2. 3. heeft veel in den winter plaats.
3. 2. is op een schip noodzakelijk.
4. 2. is een rivier.
2. 3. is eene stad.
1. 2. 4. voorheen eene vermaarde heerlijkheid in de Nederlanden.
4. 2. 3. den koopman bekend.
1. 3. 2. een vermaard geneesheer.

LOGOGRYPH-CHARADE.

Ik word met zes letteren geschreven; in twee grepen uitgesproken, en ben een vervoegelijk en en bijvoegelijk woord. Mijn eerste helft is de naam eener rivier, en het voornaamste aan zeker gewas. De tweede helft wijst het mannelijke geslacht aan; voegt men bij mijn eerste deel het hoofd van het tweede, zoo heet dit eene natuurlijke gesteldheid, mijn tweede dus onthoofd is een koppelwoord, en mijn geheel ontstaat vertoond in eene voor ons gemeene woning.

CHARADES.

1.) *Mon premier est un conjunction. Mon second est un article; et mon dernier un negatif. Mon entier est bien connu dans la mythologie.*

2.) Der erste theil im Holländischen kömmt von gewissen thieren. Des zweite theil im Französischen ist ein grab für viele menschen; und das ganze ist im Deutschen ein küchengeschirr.

3.) Mijn geheel, waarvoor sommige menschen dikwijls hun goed en bloed overgehad hebben, bestaat uit drie deelen. Mijn eerste deel is de gebiedende wijs van een Fransch werkwoord. Mijn tweede is de tweede naamval van een bepalend lidwoord; deze twee deelen bij elkander gevoegd, geven een' mansnaam te kennen; en mijn derde deel is iets 't geen alle menschen doet leven.

4.) Vier letters vormen 't gansche woord
Dat ik u geef te ontvouwen;
Zijn eerste helft noemt u een' naam,
Edoch verkort, van vrouwen;
En de andre helft een zeker ding,
Aan wagens is 't te vinden.
'T geheel is van een' goeden smaak.
Hoe heet het, waarde vrinden?

5.) Mijn eerste in 't Fransch een voornaamwoord.
Mijn tweede in de muzijk bekoort.
Mijn derde is op het schip te vinden.
Mijn vierde bij de roomschgezinden.
Geheel ben ik een vrouwenaam,
Bekend bij ieder, door de faam.

RAADSEL.

Urbem recta notat vox, versa sed omnia vincit.

BEPAALDE EINDRYMWOORDEN,

ONDERWERP

RAAD OM GEZOND EN VROLIJK TE LEEVEN.

. . . . *leven* | . . . . *schijn.*
. . . . *zijn* | . . . . *ove. geven.*

NB. De voorschriften van *Spijsbereidingen* moeten wij voor deze keer ter zijde leggen.

TOEGIFT N°. 3.

VERVOLG der OPLOSSINGEN van het VOORSTEL, *geplaatst in ons 8ste D. 6de stuk.*

Den Heer J. Hector, *rekenmeester* alhier, werkt aldus:

Stel den ouderdom van den eenen x, en den andere y, en hun verschil gelijk z, dan is volgens het voorstel

$x^2+y^2=z^2+2xy$, wijl $x-y=z$ is

af $x-y=z$

$x^2+y^2-x+y=z^2-z+2xy$

maar $x^2+y^2-x+y=726$ en $2xy=714$ volgens 't voorstel;

Dus $12=z^2-z$

$\frac{1}{4}=\frac{1}{4}$

$\frac{49}{4}=z^2-z+\frac{1}{4}$

$\sqrt{}$

$\frac{7}{2}=z-\frac{1}{2}$

Of $\pm 4=z$ Dus $x-y=4$

$x^2-2xy+y^2=16$

en $4xy=1428$

$x^2+2xy+y^2=1444$

$\sqrt{}$

$x+y=\pm 38$

add. $x-y=4$

$2x=42$

2

$x=21$ } De Jaren van elks ouderdom.
en dus $y=17$

Den Heer D. M....z werkt aldus:

Jaren $x+p$

Dus $x^2+px=357$

en $x^2+2px+p^2$ } volgens 't voorstel.

add. x^2

$2x^2+2px+p^2$

Sub: $-p$ volgens 't voorstel.

$2x^2+2px+p^2-p=726$

Sub: $2x^2+2px=714$

$p^2-p=12$

$\frac{1}{4}=\frac{1}{4}$

$p^2-p+\frac{1}{4}=12\frac{1}{4}$

$\sqrt{}$

$p-\frac{1}{2}=3\frac{1}{2}$

Dus $p=4$ dan is $x=17$ den eenen zijn jaren.

$x+p=21$ die van den andere.

Het volgende is ons verzocht te plaatsen:

MIJNHEER REDACTEUR!

'T is mij, van voor langen tijd af, voorgekomen, dat men, bij het onderwijs in de beginselen van wiskundige wetenschappen, te weinig werks maakt van het beredeneren van het onderwerp, of wel het redegeven van hetzelve, het openleggen van het *waarom* dat deze of gene werkwijze gebruikt wordt. Door de algebra toont men wel de gegrondheid, de onfeilbaarheid van eene werkwijze; maar dat bewijzen is niet het gene ik bedoel: mijne bedoeling zal uit het volgende blijken; ik zal echter, ter meerdere opscherping van den kweekeling, ook de algebrasche bewijzen daarstellen. Het TOEGIFT in uw' *Amsterdamschen Mercurius* oordeelde ik geschikt te zijn ter openbaarmaking van hetzelve, dewijl het toch voor eerstbeginnenden ingerigt is.

Ik heb de zoogenaamde *rekening cæcis of virginum*, te vinden in het tweede deel van de *vernieuwde cijferinge* van *Mr.* WILLEM BARTJENS, tot mijn onderwerp gekozen; ik zoude ook eenige andere soort van rekening hebben kunnen verkiezen: ligtelijk doe ik het in 't vervolg, indien ik mag vernemen dat mijn' arbeid niet onaangenaam geweest is.

EERSTE VOORSTEL.

(*Het eerste van* BARTJENS.)

8 *Personen, zoo mannen als vrouwen, hebben zamen verteerd* 3 *guldens* 4 *stuivers; ieder man* 10 *stuivers en ieder vrouw* 6 *stuivers: vrage hoeveel mannen en hoeveel vrouwen er geweest zijn?*

'T WERK.

		geheele vertering.
8 *personen.*	*persoonlijke verteringen.*	*f* 3:4:—
6, *minste persoonlijke vertering.*	10 *st.*	20
	6 —	—
— *mul.*	— *sub:*	64 st.
Stuiv. 48 (A)	4 *st.* (B)	*sub.* 48 — *zie bij* (A)
	Zie bij (B) 4/	16 } 4 *personen die persoonlijk 't*

meest verteerd hebben; dus mans; dezen van het getal der personen in 't algemeen (8) *getrokken, blijft* 4 *vrouwen.*

'T BEWIJS.

Wanneer men het getal der personen met de minste persoonlijke verteering multipliceert, veronderstelt men dat ieder persoon zoo veel als dat minste verteerd heeft. Door het geen zij dan zamen verteerd zouden hebben (48 stuiv.) te trekken van het geen nu verteerd is (64 stuiv.), bekomt men het geen er meer verteerd is (16 stuiv.): dat meerder moet derhalve verteerd wezen door die genen van het gezelschap die hoofdelijk meer verteerd hebben dan de anderen (4 stuiv.), en gevolgelijk moet (dewijl ieder der meerder-verteerders even veel verteerd heeft) blijken, hoeveel meerder-verteerders er geweest zijn, wanneer men de hoofdelijke meerder-verteering deelt, in het geen de meerder-verteerders zamen meer verteerd hebben.

BIJVOEGSEL.

Offchoon deze foort van voorftellen dikwijls meer dan één antwoord toelaten, zal zulks evenwel nooit het geval wezen, wanneer flechts tweederlei verteeringen plaats gehad hebben; want één antwoord gevonden hebbende, en één der getallen van hetzelve hooger of lager willende ftellen, zou het andere getal ook juist zooveel lager of hooger gefteld moeten worden; maar 't is duidelijk dat het dan met het geld (de algemeene verteering) niet uit kan komen, om dat de perfoonlijke verteeringen verfchillend zijn.

De ftelkunst toont mede aan dat, in dergelijke gevallen niet vrijwillig, dat is anders en anders genomen, kan worden; want ftel het getal der perfonen $=a$ en het getal der mannen $=x$, zoo is dat der vrouwen $=a-x$, en kan volftrekt niet anders geweest zijn.

De ftelkunftige bewerking van het voorftel is als volgt:

Stel het getal der perfoonen . . . . $=a$
—— de algemeene verteering . . . . $=b$
—— 't getal der mannen . . . . $=x$
Zoo is dat der vrouwen . . . . $=a-x$
Stel voorts de bijzondere verteering van den man . . $=c$
—— —— —— —— de vrouw . $=d$

Zoo is:

$$cx + ad - dx = b$$
$$cx - dx = b - ad$$
$$c-d \;/\; x = \frac{b-ad}{c-d}$$

Dit befluit toont ook de onfeilbaarheid der voorgaande telkunftige werkwijze; immers hetzelve zegt duidelijk: *multipliceer het getal der perfonen met de minfte perfoonlijke vertering: trek het komende van de algemene vertering, en deel de rest door het verfchil tusfchen de bijzondere verteringen, komt het getal der mannen, die er geweest zijn*

(*Meer in ons eerstvolgend ftuk.*)

NIEUW VOORSTEL.

Men begeert 3 getallen te vinden; wanneer men haar fom tot haar product addeert, of daarvan fubftraheert, dat er 2 rationale quadraten komen.

A. . . . Z.

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS. 157

ZEER KORTE BESCHRIJVING
VAN DE WERELDBEROEMDE KOOPSTAD
AMSTERDAM.
(*Zes-en-dertigste vervolg.*)

9.) Aan het einde van de Zaal, bij Schepens Kamer, ziet men in de boogen der Gaanderijen, dezelfde Elementen nog eens, op eene andere wijze en met andere bijsieraaden afgebeeld, als: 10.) Inden boog der Gaanderij ten Zuiden bij Schepens Kamer, ziet men desgelijks het vuur, zeer aardig afgebeeld, door eene Moorin, met een uitheemsch kapzel opgetooid, houdende in hare beide handen een schotel of kom van een vreemd maaksel, in welke een Feniks brand, benevens andere bijsieraaden. In de Feston boven haar hoofd, ziet men dergelijke vuur uitbeeldende werktuigen, enz. 11.) In denzelfden boog tegen over de Moorin, ziet men de lucht, door eene schoone Maagd, met eene Paauw in den regter arm, en een Chameleon op de linker hand afgebeeld, met andere bijsieraaden. In de Feston boven haar ziet men twee wigtjes, luchtbellen blaazen, rustende op den staart van de Paauw enz. Boven dezen boog staat in een nis het model van het metaalen Standbeeld de *Wakkerheid*, 't welk op den Zuidelijken hoek van 't Frontespies van den achtergevel pronkt. 12.) In den anderen boog ten noorden van Schepens Kamer ziet men het water, afgebeeld door een naakte Zeenimf, wier onderlijf als dat van eene Dolphijn met schubben bedekt is, hebbende in haar regter hand een spuitenden waterbol enz. In de Feston boven haar ziet men twee Zeewigtjes, ieder met een loopend watervat op hun schoot, en meer andere sieraaden. 13.) In denzelfden boog tegen over de Zeenimf 't water, ziet men de Aarde, door de Godin Flora verbeeld, houdende haar eene hand op een grooten aardbol, en in haar andere hand een sikkel, zijnde omringd van meer andere sieraaden. In de Feston boven de

aarde, ziet men twee kindertjes of Satijrtjes, op allerlei vrugten verheven zittende, verzeld van meer andere bijsieraaden. Boven dezen boog ziet men in een nis het model van het metalen Standbeeld de *Matigheid*, 't welk op den noordelijken hoek van het frontespies des achtergevels staat.

Merkwaardige Sieraden der acht groote marmeren Beelden, in de vier hoeken of acht gezichten der Gaanderijen.

1.) In de acht wederzijdsche hoeken of gezichten van de Gaanderijen der Zaal, ziet men acht witte marmeren Standbeelden, alle van zes voeten en zeven duimen hoog, rustende op acht bijkans even hooge langwerpige vierkante marmere voetstukken, alle fraai uitgewerkt, en met konstige festonnen behangen. Deze beelden vertonen Cijbele en de zoogenaamde Heidensche goden en godinnen, als: Saturnus, Venus, Mars, Apollo, Jupiter, Mercurius en Diana. 2.) Cijbele en Saturnus staan schuins tegen elkander over in den hoek van de gaanderij, als men de Zaal optredende regts af langs de noordelijken gaanderij tot aan den hoek voortgaat. 3.) De Godin Cijbele ziet men tusschen de Raad- en Weeskamer, in de gedaante van eene statelijke en bedaagde vrouw, pragtig gekleed met eene stede of muurkroon op haar hoofd, en van andere sieraden omringd — Het voetstuk, op welke zij staat is zeer kunstig, met allerlei vruchten der aarde en landbouwgereedschappen versierd. — In de festonnen daar nevens ziet men desgelijks eene aaneenschakeling van allerlei soort van vruchten. — De Ronden, boven de Raad- en Weeskamer zijn ook fraai met daar toe betrekkelijke sieraden voorzien. 4.) Saturnus ziet men tusschen de daarbij gelegene trappen als een oud kaalhoofdig man afgebeeld, zijnde bijkans naakt, houdende in zijn linkerhand een sikkel, en in de regter een kind, daar hij de tanden inzet, als of hij 't wilde verscheuren. De sieraden en festonnen boven en nevens hem op 't voetstuk, en in de wederzijdsche bogen van den opgang zijn desgelijks zeer konstig uitgehouwen, met aardvrugten en andere versierselen tot den landbouw betrekkelijk. 5.) Van daar verder voortgaande naar den noordwestelijken hoek van de Gaanderij, ziet men Mars en Venus schuins tegen elkander over staan. 6.) Venus vertoont

zich aan dezelfde zijde tusschen de noordwestelijke opgangen, in de gedaante van eene naakte vrouw of poezelige maagd, hebbende voor haar twee wigtjes, Cupido en Antros, staan, die gedeeltelijk hare schamelheid bedekken. Het voetstuk op welk zij staat, benevens de vleugels der bogen van den dubbelen opgang, zijn aan weêrszijden met afhangende festonnen, op haar bedrijf toepaslijk, zeer aardig versierd. 7.) De krijgsgod Mars, die schuins tegen over Venus staat tusschen de kamer van Schepen-extraordinaris en de Rekenkamer, wend zijn gezicht naar Venus, zijnde in volle wapenrusting uitgedost, en met oorlogstuig omringd. Op het voetstuk ziet men velerlei krijgsgeweer kunstig uitgehouwen. De Ronden boven den ingang van den Rekenkamer en Schepenen-extraordinaris zijn ook met zinnebeelden daar toe betrekkelijk zeer fraai versierd. 8.) Als men van daar verder voortgaat en de gaanderij regt uitkomt, over de Zaal voorbij Schepenskamer in den zuidwestelijken hoek van de gaanderij, ziet men Jupiter en Apollo. 9.) Het beeld van Apollo staat tusschen den ingang der Thesaurie-extraordinaris en de kamer van Commissarissen van kleine zaken, met den rug naar het westen, in de gedaante van eenen schonen jongeling, zonder baard, met gekruld haar, hebbende een lauwerkrans op zijn hoofd. De verdere zinnebeeldige versieringen zijn zeer kunstig uitgehouwen. Het wit marmeren voetstuk, welk overheerlijk fraai en kunstig is uitgewerkt, en met een harp, lier en ander speeltuig, en zinnebeeldig werk versierd, is voor het beschadigen, met een houten hek omringd. De festonnen nevens en bij hem, gelijk ook de Ronden boven de kamers, zijn alle met sierlijk loofwerk daar op oepasselijk, gemaakt 10.) Het beeld van Jupiter ziet men tusschen de Secretarij en de Thesaurie-extraordinaris, voor den zuidwestelijken opgang, met den rug naar het zuiden, in de gedaante van een eerwaardig sterk man, vol van haar en sterk van baard, en verder met zinnebeeldige sieraden bekleed Op het voetstuk, alsmede in de bogen van den opgang, vertonen zich aan weêrskanten fraaije festonnen met eiken loof en andere sieraden uitgehouwen 11.) Vervolgens van daar voortgaande naar den zuid oostelijken hoek der gaanderij, ziet men Diana en Mercurius schuins tegen elkan-

der overstaan. 12.) Diana staat tusschen de ingangen van het vertrek van Burgemeesteren en de Thesaurie, zeer konstig uitgehouwen met een halve maan op haar hoofd, en verdere sieraden daar toe betrekkelijk. Het voetstuk is alzoo kunstig uitgewerkt, als dat van Apollo, en ruim drie jaren daar aan gewerkt, om het te voltooijen. Men ziet op hetzelve allerlei jagtgereedschappen, overheerlijk kunstig uitgewerkt, en desgelijks met een hekje omheind. De daar nevens zijnde festonnen, zijn ook met horens, schelpen en zeegewassen aardig versierd, en de Rondzels boven de nabij zijnde kamers, zeer geestig met allerlei vrugten opgepronkt. 13.) Het beeld van Mercurius vertoont zich voor den zuidelijken opgang tusschen de Thesaurie-ordinaris en de Secretarij, met den rug naar 't zuiden, in de gedaante van eenen eenigzints bejaarde jongeling, bijkans geheel naakt, zijnde zijn hoofd en voeten met vleugelen voorzien, en met verdere sieraden op zijn persoon toepasselijk versierd. Op het voetstuk en in de twee bogen van gemelden opgang hangen aan weerskanten fraaije festonnen met loof en andere sieraden opgetooid.

(*'T vervolg hierna.*)

VOORNAAMSTE STAATSBERIGTEN.

RUSLAND.

Petersburg 9 *September*. De hof-courant deelt heden de volgende tijdingen mede: „ De opperbevelhebber van ons leger in *Wallachije* meldt, dat een Turksch leger-korps, onder de bevelen van Ismail, bey van *Seres*, onderscheiden eilanden, onder het geschut van de vesting *Widdin* gelegen: en van den linker oever, door een arm van den vloed, die men wadende kan overtrekken, gescheiden, bezet. Gedekt door de batterijen, die de vijand den 3 Augustus op die eilanden heeft opgerigt, is hij vervolgens op den linker-oever doorgedrongen. De Turken vielen op onze troepen op drie verschillende punten onverschrokken aan. De generaals-majoor Repainskij 1 en 2 en Ibijwskij weerden den aanval des vijands af, en noodzaakten hem, na vele dooden op het slagveld te hebben achter gelaten, naar zijne verschansingen te vlugten. Onze troupen hebben, van zeven uren des ochtends tot drie uren des namiddags, tegen een dubbeld aantal gestreden. De Turken hebben meer dan duizend man, zoo aan dooden als aan gekwet-

kwetsten, verloren. Ons verlies bestaat in 3 officieren en 93 soldaten, zoo gesneuveld als gekwetst." — In het zelfde rapport meldt de opperbevelhebber, dat, den 15 Augustus, ten drie uren na den middag, de Turken op nieuw uit hun kamp te voorschijn zijn gekomen, en de stellingen, door het legerkorps van den luitenant-generaal van Sas bezet, aangevallen zijn. Driemaal hebben zij den aanval op de verschansing, welke wij opgerigt hadden, herhaald, en driemaal zijn zij volkomen terug geslagen. Het gevecht heeft tot den avond voortgeduurd. De vijand heeft op dien dag nog meer dan 1000 man aan dooden en gekwetsten verloren. Ons verlies bestaat in een officier en 19 soldaten aan dooden, en in 4 officieren en 122 soldaten aan gekwetsten.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Utrecht 7 October. De graaf de Celles, prefekt van het departement der Zuider-zee, had zich, verzeld van den Heer Tuyl van Serooskerken, onder-prefekt van *Utrecht*, naar *Vreeswijk*, de grensscheiding van het departement, begeven. Hij heeft de eer gehad aldaar HH. MM., bij het uittreden uit Hoogstderzelver jagt, gisteren morgen, te ontvangen. Eene ontzaggelijke menigte bedekten den oever en deed de lucht door haar vreugde-gejuich weergalmen. De prefekt heeft de volgende aanspraak gedaan.

SIRE:

„Ik volbreng mijn' pligt, door U. M. op de grensscheiding van het departement, welks bestuur U. M. mij wel heeft willen toevertrouwen, de hulde van de liefde en gehechtheid van deszelfs inwoners te komen brengen. Ik ben zoo veel te trotscher op die eer, daar ik U. M. geene andere dan goede getuigenissen te geven heb. Sints langen tijd verbeidden de Hollanders met ongeduld het oogenblik, hetwelk hunne wenschen vervullen en hunnen Doorluchtigen Souverein in hun midden voeren moest. Uwe tegenwoordigheid, Sire, is de grootste weldaad, die gij Holland bewijzen kondet. Verwaardig u eenen gunstigen oog-opslag op dit nieuwe gedeelte van uw Rijk te werpen; deszelfs inwoners zijn waardig, tot het groote geslacht te worden toegelaten."

De garde-d'honneur, opmerkenswaardig door hare schoone houding, en den goeden geest, welke dezelve bezielt, zich insgelijks naar *Vreeswijk* begeven hebbende, heeft Z. M. de Keizer en Koning toegestaan, dat zij aldaar derzelver dienst aanvaarden zou, en deze verzelden HH. MM., van Hoogstderzelver vertrek van *Vreeswijk*, tot aan het paleis te *Utrecht*.

Amsterdam 9 October. Heden achtermiddag kwartier vóór drie uren, heeft de stad *Amsterdam* het geluk mogen genieten Hunne Keizerlijke en Koninklijke Majesteiten binnen hare muren te zien aankomen. Eene ontelbare menigte was HH. MM. te gemoet gegaan en ontving Hoogstdezelve onder herhaalde toejuichingen en vreugdegeroep. Hunne Majesteiten hebben, op Hoogstderzelver intogt, de

straten met smaak versierd gevonden, eerebogen waren in dezelve opgerigt, en festonnen van eiken loof en bloemen, doorstrengeld met driekleurige stroken, liepen langs de voorgevels der huizen, die alle de vlag des Rijks hadden uitgestoken, welke insgelijks op de torens en schepen wapperde.

AANMERKELIJKE ZAKEN.

Vlissingen 8 October. In den afgelopen nacht heeft men binnen deze stad een ongeluk gehad, hetwelk van de noodlottigste gevolgen had kunnen zijn:

Kort na middernacht deed zich de noodkreet van brand langs de straten horen; een dikke nevel, uit de westzijde der stad opstijgende, kondigde brand aan in een der magazijnen van levensmiddelen voor de troepen, staande gedeeltelijk in de Helbaardier- en gedeeltelijk in de Schoorstraat, en zijnde gevuld met vele soorten van levensmiddelen, wijn en brandewijn. Eenige oogenblikken daarna berste de vlam uit, en steeg door een zeer felle W. N. Westen wind hemelwaarts, met zoodanig geweld en kracht, dat deszelfs vuurgloed zich over de geheele Bierkaai uitbreide en eenen verschrikkelijken vuurregen van zich uitwierp, die bijzonder de overzijde der gracht, oostzijde, met een gewisse vernieling dreigde, en de gebouwen, verder stadwaarts in, tot op het dok, met vuur overdekte. Van de Bierkaai en bijgelegene straten vlugten de bewoners met hunne goederen, het gekerm van vlugtende vrouwen en kinderen vergrootte het gevoel over deze ramp: de min bedreigde inwoner snelde ter hulp zijner natuurgenoten toe.

Intusschen waren het garnizoen en de stads brandspuiten, op de alarmtrom en het gelui der brandklok, ter hulpe toegeschoten; met den meest mogelijken spoed werden de spuiten op de geschikste plaatsen gebragt; en, ofschoon juist ongelukkig laag water zijnde, zoo dat men uit de grachten geen water kon pompen, werd echter spoedig zoo veel water aangevoerd, dat de spuiten dadelijk aan den gang geraakten. Stads brandspuiten hebben, onder aanvoering van den generaal kommandant en den maire der stad, veel nut toegebragt, en het is voornamelijk door de vigilantie derzelve, dat men dezen zoo fellen brand nog binnen vier uren tijds meester was, en het onverwacht geluk had, de naastbij gelegene gebouwen te blusschen. Het zeer gelukkig geval dat geene huizen op de Bierkaai en oostzijde zijn verbrand, moet men daaraan toekennen, dat vele burgers zich, met levensgevaar, op de daken hunner huizen hebben begeven, de daarop vallende stukken vuurs hebben weggeworpen en dus het vuurvatten hier door hebben voorgekomen. Het geheele gebouw, zijnde een der grootste pakhuizen dezer stad, en in eigendom toebehorende aan den heer adjunctmaire Rocheil, is in de asch gelegd.

Amsterdam 8 *October*. Men meldt het volgende uit *Vecre* van 1 October: Heden namiddag, omtrent vijf uren, ontstond alhier een zeer hevig onweêr; bij de tweede uitbarsting, welke geweldig was, sloeg de bliksem, in de gedaante van een vrij groote vuurbal, in het bovenste gedeelte van den stadhuis toren, maakte aldaar twee groote gaten, verbrijzelde eenige gebinten en een gedeelte van het bekleedsel, zonder echter brand te hebben toegebragt; zijnde de schade aan de toren veroorzaakt, vrij aanmerkelijk.

De stad *Pertijdhem*, (dus leest men:) een der rijkste en meest handeldrijvende steden van *Rusland*, heeft in den maand Augustus een verschrikkelijken brand ondergaan, die *zes honderd twee-en-zestig* huizen met verscheidene winkels verteerd heeft. De schade, die de koophandel daar door lijdt, is onberekenbaar. Omtrent *vijfmaal honderd duizend dukaten* aan goud en *drie en een half millioen roebels* aan zilver, zijn gestolen in de verwarring, of door de ongemeene hitte van den brand gesmolten. Twaalf honderd kisten met suiker, ieder van 40 pond gewigt, 14 duizend kisten rozijnen, 20 duizend kisten koffij, en voor drie millioenen roebels aan pelzen en bontwerk zijn verbrand, of hebben derzelver waarde verloren. Ook heeft men voor vijf millioenen roebels aan onderscheidene koopgoederen verloren, voor een milioen roebels aan brandewijn, een millioen aan wijn enz. Indien deze opgaven naauwkeurig zijn, zal dezen dag als zeer ongelukkig in de geschiedenis van *Rusland* aangeteekend worden.

Uit *Zwolle* meld men het volgende, dato 17 October: „Als een voorbeeld van ware broederliefde, dient het volgend geval wel algemeen bekend te worden:

Zekeren Hendrik Spitman, een braaf inwoner van deze stad, en timmerman van zijn handwerk, die zedert circa 6 maanden getrouwd was, viel in de termen der conscriptie, en bij de loting viel hem het lot te beurt, dat hij moest uittrekken. — Eene scheiding van zijne jonge vrouw, en de vernietiging van zijn pas begonnen huishouding waren voor hem onoverkomelijke rampen. Men wendde alles aan ter verkrijging van zijn ontslag of om zich te doen remplaceeren, dan te vergeefs. Ondertusschen had hij eenen oudere broeder Jan Spitman genaamd, vrij gezel, en mede timmerman van zijn handwerk, welke zeer aanzienlijke aanbiedingen, om voor een ander als remplaçant uit te trekken, had van de hand gewezen. — Deze gaat den dag vóór het vertrek der conscrits, tot het bedroefde huisgezin van zijne broeder, zegt hem, dat hij voor hem zal uittrekken, zonder eenig ander beding, dan aan hunne bejaarde ouders die ondersteuning te zullen verschaffen, welke zij mogten behoeven, en die hij hen door zijnen arbeid zoude hebben bezorgd. — Treffend en aandoenlijk was deze overeenkomst; en de brave Jan Spitman trok eergisteren, voor zijnen broeder, met de overige conscrits, met een gelaat waarop zelfsvoldoening te lezen was, en vergezeld van duizenden van zegenwenschen van allen die hem omringden, moedig de stad uit."

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

Amsterdam 26 October. Het gewoon Consistorie staat gehouden te worden op Woensdag den 6den en Woensdag den 20sten November, onder voorzitting van Do. Muller.

HERSTELDE LUTHERSCHE GEMEENTE; *toegedaan de* ONVERANDERDE AUGSBURGSCHE GELOOFSBELIJDENIS, te Amsterdam.

Amsterdam 26 October. Op Woensdag avond den 2den dezer liet de Student T. C. C. Everts andermaal opentlijk zijne gaven horen, en predikte over de voor ons Christenen zoo belangrijke woorden van PAULUS bij 1 *Timoth.* 2 *vs.* 5, waaruit de gewichtige leer van 's Heilands Middelaars-ampt duidelijk wierd voorgesteld. Gelijk dus ook op Woensdag avond den 16den dezer, de Gemeente wierd gestlicht door den Student J. C. Nidelstein Walter, predikende over de geloovige betuiging van PAULUS, bij 2 *Corinth.* 4 *vs.* 17 en 18, dewelke den spreker gelegenheid gaf, om aan te tonen en te bewijzen dat de verwachting van de toekomende eeuwige heerlijkheid, voor den Christen een der sterkste gronden van troost bij alle de droefenissen dezes levens zij.

Het gewoon Consistorie zal gehouden worden op Donderdag den 7den November, onder voorzitting van Do. Reuter.

NAAMLIJST der GEPROCLAMEERDEN te *Amsterdam.*

Afgekondigt 29 September.

Fredrich Laurens Winter *en* Johanna Catharina Treeleyd.
Barend Luk Riethoorn *en* Jantje van Hall.
Jacobus Cornelis de Lang *en* Gerritje Kok.
Antonius Cornelius Krafft *en* Geertruy Danserweg.
Willem Willems *en* Margaretha Elena Immig.
Simon Hartog Pos *en* Rachel Salomons.
Joseph Jochem *en* Clara Jacobs.
Samuel Isak *en* Hester Jacob.
Fredrik Mollink *en* Grietje de Jong.
Ludovicus Josephus Pirets *en* Geertruyda ten Dam.
Jacobus Paasee *en* Jannetje Vinkenoog.
Benedictus Emanuel Duytz *en* Clara Moses.
Jan Sluyp *en* Maria Alida Brand.
Jan Onderberg *en* Kaatje van Bentheim.
Cornelis van Breda *en* Maria Boogaart.
Jean Charles Guffiot *en* Maria Joanna Joseph Bage.
Fredrik Hendrik Hakvoort *en* Engeltje Hermans.
Cornelis van Wanroy *en* Carolina Wilhelmina Heidsink.
Jan Tekelenburg *en* Cornelia Berkhof.
Israel Eger *en* Marianna Ephraim Jonas.

Te zamen 20 Paaren.

Afgekondigt 6 October.

Pierre Cosar Joseph Dubrulle *en* Maria Theresia Lefebure.
Joseph Maria Ravelli *en* Maria Catharina Adams.
JohannesLudericus Crasfel *en* Catharina Moesard.
Johan Christoph Heinrich Heiligstadt *en* Johanna Clasina van Leeuwen.
Willem ter Horst en Tijdje Kerkhoff.
Abraham Hertz *en* Lea Levie.
Jan Joukes *en* Antje Teunis Jansen.
Jan Koert *en* Anna Maria Bart.
Hendricus Nol *en* Gerritje van Midden.
Henricus Walman *en* Maria van Steenderen.
Herman Diedrich Hoenderdosse *en* Catharina Blomhoff.
Ludovicus Johannes Khun *en* Francisca Adriana van Dongen.
Anthon August Leefeberg *en* Fredrika Engberts.
Mattheus Sluyter *en* Johanna Alida Holland.
Leendert Post *en* Willemina de Voogdt.
Arend Henrich Vortman *en* Anna Geertruy van Stork.
Christiaan Zerkvest *en* Christina Lentz
Willem Johannes Oppenaarth *en* Françoise Caroline Bruijer.
Herman van Dormalen *en* Elisabeth Meuwiffen.
Carel Christopher Cserni *en* Johanna Lanip.
Dirk Besem *en* Lena Maria Rumke
Joseph Belienie *en* Willemina Anna Machielis.
De Heer Gerrit Verdooren *en* Jonkvr. Elisabeth Henriëtta van Boetzelaer.

Te zamen 23 Paren.

Afgekondigt 13 October.

Willem Schouten *en* Jannetje de Haage.
Gerrit Sorphaas *en* Dirkje Tempelman.
Jochem Janse Tange *en* Alida Maria Petronella de Vrede.
Christoph Fredrich Smit *en* Johanna Wilhelmina Herbert.
Cornelis Wouters *en* Willemijntje Bremaat.
Joan Anthonij Meijer *en* Wilhelmina Francina Asenbrugge.
Jan Mewes Visser *en* Janna Hartog.
Jan Jans Wijma *en* Femmetje Liler.
Joannes Welkens *en* Margaretha Elisabeth Snellenberg.
Jan Rijnders *en* Maria de Hout.
Johannes Schouten *en* Rijkje Kamman
Moses Samuel Levie *en* Engel Ysak Eliaser.
Jan Gerritse *en* Stevina Maria Ros.
Jan Asfink *en* Maria Dorothea Geertruyda Hartman.
Arie Dorrepaal *en* Maria Johanna Jonkhans.
Jacobus Poelman *en* Maria Blokland
Adrianus Koster *en* Anna Maria Warendorff.
Theodorus Geerling *en* Maria Christina Hoebe.
Petrus Grondeling *en* Johanna van Roosmalen.
Harm Feites *en* Aaltjen van Graffers.
Abraham Brak *en* Elisabeth Happé.
Adrianus van der Swam *en* Anna Maria van Gurtzgen.
Fredrik Ludericks *en* Anna Maria Bernard.
Benjamin Lastree *en* Anna Elisabeth Wegener.
François Roos *en* Hilletje Veltkamp.

Te zamen 25 Paren.

Afgekondigt 20 October.

Joost Spaan *en* Sara Amelia Mentz.
Arend Dierk Runge *en* Louisa Sebaldschafer.
Jan Antonie van der Putte *en* Trijntje Smit.
Johannes Jacobus Groen *en* Antonia van Diest.
Pieter Barbiers *en* Joanna Gesina Everstein.

Johan Friedrich Zahnenbeeck en Francina Donk.
Jan Ernst Roode en Justina Charlotta Broekhausen.
Jan Pieter Schiltz en Louisa Maria Antoinette Ginot.
Cornelis Hendriksen en Elbertia Aalberts.
Abraham Henken en Catharina Piempel.
Guillaume de Neeff en Catharina van der Smissen.
Elias Abraham en Anna Barend Cohen.
Jan Spegt en Cornelia Johanna de Graaf.
Johan Hendrik Schonnes en Maria Steis.
Hendrik Schilderup en Cornelia Philippina Braun.
Benjamin Cohen en Rachel Davids.
Jan Hendrik Stekkeling en Gerhardina Engelina van Holten.
Johannes Meijer en Fredrika Willemina Kuhl.
Johan Rudolph Buhner en Hermina van Dingsten.
Dominico Caetano Birnasconi en Elisabeth Wijnberg.
Josephus Henricus Preijer en Anna Geertruida Ashof.
Adam Houtkoper en Adriana Hermina van Pembroek.
Jacob Bettelem en Barta van Kampe.
Herman Henrik Flaspohler en Catharina Teemmers.
Abraham Helwig en Maria Pieterssen.
Matthijs Linsen en Diderica Adriana van Aalst.
Gerrit Cornelis Keek en Anna Margaretha Oostenrijk.
Arnoldus Jongman en Geertruy Jager.
Pieter Keuneman en Magdalena van der Leeden.
Johannes Heinrich Pabst en Johanna Christina Libee.
Johan Rudolph Buhrman en Willemina Beatrix Oudshoorn.
Leendert Cap en Hendrika Wilhelmina de Vries.
Willem Kalter en Fenneken Grobben.
Dirk van Lith en Barbara Rudrus.

Te zamen 34 Paren.

NAAMLIJST der OVERLEDENEN, te *Amsterdam*, zoo als dezelve op de navolgende dagen ter *Secretary* dezer stad zijn aangegeven; nevens de datum van het overlijden, begraafplaatsen en ouderdom.

Maandag 16 September.

Overl.		Jaar.
14	Gerrit Jacob Steynvoort, jongste zoontje van J. Steynvoort, *h. kk.*	d. 10
14	Johannes de Bruyn, *h. a. k.*	6[illegible]
13	Jan Altenburg, *no. k.*	[illegible]1
14	Johannes Marinus Kog, *h. kk.*	[illegible]
13	Elisabeth Flink, huisvr. van J. J. Martens, *o. k.*	[illegible]
13	Trijntje Broes, *a. kh.*	68
13	Johan Lodewijk Schaffman, *l. kh.*	53
14	Jacobus Waleveld, jongste zoon van G. Waleveld, *a. kh.*	1[illegible]
14	Johannes Wijsbaart, *a. kh.*	1
14	Anna Catrina Balk, wed. van P. Frederiks, *w. kh.*	73
12	Sara Maria Jolijn, *a. k.*	77
14	Jan Harmen Lenard, *w. kh.*	82
13	Johanna Schalke, huisvr. van P. R. Kroese, *a. kh.*	4[illegible]
13	Catharina Meulman, huisvr. van A. Kersseboom, *l. a. k.*	3[illegible]

Overl. Jaar.

13 Hendrikus Johannes van Seelt, oudste zoontje van J van Seelt, eng k. ca. 5
14 Wilhelmina Pietersen, wed. J. Berkman, k. kh. 74
14 Johannes Weynen, l kh. w. 5
13 Maria Brouwtie, huisvr. van N. Korthoff, a. kh. 42
13 Johanna de Hit, huisvr. van C. Kleypool, k. kh. 35
16 Johannes Jacobus Krijgsman, een A. M. N. Weeskind. l. kh. 8
13 Grietje Roos, huisvr. van H. van Vreeden, k. kh. 33

Dingsdag 17 September.

14 Harmanus Theodorus Looman, eenigste zoon van C. Looman, a. kh. w. 5
15 Alida Onderdijk, k kh. 1¼
15 Jan Molenaar, eenigste zoon van J. Molenaar, a kh. d. 15
15 Maria Kling, a. kh. 72
16 Dirkje Bartels, a kh. 77
14 Johs. Hendrik Buman, a. kh 4¼
14 Maximiliaan Hendk. Braunbach, l. kh. 84
15 Dirkje Port, huisvr. van J. L. Heun, k. kh. 64½
14 Elisabeth Vedderse, k. kh. 29
15 Susanna Elisabeth Masijo, huisvr. van F. Bos, l. kh. 48
15 Johannes Brouwer, k. kh. 5
15 Anna Catharina Boeg, a. kh. m. 7
14 Maria Adriana Voogt, wed. H. Hardenberg, a. kh. 98
15 Johan George Zeilinger, l. kh. 17
15 Gerrit Mechuysen, a. kh. 62
14 Hendrik Spiegelenburg, a. kh. 6
15 Jannetje Heems, wed. van H. Scherpenkampt, w. kh. 77
15 Wijntje Broekhuysen, wed. M. Hulst, w kh. 81
15 Johannes Lindeman, w. kh. 67
15 Elisabeth Kemp, huisvr. van H. Burggraaf, a. kh. 38
15 Jeremias Klinkspoor, a. kh. 1½
14 Volkert Leason, a. kh. 81

Overl. Jaar.

14 Bernardus Franciscus Roelink, a. kh. 4
16 Jan Walters Jr. l. kh. w. 29
15 Christina Carolina Wagener, huisvr. van C. Bratschneyder, l kh. 80
13 Jan Herman Houma, o. k. 66
12 Gerrit Scholten, van onder *Nieuwer-Amstel* ingev. en begr. in de *l. o. k.* 72
14 Grietje Cramer, no. k. 28
16 Cunera Brwere, wed. van B. Blanbkw, o. k. 59
15 Elisabeth Berkhout, a. kh. 82
15 Naatje Mulder, l. kh. 4
12 Catharina Dirks, huisvr. van J. Rietberg, k. kh. 28
15 Jan Jacob Pluwanus, k kh. 46½
14 Johannes Jacobus Christiaans, k. kh. 18
15 Jan Ernst Vatmaar, a kh. w. 4

Woensdag 18 September.

16 Anna Geertruy Backmeester, wed. G. Uytenbogaardt, w. k. 87½
16 Gesina van Beem, huisvr. van P. Schram, k. kh. 38
16 Hendrika Hijdenrijk, a. kh. 40
16 Gerrit Lolkama, w. kh. 85
15 Alida Noodijk, wed. van J. C. Sonifer, w kh. 60
16 Klaas Rooda, jongste zoon van K. Rooda, k. kh. 3½
17 Geertruy Bakker, eenigste dogter van A. Bakker, a. kh. 5½
16 Lauwrens Lafontier, z. k. ca. 63
17 Elisabeth Johanna Prince, huisvr. van J. de Heer, n. k. 55
15 Hendrik de Hart, n. z. c 85½
16 Willem Fredrik Ilseman, n kh. 9
16 Anna Margaretha Detjens, jongste dochter van J. D. Detjens, l. kh. 7
18 Casper Noorink, n. k. 60
16 Johannes van der Monden, a. kh. 1 en 4 m.
16 Geertruy Groen, wed. van J. Kocq, n. z. c. 79

Overl. Jaar.
16 Catharina Maria Elisabeth Goedt, eenigste dochter van J. C. Goedt, *a. kh.* 4
16 Johannes Dekker, *l. kh.* 12
16 Jannetje Alida Hooman, *w. kh.* 2
17 Jan Noordeloos, *k. kh.* m. 4
15 Pieter Vriend, *a. kh.* 71
16 Johanna Magtilda Schoning, wed H. van Veerfen, *o k.* 79
15 Maricke Turijn, wed. A. van Meeren, *l. kh.* 66
14 Fredrik Steemets, *w. kh.* 57
17 Hendrikje van Zunk, wed. J. Boer, *w. k.* 56
16 Jan Schoemaker, *l. kh.* 57
16 Elisabeth Fontijn, wed. van J. Schoemaker, *l. kh.* 58
Man en Vrouw.
14 Theodorus Koer, *l. kh.* 70
16 Alida Hemkers, wed. van J. ten Hulsen, *w. kh.* 64
15 Klaas Smit, *eil. k.* 64
17 Hendrik Voskuyl, eenige zoon van H. Voskuyl, *w kh.* 3 en 1 m
15 Susanna Rus, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.*

Donderdag 19 September

17 Jan Hendrik Kesting Schefermeijer, *a. kh.* 22
15 Adam Walkes, *k. kh.* 66
18 Anna Maria Louisa Fufelier, huisvr. van G. Hages, *l. kh.* 60
18 Pieter Hendriks, *k. kh.* 69
18 Hendrikje Frank, *a. kh.* 60
18 Catharina Plasman, wed. van H. Nolte, *k. kh.* 65
17 Jacob Roelofs Strijker, *a. kh.* 75
16 Sara de Graaf, wed. van P. Gerberink, *w kh.* 73
16 Martin Christian Schröder, *l. w. k.* ca. 81
15 Grietje Gerrits, wed. van J. P. Nijhoff, *k. kh.* 52
17 Catharina Jacoba Spronk, *l. kh.* 21
18 Pietertje Boudewijns, huisvr. van S. J. Apart, *k. kh.* 56

18 Dorothea Harmsen, wed. van J. Grens, *k kh.* 58
17 Jacob Jacobs, *a. kh.* 69
17 Jan van Sleeden, *a. kh.* 58
17 Maria Kramenburg, wed. van H. Smit, *a. kh.* 77
18 Gerhardus Mattheus Meersman, *k. kh.* w. 11
18 Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van N. Tusink, *w k.*
17 George Wiesner, *w. k.* 76
17 Anna van Steeden, *k. kh.* w. 15
17 Barentje Wiggers, *a. kh.* 15
16 Sophia van Kooten, *a. kh.* 3
17 Frans Strato, *k. kh.* 76
18 Anna Elisabeth Meijer, *n. z. c.* 8½
16 Helena Fellinger, eenigste dogter van J Fellinger, *w kh.* 1
17 Isaac Gidion Boissevain, *w. a. k.* 23
15 Jannetje Nadels, *k. kh.* 2
18 Maria Elisabeth Oppeman, wed. J. Hiselaar, *a kh* 76
17 Maria Schreuder, wed. van G. Ekstecn, *w kh* 52
17 Elisabeth Pieters, huisvr. van C. van Dijk, *a kh.* 50
17 Ernestus van Harlingen, naar *Abcoude* uitgev. 76
20 Anna Maria Voltman, huisvr. van J Kemper, *l. kh.* 26
18 Joh^s. Fredrik Holdij, *a. kh.* d. 7
19 Johannes Bakhuysen, *k kh.* 14
16 Claas Veldhuys, *w. k.* 71 en 4 m.
18 Barendina Wijnhout, huisvr. van H. Eckhout, *w. kh.* 53
17 Jan Oordenbag, *l. kh.* 4

Vrijdag 20 September.

18 Gerritje Groenou, middelste dochter van J. Groenou, *l kh* 3
19 Margaretha Pieterse, middelste dochter van P. Pieterse, *a. kh.* 14
19 Catharina Kemper, *l. kh.* d. 13
18 Anna Margaretha Manger, wed. H. J. Reeman, *w. kh.* 58
15 Volkert Sondervan, *w. k.* 73
18 Marten Roos, *a. kh.* 50

Overl. Jaar.
17 Hendrik Visser, a. kh. 62
18 Nicolaas Ferdinand Knoop, a. kh. 84
18 Jan Kuyper, n. k. 81
17 Johanna Margaretha Jansen, eenigste dochter van J. C. Jansen, a kh. 13
18 Johan Fredrik Hartig, w kh. m. 7
18 Elisabeth d'Ancona, a. kh. u. 1
17 Pieter van Elsas, k. kh. 47
18 Johan Georg Pieters, a. kh. 9
18 Pieter Straatjes, l. kh. 68
17 Abraham Leeuwendaal, a kh. 19
18 Johan Andries Olmer, a. kh 56
18 Hendrica Catharina Baccherach, w. kh. w. 6
17 Joseph Corneffier, l. kh. 65
19 Marie Madelaine Sainvald Basti, wed E. Chenaux, l kh. 56
19 Jean Philippe Muller, eenigste zoon van J H. Muller, l. kh. 1

Saturdag 21 September.

17 Willem Raman, k kh. 51
19 Jan Willem Torop, l. kh. 86
16 Laurens Schiller, a. kh. 11½
17 Annaatje Agterman, a kh. 18
20 Hendrika Lintelo, l. kh. 6½
19 Klaassie Smit, wed. van J. Houdius, a. kh. 75
19 Neeltje van der Kloot, wed B. Emons, a. kh. 68
20 Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van M. van Ommeren, z. k.
18 Susanna van Strijen, huisvr. van A. Hardenberg, a. kh. 46
19 Jacoba van Velthuysen, wed. P. Walderbos, l. kh. 73
21 Frans Vermie, eenige zoon van J. Vermie, l kh. 1
19 Maria Elisabeth Landgraaf, a. kh. 1¼
20 Elisabeth Schaap, k. kh. 3
18 Anna Coets, huisvr. van D. H. Marinus, l kh. 53
17 Anna Catharina Sonneborn, k. kh. m. 4

Overl. Jaar.
19 Leena Visser, a kh. ¼
19 Elisabeth Veere, w. kh. 1 en 5 m.
17 Antonia Brons, eenige dochter van G. Brons, a. kh. w. 7
19 Jannetje Hoege, w. k. 66
18 Gerharda Meynts, l. kh. 83
18 Johanna Hendrica Pieter Coert, wed C. Jansen, l kh. 47
19 Maria Blok, k. kh. ca. 15
20 Zwerus Roelofs, a. kh. 84
20 Johanna Walkers, wed. van W. Baas, w. kh. 62
19 Carel Emanuel Grosserbach, l kh. 55
20 Anna Cunegunda Schuthoff, huisvr. van J. Sax, a. kh.
18 Anna Lisebeth Stubinger, l. kh. 22
18 Elisabeth van den Broek, huisvr. van P. Vermeulen, k. kh. 65

Het getal der Dooden is 222.

Maandag 23 September.

19 Catharina Mettenbrink, een A. M. N Weeskind, l. kh. 13
21 Maria Knip, jongste dochter ter van D. F. Knip, l. kh m. 11
20 Dirk Schuurman, w. k. 62
20 Margaretha Elisabeth van Helsdingen, huisvr. van J. Barbe, w. k. 33
20 Alida Catharina van der Vegt, a. kh. w. 18
20 Roeloff Klijn, a. kh. 69½
19 Maria Magdalena Mekelinghoff, behuuwd dochter van J. Jacobs, a. kh. 19
20 Harmanus Fredrik Lamping, o. z. c. w. 12
20 Elisabeth Lieshout, w. k. 72
19 Jan Rooseboom, z. k. 56
20 Elsje Zweer, laast wed. J. H. Stroeve, z. k. 65 en 8 m.
21 Samuel Noback, w. k. 42
21 Matthijs Vos, l. kh. 5½
21 Antje Eduart, middelste dochter van C. Eduart, a. kh. 4
21 Grietje Geverding, jongste dogter van M. Geverding, a. kh. 2½

Overl. Jaar.

19 Gerrit Roos, *a. kh.* 42
20 Rijdrina Dorothea van Baale, *k. kh.* w 7
20 Engelberta Anken, *l. kh* 2½
22 Nicolaas van Halteren, *k kh.* 4½
20 Alida Piternella van Welt, *k kh.* w 13
21 Hendrikje Vonk, eenigste zoon van P. Vonk, *a kh.* w. 7
21 Poulina Vonk, eenigste dochter van P. Vonk, *a. kh.* w. 7
Een Tweeling.
11 Elisabeth Lommers, wed. B. van Arem, *l. kh.* 68
21 Marretje Uldrik, middelste dogter van W. Uldrik, *a. kh.* 5½
20 Jan Rijke Jr. *k. kh.* w. 10
24 Antje Geerts Bont, huisvr. van R. M. Kappers, *a. kh.* 69
21 Dorothea Louisa Johanna Josepha Magtilda Cavalier, derde dochter van Cavalier van Adrichem, *a. k.* u. 4½

Dingsdag 24 September.

23 Jan Lauke, *a. kh.* w. 9
22 Aaltje Reimers, *a. kh.* 84
22 Johannes Lucas Algeijer, *k. kh.* 1
22 Gerardus Antonius Frankemolen, jongste zoon van J. H. Frankemolen, *a. kh.* 1
22 Maria Huiskens, *w. kh.* 95
23 Jacob Evert Kooper, *k. kh.* 52
22 Alida Dobber, *k. kh.* 1½
22 Daniel Frescarode, *w. a. k.* 46
21 Johannes Franciscus van Wieringen, eenige zoon van de wed. N. van Wieringen, *a. kh.* 9½
22 Catharina Maria Voogt, eenige dochter van C. Voogt, *a. kh.* w. 3
22 Willem Meijer, *a. kh.* 72
22 Dirk Harshoorn, *a. kh.* 72
19 Joseph van der Kolff, *k. kh.* 68
22 Johannes Weppener, zoon van J. Weppener, *a k.* 16
21 Maria Koster, jongste dochter van H. Koster, *k. kh.* m. 11
15 Jan Gerrit Nunaber, *k. kh.* 4

Overl. Jaar.

20 Isaac Kamps, *k. kh.* 74
22 Leendert Kemper, *k. kh.* 1 en 4 w.
20 Jannetje van Kampen, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 20
22 Antonia Maria Catrina Bertina, huisvr. van J. Lormme, *a. kh.* 69
21 Gerrit Dijkmans, *l. kh.* 43
23 Johann Heinrich Reys, *l. kh.* 82
22 Catharina van Hooren, *l. kh.* 5
22 Femmetje Aalders, wed. H. van der Vegt, *w. kh.* 56
22 Johanna Winkelier, *k. kh.* 25
21 Marie Claire Domis, wed. J. Heussel, *w. kh.* 67
21 Dorothea Louisa de Jong, jongste dochter van P. de Jong, *w. kh.* 5
21 Marie Anne la Marque, *l. kh.* 66
21 Diewertje Post, wed. C. Buys, *l. kh.* 72
21 Johanna Molenaar, *a. kh.* 56
21 Hendrica Agatha van Teeckelenburgh, *l. k.* w. 7
23 Govert Beijer, *k. kh.* 5
23 Harmanus Mey, *a. kh.* 19
23 Philippus Pommerel, *k kh.* 8

Woensdag 25 September.

23 Catharina Adriana Meijer Vlasingh, *l. o. k.* 23 en 8 m.
23 Johanna Antoinetta Elisabeth ter Wijden, *l. kh.* 1
22 Anna Dijkman, huisvr. van A. Harmsen, *k. kh.* 55
23 Harmen Hk. Kreuger, *k. kh.* m. 4
24 Leenhart Holdij, *a. kh.* d. 10
24 Hendrik van der Werff, *w. k.* 41
23 Philip Fredrik Muysenzaal, jongste zoon van P. F. Muysenzaal, *l. kh.* 9
23 Hendrik Sorn, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 6
22 Pieter Bel, *a. kh.* 42
21 Catrina de Groot, *a. kh.* 15
23 Mindertje Rudolf Estié, eenigste zoon van C. Estié, *k. kh.* d. 15
22 Dina Klaasen, huisvr. van D. Burggraaf, *w. kh.* 38

Overl.		Jaar.
23	Abraham Gerardus Samuel Crosat Hoedt, jongste zoon van T. Hoedt, w. k.	3

Donderdag 26 September.

Overl.		Jaar.
23	Elisabeth Dorothea Vogel, z. k.	9
24	Anneke Beerens Karsten, wed H. Verhoef, o. kh.	88
23	Alida Geugies, huisvr. van D. F. Rees, w. kh.	29
23	Anna Margaretha Smit, jongste dochter van J. Smit, w. kh.	14
24	Sara Gesina Giresoin, huisvr. van J. H. Schellwald, w. k.	28
24	Lammertje Blomberg, huisvr. van J. B. Rabich, k. kh.	28
24	Johannes Hendriks Wilhelmus Karsten, a. kh.	6
23	Trijntje Ohlsen, o. z. a.	m. 88
24	Catharina Rijnders, wed. van L. Glasbergs, k. kh.	66
23	Janneetje Baarslag, l. kh.	51
23	Maria Catharina Schulks, l. kh.	29
24	Geertruy Knip, huisvr. van P. J. Kerner, l. kh.	32
24	Elisabeth Christina Wilhelmina Eva van Ollefen, l. kh.	91
25	Frans Kellenbrinck, l. kh.	88
23	Willem Christiaan Metz, n. kh.	63
23	Henricus van Lier, oudste zoon van H. van Lier, a. kh.	12
23	Dirk Wolterus Anton Vos, k. kh.	w. 19
25	Barbera de Haan, l. kh.	73
23	Dirk Sem, w. k.	65½
23	Johannes Jacobus Heije, w. kh.	1
23	Alida Rooda, k. kh.	w. 11
24	David Jacobus Pier, l. kh.	m. 7
24	Antoinette Jabine Delclisur, huisvr. van J. M. Kiljmans, l. kh.	47
24	Maria Catharina Dätus, huisvr. van J. J. Koch, o. k.	55
25	Elisabeth Krijbe, z. k.	79
24	Anthonij Brinkhof, k. kh.	47
25	Anthonij van der Vliet, k. kh.	44
26	Anthonij Weppner, zoon van J. Weppner, o. k.	14 en 5 m.
23	Maria Vermeent, l. kh.	65
23	Pieter Jansen, l. kh.	60
26	Elisabeth Wallart, l. kh.	m. 5
25	Johanna Turfuy, wed. van J. Dasling, l. kh.	27
23	Maria la Febre, een A. M. N. Weeskind, l. kh.	24
24	Johannes Worrenger, o. kh.	73

Vrijdag 27 September.

Overl.		Jaar.
23	Joseph Smit, k. kh.	53
25	Catharina Pluwanus, huisvr. van P. Corneliasse, k. kh.	69
26	Barendina Aletta Lemmerink, w. kh.	d. 14
26	Johannes Andries van Apken, o. kh.	4
25	Catharina Saehls, huisvr. van J. F. Wister, k. kh.	68
25	Hendrik Munsterg, l. kh.	55
25	Cornelia Uurman, k. kh.	4
25	Geertruy Huysman, k. kh.	72
25	Anna Catharina Boelen, huisvr. van J. F. Bichel, l. o. k.	67
25	Clasina van der Weyden, w. kh.	14
25	Pieternella Volkers, l. kh.	64
25	Maria Vergroot, huisvr. van G. Hoogenbirk, k. kh.	32
26	Hendrik Gerard van der Biesen, eenigste zoon van G. P. van der Biesen, a. kh.	w. 8
26	Diewertje Jariks, ook genaamt de Wilde, k. kh.	72
24	Jannetje Nannes Vienje, huisvr. van A. van der Linden, k. kh.	72
24	Hendrik Menten, k. kh.	63
26	Johannes Sluyter, a. kh.	40
23	Johannes Heeremans, k. kh.	73
26	Angenietje Sievekink, tweede dochter van F. Sieveking, a. kh.	12
25	Jan Giffelaar, a. kh.	66
24	Hijntje Roelofs, k. kh.	40
26	Gerardus Franciscus van der Linden, l. kh.	d. 2
25	Lucas Schults, n. kh.	18
24	Dirk Boot, middelste zoon van J. Boot, w. kh.	21

Overl.		Jaar.
26	Sara Catharina Schuller, jongste dogter van J. H. Schuller, *o. k.*	1 en 10 m.
26	Anna Elisabeth Boegman, wed. J. Vastebent, *a. kh.*	67
26	Jan Daamen, *l. kh.*	m. 7
22	Dirk Blaauw, *a. kh.*	m. 7
25	Marretje Karseboom, huisvr. van G Hey, *l. kh.*	41

Saturdag 28 September.

24	Petronella Cristina Renneboom, huisvr. van G. H. Schoeneboom, *k. kh.*	28
25	Cristina Koel, huisvr. van H. van Rijn, *k kh.*	42
27	Elisabeth Berkenwaart, *l. kh.*	23
27	Johanna van Maanen, huisvr. van J. Gerritse, *a. kh.*	24
25	Abraham Mes, *o. k.*	74
26	Sara Beutelaar, *z k.*	66
26	Pieter Seijen, *a. kh.*	57
26	Christina Lourens, wed. T. van Wijk, *a. kh.*	70
25	Johannes Wessel, *a. kh.*	8
26	Jan Hendk. Munsterman, *w. kh*	60
25	Johanna Aletta Kreuger, laast wed. R. van Anten, *a. kh.*	61
25	Hendrik Buysman, *k. kh.*	72
26	Elisabeth de Winter, *k. kh.*	74
26	Johanna Hendrika de Koff, *l. kh.*	w. 9
25	Geertruyda de Waal, wed. J. P. Holthuyssen, *o k.*	ca. 64
26	Alida Kramer, wed. C. van Schenkhof, *w k.*	89
26	Henricus de Haas, tweede zoon van de wed J. de Haas, *a. kh.*	3
26	Bastiaan Broere, jongste zoon van G. Broere, *a. kh.*	w. 6
24	Johannes Scheffers, *w kh.*	u. 1
26	Alida de Leeuw, *a. kh.*	28
25	Dirk Visser, *a. kh.*	40
26	Anna Stephanus, *a. kh.*	67
25	Anthonie Lond, *w kh.*	55
27	Alijda Margretha de Vries, eenigste dochter van H. de Vries, *l. kh.*	w. 21

Overl.		Jaar.
27	Elisabee Christina Groenhoff huisvr. van H. Ros, *a. kh.*	59
25	Jan Dirk Landwert, *k kh.*	28
27	Trijntje Mortel, *k. kh.*	m. 11
27	Jan Hagedoorn, *k. kh.*	36
26	Christiaan Froeke, *l. kh.*	36
26	Martinus Krieger, *oo. k.*	50
23	Johan Fredrik Perleé, *w. kh.*	33
27	Johanna Perleé, eenigste dogter van J. F. Perleé, *w. kh.* Vader en Dochter.	10
25	Nicolaas Santveer, *k. kh.*	26
25	Jannetje Kel, *k. kh.*	c. 64
24	Bartina van der Werven, huisvr. van H. Pieters, *o. k.*	63
26	Gerrit Willem Larsen, *a. kh*	m. 5
27	Jacobus de Vries, *a kh.*	24
26	Antoinette Josephine Maria Hacfort tot Oosterholt, huisvr. van J. L. M. Cavallier van Adrichem, na *Haarlem* uitgev.	23 en 2 m.
26	Maria Christina van Blerk, *l kh.*	m. 4

Het getal der Dooden is 198.

Maandag 30 September.

26	Elisabeth Boudt, huisvr. van M. Ratelband, *l. kh.*	26
27	Pieter Jonkernout, *o. k*	72
26	Harmen Baggelaar, *w. kh.*	54
27	Maria Jessina Oltmans, *w. k.*	15
27	Jacob van Gelder, *a. kh.*	22
27	Helena Erfman, *a. kh.*	20
28	Pieter Galjart, *w. kh*	2 en 2 m.
27	Johannes Rudolfus Oswoudt, *k. kh.*	15
28	Johanna van Baar, wed. van J. Lindeman, *l. kh.*	72
26	Dorothea Beatrix Diederika Noel Simons, middelste dochter van F. A. Noel Simons, *o. k.*	5
28	Christiaan Baartscheer, *k. kh.*	28
27	Alida de Groot, huisvr. van H. van Liesbout, *o k.*	50
28	Johanna Maria Vogel, *z. k.*	148
27	Wijnanda Otto, *a. kh.*	27

Overl.		Jaar.
27	Margretha van de Wetering, a. kh.	3½
28	Gerrit Wilbers, w. kh.	w. 5
28	Aagje Haaseveld, huisvr. van P. Schade, w. kh.	43
27	Johanna van Simmeren, l. kh.	21
27	Maria van der Putten, w kh.	u. 2
28	Anna Catharina Poulus, l. kh.	½
29	Catharina Margaretha Broese, w. kh.	3½
28	Jan Godfried Escherig, k. kh.	51
28	Jan Kramer, w. kh.	1
30	Jacques Victor Ledru, l. kh.	m. 3½
28	Thomas Kersten, l. kh.	d. 2
28	Cornelia Haarman, huisvr. van C. Muys, k. kh.	34
29	Willem Cornelis Willems, l kh.	w. 11
28	Catharina Joegt, k. kh.	1½

Dingsdag 1 October.

28	Henrietta Steines, l. kh.	4
27	Jacob van den Elsakker, jongste zoon van C. van den Elsakker, l kh.	w. 16
30	Maria Groenemeijer, jongste dochter van A. J. Groenemeijer, k. kh.	2
29	Johanna Christina Nijssen, a kh.	50
29	Alida Christina Johanna Dabroek, jongste dochter van J. C. Dabroek, k. kh.	½
29	Joannes Blonjou, n z c.	76
29	Willem Arnoud van der Heim, na *Delft* uitgev.	ca. 7
29	Geertruy Margaretha Koopman, k kh.	1½
29	Catharina Frederika Oldenburg, l. o. k.	7
29	Claas de Wit, jongste zoon van J. de Wit, l. kh.	3
29	Catrina van Houten, k. kh.	½
28	Andries de Graaff, w. k.	42
29	Jan Meijer, l. kh.	m. 10
29	Evert van Dalffen, l. kh.	m. 10
29	Hendrik Wille, k kh.	79
27	Cornelis Olman, k. kh.	37

Overl.		Jaar.
28	Joseph Franciscus Steenwinkel, l. kh.	2½
28	Janna Lusina Reemeijer, a kh.	3½
29	Elisabeth Fransz, jongste dochter van A. J. Fransz, l. kh.	ca. 3
28	Catharina Köhne, wed. van A. Hemelop, o. z. c.	77
27	Hendrik Ponneker, eenigste zoon van H. Ponneker, w. kh.	3
29	Gotlieb Leeger, n. z. c.	43
28	Petronella Breuker, dogter van de wed. Breuker, a. kh.	35
29	Cornelis Kis, jongste zoon van Arie Kis, l. kh.	ca. 3
29	Cornelis Doppegieter, l kh.	68½
28	Hermanus Bismeijer, k. kh.	6

Woensdag 2 October.

30	Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. J. Smout, k. kh.	
30	Het dito dito van dito, k kh. Een Tweeling.	
30	Petrus Franciscus Leitz, k kh.	2½
30	Wilhelmina Francisca, a. kh.	2½
29	Wilhelmina Francisca Henrietta Schutte, a. kh.	5
29	Anna Sophia Margreta Koek, oudste dochter van A. Koek, a. kh.	9
28	Petronella Bruyning, z k.	24
29	Engeltje Kuyper, wed. R. van Wijk, a. kh.	79
30	Antonia Schreuder, verlaten vrouw van J. Dirks, a. kh.	75
30	Johanna Magdalena Boese, bejaarde Dochter, a. kh.	72
1	Jan Coenraad Bolmeijer, k. kh.	13
29	Joanna Lansink, wed. van W. Kroon, k. kh.	75
29	Giertje Beumer, huisvr. van H. van Seggeren, k kh.	52½
30	Carel Eygenaar, w. kh	w. 10
29	Carolus Josephus Sackmeister, l. kh.	d. 17
1	Maria van Hees, l. kh.	½
27	Carel van Schalkwijk, k. kh.	5
30	Isabelle Maria Moens, l. kh.	½

Overl. Jaar.

29 Hille Maria Loosen, wed. D. Vale, *a. kh.* 75
30 Gerrit Jansen, *w. kh.* w. 11
1 Maria Duman, *l. kh.* 2
1 Christiaan Geerelhoff, *k. kh.* 72
30 Hendrikus Benonie, *k. kh.* ½
1 Gesina Willemse, *k. kh.* m. 8
1 Wilhelmina Petronella Thresia van der Valk, wed A. van den Berg, *a kh.* 44
1 Anna Maria Swarron, *n. kh.* w. 6

Donderdag 3 October.

1 Johanna Kerkhoff, *a. kh.* 25
30 Hendrik Mulder, *k. kh.* u. 1
30 Johannes Nuy Mulder, *k. kh.* u. 1
1 Geertruda Kannegieter, huisvr. van G. Jansen, *eng. k.* 55
1 Jan Wibertus Beek, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 15½
1 Johanna Cornelia Verwoerd, huisvr. van J. E. Dinger, *n. z. c.* 49
30 Alida Koster, wed. van J. L. Heymeriks, *w. k.* 60
1 Meyne Klaasen Alting, *l. kh.* d. 4
30 Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van L. J. Eschauzier, *wa. k.*
30 Dirkje Langenhof, *l. kh.* 2 en 8 m.
29 Maria Hendrika Rest, *k. kh.* 1
29 Catharina Barbara Rest, *k. kh.* 5
Twee Zusters.
2 Anna Maria Hilderink, *w. k.* w. 10
2 Bernardus Horwij, *l. kh.* d. 17
1 Jacob van Eijk, *k. kh.* 74
30 Andries Breyl, *z. k.* 68
30 Adriana Slobbe, wed. van H. Schey, *a. kh.* 84
29 Hendrika Kok, *a. kh.* 8½
30 Hillegonda Schalkwijk, wed. C. Rous, *k. kh.* 59
1 Margreta Elisabeth Starrenberg, *k. kh.* 1½
30 Anna van Loo, huisvr. van C. Hansen, *n. k.* 58
29 Johannes Reeberger, *w. kh.* m. 11
2 Jannetje Harmsen, wed. van J. Nooteman, *k. kh.* 54

Overl. Jaar.

30 Leena Sistuer, huisvr. van G. A. Herten, *w. kh.* 40
2 Bartholomeus Jan Santo Truffino, jongste zoon van S. Truffino, *o. k.* m. 9½
1 Pieter Benner, *k. kh.* 25
2 Marten Erven, *a. kh.* 55
1 Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. de Mol van Otterloo, *z. k.*
3 Maria Ernstina Iehtershausen, *l. kh.* 6 en 8 m.

Vrijdag 4 October.

2 Afie Meijer, wed. A. Sipkes de Vries, *oo. k.* 77
2 Anna Sophia Corting, huisvr. van W. Trapman. 57
1 Johann Coenraad Stellway, *k. kh.* 37
1 Anna Jacoba Bitter, wed. C. van Homrich, *o. k.* 82
2 Elisabeth Maria Brest, wed. C. Knoets, *l. kh.* 86
2 Maria Christina van Oosterzee, jongste dochter van W. van Oosterzee, *a. k.* m. 20
2 Hertje Langen, *k. kh.*
2 Sara de Jager, *a. kh.* 88
2 Geertruy Timmer, *a. kh.* 56
2 Maria Sleeswijk, wed. C. van Spangen, *w. k.* 82
1 Geertruy de Bruyn, wed. H. Kost, *oil. k.* 56
29 Jan van Loenen, *k. kh.* 74
30 Jan Wigmanink, *nw. k.* 51
1 Margaretha Jans, wed. van J. Daal, *oo. k.* 88
3 Jan Willem Nobbe, *a. kh.* w. 14
3 Isabella Margaretha Voogt, huisvr. van J. H. Gues, *a. kh.* 67
3 Anna Maria Wienges, *l. kh.* ½
3 Jan Reurentrop, eenige zoon van H. D. Reurentrop, *a kh.* w. 7
2 Hermanus Brugman, *l. kh.* ½
3 Engeltje Veenhooven, *w. kh.* 71
3 Antje Postema, *k. kh.* 1½
3 Sara Maria Oome, *l. kh.* d. 17

Overl. Jaar.
2 Hendrik Dirk Koning, zoon van D. Koning, o. z. a. d. 14

Saturdag 5 October.

2 Leentje de Jaager, wed. D. van Egmont, k. kh. 48
3 Anna Eva Heaf, huisvr. van C. Deering, n. k. 35
2 Jan Greeven, jongste zoontje van H. Greeven, k. kh. w. 4
3 Willemina van der Hijden, wed. S. Eifer, k. kh. 61
4 Willem Broeks, k. kh. 45
3 Gabriel Draaijer, l. kh. 50
3 Jannetje Haarmans, bejaarde dochter, a. kh. 71
3 Teuntje van der Meer, bejaarde dochter, a. kh. 81
2 Hendrik Willem Breedenbeek, w. kh. 41
3 Cornelis Kroese, w. k. 33
3 Bertrand Hendrik Sluyter, w. kh. 46
4 Jan van der Heyden, l. kh. 66
3 Johannes Coenraade, k. kh. 80
3 Alida Vos, huisvr. van S. Harda, l. kh. 54½
2 Judith Vettewinkel, a. kh. 5.
3 Johanna Gesina Gewelt, huisvr. van J. W. Bierschel, n. kh. 24
3 Hendrik Wessels, zoon van A. Wessels, l. w. k. 1 en 1 m.
4 Hendrina Geelgieter, eenigste dogter van F. Geelgieter, a. kh. 10
2 Jan Hendrik Bonkenburg, a. kh. m. 5
2 Grietje van Santen, huisvr. van A. Pesvé, w. kh. 60 en 1 m.
4 Jaques Blanchard, tweede behuwd zoon van J. de Bruyn, w. kh. 22
3 Hendrijntje Korthoff, huisvr. van L. Imes, w. kh. 39
4 Gijsbertus van der Heyden, l. kh. 51
4 Anna Greeterop, een Roomsch Weeskind, l. kh. 58

Het getal der Dooden is 222.

Maandag 7 October.

Overl. Jaar.
3 Anna Christina Berk, a. kh. w. 6
4 Catharina Maria Mulder, a. kh. 66
4 Anthonij Nobing, a. kh. 56
5 Engelberta Laanenburg, l. kh. 42
5 David François Schellwald, w. k. w. 11
4 Johanna Cornelia Haakman, tweede dochter van G. C. Haakman, o. A. 5
5 Alida Dammuller, a. kh. 21
3 Hendrika van Os, wed. van M. Hartog, a. kh. 67
4 Waandert ten Broekhorst, a. kh. 67
5 Catharina Anker, wed. van C. Bierdrager, a. kh. 71
4 Willem Tadiks, l kh. 3½
3 Margaretha Smit, huisvr. van J. Munk, a. kh. 40
4 Hendk. Arentse van Soest, oudste zoon van A. van Soest, l. kh. 24
4 Sebilla Mulder, wed. F. van Willik, k. kh. 51
5 Johanna Bekkemyer, huisvr. van F. van ter Toolen, w. k. 80
6 Johannes Alexander van den Corput, zoon van J. van den Corput, l. kh. m. 8
6 Elisabeth Klok, een A. M. N. Weeskind, l. kh. 6 en 10 m.
4 Maria Foom, a. kh. 13
4 Johannes Meeuwsen, jongste zoontje van J. Meeuwsen, w. kh. 1½
5 Johannes Fredrik Niedekker, a. kh. 35
4 Dirk Hooberg, l. kh. 48
5 Cornelis Simonse Scheltes, w. k. 84
5 Ida Foon, l. w. k. 1
4 Johanna de Vries, wed. van C. Drugge, a. kh. 53
3 Geesje Cornelisse, wed. van L. Barnsteen, l. kh. 62
3 Johanna Margaretha Wiegand, huisvr. van J. G. Dasman, a. kh. 49
6 Jan Bart Bronswijk, l. kh. m. 8

Overl. Jaar.
5 Martijntje Stels, huisvr. van C. van Nes, *l. kh.* 38
5 .... Poisson, *l. kh.* 20
5 Wilhelmina Christina Lubbe, wed. van W. Haantjes, *k. kh.* 76
4 Engeltje Gerling, huisvr. van J. Coersen, *k. kh.* 58
4 Jan Fredrik Berens, *k. kh.* 64
6 Adrianus Donkers, *l kh.* 69
5 Gijsbert Elfers, *w. kh.* 44

Dingsdag 8 October.

5 Frans Dekker, *o. k.* 84
5 Elsje Volkers, *w. kh.* 64
5 Mr. Reinhard Carp, *o. k.* 35
5 Willem Groeneveld, jongste zoon van J. Groeneveld, *a. kh.* 1½
6 Frans Sink, *a. kh.* 54
5 Hendrik Hulsken, *l. kh.* 57
6 Barend Hk. Heywinkel, *a. kh.* 32½
7 Geesje Hoek, wed. A. van der Klift, *l kh.* 56
7 Jacobus Wijlacker, *l. kh.* 3 en 2 m.
5 Johan Fredrik Popp, *w. kh.* 5½
4 Mr. Samuel Essenius, van onder *Nieuwer-Amstel* ingev. en begr. in de *l. n. k.* 57
5 Maria Schoenmaker, laast wed. A. Pannekoek, *a kh.* 83
5 Pieter de Wild, *w. kh.* 54
6 Helena van Lingen, *k. kh.* w. 10
4 Frans Bruinkhof, *a. kh.* 54
5 Johannes Lambertus Sluyter, *w. kh.* 3 en 5 m.
4 Johannes Jansen, *k. kh.* 56
5 Pieter Schnijders, *k. kh.* 1
5 Maria Thresia Gupffert, *k. kh.* 1½
5 Hosina Sophia Raademacher, *a. kh.* ½
7 Hendrik Schenk, *a. kh.* 20
6 George Wilhelmus Carel Joseph van der Ven, *a. kh.* m. 2
5 Femmina Hofland, huisvr. van H. ten Bokum, *l. kh.* 78
5 Magdalena Maria Jansen, eenige dogter van J. D. Jansen, *k. kh.* 4
7 Anna Maria Louisa Nesker, wed. C. van Daalen, *l. o. k.* 68

Overl. Jaar.
7 Anthonij Matthijs Klijn, behuwd zoon van J C. Groverman, *w. kh.* 27
5 Johanna Idikhooven, *a. kh.* 4
7 Sandrina van Grootvelt, wed. W. Krop, *o. k.* 81
5 Hendrik Klijn, *z. k.* 16
5 Giertje Louwrens Barends, huisvr van M. Daal, *a. kh.* 54
6 Johan Nicolaas Deenhart, *a. kh.* w. 14
5 Johannes Bosson, kind van J. Bosson, *a. kh.* w. 3

Woensdag 9 October.

5 Davida Johanna Kraayschot, *n z c.* ½
6 Johannes Klaas Trap, *a. kh.* 58
6 Johannes van der Meyl, *a. kh.* 67
5 Jan Dalemans, *k kh.* 26
5 Hendrik Westhoff, *w. kh.* 49
7 Johan Thomas Lampe, *a. kh.* m. 7
8 Fredrik Dirk Dech, jongste zoon van F. D. Dech, *k. kh.* 1½
6 Henderica Catharina Helmer, *a. kh.* m. 11
7 Maria van der Kolff, *k. kh.* w. 16
9 Anna Stronk, *w. kh.* w. 3
7 Martin Christian Schröder, *l. n. k.* 16 en 8 m.
6 Maria Jacoba Elikman, *w. kh.* 22
7 Giertje Rotteveel, wed. van P. Dieperfloot, *k. kh.* 62
7 Tadde David Summing, *a. kh.* 69
6 Hendrik Liebe, *l. o. k.* 75
7 Albertje Brouwer, huisvr. van J. Klinkert, *a. kh.* 43
7 Catharina Albregt, wed. .... Dirks, *k. kh.*
6 Johanna van Benten, wed. W. Temmink, *k. kh.* 72

Donderdag 10 October.

7 Maria Boekenhout, huisvr. van J. Meuwisse, *w. kh.* 44
7 Geertruy Dalié, wed. van B. Barense, *w. kh.* 72
8 Engeltje van der Burg, *k. kh.* 70

Overl. Jaar

8 Francis Melvil, *eng. k.* 72
7 Sara Hages, *a kh.* 7
8 Rutgerus van Onselder, *w. kh.* 52
7 Johannes Lodewikus Kop, *oo. k.* 65
8 Marretje van Leersum, huisvr. van .... Beuker, *l. kh.* 65
7 Leendert Jan Tuffel, *a. kh* w. 3
8 Adriana van Eybergen, wed. J. Edelingh, *n. z c.* 83
9 Anna Maria Sneyders, *a. kh.* 64
8 Anna Pronk, *k kh.* w. 3
9 Pieter van Berg, *a kh.* m. 9
8 Jelle Meester, *w kh.* 40
7 Wijnand Egbert Dompfler Bertram, ongedoopt kind van P. P. Bertram, *a. kh.* w. 14
8 Anna Magdalena Dierker, *k. kh.* 22
9 Gesiena Smit, *l kh.* m. 11

Vrijdag 11 October.

10 Johannes Weberg, *n. z. c.* 43½
8 Hendrik Worrenger, *k. kh.* 40
8 Jan Anthonij van Esseveldt, een Burger Weeskind, *w kh* 27
8 Alida Anthonia ten Harmse, jongste dochter van de wed. ten Harmse, *w. kh.* 31
9 Pieter Holleman, *k. kh.* 1½
9 Anna Catharina Dina Mulder, *k kh.* 51
8 Maria Kooning, wed. van W. Meijer, *a. kh.* 63
10 Otta Cornelia de Weerd, *a. kh.* 2
9 Margaretha Costen, huisvr. van H. Hamer, *a. kh.* 46
9 Hillegon Boekhout, *k. kh.* 25
8 Maria Geertruyda Jansen, huisvr. van B. H. Scheneweg, *k. kh.* 44
9 Hendrik Steffens, *k. kh.* d. 16
9 Johanna Geertruy Coersen, wed H. van Nooy, *w. kh.* 52
10 Nicolaas Menseé, *l. kh.* 43
10 Doortje Kluts, *k. kh.* 7
10 Maria Elisabeth Benoist, huisvr. van N. de Groot, *o. k.* 52
7 Hendrica Traast, *w. kh.* 1

Overl. Jaar.

9 Maria van der Pouw, huisvr. van M. Hamerslag, *k. kh.* 67
8 Hendrik Smit, *a kh.* d. 4
9 Jan Jacob Romans, *z. k.* 1½

Saturdag 12 October.

11 Anna Catharina Wurnars, kind van J. P. Wurnars, *n. kh.* 1
11 Gerardus Kuyters, *a kh.* 39
11 Grietje Barrees, huisvr. van D. Schuurman, *l. kh.* 31
9 Diena Schreeven, *a kh.* 54
11 Maria Geertruy Hillegaart, jongste dochter van H. C. Hillegaart, *l. kh.* w. 10
11 Johanna Wilhelmina Sluyter, wed H. Groen, *no. k.* 70
10 Trijntje de Jongh, jongste dochter van M. de Jongh, *k kh.* 7
9 Johanna Rustige, wed. H. van Drope, *l. kh.* 73
11 Alijda Johanna van Schaik, *l. kh.* ca. 5
10 Hendrik de Haan, *a. kh.* ½
9 Antje Muys, *k kh.* 69
8 Andries Keysbergen, *a kh.* 78
10 Niesje Kool, wed. van B. Tijsze, *a kh.* 88
10 Roelof Wiegman, *k kh.* 80
10 Rijk Hendrikus van Eck, *z. k.* 60
11 Antoinetta Helena Elisabeth Schillekens, *a. kh.* ½
11 Rose Cresp, *l. kh.* 74
11 Franciscus Meijer, zoon van J. Meijer, *a. kh.* m. 11
11 Johanna Wensel, eenigste dogter van W. Wensel, *a. kh* d. 16
10 Barend Joleman, *a. kh* 52
11 Jan Martinus Philippus Rooda, eenigste zoon van K. Rooda, *k. kh* 5
9 Johannes Lambert Libert, *l. kh.* d. 9
10 Wilhelmina Maria Hendrica Jacobij, huisvr. van H. Wolff, *l. kh.* 49
11 Gerrit Kemmena, *a. kh.* 37
10 Cornelis Muys, *k. kh.* 1 en 4 m.

Het getal der Dooden is 225.

PUBLIEKE VEILINGEN

van de onderstaande *Perceelen*, in het Oudezijds Heeren Logement, te *Amsterdam*.

Op Maandag 23 *September*.

Prinsengragt, N. 181. (Een Huis en Erve, op de) over de Kruisstraat, *f* 2475. *van Balkenschoten*.
Haarlemmerdijk, (Een Huis, Achterhuis en Erven, op de) bij de Binnen Visscherstraat, *f* 3100. *Santink*.
Heerengragt, N. 36. (Een Huis en Erve, op de) bij het Reguliers-Plein, *f* 1475. *Rijfkogel*.
Anjeliersstraat, N. 36. (Een dito, in de) bij de eerste Dwarsstraat, *f* 390. *Jonkernout*.
Lindengragt, N. 128. (Een dito, op de) achter de Kathuizers, *f* 150. *v. Blijenburgh*.
Jonkerstraat, N. 19. (Een dito, in de) bij de eerste Dwarsstraat, *f* 303. *Palmboom*.
Warmoesstraat, N. 151. (Een dito, in de) over de Enge Kerksteeg, *f* 4000. *van Wouw*
Utrechtsche Dwarsstraat, N. 157. (Een dito, in de) bij den Amstel, *f* 1000. Opgeh.
Eerste Lauwrier Dwarsstraat, N. 46. (Een dito, in de) *f* 590. Opgeh.
Lange Houtstraat, N. 56. (Een dito, in de) bij de Zwanenburgwal, *f* 324. Opgeh.
Driehoekstraat, N. 8. (Een dito, in de) *f* 18. *Looman*.
Een Grafsteede, in de Oude Kerk, in de Smits-Kapel, vijfde laag, N. 48. *f* 45. Opgeh.
Een Buiten-Verblijf enz., genaamd *de Nederlanden*, op den Singel, tusschen de Leydse- en Raampoorten, N. 55 *f* 7000. *Ede*.

Deze volgende *Perceelen* op *Maandag* 30 September.

Singel, N. 513. (Een Huis en Erve, op de) bij de Geelvinksteeg, *f* 3000. Opgeh.
Toorensteeg, N. 8. (Een Koopmans Winkelhuis en Erve, in de) bij de Singel, *f* 5050. Opgeh.
Kerkstraat, N. 289. (Een Huis en Erve, in de) bij de Spiegelstraat, *f* 2100 Opgeh.
Nes, N. 120. (Een Winkelhuis en Erve, in de) bij de Langenbrugsteeg, *f* 1320. *Peyksren*.
Roekin, N. 74. (Een Koopmans Huis en Erve, op het) bij de Visch-Poort, *f* 3025. Opgeh.
Keetstraat, N. 11 en 12. (De helft in twee dito (onder één dak), in de) *f* 1900. Opgeh.
Egelantiersstraat, N. 299. (Een Broodbakkers Winkelhuis en Erve, in de) op de hoek van de eerste Dwarsstraat, *f* 2800. Opgeh.

Tigchelstraat, N. 54. (Een dito, in de) bij de Gietersstraat, *f* 430. *v. Blijenburgh.*

Lijnbaansgragt, (Twee dito, op de) op de hoek van de Anjeliersstraat, *f* 305 *Reuvekamp.*

Twee Hond Land, op de zuidzijde van Benedenkerk, onder Stolwijk; nog drie morgen drie Hond Land, gelegen als voren, *f* 145. *Broekhuizen.*

Een Grafsteede, in de Wale Kerk, lett. G. N. 10. *f* 40. *Krul.*

Haarlemmerdijk, N. 18. (Een Winkelhuis en Erve, op de) en hoek van de Buiten Visscherstraat; *f* 2615. *de Warm.*

Spiegelgragt, N. 11. (Een Huis en Erve, op de) *f* 2400. *van Os.*

Bikkers Eiland, N. 41. (Een dito, op het) aan het einde van de groote Bikkersstraat, *f* 160. *Rijshagel.*

Buiten Dommerstraat, N. 34. (Een dito, in de) *f* 180. *Loman.*

Buiten Dommerstraat, N. 28. (Een dito, in de) *f* 50. Dezelfde.

Prinsengragt, N. 645. (De helft in een Huis en Erve, in twee Koetshuizen, Stallingen, enz., op de) bij het Doolhof, *f* 2550. *Krul.*

De helft in een Koornmolen, genaamd *de Spinder*, met deszelfs gereedschappen, enz., buiten de Leydsepoort, aan de stille zijde van den Overtoom, op stads grond, N. 227; een Huis, aan de oostzijde van de Molen: en een dito dito, (deze vier Perceelen in één koop) *f* 12000. Opg.

Een Winkelhuis en Erve, met een Tuin daar achter, op het Kuiperspad, buiten de Utrechtsche Poort, N 5. met twee Huizen, (onder één dak) naast het voormelde, N. 5 en 6 (te zamen in één koop). *f* 805. *van Cooth.*

Een Buiten-Verblijf, enz., genaamd *de Nederlanden*, op de Singel, tusschen de Leydse- en Raampoorten, N. 55. *f* 9000. Opgeh.

Deze volgende *Perceelen* op *Maandag* 7 October.

Kerkstraat, N. 56. (Een Huis en Erve, in de) bij de Spiegelstraat, *f* 2980. Opg.

Prinsengragt, N. 89. (Een Winkelhuis en Erve, op de) bij de Vijzelstraat, *f* 1065. *v. d. Hagen.*

Een Huis, buiten de Utrechtsche Poort op het Hoedenmakers-Pad, N. 5. *f* 102. *Reuvekamp.*

Een dito, naast 't voornoemde, *f* 525. *de Valk.*

Een dito, naast 't voorn., *f* 134. *Schouten.*

Angeliersstraat, N. 109. (Een Huis en Erve, in de) bij de Baangragt, *f* 525. *Broekhuizen.*

Egelantiersstraat, N. 78. (Een dito, in de) bij de tweede Dwarsstraat, *f* 490. Dez.

Oostenburger Voorstraat, N. 9. (Een dito, in de) *f* 1000. Opgeh.

Deze volgende *Perceelen* op *Maandag* 14 October.

Een Hofsteede, genaamd *Stad- en Meerzigt*, met deszelfs Heeren Huizinge, enz., in de Naarder-Meer, achter de Naarder-Vaart, N. 6; met een Stuk Groenland, in de Keverdijksche Polder, groot 2 morgen, 1 Hond en 88 roeden, genaamd *het breede Stuk*, en een dito, gelegen als voren, groot 2½ morgen, genaamd *het smalle Stuk*, *f* 6000. Opg.

Nieuwezijds Achterburgwal, N 15. (Een Koopmans Huis, Achterhuis en Erven, (in één koop) op de) bij de Korsjespoort, met het Achtergebouw, uitkomende in de Oude Nieuwstraat, *f* 4950. Opgeh.

Molsteeg, N. 9. (Een Winkelhuis en Erve, in de) *f* 1430. Opgeh.
Dirk van Hasseltsteeg, N. 28. (Een dito, in de) *f* 657. *Looman.*
Elandsstraat, N. 41, 42 en 43 (Twee Huizen, Achterhuizen en Erven, in de) *f* 440. *van Balkenschoten.*
Rozengracht, N. 3. (Een Huis en Erve, op de) bij de Prinsengracht, *f* 1625. *de Vriend.*
Oudezijds Achterburgwal, N. 182. (Een dito, op de) bij de Stoofsteeg, *f* 2100. *Houthuizen.*
Elandsstraat, N. 63, en N. 1, 2 en 3. (Een Winkelhuis, met drie Achterhuizen en Erven, (in één koop) in de) bij de Baangragt, *f* 640. *Eeckhoff.*
Rozenstraat, N 104. (Een Huis en Erve, in de) bij de Baangragt, *f* 300. Opg.
Servetsteeg, N. 24. (Een dito, in de) *f* 295. *v. Someren.*
Een Grafsteede, in de Nieuwe Kerk, op het vijfde Koortje, N. 5. *f* 52. Opg

Deze volgende *Perceelen* op *Maandag* 21 October.

Boomstraat, N. 10. (Een Huis en Erve, in de) bij de Noordermarkt, *f* 700, in slag *f* 50. *Polman.*
Tweede Boom-Dwarsstraat, N. 31. (Een Huis en Erve, in de) *f* 700, in slag *f* 10. Dezelfde.
Smallepad, N. 16. (Een Huis en Erve, met twee Achterhuizen, en een Erf daar achter, (in één koop) op het) bij het Sloterdijk-Straatje, *f* 80. *de Vriend.*
Binnen Wieringerstraat, N. 27. (Een Huis en Erve, in de) *f* 1025, in slag *f* 50. *Eeckhoff.*
Brouwersgragt, N. 108. (De helft in een Winkelhuis en Erve, op de) en hoek van de Dommerstraat, *f* 350, in slag *f* 5. Opgeh.
Nieuwezijds Armsteeg, N. 29 (Een Winkelhuis en Erve, in de) *f* 400, in slag *f* 2. Opgeh.
Derde Goudsbloems Dwarsstraat, N. 7. (Een Huis en Erve, in de) *f* 180, in slag *f* 2. Opgeh.
Eerste Boom-Dwarsstraat, N. 1. (Een Winkelhuis en Erve, in de) *f* 500, in slag *f* 5. Opgeh.
Eerste Lauwrier-Dwarsstraat, N. 2. (Een Winkelhuis en Erve, in de) *f* 610, in slag *f* 10. *Jonkernout.*
Lange Hol, N. 29. (Een Huis en Erve, in 't) bij de Nieuwendijk, *f* 500, in slag *f* 3. Opgeh.

Deze onderstaande *Koornschuit*, is, (bij *Executie*) ter audientie van de Rechtbank van eerste Instantie, te *Amsterdam*, ten verzoeke van PIETER BLAAUW, Scheeps-Timmerman, op de Hoogte van de Kadijk, op de werf *de Toren van Cordaan*, toegewezen 3 October, 1811.

Koornschuit, (Een) genaamd *de Vriendschap*, lang over steven 66½ voet, wijd binnen zijn huid 14 voet en 5 duim, hol in 't ruim 7 voet en 2 duim. Alles Amsterdamsche voeten. *f* 300, en de onkosten; *P. Blaauw.*

STAAT- EN LETTERKUNDIG
MENGELWERK.

VIJFTIGSTE VERVOLG DER BEKNOPTE LEVENSGESCHIEDENIS
VAN
MICHIEL DE RUITER.

In hetzelfde jaar (1670), werd de Heer KOENRAAD VAN BEUNINGEN, als Ambassadeur, naar *Engeland* gezonden, ter waarneming der belangens van den Staat. Aldra was men wederzijds bedacht om zoodanige middelen daartestellen, als het meest konden strekken tot beteugeling der roovers van *Algiers*, waarover VAN BEUNINGEN aan den Lieutenant-Admiraal DE RUITER, per missive, kennis gaf, en de geschiktste middelen hiertoe wenschte te mogen weten. Het antwoord van onzen held was in onderscheidene missives bevat, en behelsde een breedvoerig verslag, zoo van de zeemagt, als bevolking en natuurlijke sterkte van *Tunis*, van *Tripoli*, en ten laatste ook die van *Algiers*; waarbij DE RUITER de nuttelooze pogingen aanmerkte, welke weleer door onderscheidene christene mogendheden zijn aangewend, om die roovers op het vaste land te overmeesteren en te beteugelen, en dat hij zich mede geen betere uitkomst durfde voorstellen; doch dat hij oordeelde, dat het kruissen op en het vernielen van hunne roofschepen de eenige weg zoude zijn, om aan hunne roofzucht paal en perk te stellen; hetgeen alsdan door beide natiën (*Engeland* en den Staat) te gelijk behoorde te geschieden.

Nog dien zelfden zomer verscheen ten bovengemelden einde eene *Nederlandsche vloot*, onder 't beleid van den Lieutenant-Admiraal VAN NES, en eene *Engelsche*, onder dat van den Vice-Admiraal ALLEN, in de *Middellandsche zee*, met dat gelukkig gevolg, dat VAN GENT weldra zes *Turksche roofschepen* van *Algiers* ontdekte, en na dezelve vier dagen te hebben nagejaagd, met behulp der *Engelschen*, op strand jaagde, en verbrandde, stellende vooraf eenige christen-slaven, zich op de roofschepen bevindende, in vrijheid; een zevende roofschip, waarop mede jagt werd gemaakt, ontkwam ter naauwernood het gevaar.

Hoe gelukkig het vredeswerk in *Nederland* thans ook gevestigd scheene, vertoonden zich echter nu weder eenige donkere wolken van zwarigheid en onlusten voor hetzelve, eerst ten aanzien van *Frankrijk*, en daarna van *Engeland*, waartoe het volgende aanleiding gaf: De koning van *Frankrijk* zich, door het drievoudig verbond tusschen den Staat, *Engeland* en *Zweeden*, in zijn toeleg op de *Spaansche Nederlanden*, gestuit ziende, gaf zijn ongenoegen over dit verbond aan den Staat te kennen, na hij vooraf den *Nederlandschen koophandel* en zeevaart reeds met onderscheidene belastingen en andere vijandelijkheden had bezwaard; ook poogde hij, zoo bij *Engeland* als andere Vorsten, den Staat in een hatelijk

daglicht te stellen, om hun hierdoor aan zijne zijde te lokken; het drievoudig verbond te verbreken, en te zamen tegen de *Nederlanders* te ageeren. Men ontdekte aan de zijde der *Engelschen* eene merkelijke verflaauwing van vriendschap omtrent den Staat, waartoe hunne spijt over de nederlaag bij *Chattam*, en 't belang van den zeevaart en koophandel meestal aanleiding gaf. Op het einde van dit jaar kreeg men berigt dat de koning van *Frankrijk*, in het volgende voorjaar, met een magtig leger naar *Duinkerken* zou trekken; en hoewel onze gezant aan 't *Fransche hof* hiervan de ware meening trachtte te weten, werd hij echter volkomen gerust gesteld, als genig oogmerk tegen den Staat bedoelende. Nu ontdekte men ook van de *Zweedsche* zijde eenige weigering in den bijstand, welke men, ingevolge het gesloten verbond, verpligt was den Staat te bieden, wanneer deze door eenigen vijand werd aangevallen. Na eene en andere middelen, tot behoud der vrede, te hebben beproefd, werd besloten tegen het voorjaar een vloot in zee te brengen; bestaande in een aanmerkelijk getal oorlogschepen, fregatten en branders, dezelve te stellen onder het bestuur van den Lieutenant-Admiraal DE RUITER, en hiermede een waakzaam oog te houden op de bewegingen der *Fransche troepen*. Inmiddels drong de Staat bij *Engeland* aan, om mede een oorlogsvloot op zee te doen verschijnen, en gemeenschappelijk met de *Nederlanders* te ageeren, doch te vergeefs.

In Bloeimaand des volgenden jaars (1671) ontving onze held de noodige bevelen tot het toerusten der gezegde vloot, en de eerstvolgende maand liep hij met eenige Maasschepen in zee, naar de vastgestelde verzamelplaats, tusschen *de Maas* en *Ostende*, alwaar hem, van wege den koning van *Denemarken*, den zoon van den *Deenschen Admiraal* ADELAAR werd toegezonden, met bijgevoegd verzoek, dat de koning vurig wenschte, dat hij, gedurende dezen togt, op DE RUITER's schip zoude dienen, om onder zijn opzigt tot den zeedienst te worden bekwaam gemaakt, dewijl de koning hem (DE RUITER) voor een van de beste Admiraals hield, welke ergens te vinden waren. Kort hierna voegden zich de Lieutenant-Admiraal VAN GENT, en de Vice-Admiraal ENNO DOEDES STAR, met eenige *Amsterdamsche schepen*, mede bij de vloot, zoo ook de Lieutenant-Admiraal BANKERT, waardoor de vloot tot een getal van meer dan veertig, zoo groote als mindere schepen, gebragt werd; waaronder Jonker ENGEL DE RUITER, de zoon van onzen held, mede als kapitein, op 't schip *Stad en Lande*, diende.

De vloot, in twee esquaders verdeeld zijnde, onthield zich meest in 't gezigt van *Westkappel* en tusschen *de Maas* en *Ostende*, om de bevelen van Hunne Hoog Mog. af te wachten, en te gelijk de manschappen in het scheepswerk te oefenen, in gevalle de nood hunne bekwaamheid vereischte. In dien staat bleef de vloot nog eenigen tijd kruissen, zonder als nog nadere bevelen te ontvangen; wanneer, op voorslag van het Collegie ter Admiraliteit te *Amsterdam*, besloten werd, de *Amsterdamsche schepen* naar *Texel*, en die van *Rotterdam* naar *de Maas* te doen keeren, dezelve aldaar van de noodige proviant te voorzien, en alsdan weder naar hunne bestemming te doen stevenen, hetgeen ook zeer spoedig volbragt werd, blijvende alleen vijf schepen op de wacht liggen, om alle bewegingen die daaromtrent mogten geschieden gade te slaan. Na de terugkomst der geproviandeerde

schepen, werd de vloot nog met eenige *Friesche* en *Noordhollandsche schepen* versterkt, zoo dat zij thans in' alles uit 62 zeilen, 2379 stukken geschut, 8000 matrozen, en 2768 soldaten bestond, zijnde in drie esquaders verdeeld; welke magt, gedurende dien zomer, zeer veel met zware stormen had te worstelen. Op bekomen vrijheid van Hunne Hoog Mog., besloot DE RUITER met de vloot van koers te veranderen, en zich tusschen *de Maas* en de kust van *Engeland* te plaatsen, en daarna tusschen *de Maas* en 't eiland *Schouwen*.

De togt des konings van *Frankrijk* naar *Duinkerken*, tot monstering van zijn leger, nu afgelopen zijnde, zonder eenig vijandelijk oogmerk te hebben ontdekt, werd bij Hunne Hoog Mog. goedgevonden de vloot terug te roepen, te meer, daar het herfstgetijde reeds zoo verre gevorderd was, en de buitengewone stormen hun voor groote schade aan de vloot deed vreezen, hetwelk echter, niettegenstaande vele landen door watervloed en andere onheilen zeer werden geteisterd, en vele schepen van andere volken of te gronde gingen, of zeer ontramponeerd werden, 's lands vloot geene nadeelen van aanbelang deed gevoelen; zoo dat zij den 25sten van Herfstmaand, en vervolgens, in onderscheidene *Nederlandsche havens* binnen liep; waarbij onze godvruchtige held, met alle regtgeaarde *Nederlanders*, niet nalieten God te danken voor het behoeden van 's lands vloot in zulk een algemeen gevaar; het scheen als of Hij dezelve sparen wilde, om in 't volgende jaar tot een voornaam werktuig van 's Lands behoud te verstrekken.

(*'T vervolg hierna.*)

DAGWIJZER VAN STAATS- EN OORLOGSGEBEURTENISSEN enz., VOOR 'T GEHEELE JAAR.

November.

1 MAURITS tot Stadhouder van *Holland* en *Zeeland* verkozen. 1585. — Trekvaart tusschen *Haarlem* en *Leyden* het eerst gebruikt. 1657.

2 Raadpleging der Edelen te *Brussel*, tegen de *inquisitie*. 1565.

3 De Regeering van *Utrecht* gedagvaard voor ALVA. 1569.

4 Don JAN van *Oostenrijk* komt in de *Nederlanden*. 1576.

5 Zware watervloed in *Zeeland*, waarbij 400 dorpen onderliepen. 1530. — J. COCCEJUS overleden. 1669.

6 Begin van het heldhaftig verbond der *Hollandsche edelen*. 1565. — WILLEM II. overleden. 1650.

7 Werd de stad *Woerden* door de *Franschen* verlaten. 1673.

8 Pacificatie van *Gent*, of verdrag der 17 provinciën geteekend. 1576.

9 Oproerige inval in 't stadhuis te *Amsterdam*. 1747. — Woei een verschrikkelijke orkaan, welke op vele plaatsen, zoo in dit als in andere landen, ijsselijke verwoestingen aanrigtte, en verscheidene menschen deed omkomen. 1800.

10 M. LUTHER geboren. 1483. — J. CATS, overleden. 1577. — Zware brand in 't dorp *de Rijp*. 1657. — De regeringsvorm in *Frankrijk* veranderd, en drie Consuls aangesteld. 1799.

11 Besluit tot 't Nationale Synode. 1617. — G. VOETIUS overl. 1676. — Togt van WILLEM III. naar *Engeland*. 1688.

12 WILLEM III. herovert *Naarden* 1673.

13 Prins MAURITS geboren. 1567. — Synode van *Dordrecht* begonnen. 1618.

14 WILLEM III. geboren. 1650. — Met MARIA STUART getr. 1677. — De steden *Sevenaar*, *Huissen* en *Malburg*, door den Koning van *Pruissen* aan het *Bataafsch gemenebest* afgestaan. 1802.

15 Landing van WILLEM III. in *Torbai*. 1688.

16 Werd de Maatschappij *Tot nut van 't algemeen*, door den Doopsgezinden Leeraar JAN NIEUWENHUIZEN, opgerigt. 1784.

17 *Zutphen* mishandeld door de *Spanjaarden*. 1572. — VONDEL geb. 1587.

18 Tweede groote Vergadering der zeven provinciën. 1716.

19 Twee-en-zeventig dorpen, bij *Dordrecht*, verdronken 1421.

20 *Deventer* geeft zich over aan de Staten. 1578. — *Nederland* treedt toe tot de gewapende neutraliteit 1780.

21 Eerste beding der vernietiging van *Oostende's compagnie*. 1729

22 Het Stadhouderschap erfelijk verklaard in de vrouwelijke linie. 1747.

23 *Groningen* en *Vriesland* verklaren zich staatsgezind 1576. — De *Franschen* verlaten de stad *Utrecht* 1687.

24 ALVA's beeld wordt te *Groningen* aan de kaak gezet. 1576.

25 LEICESTER vertrekt uit de *Nederlanden*. 1586.

26 Oorlogsverklaring van LODEWIJK XIV. aan den Staat. 1688. — De afbreking van de waag, op den Dam te *Amsterdam*, volbragt. 1808.

27 PIET HEIN, te *Delftshaven* geboren. 1577.

28 FREDERICA LOUISA WILHELMINA, Prinses van *Oranje*, geb. 1770.

29 Keizer MAXIMILIAAN verzoekt PIUS IV, te vergeefs, het huwelijk voor de Priesters. 1564.

30 KAREL XII, Koning van *Zweden*, door een' kanonskogel gedood, waardoor eene groote verandering in 't Noorden ontstond.

BLOEMTUIN-ARBEID VOOR DEN BURGER.

In November.

Volgens de maandtelling der ouden, die het jaar met de maand Maart begonnen (gelijk wij in ons laatstvoorgaande stuk reeds aangeteekend hebben) is deze maand de negende, waaraan zij ook haren naam van *November* ontleend heeft; want in 't *Latijn* heet *negen* NOVEM.

SLAGTMAAND wordt zij genoemd naar het algemeen gebruik hier te lande, van namelijk, vóór het einde derzelve, de vleeschkuipen te voorzien, tegen den ophanden zijnde winter: eene hoogst nuttige huishoudelijke bezigheid, waaraan de arbeidzame en zindelijke *Hollandsche vrouw*, niet weinig te kennen is: echter, over het algemeen genomen, alleenlijk de vrouw uit den achtenswaardigen burgerstand. Die bezigheid verschaft een streelend huisselijk genoegen; 't vermaak waarmede het gekochte beest, door geheel het gezin, beschouwd wordt, is aandoenlijk: geen wonder! 't is gekocht uit de zorgvuldiglijk bespaarde vruchten van onvermoeiden vlijt. — Hoe hartelijk wenscht men elkander geluk met den koop, en dat de voorraad in gezondheid gebruikt moge worden! — Hoe bezig is nu niet de brave huismoeder! wat al zorgs draagt zij niet voor eene gezonde zindelijkheid! — welk een schat van kundigheden en winstbarend overleg toont zij te bezitten, in het toebereiden van den winter-voorraad! — wat al kostelijke lessen deelt zij, onder den arbeid, uit, aan hare frissche dochters, die haar aller-

lerlei handreikingen doen! — De tafel waarop zij een proefje van den voorraad brengt, is, voor het te vreden gezin, meer dan een Konings disch; men verliest zich in 't bedenken van de smakelijke maaltijden, welke in den aanstaanden winter voorhanden zijn. — Wanneer de kuip geopend wordt, is 't als een feesttijd, en de zorgen van de vrouw, zoo wel als de naarstigheid van den man, worden duizendvoudig beloond, door het huishoudelijk geluk, 't welk hun, door middel van die zorg en naarstigheid, aangebragt is geworden.

Daar men in deze maand vele zware winden, koude nachten en sterke regenvlagen te wachten heeft, moet men de teedere planten zoo veel mogelijk daarvoor trachten te beveiligen, en de fruitboomen, ook jonge kwekelingen van de wilde boomen, door bekwame latten of stokken verzekeren.

Heeft men grond die verbeterd moet worden, zoo brengt men mest op denzelven aan, doch niet vóór het vriest; men laat de aangebragte mest intusschen op hoopen liggen, tot dat de vorst voorbij is, wanneer men dezelve moet onderspitten. — Het zeer nuttig mesten van den grond zegt men dat hier te lande is uitgevonden, en wel bij geval, ten tijde van Keizer MAXIMILIAAN. Zeker landman te *Zoeterwoude*, bij *Leyden*, had zijn mest, asfche, bagger, en andere vuiligheid, op een' verlaten' hoek lands geworpen; doch na verloop van tijd dien mesthoop weggeruimd hebbende, bevond hij dat de grond aldaar vruchtbaarder was dan elders; waarom hij naderhand zijne andere onvruchtbare akkers ook met mest enz. bedekte, waarvan hij welhaast de wenschelijkste vruchten plukte, en waardoor hij inderdaad het gansche menschdom aan zich verpligt heeft.

Thans is het tijd om eenige loten van de wijngaarden, en wel die vroege druiven dragen, af te leggen: men legt eenige in potten, die men naderhand in de trekkassen overzet, om ze vervolgens, aan stokken gebonden, in de kamers en zelfs op de tafel, beladen met druiven, te zetten, dat een zeer vermakelijk gezigt geeft.

Het afleggen in potten geschiedt, door de gekorte en gespletene scheut van onderen door den pot te steeken, tot zoo verre als noodig is, waarna men den pot met goede aarde vult. Het spreekt van zelf dat de scheut zoo lang aan den moederstok moet blijven tot dezelve genoegzaam geworteld heeft. Nu is het ook tijd om de wijngaarden te snoeijen, en indien dezelve tegen een' muur of schutting op het zuiden staan, en men geene glazen daartoe gebruikt, legt men stukken lei op de wortels tusschen de aarde, dat de wijngaard voortzet en de druiven vroeger doet rijpen.

De zededichter CLAAS BRUIN, trekt uit de beschouwing van dat edel gewas de volgende les:

Aanmerklijk is het dat de ondienstigste aller boomen
Tot geen gebruik bekwaam, den kroon der vruchten draagt.
O zedespiegel! daar we in zien hoe 't God behaagt,
Een nederige ziel, zoo dierbaar in zijne oogen,
Schoon hier van elk versmaad, inwendig te verhoogen
Met eere en blijdschap, en verlichting in 't verstand;
Om dat de wijnstok die Hij in haar heeft geplant,
Gewillig is tot steeds de schoonste vrucht te geven
Van lof, geduld en liefde, en alles wat in 't leven
De zoetheid overtreft der rijpste muscadel,
Al woedt de wereld op haar laagheid nog zoo fel.

Indien het zacht weêr is kan men nog voortgaan met het verplanten van rozeboomen jasmijnboomen, kamperfoelie, syringen en anderen: ook plant men in het begin van deze maand de hyacinten, narcissen en jonquilles, in potten, en plaatst dezelve in een matig warm vertrek, om tegen Kerstijd bloemen te hebben.

Zoodra de koude eenigzins sterk wordt, bedekt men de ranunkels, hyacinten, en andere bloemen, die geen vorst kunnen verdragen, met los stroo; ook moeten de teedere zaaijelingen die nog voorhanden zijn, tegen de koude beschermd worden; dezelve evenwel telkens wat lucht gevende, op dat zij niet verstikken. Een weldenkend bloemenvriend zal zulks met vermaak doen, uit inzigt van het genoegen, waarmede het aanstaande voorjaar hem dien arbeid rijkelijk zal vergelden:

Als hij natuur weêr ziet ontwaken,
Doet zij hem nieuw genoegen smaken,
Aan stedelingen onbekend;
Als hij de scheutjes door ziet breken,
Ziet hij natuur rondom zich preêken,
Hoe de Almagt heil bij zoetheid zendt.

De potten met auricula's worden nu, bij vele liefhebbers, op zijde gelegd, met de planten naar de zon gekeerd; vooral geschiedt zulks wanneer er vele zware regens vallen; want de groote vochtigheid doet de bladen van deze planten verdorren, gelijk te zware koude de geheele plant doet uitgaan: anderen, intusschen, keuren deze handelwijze geheel af, alzoo zij ondervonden willen hebben, dat de kleuren daardoor verminderen.

VIERDE VERVOLG, *der* ANTWOORDEN, *op*

RAADVRAGENDE BRIEVEN,

betreffende het WETBOEK NAPOLEON.

MIJNHEER!

Gaarne zoude ik, u een volledig antwoord zenden op uwe vraag, wegens het verschil waarin gij u met uwen gewezen' vriend, bevindt, over de onderhandsche belofte, waarbij hij zich verbonden heeft om u eene som van zes honderd guldens te betalen, terwijl hij thans, nu het werkelijk op betalen aankomt, beweert en staande houdt, u geene zes honderd guldens, maar slechts vijfhonderd en vijftig guldens schuldig te wezen; zeggende dat de ontvangst van die som door hem in twee ronde zakken zestehalven geschied is, terwijl gij verzekert, dat hij, bij die twee zakken zestehalven, nog vijftig guldens aan payement van u heeft ontvangen; gaarne, zeg ik, zoude ik volledig antwoorden op uwe vraag, of gij niet, in regten, tegen hem bestaan kunt, met het vertoon van de onderhandsche belofte door hem onderteekend; dan mijnheer, thans bevind ik mij daartoe in de volstrekte onmogelijkheid, dewijl ik wegens de voorhanden zijnde onderhandsche belofte niet genoegzaam ingelicht ben: hoor wat, volgens de thans plaats hebbende wetten, van het geval is:

Heeft uw gewezen vriend, in dezen uw tegenpartij, het biljet of de belofte niet alleenlijk onderteekend, maar geheel en al zelf geschreven? zoo *ja*, dan wordt u, in regten, op vertoon van dat briefje, de in hetzelve vermelde som toegewezen; zoo *neen*, dan heeft dat papier zijn regt verloren.

Evenwel zoude hetzelve, in regten, toch gelden, al hadde de onderteekenaar het niet zelf geheel geschreven; mits hij zelf dan toch onder zijne handteekening geschreven hadde, *goed*, of eenige andere *goedkeuring*, houdende, met geheel uitgeschrevene letteren, de som in het briefje vermeld. — Hieruit nu, mijnheer, zult gij zelf kunnen oordeelen, in hoe verre het verschil voor u op een' voor- dan wel nadeeligen voet staat.

Ter uwer verdere inlichting zal ik hier nog bijvoegen (het zoude u heden of in 't vervolg te passe kunnen komen) dat wanneer de som, in de belofte vermeld, verschilt van die, welke bij de daar onder staande *goedkeuring* is uitgedrukt, de verbindtenis gerekend wordt aangegaan te zijn, voor de som welke de minste is, en zelfs ook dan, wanneer het biljet, benevens de *goedkeuring*, geheel en al geschreven zijn met de hand van dengenen, die zich daarbij verbonden heeft, ten zij men kan bewijzen, in welke van beide sommen de misslag begaan is.

Eindelijk dient nog ten berigte in dezen, dat van de bovengemelde bepalingen uitgezonderd zijn, de acten, die gemaakt worden door winkeliers, ambachtslieden, landbouwers, wijngaardeniers, dagblooners en dienstboden.

En hiermede heb ik de eer mij te noemen, enz.

MEVROUW!

Mag ik u bidden, zet toch het verschil met uw' broodbakker over het door hem aan u geleverd brood, naar uitwijzing van zijn' kerfstok, niet voort; al telt gij de dagen en maanden der ontvangst hondcrdmaal uit, ten bewijze dat gij zoo vele broden van hem niet hebt ontvangen, als hij u in rekening brengt; al getuigden alle uwe dienstboden de waarheid van dat bewijs; al waart gij, door een en ander, ontwijfelbaar verzekerd dat de bakker slecht genoeg geweest is om, nu en dan, twee of meer kerfjes in de plaats van één op de kerfstokken te snijden, de stok die onder uwe berusting is, komt volkomen overeen met den genen dien hij heeft; en op die overeenkomst zal de regter, met ronde woorden, uitspraak ten uwen nadeele doen. Dus, mevrouw, waarom zoudt gij verkiezen uw' bakker het genoegen te geven van openlijk over u te triomfeeren? betaal hem en dank hem af: is hij waarlijk een bedrieger, zoo zal zijn geweten hem eenmaal zwaar genoeg voor zijn misdrijf straffen: in regten kunt gij onmogelijk tegen hem bestaan.

Ik ben, enz.

MIJNHEER!

Zekerlijk hadde ik liever gezien dat gij mij bekend gemaakt haddet met den aard der verbindtenis welke gij zegt door geweld aangegaan te wezen, zoowel als met de soort van geweld welke gebezigd is, met den persoon omtrent wien geweld gepleegd is, en met hem dien het geweld gepleegd heeft, dan hadde ik mogelijk mijn door u verzocht berigt in mindere woorden kunnen besluiten; dan, dewijl gij verkozen hebt van dat alles een geheim voor mij te maken (zekerlijk om u daartoe bewegende redenen, waaronder welligt die, dat ik niet diep genoeg in uw vertrouwen deel) ben ik genoodzaakt, wil ik eenigzins kunnen hopen van u te zullen vergenoegen, al het volgende voor u aanteteekenen:

Indien iemand geweld is aangedaan, om hem eene verbindtenis te doen aangaan, en hij, door dat geweld gedrongen, die verbindtenis ook werkelijk aangegaan heeft, zoo is dezelve van nul en gener waarde; die de onderteekening bekomen heeft, kan er niets mede uitrigten; want, het gepleegd geweld bewezen zijnde, heeft dezelve alle verbindende kracht verloren.

Denk echter niet mijnheer, dat de nietwaardigheid van eene verbindtenis te ontgaan is, door het geweld te laten plegen door een' derden, dat is door een' ander' dan hij, ten wiens behoeve de overeenkomst of verbindtenis gemaakt wordt; geenszins; al hebbe deze niet zelf het geweld gepleegd, maar een' ander', een derden daartoe gebruikt, het kan

hem niets baten: zoodra bewezen is, dat men door geweld genoodzaakt is geworden eene verbindtenis aan te gaan, om 't even wie het geweld gepleegd hebbe, is, gelijk ik gezegd heb, de aangegane verbindtenis van nul en gener waarde.

Maar nu valt de vraag wanneer, op goeden gronde, kan gezegd worden dat geweld gepleegd is; of, met andere woorden valt nu de vraag, wanneer geweld plaats heeft. In antwoord daarop dient, dat alle daad of bedreiging *geweld* genoemd kan worden, wanneer dezelve zoodanig van aard is, dat zij indruk maakt op iemand die wel redeneert; dat zij hem vrees kan inboezemen, voor dat hij zijn persoon of goederen aan een merkelijk en dadelijk aanwezend nadeel zoude blootstellen. Intusschen begeert de wet, dat bij het beoordeelen van zulk eene daad of bedreiging, acht gegeven zal worden op den ouderdom, de kunne, en den staat des persoons, die zich beklaagt van geweld aangedaan te zijn; en ook daaromtrent is de wet ten uiterste billijk: een vrouw of meisje wordt doorgaans ligter verschrikt; vreest doorgaans spoediger en ongegronder dan een man; en bij dezen geven de gevorderde jaren meer doorzigt, meer vastheid van redeneerkracht, dan de jongeling doorgaans bezit; ook is iemand van geringen stand ligter bevreesd te maken voor nadeel in persoon of goederen te zullen lijden, dan een man van aanzien en vermogen.

Bij dit alles, mijnheer, moet ik u nog zeggen, dat gepleegd geweld (door wie het gepleegd moge wezen), oorzaak oplevert om eene overeenkomst nietig te maken, al worde het geweld niet regtstreeks gepleegd tegen een der contracteerende partijen; maar tegen zijn of haar echtgenoot, of tegen bloedverwanten in de opgaande of nedergaande linie.

Intusschen wordt de vrees, uit eerbied jegens vader, moeder, of jegens eenig ander bloedverwant, in de opgaande linie, zonder dat eenig dadelijk geweld gepleegd is, niet gehouden voldoende te wezen, tot het vernietigen van eene overënkomst. Let wel mijnheer, dat de wet hier uitdrukkelijk bepaalt, *vrees jegens eenig bloedverwant in de* OPGAANDE *linie.*

Dit hoop ik, zal genoegzaam wezen, om u te kunnen voldoen; vindt gij 't niet alzoo, doe mij berigt van uwe verdere bezwaren, en ik zal niet verwijlen met te toonen dat ik ben, enz.

BESTE VRIEND!

Uwe letteren van eergisteren heb ik in volkomen' welstand ontvangen, ik hoop dat gij dezelve ook onder het genieten van dat wezenlijk geluk afgezonden zult hebben, dan zult gij ongetwijfeld te levendiger genoegen smaken over den pot met goudene geldstukken, welken gij, onder het diep graven in den tuin achter uwe woning, gevonden hebt. „Hoe is 't mogelijk," vraagt gij, „dat men aldaar zulk eenen schat „heeft willen begraven?" De oorzaak daarvan kan, bij voorbeeld, wezen, een tijd van oproer en plondering. Ik zelf heb eene van mijne bloedverwanten, in de jongstledene oproeren in ons land, hare juweelen en verdere kleinodiën, in den tuin van een' derden persoon helpen

begraven. Zulk een begraven ſchat behoeft voorts niet vergeten te wezen; iemand alleen, zonder medeweten van eenig ander mensch, kan denzelven onder de aarde gedolven hebben, en die iemand kan plotſelijk geſtorven, verbannen, of op eenige andere wijze buiten ſtaat geſteld zijn, om dezen of genen berigt van zijn' verborgen ſchat te geven.

Wat uwe tweede vraag, de hoofdzaak uws ſchrijvens, betreft, of namelijk die ſchat niet uw eigendom is, het geen gij tegen uwen huisheer begeert ſtaande te houden, zoo moet ik u antwoorden, vriend, dat gij de zaak maar moet laten ſlippen, dewijl gij de uitſpraak der wet regtſtreeks tegen u hebt. haddet gij het goud op uw' eigen' grond gevonden; ware het huis 't welk gij bewoont uw eigendom, dan ja, dan zoude het gevondene mede uw eigendom zijn; maar nu gij het op eens anders grond hebt gevonden, zijt gij verpligt de helft daarvan aan den eigenaar van den grond uit te keeren; want op de helft heeft hij wettige aanſpraak, volgens de bepaling desaangaande in het WETBOEK NAPOLEON voorkomende.

Het zal u wel ſpijten dat gij, medegeſleept door de vriendſchap welke tusſchen u en uwen huisheer plaats heeft, maar nog meer door uw gul, openhartig karakter, hem kennis van uwe ontdekking hebt gegeven, dan, de zaak is nu niet anders, en gij zijt, gelijk ik gezegd heb, verpligt, hem de helft van het gevondene af te ſtaan.

Zoo uwe ontdekking rugtbaar wordt, zoudet gij nog wel in 't geval kunnen komen, dat u van een' anderen kant de gevondene ſchat betwist wierd; want de wet zegt: „Een ſchat is alle zoodanige verborge„ne of begravene zaak, waarop niemand (N. B.) *zijn eigendom bewij„zen kan*, en die door een louter toeval ontdekt is."

Hier mede aan u verlangen voldaan hebbende, teeken ik mij, enz.

MIJNHEER!

De zaak die gij mij voordraagt, is van zeer groot gewigt, althans zoo ik uwe meening regt gevat heb. Ik denk dat uwe bedoeling neder komt op de vraag: *wie wordt geſteld het langst geleefd te hebben van verſchei-dene perſonen, die respectivelijk de een tot des anders erfenis geroepen zijn, en allen bij een en het zelfde voorval omkomen, zonder dat men weten kan wie het eerst geſtorven is?* zijnde de bedoeling der vraag, wie van de omgekomenen als erfgenaam van de mede-omgekomenen verklaard moet worden, en wiens nakomelingen derhalve zijne plaats kunnen bekleden; of, gelijk men het noemt, voor hem kunnen opkomen.

De wet, mijnheer, bepaalt daaromtrent in 't algemeen, „dat de pre„ſumtie van overleving bepaald wordt, door de omſtandigheden van het „geval, en bij ontbreken van dien, door de kracht van jaren en „kunne."

Wat de omſtandigheden van het geval betreft, daaromtrent verklaart de wet zich niet nader; die omſtandigheden kunnen ook veelvuldige malen anders en anders wezen; van de bedoeling kunt gij u een denkbeeld maken, uit het volgend veronderſteld geval: twee menſchen bevinden zich in een huis hetwelk inſtort, met dat ongelukkig gevolg dat

beiden onder de puinhoop omkomen; maar zij worden zoodanig gevonden, namelijk op zulke onderscheidene plaatsen van het huis, dat het onwedersprekelijk is, dat de eene onder de puin bedolven is geworden, toen de andere nog, misschien, aan 't vallen was; bij voorbeeld, dat zij zich in twee boven elkander zijnde kamers, ieder in één van dezelve, bevonden hebben, en het blijkbaar is dat de instorting van de onderste kamer, die van de bovenste heeft veroorzaakt; nu, dan wordt ondersteld, dat de persoon die zich in de bovenste kamer heeft bevonden, den anderen overleefd heeft,

Maar omtrent de jaren en kunne, naar welke ook de overleving bepaald kan moeten worden, gelijk ik u gezegd heb, bepaalt de wet zich nader, en wel in maniere als volgt: „ Indien zij", zegt de wet, „ die „ gezamentlijk zijn omgekomen, nog geen vijftien jaren bereikt hadden, „ zal de oudste gepresumeerd worden den anderen overleefd te hebben", en waren alle de omgekomenen boven de zestig jaren oud, dan bepaalt de wet dat de jongste van hun gesteld zal worden het langste geleefd te hebben. Gebeurt het voorts dat sommige van de omgekomenen beneden de vijftien jaren, en de anderen boven de zestig jaren oud waren, zoo zullen de eersten gepresumeerd worden de anderen overleefd te hebben.

Nu gevoelt gij, mijnheer, dat hier eene wijde gaping, tusschen nog geen vijftien jaren, en meer dan zestig jaren oud plaats heeft; tusschen die twee bepaalde ouderdommen liggen zeer vele ouderdommen in, en dus kunnen de omgekomenen oud geweest zijn, volle vijftien jaren en daar boven, tot beneden de volle zestig jaren; voor dat geval heeft de wet de bepaling gemaakt, dat de man dan altoos gepresumeerd wordt het langst geleefd te hebben, wanneer er gelijkheid van jaren is, of indien het bestaande verschil geen jaar te boven gaat. En betreffende het mogelijke geval dat alle de omgekomenen van dezelfde kunne waren, „ moet", zegt de wet, „ de presumptie van overleving, die de erfenis naar de orde der natuur „ doet vervallen, toegelaten worden; dus wordt de jongste gepresumeerd „ den ouderen overleefd te hebben".

En dit, hoop ik, zal u ter genoegzame inlichting verstrekken, in welke hoop ik de eer heb mij te noemen, enz.

(*Wordt vervolgd.*)

OPLOSSINGEN *der* VOORDRAGTEN, *geplaatst in ons 9de Ds. 1ste stuk.* (*)

LOGOGRYPH.

Snoep; opgegeven door de Heer G. te *A* — gevonden door de Heeren N. Leergraag, te *W.*; Ks. Kaan, te *Wormerveer* (in een tweeregelig versje); K. Oomheyn, aldaar (in verzen); J. Driehuys Rabe, te *Arnhem*; J. Hesselfelt *Bz*; H.

(*) *Bij de plaatsing der oplossingen in ons laatst voorgaande stuk, hebben wij, op de* latijnsche charade, COSSUS, *vergeten aan te teekenen dat dezelve ook gevonden is voor den Heer* FEIDER.

Dirksen; Feider; Henrikus Arens (in een tweeregelig versje). — De Heer O. zegt:

Het geen men wil dat worde ontkanden
Heb ik in 't woordje STOLP *gevonden.*

LOGOGRYPH-CHARADE.

RATEL; voorgesteld door den Heer Louis Henri Fredric Paul Sarmonde: — gevonden door de Heeren Feider, J. Brans *Jr.*; J. Driehuys Rabe, te *Arnhem*; Mejufv. A. M. J. Rabe, aldaar; de Heeren G. H. Overveld Mulder; J. W. de Raad; J. F. H. Sanders, W. T. Bain (in een tweeregelig versje), N. Leergraag, te *W.*; G., te *A.*; O., (in een tweeregelig versje); H. Dirksen; J. Hesselfelt *Bz.* — Verder zijn de volgende weinige dichtmatige ontbindingen ingezonden:

Ik houd het billijk voor gewis,
Dat RATEL hier de meening is.

F. C. Klingenspoor.

Deze opgaaf zal, naar mijn gevoelen,
Op 't Hollandsch woordje RATEL doelen.

K. Kaan, te *Wormerveer.*

'T *woord* RATEL *is het doel, dit durf ik vrij vertrouwen;*
Want ra *is iets dat men op schepen kan aanschouwen,*
En de ar (*thans, naar den eisch, niet* ar, *maar* nar *genoemd*),
Wordt als vermaaklijk in den wintertijd geroemd.
Tel *is gebiedend;* Let, *een naam die wij vaak geven*
Aan vrouwen, en het is gebiedend, daar benevens
Rat *is een schadelijk dier; en, iets waarmee men meet;*
Et, le, te, *woordjes waar men in het Fransch van weet.*

W. R. Idema, te *Opperdoes.*

Hier zal men naar mijn gedachten,
RATEL *wel voor geldig achten.*

K. Oomheyn, te *Wormerveer.*

Men ziet een *ra* op vele schepen,
En de *ar* (thans *nar*) in wintertijd.
Toen ik deez' woorden had gevonden,
En vastgesteld, spande ik mijn' vlijt,

En der uitslag van mijn ijvrig zoeken,
Was het gebiedend *tel*; hierdoor
Kwam mij 't woord RATEL, als het doelwoord
Der logogryph-charade voor.

Henrikus Arens.

2.) BREUKELEN; voorgedragen door den Heer L. J. Hoebé: — ontraadseld door de Heeren G., te *A.*; N. Leergraag, te *W.*; W. T. Bain; T. C. Klingenspoor (in een tweeregelig versje); O.; J. W. de Raad (in een tweeregelig versje); Mejufv. A. M. J. Rabe, te *Arnhem*; de Heeren J. Driehuys Rabe, aldaar; J. Hesselfelt *Bz.*, H. Dirksen, Feider; — De Heer K. Kaan, te *Wormerveer*, zegt:

Reu van 't dierelijk geslacht,
Is 't eerste deel onthoofd,
En *breuk* 't gevaarlijk ongemak,
Dat soms van 't licht beroofd.
Voor een gemaakte *breuk* wordt
Een straf ons opgelegd.
De *reuk*, een zintuig van den mensch,
Is 't dier ook niet ontzegd.

Ke, een verkorte vrouwenaam,
Ligt mede in 't moederwoord,
Ook *kelen*, oorzaak eens geluids
Dat men niet gaarne hoort.
Nel, nog een vrouwenaam verkort,
Verkreeg ik bij dat all',
Dus stel ik vast dat BREUKELEN
Het vraagwoord wezen zal.

Het volgende is van den Heere W. R. Idema, te *Opperdoes*.

Toen ik deze opgave eenmaal slechts
Aandachtig had doorlezen,
Bemerkte ik reeds dat BREUKELEN,
'T bedoelde woord zou wezen.

COQ À L'ANE.

Dat de *reu* een manlijk dier is;
Ja, dat gaat voorzeker vast;
En een *breuk* is, voor ons menschen,
Vaak vrij meer dan slechts een last.
Heeft de mensch den *reuk* ten zintuig,
Menig dier dien fijner heeft.

Ke en *Nel* zijn beide namen
Die men soms der vrouwen geeft.
Kelen is een aklig werkwoord,
Schoon men 't nut daarvan wel weet':
BREUKELEN is voorts het doelwoord;
Ieder weet welk dorp zoo heet.

Henrikus Arens.

De Heer Ts. Cs. Cn. Everts, heeft bij het inzenden van 't moederwoord het volgende gevoegd: „ BREUKELEN werd voorheen *Broeclade*, ook *Broecland* genoemd, wegens de *broeklanden*, nu *veenlanden*, of *veengronden* die in den omtrek van het dorp gevonden werden; hetzelve werd ook wel eens *Broeckede*, *Broekede* en *Broecke* genoemd, volgens Melis Stoke, en de oude Beka. — De geleerde en beroemde historieschrijver J. Kok zegt, in zijn *vaderlandsch woordenboek*, dat *Bracola*, of *Braclede*, hetwelk in 't jaar 1338, door Graaf Rotgerius aan de kerk van *Utrecht* afgestaan werd, de oudste benaming is van BREUKELEN, 't welk aan de linkerzijde van de *Vecht*, ruim twee uren van *Utrecht*, gelegen is.

De Heer K. Oomheyn *Jr.*, te *Wormerveer*, heeft het volgende:

Hier kan men ligtelijk beseffen
Dat BREUKELEN *het doel zal treffen*.

CHARADES.

1.) KOMKOMMER; opgegeven door den Heer C. F. Julius: — gevonden door de Heeren W. R. Idema, te *Opperdoes* (in een tweeregelig versje); J. Brans *Jr.*; Driehuys Rabe, te *Arnhem*; Mejufv. J. M. Rabe, aldaar; J. Hesselfelt *Bz.* — De Heer Ks. Kaan, te *Wormerveer*, zegt:

KOMKOMMER *is een vrucht, en tevens medicijn;*
Dus denk ik dat dit woord hier wel het doel zal zijn.

De

De Heer F. C. Klingenspoor vraagt:

Heb ik het wel of mis
Dat hier KOMKOMMER *'t doelwoord is?*

Dus zegt de Heer Henrikus Arens:

Goedkeuring kan 'k, naar mijn gedachten,
Op 't woord KOMKOMMER *hier verwachten.*

2.) ANIMAL; opgegeven door den Heer J. Driehuys Rabe, te *Arnhem*: — opgelost door de Heeren [illegible] te *A.*; Mejufvr. A. M. J. Rabe, te *Arnhem*; de Heeren J. Brans *Jr.*, K. Oomheyn *Jr.*, te *Wormerveer*, (in verzen); J. Hesselfelt *Bz.*; Feider; W. R. Idema, te *Opperdoes*; O. — Voorts zegt de Heer Henrikus Arens:

En ANIMAL *je l'ai trouvé*
Ce que vous avez demandé.

3.) MONDE; voorgesteld door den Heer D. H., te *Z.*: — gevonden door de Heeren Feider, J. Driehuys Rabe te *Arnhem*, Mejufvr. A. M. J. Rabe, aldaar, de Heer G., te *A.* — De Heer W. R. Idema, te *Opperdoes*, heeft er het volgende op ingezonden:

Hoe! dan Uwmaal had ik reeds nummer 3 doorlezen,
Om te ontdekken wat toch wel 't doelwoord konde wezen,
Zogtans vruchteloos. 'K vroeg toen een' van mijn goede vrinden,
Deze noemde 't mij terstond, schrander in 't ontbinden,
En het woord hij noemde is hier op den kant te vinden.

Dus zegt de Heer O:

Mon tout est une arène, ik had dit pas gelezen,
Of dacht: wat woord is dat! daar heb ik kennis aan.
En verder overdacht kon 't ook wel zamen gaan;
Dewijl mij voor drie jaar ook iets werd voorgelezen,
En dat 't een antwoord was [illegible] op den kant niet staan.

De Heer Henrikus Arens zegt:

[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible] *dernier coup.*

Het volgende is van den Heere K. Oomheyn, te *Wormerveer*:

Le mot qu'on nous a proposé
Est MONDE, *l'ai-je deviné?*

4.) REEBALI; opgegeven door den Heer Henrikus Arens: — gevonden door de Heeren O., en W. R. Idema, te *Opperdoes*, die ook REEBOK zegt. REEBOK is mede ingezonden door de Heeren G., te *A.*, Feider, F. C. Klingenspoor, J. Driehuys Rabe, te *Arnhem*, en Mejufvr. A. M. J. Rabe, aldaar. De drie

laatstgenoemde Correspondenten hebben, behalve REEBOK, ook REE-UBIT, ingezonden. — Wij geven voorts in bedenking of de mede ingezondene oplossingen met OOILAM en BULHOND wel voldoen aan de laatste bepaling in de opgave, die dus luidt: „Mijn geheel heeft „daarenboven zijn' oorsprong uit mijn eerste;" dat is uit mijn eerste deel, gevolgelijk, of een OOILAM wel zijn' oorsprong heeft uit een *ooi*, en een BULHOND uit een' *bul*?

De Heer K. Oomheyn *Jr.*, te *Wormerveer* zegt:

Door koe *en* kalf *te zaam te binden*,
Kan men hier het begeerde vinden.

OVER DER SCHEEPVAART

DER

ROMEINEN.

(*Tweede vervolg* (*)).

De vrede tusschen *Romen* en *Carthago*, 23 jaren geduurd hebbende, werd dezelve eindelijk verbroken door het beleg van *Saguntе*, eene stad, verbonden met het gemeenebest, welke HANNIBAL, door eed de onverzoenlijke vijand van de *Romeinen*, durfde aantasten, tegen de trouw van het verdrag met ASDRUBAL gesloten, 't geen de oorzaak van den tweeden *Punischen oorlog* was, die 17 jaren duurde. Ieder weet dat HANNIBAL in *Italiën* rukte, en zich, na vele overwinningen, waarin hij de *Romeinen* in stukken hakte, nabij *Romen* kwam legeren. Om afwending te maken, had SCIPIO last naar *Siciliën*, en van daar naar *Africa* te gaan; en het is te verwonderen, dat hij in zes maanden tijds, te rekenen van den dag waarop de boomen geveld werden, tot zijn oogmerk kwam, om 20 galeijen van 5 banken, en 30 van 3 drie banken te bouwen. Hij wapende dezelve, rustte ze uit, en stelde ze in staat om zich bij de vloot, tot den aanslag bestemd, te voegen. HANNIBAL werd, zoo als men mede weet, in *Africa* terug geroepen, en door SCIPIO overwonnen, 't geen de *Carthageniënzers* dwong den *Romeinen* om vrede te verzoeken. Het verdrag, waaraan zij zich onderwierpen, hield in, dat zij voortaan niet meer dan tien galeijen zouden kunnen hebben, en dat alle hunne overigen den *Romeinen* zouden geleverd worden, aan welke zij ook alle de vaartuigen, op hen veroverd, wedergaven. Men bepaalde zelfs de grootte der schepen die zij in het toekomende voor de visscherij en de reizen zouden gebruiken. SCIPIO deed 500 vaartuigen, met banken van allerlei grootte, in hun gezigt verbranden.

Toen was het dat de *Romeinen* zich volstrekte meesters der zee zagen, na het gebied daarover aan die van *Carthago* te hebben ontnomen, 't geen den koophandel zeer bloeijend maakte, en *Romen* in een' overvloed van allerlei zaken stelde.

(*) *In het* eerste vervolg (*laatstvoorgaande* Merc. *bladz.* 149. *in den laatsten regel van den tekst*) staat, LATATIUS, *moet zijn* LUTATIUS.

Eenigen tijd daarna hadden de *Romeinen* een' oorlog te voeren tegen PHILIPPUS, koning van *Macedoniën*, die, geholpen door HANNIBAL, uit zijn vaderland gebannen, verscheidene schepen in zee gebragt had; dan, in het jaar 556, door den Burgemeester QUINTIUS FLAMINIUS overwonnen zijnde, vroeg hij den vrede, waarvan één der voorwaarden was, dat hij de *Romeinen* alle zijne bedekte galeijen leveren, en niet dan eenige brigantijnen overhouden zoude. . Men liet hem die ontzaggelijke galei van zes roeibanken, vermits derzelver grootte haar onnut maakte; niet te min diende zij in 't vervolg, om PAULUS EMILIUS, Burgemeester, overwinnaar van PERSEUS, zoon van denzelfden PHILIPPUS, weder naar *Romen* te geleiden. Het was eigenlijk in dezen oorlog tegen PHILIPPUS, dat de *Romeinen* zich begonnen te mengen in de zaken van *Griekenland*.

ANTIOCHUS, Koning van *Syriën*, bijgenaamd *de groote*, zich ontzaggelijk gemaakt hebbende ter zee, maakte de *Romeinen* ijverzuchtig, die aan zijn' kant de magt trachtten te verzwakken; daarom was het dat hij, aangezet door HANNIBAL, die overal zijn' haat tegen de *Romeinen* verpreidde, en, op verzoek van THOAS, Koning der *Etoliers*, hun den oorlog verklaarde, welke slecht voor hem uitviel, ter oorzake van zijne besluiteloosheid en onbekwaamheid. De Burgemeester ACILIUS GLABRIO, sloeg hem geheellijk, in den slag van *Thermopyles*. In hetzelfde jaar, namelijk in het jaar 563, nam de *Prætor* LIVIUS het bevel over de *Romeinsche vloot* op zich, tegen welke ANTIOCHUS 100 schepen, onder het geleide van POLYXENIDAS, stelde, en welke op de *Ionische kust* door de *Romeinen* werd verslagen. De bevelhebber vond echter zijne schadeverhaling; want hij overviel, bij het eiland *Samos*, de vloot der *Rhodiërs*, vereenigd met een gedeelte van die der *Romeinen*; 20 schepen werden genomen en naar *Ephezen* gevoerd; maar EMELIUS REGILLUS, LIVIUS opgevolgd zijnde, overwon bij *Myonesus*, met een vloot van 80 zeilen, die van ANTIOCHUS, zamengesteld uit 100 bedekte galeijen, en onder bevel van HANNIBAL en POLYXENIDAS. De *Romeinen* namen 13 van dezelve, verbrandden de anderen, of boorden ze in den grond. ANTIOCHUS, vervolgens, te land, door DOMITIUS geslagen zijnde, of veeleer door de beide SCIPIO's, verkreeg den vrede niet dan op voorwaarde, van dat gedeelte van *Azia* te zullen verlaten, 't geen tusschen de zee en den berg *Taurus* is; zich te bepalen tot zijn koningrijk; de *Romeinen* zijne schepen van oorlog te leveren, en niet dan 10 brigantijns te behouden, zonder dezelve aan gene zijde der twee voorgebergten van *Cicilië* te mogen zenden. Zijn zoon, ANTIOCHUS EUPATOR, in het vervolg den vrede niet naargekomen zijnde, verbrandden de *Romeinen* zijne schepen. HANNIBAL, gevlugt bij PRUSIAS, Koning van *Bithynië*, die toen in oorlog was met EUMENES, Koning van *Pergamenien*, bondgenoot der *Romeinen*, gebruikte eenen zonderlingen krijgslist. Een groot getal aarden fleschen met slangen gevuld hebbende, liet hij deze fleschen, in 't midden van 't gevecht, in de vijandelijke schepen werpen, 't geen de soldaten der vijandelijke vloot in verwarring bragt en deed verschrikken, welke vloot, hoe wel grooter, de vlugt nam.

A. Bredie *Jr.*

('T vervolg hierna.)

VERVOLG *van het* IETS *over de* WREEDHEDEN *der* DAHOMANS, *bewoners van* Dahomy, *een rijk in* Afrika.

(Zie ons Negende Deels tweede ſtuk, bladz. 94).

Bij de begraving van den koning, die drie dagen na zijn' dood geſchiedt, gaat het niet beter in 't werk; het gansche rijk is alsdan in oproer, het volk ſlaat zich op de borst, werpt zich op den grond, en vertoont zich als volkomen zinneloos; wapent zich, en bedrijft, daar er eene volſtrekte regeringloosheid plaats heeft, allerlei gewelddadigheden, zonder dat eenige ſtraf op dezelve te duchten is. Als de koning in het graf bijgezet is, worden alle die in het algemeene oproer geſneuveld zijn, in hetzelfde graf geworpen. „Behalve dezen", lees ik verder, „wordt „een groot aantal menſchen opzettelijk daartoe omgebragt", alzoo dat de troonsopvolger, in zijn eerſte bezoek bij het graf van zijn' vader, een weg geheel van bloed doorweekt aflegt. In 1789 nam de troonsopvolger, bij het gemeld zijn bezoek, acht en twintig manſperſonen, gebonden, mede, die van afſtand tot afſtand op zijn bevel gedood werden; want hij had, alvorens te vertrekken, gezegd: *Om mijn' vader te zien, wil ik den geheelen weg over door bloed treden.*

Zoo wreed als dit alles is, zoo wreed zijn der *Dahomannen* lijfſtraffelijke regtsplegingen, welke geſchieden door zekere boden van den Koning, die *halfhoofden* genoemd worden, om dat zij half kaal geſchoren zijn; voorts dragen zij, aan het overige van hun haar vast gemaakt, een half dozijn ſnoeren van aaneengeregene menſchentanden, die van over den regter ſchouder, borst en buik, tot aan de ſlinker knie afhangen.

Deze *halfhoofden* brengen den Koning het hoofd van den veroordeelden in een' zak, wanneer het vonnis elders door hen ter uitvoer gebragt is: onder anderen is altoos een gevolg van de veroordeeling, de ſlavernij van alle de bedienden, bloedverwanten en vrienden van den veroordeelden. Het vonnis over een' misdadiger uitgeſproken, gebiedt ſomtijds het aan ſtukken kappen van zijn ligchaam, het inſlaan der herſenen, of het openrijten van zijn ligchaam; en zulk een vonnis wordt uitgeſproken, zoowel wegens een gering misdrijf, zonder opzet gepleegd, als wegens voorbedacht en ſnood geweld; echter hebben, te midden van deze onmenſchelijke ſtraf-oefeningen, de openbare dieverijen nog bij aanhoudendheid plaats.

Een bewijs van der *Dahomannen* wreeden aard, ontmoeten wij ook in hun gedrag omtrent de krijgsgevangenen, welke het ongeluk hebben van in hunne handen te vallen. Bij de tijding eener behaalde overwinning worden de hoofden der overwonnenen ten toon geſteld, de rompen der geſneuvelden worden aan boomen opgehangen, en de hoofden derzelve worden voor den Koning verzameld, terwijl de krijgsgevangenen op de onmenſchelijkſte wijze mishandeld worden. „Men ſtelt zijn' roem", heeft men desaangaande verhaald, „in huizen te bouwen en gronden te pla„veijen met bekkeneelen en beenderen (waarvan wij boven reeds een ſtaaltje aangehaald hebben), „en men ſlagt daartoe honderden op de „graven der Koningen; waarbij men nog honderden opoffert, tot dank

„ voor de overwinning. In 1785 zong men zich schor aan 's Konings „ krijgsroem; en een bouwmeester werd gelast de muren van het „ paleis met bekkeneelen te versieren. Deze, bij den aanvang eene „ juiste berekening verzuimd hebbende, was met den bouw reeds verre „ gevorderd, toen hij zijnen voorraad te klein bevond te wezen; hij verzocht alzoo zijn werk te mogen hervatten, om de bekkeneelen wat „ wijder van elkanderen te plaatsen, ten einde geregeld uit te komen; „ dan, de Koning weigerde zijne toestemming te geven, zeggende, nog „ hoofden genoeg te zullen vinden, om het werk op den gezetten voet „ te vervolgen. En na de maat behoorlijk genomen hebbende, bevond „ men nog 127 bekkeneelen te kort te komen: de hokken, waarin de krijgs„ gevangenen opgesloten waren, werden terstond geopend, en het vereischte getal slagtoffers daar uit genomen, die allen, in koelen bloede, ont„ hoofd werden, na hun aangezegd was, waartoe men hun noodig had".

(*Het slot hierna.*)

FRAGMENTEN.

In de eerste oogenblikken, waarin een ontwerp ontstaat, verleidt de verbeelding, nog betooverd door de inspanning harer krachten, den geest, en verblindt dien, met opzigt tot de hindernissen, welke hetzelve kan naar zich sleepen. Gewoonlijk onderwerpt men het eerst des anderen daags, aan eene naauwkeurige beoordeeling.

Het is verschrikkelijk, maar belangrijk, mijn vriend, de menschelijke hartstogten waar te nemen, wanneer zij hunnen vrijen loop hebben; als dan ontwikkelen de plooijen van zijn hart; alsdan kan het oog, in de kronkelige holen van dit onuitredbaar doolhof, de verwoestingen volgen van den haat, de vervoeringen der eerzucht, de geestdrijverij der begeerlijkheid, de schielijke opwellingen der roemzucht, en de ontwerpen tot fortuin. Zoodanig schouwspel zou de *Vesuvius* opleveren, wanneer zijne geopende ingewanden de nieuwsgierige en beangste navorschingen het gezigt der stookplaatsen aanboden; alwaar zich de brandstoffen der uitbarstingen opëen hoopen, in gisting geraken, en onophoudelijk woelen.

Het gevaar is de toetssteen der zielen.

Het eigenbelang is, in alle omstandigheden des levens, de vermogendste, zelfs de eenige duurzame knoop, die de menschen aan de gebeurtenissen verbindt, door eene algemeene zaak, die weinig belangneming inboezemt, tot bijzondere persoonlijke belangen te vormen, welke sterk treffen.

De ware aard der geheime woelingen is, dat zij de belemmeringen in hulpmiddelen herscheppen, met de zwarigheden spotten, somtijds zelfs behagen vinden in die te scheppen, ten einde het vermaak te hebben van over dezelve te zegevieren.

Heilig is de ftem der natuur; hare wenken zijn wetten, die wij niet zonder fchade overtreden kunnen. Wie dat niet tracht te worden, waartoe de natuur hem beftemd heeft, blijft in zijn' wasdom ftilftaan; en wie iets anders tracht te worden, die wordt een misgeboorte, welk men niet zonder tegenzin kan aanzien, en niets van dat alles is, waaruit het werd zamengefteld. Een dringend, woest, geweldig wijf, en een bloohartig, zwak, verteederd man, zijn beide ondragelijke, onbruikbare fchepfels, wijl elk iets wezen wil wat hij niet zijn moet, en dat niet is, wat hij wezen kan. „ Wilt gij altijd goed, bemind zijn," zegt Rousfeau, „ zoo volg fteeds de wenken der natuur."

De vrouw moet weten dat zij eene vrouw, en wat eene vrouw is, gelijk de man moet weten welken aanleg hij heeft, en tot wat einde hem die aanleg gegeven is: wie dat niet weet, is onverlicht in de belangrijkfte zaak, waarin de mensch verlichting noodig heeft.

Niets maakt ongelukkiger, en kan meer verwoesten, dan eene vrouw die zich overgeeft aan elken indruk dien hare zenuwen, bij de geringfte aanleiding, ontvangen. Men verwijdert zich uit haren kring, even als men een drukkende onweêrs lucht ontwijkt, waarin men ademen noch leven kan. — Niets is fchooner en aantrekkelijker dan eene vrouw, die haar gevoel beftrijdt en overwint, wijl het haar wil overwinnen, en daartoe regt meent te hebben. De ftraal dien de bewustheid van dien zege haar in 't oog doet fchijnen, gelijkt het zachte licht der maan, verkwikt onze ziel, en fpoort ons aan om ook te ftrijden, en ons zelven te overwinnen.

Niet te vergeefs is het oog op zoo velerlei wijzen verzorgd; want het kan zoo ligt gekwetst worden: eene onherftelbare fchade zou het wezen, wanneer het gekwetst wierd; en evenwel heeft de mensch twee oogen, maar het meisje flechts één eer.

. . . .
Ze ontwaakt uit 's winters koude nacht,
De fluimrende natuur;
Gedoscht in volle lentepracht,
Geeft ze alles leven, vuur;

Den blijden zanger in de lucht;
In 't dal de nachtegaal;
Het zuide windje dat er zucht;
Den hoogen zonneftraal;

En alles, alles, hier en daar;
Hoe fpreekt het tot ons hart!
De lente geeft de Alzegenaar,
Verwijdert alle fmart.

Zoo zij uw lente, vreugderijk,
Vol leven en vol vuur;
Uw levenslente zij gelijk
De lente der natuur.

Natuur is altijd wijs en goed,
Haar leven volgen wij.
Het bloemtje dat ons oog voldoet
Wordt vrucht en artzenij.

MEDEGEDEELD STUKJE.

DE JAREN.

Gij vlugtige jaren
Zijt bronnen van vreugd,
Wanneer wij slechts staren
Op 't heilrijk vergâren
Van zuivere deugd.

Wanneer we u genieten,
Bezield door geen zucht,
Dat ge ons moogt ontschieten,
Bevrijd van verdrieten,
Hoe billijk geducht.

Wanneer wij, doordrongen
Van edel gevoel,
Steeds hebben gedongen,
Naar deugd, nooit volzongen,
Dan treffen we ons doel.

Wanneer wij bedenken,
Dat Hij die regeert
Ons 't beste zal schenken;
Dat niets ons kan krenken
'T geen Hij niet begeert;

Dan snelle het leven
Daarheen als de wind,
Niets kan hem doen beven
Die tot het bestreven
Van deugd is gezind;

Dan doet het ons, moedig,
Ten grafboorde gaan;
'T verdwijne dan spoedig
Het doet overvloedig
Gelukken ontstaan.

'T stelt ons, die in 't duister
Hier hebben verkeerd,
In eeuwigen luister,
Waar nimmer de kluister
Der zonde vermeêrt;

Waar duurzamer zegen
Ons stoorloos verzelt,
Dan wij hier verkregen,
Langs wondere wegen,
En daar eeuwig welt.

Indien onze jaren
Nog, zoo als voorheen,
Veel talrijker waren,
De zonde-gevaren
Vermeêrden met een.

Zoo minder een scheiding
Ons hier overviel';
Veel meerder verleiding;
Meer onheil-verbreiding
Ontrustte onze ziel.

Neen snelvliedend leven,
Verbonden aan 't graf,
Gij *moet* ons begeven,
Om hooger te streven;
Dus zijt gij geen straf.

De dood doet ontwaren
Wat nooit iemand zag,
Bij de engelenscharen,
Waar reeksen van jaren
Slechts zijn als één dag.

H. W. Carras, te *Zutphen*.

ANECDOTE.

(*Uit het* Hoogduitsch *vertaald*.)

Toen Coenraad *de derde*, in 't jaar 1138, tot Keizer gekozen werd, en de Hertog van *Wurtemberg* zich tegen die verkiezing verzettede, werd hij, in de stad *Weinsberg*, door den nieuwen Keizer belegerd. De Hertog verdedigde zich langen tijd dapper; maar zag zich eindelijk genoodzaakt voor 's Keizers overmagt te wijken. Wel verre dat deze den heldenmoed ook in vijanden vereerd zoude hebben, gelijk het edele krijgslieden betaamd te doen, was hij door denzelven tot zoo verre verbitterd, dat hij besloot alles, met vuur en zwaard, te verwoesten, en de stad tot een puinhoop te maken; de vrouwen alleen vergunde hij, onverhinderd,

de ſtad te verlaten; waarſchijnlijk werd hij daartoe aangeſpoord, door de toenmalige galanterie van het ridderwezen: boven dien werd het der vrouwen geoorloofd, alles wat haar het dierbaarst was mede te nemen, voor zooveel zij het konden dragen. In gevolge van die vergunning nam de Hertogin haar' gemaal op haren rug, om zoo met hem de ſtad te verlaten: alle de overige vrouwen volgden haar voorbeeld. Dit zoo onverwacht als treffend vertoon van edele vrouwelijke huwelijksliefde, trof den Keizer zoo ſterk, dat zijne gramſchap daardoor oogenblikkelijk in bewondering vol aandoening veranderde; ten gevolge van welke hij de ſtad verſchoonde en de mannen, wegens de zonderlinge liefde hunner vrouwen, begenadigde.

Dit edelmoedig bedrijf van dat gedeelte des menſchelijken geſlachts, hetwelk ſommige hebben kunnen goedvinden *het zwakke gedeelte* te noemen, is ook door *Duitschlands lievelingsdichter* vereeuwigd geworden: dan, de komiſche inkleeding van zijne vertelling, de geheel verzonnene treur-komiſche uitloop van dezelve, is verre van lofwaardig te zijn. Het is onverdragelijk eene edele daad door ontijdig boert te zien ontcieren, al zij het dan ook dat het door eenen Gellert gedaan worde.

ANDERE ANECDOTE.

(*Mede uit het* Hoogduitsch *vertaald.*)

Zekere torenwachter te *Meiland*, een zeer gering man, vond eene beurs met twee honderd kronen. Hij liet zijne medeburgers, door de openlijke dagbladen, daarvan berigten. Die de beurs verloren had, verſcheen weldra bij hem, en ontving dezelve te rug, na voldoende bewezen te hebben dat hij eigenaar daarvan was

Deze, doordrongen van blijdſchap en dankbaarheid, bood den torenwachter twintig kronen aan; doch de goede man weigerde dezelve aan te nemen, zeggende: hij had niet meer gedaan dan ieder eerlijk man verpligt was te doen, en dat hij daarvoor niet betaald begeerde te worden. — De eigenaar van de beurs, die volſtrekt dankbaar zijn wilde, verzocht hem dan ten minſten tien kronen te willen aannemen; maar even vruchteloos; daarna bood hij er hem ſlechts vijf aan; doch de torenwachter bleef onverbiddelijk.

De eigenaar van de beurs, verdrietig en beſchaamd over dat de brave man hem ook niet de kleinſte blijk van dankbaarheid vergunde te toonen, wierp de beurs op den grond, met een misnoegen uitroepende: „Ik heb niets, volſtrekt niets verloren, indien gij mijnen dank niet aanneemt." Nu eerst bewilligde de andere in het laatst gedane aanbod; nam de vijf kronen; en — deelde dezelve oogenblikkelijk onder de armen uit.

DE TWEE JONGELINGEN.

Een Kunſtenaar had twee zonen, waarvan de eene zeer lui was, en veel hield van een gat in den dag te ſlapen; maar de andere was naarstig en zeer vlijtig bij zijn werk. Deze eens des morgens zeer vroeg uitge-

gegaan zijnde, vond eene beurs, waarin veel geld was. Hij bragt hem bij zijn' vader die er aanstonds mede na boven liep, op de kamer waar zijn andere zoon sliep, en hem nog te bed vindende, zeide hij, hem de beurs toonende: „Ziet gij groote luiaard, 't geen uw broeder gevonden „ heeft, om dat hij zoo vroeg is opgeweest?" *Lieve vader*, antwoordde deze, *indien de gene die de beurs verloren heeft, in 't bed ware gebleven, zoo als ik, hij zoude dezelve gewis niet verloren hebben.*

Jacobus Driehuys Rabe, te *Arnhem.*

ZINRIJK GEZEGDE.

(*Uit het Latijn*).

CATO, die bijna gelijktijdig met PUBLIO CORNELIUS SCIPIO den *Africaner*, geleefd heeft, verhaalt ons van denzelven, dat hij gewoon was te zeggen, nooit min te doen te hebben, dan wanneer hij niet te doen had; en nooit minder alleen te zijn, dan wanneer hij alleen was.

W. R. Idema, te *Opperdoes.*

AARDIG GEZEGDE VAN *DIOGENES.*

(*Uit het Grieksch*).

Toen iemand die een balk droeg, dezen wijsgeer, vrij hevig met denzelven tegen 't hoofd had gestoten, en hem vervolgens toeriep: „Pas op! „ zie voor u, wijsgeer!" zeide DIOGENES: *Wel vriendje, zeg mij, zijt gij dan voornemens mij nog eens, even als gij gedaan hebt, voor 't hoofd te stooten?*

Dezelfde.

Een behoeftig schrijver, te *Parijs*, vond zich genoodzaakt op de bovenste verdieping van een zeer hoog huis te wonen: toen men hem eens vroeg, waarom hij zulk een hoog verblijf verkozen had, antwoordde hij: *Uit welleventheid:* APOLLO *en* DE MUZEN *komen dikwijls uit den hemel mij bezoeken; hoe hooger ik dus woon hoe minder wegs zij afteleggen hebben.*

W.

NIEUWE OPGAVEN.

LOGOGRYPH.

Vijf lettren zullen u het logogryphwoord geven:
Het doet den reiziger dikwijls angstvallig beven,
Wanneer hij, op zijn' togt, door donkre bosschen zwerft,
Zich voorstelt dat hij ligt daardoor het leven derft.
Begeert gij, lezer! 't woord, door letterkeer te ontbinden,
Gij zult, al 't geen hier volgt, en zelfs nog meerder vinden:
Een voornaamwoord verkeerd; ook een gebiedend woord;
Iets 't wel vermaken tot het kaarte niet behoort;
Een vogel; voorts een spijs, (bemind van vele menschen,)
Verkort genoemd; voegwoordje; iets dat gij niet zult wenschen:

Een krijgstuig, 't welk voorheen, in 's ridders vuist gekneld,
Al menig mensch en beest ter neder heeft geveld;
Iets luisterrijks, en iets dat ligtelijk kan breken;
Iets nuts, waarbij toch ook de wraak wordt vergeleken;
Een noot in 't zangmuzijk, en eindlijk ook een woord,
Welks zaak in 't oude soms, in 't nieuwe nooit behoort.

LOGOGRYPH-CHARADE.

Drie lettergrepen zijn 't die hier het doel verklaren:
'T geheel is eene stad, in Nederland te ontwaren.
Het eerste deel noemt een verzameling van lien;
'T onthoofden doet u een' verkorten mansnaam zien;
Lees 't links, zoo zult gij een gevleugeld diertje vinden.
Door voorts de tweede greep met de eerste zaam te binden,
Maar dan onthoofd, verkrijgt gij andermaal een dier;
En, zoo gij het ontstaart, den naam van een rivier.
Onthoofd het tweede, en lees het links, zoo zult ge ontdekken
Een zangnoot. 'T laatste deel moet veiligheid verwekken;
'T behoort ook tot een spel; 't is een gebiedend woord;
Ontstaart, een naam (*) die tot den vrouwenkring behoort.

CHARADES.

1.) Mijn geheel, waarvan te allen tijde, echter niet door alle menschen, zeer veel werks gemaakt is, bestaat uit drie deelen: het eerst deel is de gebiedende wijze van een *Fransch werkwoord*; mijn tweede is de tweede naamval van een *Hollandsch bepalend lidwoord*; deze twee deelen zamengenomen maken zekeren mannelijken waardigheids-naam uit, en mijn derde deel behoudt alle menschen bij 't leven.

2.) Het geen ik, verkeerd gelezen, beteeken, hebt gij, mij betreffende, alleenlijk te weten, om mij te kennen. Tot nadere inlichting zeg ik u, dat ik uit vier letteren besta, waarvan de eerste twee een *Fransch bezittend voornaamwoord* zijn, en de andere twee, verkeerd gelezen, een verkorte vrouwenaam uitmaken. In mijn geheel ben ik iets zeer aangenaams voor ieder, offchoon ik niemand bij aanhoudendheid beminne.

3.) Ik besta uit drie deelen: mijn eerste deel wordt in den oorlog gebruikt; mijn derde behoort tot twee klassen van woorden; de laatste letter van mijn tweede deel vóór mijn derde deel geplaatst, maakt een twee- lettergrepig woord, hetwelk een vocht beteekent, en mijn geheel dient tot kleeding.

4.) *Consistant d'une syllabe, je marque une ville bien connue, dans notre Empire: en ottant la premiere lettre, on voit un animal feroce; si l'on ote la derniere lettre, on trouvera un batiment, que l'on apperçoit dans toutes les villes.*

(*) *Echter verkort.*

RAADSEL.

Tracht het doel des raadsels, vrinden,
Hier te vinden:
Regts, dan is 't een mannedragt;
Maar, zoo gij het links wilt lezen,
Zal 't iets wezen,
Bij het bouwen hoog geacht.

VRAAG.

Indien men zeker vijfletterig woord voor *Fransch* houdt, dan is het een bijvoegelijk; maar houdt men het voor *Hollandsch*, dan is 't een zelfstandig naamwoord. Welk woord is het?

Het volgend *latijnsche dichtje*, wordt den liefhebberen der dichtkunde, ter vertalinge in 't *Hollandsch*, voorgesteld;

Poma dat autumnus: formosa est messibus aestas.
Ver praebet flores. Igne levatur hiems.

EINDRIJMWOORDEN TER AANVULLINGE,

(*Het onderwerp onbepaald.*)

. . . . . *gewricht*
. . . . . *gerigt*
. . . . . *gaan*
. . . . . *aan.*

Van de ingezondene vraag, wegens het woord BARBET, kan geen gebruik gemaakt worden, om dat het tweede gedeelte van 't zelve, *bet*, niet voor een' vrouwenaam kan worden genomen, dewijl men voor de bedoelde vrouwenaam, BETH, schrijft, zijnde eene verkorting van ELIZABETH.

De ingezondene *logogryph*, betreffende het woord STEENBOK, moeten wij mede ter zijde leggen, doordien tweemaal eene zelfde letter daarin voorkomt; strijdig met onze eenmaal aangenomene wet.

In de *logogryph-charade*, in ons laatstvoorgaande stuk (bladz. 153) opgegeven, staat in den tweeden regel van boven, *en en*; moet zijn, *en* EEN.
——————— onderen, *vertoond*, moet zijn, VERTOONT.

VOORSCHRIFTEN VAN ZUINIGE EN SMAKELIJKE SPIJSBEREIDINGEN.

NB. *Wij zijn verzocht onze geëerde Lezeressen te berigten, wegens het* stoven van appelen en peeren, met beetwortelen (*Zie ons* 9de D. 2de st. bladz 101), *dat het voor het bereiden van appelspent beter is, wanneer de beetwortel in kleine stukjes vorat gesneden.*

Smakelijke bereiding van aardappelen met ossengehakt.

Maak van het toebereid gehakt, balletjes zoo groot als een middenmatige aardappel; laat dezelve, naar gewoonte, half gaar koken; handel er dan mede zoo als ter boven aangehaalde plaatse van de worstjes gezegd is, en giet op de bovenste aardappelen, het vocht waarin de balletjes gekookt zijn. In alle gevallen houde men in 't oog, dat de pot wél digt gestopt moet worden, en het vuur, 't welk juist geen kolenvuur behoeft te zijn, heet genoeg moet wezen.

Smakelijke, krachtige en goedkoope soup.

Kook twee ossen- en één kalfspooten, wélgereinigd, in toereikend water, met wat zout; schuim het zoo lang, tot er geen of weinig meer schuim opkomt. Alles ter deeg gaar zijnde, schept men de pooten er uit, en giet het vocht door eene zeef, of, zoo men deze niet heeft, giet men het in een' pot en laat het bezinken, op dat er geene kleinen beentjes in blijven. Hang dan 't nat weder over, en doe er bij rijst of gort, met of zonder groente, alles naar evenredigheid van 't vocht hetwelk gij hebt, of naar gelang gij de soup dik of dun verkiest te hebben, en laat dit gaarkooken, zoo hebt gij eene smakelijke en zeer krachtige, gezonde en goedkoope soup.

Die niet tegen zenuwen zijn, snijden al het weeke van de pooten af, en stooven het met wat uijen, azijn, zout en peper, zoo hebben zij een' smakelijken nafspijs. Boter behoeft hier niet bijgedaan te worden, om dat er vet genoeg onder het afsnijdsel is.

In hetzelfde nat aardappelen gekookt, zonder of met selderie of andijvie, of een van beiden, geeft mede eene smakelijke en voedzame soup.

Soup van ossenier.

Men wascht de nier of nieren wél schoon, en kookt ze gaar in water met genoegzaam zout, vooral zorgelijk op het schuimen passende: voorts kookt men in dat nat het geen boven gezegd is, dat in het nat van pooten gekookt kan worden, om eene goede soup te hebben.

De nieren snijdt men voorts aan stukjes, ontdoet dezelve van de adertjes, spiertjes enz. die er doorlopen, en stooft ze op met wat uijen, peper, en een weinig zout en boter, waardoor men wéder een aangenaam na-schoteltje bekomt.

TOEGIFT N°. 4.

OPLOSSINGEN *van het* VOORSTEL, *geplaatst in ons* 9e D. *eerste* stuk.

Den Heer J. Hector, *rekenmeester*, werkt aldus:

Stel de pronic voor door x^2+x, en 't quadraat als z^2, dan moet $x^2+x=z^2$ zijn,

en $\sqrt{x^2+x}=z$ de quadr. wortel.

en $x^2+x=z^2$

addeer $(\frac{1}{2})^2=\frac{1}{4}$

$x^2+x+\frac{1}{4}=z^2+\frac{1}{4}$ √

$x+\frac{1}{2}=\sqrt{\frac{4z^2+1}{4}}$

Derhalven $x=\frac{-1+\sqrt{4z^2+1}}{2}$ de pronikwortel.

$2x=-1+\sqrt{4z^2+1}=z$, volgens 't voorstel.

en $\sqrt{4z^2+1}=z+1$ √

$4z^2=z^2+2z$

Of $3z^2=2z$

$3z$ / $z=\frac{2}{3}=\sqrt{x^2+x}$ de quadr: wortel.

$z^2=\frac{4}{9}=x^2+x$ 't gezochte getal.

Hier mede komt overeen de werkwijze van den Heere C. van Schaick Jr., *Schoel- en Huis-onderwijzer* alhier.

Den Heer K. Scholte, te *Edam*, werkt aldus:

Stel de pronicwortel $=x$.

Dan is de quadraatwortel $=2x$.

en $xx+x$ het pronic-getal $=4xx$ het quadraat-getal.

Dus $3x^2=x$

$3x$ / $x=\frac{1}{3}$ dus $x^2+x=4x^2=\frac{4}{9}$ het begeerde getal.

ONTKENNING *van het* VOORSTEL, *geplaatst in ons* 9de D. 2de stuk.

De ingezondene werkwijze, waardoor voor de begeerde getallen gevonden is, 20, 20, 1½, is geheel verkeerd, als zijnde zigtbaar gegrond op een verkeerd begrip van den inhoud des voorstels. Zoo de Heer inzender

dier getallen dezelve toetst, zal hij ondervindinden dat zij niet voldoende zijn: immers, volgens voorst. moet $\frac{1}{4}$ van het tweede (dat is 15) met $\frac{2}{3}$ van 't eerste (dat is $13\frac{1}{3}$; dus zainee $18\frac{1}{3}$), gelijk zijn aan $\frac{1}{5}$ van het derde (dat is $1\frac{1}{3}$), met $\frac{1}{4}$ van het tweede (dat is 5; dus zamen $6\frac{1}{3}$), 't geen veel verschilt; want het eene is $28\frac{1}{3}$ en 't andere $6\frac{1}{3}$.

De heer M., te *Z*......, werkt dus:

Stel het eerste getal $= x$
het tweede —— $= y$
En het derde —— $= z$
Zoo is volgens voorst.

$$\frac{3}{4}y + \frac{2}{3}x = \frac{4}{5}z + \frac{1}{4}y = \frac{2}{3}x + \frac{1}{5}z$$

Dus

$$\frac{3}{4}y + \frac{2}{3}x \quad = \quad \frac{2}{3}x + \frac{1}{5}z$$

$$\frac{3}{4}y = \frac{1}{5}z \quad 20$$

$$15y = 4z$$

Dewijl nu, uit den aard des voorstels, één der onbekenden als bekend genomen mag worden, zoo kan men, bij voorbeeld, y willekeurig nemen: stellende $y = 4$, zoo is $z = 15$

en dewijl $\frac{3}{4}y + \frac{2}{3}x =$ is $\frac{4}{5}z + \frac{1}{4}y$

zoo is $3 + \frac{2}{3}x = 12 + 1$

$$\frac{2}{3}x = 10 \quad 3$$

$$2/\; x = 15$$

Alzoo zijn de begeerde getallen 15, 4 en 15, of anders en anders want neemt men $y = 2$ zoo is $z = 7\frac{1}{2}$ en x mede $= 7\frac{1}{2}$, enz.

(*Meer wegens dit voorstel in ons eerstvolgende.*)

VERVOLG *der* VERHANDELING *over de*

REKENING CÆCIS, OF VIRGINUM.

TWEEDE VOORSTEL.

(*Het derde van* BARTJENS.)

16 *Personen, mannen, vrouwen* en *kinderen*, hebben 74 stuivers verteerd: ieder man heeft verteerd 10 stuivers; iedere vrouw 4 stuivers, en ieder kind 2 stuivers, zeg mij hoeveel mannen, vrouwen en kinderen er geweest zijn.

'T WERK.

16 *personen.*
2 *minste persoonl.*
— *mul. vertering.*
stuiv. 32 (A)

persoonl: verteringen.
10 *stuiv.* 4 *stuiv.*
2 — 2 —
(B) 8 *stuiv.* 2 *st.* (C)

geheele vertering.
74 *stuiv.*
32 — *zie bij* (A)
— *sub.*
(B) 8 / 42 { 5 *mannen.*
2 { 1 *vrouw.*
(C) 2 / —— *add.*
6
16 *personen.*
—— *sub.*
10 *kinderen.*

Men kan de deeling ook, naar verkiezing, anders en anders doen, waardoor het antwoord even dikwijls anders komt, namelijk dus:

8/42 { 2 *mans.*	8/42 { 3 *mans.*	8/42 { 4 *mans.*
2/26 { 13 *vrouwen.*	2/18 { 9 *vrouwen.*	2/10 { 5 *vrouwen.*
— *add.*	— *add.*	— *add.*
15	12	9
16 *perfonen.*	16 *perfonen.*	16 *perfonen.*
— *fub.*	— *fub.*	—
1 *kind.*	4 *kinderen.*	7 *kinderen.*

Dus kunnen op dit voorftel vierderlei antwoorden gegeven worden: er kunnen namelijk geweest zijn:

2 *mannen,*	13 *vrouwen*	en	1 *kind.*
3 ——	9 ——	—	4 *kinderen.*
4 ——	5 ——	—	7 ——
5 ——	1 *vrouw*	—	10 ——

Dat er geen 6 mannen kunnen geweest zijn blijkt, dewijl 6 maal 8 *ftuiv.* 48 *ftuiv* is, en er maar 42 *ftuivers* meerder vertering te verdeelen is. Eén man kan er mede niet geweest zijn, dewijl er dan 17 vrouwen zouden hebben moeten wezen; gelijk uit het volgende blijkt:

8/42 { 1 *man.*

2/34 { 17 *vrouwen.*

maar er zijn in 't geheel flechts 16 perfonen geweest, ergo kan deze verdeeling geene plaats hebben.

'T BEWIJS.

Het getal der perfonen met de minfte perfoonlijke vertering multipliceerende, veronderftelt men weder dat ieder perfoon zooveel als dat minfte verteerd heeft; en door hetgeen zij dan zamen verteerd hebben (32 ftuiv.) te trekken van het geen werkelijk algemeen verteerd is (74 ftuiv), bekomt men het geen er meerder verteerd is (42 ftuiv.) Dat meerdere moet dus verteerd wezen door de genen die hoofdelijk meer verteerd hebben (de mannen en de vrouwen), dan de minfte hoofdelijke verteering (2 ftuiv.). Deze meerder-vertering moet derhalve verdeeld worden in eenige malen 8 (de meerder-vertering van ieder man), en in eenige malen 2 (de meerder-vertering van iedere vrouw), het geen men door het divideren met 8 en met 2 doet: en hieruit blijkt tevens dat men het getal der mans, naar verkiezing, meer of minder kan ftellen, waardoor het getal der vrouwen ook minder of meer wordt; om dat hunne bijzondere meerder-verteringen zamen genomen toch altoos weder de algemene meerder-vertering zullen uitmaken.

BIJVOEGSEL.

Hier, en in de meeste andere gevallen, deze foort van voorftellen betreffende, is men verpligt zich aan heeltallen te binden, om dat een gedeelte van een mensch niet kan eten of drinken; maar is dit het geval niet, zoo blijkt dat men op deze voorftellen oneindig vele antwoorden kan geven; want tusfchen ieder paar heeltallen (hier tusfchen 2 en 3, 3 en 4, 4 en 5) ligt een oneindige reeks van gebroken getallen, alle welke tot het bepalen der antwoorden gebruikt zouden kunnen worden, zoo het voorftel niet van menfchen handelde.

De stelkunst toont weder de onfeilbaarheid dezer werkwijze, en tevens dat er onderscheidene antwoorden gegeven kunnen worden als volgt:

Stel het getal der personen	. . . .	$= a$.
— de algemene vertering	. . . .	$= b$.
— het getal der mannen	. . . .	$= x$.
— — — — vrouwen	. . . .	$= y$.
Zoo is dat der kinderen	. . . .	$= a - x - y$.
Stel de bijzondere vertering van den man	. . . .	$= c$.
— — — — — de vrouw	. . . .	$= d$.
— — — — — het kind	. . . .	$= e$.

Zoo is $cx + dy + ae - ex - ey = b$

$$cx - ex = b - dy - ae + ey$$

$$c - e \;)\; x = \frac{b - dy - ae + ey}{c - e}$$

Of ook $$x = \frac{b - ae}{c - e} \text{ min } \frac{d - e\,y}{c - e}$$

Dewijl er nu twee onbekende grootheden en maar één vergelijking is, blijkt dat men één der onbekenden willekeurig kan bepalen; naar mate men derhalve y ('t getal der vrouwen) meer of minder stelt, zal het getal der mannen minder of meer wezen. Verder blijkt ook uit deze werking weder de gegrondheid van de voorgaande letterkundig werking: dezelve zegt: *Multipliceer het getal der personen met de minste persoonlijke vertering; trek het komende van de algemeene vertering, en deel het overschot door het verschil tusschen de hoofdelijke vertering van den man en die van het kind; komt het getal der mannen; maar stel, bij gedachten, het gezegde overschot een willekeurig getal minder; dat is doe dat willekeurig getal bij de deeling overschieten* (zijnde in de stelkunstige ontbinding het $d - e \times y$), *en deel dat overschot door de hoofdelijke vertering der vrouw, min de hoofdelijke vertering van het kind, het quotient is het getal der vrouwen die er geweest zijn.*

(Het vervolg hierna.)

NIEUWE VOORSTELLEN.

1.) *Iemand zet voor den tijd van 40 jaren zijn geld uit interest, op interest, à 5 pCto., bestaande toen uit een capitaal van f 8000. nu is de vraag, hoe groot het capitaal als dan zal zijn.*

D., te *A.*

2.) *Drie getallen klimmen in een geometrische progressie op het 3e gequadrateerd en met het eerste gemultipliceerd geeft voor product 11664, en de gemeene reden is 2 of 2, welke zijn die getallen.*

W. B.

AMSTERDAMSCHE MERCURIUS.

ZEER KORTE BESCHRIJVING VAN DE WERELDBEROEMDE KOOPSTAD *AMSTERDAM.*

(Zeven-en-dertigste vervolg.)

Merkwaardigheden der Schilderijen, die in de vier hoeken en boven de boogen der Gaanderijen geplaatst waren.

1.) Het Schilderij welk in een der Oostelijke hoeken van de Zuidelijke Gaanderij, boven de Thesaurie Ordinaris stond, verbeelde de zamenzweering der oude Batavieren, welke door Civilis, tot het opvatten der wapenen tegen de Romeinen aangespoord worden, na 't gastmaal welke bij 't maanlicht, in 't heilig woud of Schakerbosch, gehouden was geworden. Dit stuk is zeer fraai geordonneerd, vast getekend en meesterlijk gepenceelt door Juriaan Ovens. 2.) Het Schilderij daar naast boven den dubbelen opgang, verbeelde de omhoogheffing van den Kannefaat, of Kennemer Brinio, op een schild, en zijne inhuldiging tot Veldoverste, zijnde hij een Man van groote stoutheid, en uitstekende in vermaardheid en afkomst. Dit stuk is fraai geschildert door Jan Lievens. 3.) Het Schilderij, dat in een anderen Oostelijken hoek der Noordelijke Gaanderij, boven de opgangen naar de kamers van Commissarissen van Huwelijks en Zeezaaken stond, verbeeldde de overrompeling der Romeinen, door de Batavieren in derzelver tenten, met het fakkellicht, in een duisteren nagt, alwaar zij eene groote slagting aanrigten en met buit te rug keerden. Dit stuk is fraai geschildert door Jacob Jordaans. 4.) Het Schilderij daar naast boven den ingang van de Weeskamer, verbeelde het sluiten der vrede, tusschen Cerialis en Civilis gesloten, waarbij eene staatelijke vrouw uit de wolken nederdaalt, terwijl de wederzijdsche heirlegers langs de oevers bij den afgebroken brug, het vergelijk des Oversten toestemt. Dit stuk is

desgelijks door voornoemden Jordaans geschildert. 5.) Het Schilderij, welk in een der zuidwestelijke hoeken van de zuidelijke Gaanderij, boven den opgang naar de kamer van Commisfarisfen van de 100 en 200ste penning, stond, verbeelde de opgeregte zegetekenen, door de Batavieren op de Romeinen veroverd. 6.) Het Schilderij daar naast, welk boven de ingangen van de Thesaurie Extraordinaris en der kamer van Commisfarisfen van kleine zaaken stond, verbeelde de vredehandeling tusschen Civilis en Cerialis, op den doorgebroken brug, over den stroom Nabalia of Niers. Deeze beide laatste stukken zijn in Fresco, of natte kalk, geschildert, door eenen le Grand, doch dezelve zijn door de vogtigheid der muuren, zo men zegt, of door onkunde van de zulken, die ondernomen hadden dezelve te verbeteren, zeer veel verergerd, en worden dus van de Konstenaars niet zeer geroemd. 7.) De twee Schilderijen voor de twee overige ledige vakken, in den noordwestelijken hoek der Gaanderij boven de ingangen der kamer van Schepenen Extraordinaris en de Rekenkamer, zijn onvoltooid gebleven, en dus die vakken tot dien tijd niet aangevuld. 8.) Van de vier overige Schilderijen voor de boogen der Gaanderijen in het oosten en westen, zijn 'er slegts twee geschildert door J. Jordaans, en geplaatst aan de oostzijde. 9.) Het eene Schilderij in den zuidelijken boog boven Burgemeesters kamer, verbeelde Simson, die de Philistijnen verslaat met een Ezels kinnebakke. 10.) Het andere Schilderij, in den noordelijken boog, boven de Justitie-kamer, verbeelde David, die den reus Goliath met den slingersteen ter nederwerpt. De beide andere boogen der Gaanderijen in het westen bij Schepenskamer, zijn dus tot dien tijd niet met schilderstukken aangevuld geworden

Uit- en inwendige versierselen, voor de ingangen en binnen de vertrekken of kamers der tweede verdieping.

Burgemeesters kamer. 1.) Als men de Burgerzaal opgetreden was, zag men aan de linkerhand den opgang van Burgemeesters kamer, boven welke zig een konstig open rond vertoonde, zijnde ter wederzijde versierd met twee naakte Kindertjes, houdende ieder een bondelbijl in zijn hand omhoog, tot een kenteken

van de Roomsch Burgerlijke Waardigheid, benevens andere daar toe betreklijke sieraaden. 2.) Boven voornoemd rond, zag men in een vierkant konstig tafreel, de afbeelding van Mercurius met zijn fluit, bezig om den honderd oogigen Argus, die een waakzamen hond agter zig heeft, om de hem gegevene schoone koe te bewaren, in slaap te speelen, en van zijn pand te berooven. Benevens andere konstsieraaden zeer fraai in marmer uitgehouwen, en tot de Burgemeesterlijke waardigheid betrekkelijk gemaakt. Burgemeesters kamer ingetreden zijnde, werd men daar verscheidene konstsieraaden gewaar, en wel inzonderheid. 3.) Aan elke zijde vier wit marmere Korintische Zuilen. Een fraaije schoorsteen-mantel, rustende op vier witte marmere Kolommen van dezelfde orde, twee ronde en twee platte. Aan de zijde van dezen schoorsteen-mantel, eene langwerpige vierkante tafel met een schroef, voor Stads zegels, aan welke tafel Burgemeesteren gewoonlijk zaten. 4.) De Schoorsteen pronkt met een zeer fraai schilderij, 't welke door Jan Lievens is geschildert, verbeeldende de Historie van den Roomschen Fabius Maximus, welke zijn vader beveeld van 't paard te stijgen, eer hij hem aanspreekt, om dat 'er een wet was, volgens welke ieder verboden was, te paard zittende, tot den Burgemeester te naderen. 5.) In de fries van den schoorsteen-mantel, werd de zegepraal van voornoemden Fabius Maximus, zeer kunstig in 't klein, in wit marmer uitgehouwen, verbeeld. Dit kunststuk was overwaardig, om met aandacht beschouwd te worden, vermits men daar kon zien, hoedanig de optogten, in de triumphen der oude Romeinen, gewoonlijk geschiedden. 6.) Tegen over den schoorsteen zag men twee Schilderijen met zwarte ebbenhouten lijsten hangen, die het oude en nieuwe, of voormalig Stadhuis verbeelden, beide van vooren te zien. Het eerste is naar 't leven geteekend met kleuren in 't jaar 1641, en geschildert in 't jaar 1657 door Pieter Zaanredam. Het tweede is door Jacob van der Ulft van Gorichem, in den jare 1667 geschildert. Deze beide Schilderijen werden van kenners voor uitmuntende konststukken geacht, en inzonderheid het eerste. 7.) Ook zag men nevens den Schoorsteen naar de glaazen toe, het bekende vers van

Konftantijn Huigens, Heer van *Zuilichem*, op 't bouwen van het Stadhuis gemaakt, zijnde zeer kunftig, met gulden fchrijfletteren in een tafel van zwarte toetfteen van 28 duimen hoog en 25 duim breed, met een zwarte ebbenhouten lijst omvat, gefneeden door Elias Noski, een Bohemer van geboorte. 8.) De vleugels van de vierkante opening, door welke men noordwaarts in de Vierfchaar kan zien, doch die doorgaans gefloten blijft, zijn mede van wit marmer uitgehouwen, en ter wederzijden, met uitgehouwen Festonnen aan ringen hangende, die in de muilen van twee Leeuwen-koppen zijn vastgemaakt, verfierd, als zinnebeeden, op de Burgermeefterlijke waardigheid toepaslijk. 9.) De westelijke Feston pronkt met den Spiegel der Voorzigtigheid, waar nevens een Bondelbijl, een Zwaard en twee Schaalen, als mede een Wimpeltje, waar op het woord *Fortiter* ftond, alles met fierlijke bladen en loofwerk omhangen. 10.) In de oostelijke Feston, welke met een bloemenkrans van olijftakken is doorftrengeld, zag men, een ouderwets Scheepsroer, Graanen en Vrugten, een paar groote kruisgewijze Sleutels, benevens een Wimpeltje, waar op het woord *Prudenter*, zeer kunftig met allerlei vrugten en loofwerk uitgehouwen. —— De posten van de houten Deuren der opening, welke in de Vierfchaar uitzag, waren ook aartig met gefneeden loofwerk verfierd.

('T vervolg hierna)

VOORNAAMSTE STAATSBERIGTEN.

MOLDAVIEN.

Jassy 19 *October*. De berigten, uit het hoofdkwartier van den opper-bevelhebber, graaf van *Kutusow*, aangekomen, melden ons, dat, in den nacht tusfchen den 13 en 14den October, een korps van 7000 Rusfen, onder de bevelen van den generaal Markow, eenige werften beneden *Slobodse*, den Donau is overgetrokken, en dat deze onderneming volkomen gelukt is. De Rusfen zijn onverwacht op het kamp der Turken bij *Rudschuck* aangevallen, hebben een ontzaggelijke buit gemaakt en hebben de vlugtelingen langs den weg van *Tirnorwa* vervolgd. Door deze ftoutmoedige beweging bevinden zich de Turken, op het eiland *Slobodse* gekampeerd, geheel aan hun lot overgelaten.

DUITSCH-

DUITSCHLAND.

Hamburg 8 *November*. Den 24 October begaven verscheidene Engelsche pinken zich naar *Visbag*, en tastten de Fransche statien op het eiland *Borkum* aan; doch een hevige kanonnade noodzaakte hun het ruime sop te kiezen. Drie brikken en een vijandelijke kotter, die in de *Ooster-Eems* ten anker lagen, begaven zich, zoodra zij deze kanonade vernamen, onder zeil, voegde zich bij de pinken en begaven zich met dezelve in volle zee. Dien zelfden dag kwamen de brikken en de kotter in de *Ooster-Eems* terug; twee andere brikken lagen ten oosten van het eiland juist ten anker; terwijl twee andere grootere vaartuigen, waarschijnelijk fregatten, zich in volle zee bevonden. — Den 25 liep de schout bij nacht l'H e r m i t e met zes kannonneersloepen, tegen deze drie brikken en de kotter uit. Deze ligten dadelijk het anker en zeilden naar zee. De zes kanonnierssloepen bleven het overigen van den dag kruissen, om den vijand in het oog te houden, en kwamen des avonds op hunne ankerplaats terug.

GROOT-BRITTANNIEN.

Londen 15 *November*. De Engelsche vloot voor *Vlissingen*, *Texel*, *de Monden van de Maas*; *van de Elve* en *van de Wezer* is zaamgesteld als volgt:

De Christiaan VII, van 80 stukken, admiraal Y o u n g. *De San-Domingo*, van 74 stukken, admiraal S. R. T. S t r a c h a n. *De Bellerophon*, van 74 stukken, schout-bij-nacht F e r r i e r. *De Hannibal*, van 74 stukken, schout-bij-nacht P. C. D u r h a m. Voorts *de Bedford*, *de Armada*, *de Valiant*. *de Marlborough*, *de Audacious*, *de Theseus*, *de Monarch*, *de Vangaard*, *de Bellona*, *de Mars*, *de Norge*, *de Tremendous*, van 74 stukken; *de Impetueux*, van 80 stukken; *de Elephant*, *de Defiance*, *de Aboukir*, *de Zealous*, *de Edingburg*, *de Egmont*, van 74 stukken. Bovendien vier fregatten, twintig corvetten, en tien kotters.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Parijs 22 *November*. Men gelooft dat HH. KK. MM. morgen te *Parijs* zullen komen, en dat er zondag groote revue op het plein van het kasteel des Tuilerien zal worden gehouden.

Den 17 dezer heeft er in de appartementen van het paleis van *St. Cloud* concert plaats gehad. Des anderendaags heeft *Z. M.*, met H. M. de Keizerin, in het bosch van *Saint-Germain*, met geweer gejaagd. Den zelfden dag heeft *Z. M.* den raad van koophandel en der manufacturen gehouden.

AANMERKELIJKE ZAKEN.

Bij de laatste zitting van de maatschappij van landbouw-kunde in het departement van *de Eure*, heeft een eigenaar uit de gemeente van *Landin*, bij het bosch van *Brotonne*, arrondissement *Pont Audemier*, aan deze maatschappij verschillende voorwerpen doen aanbieden, welke in de op zijne grond gedane uitgravingen gevonden zijn, zoo als: goude versierselen, verscheide ringen van eene onbekende metale compositie, en 400 medailles van onderscheiden tijdstippen: de oudste daar van is van Anthonius den Vromen.

Te *Kembs*, dorp bij den Rhijn, heeft men drie Romeinsche grafsteden opgegraven, welke waarschijnlijk de overblijfselen van eenige beroemde krijgslieden besloten hielden, te oordeelen naar de wapenen en naar meer dan 200 muntstukken of medailles, die in deze grafsteden bewaard zijn. Deze voorwerpen schijnen in verscheide handen gekomen te zijn. Voorts heeft men te *Valdieu*, in het arrondissement *Befort*, op 5 of 6 metres diepte het geraamte van een ontzaggelijk dier gevonden, dat met insgelijks verschrikkelijke hoornen gewapend is.

Men meld het volgende uit *Mentz* van den 25 october: „ Zeer bejaarde lieden herinneren zich niet eene oogst gezien te hebben, welke met die van dit jaar kan vergeleken worden, hoewel zij voor het overige in den tegenwoordigen leeftijd niet ligt een voordeel met het verledene overeen brengen. Het schoone weder dat wij van den aanvang der lente tot op dezen dag schier onafgebroken genoten hebben gaf groote verwachtingen; en deze verwachtingen zijn nog overtroffen; de herfst-arbeid is onder de verblijdenste uitzigten begonnen. De hemel heeft zijne weldaden over de schoone landstreken, die door den Rhijn bespoeld worden, verspreid. Men was van eene goede inzameling zeker, doch men heeft eens zoo veel wijn ingeoogst dan men zich beloofd had. Deze menigte, welke men verre was van zich voortestellen, heeft zelfs eene ongelegenheid doen geboren worden, als kunnende men naauwelijks het nodige aantal tonnen vinden. De wijn-oogst, door een zeer schoon weder begunstigd, is niet dan een gevolg van vreugdbedrijven geweest, het gezang, de muziek en alle soortgelijke vermaken hebben zich steeds in onze rijke wijnbergen opgevolgd, en de blijdschap der inwoners heeft zich op allerlei wijzen geopenbaard.

Uit *Bern* meld men, van den 6 dezer: „ Geloofwaardige lieden verzekeren, dat den 4den november, des avonds omstreeks zeven uren, zij eene nieuwe komeet zijn gewaar geworden, en dat zij die ook des anderen daags hebben weder gezien. Zij is kleiner, dan de vorige was, toen men die eerst begon te ontdekken, en bevind zich in het oost-noord-oosten vrij hoog boven den horizon; de staart is lijnregt naar den kant van den horizon gekeerd. Dewijl de gelijktijdi-

ge verschijning van eene tweede komeet buitengemeen opmerkelijk zijn zou, zou men nieuwe bewijzen van de wezenlijkheid daarvan verlangen, en men geeft alhier deze aanwijzing slechts op, om de aandacht der waarnemers te trekken."

Onder de jongste Parijsche berigten leest men: De Heer de Romas, oud kapitein, in verscheide gevegten *drie en dertig* wonden gekregen hebbende, is te *Nérac*, bijna *honderd* jaren oud, en zonder eenige zwakheden zijner jaren ondervonden te hebben, overleden. Zijn dood wordt zeer beweend. De nationale garde, die hij langen tijd gecommandeerd had, heeft bij zijne begraafnis tegenwoordig geweest.

Uit *Parijs* leest men nog van 8 November.: „Den 1 dezer wilden twee dieven, gedurende den godsdienst, in een afgelegen huis dringen tusschen 2 dorpen bij *Metz* gelegen. Zij waren reeds een haag gepasseerd, en maakten zich gereed om de deur open te breken, toen een meisje van 10 jaren, dat alleen te huis gebleven was, ze ontdekt hebbende, naar de zolder liep om hulp te roepen, en den dieven eene spade naar het hoofd wierp: ongelukkig ontwijken zij dezelve, en bedienen er zich vervolgens van om de deur open te breken; maar het meisje laat zich niet ontheffen: zij haalt twee pistolen, welke de eigenaar in zijn kabinet gelaten had, en schiet den eersten dief die haar nadert voor hare voeten neer. De tweede nam daarop dadelijk de vlugt: men spoort hem na. — Het meisje, dat deze blijken van moed en tegenwoordigheid van geest heeft geven, is anders bloode en van een zeer zagten aard."

Uit *Florence* leest men het volgende, dato 1 October. „ De Heer Giard heeft dezer dage eene luchtvaart gedaan, die de algemeene nieuwsgierigheid gaande maakte en een ongemeen goeden uitslag gehad heeft. De moedige luchtreiziger verhief zich met zoo veel snelheid, dat hij weldra de aarde uit het gezigt verloor, en zich op meer dan 2500 toiles hoogte bevond. De luchtbol steeg nog, toen de Heer Giard zijne leden, als het ware, door de koude bevrozen voelende en eene bedwelmende vaak ondervindende, dezelve liet dalen Doch, alzoo hij de middelandsche zee onder hem dacht te bemerken, steeg hij op nieuw, zoo veel te meer van de ondragelijke koude lijdende, als hij van kleed en hoed ontbloot was. Hij zweefde dus tot twee uren des morgens in het onmetelijk ruim, toen bemerkte hij land en kwam gelukkig te *St. Gascrano* neder.

Den Haag 11 *November.* Op den 10den November, des avonds ten half tien uren, is de Heer Chirurgijn C. P. Scholten geroepen geworden in de Herberg genaamd *Pas-Buiten*, behoorende onder *Rijswijk*, alwaar zich twee, naar het scheen levenloze Dronkelingen bevonden, zijnde de eene een Fransch Militair, en de andere een Meisje met name Josina Gaillard, welke laatste door den voornoemden Chirurgijn bij het leven is terug gebragt, zoodanig dat zij met de

omstanders nopens het ongeval heeft gesproken. De Heer Med. Doctor de Sola, gehaald zijnde, heeft bij die gelegenheid het nodige geordonneert, hetwelk zij ook gebruikt heeft.

De Chirurgijn C. P. Scholten staat nog zijne Elfde Medaille, wegens het redden van den Drenkeling Jacobus Schouten, te ontvangen; terwijl hij bij deze gelegenheid reeds de twaalfde Medaille te gemoet ziet.

Amsterdam 24 November, Uit *Campobassa* (*Molise*, in het Koningrijk *Napels*,) meld men van den 6 October: „ De dag van den 20 September zal voor deze provintie gedenkwaardig zijn; ten twee uren des morgens begon er een watervloed, welke niet dan den volgende dag ophield. Gedurende dien tijd gevoelde men verscheide schokken van aardbeving. De wateren stroomde met geweldige golven van de heuvels en bergen, ontwortelden de bomen, wierpen de huizen omver en verwoesten alles wat zich op hunnen weg bevond. De stad *Bojano* is bijna onder het zand begraven geweest, dat de wateren met zich voerden. Deze geessel heeft zijne verwoestingen in bijna alle de gemeente dezer provincie, min of meer uitgerigt, en voornamelijk langs de vallei van *Biferno* tot aan de Adriatische Zee. De *Biferno* is tot 60 palmen boven zijn bed gerezen. Er is niet een molen of brug overgebleven. Een groot aantal lieden die zich in de molens of landhuizen bevonden, zijn omgekomen, De vernieling van vee is aanmerkelijk geweest. Men denkt dat de aardbeving van 1805 geen meerder schade veroorzaakt heeft."

En uit *Napels* meld men van 8 October: „ Het onheil, dat de provintie van *Molise* den 20 September getroffen heeft, is veel aanmerkelijker dan men eerst gedacht had. Behalven de *Biferno*, zijn verscheide andere rivieren, door de zware regens overstelpt, buiten hunne oevers getreden. Het water liep stromende van de bergen af, en deed de rivieren 40 of 50 voeten hoger dan naar gewoonte rijzen. De stad *Bojano* heeft geheel onder water gelegen, en was zoodanig met zand en modder opgevuld dat men verpligt is geweest verscheide duizende lieden uit de omstreken te doen komen, om de huizen weder bewoonbaar te maken. In het midden van deze stad was een heuvel, op welke een schoon kasteel gevestigd was, dat de geheele nabuurschap bestreek. De kracht van het water ondermijnde deeze heuvel zoodanig, dat dezelve met het Kasteel instorte. *Luzasani* had een brug uit zware hardstenen zamengesteld; eene groote menigte bomen, die de *Biferno* in zijnen loop ontworteld had, hoopten zich bij dezelve op: de brug weerstond lang aan de kracht des waters, doch eindelijk vielen de bogen in met een allergeweldigst gekraak. Deze watervloed duurde tot in den avond van den 21, toen de hemel helder werd en de regen ophield. De provintie van *Molise* is bergachtige, doch heeft vruchtbare en zeer bevolkte valeijen; ongelukkig vertonen zij thans niet meer dan het beeld eener woestijne.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

Amsterdam 26 *November*. Het gewoon Consistorie staat gehouden te worden op Woensdag den 4den en Woensdag den 18den December, onder voorzitting van Do. Tisfel.

HERSTELDE LUTHERSCHE GEMEENTE,
toegedaan de ONVERANDERDE AUGSBURGSCHE GELOOFSBELIJDENIS, te Amsterdam.

Amsterdam 23 *November*. Op Zondag Nademiddag den 10den dezer, heeft de Wel Eerw. Heer C. Swaan, Predikant te *Purmerende*, de Gemeente gestigt met een Leerreden over het 5e. hoofdstuk in Luthers *kleine Catechismus*, en wel bepaaldelijk over de 4e. vraag van het H. Avondmaal.

Het gewoon Consistorie zal gehouden worden op Donderdag den 5den December, onder voorzitting van Do. Meijer.

NAAMLIJST der GEPROCLAMEERDEN te *Amsterdam*:

Afgekondigt 27 *October*.

Jan Hendrik Middelman *en* Maria Wegman.
Gerrit Strooman *en* Jenneken Pleuterman.
Cornelis van Twiel *en* Catharina Blankert.
Jan Schottelink *en* Melisje Smit.
Lambert Vlaanderen *en* Helena Alberts
Pieter Lensen *en* Johanna Martina Smals.
Pieter Pijtak *en* Egbertina Mulder.
Carel Fredrik Thijmen *en* Hermijn Dieppegieter.
Frans Uittendaalen *en* Maria van Veen
Klaas Varenhout *en* Lamberta Elisabeth Loman.
Cornelis Helling *en* Maria Magdalena Arens.
Emanuel Salomon *en* Naatje Emanuel
Gerrit Joon *en* Anna Maria Winther.
Gumpel Jacob *en* Rachel Pesach.
Joannem Albertum Kortman *en* Magdalena Cordes
Johannes Dekker *en* Amelia Lee.
Gerrit Eveleens *en* Hendrikje de Graaf
Gerrit Barten *en* Catharina Elisabeth Voogt.
Heyman Levie van Collem *en* Eva Levie
Hermanus Griepink *en* Joanna Gesina van Benthem.
Joannes Gerhardus Casparus Fricke *en* Hendrina Elisabeth Scheepen.
Abraham Sterren *en* Henriëtta van den Bakken.
Gerhard Diedrich Budde *en* Catharina Elisabeth Smaale.
Johann Frorian Augener *en* Hermina Stokhekke.
Anthony Pieter Deilius *en* Anna van der Linde.
Hendricus Bremer *en* Klara Kroet.
Jan Barvoet *en* Anna Machteld Latoer
Ary Beekhuysen *en* Anna Geertrudis Franciska Keve.
Evert Buuk *en* Elisabeth Pieterze.
Johannes Agterberg *en* Cherlotta Hendrika Pleule.
Hendrik van Marien *en* Antje van Leeuwen.

Willem Westerberg *en* Marritje Mulder.

Te zamen 32 *Paren.*

Afgekondigt 3 *November.*

Elbert de Wit *en* Maria Tuurluur.
Gerrit Bakker *en* Alida Sepp.
Pieter Adriaan Hakvoort *en* Catharina Boodenstaff.
Herm Langwehr *en* Elsje Margaretha Klink.
Willem Kleinkoff *en* Johanna Henriëtta Kooy.
Antonius Brouwer *en* Maria Hermijntje Breuking.
Klaas Slokkert *en* Steyntje Schut.
Hendrik Telman *en* Maria Anna Firnauer.
Geert Heinrich Rumcke *en* Everdina van Gend.
Wilhelmus Jansfen *en* Helena Linders.
Johannes Henrich Kesting *en* Jacoba van Vianen.
Pierre Antoine Michel David *en* Gesina Jacoba Nuboer.
Theodorus David Bain *en* Anna Catharina Sophia Kracke.
Joannes Hermanus Troutman *en* Maria Geertruida Goders.
Joseph Spaan *en* Alida Agnes Webers.
Anthonie van Amerongen *en* Johanna Maria Hendrikx.
Johan Christian Godlob Fischer *en* Johanna Charlotta Hausknecht.
Christiaan Redeker *en* Neeltje van den Heuvel.

Te zamen 18 *Paaren.*

Afgekondigt 10 *November.*

Barent Nieuwhuisen *en* Sophia Wilhelmina Kohneken.
Ockin Ockers *en* Maria Wilhelmina Henriëtta Tiggers.
Hendricus van Ophoven *en* Anna Maria Elisabeth Strenger.
Gerardus Knaken *en* Marritje Pink.
Simon Hartog *en* Betje Moses Abraham
Barend ten Siethoff *en* Jacomijntje Verkruisen.
Benjamin Nathan *en* Clara Jacobs.
Dirk Lieuwe Zevenhoven Labie *en* Trijntje Elout.
Jacob Wilbaan *en* Cornelia Mersie.
Turcus Siandon *en* Trijntje Pieters Dirkz.
Carel Friedrich Henrich Wilhelm Kipp *en* Maria Elisabeth Vermandel
Jacobus Augustus van Straaten *en* Anna Maria Veronica de Leer.
Barend van Raamsdonk *en* Femmitje Kraan.
Petrus Mijnardus de Voogt van der Hum *en* Hendrika Schreuder.
Gerardus Herman Joseph Kuse *en* Catharina Hendriks
Joannes Henricus Wennink *en* Anna Maria Weggenhorn.
Joannes Gallé *en* Lena Elisabeth Bruyn
Albertus Glaser *en* Sara Doornbos.
Pouwelus Pijnakker *en* Hendrina van Lijnschoote.

Te zamen 19 *Paren.*

Afgekondigt 17 *November.*

Jacob Itzig Lob *en* Saartje Hartog Pos.
Leonard Meenderink *en* Johanna Barbera Sweys.
Christiaan Schellinger Deetert *en* Sophia Elbers.
Beerd Ponstien *en* Jank Jacobs.
Egbert Prinsen *en* Hendrika Femma Heerspink.
Matthijs Steenhagen *en* Wilhelmina Christiaans.
Leendert Scholten *en* Anna Elisabeth Lobe.
Arie Fredrik Prijdeker *en* Engelina Jacomina Doesburg.
Johan Melchior Schröder *en* Anna Maria Mulder.
Gerd Friedrich Folckers *en* Margaretha Elisabeth Niecks.
Johannes Antonius Ruten *en* Elisabeth Catharina de Langen.
Everardus Petrus Lodovicus Camerling *en* Geertrudis Hamsink.
Levie Barend *en* Belitje Abrahams.
Anthony Heyst *en* Willemina Koenen

Willem Geene *en* Dirkje Meijer.
Dirk Helmken *en* Margaretha Elisabeth van Wulften.
Johan Fredrik Haarman *en* Elisabeth Wijnanda Droog.
Hendrik Kraats *en* Hermina Bouwman
Jacob Moses *en* Judic Isaak.
Anthony Roepel *en* Anna Elisabeth Petronella Grotta.

Te zamen 20 *Paren.*

NAAMLIJST der OVERLEDENEN, te *Amsterdam*, zoo als dezelve op de navolgende dagen ter *Secretary* dezer stad zijn aangegeven; nevens de datum van het overlijden, begraafplaatsen en ouderdom.

Maandag 14 *October.*

Overl. Jaar.
11 Maria Elisabeth Gerling, huisvr. van J. C. Witte, *n kh.* 23
13 Nicolaas Nieuwenhuyzen, *a. kh.* d. 13
11 Alida Johanna Leuring, *k. kh.* 6
12 Willem van Cornewal, derde zoon van W. van Cornewal, *l. kh.* 10
12 Maria van Endt, huisvr. van J. Siepelmeijer, *n kh.* 53
12 Maria Therese Schiltz, *l. kh.* 1
11 Anna Datje Valentijn, *oo. k.* ¼
12 Mectelina Hendrica Kol, wed. G. 't Hoen, Wz. na *Utrecht* uitgev. ca. 60
11 Maria Cornelia Filipsen, jongste dochter van H. Filipsen, *k. kh.* m. 5
10 Coert Lourens, *a. kh.* 65
12 Petronella Getier, huisvr. van H. Uytenbogaart, *w. kh.* 62
12 Johanna Maria Helena Jacoba Sluyter, *w. kh.* 8
9 Hendrik Harmanus Kersseboom, *k. kh.* 2½
11 Johan Pieter Heneschud, *k. kh.* 71
11 Jan Julius Meijer, *n. kh.* 57
11 Jan Ahrends, *a. kh.* 42
13 Henricus Voet, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* m. 2
12 Hendrik Langenhoff, *w. kh.* 62
12 Jurrian Elders, *l. kh* 54
11 Franciscus Licol, *l. kh.* 1½
12 Gerardus Joseph Lievi, *l. kh.* d. 14

Overl. Jaar.
12 Jan Hendrik Beertstecher, *k. kh.* 7
13 Carolina Maria Ferdinanda Cavalini, derde dochter van J. M. Cavalini, *n. k.* 13
12 Jacob Pieterse, *l. kh.* ¼
12 Anastatia Schmettenburg, *w. kh.* ½

Dingsdag 15 *October.*

13 Catharina Vrij, huisvr. van J. Bysſen, *l. kh.* 80
13 Roelof Aniba, oudste zoon van de wed. J. Aniba, *a kh.* 5½
14 Martinus Berck, *l. kh.* 71
12 Gerrit Baagman, *o k.* 78
14 Elisabeth Margaretha Wessels, *a. kh.* 8½
11 Anthonie Christiaan Gassel, *w. kh.* 18
12 Johanna van Eswilder, wed. G. Koelman, *a. kh* 73
12 John Melvil, *eng. k.* 65
14 Martha Louwrens Quart, huisvr. van C. Frank, *l. kh.* 72
12 Jannetje van Leeuwen, *l. kh.* 41
11 Susanna van Boshuysen, huisvr. van J. H. May, *l o k.* ca. 32
13 Margaretha Elisabeth Richman, huisvr. van A. J. Lansweer, *l kh.* 63
12 Johann Strömer, *l. n. k.* 70
13 Henriette Vullij, huisvr. van B J. Elmenhorst, *l. kh.* 61
13 Anna Elisabeth Poelmeijer, *k. kh.* d. 16

Overl. Jaar.

12 Johannes Josephus Menkens, *a. kh.* 75

13 Jan Peer, *l. kh.* 72

12 Maria Warrinkink, *a. kh.* 68

13 Anna Ploeg, *a. kh.* 72

13 Marrijtje Schagt, wed. van J. Henke, *a. kh.* 67

14 Sara Kordon, huisvr. van P. Vermaarsen, *a. kh.* 84

12 Willem Veenhoven, *w. kh.* 2½

13 Hendrik Veenhoven, *w. kh.* 5¼

10 Antoinetta Borstelman, eenige dochter van G. Borstelman, *k. kh.* 1½

13 Coert Hendrik Samuel Steinziek, *a. kh.* 28

12 Hendrik Jarman, eenigste zoon van H. Jarman, *w. kh.* 1½

14 Pieter Gersteling, eenigste zoon van P. Gersteling, *a. kh.* m. 4

14 Willem de Lange, *l. kh.* ¼

13 Geertruyda Hanau, *l. kh.* 24

13 Maria Elisabeth Smit, *w. kh.* w. 3

13 Johannes Wenzin, jongste zoon van J. Wenzin, *a. kh.* m. 7

13 Pieter de Roos, *a. kh.* 21

13 Jan Christiaan Claasen, *k. kh.* ½

Woensdag 16 *October.*

13 Johan Conrad Schreijer, *w. kh.* 50

14 Stijntje Rijnders, huisvr. van M. van Limmen, *k. kh.* 56

15 Fredrik Helwig, *l. kh.* m. 4

14 Casper Wilhelm Josas, *k. kh.* 8

14 Susanna Johanna Catharina de Jong, *l. kh.* ½

12 Godfried Breijer, *n. k.* 75

14 Johanna van den Laan, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 11

12 Jan Beltier Arends, *a. kh.* 14

13 Louisa Leppe, *w. kh.* 69½

13 Jan Jacob le Mair, *eil. k.* 55

14 Willem Gerardus Setterman, eenigste zoon van W. G. Setterman, *w. kh.* ½

12 Cornelia van den Berg, wed. J. A. Noyel, *w. kh* 57

5 Cornelis Zegveld, *k. kh.* 6

Overl. Jaar.

12 Anna Tobias, laast wed. van C. H. Boombeuver, *l. n. k.* ca. 85

13 Grietie Zondag, huisvr. van G. Mol, *a. kh.* 38

15 Het dood ter wereld gekomen kind van de overl. huisvr. van G. Mol, *a. kh.*

15 Het dito van dito, *a. kh.*

Moeder met twee Kinderen.

15 Segert de Koning, *a. kh.* 25

13 Marretje de Bruin, *o. k.* 32

13 Alida Hofman, huisvr. van L. Swanenburg, *a. kh.* 46

14 Maria Andrietta van Goor, *n. kh.* 27

14 Johannes Leonard Brassart, *a. kh.* 4 en 4 m.

14 Wouter van Loon, *l. kh.* 56

13 Sophia Maria Alida Sliels, wed. G. H. Roelvink, *l. kh.* 59

13 Hermanus Cornelis Heeringa, *l. kh.* 21

15 Geertebragt Spierenburg, huisvr. van K. Karstens, *w. kh.* 35

14 Het dood ter wereld gekomen Kind van de overl. huisvr. van K. Karstens, *w. kh.*

Moeder en Kind.

15 Nicolaas Bauman, *n. kh.* ¼

13 Susanna Pipping, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.* 23

12 Harmanus Donkel, *k. kh.* 2

13 Jacoba Christina Stumman, *n. kh.* 2

11 Antje Harmsen de Hoop, huisvr. van F. Martens, *a. kh.* 73

14 Dirk Keijser, *k. kh.* 40

14 Willem van Ingen, na *Utrecht* uitgev. ca. 75

14 Cornelis van Akooy, *l. kh.* 50

16 Dirk Holst, *a. kh.* m. 5

15 Dorothea Maria Jesse, *a. kh.* w. 1

15 Pieter Hendrik Zegelar, *l. kh.* ¼

14 Allegonda van Buuren, *l. kh.* 3

11 Mathijs Hondius, *k. kh.* 34

14 Johanna Willemina Visser, huisvr. van H. van Santen, *a. kh.* 38

Overl.

Overl. Jaar.

15 Dirk van Santen, d. 2
Moeder en Zoon.
14 Alida ter Weme, vrouw van H. Donker, *l. kh.* 52
15 Margaretha Overbeek, wed. J. H. Meijer, *w. kh.* 91¼

Donderdag 17 *October.*

16 Anthonius van Assche, *l. kh.* m 5
14 Pieter Coerse, *a. kh.* 47
14 Magdalena Fritz, jongste dogter van M. Fritz, *l. kh.* m 11
15 Gerardus Blokhoff, *eng. k.* 38
14 Arnoldus Willem Lessler, *o. k.* 82
16 Jan Fredk. Steenhouwer, *w. kh.* 23
15 Johan Gerhard Sigrist, *o. k.* 26
15 Anna Teunisse la Wal, *a. kh.* 71
14 Salomon Boekhout, *a. kh.* 54
14 Johannes Gandorff, *a. kh.* 38
15 Pemmetje Last, *a. kh.* 3¼
14 Hendrik Vos, *a. kh.* 66
15 Marretje Helling, wed. J. Lukas, *a. kh.* 71
16 Adriana Hanse, wed. van O. Dirkse, *a. kh.* 78
14 Diena Jacoba Raabe, wed. van J. H. de Roos, *k. kh.* 46
13 Catharina Lissesone, huisvr. van M. Torrini, *o. k.* 54
14 Anthonia Gerrits, huisvr. van S. Schuller, *a. kh.* 68
16 Pieter Baay, *a. kh.* 50
16 Hendericus Marinus Dijkmans, *a. kh.* w. 12
13 Maria Anna Reynders, huisvr. van J. Nieuwland, *eng. k.* ca. 70
16 Elisabeth Nederhorst, *a. kh.* 44
14 Tobias Thomas Jansen, *k. kh.* 54
15 Jan Jansen, *w. kh.* 76
16 Nicolaas Kluyt, *o. z. c.* ca. 66
15 Sophia Elisabeth Meijer, *a. kh.* ¼
14 Barta Arietta Vetter, *a. kh.* 1½
15 Christiaan Cruys, *w. k.* 60
16 Paulus van Kleef, *a. kh.* 54
15 Jannetje de Lange, *w. kh.* 77

Vrijdag 18 *October.*

17 Joseph Schoor, *l. kh.* 1¼

Overl. Jaar.

16 Hendrik Meijer, *w. kh.* m. 4
16 Catharina Cornelisse, huisvr. van J. de Rooy, *k. kh.* 48
16 Hendrik Lassink, *a. kh.* 5
17 Maria Jacoba ter Wis, *a. kh* w. 10
15 Johannes Simon de Gorter, *a. kh.* w. 5
16 Willem Fredrik Mulder, *l. kh.* 2
17 Jan Barend Engelsman, *a. kh.* m. 4
16 Elisabeth Margaretha Huisstee, *k. kh.* 4
17 Anna Hemme, wed. van J. Cats, *l kh.* 72
16 Theodora Balthazarina van Idsinga, na *Muiderberg* uitgev. 5¾
16 Dirkje Borst, *a. kh.*
15 Catharina Claasen, *w. kh.* u. 1
15 Helena Kroon, wed. van J. Pauel, *a. kh.* 68
17 Catharina Groenewoudt, eenigste dochter van E. Groenewoudt, *a. kh.* 5¾
14 Abraham Carel Duyvelshoff, *k. kh.* w. 6
16 Maria Magdalena Beekman, *l. kh.* 3¾
16 Dirk van der Vennip, *k. kh.* 4¾
16 Elisabeth Wegman, wed. van E. van der Wielle, *l. kh.* 70
17 Elisabeth Bout, huisvr. van J. van Bijleveld, *a. kh.* 60
16 Sophia Frederika Wilhelmina Laaden, *a. kh.* w. 18
17 Maria Mosman, *a. kh.* 10
15 Catharina Rebecka Meyling, huisvr. van F. Angler, *l. o. k* 47¾
15 Jan Christoffel Scheuder, *k. kh* 61
18 Francicus van Rosmalen, *k. kh.* ¾
14 Hendrik Heyl, *k kh.* m. 8
16 Johan van der Craght, *w. kh.* 41¼
17 Sophia Olvers, *l. kh.* 84
17 Maria Elisabeth Knuppel, *k kh.* 10
11 Lambertus van Soesberg, *k kh.* ¾
17 Johannes van Waarden, *a. kh.* 1½

Saturdag 19 *October.*

16 Johannes Casper van Pelt Jr. *a. kh.* 19

Overl.		Jaar.
17	Marten Weesenberg, *k. kh.*	19
17	Catharina Gijseling, *k. kh.*	87
16	Jan Casper Wensing, *o. k.*	76
18	Hermanus de Goey, *o k.*	3
18	Gerritje Otte, wed. van W. Eskes, *a. kh*	58
16	Dirk Kniest, *k. kh.*	77
17	Hendrik Ofman, *l. kh.*	1
17	Maria Magdalena Steenwinkel, wed. W Hendriks, *k. kh.*	50
15	Rebecca Wiehgant, wed. van E. Floberg, *a. kh.*	63
16	Alida Geers, wed. D. Jaspers, *a. kh.*	87
17	Barend Brands, *k. kh.*	34
17	Maria Cornelia Florisz, huisvr. van J Bijmer, *l. kh.*	25
18	Maria Scholten, wed. van C. Post, *o. k.*	75
17	Pieter Nederstigt, *w. kh.*	m. 1
16	Pieter Louis du Bois, *w. kh.*	53
18	Hendrik Terriet, kind van P. Terriet, *a kh.*	d. 2
18	Margaretha Christina Menges, *o k.*	1½
17	Susanna Maria Raguin, huisvr. van K. Koning, *k. kh.*	38
17	Johannes Barteling, eenigste zoon van Coert Hendrik Barteling, *w. kh.*	3 en 11 m.
17	Anna Maria Rodermont, huisvr. van W. Seltenaar, *k. kh.*	47
18	Willemina Kok, wed. van P. Kuyper, *l. kh.*	50
17	Johannes Huyting, *k. kh.*	64
19	Jean Philippe, *a. kh.*	57

Het getal der Dooden is 222.

Maandag 21 October.

18	Anna Margretha Bondix, *l. m. k.*	20
19	Anne Caroline Madelaine Willet, huisvr. van J. L. Guy Blois van Treslong, *o. k.*	36
19	Hijntje Grafe, wed. van G. Leeman, *k. kh.*	65
19	Jacobus Klatt, zoon van J. Klatt, *k. kh.*	d. 1
18	Jean Hubert Rousseau, jongste zoon van J. Rousseau, *a. kh.*	34
18	Johan Pieter Kneche, *k. kh.*	65
19	Jan Barendsen, *n. kh.*	53
18	Jan ter Spill, *n kh.*	68
19	Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. Donk, *z. k.*	
19	Maria Hummeling, huisvr. van J. Cramer, *a. kh.*	64
17	Hendrik Dubie, *n. kh.*	1
18	Alida Geertrudis te Pas, oudste dochter van P. te Pas, *k. kh.*	18
19	Regina Johanna van Alewijk, eenigste dochter van J. van Alewijk, *a kh.*	d. 14
20	Clasina Leenders, wed. van G. Koster, *w. kh.*	56
19	Wilhelmus Bantjes, *oil. k.*	79
18	Jetske Blom, huisvr. van G. Lammers, *a. kh.*	70
19	Marritje van Dijk, jongste dochter van S. van Dijk, *w. kh.*	ca. 2
18	Elisabeth Adriana Waaning, eenigste dochter van J. Waaning, *w. kh.*	3
17	Willem Busink, *k. kh.*	d. 3
19	Marta Langenburg, wed. van C. Beeste, *a kh.*	86
19	Anna Maria Heaselee, *a kh.*	1
20	Margaretha van Seeland, huisvr. van C. W. Mulder, *k. kh.*	42
19	Elisabeth Staal, *k. kh.*	1

Dingsdag 22 October.

19	Anna Pieternella Soest, *k. kh.*	2½
20	Jannetje van Dam, *k. kh.*	4
19	Jacobus Zijtsema, *n. k.*	ca. 65
19	Catharina Bamming, wed. C. Boelens, *o. k.*	69 en 2 m.
19	Maria Agenesia Meyning, huisvr. van W. Sumerink, *w. kh.*	40
19	Carel Kieman, *w. kh.*	63
20	Naatje Wilmse, *k. kh.*	m. 11
20	Gerrit Buitink, *w. kh.*	73
20	Anna Valentijn, wed. C. van Oogen, *a. kh.*	76

Overl.		Jaar.
19	Jacobus Makelaar, *a. kh.*	59
20	Margaretha Tiebous, wed. R. Jurriaans, *a. kh.*	80
19	Willem Keyser, *w. kh.*	36
18	Maria Catharina Nieman, *w. kh.*	7
20	Hermanus Smitman, *w. kh.*	43
19	Christiaan Janse Smit, *a. kh.*	72
21	Pieter Hendrik Grooverman, *w kh.*	72
19	Fredrik Ashoff, *k. kh.*	66
20	Christina Juliana Elisabeth Rittberger, jongste dochter van J. C. Rittberger, *w. kh.*	16
20	Hendrikus Draper, *w. kh.*	½
20	Bernardus Albertus Liefveldt, *l. kh.*	w. 4
20	Elisabeth Wittig, wed. van H. Koel, *k. kh.*	69
20	Maria van Troost, dochter van M. van Troost, *k. kh.*	w. 3
21	Hermanus Otten, *a kh.*	24
20	Johannes Evers, *l. kh.*	29

Woensdag 23 October.

20	Klaas de Neut, *a. kh.*	w 3
22	Hendrik Wolkers, *k. kh.*	59
21	Alida Duydam, wed. van H. Booy, *a. kh.*	62
21	Lambertus Johannes van Geelkerken, *no. k.*	47
20	Lukol Nieuwenhuysen, *n. kh.*	69
21	Johan Fredrik Wilhelm Haan, *a. kh.*	2
22	Johannes Polt, *k. kh.*	48
22	Clara Helena Busfink, *k. kh.*	d. 15
21	Maria van der Wilt, eenigste dochter van C. van der Wilt, *a kh.*	d. 16
21	Marte Meylis, *a kh.*	73
20	Jan Alburg, *a kh.*	d. 5
21	Abraham van Lennep, *o. k.*	33
20	Willem ten Heeten, *k kh.*	70
22	Jan Helt, *n. kh.*	w. 11
22	Henricus Tresen, een Roomsch Weeskind, *w. kh.*	6
21	Catharina Elisabeth van Flooten, wed. J. Renselaar, *l. kh.*	76
19	Pieter Schenk, *l. kh.*	13½

Donderdag 24 October.

Overl.		Jaar.
22	Willem Eduards, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.*	10½
22	Jansie de Bruyn, jongste kind van C. de Bruyn, *w. kh.*	m. 8
22	Antje Douwes, *k. kh.*	m. 7
23	Hendrik Flens, *w. kh.*	w. 7
22	Antje Bosch, huisvr. van H. Walter, *w. kh.*	33
23	Simon Meljes, *a kh.*	60
23	Arnold Wilhelm Lutterot, *a kh.*	40
22	Leonardus Johannes Vordes, *a. kh.*	4 en 4 m.
19	Catharina van Laten, wed. J. H. Johanse, *oo. k.*	71
21	Cornelia van Mourik, wed. C. Laurens, *k. kh.*	62
21	Susanna van Keyserswaart, *o. k.*	67
19	Johanna Lourensia Huyghens, huisvr. van J. T. Timmerman, *a. kh.*	45
21	Barendina v. Klarenbos, huisvr. van J. Bos, *n. z. c.*	76
22	Catharina Florence, wed. A du Pas, *l kh.*	62
22	Otto Hendrik van der Land, *l. kh.*	m. 7
21	Anthonie Mattheus Robeyn, eenigste zoon van M. Robeyn, *a. kh.*	u. 24
23	Maria Boonacker, *k. kh.*	34
23	Jan Fredrik Rudolf Lucking, *a. kh.*	43
21	Hermanus Bronswijk, *a. kh.*	59
22	Cornelia Lindeblad, *w. kh.*	w. 9
23	Klaas Hottes, *w. kh.*	57
23	Dirk Andries Emmelot, *a. kh.*	w. 7
22	Jan Eykvorst, *l. kh.*	9½

Vrijdag 25 October.

24	Adrianus Akkers, *l. kh.*	37½
24	Theunes Spoor, *w. kh.*	15½
24	Hendrik van Marle, *n. k.*	ca. 39
23	Jansie Cornelia Raapers, *n. kh*	½
22	Catharina Bouman, *a. kh.*	78
23	Judith Hagedoorn, wed. van P. Balk, *o. k.*	ca. 76

Overl. Jaar
23 Johanna de Vries, *l. kh.* d. 15
24 Anna Holftijn, huisvr. van J. Eyzenbaart, *k. kh.* 35
24 Jean Pontou, *a. kh.* m. 8
23 Therefia Christina Schutte, *a. kh* 8
23 Magdalena Guedi, huisvr. van W. Krentler, *a. kh.* 58
21 Gerrit Schutte, *l. kh.* 57
23 Jacob Luymes, *a. kh.* 21
22 Anthonia Renfink, huisvr. van C. Snijder, *l. kh.* 39
25 Geertruy Linterman, *l. kh.* 8
24 Adolf Voogelaar, *w. kh.* 52
24 Coenraad Smets, *k. kh.* 72
24 Casper Wigbers, *k. kh.* w. 8
23 Louis Charles André Caudenne, *k. kh.* m. 5

Saturdag 26 October.

24 Maria Reynders, *a. kh.* 66
22 Cornelis Abrahams, *a. kh.* 85
24 Aletta Henrijetta Dresfelhuis, *a kh.* m. 5
24 Pieter Coofen, *l kh.* 70
24 Maria Verhoek, *n. k.* 72
24 Sophia Dorothea Henrietta Dähnert, wed H. J. Tramper, *w. k.* 63
21 Nicolaas Gijzel, *a. kh.* 61
23 Anna de Revier, wed. van P. Hagebout, *a. kh.* 70
24 Anthonij van der Laan, *a. kh.* 4½
24 Johannes Maria Roterberg, *a. kh.* 3
24 Hendrica Lucia Juliana Beijer, huisvr. van H. Redderhaas, *a. kh.* 52
25 Willem Werheyn, *k. kh.* 28
24 Hubertus van Velfen, *k. kh.* 79
25 Elbert Mooy, jongfte zoon van Z. Mooy, *l. kh.* 1½
25 Wilhelmina Elifabeth Margaretha Pull, laast wed. van P. T. Houtman, *w. kh.* 60
24 Anna Brummer, huisvr. van J. Holjé, *w kh.* 66
24 Cornelia van Driel, huisvr. van J. M. Möller, *l. kh.* 44

Overl. Jaar
23 Anthonius Joannes Möller, *l. kh.* d. 1
Moeder en Zoontje.
24 Aagje Jurriens, *k. kh.* 2
21 Hendrika Geertruyda Laatdorp, *n. kh.* 5½
24 Willem Bosman, *k. kh.* w. 3
25 Johannes Bernardus Busker, *a kh.* w. 6
24 Anna Maria Elifabeth Seydenzaal, huisvr. van J. H. van Dooden, van uit den *Watergraafs-Meer* ingev. en begr. in de *l. o. k.* 26
25 Geertruda Schutte, *a. kh.* 6
25 Frans Reinholt, *l kh.* 33
24 Claas Grouw, *k. kh.* w 5
22 Anna Catharina van der Riefen, wed. H. Voorrenger, *k. kh.* 43
25 Johannes Hendrikus Buck, *l. kh.* w. 8

Het getal der Dooden is 223.

Maandag 28 October.

26 Hermijntje ten Hope, jongfte dochter van J. ten Hope, *l. kh.* 5
25 Johanna Timmermans, *l kh.* 22
27 Pierre Haugustin Couftin, *l. kh* 56
25 Regina Dorothea Kornman, huisvr. van L. van der Hagen, *l. kh.* 50
25 Gerhardus Johannes Broekhorst, *l. kh.* 21
25 Catharina Otjes, huisvr. van H. Wijfink, *a. kh.* 82
23 Neeltje Munnik, *a. kh.* 76
26 Anna Margaretha Ronke, *a. kh.* 84
26 Anna Vecht, *a. kh.* 81
26 Anna Maria Charlotta Hanter, *a. kh.* 4½
25 Anna Christina Cramer, huisvr. van J. H. Robijn, *l kh.* 56
25 Lammert Schephorst, *k. kh.* w. 20
23 Johanna Koenders, *l. kh.* 60
27 Frederika Witvoet, *a. kh.* d. 2
26 Gerrit van Vliet, *k. kh* m. 8
24 Dos. Hillebrandus Mentes, *o. k.* 71

Overl.		Jaar.
26	Jan Arends, *a. kh.*	50
24	Hester van Rooijen, wed. van J. S. Marcus, *o. k.*	78
26	Geertruy Pienink, huisvr. van C. Akerboom, *l. kh.*	26
26	Joseph Niekel, *a. kh*	½
27	Barend Franken, *k. kh.*	d 3
26	Trijntje Bökkenkröger, *a. kh.*	w. 6
27	Margaretha Catharina Ploeg, huisvr. van J. C. Putting, *n kh.*	43
26	Pieter van Dijk, *l. kh.*	w. 9

Dingsdag 29 *October.*

27	Anna Christina Smit, *k. kh.*	9
26	Marie Victoire Claudine Antoinette Porquet, *n. z. c.*	31
27	Anke Bley, jongste dochter van C. Bley Johsz. *w kh.*	½
25	Samuel Walker, *a. kh.*	49
25	Jan Kruysmulder, *z. k.*	m. 22
25	Alida van Deudekom, laatst wed. C. Najer, *no. k.*	69
28	Jentjen Bakker, huisvr. van G. Moelert, *k. kh.*	51
28	Dirk Oosthuyzen, *k. kh.*	m. 8
28	Catharina Elisabeth Meulenbroek, *a kh.*	32
28	Johanna Catrina van Campen, *k. kh.*	3
25	Petrus Johannes Voormans, *a. kh.*	29
27	Pieter Boogaarts, *a. kh.*	59
26	Gerrit van Heyningen, *w. kh.*	58
26	Pieter Masseé, *k kh.*	w. 4
28	Govert Monfrooy, zoontje van J. Monfrooy, *a. kh.*	1 en 4 m
28	Alberdina Huysman, oudste dogter van E. Huysman, *a. kh.*	40
26	Martha Reynpold, huisvr. van H. Weijers, *k. kh.*	28
27	Anna Magdalena Munneck, laatst wed. J. H. Henning, *n. z c.*	57
27	Johannes Gerstelíng, *a kh.*	½
25	Anna Maria Toepart, *a. kh.*	60
25	Antoinetta Toepart, *a. kh.* Twee Zusters.	62
26	Jan Jacob Mendels, *w. kh.*	30

Overl.		Jaar.
27	Angeneta van Veen, huisvr. van J. D. Landman, *l kh.*	56
27	Theodorus Johannes Nolte, eenige zoon van J. H. Nolte, *l. kh.*	w. 17
27	Johannes Hendrikus Antonius Horn, *k kh.*	ca. 33
27	Petronella Bouman, *l. kh.*	2
26	Adolf Casper Schooning, *k. kh*	d. 5
24	Lodewijk van Gorkum, *k kh.*	w. 4
28	Anna van Schaik, *a. kh*	7
27	Hendricus van Soest, *l kh.*	31
28	Alida Hendriks, *l. kh*	d. 6
28	Michiel de Koning, *l kh.*	
28	Jan Willem Smit, zoontje van H. A. Smit, *l. kh.*	½

Woensdag 30 *October.*

27	Hendrik Schippers, *a. kh.*	12
27	Frans Grebe, *n. k.*	23½
27	Cornelia Maria Losecaat, wed. van P. Moolengraaff, in leven Predikant te *Maarheeze* &c. *n z c.*	66
28	Maria van Himerden, *a. kh.*	12
27	Jan van Ommeren, *l. kh*	49
26	Jan Isaac Eikhoff, *no. k*	2½
29	Philippina van Nee, *a. kh.*	m. 10
28	Jan Barends, *a. kh.*	67
28	Reyndert Willemse, na *Voorthuyzen* uitgev.	67
28	Angenees Koops, *w. kh.*	73
26	Jan de Wit, *oil. k.*	ca. 82
27	Geertruy Pieters, *a. kh.*	67
28	Zusanna Albers, huisvr. van H van Waardt, *a kh.*	42
28	Johan Heinrich Seidenstikker, *w kh.*	58
28	Maria Hendrika Liwijn, *n. z. c.*	½
27	Frans Wernse, *k kh.*	63
28	Jacobus Hendriks van Rees, *w. k.*	36
27	Christiaan Fetkoter, *a. kh.*	67
27	Anna Elisa Joosten, *a. kh.*	68
29	Elisabeth van der Vliet, *k. kh.*	1
29	Diena Crommendam, wed. T. van Broekhuysen, *a. kh.*	84

Overl. Jaar.
27 Maria Frankemolen, *l. kh.* 1 5/12
28 Jan Lampe, *l. kh.* 64
30 Hendrik van Holij, *k. kh.* u. 1
29 Pietertje Gaarenstroom, *k. kh.*
30 Wijntje Deen, *w. kh.* w. 4

Donderdag 31 *October.*

29 Elisabeth Pot, huisvr. van P. Klijs, *w. kh.* 24
29 Jannetje Elisabeth Mulder, *a. kh.* 1½
30 Johannes Baptist Donnee, *a. kh.* 10
28 Johanna Maria Washington, op een na de jongste dochter van D. Washington, *n. k.* 2½
27 Cornelis Josfevel, *a kh.* 48
28 Carel Zwaneveld, *a. kh.* 45
28 Hermanus Johannes Hendrik Schwemmer, *w. kh.* 1½
27 Margaretha Cieker, *a. kh.* 72
27 Geertruy Meijer, wed. van J. Santvoort, *a. kh.* 59
28 Trijntje Pieterse, wed. van J. Schreyver, *a kh.* 74
29 Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van F. O. Gerrits, *n. k.*
29 Hendrik Albert Seel, *w. kh.* m. 2
22 Josina van Dijk, *k. kh.* 16
29 Abraham Caljé, *k. kh.* 60
29 Maria Helmsingh, wed. van J. Pels, *z. k.* 68
29 Andries Steinaker, *w. kh.* 2½
29 Hendrica Klijnsorg, *a. kh.* m. 5

Vrijdag 1 *November.*

30 Casper Aanschutz, *a. kh.* 21
29 Helena Platté, *w. kh.* 23
30 Jan Triemer, *l. kh.* 67
29 Laurens Staphorst, oudste zoon van H. Staphorst, *a. kh* 33
29 Gesiena Martens, *a. kh.* 1½
30 Elisabeth Tholen, wed. van A. Geurs, *a kh* 62
27 Roelof van Dijk, *a. kh.* 53
30 Gerrit Hendrik Wessels, *a kh.* 75
30 Catharina Koster, wed. van C. Wieleek, *a. kh.* 79

Overl. Jaar.
31 Sara Houthuysen, wed. J. W. van Kampen, *a. kh.* 76
29 Roelofje van Ulsen, huisvr. van A. van Dikkel, *a. kh.* 66
30 Maria Davids, *k. kh.* w. 4
30 Aaltje van Swieten, wed. P. van Muyden, *l. kh.* 83
28 Christoffel Redeker, *w. kh.* 40
30 Jan Breetvelt, *n. kh.* 3
30 Maria der Jeu, jongste dochter van C. der Jeu, *w. kh.* 8½
30 Jacoba van Gorsfel, huisvr. van L. Scheers, *l. kh.* 61
29 Bartholomeus Pavert Degens, *n. k.* 58
31 Daniel Benjamin van den Berg, *w. kh.* 1
30 Johannes van der Vorst, *k kh.* 75
29 Mijntje van Palmen, gesepareerde vrouw van C. Vollevelde, *o. k.* 50
28 Maria Catharina Sligting, oudste dochter van G. Sligting, *k kh.*
31 Leentje Frooy, kind van C. Frooy, *k. kh.* u. 5
31 Het dood ter wereld gekomen kind van de huisvr. van J. C. van Selm, *no. k.*
30 Eldert van Eyk, van onder *Nieuwer-Amstel* ingev. en begr. op 't *w. kh.* 69
30 Elisabeth Hobbij, huisvr. van G. J. Stoll, *l. kh.* 43
28 Maria Bekker, huisvr. van H. Santveer, *l kh.* 48
1 Klara Jansen, *l. kh.* 4

Saturdag 2 *November.*

31 Margaretha Jacoba Das, *n. kh.* 57
1 Anna Steete, een Roomsch Weeskind, *l. kh.* 7
28 Catharina Bens, *k. kh.* 22
30 Helena Kuyper, wed. van W. Lamme, *l. kh.* 82
1 Paulus Seibur, *w. kh.* m. 10
31 Nicolaas Theodorus Gravius, *o. z. c.* 47
31 Tjerk Gerritsen, *k. kh.* w. 6

Overl.		Jaar.
31	Maria Madelaine Henrij, wed. T. Beekman, *a. kh.*	67
31	Jonas de Gaaff, *a. kh.*	71½
1	Johannes Muller, *n. kh.*	59
31	Hendrica Dorothea de Leth, eenige dochter van P. de Leth, *l. kh.*	1
30	Elisabeth v. Oderkerken, *a. kh.*	47
31	Hendrica Esmans, wed. van E. Dorwaard, *l kh.*	98
30	Anna Maria Pels, eenigste dogter van M Pels, *k. kh.*	6
31	Frans Fertsch, *l. kh.*	74
31	Alida de Waart, *l. kh.*	2
31	Alida Drietelaars, wed. van J. Rhoor, *l kh.*	73
31	Maria Elisabeth Weegenaar, *l. kh.*	10
31	Maria Margaretha Oskamp, huisvr. van D. Glindhorst, *w. kh.*	65
1	Naatje Illenberg, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.*	5
1	Jan Nicolaas van Doon Houtman, *l kh.*	w. 8
31	Elisabeth de Mooy, wed. H. van den Bos, *w kh.*	64
1	Johannes Nigeman, *w. kh.*	u. 12
31	Geertruy Kesseling, huisvr. van E. Teunisse, *a kh.*	61
1	Maatje van der Haar, wed. W. G. Meng, *w. kh.*	55
29	Engeltje Goversdaal, *a. kh.*	79
30	Aaltje Govers, *a. kh.*	71
1	Jonas Loot, *w. kh.*	46
29	Johannes Blom, *l. kh.*	80
31	Carel Buijing, *a. kh.*	10
31	Jacobus van den Berg, *a kh.*	8
30	Maria Helena Vogel, *a. kh.*	20
1	Breehje Schimmel, *n. k.*	w. 11

Het getal der Dooden is 192.

Maandag 4 November.

2	Maria van Hoorn, *a. kh.*	23
2	Maria Christina Hergt, *k. kh.*	7
1	Jelles Kaarsemaker, *k. kh.*	54
2	Hendricus Gerhardus Dommekragt, *l. kh.*	w. 9

Overl.		Jaar.
31	Johann Daniel Roempler Jr. *w. kh.*	18
1	Johann Hk. Pheyffers, *l. kh.*	41
31	Johannes Helt, *w. kh.*	35½
31	Helena Vredenburgh, huisvr. van H. W. Krayschot, *n. z. c.*	40½
1	Christina Hansen, *a. kh.*	35
31	Joseph Diëmie, *a kh.*	52
31	Helena Maria Schoonman, wed. B. ten Osselaar, *o. k.*	82
1	Agatha de Vos, huisvr. van J. Scholten, *k. kh.*	26
2	Wilhelmina Pees, *k. kh.*	1
2	Maria Gersteling, huisvr. van A. W. Noback, *l. kh*	28
1	Gerritje Kaagman, *w. kh.*	51
1	Jan Arnoldi, *o. k.*	80
30	Anthonie Koestal, *w. kh.*	51
3	Pieter Klits, *k kh.*	3½
2	Clasina Lindblad, *a. kh*	w. 11
3	Johanna Gesiena Langeveldt, huisvr. van J. ter Linden, *k kh.*	24
3	Hermina Cornelisse, *k. kh.*	1

Dingsdag 5 November.

2	Gerrit Zwaal. jongste zoon van R. A. Zwaal, *k. kh.*	9
2	Geertruy Krijgsman, wed. H. Schoebaart, *a. kh.*	70
2	Jannetje Kroes, laast wed. van P. Axel, *oo. k.*	69 en 8 m.
3	Fredrik van der Land, *l. kh.*	10
3	Jan Fredrik Jacobus Stelling, *a. kh.*	m. 10
2	Sophia Louisa Noodsiek, huisvr. van J. W. Straub, *l. kh.*	30
3	Elisabeth Catrina Aarsen, *k. kh*	3½
2	Elisabeth Luyten, oudste dogter van W. Luyten, *l. kh.*	22½
1	Louwrens Snoek, eenigste zoon van W. Snoek, *w. kh.*	m. 10
2	Gijsbert de Ruyter, *w k.*	87
2	Maria Magdalena van Buuren, *l kh.*	20
4	Geertruy van der Bijl, *l. kh.*	d. 1
1	Johanna Lobel, *a. kh.*	3
3	Pieter Johannes van Nieuwenhuysen, *l. kh.*	12

Overl.		Jaar.
2	Maria van Steenderen, huisvr. van J. A. Weers, *k kh.*	56
2	Alida Rooseboom, *n kh.*	19
2	Fredrik Bernhard Sanders, *n. kh.*	18 en 11 m.
1	Hieke Ottes, huisvr. van M. Numan, *k. kh.*	52
3	Gesiena Denekamp, wed. van H. Seggeling, *k. kh.*	57
30	Nicolaas Limper, *k. kh.*	46
4	Aaltje Janse, wed. van J. Wijdeman, *w kh.*	60
3	Lambertus Lousbergh, *n. kh*	m. 7
3	Christina Margretha Reidt, jongste dochter van J. A. Reidt, *w. kh.*	w. 4
2	Jan Bouwer, *w. kh.*	39
2	Christina Putters, wed. A. van Wijk, na *Grinchem* uitgev.	69
2	Ernst Willem Boer, *n k*	80
3	Maria Christina Röhne, huisvr. van J. van der Horst Jr. *w. kh.*	33
3	Johan Hendrik Bauman, *w. kh.*	53
2	Marretje Roelofs, eenigste dochter van D. Roelofs, van onder *Nieuwer-Amstel* ingev. en begr. op 't *l. kh*	39
2	Hendrina Maria Schenk, *l. kh.*	34
3	Gerrit David Herhold, *l. kh.*	63
4	Gerrit de Vries, *n. kh.*	18
2	Sara van Giessen, *k. kh.*	69
4	Catharina van Giessen, *k. kh.*	74
	Twee Zusters.	

Woensdag 6 November.

5	Maria Vaandrik, huisvr. van G. Taapken, *n. z. c.*	72½
3	Jan Delleman, *a. kh.*	81
4	Mietje Jansen, huisvr. van R. Jacobs, *l. kh.*	44
4	Lucas Mijnders Smit, *a. kh.*	83
2	Francina Kastelijn, wed. van N. Belli, *n k.*	84½
4	Broer Klaassen Snip, *a. kh.*	68
4	Gerritje Tengnagel, wed. J F Piper, *l. kh*	47
2	Sara Catharina van Eyck, huisvr. van B. Donselaar, *oo. k*	79

Overl.		Jaar.
4	Klaas Brand Lens, *k kh.*	59
4	Wilhelmina Cornelia van Asbeek, *l. kh*	69 en 7 m.
3	Christina Swetters, wed. van J. Verburg, *l. kh.*	76
4	Gijsbert Haagemans, *l. kh.*	64
4	Wilhelmus Colpaar, *w. k.*	45
4	Eva Kuyper, *l. kh.*	31
4	Anna Susanna Martens, *a. kh.*	1
3	Adriana Alida van Loo, *n. k.*	46
3	Catharina Scheers, huisvr. van C. C L. van Staden, *z k.*	25
4	Aaltje Jans, wed. J. Wijdeman, *w. kh.*	60
5	Pieternella Cijs, *k. kh.*	3½
2	Jan George Groen, *k. kh.*	27
4	Jacobus Bas, *k. kh*	74
2	Jan Asschenberg, *k. kh.*	59
5	Angenita Oldendorp, *l. kh.*	51

Donderdag 7 November.

5	Hendrica Johanna Gemke, eenige dochter van J. Gemke, *a. kh.*	m. 10
5	Jan Godfried Reekert, *k. kh.*	w. 3
3	Ida Catrina Prinse, wed. van S. Duval, *oo k.*	81
4	Jeanne Henriette Wuillemin, *n. k.*	17
5	Harmanus Lefeling, *n. kh.*	9
7	Sophia Fredrica Louisa Wilhelmina Reyle, *k. kh.*	w. 6
5	Egbert Johannes Plankman Otterloo, *oo. k.*	7
5	Tjiske Otterloo, *oo. k.*	5
	Twee Broeders.	
5	Theodorus Wortman, *l. kh.*	48
6	Naatje van Lingen, een A. M. N. Weeskind, *l. kh.*	6
4	Johannes Hendricus Switzers, oudste zoon van H. Switsers, *w. kh.*	24
3	Cornelia van Wijngaarden, wed. W. de Haas, *l. kh.*	81
6	Johanna Maria de Hennes, laatst wed. K. F Willenius, *a. kh.*	74
4	Sara Susanna Guillot, wed. H. J. Wunder, *o. k.*	71

Overl.		Jaar.
5	Cornelia de Bruyn, huisvr. van H. Schoonebeek, l. kh.	76
6	Diena Maria Elisabeth Duyvendak, l. kh.	41
3	Jacob Meijer, w. kh.	45
8	Hermanus Meijer, l. kh.	45
5	Albertus Hendrik Tekkelenburg, w. kh.	5
6	Wilhelmina Sluysken, jongste dochter van G. H. Sluysken, w. kh.	w. 10
6	Frans Hendrik de Ruyter, a. kh.	46
6	Mijntje Nieuwland, a. kh.	37
5	Maria Catrina Schutte, wed. J. H. Krop, l. o. k.	87
5	Francina van Laar, wed. van H. M. Donart, l. kh.	69
6	Heyntje Eggersman, huisvr. van L. Egberts, a. kh.	35
6	Gerritje Gortemaker, k. kh.	14

Vrijdag 8 November.

8	Dirk Ligtvoet, k. kh.	71
5	Bregitta Smit, wed. J. Lindeman, a. k.	ca. 72
4	Agnes Helmigh, wed. van J. Lutten, o. k.	80½
7	Andries Roemingen, w. kh.	w. 4
5	Johan Michiel Straub, w. kh.	55
6	Jacoba Margaretha Hagedoorn, huisvr. van J. P. Dell, l. kh.	70
8	Ida Heems, bejaarde Dochter a. kh.	71
6	Alida van Agten, bejaarde Dochter, a. kh.	73
7	Maria Visser, wed. J. Nieuwveen, a. kh.	72
6	Boicke Boschen, l. kh.	66
7	Agneta Smit, l. kh.	55
4	Susanna Hondappel, huisvr. van P. Bok, n. kh.	58
6	Fransina Johanna van Leeuwen, wed. G. Schijff, l. kh.	67
6	Albert Vroom, a. kh.	63
5	Willem Top, k. kh.	a en a m.
5	Johanna Cornelia Zimmerman, huisvr. van J. Wijnkoop, w. kh.	31
15	Johannes de Ruyter, k. kh.	4
3	Anna Elisabeth Christina van Oosthuysen, jongste dochter van L. van Oosthuysen, w. kh.	14
6	Guillaume Fk. Straub, l. kh.	d. 9
6	Carel Fredrik Eggeman, z. k.	76
7	Hendrik Bieving, k. kh.	w. 10
7	Jacomina Wiggers, wed. van H. Hagestijn, l. kh.	68
6	Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. J. Brouwer, w. k.	
6	Christina Susanna Walleé, eenigste dochter van H. Walleé, a. kh.	18
6	Martinus Rilloe, eenigste zoon van M. Rilloe, a. kh.	6
6	Bernardus Franciscus Verheijen, l. kh.	m. 7
7	Maria Stevens, wed. van W. Scheeper, n. kh.	71
1	Leendert van Weegel, k. kh.	80
7	Maria van den Broek, l. kh.	w. 14

Saturdag 9 November.

7	Geesje Tant, wed. J. de Graat, a. kh.	73
7	Hendrikje Hilbers, wed. van H. Ikeé, a. kh.	47
7	Maria Elisabeth du Preé, wed. L. Soupe, a. kh.	73
6	Abraham Lamberts, w. k.	72
7	Jansina Jansen, eenigste dochter van J. Jansen, a. kh.	4
7	Arieantje Donker, huisvr. van van E. Eversen, l. kh.	53
6	Susanna Pin, wed. H. Smits, z. k.	79
7	Anna Wilhelmina Boede, wed J. H. Streler, w. kh.	58
5	Catharina van Lingen, k. kh.	10
8	Pieter Smets, w. kh.	m. 4
6	Talida Margaretha Toben, huisvr. van C. Kok, a. kh.	70
6	Cornelis Jonkman, w. kh.	78
7	Maria Jacoba de Rueiles, huisvr. wed. J. van Wijk, z. k.	57½
7	Dirk van Zuylen, a. kh.	65

Overl.		Jaar.
8	Lubertus Matthias Schukking, eenige zoon van B. Schukking, *o. k.*	m. 10
8	Maria Elders, wed. A. Helfloot, *a. kh.*	53
5	Johanna Elisabeth Hendriks, eenige dochter van P. Hendriks, *n. kh.*	m. 4
8	Aaltje van den Berg, jongste dochter van L. van den Berg, *a. kh.*	4
5	Elisabeth Grosse, oudste dogter van de wed. J. G. C. Grosse, *l. kh.*	30

Het getal der Dooden is 232.

PUBLIEKE VEILINGEN

van de onderstaande *Perceelen*, in het Oudezijds Heeren Logement, te *Amsterdam*.

Op Maandag 28 October.

Fluweele Burgwal, (Een Koopmans Huis en Erve, op de) over de Lombardsbrug, *f* 2800. *Glazius.*

Kloveniers Burgwal, N. 70. (Een Winkelhuis en Erve, op de) bij de Nieuwmarkt, *f* 5300. *Broekhuizen.*

Gelderſche Kaai, N. 2. (Een dito, op de) bij de Koningſtraat, *f* 3604. Opg.

Kerkſtraat, N. 361. (Een Huis en Erve, in de) bij de Spiegelſtraat, *f* 1200. *Janſen.*

Noorder Dwarsſtraat, N. 22 en 23. (Twee dito, in de) bij de Reguliersgragt, *f* 1700. *Kits.*

Spiegelplein, N. 7. (Een Huis en Erve, op het) *f* 1175. *de Warm.*

Boomſtraat, N. 84. (Een Huis, Achterhuis en Erve, in de) bij de Noordermarkt, *f* 775. *v. Semeren.*

Nieuwe Doelenſtraat, (Twee Koopmans Huizen en Erven, onder één dak, in de) *f* 8000. *G.* en *J. Twisk.*

Oude Turfmarkt, N. 6. (Een Koopmans Huis en Erve, op de) *f* 5500. *van Wouw.*

Oude Turfmarkt, N. 7. (Een Pakhuis en Erve, genaamd *Vollenhoven*, op de) *f* 7500. *G.* en *J. Twisk.*

Keizersgragt, N. 368. (Een Koopmans Huis en Erve, op de) tusſchen de Heerenſtraat en Brouwersgragt, *f* 9600. Opgeh.

Keizersgragt, N. 770. (Een dito, op de) bij den Amſtel, *f* 6600. Opg.

Runſtraat, N. 8. (Een Slepers Stallinge, in de) *f* 4900. Opgeh.

Singel, N. 474. (Een Koopmans Huis en Erve, op het) bij de Beulingſtraat, *f* 9175. Opgeh.

Beulingſtraat, N. 21. (Een Huis en Erve, in de) *f* 1875. Opgeh.

Drie Koningſtraat, N. 15 (Twee Koetshuizen, Stalling en Erve, in de) *f* 2600. *Holst.*

Binnenkant, N. 36 (Een Koopmans Huis en Erve, op de) *f* 2520. Opg.

Rusland, N. 52 (Een Winkelhuis en Erve, op het) *f* 730. Opgeh.

Een dito, naast 't evengen. *f* 700. *Kits.*

St. Nicolaasftraat, N. 1. (Een Huis en Erve, in de) ƒ150. Opgeh.
Een dito, naast 't voorm. ƒ150. Opgeh.
Nieuwezijds Armfteeg, N. 14. (Een dito, in de) ƒ107. Opgeh.
Achtergragt, N. 43. (Een dito, op de) bij de Utrechtfcheftraat, ƒ2200. *Bing.*
Lauwriergragt, N. 130. (Een dito, op de) bij de Prinfengragt, ƒ2900. *Gerrits.*

Deze volgende *Perceelen* op *Maandag* 4 November.

Oude Waal, N. 4. (Een Koopmans Winkelhuis en Erve, op de) ƒ7000. G. en *J. Twisk.*
Kloveniers Burgwal, N. 95. (Een Koopmans Huis en Erve, op de) bij het Rusland, ƒ5000. Dezelfde.
Een dito, op de Leydfegragt, bij de Prinfengragt, N 36; met een Pakhuis en Erve, naast 't evengen. N. 37; en een dito, op voorn. gragt, naast 't voorm.; nog een dito, op dezelve gragt, bij de Baangragt, N. 45. ook nog een dubbeld Pakhuis en Erve, naast 't evengen. N. 46. met een Stal, Koetshuis en Erve, in de Raamftraat, N. 20. (te zamen in één koop). ƒ24000. Dezelfde.
Leydfegragt, N. 47. (Een Huis en Erve, op de) ƒ2400. Dezelfde.
Raamftraat, N. 8. 9, 10 en 11. (Vier Huizen en Erven, (in één koop) in de) ƒ1600. Dezelfde.
Raamftraat, (Een Achterhuis en Erve, in de) ƒ550. Dezelfde.
Een Grafsteede, in de Gereformeerde Oude Kerk, 19de laag, N. 282, Z. Z. ƒ30. Dezelfde.
Een dito, in dito Kerk, 6de laag, N 83. N. Z. ƒ45. Dezelfde.
Een dito, in dito Kerk, 8fte laag, N. 116. N. Z. ƒ45. Dezelfde.
Singel, N. 435. (Een Koopmans Huis en Erve, op het) bij de Oude Spiegelftraat, ƒ3500. *van Balkenfchoten.*
Warmoesftraat, N. 178. (Een Koopmans Winkelhuis en Erve, in de) over de St. Annaftraat, ƒ3500. Opgeh.
Singel, N. 1. (Een Huis en Erve, op het) in de Vlasboomsfteeg, ƒ500. Opg.
Nieuwezijds Voorburgwal, (Een Stal, Koetshuis en Erve, alsmede een Woonhuis daar achter, (in één koop) op de) bij de St. Nicolaasftraat, ƒ2950. *Broekhuizen.*
Egelantiersgrag, Zuidzijde, N. 173. (Een Huis en Erve, met een Tuin daar achter, op de) bij de tweede Dwarsftraat, ƒ900. Opgeh.
Hoogftraat, N. 6. (Een derdepart in een Winkelhuis en Erve, in de) bij de Oudezijds Voorburgwal, ƒ410. *de Vriend.*

Deze volgende *Perceelen* op *Maandag* 11 November.

Keizersgragt, N. 371. (Een Huis, Tuin, Tuinhuis en Erve, op de) bij de Brouwersgragt, ƒ5800. *Baarflag.*
Kalverftraat, N. 130. (Een Winkelhuis en Erve, in de) op de hoek van het Schapenplein, ƒ4650. *van Os.*
Bloemgragt, Noordzijde, N. 55. (Een Huis, Achterhuis en Erven, op de) tusfchen de middelfte Bruggen, ƒ2010. Opgeh.
Nieuwezijds Achterburgwal, N. 111. (Een Huis en Erve, op de) bij de Mostaartpot-Steeg, ƒ1000. Opgeh.

Een Boeren Bruiker, met Stalling, Wei- en Hooiland, Heeren Huizing, Watermolen, enz., tusſchen Buikſloot en Oost-Zaandam, aan den Hoogendijk, *f* 3005. Opgeh.

Plantagie, N. 1. (Een Tuin, genaamd *Amstelburg*. met Huizing 't Koepel en Kolfbaan, in de) op de hoek van de Muidergragt, *f* 900. *Schouten.*

Dit onderſtaande *Schip* is geveild op *Maandag* 21 October, in het Nieuwezijds Heeren Logement.

Smakſchip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de drie Gebroeders*, gevoerd geweest bij wijlen Schipper FOLKERT HAIJEN, lang over ſteven 79 voet, wijd bij de eerſte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 18½ voet, hol in 't ruim bij de eerſte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 8 voet 5 duim. *f* 3100, in ſlag *f* 650. *H. D. Camme.*

Deze onderſtaande *Schepen* zijn door den Ontvanger Principaal der Keizerlijke Douanes geveild op *Maandag* 28 October, in de Nes, in *de Brakke Grond.*

Smakſchip, (Een) genaamd *de Vrouw Barendina*, lang over ſteven 73 voet, wijd 15½ voet, hol 8 voet. *Francs* 4400. *J. E. Lublink.*

Hek-Tjalkſchip, (Een) genaamd *de jonge Lammert*, lang 71 voet, wijd 15½ voet, hol 6 voet 9 duim. *Francs* 5000. Dezelfde.

Hek-Tjalkſchip, (Een) genaamd *de Vrouw Bertina*, lang 68 voet, wijd 14 voet, hol 6 voet 8 duim. *Francs* 4050. *F. der Kinderen.*

Hek-Tjalkſchip, (Een) genaamd *de Zeemeeuw*, lang 63 voet, wijd 13½ voet, hol 5 voet 10 duim. *Francs* 3200. *A. Kikkert.*

Deze onderſtaande *Schepen* zijn door den Heer Commiſſaris der Keizerijke Marine, geveid op *Dingsdag* 12 November, in de Nes, in *de Brakke Grond.*

Smakſchip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Margaretha*, lang over ſteven 71 voet, wijd bij de eerſte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 15 voet 4 duim, hol in 't ruim bij de eerſte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 7 voet 4 duim. *Francs* 8050. *F. der Kinderen.*

Kofſchip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Juffrouw Cornelia*, lang over ſteven 80 voet, wijd bij de eerſte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 18 voet 6 duim, hol in 't ruim bij de eerſte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 8 voet 10 duim. *Francs* 8300. Dez.

Viſchers Poonſchip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Elias en Johannes*, lang over ſteven 47½ voet, wijd bij de eerſte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 16 voet, hol in 't ruim bij de eerſte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 7 voet. *Francs* 885. *H. D. Camme.*

Alles Amſterdamſche voeten.

STAAT- EN LETTERKUNDIG
MENGELWERK.

EEN-EN-VIJFTIGSTE VERVOLG DER BEKNOPTE LEVENSGESCHIEDENIS

VAN

MICHIEL DE RUITER.

Den 29sten van Herfstmaand (1671) kwam de Lieutenant-admiraal DE RUITER met zes Maasschepen voor *Helvoetsluis*, en nam toen in persoon de reis aan, over *den Briel* en *Maaslandsluis*, naar *den Haag*, alwaar hij den 5den van Wijnmaand, ter vergadering van Hunne Hoog Mog: verslag deed van zijne reize en togt, die alleen gestrekt had om eenen nieuwen oorlog voor te komen, de *Nederlanden* te bewaren, en 's lands havens en kusten tegen allen aanval te dekken.

Hoe zeer het nu ook schijnen mogte dat *Frankrijk* geene vijandelijke bedoeling had, vermeerderde echter het vermoeden, dat diens Koning, in gemeenschap met *Engeland*, geene vreedzame gevoelens tegen de *Nederlanden* koesterde, doordien Hunne Hoog Mog: langs onderscheidene wegen berigt werd, dat de Koning van *Frankrijk* aanhoudend liet arbeiden, om *Engeland* van het drievoudig verbond met den Staat af te trekken, en het hierdoor de trouw, aan *Nederland* gezworen, te doen verbreken; dat de Koning had gesproken van de Staten te zullen vernederen, of gedwee te maken; dat hij veel volks liet werven, en een leger van over de *honderd duizend* man te land, en veertig oorlogschepen in zee, zou brengen, enz. Doch in *Engeland* werden nog generlei toerustingen, of vijandelijke oogmerken tegen den Staat ontdekt; in tegendeel werden Hunne Hoog Mog: door den Nederlandschen Ambassadeur aldaar, verzekerd, dat geen zweem van eenig vijandelijk voornemen tegen den Staat door hem bespeurd werd, te minder nog, daar de Koning hem had gezegd: „hij zoude niet nalaten de Heeren Staten, volgens het gesloten verbond, bijstand te „doen; hij zoude met bemiddeling den oorlog trachten te verhoeden, „of anders zijne belofte, van hun met veertig oorlogschepen te hulp te „komen, gestand doen; hij had alle aanzoeken van de zijde der „*Franschen*, om zijn gegeven woord aan den Staat te verbreken, afgeslagen, en hij zoude zich aan het drievoudig verbond houden." Doch de Heer PIETER DE GROOT, Ambassadeur van den Staat in *Frankrijk*, zich van tijd tot tijd meer in de geheimen aldaar gedrongen hebbende, gaf Hunne Hoog Mog, bij missive, kennis, dat de zaken een zeer ongunstig aanzien hadden; dat de haat tegen de *Nederlanden* onverzettelijk was; dat *Engeland* zich heimelijk had verbonden om zestig oorlogschepen bij veertig van *Frankrijk* te voegen; met verder berigt van het geen tusschen die beide Koningen besloten was, en de pogingen die door *Frankrijk* werden aangewend, om ook andere vorsten tegen den Staat op te zetten, of hun tot eene volstrekte onzijdigheid in den oorlog te bewegen.

De Nederlandsche koopmanschappen nu in *Frankrijk* meer en meer met lasten bezwaard wordende, werd bij Hunne Hoog Mog: goed gevonden den invoer van wijn, azijn, papier en kastanjes, uit *Frankrijk*, te verbieden, om, ware 't mogelijk, hierdoor den Koning te bewegen, het behoud van den vrede te verkiezen, uit hoofde van de groote nadeelen welke zijne onderdanen door dit verbod zouden lijden; doch deze maatregel had eene geheel tegengestelde uitwerking, dewijl men in *Frankrijk* meende, dat het geen republiek voegde tegen zulk een groot vorst op te staan. Dan, hoezeer men aldaar wel tot den oorlog geneigd was, en hiertoe eene overvloedige landmagt meende te hebben, vreesde men echter den *Nederlander* ter zee; hierom werden nu de pogingen verdubbeld, om *Engeland* in den oorlog tegen den Staat te doen deelen.

Hunne Hoog Mog: nu genoeg van het dreigend gevaar verzekerd zijnde, om zich in staat van tegenweer te stellen, vonden echter daarin menigvuldige beletselen, doordien de onderscheidene Gedeputeerden der bijzondere provinciën niet konden overeen komen, omtrent de wijze van verdediging; het vinden der geldmiddelen; het benoemen van een' Kapitein-Generaal en Admiraal, enz. Hierbij kwam nog, dat de landmagt, door eenen vrede te land van vier-en-twintig jaren, zeer was verzwakt, en de tijd nu niet toeliet om dezelve in genoegzamen staat van tegenweer, en om aanval te doen, te brengen. Hieruit ontstond, dat men zich thans ter zee in veel geduchter staat stelde, dan wel te land. Het gevoelen, dat *Engeland* zich van zijn aangegaan verbond met den Staat zou laten aftrekken, werd door velen niet omhelsd, doordien de Koning zich niet alleen ter handhaving van hetzelve plegtig had verbonden, maar daarenboven eenen drievoudigen onderstand van geld, ten bedrage van omtrent 2,500,000 *ponden sterling*, had toegestaan, met aanbieding zelfs om, in geval van nood, hiertoe nog meerder te zullen bijdragen; ook meende men, dat eene vredebreuk strijdig zoude zijn met het belang van dat rijk zelf. Dan, hoe ook hierover de gevoelens mogten wezen, werd echter de gegrondheid der ontstane vrees door de uitkomst bevestigd, en deed zien dat de som, door *Engeland* toegestaan, tot een geheel ander einde, en wel *tegen* den Staat, strekken moest. Hunne Hoog: Mog: nu een' onvermijdelijken oorlog te gemoet ziende, besloten tot het toerusten van eene vrij sterke oorlogsvloot tegen het naderend voorjaar. Te dien einde ontboden zij den Lieutenant-admiraal DE RUITER en eenige Gedeputeerden der Admiraliteiten, in hunne vergadering: door dezen werd Hunne Hoog Mog: voorgesteld, dat men, ter verzekering van den Staat, eene oorlogsvloot behoorde toeterusten van 36 linieschepen, van 60 tot 86 stukken geschut; 36 van 40 tot 60 stukken; 24 fregatten van 20 tot 30 stukken; 24 branders, 24 galjoots en 24 snaauwen, allen behoorlijk bemand, zoo met land- als zeevolk, waarvan men de kosten, in acht maanden tijds, berekende op 7,893,992 guldens; ter vinding van welke kosten zich eene groode zwarigheid opdeed, aangezien den slechten staat der geldmiddelen van de Kollegien ter admiraliteit. Dan, hoezeer men deze zwarigheid ook, door rijp overleg, trachtte te boven te komen, kwam men echter tot geen besluit, zelfs verliepen er nog eenige weken van het volgend jaar, eer deze gewigtige zaak tot stand gebragt werd.

(*'T vervolg hierna*)

DAGWIJZER VAN STAATS- EN OORLOGSGEBEURTENISSEN enz., VOOR 'T GEHEELE JAAR.

December. (Wintermaand.)

1 IJslijk moordtooneel der *Spanjaarden* te *Naarden*. 1572. — De Raadpenfionaris SLINGELAND overleden. 1736. — Decreet van den Koning van *Holland*, waarbij alle handel en correspondentie met *Engeland* verboden werd. 1806.

2 *Elburg* door de *Franschen* verlaten. 1673. — *Surinamen* aan het Staatsbewind der *Bataafsche Republiek* overgegeven. 1802.

3 De Hertog van *Parma*, Gouverneur der *Nederlanden*, overl. 1592. — De Jesuiten worden uit *Nederland* verbannen. 1767.

4 De vermaarde HOBBES overleden. 1679.

5 'T predikambt ontzegd, aan die tegen 't Staatsbestuur predikten. 1665. — SOCINUS geboren. 1539.

6 'T concilie van *Trente* geëindigd. 1563.

7 *Don* JUAN door de Staten tot vijand verklaard. 1577.

8 De *Hollandsche steden* in hare oude regeeringsregten hersteld. 1650.

9 LEO X, die LUTHER in de ban deed, geboren. 1475. — De Koning van *Sardiniën* doet afstand van de kroon. 1798.

10 Bul van LEO X door LUTHER verbrand 1520. — TROMP's zeeslag tegen de *Engelschen*, de vierde in 1652.

11 *Haarlem* door de *Spanjaarden* belegerd. 1572. — Traktaat met *Engeland*. 1674.

12 ALVA overleden. 1582.

13 Apologie van WILLEM I. tegen FILIPS II. 1580. — WILLEM IV. wordt Erfgouverneur enz. der Generaliteits-landen. 1748.

14 Doorbraak tusschen *Stavoren* en *Enkhuizen* 1085. — Generaal WASHINGTON overleden, in den ouderdom van 68 jaren. 1799.

15 ALDEGONDE, groot staatsman, krijgsman en geleerde, overl. 1598. — De Raadpenfionaris FAGEL overleden. 1688.

16 Staatswet tegen het misbruik van den predikstoel. 1654.

17 Eerste zeetraktaat met *Spanje*, in *'s Hage* gesloten. 1650. — Is volgens besluit van den Senaat van het *Fransche Keizerrijk*, het huwelijk van Zijne Majesteit, den Keizer NAPOLEON, en Hare Majesteit de Keizerin JOSEPHINE, met wederzijdsche toestemming verbroken. 1809.

18 Vertrek van ALVA uit de *Nederlanden*, na bij 18,000 menschen, om Godsdienst en vrijheid, door beulshanden had omgebragt. 1573. — Vaste spelling der *Nederduitsche taal* bepaald. 1804.

19 Paus URBANUS V, die de driedubbele kroon invoerde, overl. 1370. — *Ostenae's* compagnie opgerigt. 1722.

20 *Engeland* verklaart *Nederland* den oorlog. 1780. — Resolutie van H. H. Mog., voor een corps vast zeevolk. 1781.

21 Commercie-traktaat van 1713, met *Frankrijk* vernieuwd. 1739. — Kruidmagazijn te *Maastricht* gesprongen 1761.

22 Afzonderlijke conferentie van den *Franschen* Ambassadeur met *Amsterdam*. 1683.

23 Alva's triomf-feest te *Brussel*. 1568.
24 *Kampen* door de *Franschen* verlaten. 1672.
25 Vreesselijke doorbraak in *Groningen* en *den Dollard* begonnen. 1277. — Abdij te *Egmond binnen* ingestort. 1798.
26 Olivier cromwel wordt Protector van *Engeland*. 1652. — Vrede te *Presburg*: de Keurvorsten van *Beijeren* en *Wurtemberg* verkrijgen daarbij den tijtel van Koning. 1805.
27 5000 *Franschen* verlaten *Utrecht*, om in *Holland* te vallen. 1672.
28 De *Franschen* vallen in *Bodegraven* en *Zwammerdam*, en verbranden het laatstgenoemde dorp. 1672.
29 De *Engelschen* nemen de *Hollandsche Smirnasche vloot*, vóór de oorlogsverklaring. 1664.
30 De acte van opdragt der Grafelijkheid aan willem I. 1583. — *Koeverden* door de *Groningers* ingenomen. 1672.
31 *Zwammerdam* verbrand. 1672. — 'T *Hollandsch convooi* onder bylandt, door fielding aangetast. 1780.

BLOEMTUIN-ARBEID VOOR DEN BURGER,
in December.

Naar de maandtelling der ouden, waarvan wij den lezer reeds meer dan éénmaal berigt gedaan hebben, heet deze maand, *December*, van het *Latijnsche woord*, decem, beteekenende *tien*; want *Maart* de eerste maand zijnde, gelijk zij weleer was, is December de *tiende*.

Wintermaand wordt zij genoemd, om dat het barre jaargetijde, de winter, staande hare during een' aanvang neemt.

Wel gepast zegt men van dit jaargetijde:

De stuursche winter doet het bloed in de adren stijven,
En spant een wit gewaad, op 't aanzigt der natuur;
Hij schuift de wolkjes van het tintelende vuur,
Of doet de luchte sneeuw langs veld en heuvels drijven.

Sommige verkiezen tot de uitbeelding van wintermaand alleenlijk een sterk man, met beide handen een' zwaren bijl gevat hebbende, dien hij om hoog heft, om met denzelven een' zwaren boom te vellen; welke uitbeelding het houthakken, dat in deze maand geschiedt, ten grondslag heeft.

Aardig is eene andere uitbeelding van wintermaand, waaronder men de volgende verzen leest:

De wintermaand gelijkt een weduw, schraal van kaken;
Zij dooft het levensvuur in 't rimplig aanzigt uit;
De kugchende echo stramt de klanken van de fluit,
Waarmee de dood zich, om den zege, gaat vermaken;
Hij trekt den ouden man reeds bij de mouw, en zeidt:
„ Uw tijd is heen, leg af al 't wereldsch ijdelheid."

Hoe sterk de vorst zij, is dezelve den verstandigen hovenier en landman echter welkom, en ja aangenaam. Zij weten dat de vorst hunnen arbeid te gemoet komt, met de poriën der aarde te openen, om de sappen te kluizen, en ze tot den wasdom voor te bereiden. De vorst zet de aardkluiten uit, en verdeelt dezelve beter dan alle arbeid van den wakkeren mensch in staat is te doen. Van de uitzettende kracht hier bedoeld, verstrekken ten bewijze, de voorbeelden welke desaangaande voorhanden zijn; dat namelijk metalen kanonnen te barsten zijn gevrozen, en dat de vorst gebakken en andere steenen tot pulver gemaakt heeft. Zoo ontbindt de aarde zich door de sterke vorst, en valt in het voorjaar tot poeder. „ De winter," zegt zeker geleerd natuurkundige, „ is de rusttijd

„ tijd der aarde, en de slaaptijd der planten. Gedurende den tijd dat het groeijen afgebro„ken, of ten minsten zeer verminderd is, worden de sappen in de aarde bereid; om „ die reden verlangt men naar een' kouden, droogen, ook onstuimigen winter, met „ veel sneeuw en ijs." — De vorst kan dan alleen kwaad, wanneer zij, doch 't geen zeer zeldzaam gebeurt, zoo hevig is, dat de planten dood vriezen; dat de vorst echter zoo sterk kan wezen, heeft de ondervinding getoond. Door de vorst, zegt de Prins der *Nederduitsche dichteren*, de onsterfelijke VONDEL,

Wordt de allersnelste stroom met eenen korst betogen;
Dat paarden, wagens vrij hier over rijden mogen.
De kielen voeren flus noch door het open nat,
Nu wagens, en dan vriest de wijn het koopren vat
Aan stukken.

Zeker verhaal getuigt van een' krijgsoverste, die 't, omstreeks *Luxemburg*, zoo sterk heeft zien vriezen, dat de voorraad-wijn met beitels en bijlen gekloofd, bij 't gewigt verkocht, en in manden weggedragen werd. Zoo eenig land, onder een' gematigden luchtstreek liggende, door strenge winters geteisterd is geworden, van het onze kan men zulks met den meesten grond zeggen.

Hoewel de natuur thans schijnt te rusten, rust echter de weldenkende hovenier niet; December verschaft hem de grootste zorg en behoedzaamheid voor de meeste gewassen, bijzonder voor dezulke die teeder zijn; dewijl dan de sappen en vruchtbaarmakende vochten als gestold en zonder beweging zijn, moet thans de kunst de natuur te hulp komen, wil men groente en vruchten hebben. Hiertoe moet men alles, wat teeder is, tegen de koude bedekken, hetgeen men naar mate van den meerderen of minderen graad van koude verrigt; dewijl eene al te sterke broeijing zeer nadeelig is, en de planten hare beste kracht doet verliezen: beter zal het zijn om dezelve bij helder weêr door de zonnestralen te koesteren. Men zorge ook om de planten niet veel water te geven, in sommigen zelfs geheel niet voor het laatst van Lentemaand.

De voormelde verzorging strekt zich ook uit tot de wortels en bollen die onder den grond zijn; bij sterke vorst, en vooral wanneer er geen of weinig sneeuw valt, moeten dezelve tegen de koude beschermd worden, door ligte matten daar over heen te spreiden.

Nu is het ook reeds tijd om de boomen te snoeijen, en zoodanige takken weg te nemen als den boom ontsieren; echter moet zulks met oordeel geschieden, om niet te veel vruchthout te verliezen; en wanneer men zware takken afkapt, moet men de wonden met maagdewasch, het sap van gekookte onrijpe druiven en kaarssmeer, wel door elkander gemengd, besmeren; dit zal beletten dat de koude en vochtigheid niet in den stam dringen.

Staande den voormelden arbeid is de naarstige hovenier, bij aanhoudendheid, opmerkzaam op het geboomte, of hij misschien ook rupsennesten in hetzelve bespeurt; de nesten laten zich nu aan de bladerlooze takken zeer gemakkelijk zien: alle de nesten welke hij ontdekt, neemt hij weg, en verbrandt ze.

VIJFDE VERVOLG *der* ANTWOORDEN, *op*

RAADVRAGENDE BRIEVEN,

betreffende het WETBOEK NAPOLEON.

WAARDE VRIEND!

De moord, aan uwen oom gepleegd, is inderdaad gruwelijk; waartoe, kan men met regt vragen, is een mensch niet in staat? Smartelijker is die akelige gebeurtenis voor u, om dat gij, tot mijn leedwezen, u zelven hebt verstoken van het mede-erfregt, hetwelk gij op zijne nalatenschap hadt. Ik moet u openhartig verklaren, dewijl gij 't volstrekt van mij ver-

dert, dat de wet zegt; „ De meerderjarige erfgenaam, die, van het ver-
„ moorden van den overledenen kennis dragende, daarvan geene aangifte
„ aan de justitie gedaan heeft, is van de erfenis uitgesloten." Hard zeker is zulks voor u, dewijl uw verzwijgen ontstaan is uit uwe bekende menschlievendheid, en beminnelijke goedhartigheid; dan, vriend, de wet heeft hare bepaling wijsselijk alzoo gesteld, en gij moet u aan dezelve onderwerpen.

Denk intusschen niet dat de bewuste verpligting tot aangifte in alle gevallen plaats heeft; neen vriend, de wet heeft daaromtrent wel voorzien, dat de bloedverwantschap die verpligting eene eisselijke gedaante zoude geven, daarom zegt zij: „ Het nalaten van zoodanige aangifte kan niet
„ worden tegengeworpen aan bloedvrienden van den moordenaar, in de
„ opgaande of nederdalende linie, noch aan zijne aanbehuwde vrienden
„ in denzelfden graad, noch aan zijn echtgenoot of echtgenoote, noch
„ aan zijne broeders of zusters, noch aan zijne oomen en moeijen, noch
„ aan zijne neven en nichten."

De uitsluiting van eene erfenis kan nu nog een gevolg hebben: alschoon ik niet wete of het bedoelde uw geval wel is, zal ik hetzelve echter niet met stilzwijgen voorbij gaan; het bestaat in 't volgende: indien gij vruchten en inkomsten genoten hebt, uit de bezittingen van uwen oom, zijt gij verpligt dezelve aan de nalatenschap terug te geven, gerekend van den dag af dat de erfenis vervallen, dat namelijk uw oom gestorven is.

Om u, dit onderwerp betreffende, een volkomen onderrigt te geven, zal ik hier nog bijvoegen, dat, indien de kinderen van iemand die verklaard is geworden onwaardig om erfgenaam te wezen, mede van den omgebragten moeten erven, worden zij om de misdaad van hunnen vader niet uitgesloten, mits zij uit eigen hoofde, en zonder behulp van plaatsvervanging tot de erfenis komen; „doch," voegt de wet er bij, „deze
„ (de vader namelijk) kan in geen geval aanspraak maken op het vrucht-
„ gebruik van de goederen dezer nalatenschap, hetwelk de wet aan vaders
„ en moeders, ten aanzien van de goederen hunner kinderen, toestaat."

Eindelijk moet ik, om dit mijn onderrigt tot de voorgenomene volkomenheid te brengen, u nog zeggen, dat de wet ook nog verklaart als onwaard' om erfvolgers te zijn, en als zoodanig van de erfenis uitsluit;

„ 1.) Die veroordeeld is, om dat hij den overledenen omgebragt heeft,
„ of getracht heeft om te brengen:

„ 2.) Die den overledenen beschuldigd heeft van eene misdaad, waarop
„ de doodstraf staat; doch welke beschuldiging bevonden is verdicht te zijn."

En hiermede meêr dan aan uw verzoek voldaan hebbende, wensch ik dat de rede u zal troosten; dat gij den wil der Voorzienigheid zult eerbiedigen, en niet zult aflaten van uwe menschlievendheid, in weêrwil van het schadelijk gevolg, hetwelk dezelve thans voor u gehad heeft.

Ik ben enz.

MEVROUW!

Uwe missive van ultimo passato is mij op zijn' tijd geworden; dezelve is voor mij van aanbelang, mevrouw, dewijl gij mij verzoekt u te melden, alles wat gij, als bezitster van vaste goederen, zoudt kunnen noodig hebben

te weten, betreffende gemeene scheidsmuren en grachten, wegens welke gij u in een hoogloopend verschil gewikkeld ziet. Haddet gij kunnen goedvinden mij met het verschil zelf bekend te maken, zoo zoude ik u mogelijk met weinig moeite de noodige inlichting hebben kunnen geven, thans zal ik bijna eene volslagen verhandeling moeten schrijven: intusschen begeert gij het zoo, en ik zet mij neder om u te vergenoegen, gerust op uwe verzekering dat gij mijn' arbeid niet onbeloond zult laten.

Intusschen hoop ik dat gij mij zult veroorloven, mijn breedvoerig berigt in onderscheidene brieven te verdeelen, dewijl mijne overige bezigheden mij niet zullen toelaten het stuk in éénen adem af te werken; ook verbeeld ik mij dat het u aangenamer zal wezen, mijn' arbeid stukswijze te ontvangen: in de eerste plaats, om dat de lezing van het geheel u ligtelijk zoude vervelen, en ten anderen, om dat gij dan gelegenheid hebt van ieder gedeelte naar vereisch te overwegen, alvorens tot een verder gedeelte over te gaan, waartoe de nieuwsgierigheid al spoedig verleidt, indien men dat andere gedeelte toch voor zich heeft.

Om nu mijne taak geregeld af te werken, moet ik u vooraf zeggen, welke soort van muren men onder de benaming van *gemeene scheidsmuren* bevat: zulke muren namelijk (het zij in de steden of op het platte land) welke dienen tot scheiding tusschen gebouwen, tot aan het hoogste gedeelte van dezelve; of tusschen opene plaatsen en tuinen, en zelfs tusschen omheinde plaatsen in velden; zulk een muur, zegt de wet, „ wordt geoor„ deeld een gemeene muur te zijn, zoo er geen bewijs of teeken van het „ tegendeel is."

Nu valt natuurlijk de vraag, welke zijn de bedoelde teekenen of bewijzen? Dezelve zijn weinig maar beslissend: 't is een teeken dat het geen gemeene muur is, wanneer het bovenste van denzelven naar den eenen kant schuins afloopt, waardoor derhalve 't water, op den muur vallende, naar dien kant aflooopt; in dat geval wordt de muur geacht toe te behooren aan den eigenaar van dien kant waar de drop of afloop van het water gevonden wordt: immers mag men ook billijk veronderstellen, dat de muur, oorspronkelijk door den eigenaar van dien kant aangelegd is geworden, om dat hij verpligt is geweest den drop aan zijne zijde te nemen.

Ten andere houdt men voor een bewijs dat een muur niet gemeen is, indien slechts aan de eene zijde of een kap, of steenen lijsten, en vooruitsteekende steenen gevonden worden, welke bij het bouwen van den muur aldaar geplaatst zouden mogen zijn; in dat geval wordt de muur gesteld toe te behooren, aan den eigenaar van dien kant, waar zulke kappen, lijsten en uitsteekende steenen gevonden worden; en weder op goeden grond; want ongetwijfeld heeft die geen den muur gebouwd, die geen regt had om aan de andere zijde mede zulk een' kap, lijst of vooruitsteekende steenen te maken.

Wat nu het repareren of weder opbouwen van een' gemeenen muur betreft, hetzelve komt ten laste van allen welke regt tot den muur hebben, en wel naar evenredigheid van ieders regt; dan, mevrouw, indien gij mogelijk verschil over zulk eene reparatie of weder-opbouwing mogtet hebben, zoo weet dat gij u van het dragen in de daartoe vereischte kosten kunt ontheffen, door namelijk uw regt van gemeenen eigendom op den

muur te laten varen; onder dien mits evenwel, dat de scheidsmuur niet diene, tot ondersteuning van een gebouw, u toebehoorende; in dat geval zijt gij verpligt uw regt op den muur te behouden.

Verder, mevrouw, dient u te weten dat elk die eigendom aan een' gemeenen scheidsmuur heeft, tegen denzelven aan mag bouwen, en balken in denzelven mag plaatsen, door genoegzaam de geheele dikte van den muur heen; namelijk tot op twee duimen minder; zoo vele duimen ondoorgebrokene muur moeten aan den kant van den buurman blijven. Intusschen heeft deze het regt dat, als hij ook aan zijn' kant wil bouwen, en op die zelfde plaatsen mede balken wil inschieten, hij dan de eerstgemelde balken tot op de helft van den muur kan inkorten, om voor zijne balken even zooveel plaats te hebben, als de anderen behouden. Het zelfde inkorten van de in den muur, verder dan op de helft, geplaatste balken kan hij doen, wanneer hij, aan zijn' kant, een' schoorsteen tegen den gemeenen muur wil bouwen.

Hierbij moet ik het voor deze keer laten blijven, dewijl ik naar elders geroepen wordt; ik voeg er dus alleenlijk nog bij, dat ik ben, enz.

AAN DEZELFDE.

Ik zet mij weder aan de door u mij opgelegde taak, en indien mijne gemaakte schikking, niet door bijkomende omstandigheden, in duigen wordt gesmeten, zult gij, voor heden, een' langen brief van mij hebben.

Wat dan verder ons onderwerp betreft, mevrouw, zoo weet, dat elk mede-eigenaar van een' gemeenen scheidsmuur, denzelven naar zijn genoegen kan laten verhoogen; echter moet hij alleen de kosten der verhooging dragen: hij blijft ook alleen dragen de kosten van het onderhoud van het verhoogde en niet gemeen zijnde gedeelte van den muur; en bovendien is hij gehouden tot vergoeding der schade, die door de zwaarte aan den ondermuur veroorzaakt wordt, naar evenredigheid der verhooging en derzelver waarde.

Ligt het geval nu zoodanig dat de gemeene scheidsmuur niet in staat is om de verhooging te kunnen dragen, als te zwak daartoe bevonden wordende, zoo moet hij die, desniettegenstaande, den muur wil verhoogen, denzelven geheel op zijne kosten doen herbouwen; en moet den muur, om de vereischte sterkte te bekomen, dikker herbouwd worden dan hij geweest is, zoo moet de grond daartoe afgenomen worden aan den kant van den geen' die den muur begeert te verhoogen. Met dat al kan toch de buurman, die tot de verhooging niets betaald heeft, de gemeenschap van het verhoogde deel wel verkrijgen, namelijk door middel van 't betalen van de helft der daaraan besteede kosten; en is het dat de muur bij de verhooging ook verdikt is geworden, zoo moet hij ook, om gemeenschap van het verhoogde te verkrijgen, de helft betalen van de waarde van den grond, die door de verdikking van den muur is weggenomen.

„Zoo heeft ook, zegt de wet, „elk eigenaar, wiens erf tegen eenen „muur van zijnen buurman aankomt, het vermogen om dien muur geheel of gedeeltelijk gemeen te maken, door aan den eigenaar van den „muur te betalen de helft van derzelver waarde, of de helft der waarde

„ van het gedeelte hetwelk hij gemeen wil maken, en de helft der waarde „ van den grond op welken de muur gebouwd is."

Al verder, mevrouw, verbiedt de wet het maken van diepten of gaten, door een' der geburen, in eenen muur; ook het plaatsen in, of doen rusten op denzelven van eenig werk, zonder toestemming van den anderen gebuur; en weigert deze zijne toestemming daartoe te geven, zoo is de andere verpligt, door deskundigen de noodige middelen te doen daarstellen, ten einde het nieuwe werk aan de regten van den anderen geen nadeel toebrenge.

In steden en voorsteden kan ieder zijn' buurman noodzaken de kosten te helpen dragen, welke vereischt worden tot opbouwing en reparatie van muren of heiningen, waardoor hunne huizen, hoven en tuinen, in die steden en voorsteden staande en gelegen, van elkander worden afgescheiden. De wet stelt hieromtrent verder vast, dat de hoogte van zulk een' muur of heining bepaald wordt, door bijzondere reglementen, of door vaste en erkende gebruiken. Intusschen heeft zij ook voorzien, dat er plaatsen zouden kunnen zijn, alwaar zulke bijzondere reglementen, of erkende gebruiken, niet voorhanden waren; daarom bepaalt zij, dat, in zulke gevallen, elke muur, die tot afscheiding tusschen geburen dient, en bij vervolg gebouwd of herbouwd wordt, eene hoogte moet hebben van ten minsten tien voeten, de kap van den muur daar onder gerekend, namelijk in de steden, welke uit vijftig duizend zielen en daar boven bestaan, en op andere plaatsen, moet zulk een muur ten minsten acht voeten hoog wezen.

Het WETBOEK NAPOLEON vervolgt zijne afdeeling over den gemeenen scheidsmuur, met te bepalen (en mogelijk zouden deze bepalingen in uw geval kunnen dienen, mevrouw), dat wanneer de onderscheidene verdiepingen van een huis aan verschillende eigenaars toebehooren, en in de bewijzen van eigendom de manier van reparatie en herbouwing niet bepaald is, dat dan de groote muren en het dak ten laste van alle de eigenaars te zamen komen, dragende elk in die lasten een deel, geëvenredigd aan de waarde der verdieping welke hem toebehoort. — Dat de eigenaar van elke verdieping, de kosten moet dragen van den vloer waarop hij gaat. — Dat de eigenaar van de eerste verdieping, de kosten draagt van den trap welke naar die verdieping loopt; de eigenaar van de tweede verdieping, de kosten van den trap die naar zijn vertrek leidt, van de eerste verdieping af gerekend, en zoo vervolgens; ieder der bewoners de kosten van den trap tusschen de eerst volgende lagere verdieping en de geene welke door hem bewoond wordt.

Wanneer voorts een gemeene muur, of een huis herbouwd wordt, blijven de servituten, of lasten welke daarop leggen, ook voortduren op den nieuwen muur, of het nieuwe huis, zonder dat zij verzwaard mogen worden, en mits de herbouwing geschiede, alvorens eene verjaring plaats hebbe. Dit verjaren, mevrouw, zal u mogelijk eenigzins duister voorkomen, daarom zal ik trachten hetzelve bevatbaar voor u te maken.

Weet dan dat een servituut, ook wel erfdienstbaarheid genoemd, een last is, op het eene erf gelegd, tot gebruik en ten nutte van een ander erf, eenen anderen eigenaar toebehoorende: bij voorbeeld, erven die lager liggen, zijn aan de genen die hooger leggen verpligt, het water te ontvangen

't welk van die hooger liggende erven natuurlijk afloopt, zonder dat zulks door menschen toedoen veroorzaakt wordt; dat water nu te moeten ontvangen is een servitut hetwelk op de lagere erven ligt, en wel een servitut, hetwelk zijnen oorsprong neemt uit de natuurlijke ligging der plaatsen; maar er zijn ook servituten, welke hunnen oorsprong nemen uit verpligtingen door de wet opgelegd, en andere die oorspronkelijk zijn uit overeenkomsten tusschen de eigenaars aangegaan

Nu mag de eigenaar van de voormelde lager liggende erven, niets doen ter weringe van het voor hem nadeelig gevolg van het servitut, dat is van de verpligting waaronder hij ligt van het water, 't welk natuurlijk van de hooger liggende erven op de zijnen afloopt, te weeren; hij mag, bij voorbeeld, geen' dijk opwerpen, waardoor de afloop van dat water belemmerd wordt; en aan den anderen kant mag ook de eigenaar van de hooger liggende erven niets doen, niets aanleggen of te werk stellen, waardoor het servitut van het lager liggende erf verzwaard wordt. Maar, heeft nu de eigenaar van het lager liggend erf, 't welk met het servitut belast is, iets tegen dien waterloop in 't werk gesteld, en het voordeel daarvan een zeker bepaald getal van jaren onverhinderd genoten, dan wordt het door 't verloop van dien bepaalden tijd, een eigendommelijke eigenschap van dat erf, en dan noemt men dezelve door verjaring verkregen te zijn; dan kan de eigenaar van het hooger liggend erf, dien tegenstand van den afloop des waters van zijn erf niet meer beletten. Het getal der jaren, waardoor iets verjaart, wordt in sommige gevallen door de wet bepaald. Bij voorbeeld: die een waterbron op zijn erf heeft, kan daarvan, naar zijn goedvinden, gebruik maken, behoudens 't regt, hetwelk de eigenaar van het erf dat lager ligt daarop door verjaring verkregen mogte hebben; en die verjaring kan in dat geval niet verkregen worden, dan door een onafgebroken genot, gedurende den tijd van dertig jaren, te rekenen van het oogenblik, dat de eigenaar van het lager liggend erf zigtbare werken gemaakt en voltooid heeft, strekkende, om de val en loop van het water op zijn eigen erf gemakkelijker te maken.

Dit wel begrepen hebbende, zal het u, mevrouw, ook bevattelijk wezen, in welke meening de wet zegt, gelijk wij haar zoo even hebben hooren zeggen, dat de servituten op een' gemeenen muur of een huis, welke herbouwd zal worden, liggende, ook op den herbouwden muur, of het herbouwde huis blijven liggen, mits de herbouwing geschiede vóór dat eene verjaring plaats heeft; zij wil namelijk zeggen, dat wanneer de last dier servituten, of van één of eenige derzelve, op eene of andere wijze geheel of gedeeltelijk afgekeerd is geworden, en men die afkeering een daartoe bepaald getal van jaren, ongestoord, heeft genoten of gebruikt, dat dezelve dan verjaard is; dat is een regt geworden is, in welk geval de servituten niet meer op den herbouwden muur, of het herbouwde huis liggen, zoo de herbouwing na die verjaring geschiedt.

Tot dus verre met het bewerken van mijne taak gekomen zijnde, moet ik afbreken, om, zoo ik hoop, het geen ik u verder nog moet mededeelen, in mijne eerstvolgende missive te besluiten. Die missive, mevrouw, ontvangt gij zoodra mogelijk van, enz.

(*Wordt vervolgd.*)

ONTWIKKELINGEN *der* VOORDRAGTEN, *geplaatst in ons 9de D., 2de ſtuk.*

LOGOGRYPHEN.

1.) IDEMA; opgegeven door den Heer W. R. Idema, te *Opperdoes*: — gevonden door de Heeren W. Prins, te *Wormerveer*; K. Kaan, aldaar (in een tweeregelig versje); Feider; J. W. Raad; J. C. Honigh, te *Zaandijk*; K. Oomheyn *Jr.*, te *Wormerveer*; W. T. Bain, J. Hesſelfeldt *Bz.*; Jac. Driehuys Rabe, te *Arnhem* (in een naamversje op het moederwoord); Mejufvr. A. M. J. Rabe, aldaar. — Voorts hebben wij, wegens deze *logogryph*, het volgende ontvangen:

'K zag den mercurius eens na,
En vond aldra,
Hier 't moederwoord in IDEMA.

D. Griekeboer (*).

De Heer B. D. Widt, te *Zutphen*, heeft een ſoortgelijk versje ingezonden.

'K zat langen tijd,
Met grooten vlijt,
Deze opgaaf te overwegen;
Doch 'k heb daarna
'T woord IDEMA
Als moederwoord verkregen.

Henrikus Arens.

Uw naam, Heer IDEMA,
Komt, naar mijn oordeel,
Zoek ik met voordeel,
Mij wel te ſtaê.

H. W. Carras, te *Zutphen*.

2.) STOMACHUS; onderteekend Anonym: — gevonden door de Heeren W. Prins, te *Wormerveer* (in een tweeregelig versje); W. R. Idema, te *Opperdoes*; Jac. Driehuys Rabe, te *Arnhem*. De Heer W. Kaan, te *Wormerveer*, zegt:

Uw vraag
Is maag,
Wijl 't in 't latijn,
'T woord STOMACHUS moet zijn.

Het volgende is van den Heere Henrikus Arens:

Uw logogryph, mijnheer,
Komt op STOMACHUS *neêr;*
Doch dat dezelve ſtrijdig is
Met onze wet, is zeer gewis.
Daar deze uitdrukkelijk gebiedt,
„ Duld in een moederwoord, twee zelfde letters niet" (†).

(*) *Deze is dezelfde Correspondent, welke zich tot heden zoo geteekend heeft,* G. *te* H.
(†) *De letter* S *komt tweemaal in het woord* STOMACHUS *voor: bij het plaatſen is ons hetzelve ontgaan.*

3.) Citron; opgegeven door den Heer Louis Henri Frederic Paul Sarmondet —, ontraadfeld door de Heeren K. Kaan, te *Wormerveer*; W. Prins, aldaar; J. C. Honigh, te *Zaandijk*; W. R. Idema, te *Opperdoes*; Jac. Driehuys Rabe, te *Arnhem*; Mejufvr. A. M. J. Rabe, aldaar.

De Heer Henrikus Arens zegt:

Le jeu de CITRON,
Nous sert de boisson.

LOGOGRYPH-CHARADE.

Rijssel; voorgesteld door den Heer D. Grieke boer: — gevonden door de Heeren W. T. Bain; K. Oomheyn, te *Wormerveer*; J. C. Honigh, te *Zaandijk*; J. W. Raed; Feider; W. Prins, te *Wormerveer* (in een tweeregelig versje); W. Kaan, aldaar; J. Hesselfelt Bz. — Het volgende is van den Heere Henrikus Arens:

In Brabands oord ligt zekre stad,
Die, zoo ik 't naar behooren vat,
Hier wis het doel zal wezen:
'T is RIJSSEL, en mij dunkt te regt;
Want alles toch wat de opgaaf zegt
Is uit dat woord te lezen.

Na dat de Heer N. P. betuigd heeft, deze voordragt met ongemeen groot genoegen gelezen te hebben, „ als zijnde", zegt hij, „ zoo „ regt geestig zamengesteld", deelt hij ons het volgend versje mede:

Hoe hier het doelwoord zij omkleed,
Of liever hoe het zij omkleed,
Ik rustte niet voor 't was gevonden.
Juist toen 'k het eens ter zijde lag,
Den hof bezoeken ging, en zag
Dat rijsen bij mijn boonen stonden,
Kwam 'k op het spoor, en vond ook ras,
Dat RIJSSEL het bedoelde was.

Het volgende is van den Heere W. R. Idema, te *Opperdoes*:

Rijssel, aan 't ik kan ontdekken,
Zal tot doelwoord hier verstrekken.
'T *rijs*, dat men bij boonen zet,
Plaatst men op geen bloemenbed.
Lessen kan men niet ontberen,
Als men last heeft om te leeren;
Boete zet, lieve jeugd, niet vlijt
In uw' dierbren lentetijd.
'T *ijs* kan, in de winterdagen,
Vele menschen zeer behagen;
Als het Maas en *IJssel* dekt,
Hoeveel smarts 't ook hebb' verwekt.

CHARADES.

1.) Werkendam; opgegeven door den Heer J. C. Honigh, te *Zaandijk* (*): — gevonden door de Heeren K. Kaan, te *Wormerveer* (in een tweeregelig versje); W. Prins, aldaar; K. Oomheyn

(*) *De Heer* Jac. Driehuys Rabe, *te* Arnhem, *heeft van dit woord eene logogryph-charade ingezonden, welke wij oordeelen thans niet zullen te kunnen plaatsen; te meer daar nog een breed getal van nieuwe opgaven (waaronder ook verscheidene van den Heere* Driehuys Rabe *zelven) bij ons voorhanden zijn.*

heyn *Jr.*, mede aldaar; Feider; Mejufvr. A. M. J. Rabe, te *Arnhem:* — De Heer Henrikus Arens zegt:

Toen 'k uw charade naar behooren,
Zeer vlijtiglijk had overdacht,
Kwam mij 't woord WERKENDAM te voren,
Het geen 'k ook voor het doelwoord acht.

Het volgende is van den Heere D. Griekeboer:

Ik bekwam
WERKENDAM
Voor het woord;
Is dit niet zoo als 't behoort?

De Heer H. W. Carras, te *Zutphen*, zegt:

Toen 'k ondernam
Om dit te ontknopen,
Kon 'k billijk hopen
Op WERKENDAM.

De Heer W. R. Idema, te *Opperdoes*, heeft het volgende ingezonden:

Mij dunkt het dorpje WERKENDAM
Is zeker hier 't geheel.
Wer is Hoogduitsch; 't woord *ken* gebiedt,
En dit 's het tweede deel.
Dam weert het water, en een *dam*
Is ook in zeker spel,
Schoon de opgaaf daarvan zwijge. Is nu
De ontraadsling zoo niet wel?

2.) UDENHOUT; voorgesteld door den Heer Jacs. Driehuys Rabe, te *Arnhem:* — ontraadseld alleen door de Heeren D. Griekeboer; Mejufvr. A. M. J. Rabe, te *Arnhem*, en den Heer W. R. Idema, te *Opperdoes*, die zegt:

'K vond na 'k een tijd, met vlijt, deze opgaaf had beschouwd,
Naar mijn gevoel het doel, in 't dorpje UDENHOUT.

3.) ROOMPOT (rivier in *Zeeland*); voorgesteld door den Heer L. Hoffman, te *Arnhem:* — gevonden door de Heeren K. Kaan, te *Wormerveer* (in een tweeregelig versje); W. Prins, aldaar; J. C. Honigh, te *Zaandijk;* J. Hesfelfelt *Bz.*; K. Oomheyn *Jr* te *Wormerveer;* Henrikus Arens (in verzen); D. Griekeboer (in een tweeregelig versje). De aanmerking van den Heere Arens, dat in de opgave de woorden *oom* en *ot* vergeten zijn, vervalt, door dat de opgave niet een *logogryph-charade*, maar eene eigenlijke *charade* is, en dus tot het zuivere *syllabe-spel* behoort.
De Heer H. W. Carras, te *Zutphen*, zegt:

Room *en* pot *aaneen gehecht*,
Maakt hier de opgaaf uitgelegd.

VRAAG.

Gedaan door den Heer B. D. Widt, te *Zutphen*, doelende op het woord CHANGEUR, *gelduisselaar*; is met hetzelfde woord beantwoord door Mejufvr. A. M. Rabe, te *Arnhem*, die ook het antwoord tevens doet bestaan in TAILLEUR, *kleedermaker*: beide woorden zijn ook ingezonden door den Heer Jac. Driehuys Rabe, aldaar. De Heer W. Prins, te *Wormerveer*, antwoordt met NAPPE, *tafellaken*. De Heer K. Oomheyn *Jr.*, aldaar zegt, ACCENT, *geluid*;

teken; ACCORD, *bewilliging*; AFFRONT, *beledigin*g. De Heer K. Kaan, mede te *Wormerveer*, zegt MOTIF, *beweegreden*; de Heer H. W. Caffras, te *Zutphen*, heeft GARNIER, *schedemaker*, *kokermaker*. De Heer W. R. Idema, te *Oppardoes*, heeft het volgende ingezonden:

Pour autant que je puis trouver,
Sera ici le mot CLOCHER. (*)

De Heer Henricus Arens heeft behalve het woord ACCORD, *overeenkomst*, ook ACTEUR, *tooneelspeler*. — Beide laatstgemelde geëerde Correspondenten merken aan, dat deze vraag met een groot aantal woorden te beantwoorden is; de Heer Arens zage dezelve daarom liever niet geplaatst. Tegen het groot aantal van woorden ter beantwoordinge hebben wij niets in te brengen; echter merken wij op onze beurt aan, dat dezelve toch door den mingevorderden gezocht moeten worden; dat zoeken is ook de oorzaak der plaatsing, wijl hetzelve eene oefening ten gevolge heeft, en de aard en oogmerk van ons werk brengt mede, dat wij ook, tusschen beide, den minstgeoefendsten aankomeling gelegenheid geven om te kunnen medewerken, ten einde daardoor zijn lust en ijver aan te vuren.

OVER DE SCHEEPVAART

DER

ROMEINEN.

(*Derde vervolg*).

PERSEUS, Koning van *Macedoniën*, zoon van PHILIPPUS, zich heimelijk verbonden hebbende met de *Carthageniënzers*, maakte groote toebereidselen tot den oorlog, welke hij den *Romeinen* wilde aandoen, en rustte een aanzienlijk getal schepen uit. Dewijl de *Romeinen* toen een vloot hadden, in te slechten staat om hem tegen te staan, dachten zij op de herstelling hunner zeemagt, over het geheel zwak door het gebrek aan goede matrozen. PERSEUS, in een' veldslag door den burgemeester PAULUS EMILIUS, bij *Pydna* in *Macedoniën* overwonnen zijnde, vlugtte naar het eiland *Samothracië*. De *Praetor* OCTAVIUS kwam hem ter stond met zijne vloot opzoeken, en hem gevangen genomen hebbende, leverde hij hem aan PAULUS EMILIUS over, die hem, met ketenen overladen, in zegepraal naar *Romen* geleidde. Alle de schepen van dezen vorst, waarvan de meeste zeer groot waren, werden ook genomen en naar *Romen* gevoerd.

Deze zegepraal was een der heerlijksten, welke men tot dien tijd toe gezien had, en is ook door alle geschiedschrijvers geroemd. Men zag er PAULUS EMILIUS, voerende den ongelukkigen Koning van *Macedoniën*, PERSEUS, geketend aan zijn' zegewagen, met deszelfs drie zonen. Zijn koningrijk werd vervolgens in een provincie veranderd, en dus werd de

(*) *Klokketoren*.

ontzaggelijke magt der Koningen van *Macedonië*, welke 't geheele oosten had overheerscht, vernietigd.

De zegepraal van PAULUS EMILIUS werd gevolgd door die, ter zee, van den *Praetor* OCTAVIUS, en die van ANNITIUS, welke GENTIUS, Koning van *Illyriën*, bondgenoot van PERSEUS, overwonnen en gevangen genomen had. De uitslag van dezen oorlog was zoo snel, dat dezelve in dertig dagen beslist werd.

ANNITIUS, een' inval gedaan hebbende in *Illyriën*, na eenig voordeel op de *Illyrische vloot* behaald te hebben, dwong den Koning GENTIUS, zich op bescheidenheid overtegeven, met zijn gemalin, kinderen, broeder, en voornaamste heren van 't hof. Men zag hen overwonnen en gevangen te *Romen*, vóór dat men geweten had dat de oorlog begonnen was.

De *Romeinen* die zich voor 't overige weinig over den koophandel bekommerden, niet wetende wat zij met zoo vele schepen, door hen genomen, doen zouden, deelden de 220 brigantijns, van de vloot van GENTIUS, uit, aan de inwoners van *Corfu*, *Apollonien* en *Dyrrachium*. Ondertusschen dachten de *Carthageniënzers* op de herstelling hunner zeemagt, en verzamelden eene groote hoeveelheid houts, tot de zamenstelling eener vloot; het geen den *Romeinschen Raad* aanzettede, om hen den oorlog te verklaren, in het jaar 605. Dit, den derden *Punischen oorlog* veroorzaakt hebbende, deed den Raad bevel geven tot eene verschrikkelijke wapening. De zeemagt, onder bevel van den Burgemeester MARCIUS, was zamengesteld uit 60 galeijen met 5 banken; uit 100 fluitschepen, en een groot getal andere vaartuigen.

De *Carthageniënzers*, tot het uiterste gebragt, onderwierpen zich, op het voorbeeld van *Utica*, zonder eenig voorbeding, aan de *Romeinen*, die met het verbranden van hunne schepen begonnen; vervolgens namen zij een groot getal gijzelaars van hun, en gaven hun toen te kennen, dat de Raad besloten had, de stad te verwoesten, en derzelver inwoners in de landen, 5 mijlen in 't rond, over te brengen.

De *Carthageniënzers*, toen wanhopende en vol woede, besloten zich te verdedigen, en liever om te komen, dan de vernieling hunner stad te dulden. SCIPIO belegerde hen te water en te land, en vulde de haven; maar spoedig maakten zij een andere, uit welke aldra 120 gewapende schepen, in den tijd van slechts 60 dagen gebouwd, uitliepen. Met deze nieuwe vloot tastten zij die der *Romeinen* aan, en verbrandden een gedeelte van dezelve; doch dit belettede niet, dat *Carthago* eindelijk, door SCIPIO ingenomen, uitgeplunderd, en verbrand werd, na een' oorlog van 5 jaren, 700 jaren na deszelfs bouwing, en in 't jaar 608 van *Romen*. De *Romeinen* maakten zoo weinig werks van schepen, dat zij de geheele vloot der *Carthagers* verbrandden. Alzoo verging deze vermaarde stad, waarin men 700,000 inwoners telde; die meesteresse was van 300 steden in *Africa*, en eene uitgestrektheid had van meer dan 1000 mijlen. Eindelijk werd zij 102 jaren na hare verwoesting herbouwd, en met *Romeinen* en *Africanen* bevolkt.

Het zelfde jaar, te weten in het jaar 608 van *Romen*, de stad *Carthago*, toen zeer magtig door hare ligging, welke den koophandel van *Asia* en *Europa* derwaarts trok, de gemagtigden van den *Romeinschen Raad* kwa-

lijk gehandeld hebbende, had het zelfde lot als deszelfs gebied, zij werd door MUNMIUS geplunderd, verbrand, en ten eenen male verwoest; in het vervolg werd zij door JULIUS CÆZAR herbouwd, die er eene *Romeinsche volkplanting* van maakte.

A. Bredie *Jr.*

(*'T vervolg hierna.*)

OVER HET GEBRUIK DER GESCHIEDENIS (*).

Tweede vervolg der

DERDE REDENEERING.

Dit nieuws echter spoedig tot de Koningin moeder gebragt zijnde, door wie dit ambt aan een' ander was toegedacht, deed zij AMIOT in haar kabinet roepen, alwaar zij hem aanstonds met deze woorden begroette: „ Ik heb de GUISEN en CHATILLONS, de connetables en kanseliers, de Ko„ ningen van *Navarre* en de Prinsen van *Condé* wel naar mijnen wil ge„ dwongen, en zoude ik door u, geringe Priester, gekweld worden!" AMIOT had schoon zich te verontschuldigen; het besluit van de Koningin was, dat, indien hij het ambt aannam, zijn leven binnen 24 uren zoude geëindigd zijn. Dit was ter dier tijd eene niet ongemeene zaak.

De woorden van deze vrouw waren als zoo vele besluiten, en 's Konings aard was stijfzinnigheid. Tusschen deze twee uitersten gedrongen, verkoos AMIOT zich te verbergen, en zich te wachten voor den toorn des moeders en de milddadigheid des zoons. Een maaltijd des Konings ging voorbij, AMIOT verscheen niet; een tweede insgelijks; ook een derde; doch de volgende maaltijd gekomen zijnde, vroeg de Koning naar hem, en beval hem te zoeken tot dat men hem vond; dan, alles te vergeefs; AMIOT had zich te wèl verborgen. De Koning nu de reden hiervan besessende, zeide: „ Hoe! heeft men hem doen verdwijnen, om dat ik hem „ groot-aalmoessenier gemaakt heb?" Hierop, volgens zijnen aard, zeer toornig wordende, had de Koningin, welke hem zoo sterk beminde als zij hem beheerschte, bevolen, dat men AMIOT, tot welken prijs ook, zoude opsporen, en hem volle verzekering van zijn leven geven.

Deze daad van KAREL IX. is waarlijk zeer prijzenswaardig; maar indien men naar de gestrengheid der wijsbegeerte daarover wilde oordeelen, komt KAREL V. hier meerder lofs voor toe dan hem, dewijl hij oorzaak van deze gebeurtenis was, door de verheffing van zijnen leermeester ADRIAAN, tot den Pauselijken stoel.

Echter zijn de daden der grooten, over het algemeen genomen, meestal van dien aard; men houdt hun gedurig groote voorbeelden voor oogen; men doet hen de deugd daarin zoo zeer niet kennen, als men hen wel opmerkzaam maakt op de genen welke dezelve verrigten, en de voorbeelden die men hun voorhoudt, zijn altijd die van huns gelijken; daardoor achten zij de deugd zelden, dewijl zij ze niet kennen; trachten naar een-

(*) *In ons laatstvoorgaande 3de stuk, bladz. 143. staat, in plaats van dezen titel,* Grondregelen van Zedelijk Gedrag; *de lezer gelieve dat als eene drukfeil aan te merken.*

edel groot, en zien met verachting op die genen van lager ſtand neder, welke zij tot groote daden ongeſchikt en onbekwaam achten. Dit zijn de gevolgen van hoogmoed en vlijerij, en dus verbastert de natuur.

Indien derhalve voorbeelden zoo ligt doen bedriegen, hoe komt het dan toch dat men over 't algemeen, zoo ſterk op dezelve geſteld is? Een groot vernuft der oudheid, deze vraag onderzoekende, heeft gemeend, dat goede voorbeelden van doorluchtige perſoonen dit vooruit hebben, dat zij als 't ware alles te gelijk vertoonen, en dat de deugd daarbij zeer wel mogelijk is. Heeft men hier voorbeelden noodig? Men ſta niet in twijfel te beſlisſen, dat, indien de deugd door de menſchen goedgekeurd is, wij niet anders hooren zeggen, dan, of het in ons vermogen is dezelve te beoefenen; wij gevoelen het: maar hierover is men dikwijls in het onzekere, om te weten waarin die deugd beſtaat, en welke der twee deelen in wier vermogen het is dezelve te beoefenen, eene ware goedkeuring zal verdienen; en dit kunnen alle voorbeelden niet doen zien, hoe beroemd zij ook zijn, doordien wij kwalijk of niet juist oordeelen.

Dewijl wij ongeſchikt zijn om de ſchoonheid der deugd regt te kennen, zijn wij ook onbekwaam om dezelve wel te betrachten, en wij volgen dezelve niet dan om de eer welke haar volgt; wanneer men ons dus voorbeelden van deugd voorhoudt, zien wij 't meest op de eer en roem, en deze zijn ons oogwit, het welk wij ſlechts blindelings volgen, onder den naam van de deugd na te jagen.

Wat hier ook van zij, dit mag men in der daad niet noemen, regt deugdzaam te zijn; dit is ſlechts eerzucht en wangunſtigheid. Door deze twee driften ontſtaan de meeste ſchijndeugden der menſchen, en daarvan komt ook de roem welke zij bij 't gemeen verkrijgen, hoewel onregtmatig, en ſlechts verachting wekkende bij hun, die meerder doorzigt hebben. Deze valſche volgzucht brengt ook die verſcheidenheid te weeg, die men in den daad dikwijls in een en hetzelfde mensch ontdekt; in de eene daad onheusch, in de andere edelmoedig. Ware deugd blijft echter zich zelve altoos gelijk, en men mag vrij gelooven dat die geene, welke ééns de deugd uit het regte oogpunt beoefende, niet op ééns tot de ondeugd vervalt: de ware geaardheid des harten verandert zoo ligt niet.

Hoe veel doorzigt heeft men dus niet noodig om die daden te onderzoeken welke deugdzaam ſchijnen, op dat wij aan de ondeugd den ſchijn van deugd niet mogen hechten, hetwelk eene bron van vele rampen is; het is dus noodig dat wij onze daden regt onderzoeken, op dat wij ons niet op dezelve verheffen.

('T vervolg en ſlot in ons eerstkomend ſtuk.)

TWEEDE VERVOLG *en* SLOT *van het* IETS *over de* WREEDHEDEN *der* DAHOMANS, *inwoners van* Dahomy, *een rijk in* Afrika.

(Zie ons laatstvoorgaande stuk, bladz. 196).

De hoofden der overwonnene Koningen, worden bij de *Dahomannen* somtijds bewaard. Bij zekere gelegenheid kwamen eenige van 's Konings vrienden, op zijn bevel, uit een binnenvertrek, met een ondiep koperen bekken, waarin, onder eenen hoogen stapel van katoenen en zijden doeken, met twee vlaggetjes daar boven, een porseleinen kom geplaatst was, die het hoofd van zulk een' vorst bevattede; hetzelve was droog en gaaf, bewaard, en men had het hair zeer aardig opgekruld: „Deze is die karel," zeide de Koning, „die mij zooveel moeite gaf; indien ik in de handen „mijner vijanden kom te vallen, wensch ik even welvoegelijk behandeld, „te worden."

Ten slotte voeg ik hier het volgende nog bij: ik heb reeds aangeteekend, dat de Koning 3 à 4000 vrouwen heeft; ieder zijner staatsdienaars of grooten, worden van 1 tot 300 vergund, en in elke stad is een zeker geëvenredigd getal algemeene vrouwlieden voor de geringe inwoners. De gemeenschap met dezen wordt verkregen tegen betaling van een' vast bepaalden prijs, die echter zeer gering is; ja zoo gering, dat die voorwerpen genoodzaakt zijn, bij haar schandelijk bedrijf, nog eenig ander eerlijk ter hand te nemen, om zich het noodige levens-onderhoud te kunnen aanschaffen. De Koning beschikt willekeurig over de eer van het vrouwelijk geslacht; het gansche ouderlijk gezag is in zijne hand alleen, en alle kinderen zijn, als zijne onderdanen, zijn eigendom; hij verdeelt dezelve over de geheele uitgestrektheid van zijn rijk, ter voorkominge van gevaarlijke familie-verbindtenissen; hij deelt, bij gelegenheid van groote feesten, de aanwezige vrouwlieden, naar zijn welgevallen, onder de vreemde gasten uit; wat zijne eigene duizenden vrouwen betreft, hij is omtrent haar zoo verre van allen minnenijver verwijderd, dat hij van de vergunning harer personen, aan zijne hovelingen, aan vreemde gezanten, en aan anderen een blijk van vorstelijke genade maakt.

R.

FRAGMENTEN.

.....Want, veele bronnen des menschelijken ongeluks in het algemeen, en des huisselijken in 't bijzonder, zouden verstopt worden, en men zoude meer vrolijke menschen zien, indien zij leerden beter rekening te maken, en aan orde en naauwkeurigheid meer gewoon waren. Menig een verloor huis en hof, om dat hij zijne inkomsten en uitgaven niet wist te berekenen, en velen genieten, bij al hunnen arbeid en vlijt, geen geluk of zegen, enkel en alleen om dat zij den tijd en hunnen arbeid niet naar behooren weten te regelen.

Groote zielen worden altoos beloond, door eene zachte kalmte die zij gevoelen, en door de zekerheid van eene gestrenge deugd.

Niet hij is de beste huishouder, die meest zwoegt en zweet; maar zulk een, die alles ten bekwamen tijde doet, en aan het boekje der inkomsten vraagt hoeveel hij moet uitgeven.

Ziet gij iemand die geen loslooper; maar evenwel een vrolijk gezel is, dan durf ik twee tegen één wedden dat hij een man van orde is.

Geschiedenissen werken zoo zelden wat zij werken moesten, hoe leerzaam zij ook mogen wezen. Men is benieuwd naar hare loop en einde; men stelt belang in het een en ander gedeelte derzelve; men raadt, verklaart, maakt toespelingen en vergelijkingen; maar alleen op anderen, en niet op zich zelven. Komen de omstandigheden eens te zeer overéén met de onzen, dan schimpt men op den schrijver die paskwillen schreef; of, kan men dat niet, om dat hij verre verwijderd van ons leeft, dan zoekt men andere redenen op om hem verdacht te maken. Zijn de omstandigheden anders, dan neemt men er hoofdzakelijk deze omstandigheden uit, als of op dezelve alles aankwam, terwijl zij ondertusschen in 't geheel niet den voornamen inhoud uitmaken. Men ergert zich over een' man die het vermogen zijner vrouw doorbragt, en daar niet aan dat zulk een niet beter handelt, die zijne echtgenoote bij allen overvloed plaagt, dat zij de teering krijgt. Men betoont zijn diepsten afkeer voor eene vrouw die haren man bedroog, en vaart gerust voort, zijnen eigen man tot verzwijfeling te brengen. Wijl men zijn huisgezin niet door vermaken en opschik te gronde helpt, hetwelk in eene geschiedenis werd voorgesteld, zoo veroorlooft men men zich, gelijk voorheen, het door wanorde te doen, en dankt God nog dat men niet zoo zij, als deze van welke de geschiedenis gewaagde. Dat is de gewoone vrucht der verhalen; zij vullen de verbeeldingskracht, het geheugen; maar niet het hart; zij maken de menschen meer regters, vaardiger om te veroordeelen; maar niet beter.

..... De dierlijke natuur der stervelingen is overal, de boven alles zegevierende behoefte; de drift tot het vrouwelijk geslacht, en de zucht tot geweld zijn bij de dierlijke geaardheid, de krachtdadigste drijfveeren der handelingen, als ook de bronnen der eendragt en der tweedragt, des voorspoeds en van het verval der volken. De belangelooze deugd, de eeuwige billijkheid, en de onveranderlijke waarheid, zijn meer een voorwerp van beschouwing, dan dat dezelve erkend en behartigd worden; derzelver namen worden in de scholen gebezigd, zonder dat hun wezen in het harte der leeraars doordringt; en hij die, door een' heiligen ijver aangevuurd, het zoude wagen dezelve openlijk te belijden, zou ras het voorwerp van de spotternijen der hem omringende personen, en het offer der algemeene dwaasheid worden.

Liefde is de poëzij der menschelijke natuur; het gevoel der schoonheid veradelt de ruwe zinnelijkheid, verheft haar tot de aandoeningen des geestes, en de deugdzame zelfstandige geest schildert zich, onder de betooverende gedaante der bevalligheid, al het aardsche voor. Zoo waar is het dat de liefde iets goddelijks aan het stof mededeelt, en ons reeds iets hemelsch op aarde doet smaken.

DE VRUCHT DER LIEFDE

van

EEN' VADER VOOR ZIJNE KINDEREN.

Uit het Fransch *vertaald.*

EERSTE HOOFDSTUK.

LIEVE KINDEREN!

Dewijl ik niet kan weten of God mij zal toestaan nog langer bij u te blijven, begeer ik niet langer te wachten met u dien raad te geven, welken ik oordeel dat gij noodig hebt, om u tot een regelmaat van uw gedrag te dienen, en u te binden aan het betrachten van uwe burgerlijke en christelijke verpligtingen. Als uw vader bid en beveel ik u, in den naam der vriendschap die ik voor u voedt, en welke (ik durf het rondborstig zeggen) van uwen kant wederkeerig is, mijnen raad wel zorgvuldiglijk in uwe harten te bewaren.

Ik begin met het geen, zoo wèl gegrond, genoemd wordt, het beginsel van wijsheid en geluk, namelijk de godvreezenheid.

Ja, mijne kinderen, vreest God; dat is te zeggen, laat niet uit uwe harten gaan die heilige siddering, welke ten gevolge heeft dat men het kwade verwerpt en het goede met ijver omhelst. De toetssteen, waaraan gij kunt weten of gij die wetenschap bezit, en van dien pligt vervuld zijt, is het licht van den Zaligmaker in uw geweten; door middel van 't welk gij duidelijk kunt zien, of uwe daden, ja zelfs of uwe woorden en uwe gedachten, volgens God zijn, ja dan neen; want het zijn, om zoo te spreken, de bedrijven uwer ziel, naar welke gij geoordeeld zult worden. Met dat goddelijk licht van JEZUS CHRISTUS in uw geweten, kunt gij zelf over uwe gedachten, woorden en daden oordeelen, en u een regt en wèl gegrond denkbeeld maken van uwe pligten omtrent God en omtrent uwe naasten. JOANNES zegt (*cap.* 3, *vs.* 20 *en* 21.) „Een iegelijk die kwaad „doet haat het licht, en komt tot het licht niet, op dat zijne werken „niet bestraft worden; maar die de waarheid doet, komt tot het licht, „op dat zijne werken openbaar worden, dat zij in Gode gedaan zijn." Zoo gij dat goddelijk licht volgt, en de overtuiging, welke hetzelve verzelt, zal het u buiten de donkere en bedorvene wegen der wereld geleiden, om op het pad van den Zaligmaker te treden, dat naar het leven leidt; dan zult gij, u zelven verzakenden, zijne ware discipels worden; uit liefde voor Hem zult gij uw kruis dragen, gelijk Hij het zijne uit lief-

liefde voor u gedragen heeft; gij zult kinderen des lichts worden, en dat licht zal voor u eene heilige wapenrusting wezen, door middel van welke gij de vlammende pijlen van den ſatan zult kunnen zien en afweeren; zijne verzoekingen zult kunnen wederſtaan, en zijne aanvallen zult kunnen afſlaan.

(*Wordt vervolgd.*)

MEDEGEDEELDE STUKJES.

DE NACHT.

'T was nacht, de zilvere maan verlichtte met hare teedere ſtralen het ſomber woud; millioenen van ſterren tintelden aan het azuurkleurig uitſpanſel; de zachte zuiden-wind liſpelde lieflijk door de honderdjarige eiken, en de nachtegaal zong, als koninginne van het gevederd koor, met eene verrukkelijke ſtem, haar ſchoon en godgewijd lied. — Hier was de aarde een paradijs voor mij. — Te midden van het woud ſtond een klein en eenvoudig rieten kluisje, van jonge populieren en olmen overſchaduwd; de maan vertoonde het flaauwelijk aan mijne oogen. — De nieuwsgierigheid bekroop mij om aan het zelve aan te kloppen; doch de ſtilheid van den nacht verbood mij de vreedzame bewoners daarvan, in hunne rust te ſtooren. O! dacht ik, hoe zalig moet het niet zijn, hier de aangename huwelijks-tevredenheid te genieten! — Hier leeft de eenzame kluisbewoner, met gade en kroost, in diepe rust. Afgezonderd van de ijdele pracht der wereld is dit hutje een paleis, en de aarde een hemel voor hem.

Deze en dergelijke gedachten hielden mij, langzaam voortwandelende, bezig, tot dat de alles koesterende zon haar' uchtendblos aan den oosterkim vertoonde; allengskens verſpreidde zij haren aangenamen glans door het woud; alles ontwaakte; alles ſcheen te herleven, en bood, als om ſtrijd, den Schepper het eerſte dank-offer van den dag aan; de leeuwerik zong, met eene heldere ſtem, zijn kweelend morgenlied, terwijl zijne zorgzame gade zich met haar nog naauwelijks geboren kroost vervrolijkte; de tortels kirden, het ſijsje neuriede; alles, alles dankte en loofde; duizenden van bloemen, door den zachten daauw bevochtigd, boden mij hare geuren aan, ja zelfs het gras-ſcheutje rigtte zich op, om zijnen Schepper te prijzen; — en hier, op dit tooneel van reine eerbied, ſtond ik, ik mensch — dien men zoo verre boven al het geſchapene verheft — hier ſtond ik en gevoelde mijne minderheid; beſefte mijne koelheid omtrent de weldadigheid van God; zag en hoorde hoe alles mij in dankbaar te wezen overtrof: — hier ſtond ik, zwijgend en vernederd, echter met het voornemen van dezen ſchoonen nacht nimmer uit mijne gedachten te zullen laten verdringen, door de woelingen van eene zamenleving, die ons telkens verder van God, en van onze eigenlijke beſtemming verwijdert.

J. H. v. O.

DE BEMINNELIJKE BEDROGELINGE.

God! hoe wreed ben ik verlaten!
Zie uw FANNY, EDUARD!
Kom, verheug u in de smarten
Van 't rampzaligst vrouwen-hart.

Zie mij zwerven, trouwelooze,
Zoo opregt van mij bemind!
Zie mij hulploos ommedoolen,
Met uw beeldtnis, met uw kind.

Hoe vervlogen maanden, jaren,
Als een schoone zomerdag,
Toen ge uw' eed van trouw herhaalde,
Als ik in uwe armen lag!

Toen gij zwoert dat gij mij mindet;
Toen gij valschlijk zwoert bij God,
O! toen dacht ik mij gelukkig;
Ja, toen zegende ik mijn lot.

Thans moet ik mijn lot beschreijen:
Thans, een prooi van smart en nood:
EDUARD! hoe zult gij sidderen,
Op het nadren van den dood!

Wreede! ja, het uur zal komen;
'T uur dat niemand kan ontgaan,
'T vreeslijk uur, waarin ik, met u,
Voor den troon van God zal staan;

Dan zal u dit schuldloos wichtje .....
FANNY zal ..... Neen EDUARD,
Neen ik zal nog voor u bidden;
'K schonk voor eeuwig u mijn hart.

J. H. v. O.

DE RAAF EN DE VOS.

(*Eene fabel.*)

Een hongerige raaf, die een
stuk vleesch gestolen had,
Vloog spoedig op een hoogen boom,
verheugd met zulk een schat;
Doch eer hij van zijn' prooi iets nam
zag hij nog eens in 't rond,
Bemerkte toen dat aan den voet
des booms een vosje stond:
„ 'T is jammer", zei dees looze kwant,
„ dat u nog iets ontbreekt;
„ 'K bedoel hiermede, o schoone raaf!
„ een tong waarmeê men spreekt;
„ Had gij die ook, dan waart gij wis
Het fraaiste beest op aard;

„ Dan waart gij onder 't pluimgedierte,
„ de koningskroon wel waard'."
De raaf werd door deez' rede trotsch,
en opende zijn' mond.
En 't vleesch dat hij gestolen had
viel neder op den grond.
Het vosje grijpt den prooi dra op;
het lacht hem hartlijk uit,
En zei: „ Weet gij waarom 'k u prees,
„ 't was enkel om deez' buit.
„ Aan uw volmaking goede raaf,
„ ontbreekt gezond verstand:
„ Bezat gij dit, ja, dan waart gij
„ het schoonste dier van 't land.

(*Het latijn vrij gevolgd.*)

R., te *O.........*

DE GEZONDHEID.

Van eene onbeseffbre waarde
Is gezondheid op deze aarde:
Meerder waard' dan goud of goed;
Ja, veel meêr dan all' de schatten
Die ooit de aarde kan bevatten;
Wee hem die haar derven moet!
Wat kan goud of goed toch geven,
Hem die altijd ziek moet leven;
Worstlen moet met wrede pijn,

Of met dergelijke rampen,
Tot zijn' jongsten snik, moet kampen?
Waartoe zou hem 't goud toch zijn?
Dat wij dan gezondheid eeren;
Haar steeds dienen, haar waardeeren
Boven all' wat de aarde biedt;
Door geen buitensporigheden
Hare wetten overtreden:
Op het krankbed leeft men niet.

W. R. Idema, te *Opperdoes*.

ANECDOTE.

Zeker geestelijke had het ongeluk, van in zijne predikatie plotselijk te blijven steeken; waarop, korten tijd daarna, eene dame, het portrait diens geestelijken beschouwende, zeide: „ Hemel! hoe juist gelijkt het hem! „ Men zou waarlijk zeggen dat hij predikte."

Jac. Driehuys Rabe, te *Arnhem*.

NIEUWE OPGAVEN.

LOGOGRYPH.

Met tweepaar lettren wordt geschreven
Het moederwoord, hier opgegeven,
3. 4. *is een verkorte naam.*
En 4. 3. 2. *één van de zaken*
Waarmeê de kindren zich vermaken
Een noot is 1. 3. 2. *te zaam.*
2. 3. 4. *bij elkaêr gelezen,*
Kan niet dan wisselvallig wezen;
Zoo is 2. 3. *en* 1. *niet vast.*
Voorts heeft elk brief het hoofdwoord, vrinden;
Soms is 't bij steeden ook te vinden;
Nog is 't iets dat aan deuren past.

LOGOGRYPH-CHARADE.

Mon entier, consistant en deux parties, vous fait voir une ville située dans la France; *ma premiere signifie un insecte; ajoutez y la premiere lettre de ma seconde, et vous aurez quelque chose que l'on voit dans l'automne, et alors très volontiers. Ma seconde decapitée, est singulier. Tournez cette même partie, et vous verez une disposition, dans la quelle chacun a été. Ma premiere signifie en* Hollandais *un proposition, et ma seconde, en* Hollandais, *n'est pas epais.*

CHARADES.

1.) Ik besta uit twee deelen; mijn eerste ontstaat uit mijn tweede, en mijn geheel is in den christelijken godsdienst zeer bekend.

2.) Het eerste van de twee deelen, waaruit ik besta, is een gebouw, ook eene hoedanigheid; mijn tweede is een ligchaamsdeel, en mijn geheel wordt door mijn tweede te weeg gebragt.

3.) Ik besta uit twee lettergrepen, en, ben de naam van een vermaard persoon. Mijn tweede deel, omgekeerd, beteekent in de *Fransche taal* hetzelfde, 't welk mijn eerste deel, regts gelezen, in 't *Hollandsch* beteekent.

4.) Uit twee deelen ben ik zamengesteld; het is geen goede hoedanigheid, die door mijn eerste beteekent wordt; daar en tegen beteekent het tweede deel iets onnoozels; maar wacht u voor dien door mijn geheel wordt aangeduid.

5.) Ik besta uit twee deelen; mijn eerste deel is de naam van een water; dat deel met de eerste letter van mijn tweede is een metaal; mijn tweede deel is een verkorte vrouwennaam, en mijn geheel is eene stad in dit rijk.

TONGIFT N°. 5.

ONTBINDING *van het tweede* VOORSTEL, *geplaatst in ons* 8ste *Ds.* 2de *stuk.*

Den Heer C. van Schaick *Jr.*, *School- en Huis-onderwijzer* alhier, werkt aldus:

Stel dat den kooper ten eersten uitgeloofd heeft $f\,x$

$\frac{1}{3}\,x$ contant.

$17 : 16 = \frac{1}{3}\,x : \frac{16}{51}\,x$ over 1 jaar.

$17 : 16 = \frac{1}{3}\,x : \frac{256}{867}\,x$ over 2 jaren.

$$\frac{817\,x}{867} = f\,2451$$

$$817\,x = f\,2451 \times 867$$

$$817 /\; x = f\;3 \times 867 \text{ of } f\,2601$$

OPLOSSING *van het* VOORSTEL, *geplaatst in ons* 8ste *Ds.* 4de *stuk.*

Den Heer C. van Schaick *Jr.*, *School- en Huis-onderwijzer* alhier, werkt als volgt:

6 Tonnen osfevleesch, à f 50 de ton	f 300 : - : -
5 ankers brandewijn. à f 40 't anker	- 200 : - : -
1000 ℔ zuiker à f 1 't ℔	- 1000 : - : -
2 amen azijn, 't half anker à f 8½	- 136 : - : -
2060 ℔ kaas, à f 25 de 100 ℔	- 515 : - : -
2 ankers wijn, à f 3 : 3. 't stoop, à 42 stoop de beide ank:	- 132 : 6 : -
20 ellen fijn scharlaken, à 5 pistolen 't el, à f 9½ 't stuk	- 950 : - : -
	f 3233 : 6 : -

4 maal 8 £ = f 192. Intrt voor 2 jaar.
Dus voor 1 jaar f 96.

5 : 100 = f 96 : f 1920. 't welk het opgenomen capitaal was,
hierbij . . . 192. aan intr:
maakt f 2112. aan cap: en intr:

⅔ aan tabak van f 2112. Dus voor f 1408 aan tabak à f 28 de 100 ℔, komt 5028⁴⁄₇ ℔ tabak.

⅐ aan koralen ——— ——— - 301⅐ aan koralen à 11⅓ ft. de once, komt 33$\frac{11}{17}$ ℔ koralen.

⅒ aan katoen ——— ——— - 211⅕ aan katoen à 35⅙ ft. de el, komt 125⅕ el katoen.

$\frac{13}{105}$ aan zijde ——— ——— - 261$\frac{11}{35}$ aan zijde à 35⅔ ft. de el, komt 113$\frac{113}{175}$ el zijde.

Wanneer men nu ſtelt dat hij $f\,x$ ten huwelijk bragt, zou volgens $x - \frac{1}{10}x = 1920$ zijn, dit opgelost vindt men $x = f\,2133\frac{1}{3}$.
Hier mede komt overeen de werkwijze van den Heere Manvis.

Vervolg *der* oplossingen *van het* voorstel, *geplaatst in ons 9e D., tweede ſtuk.*

(*Zie ons laatstvoorgaande ſtuk, bladz.* 206.)

Een ongenoemd liefhebber werkt dus:

Stel voor het eerſte een bekend getal, bij voorbeeld, 9, en voor het tweede x:

Zoo is, volgens 't voorſtel, 6 ($\frac{2}{3}$ van 9) $+ \frac{3}{4}x$ zooveel als $\frac{4}{5}$ van het derde met $\frac{1}{4}x$; derhalve is $6 + \frac{1}{2}x$ zooveel als $\frac{4}{5}$ van het derde: zeg daarom

$$\frac{4}{5} \text{ is } 6 + \frac{1}{2}x, \text{ hoeveel } 1 \text{ ('t geheel)}$$

Komt $7\frac{1}{2} + \frac{5}{8}x$ voor het derde: waarvan het $\frac{1}{5}$ is $1\frac{1}{2} + \frac{1}{8}x$, en dus is, volgens voorſt:

$$6 + \frac{3}{4}x = 6 + 1\frac{1}{2} + \frac{1}{8}x$$

$$\frac{5}{8}x = 1\frac{1}{2}$$

$$5x = 12$$

$$x = 2\frac{2}{5}$$; gevolgelijk $7\frac{1}{2} + \frac{5}{8}x = 9$ voor het derde getal: alzoo zijn de begeerde getallen, 9, $2\frac{2}{5}$, 9.

De Heer D. A. (als voorſteller) zegt:

Stel het eerſte getal $= \frac{3x - 27}{2}$

— het tweede — $= 12$

Zoo is $\frac{3}{4}$ van het tweede (9) met $\frac{2}{3}$ van 't eerſte $(x - 9)$ zamen $= x$: van deze, volgens 't voorſtel, $\frac{2}{3}$ van 't eerſte getrokken, blijft 9, 't welk den $\frac{1}{5}$ van het derde is, derhalve is 't geheele derde 45. Voorts is $\frac{4}{5}$ van dat derde (36) met het $\frac{1}{4}$ van het tweede (3) zamen 39, $= x$; want x hebben wij gevonden te zijn $= \frac{3}{4}$ van het tweede met $\frac{2}{3}$ van 't eerſte: is nu $x = 39$, zoo is $\frac{3x - 27}{2} = \frac{90}{2} = 45$, het eerſte getal, en de begeerde getallen zijn 45, 12, 45.

Wij hebben den aankomeling deze ſoorten van werkwijze niet willen onthouden (het nagaan van dezelve kan tot oefening verſtrekken), ofſchoon wij niet kunnen zeggen dat dezelve ons behagen.

TWEEDE VERVOLG *der* VERHANDELING *over de*
REKENING CÆCIS, OF VIRGINUM.
DERDE VOORSTEL.
(*Het vierde van* BARTJENS.)

Zeker convooi, bestaande in 108 *koppen, te weten* kurassiers, dragonders, muskettiers *en* jongens, *hebben verteerd* 648 *guldens, waarvan ieder* kurassier *heeft verteerd* 11 *guldens, ieder* dragonder 7 *guldens, ieder* muskettier 5 *guldens en ieder* jongen *één gulden; de vraag is, hoeveel van elke soort van menschen er geweest zijn?*

'T WERK.

108 *perso:*	*perso: vert:*	*geheele vert:*
1 *gl: minste perso: vert:*	*f* 11, *f* 7, *f* 5, *f* 1	*f* 648
——*mul:*	1 1 1 ——*sub:*	108 (*Zie bij* A) ——*sub:*
f 108 (A)	*f* 10, *f* 6, *f* 4 (B) (C) (D)	

(B) 10 / 540 } 30 *kur:*
(C) 6 / 240 } 24 *drag:*
(D) 4 / 96 } 24 *mus:*
——*add:*
78
108 *perso:*
——*sub:*
30 *jong:*

B E R I G T.

De reden dezer bewerking is, uit het geen ik over het tweede voorstel (zie ons laatstvoorstaande TOEGIFT) gezegd heb, duidelijk; dus meen ik het onnoodig te zijn, hier in eene langwijlige herhaling te treden. De stelkunst zal ook toonen, op gelijke wijze als bij het gezegde tweede voorstel door dezelve getoond is, dat in dit geval twee onbekenden als bekend, en dus willekeurig genomen kunnen worden; want men heeft drie onbekenden, en niet meer dan één vergelijking. Het willekeurig nemen van de twee ombekenden, ontmoet men in de telkunstige bewerking, in de onregelmatige deeling voor de *kurassiers* en voor de *dragonders*: men heeft alleen in 't oog te houden, dat de *kurassiers*, *dragonders* en *muskettiers*, zamen genomen, minder dan 108 personen (die er in 't geheel zijn geweest) belopen; om dat er ook *jongens* geweest zijn.

Door nu het getal der *kurassiers* en dat der *dragonders* telkens anders en anders te nemen, kunnen op dit voorstel zeer vele, alle voldoende, antwoorden gegeven worden: het getal dier antwoorden is niet minder dan NEGENHONDERD ZEVEN EN DERTIG.

Het beloop dezer onderscheidene antwoorden vooraf te bepalen, is somtijds mogelijk, en zelfs niet zeer moeijelijk, gelijk met dit voorstel het geval is; men hebbe alleenlijk naauwkeurig acht te geven op de verhoudingen der getallen, welke men behandelt, met elkander. Dewijl dit zeer opscherpend voor den aankomeling is, zal ik hem, met ons tegenwoordig voorstel, een voorbeeld daarvan geven.

Men begint van 1 af, stellende dat er één *kurassier* geweest is, en zoekt hoeveel *dragonders* er dan ten hoogsten geweest kunnen zijn, komt 87, zijnde dan de *musketiers* 2, en de *jongens* 18; dus bekomt men

kurass:	*drag:*	*musk:*	*jong:*
1	87	2	18

Merk nu de bijzondere verteringen aan, dat 2 *dragonders* zooveel verteren als 3 *musketiers* min 1 *jongen*; dat is ook twee personen: zoo dikwijls men derhalve met 1 *kurassiers*, 2 *dragonders* minder stelt, moet men de *musketiers* 3 meer, en de *jongen* 1 minder stellen; waardoor het getal der personen even groot, en het verteerde geld evenveel blijft: alzoo kan men met 1 *kurassier* achttien antwoorden bekomen; want men kan de *jongens* zeventien maal 1 minder stellen, tevens de *musketiers* telkens 3 meer, en de *dragonders* 2 minder, het geen hun getal (87) kan dulden, wijl 2 maal 17 slechts 34 is.

De *kurassiers* nu één meer nemende, kan men ten hoogsten 86 *dragonders* bekomen, en heeft men gevolgelijk in 't geheel

kurass:	*drag:*	*musk:*	*jong:*
2	86	1	19

derhalve kunnen met 2 *kurassiers* negentien antwoorden gemaakt worden; want men kan het getal der *jongens* nog achttienmaal 1 minder, en het getal der *dragonders* even zoo veel maal 2 minder stellen, doende de *musketiers* met 3 vermeerderen.

Zoo voortgaande zal men het volgende bekomen:

kurass:	*drag:*	*musk:*	*jong:*	ANTWOORDEN.
1	87	2	18	18
2	86	1	19	19
3	83	3	19	19
4	82	2	20	20
5	81	1	21	21
6	78	3	21	21
7	77	2	22	22
8	76	1	23	23
9	73	3	23	23
10	72	2	24	24
11	71	1	25	25
12	68	3	25	25
13	67	2	26	26
14	66	1	27	27
15	63	3	27	27
16	62	2	28	28
17	61	1	29	29
18	58	3	29	29
19	57	2	30	29 (*)

Transporteer 455

(*) 30 *antwoorden kunnen hier niet vallen; want dan zou men 2 maal 29, dat is 58, dragonders minder moeten kunnen stellen; 't welk men niet kan, dewijl er maar 57 zijn. Dezelfde reden bepaalt ook de volgende getallen van antwoorden zoo als dezelve bepaald zijn.*

kurassf:	*drag:*	*musk:*	*jong:* *Pr. transp:*	ANTWOORDEN. 455
20 . . .	56 . . .	1 . . .	31 . . .	28
21 . . .	53 . . .	3 . . .	31 . . .	27
22 . . .	52 . . .	2 . . .	32 . . .	26
23 . . .	51 . . .	1 . . .	33 . . .	26
24 . . .	48 . . .	3 . . .	33 . . .	24
25 . . .	47 . . .	2 . . .	34 . . .	24
26 . . .	46 . . .	1 . . .	35 . . .	23
27 . . .	43 . . .	3 . . .	35 . . .	22
28 . . .	42 . . .	2 . . .	36 . . .	21
29 . . .	41 . . .	1 . . .	37 . . .	21
30 . . .	38 . . .	3 . . .	37 . . .	19
31 . . .	37 . . .	2 . . .	38 . . .	19
32 . . .	36 . . .	1 . . .	39 . . .	18
33 . . .	33 . . .	3 . . .	39 . . .	17
34 . . .	32 . . .	2 . . .	40 . . .	16
35 . . .	31 . . .	1 . . .	41 . . .	16
36 . . .	28 . . .	3 . . .	41 . . .	14
37 . . .	27 . . .	2 . . .	42 . . .	14
38 . . .	26 . . .	1 . . .	43 . . .	13
39 . . .	23 . . .	3 . . .	43 . . .	12
40 . . .	22 . . .	2 . . .	44 . . .	11
41 . . .	21 . . .	1 . . .	45 . . .	11
42 . . .	18 . . .	3 . . .	45 . . .	9
43 . . .	17 . . .	2 . . .	46 . . .	9
44 . . .	16 . . .	1 . . .	47 . . .	8
45 . . .	13 . . .	3 . . .	47 . . .	7
46 . . .	12 . . .	1 . . .	48 . . .	6
47 . . .	11 . . .	1 . . .	49 . . .	6
48 . . .	8 . . .	3 . . .	49 . . .	4
49 . . .	7 . . .	2 . . .	50 . . .	4
50 . . .	6 . . .	1 . . .	51 . . .	3
51 . . .	3 . . .	3 . . .	51 . . .	2
52 . . .	2 . . .	2 . . .	52 . . .	1
53 . . .	1 . . .	1 . . .	53 . . .	1
				937 ANTW:

('T vervolg en slot hierna.)

NIEUW VOORSTEL.

Een vader stervende, heeft bij testament gemaakt, dat zijn vrouw en drie zoons de nagelatene goederen, bedragende f 12000, aldus zullen verdeelen, dat als de moeder neemt f 200, de jongste zoon zal hebben f 80, de middelste f 100, en de oudste f 120. vrage: hoe veel zal elk dan ontvangen?

V, te *A.*

AMSTERDAMSCHE

MERCURIUS.

VOORREDE.

Heeft de Amsterdamsche Mercurius, *hoe zeer nuttig in zijnen aard, hoe zeer aangenaam, en daarom ook algemeen geliefd, voor de nooitgehoorde verdrukkingen van eenen* NAPOLEON *het hoofd moeten onderhalen; moesten de zoo talrijke deelnemers aan dat werk, met smart gedogen dat hun belet werd, door middel van hetzelve, hunnen tijdgenoot nuttig te zijn, terwijl zij tevens hunnen eigen' geest beschaafden, en, van wege de ongemeene graagte waarmede de* Amsterdamsche Mercurius *werd gelezen, eene mindere classe van hunne tijdgenooten een eerlijk voordeel aanbragten; thans, nu ook* Nederland *van de* Fransche boeijens *ontslagen is geworden, door dat de tiran,* BONAPARTE, *plotselijk van den troon der dwingelandij is gestort; zoo plotselijk zelfs, dat men genoodzaak is uit te roepen:* Is 't niet de hand des Heere zelve die deze zoo onverwachte als heilzame ommekeer van zaken heeft daargesteld?! *thans steekt de* Amsterdamsche Mercnrius *het hoofd weder, als juichend, om hoog, en wordt den tijdgenoot weder aangeboden.*

De Redacteur, dien God nog in 't leven heeft gelaten, gevoelig voor 't geluk dat hij mag genieten, van de hatelijkste kluisters van zijne pen te hebben zien vallen; gevoelig voor 't geluk dat hij zijn vrijgeboren Nederlandsch hart weder, onbedwongen, op 't papier mag uitstorten; gevoelig voor 't geluk dat zijn arbeid niet meer onderworpen is aan de beoordeeling van een' onbeschaamden fortuin-bejager, die, in zijne nalezingen iets ontmoetende het geen voor zijne verregaande domheid te hoog gestemd

V O O R R E D E.

was, de pen daar door haalde, met bevel dat het zelve door iets anders vervangen moest worden; en gevoelde hij zich gedrongen reden van zijne afkeuring te geven, alleenlijk zeide: zoo er iets in mogte wezen het welk bevonden wierd niet gezegd te hebben moeten wezen, zoude ik den wind vlak van voren krijgen: welk een grond van afkeuring! welk eene verhevene uitdrukking voor een boekbeoordeelaar! de Redacteur dan, gevoelig voor 't genot van zoo veel geluks, vat met verdubbelden ijver de pen weder op, om, zoo veel mogelijk, het zijne toe te brengen tot de nuttigheid en aangenaamheid van den Amfterdamfchen Mercurius, waartoe hij zich ook in de hervatte medewerking van zijne gewezene zeer talrijke Correspondenten, en in die van alle verdere beminnaars van kunften, wetenfchappen en fchoone letteren beveelt.

De zamenftelling van den Mercurius zal, bij deze weder opvatting, eene kleine verandering ondergaan: de beknopte befchrijving van Amfterdam, zal voor eenigen tijd ter zijde gelegd, en vervangen worden door eenige merkwaardige aanteekeningen, wegens de tirannij der gehate Franfchen, van de jongstledene revolutie in hun eigen land af, alzoo men van oordeel is dat zulks iets, in den tegenwoordigen tijd, den lezer aangenaam en nuttig zal wezen: — het Staatsnieuws zal vervangen worden door eene aaneengefchakelde beknopte gefchiedenis van onzen tijd, beginnende met de terugkomst van Prins WILLEM den eerften, als Souverein van Nederland: — de maandelijkfche dagwijzer van gebeurtenisfen en de maandelijkfche tijdrekening zullen achterblijven, om plaats te winnen, en op grond dat de lezer toch reeds verfcheidene jaargangen van die ftoffen bezit. Voorts blijft alles op den ouden voet.

DE REDACTEUR.

MERKWAARDIGE AANTEEKENINGEN
WEGENS DE
TIRANNIJ,
OF
GRUWELBEDRIJVEN
DER
FRANSCHEN,
ſedert de revolutie in hun eigen land,
op het einde der achttiende eeuw.

De tegenwoordige plaatshebbende gebeurteniſſen in ons vaderland, voornamelijk te *Woerden*, van welke gebeurteniſſen de *Franſchen* de bewerkers zijn, hebben ons aanleiding gegeven, om voor den tijdgenoot en nakomeling op te hangen, een tafereel van *merkwaardige aanteekeningen, wegens de tirannij, of gruwelbedrijven* dier zelfde bewerkers, op dat die natie, door welke geheel *Europa* zoo jammerlijk geteisterd is geworden, in de billijke verachting van ieder weldenkende moge deelen, en op dat die verachting tot den laatſten nakomeling moge overgaan. Met welke zwarte kleuren zij (de *Franſchen*) in ons tafereel geteekend zullen worden, zal echter de waarheid onze pen beſturen.

Om dit tafereel volkomener te doen wezen, zouden wij tot vroeger tijdperk dan dat waarin wij zelven leven kunnen opklimmen; want ook dan zouden wij *Franſchen* ten tooneele kunnen voeren, even wreedaardig als de tegenwoordigen, van den aard hunner natie niet verbasterd, zich betoond te zijn; dan zulks, is reeds vóór ons gedaan, en derhalve bepalen wij ons tot ons eigen tijdperk, beginnende met de revolutie in *Frankrijk*, aanvang genomen hebbende op het einde der achttiende eeuw.

Zij die zich vermoeid hebben, om de revolutie der *Franſchen* vrij te pleiten van *oproer* te wezen; die volſtrekt begeeren dat het een *billijke opſtand des volks* geweest zij, kunnen echter niet nalaten te bekennen, dat zij, in een algemeen overzigt

van het geen die zoogenaamde opstand aanbiedt, ontstellen; op het zien van de *akelige tooneelen van moord en verwoesting*; op het zien van een gelaat hetwelk hun met *afgrijzen* en met *schrik* vervult; geen wonder! de bewuste tooneelen waren door *Franschen* aangerigt, en het bewuste gelaat was dat van een' *Franschman*.

Men wil de revolutie der *Franschen* geen *oproer* genaamd hebben; om dat de Koning, LODEWIJK XVI. zelf het volk opgeroepen heeft; maar hoe zwak is dit redmiddel! Want waarom riep LODEWIJK XVI. het volk op, dat is, waarom begeerde hij dat het volk zijne vertegenwoordigers zoude verkiezen, en dezen tot hem zoude zenden? — „Om met hun „te raadpleegen over den rampzaligen toestand," zoo lezen wij elders, „der geldmiddelen van het koningrijk, welke „geenszins toereikten tot de algemeene bezwaren van den „staat, of tot de schroomelijke uitgaven van het geldverspil„lendste hof, en waarin de schranderste geest der bekwaamste „staatsdienaren, zich vruchteloos had afgemat om eenig ander „redmiddel te vinden: Dit was de ware oorzaak der ko„ninklijke bijëenroeping." Nu dit zij zoo; maar ook niet meer; dan, de *Franschen* in 't algemeen, namen deeze gelegenheid waar, om in oproer uit te barsten, en hunnen eigenaardigen trek tot plonderen en moorden, tot wreedaardig tiranniseeren, te kunnen voldoen, gelijk zij denzelven dan ook op de schandelijkste wijze voldaan hebben, zoo als onze aanteekeningen zullen bewijzen. Te regt zegt de schrijver, wiens historiesch geleide wij, in deze aanteekeningen, volgen: „Ongetwijfeld had de koning geene gansche omkeering der „aloude staatsgesteltenis verwacht, en veel minder nog zich „zijn eigen rampzalig lot voorspeld, toen hij blootelijk den „raad van eenen staatsdienaar volgde, in het zoeken naar „herstel der geldmiddelen van het rijk." Dit is eene onbetwistbare waarheid, dewijl het tegengestelde regtstreeks strijdt met den zucht tot zelfbehoud, dien wij menschen in 't algemeen van de natuur hebben ontvangen; maar het bewijst tevens dat het volk deze gelegenheid deed dienen, om zijnen wreeden aard te kunnen uitoefenen, tot zoo verre zelfs,

dat het zijnen koning zelven onder den valbijl bragt, om zich met het uitgudſen van zijn bloed te kunnen vermaken

Toen door de zamengeroepene afgevaardigden uit de drie ſtanden des volks, den 3den van Bloeimaand een gewijden omgang gedaan werd, als ter inwijdinge van de volgende plegtige vergadering, gaf het *Franſche volk* reeds zijne zucht tot oproer, en hunkering naar hetzelve te kennen. Immers is het onbetwijfelbaar waar, dat geen ander dan een oproermaker kan ſmalen, op de verſchillende kleedingen waarmede ieder ſtand onder de menſchen zich onderſcheidt? Niemand dan zulk een kan vorderen, dat een vorst zich met het gewaad van een ambachtsman omhange; en het bewust oproerig ſmalen had echter bij den gezegden gewijden omgang plaats. Het gelust ons den lezer de beſchrijving van denzelven mede te deelen, op dat hij kunne oordeelen over het plegtſtatelijke en het billijk onderſcheidende van ſtand, hetwelk daarbij plaats had: die beſchrijving vinden wij dus geboekt: „De koning verliet ten tien „ ure zijn paleis, om deze plegtigheid bij te wonen. Zijne „ koets, die der koningin, van 's konings broeders, der ove- „ rige prinſen en prinſesſen van den bloede, en de ganſche „ hofſtoet, met deszelfs geheele ſleep, vertoonden zich thans „ met al de pracht en luister, dien zij bij de grootſte plegtig- „ heden ooit konden aannemen.

„ De tallooze menigte welke de ſtraten vulde; de opene „ ramen der huizen met aanſchouwers opgepropt, en het ſchoone „ weder, vermeerderden den luister dezer ganſche vertooning.

„ Na een kort gebed in de kerk nam de omgang zijnen aan- „ vang. De *Recollets*, of minnebroeders, de eenige geordende „ geestelijken van *Verſailles*, openden den trein. Zij werden „ gevolgd door de geestelijkheid van beide de parochien der „ hofplaats. De afgevaardigden van den derden ſtand gingen „ nu, twee aan twee, achter elkander. De adel vervong den „ derden ſtand, en de geestelijkheid volgde den adel. 'S konings „ muzijkanten maakten eene ſcheiding tusſchen de geestelijkheid „ van den eerſten en van den tweeden rang, De laatſte werd „ onmiddelijk gevolgd door den hemel van het H. Sacrament. „ De aartsbisſchop van *Parijs* droeg het hoogwaardige. De

„ aartsbisschop van *Rouaan* ging, met den kardinaalshoed op 't
„ hoofd, aan zijne regter zijde. Het gehemelte zelf werd op-
„ gehouden door de eerste bedienden en kamerjonkers van
„ 's konings broeders, die hetzelve, beurtelings, deden rijzen
„ en dalen. MONSIEUR, de graaf d'ARTOIS, de hertog van
„ *Angoulême*, en de hertog van *Berry*, droegen de slippen van
„ deszelfs bekleedsel.

„ De koning ging achter het Heilige. De prinsen van den
„ bloede, de hertogen, *Pairs*, en andere groote heeren, traden
„ achter hem aan zijne regter zijde. De koningin ging naast
„ zijne linker zijde, en werd door MADAME, mevrouw
„ ELISABETH, de hertogin van *Orleans*, en de prinses van
„ *Lamballe* gevolgd.

„ Elk die dezen omgang bijwoonde, had eene waschkaars
„ in de hand, tot aan de kerk van *St. Louis*. Hier hoorden de
„ drie standen de misse door 's konings muzijkanten aanheffen,
„ en door den aartsbisschop van *Parijs*, bijgestaan door dien
„ van *Toulouse* en *Bouges*, plegtig vieren, terwijl de bisschop
„ van *Oranje* den dienst van diaken, en de bisschop van *Cler-
„ mont*, dien van onderdiaken waarnam.

„ De bisschop van *Nancy*, DE LA FARE, hield eene
„ redevoering, welker indruk de welvoegelijkheid in zoo verre
„ deed vergeten, dat de redenaar, zonder eenig ontzag voor
„ de majesteit der vergadering en der gansche plegtigheid, door
„ luidruchtig handgeklap toegejuichd werd". — N.B. Kenschetst
dat zelfde handgeklap, dat zelfde vergeten van de majesteit der
vergadering, niet eenen oproerigen aard?

Zie daar, goede lezer, eene korte beschrijving van deze
plegtigheid. 'T spreekt nu immers van zelf dat de welvoege-
lijkheid vorderde, dat het hof deszelfs grootsten luister bij deze
schitterende vertooning ten toon moest spreiden, en dat de twee
eerste standen des rijks dezer gewijde plegtigheid eene glans-
rijke pracht moesten bijzetten? en kan wel iemand anders dan
die door den geest van oproer wordt aangeblazen deze onder-
scheidende pracht misbillijken? Evenwel lezen wij desaan-
gaande: „ Men zag met misnoegen het schitterend liverei het
„ geen den adel meer bedekte dan versierde; ja sommige van

„ het gemeen werden zelfs meer getroffen door de grove pij en
„ den kalen kruin van eenen *Bretonschen landman*, die onder de
„ overige afgevaardigden tot de eerwaardige volksvergadering
„ afstak, dan door de prachtige mantels der edellieden, en de
„ vlodderende vederbosfen welke hunne kruinen overschaduwden.
„ den. „ Waartoe dienen" vroegen menschen van oordeel . . Hoe!
menschen van oordeel? OPROERMAKERS moest men geschreven
hebben) „ alle die borduursels en kanten, welke minder tot
„ sieraad dan tot leuzen van onderscheiding verstrekken?"
(*Leuzen van onderscheiding!* welk eene hatelijke, welk eene oproerige uitdrukking! Heeft God zelf, door eene meerdere en mindere bedeeling met tijdelijke goederen, geene onderscheiding gewild? Neem die meerdere en mindere bedeeling, gevolgelijk die onderscheiding, weg, vervalt dan niet geheel de maatschappij? blijft er dan wel afhankelijkheid tusschen den eenen mensch en den anderen? en houdt die afhankelijkheid de maatschappij niet in stand? kent men aan die afhankelijkheid niet de wijsheid Gods? — Ja maar men zal zich hier de uitdrukking van *leuzen van onderscheiding* veroorloofd hebben, om dat men eene algemeene vergadering der standen op 't oog had; want wij lezen dat verder gezegd is) „ Heeft men een prachtig hofgerigt, in plaatse
„ van de vrije en algemeene standen des koningrijks bijeen
„ geroepen?" Maar hoe! nam die bijeenroeping dan het onderscheid tusschen de standen weg? en offchoon men de vrijheid en stemgeregtigdheid van iederen stand erkende, mogt zich daarom ieder stand niet overeenkomstig zijnen stand kleeden? Hadde de landman die zich met vederbosfen getooid had, zich niet even bespottelijk gedragen, als de edelman zich gedragen zoude hebben, zoo hij zich in een boeren pij hadde gestoken? En kwam het thans nog wel aan op een vergaderen om over den staat des rijks, of wel over deszelfs redding, onderling te raadplegen? Neen, men hield een' plegtigen omgang, waarbij, zeer natuurlijk, ieder stand zich naar zijnen stand mogt, ja moest tooijen Zijn de edellieden ook met hunne prachtige mantels en vlodderende vederbosfen in de vergadering verschenen? En al zij dit zoo, kwamen zij dan in die vergadering niet als edellieden? mogten zij zich dan ook in die vergadering niet,

door hunne onderscheidende kleding, vertoonen edellieden te zijn? of zouden hunne mantels en vederbossen den afgevaardigden landman de vrijheid benomen hebben van ter vergadering, op zijne beurt, zijne stem te laten horen? Neen, een helsche tuimelgeest van oproer heeft het volk die vragen in den mond gelegd. — Even oproerig, en wegens de kracht der woorden belagchelijk tevens, ging men dus voort met vragen:) „Maakt men „zich gereed om nieuwe kleederdragten, of wel ontwerpen tot „eene nieuwe staatsgesteltenis te beoordeelen? Zal dit het wetgevend ligchaam van den staat zijn? — Zulke aanmerkingen," voegt men er bij, „maakten indruk, en schoon de adel en de „hooge geestelijkheid van goud en edel gesteente schitterden, „terwijl de vertegenwoordigers van den derden stand, in het „deftig zwart gekleed gingen, riep het gros der aanschouwers „echter eenstemmig uit, *leve de derde stand!*" Geen wonder! de geest des oproers lag hun die woorden in den mond. Zij wilden zeggen: „Toon u, gij adel, zoo fraai gij wilt, wij „zullen u wel vinden, en onder den valbijl krijgen. Wij „hunkeren reeds om uwe rijkdommen te plonderen, en onze „handen in uw bloed te wasschen. Dan genoeg hier van.

Het gebeurde in, en de verrigtingen van de bewuste algemeene vergadering, gaan wij met stilzwijgen voorbij, als niet tot ons plan behoorende: genoeg is 't ons aan te teekenen, dat de slotsom van alles der *Franschen* aard kenscheutste; dat dezelve namelijk bestond in eene oproerige verdeeldheid; in een blijkbaar hunkeren om in woede te kunnen uitbarsten. Er ontstond eene partij, de hofpartij namelijk, van welke niet minder dan het volgende gezegd is: „Het bijëenrukken van ge„wapende benden; het uitëen drijven der nationale vergade„ring, of het overheerschen van hare gevoelens, door den „schrik van rondom zamentrekkende wapenen, en het ver„moorden van hare halstarrige leden; het omverre rukken „van 's volks steun, in de verbanning van den staatsdienaar „NECKER, deszelfs afgod; het onderdrukken van 't algemeene „volksgevoelen, in de woelige hoofdstad des rijks, door „huurlingen der overheersching; alzoo gewelddadig en wil„lekeurig te beschikken over alle poogingen tot herstel der

„ geldmiddelen, en de grootste knevelarijen van den burger „ voor rekening eener gedwongene nationale vergadering te „ laten, of, na derzelver uiteënjaging, met een beslissend „ oppergezag in te voeren, dezen waren de middelen, waar„ van de domme, heerschzuchtige, liefdelooze, en onmen„ schelijke eigenbaat eener partij, welker brooddronkenheid „ het eerst van allen den willekeurigen troon had doen wan„ kelen, gebruik wilde gemaakt hebben, en tot wier in het „ werkstelling zij het zwakke hoofd des konings, langs allerlei „ wegen, trachtte over te halen." Deze partij, de hofpartij, bestond dus uit ware *Franschen.*

Aldra volgde ook deze onwaardigen hunnen aard; zij hadden den koning noodig om hun ontwerp van overweldiging en moord ten uitvoer te brengen; dus verwekte zij in hunnen souverein eene verbittering tegen de nationale vergadering welke toen bestond, ook tegen NECKER voornoemd, alzoo dat de koning het oor leende aan hunnen heilloozen raad, en zijne onbedachte bevelen gaf tot deszelfs geheele uitvoering.

Spoedig zag men nu VIJF EN DERTIG DUIZEND krijgsknechten, tusschen *Parijs* en *Versailles*, te zamen trekken, en TWINTIG DUIZEND anderen verwachtte men eerlang met een ganschen sleep van stormtuig. Men zag legerplaatsen afsteken, uithoeken en hoogten met bolwerken bezetten, alle gemeenschap tusschen de beide steden afsnijden, en alle verstandhouding onderscheppen. De wegen, de bruggen, de wandeldreven werden in krijgsposten veranderd; alles scheen, in één woord, het ernstig beleg eener vijandelijke plaats aan te kondigen. Ha! hoe zullen nu die origineele *Franschen* zich verheugd; hoe zal die toestel hun gekitteld hebben! Nu, dachten zij toch, zou het aldra op een tiranniseeren en moorden gaan; nu zouden zij aldra hunnen lust kunnen boeten; nu zouden zij zich aldra in broederbloed kunnen baden. Hadde de *Corsicaan* BONAPARTE wel een volk kunnen verkiezen, geschikter om hem zijne bloedgierige oogmerken te helpen bereiken?

(Wordt vervolgd.)

BEKNOPTE NEDERLANDSCHE GESCHIEDENIS VAN ONZEN TIJD.

Ontmoet men in de historie rolle der wereld gebeurtenissen waar over men zich billijk moet verwonderen, wegens de plotselijke verandering daarbij plaats gehad hebbende, de denker staat gewisselijk bij gene derzelve zoo verbaasd, als hij verbaasd staat bij 't overwegen der plotselijkheid van de omkeering der zaken, welke wij thans in ons vaderland mogen beleven. — Verscheurd door binnenlandsche verdeeldheden tusschen eene stadhouderlijke en eene patriotsche partij, was men wederzijds reeds tot uitersten, ja was men reeds tot binnenlandschen oorlog gekomen: — de laatstgemelde partij, gezworen hebbende te zullen triomfeeren, en daartoe, door eigen vermögen geen kans ziende, werpt zich in de armen van eene buitenlandsche mogendheid, van de *Franschen*, wier land mede, sedert langen tijd, door den geessel der verdeeldheid geteisterd was geworden: dezen, gewisselijk eigenbatige uitzigten hebbende, neemt hare zaak aan, en het hoofd der tegenpartij, WILLEM DE VIJFDE, prins van *Oranje*, 's lands erfelijk, dus wettig stadhouder, vindt geraden, voortvlugtig naar *Engeland* over te steken, om niet in de handen zijner vervolgeren te vallen, en geen prooi van hunne verbittering te worden. — Nauwelijks dobbert de ongelukkige prins, in een visschers pink, op de baren; nauwelijks heeft hij het hem dierbaar vaderland, en haven en goed uit het oog verloren, of dat vaderland wordt van *Franschen* overstroomd, en de patriotsche partij gilt haren triomf uit. — Onder bescherming van het *Fransch overgeweld* wordt, binnens lands, alles naar den zin van de zegenpralende partij geregeld; 's lands vrijheid wordt door de zoogenaamde beschermers geguarandeerd, ten koste van zeer vele millioenen, met voorbijziening van de andere vele milli-

openen, waarop de vermeende beschermers en de schatkist van den lande, en de beurzen der burgeren reeds te staan waren gekomen, en de *Franschen* vertrekken. — De gevlugte stadhouder zwerft, met gemalin en kroost, buitens lands om, ongetwijfeld zuchtende over het rampzalig lot van zijn wieg en bakermat, het land dat nu door intriguanten beheerscht wordt, en onder die verzuchting rukt de dood hem weg; gaat hij over naar zijne zalige voorvaderen, om, met hun, God te bidden voor de verlossing van zijn vaderland.

Intusschen staat in *Frankrijk* een *Corsicaansche fortuinzoeker* op; een man met krijgstalenten begaafd; een man niet alleen van heerschzuchtigen, maar ook van tirannischen aard: deze weet het zoo verre te brengen, dat hij tot koning van *Italiën* en zelfs tot keizer van *Frankrijk* gekroond wordt. — Na hij een goed gedeelte van *Europa* onder zijn juk gebragt heeft, slaat hij ook 't oog op *Nederland*, wetende dat hetzelve nog klinkend voedsel voor zijn' oorlogshonger heeft. De intriguanten, de vertaelijke vaderlingen, welke in hetzelve 't rad des bestuurs naar hun genoegen konden draaijen, werken hem in de hand, en het voor burgerbloed vrijgevochte *Nederland* wordt, na verloop van weinig tijds, aan de *Fransche kroon* gehecht, dewijl de tiran zich niet ontzag, alle verbindtenis met voeten te treden. — Nu verzuchten aldra beide partijen in de knellendste kluisters; alles wordt onderdrukt en uitgeput; 't land verkrijgt het aanzien als of het door magteloosheid spoedig zal verzinken in de golven, waaruit het ten koste van zoo veel gelds en zweets gewoekerd is geworden. — Terwijl gaat de tiran NAPOLEON in zijne nooit gehoorde woede voort. Dan, eindelijk was de mate zijner gruwelbedrijven vol, en het geduld van den Almagtigen ten einde; deze geeft een' slaanden engel bevel, en de aartsdwingeland wordt ten val gebragt. *Rusland* was tot dien engel verkozen; immers weten wij allen, dat het voornamelijk *Rusland* is, aan welks dapperheid *Europa* zijne verlossing uit de kluisters van den tiran BONAPARTE te danken heeft. Het gevolg van den plotselijken val diens vermetelen was, voor ons dierbaar vaderland, dat, na verloop van weinig tijds, prins WILLEM

DE ZESDE van *Oranje*, ter zelfde plaatsen op de vaderlandschen bodem zettede, alwaar voor niet minder dan NEGENTIEN jaren, WILLEM DE VIJFDE zijn nu zalige vader, dien bodem hadmoeten verlaten. — Wie, deze gebeurtenis overwegende staat niet verbaasd over de wonderbarelijke loop derzelve, en gevoelt zich niet gedrongen te belijden dat de hand Gods in dezen allerzigtbaarst is? en wie zou zich *Nederlander* durven noemen, en, deze gebeurtenis overwegende, niet nedervallen om den Almagtige te loven voor 's lands verlossing? Te levendiger, te warmer zal nog zijn dank zijn, wanneer hij bedenkt, dat de regeering van WILLEM DEN ZESDEN hem meer heils voorspelt, dan de regering van hoogsdeszelfs vader, of voorvaders hem ooit zoude hebben kunnen aanbrengen; aangezien dezen slechts als stadhouders geregeerd hebben, en WILLEM DE ZESDE als SOUVEREIN 's lands bestuur aanvaard heeft, gevolgelijk den *Nederlander* gewaarborgd heeft tegen die jammerlijke verdeeldheid, tusschen stadhoudersgezinden en zoogenaamde patriotten, waardoor het land te allen tijde zoo ontzettend geteisterd is geworden. — Bij dit tijdpunt der geschiedenis van onzen tijd zullen wij onze voorgenomene taak een aanvang doen nemen.

'T was dan op den 15 November des afgelopenen jaars (1813) dat men, te *Amsterdam*, vernam hoe niet alleen de *Fransche militaire, douanen, gendarmes* enz. maar ook de leden van 't bestuur, zelfs onder bedekking van den nacht, de stad verlaten, en zich op de vlugt begaven hadden. Dit was genoeg om het lang getergde, en tot op het gebeente toe uitgemergeld gemeen in wraakoefening te doen uitbarsten, beseffende dat de *Fransche kluisters* nu van hunne handen gevallen waren. In den eerstvolgenden nacht werden verscheidene hoofdkantooren van 't bestuur geplonderd, en alle de kleinere kantooren, of zoogenaamde huisjes der douanerie verbrand: verder evenwel ging men in die wraakoefening niet. Als brave ingezetenen, en burgers, waardig van uit de kluisters eens dwingelands ontslagen te zijn geworden, was ieder gehoorzaam aan de waarschouwing en vermaning, den 16den dito uitgevaardigd door den *adjunct-maire* P. P. Charlé, de Maise, van Brienen van de

de Groote Lindt N. B. *absent* zijnde), waarbij alle, die aan de bewuste wraakoefening deel genomen hadden, tot hunne pligten van stille burgers terug geroepen werden: Zij werden vermaand, te beseffen de heillooze gevolgen welke uit dergelijke stoorenis der openbare rust moesten voortspruiten. — Niet minder werd voldaan aan een volgend gedeelte dezer waarschouwing, waarbij de vreedzame ingezetenen der stad, op de nadrukkelijke wijze aangespoord en vermaand werden om, ieder in zijnen kring, al het mogelijke toe te brengen, ten einde rust en orde verder ongestoord bleve, gelijk nader zal blijken.

Door het vertrek der leden van het *fransch dwangbestuur*, de stad (om ons voor als nog bij *Amsterdam* te bepalen) nu regeeringloos geworden zijnde, nam de Kollonel en Chef van de Schutterij, de heer G. C. R. R. van Brienen, onverwijld de zorg voor 't algemeene welzijn op zich, en ten laatstgemelden dage, zag men, van zijnent wege, reeds openlijk bekend gemaakt: „De gebeurtenissen van den vorigen nacht," las men, „hebben de noodzakelijkheid doen zien, van, zonder eenig tijdverlies, in deze groote stad een bestuur in werking te brengen, dat in deszelfs form en zamenstelling het vertrouwen der goede burgerij bezit. De Officieren der Schutterij zijn dienvolgens overeengekomen, om tot de oprigting van zulk een bestuur zelve de hand aan 't werk te slaan, en een aantal der achtingwaardigste ingezetenen, zijn hunnentwege opgeroepen en uitgenodigd, om in een zoo hagchelijk oogenblik, de even bezwarende als belangrijke taak op zich te nemen, van alles te verrigten, wat strekken kan tot voorkoming en stuiting van de onberekenbare rampen der regeeringloosheid." De tot de aanvaarding van het bestuur afgekondigde aanzienlijke ingezetenen, waren de heeren, Mr. J. C. van der Hoop, Mr. P. A. van Boetzelaer, Mr. D. W. Elias, F. P. Charlé, J. Huydecoper van Maarseveen, W. Boreel, J. N. van Eys, Mr. C. van der Oudermeulen, Mr. J. van Loon Jansz, Mr. D. J. van Lennep, H. van Slingelandt, J. Hodshon, M. D. Hooft, G. ten Sande, A. Mendes de Leon, J. A. Willink, J. J. Teysset, Mr. W. F. Mogge Muilman, J. J. Mey, Mr. P. A. Brugmans, Mr. J. D.

Meijer, Mr. O. W. J. Berg, Mr. J. S. van de Poll, en M. A. A. Deutz van Asſendelft.

Dat aan de voormelde vermaning van de *Adjunct maire*, ter bewaring van rust en orde, door de goede ingezetenen van deze aanzienlijke en belangrijke ſtad voldaan was geworden, blijkt uit eene kennisgeving van 't voornoemd proviſioneel beſtuur, dato 18 November, waarbij hetzelve heeren Officieren en die der manſchappen van de gewapende burgermagt, die zich in dezen van hunne moeijelijke pligt met zoo veel onderſcheiding hebben gekweten, en aan de andere ingezetenen, die, het zij te paard of te voet, de rust hebben helpen bewaren, de ſchuldige dank van de geheele burgerij betuigde, voor de diensten door dezelve bewezen, welke, onder den Goddelijke zegen, den verderen voortgang der ongeregeldheden geſtuit, en daardoor de ſtad voor meerder onheil bewaard hadden.

Intusſchen was ook in *'s Hage* een algemeen beſtuur der Vereenigde Nederlanden, en een ſtads-beſtuur geinſtalleerd, gelijk zulks mede in de andere ſteden en plaatſen des lands, plaats had, terwijl de Graaf van *Limburg Stirum* de post van proviſioneel Gouverneur van *den Haag* op zich nam: in die kwaliteit riep hij de goede burgers van *'s Hage* op, om voor de rust en orde te waken, *uit naam van zijne Hoogheid, den Heere Prinſe van* Oranje, met verzekering, dat de gezegende herſtelling van zaken met vaste ſchreden naderde

(*Wordt vervolgd.*)

AANMERKELIJKE ZAKEN.

Men meld uit *Milaan*, in dato 9 Januarij, dat den 25ſte December l. l. des avonds ten 5 uren de *Veſuvius* eene allergeweldigſte uitbraking heeft voortgebragt. Dezelve hield nog den volgenden dag aan, zoodat de huizen te *Napels* er van ſchudden. Men verneemt echter nog weinig of niet van ſchaden of ongelukken, door dit ontzettend natuurverſchijnſel veroorzaakt.

In *Amſterdam* is den 26 Januarij zekere Antje Hiddema, wiens Echtgenoot, Jan Lammerts genaamd, juist ter dier tijd als Kustkanonnier in *Naarden* lag opgeſloten, van drie welgeſchapene Kinderen verlost, zijnde 2 Zoons en 1 Dochter, dewelke zich benevens de moeder redelijk welvarend bevinden; waardoor dit behoeftig huisgezin thans met 7 kinderen gezegend is.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

HERSTELDE LUTHERSCHE GEMEENTE, *toegedaan de* ONVERANDERDE AUGSBURGSCHE GELOOFSBELIJDENIS, te Amsterdam.

Amsterdam 24 *Januarij.* Op Woensdag den 19den dezer, predikte alhier T. C. C. Everts, Proponent, over *Pred.* 12. *vs.* 7.

Het gewoon Consistorie zal op Donderdag den 3den Februarij, onder voorzitting van D°. Reuter, gehouden worden.

NAAMLIJST der GEPROCLAMEERDEN te *Amsterdam.*

Eerste gebod. 9 *Januarij* 1814.

Willem Wiesner *en* Marretje Jacoba Blankenstein.

Joseph van Dieden *en* Theodora Maria Bakker.

Roelof van Dokkum *en* Anna Margaretha Litzou.

Eerste gebod 16 *Januarij.*

Georg Peter Michaël Helmstatter *en* Margaretha Focke.

Andries Pas *en* Anna Maria Varnewijck.

Johan Justus Niemeijer *en* Anna Margaretha Poelman.

Gerardus Roulofs *en* Anna Maria van Sasel.

Samuel Hijman Swaap *en* Betje Abraham Stok.

Johannes Munter *en* Neeltje Laats.

Cornelis Willemse *en* Margaretha Elisabeth Rabijn.

Jacobus Scholting *en* Jeannette Brandon.

Gt. de Wijs *en* Alida Hendrietta Schaik

Isak de Pater *en* Jannetje Neeuweveld.

Jan Wesfel Lensen *en* Catharina Noot

Jacob van Dijk *en* Grietje Scheepe.

Willem Willems *en* Jannetje Kapijn.

Franc. Huys *en* Maria Adriana Eyfers

Diederich Borgers *en* Elisabeth Favre.

Jan Gilsau *en* Ariaantje Caprie.

Johs. Hopmaier *en* Magdalena Bark.

Jacob Groen *en* Jacomijntje Pennekes.

Reyndert Hendrik Dijkhoff *en* Dirkie van der Laar.

Eerste gebod 23 *Januarij.*

Johannes Eman *en* Hendrina Elisabeth Freek.

Evert Groenewoud *en* Geertruy Stempel.

Bernardus Theodorus Stempel *en* Maria Catharina Beekers.

Joannes Hendrik Bruggenthies *en* Magtilda Haaneken.

Gerardus Berghuys *en* Pietertje van Duyn.

Jan Casper Gebhart *en* Jacoba Maria van der Singel.

Andries Hoogberg *en* Johanna Wolbrenk.

Gerrit Moreau *en* Anna Jansen.

Klaas Besselzen *en* Catharina van der Schaar.

Jan ter Beek *en* Anna Maria Wackxmoedt.

Georgius Maria Hamm *en* Joanna Christina Elbers.

Jan Pieter Jonkman *en* Belia de Goijer.

Jacob Kinsbergen *en* Jansje Samuel Gobits.

Jacob Besfem *en* Maria Draager.

Willem Molle *en* Anna Margaretha Gasfeling.

Herm. Vinck *en* Sijtje Hoogeboom.

Jan Oldenburg *en* Ariaantje Kuyk.

Johannes Peelstroom *en* Anna Geertruy Haldinga

Johannes Ramsen *en* Anna Verheelsdonk.

Barend Jan Weymar *en* Jacoba Margaretha de Jong

Johannes Cornelis Sobels *en* Catharina van Hemert.

Claas Schierke *en* Jantien Willemsen.

Hendrik Rutgers *en* Catharina Pennekam.

NAAMLIJST DER OVERLEDENEN, te *Amsterdam*, waaronder die der *Portugeesche* en *Hoogduitsche Joodsche Natie*; met de datum van 't overlijden, begraafplaatsenen ouderdom.

Overleden 1 Januarij 1814.

Bartholomeus Barteling, eenigste zoon van J. C. Barteling, *k. kh.* m. 2
Elisabeth Veenman, *k kh.* 44
Anthonie van Cooten, *a. kh.* w. 11
Janneije Bakker, huisvr. van F. Sluyking, *a. kh.* 57
Frans Portielje, Pietersz. *a. kh.* 2
Anna Maria Elisabeth Scholte, huisvr. van G. Engelbert, *w. k.* 29
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. Gerbout, *l. kh.*
Hendrik Fredrik Wiegman, *k. kh.* d. 1
Johanna Bos, wed. G. Barte, *n. kh.* 83
Elisabeth Kok, *a. kh.* 2 en 6 w.
Anna Knop, *l. kh.* 49
David van Salomon Mirando, zoon van S. Mirando. 6
Ripka van Salomon Mirando, beide te *Ouderkerk*. 34
Pieter Cornelis de Vries, *l. kh.* 30
Abraham Machiels, wed. van L. Wolf, *Zeeburg.* 77
Maria Catharina Meijer, huisvr. van H. Hagemeijer, *a. kh.* 31
Sara Cocquiljon, wed. van D. Maatman, *l kh.* 75
Catharina Elzabeé, huisvr. van R. Luyfink, *w. kh.* 36
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. Dekker, *a. kh.*
Maria Wilhelmina Wiegman, *k. kh.* m. 10
Hendrik de Bruyn, wedn. van G. de Mey, *w. kh.* 57
Anna Maria Musman, *l. kh.* m. 8
Anna Zeestroom, huisvr. van J. Carsten, *a. kh.* 44
Jan Hendrik Voorraad, zoon van J. H. Voorraad, *a. kh.* 1

Zondag 2 Januarij

Elisabeth Clous, *k. kh.* 3 en 4 m.
Anna Maria Geertruida Pennekamp, *l. kh.* d. 8
Hester Machiel, *Zeeburg.* 76
Jacobus van Huyste, *k kh.* w. 18
Elisabina Twikkendijk, huisvr. van P. H. Siekman, *l. kh.* 73
Johan Jacob Gerber, *n. z c.* 76
Sigesmund Rapard, *l. kh.* 55
Antony Strijthoudt, wedn. E. van Gelder, *k. kh.* 77
Anna Maria Sluyter, *l. kh.* m. 8
Geertrui Eggerink, huisvr. van G. Lageman, *l. kh.* 76½
Catharina Witzen, *k kh.* 78
Anna Christina Croesen, *w. kh.* 36
Alida Petronella Seybrands, *k. kh* ca 2
Jacobine Marthe Combetis, wed. W. Woltzen, *wa. k.* 44
Johanna Maria Röken, *l. kh.* 3
Alida Jansen, wed. van J. Arnold, *l. kh.* 64
Dirk Paadeken, *l. kh.* 49
Paulus Kik, wedn. G. de Wilde, *k. kh.*
Lambertus Pronk, *a. kh.* 1
Anna de Raad, wed. P. J. Warminkhof, *l. kh.* 58
Alida Bueneman, *l. kh.* d. 14
Christina van Donge, *k kh.* w. 4
Augustus Mollenberg, *l. kh.* w. 8

Maandag 3 Januarij.

Jansje Nijhof, *l. kh.* 44
Het dood ter wereld gekoomen Kind van de huisvr. van H. Schullenburg, *a. kh.*
Rachel Witzenhuyzen, *Zeeburg.* 1
Margaretha Meijer, *k. kh.* w. 4
Maria van Dijk, wed. van W. Amsen, *k kh.* 80
C. Hakkenbroek Jr. *k. kh.* 12
Anna Elisabeth Pinatel, *l. kh.* 41
Nanetta Lagarse, huisvr. van G. Fienelt, *w. kh.* 30
Elisabeth van Neufelt, ongeh. *l. kh.* 42
Cornelia Pieterina S. Jacob, wed. A. Silvius, *n. z c.* ca. 77
Gerrit Bos, huisvr. van H. Z. Blais, *a. kh.* 34

Jaar.

Catharina Maria Woltman, huisvr. van J. C. van Anrae, *n. k.* 72
Frans van Amerongen, *k. kh.* 13
Adriana van den Hoek, *k. kh.* d. 17
Trijntje Enne, huisvr. van J. H. Smit, *n. kh* 84
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van C. Kloosterheide, *k. kh.*
Cornelia Maria d'Orville, huisvr. van I. van der Does, na *Sloterdijk.* 59 en 8 m.
Anna Maria Kleyn, *l. o k.* 1½
Alida Pinkelman, *l. kh.* 13
Diertje Weylandt, dochter van G. Weylandt, *n. k.* 34½
Jan Bakker, *l. kh.* w. 6
Lucas Fredrik Leenhart, *n. z. c.* 19

Dingsdag 4 Januarij.

Andries Fokke, *a. kh* 16
Elisabeth Theodore de Weijer, *n k.* 1
Hanna Mozes van Gelder, *Zeeburg.* m. 8
Alida van der Horst, dochter van A. van der Horst, *a. kh.* 4
Isaac de Groot, *Zeeburg.* 5½
Andries Theodorus van Gastel, *w kh.* m. 5
Maria Dorothea Geerling, huisvr. van J. L. Lex, *a. kh.* 41
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Schuring, *l. kh.*
Het dito van de huisvr. van H. Sluyter, *a. kh.*
Rijnhart Staal, *a. kh.* 7
Helena van der Bogt, wed. van D. P. Boodekamp, *k. kh.* 45
Johannes Hendrik Rijneke, *a. kh.* 75
Willem van Wijk, *gh. kh* w. 16
Lea van Isaac de Joseph Teixera, *o. k.* w. 3
Jan Mulder, *k kh.* d 8
Catrina Bockhof, huisvr. van L. Mettau, *a. kh.* 30

Jaar.

Frederica Johanna ter Heyden, *l. kh.* w. 9
Hermina Wildeboer, *no k.* d. 9
Jacobus Valk, wed. M. M. Splinter, *k. kh.* 73
Hubertus Paulus Hoevenaar, Med. Doctor, *n. k.* 28
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. L. Krom, *k. kh.*
Clara Agnes Sinkel, huisvr. van B. van Venrooy, *a. kh.* 49½

Woensdag 5 Januarij.

Jacomijntje de Munnik, huisvr. van D. W. Steen, *w. k.* 81
Nicolaas Meijer, *a. kh.* 95½
Anna Catharina de Beer, *k. kh.* 19
Jacob David Pach, *Zeeburg.* 54
Philip Joseph de Kooy, *Zeeburg* 50
Catrina Kallart, *k. kh.* 1½
Johan Christiaan Rittberger, *k. kh.* 55
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Rietveld, *n. kh.*
Het dito van dito op dito.
Een Tweeling.
Johan Christiaan Tredrik Block, *w. kh.* 31
Johanna Mens, *gh kh.* 43
Jacob Juda Aalsvel, *Zeeburg.* 74
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. L. Huysman, *Zeeburg.*
Anna Maria Arnoe, wed. van J. Schmidt, *l. kh.* 67
Willem Fredrik Maalman, *w. kh.* 1½
Isac Joël Heyliger, wed. van M. Hijman, *Zeeburg.* 70
Govert Klopper, *a. kh.* 55½
Jan Kruysze, *k. kh.* 2
Hendrik Anthonie Boekenkroger, *w. kh.* m. 5
Willem Fredrik Kelder, *k. kh.* d. 7
Geertruy Volkman. 24
Sophia Weerts, wed. H. Stenfers, *w. kh.* 83

Jaar.
Hendericus ten Haven, *k kh.* 38
Siemon van den Berg, *l. kh.* 47
Maria Margaretha Louisa Chatenier, *a. kh.* 55
Jacob Lobeé, eenigste zoon van W. Lobeé, *a. kh.* 1½

Donderdag 6 Januarij.

Antonia Likenburg, *k. kh.* 1
Jacob Abraham Rebbie, *Muiderberg.* 70
Abraham Aboab da Fonseca, *Ouderkerk.* 40
Judik Benjamin, wed. M. Levic, *Zeeburg.* 96
Hendrica Tooy, *a. kh.* ¼
Baltus Hendrik Radenkamp, wedn. Jantje Gerrits, *k kh.* 63
Willem 't Ent, *k. kh.* 44
Catharina Margaretha Rutter, *l. kh.* 1½
Jan Meulenkamp, *k. kh.* 12
Tomas van Riel, *w. kh.* 1½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van D. Berton, *a kh.*
Willem Fredrik Bichol, *l. kh.* 33
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van W. Kloukert, *n. k.*
Alida Blomdeel, wed. van G. Brender a Brandis, *wa. k.* 63
Jacob Storm, wedn. van M. Geerling, *z. k.* 85
Hendrik Kruisveld, wedn. van M. Nuklaas, *k. kh.* 71
Sara Petronella Bruin, *a. kh.* m. 5
Johanna Hardenberg, huisvr. van H. de Raadt, *w. k.* 50
Maria Geertrui Bertrand, *a. kh.* d. 9

Vrijdag 7 Januarij.

Maria Cornetta, huisvr. van J. S. Seymer. *l. kh.* 49
Engel de Roos, *k. kh.* 62
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van R. Jansen, *a. kh.*

Jaar.
Maria Kohler, *k. kh.* u 16
Johanna Maria Meijer, dochter van A. Meijer, *a. kh* 5½
Judith Machiel Pastelijn, huisvr. van J. L. Huysman, *Zeeburg.* 30
Maria Elisabeth Heyliger, huisvr. van A. Cramer, *no k.* 27
Hendrika Adriana Ravensberg, huisvr. van C. Sollaart, *k hh.* 59
Johan Philip Hella, *l. kh.* 1½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. de Haan, *a. kh.*
Hendrik Verleyn, *l kh.* 27
Regina Busscher, wed. van H. Mulder, *w. k.* 77
Joannes Henricus Schievel, *a. kh* 64
Johannes Thomas van Castrop, *a. k.* 73
Jan Coenraad Witte, *k. kh.* m. 7
Hendrikus Deykman, *k. kh.* 8
Roelofje van der Malene, wed. G. n Coster, *l. kh.* 80
Wijnanda Enontz, *w. k.* 62
Katrina Nuwenhuysen, *k kh.* w. 8
Antonia Oogenstijn, huisvr. van J. Ruscha, *gh. kh.* 43
Gabriel Carnero, *a. kh.* 41
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van F. L. Schouten, *l kh.*

Saturdag 8 Januarij.

Het dood ter wereld gekomen Kind van H Snoek, *Zeeburg.*
Johannes Willemus van Hoorik, *k. kh.* 3½
Christina Theodora Hanssens, *w. kh.* d. 12
Elkan Levie Salomons, *Zeeburg.* 11
Anna Kloekjes, *k. kh.* 18
Barend Frank, *gh kh.* 61
Jan Biesling, *a. kh.* 26
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. N. Watson, *k. kh.*

Jaar.
Hermanus Willems, *k. kh.* 68
Johannes Hermanus Laake, *k. kh.* m. 8
Sara Raphaels, wed. van J. J. Cohenno, *Muiderberg.* 75
Dirk Volkmaars, *w. k. a* 56
Jacob Otto, *a. kh.* 64
Franciscus Nicolaas Colijn, *a. kh.* 3
Hendrik Dergue, *a. kh.* ½
Antje Klaasfen, wed. W. Drukker, *n. kh.* 77½
Willem Buys, *k. kh.* d. 5
Clafina Antonia Belfer, dochter van J. Belfer, *l kh.* 4½
Antje Ben, wed. van A. Sliethenhart, *l. kh.* 64
Helena van Kesteren, *l. kh.* 19
Cattrina Maria Aleken, *k. kh.* 24

Zondag 9 Januarij.

Alida Solkamans, *l kh.* m. 7
Hermijntje van Straaten, huisvr. van H. de Wit, *a. kh.* 63
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Vauts, *l. kh.*
Marjane Asfer, huisvr. van A. L. Blitz, *Muiderberg.* 68
Johanna Snoek, *w. kh.* m. 8
Johannes Hendrikus Bing, *a. kh* d. 3
Jacomina Vreugdenberg, wed. C. Scheep, *l. kh* 86
Maria Elifabeth Schreuder, huisvr. van G. Holgen, *k kh.* 33
Daniel Jean de Haas, *l. kh.* 2 oen 4 m.
Thomas Johannes van de Wetering, *w. k.* 65
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van W. Kruiff, *k kh.*
Samuel Jacob Leeuwaarden, *Zeeburg.* m. 10
Petronella Jonker, *w kh.* d. 15
Christina Moolhuyzen. 2½
Maria Catriena Follee, huisvr. van J Begon, *a. kh.* 45
Johannes van der Meen, *l. kh.* 68
Fredrik Weegman, *a. kh.* 34

Jaar.
Franfiena Timmerman, *l. kh.* ½
Willempje de Boer, *k. kh.* 65
Delia Koster, *a. kh.* 75

Maandag 10 Januarij.

Florenfie Rootkamp, *l. kh.* w. 6
Pietje Johannes, wed. A. Koop, *k. kh.* 69
Antje van der Hooren, wed. C. Fiisfe, *w. k.* 70
Dirk Lagas, *a. kh.* 60
Dorothea Beekman, *a. kh.* w. 12
Cornelia van Wijk, *gh. kh.* 45
Dirk Hartman, *gh kh.* 65
Hijntje Levie Kwietzer, huisvr. van S. A. Kwietzer, *Zeeburg.* 49
Jan Hendrik Janfen, *a. kh.* 44
Anna Sophia Elifabeth Staal, *k. kh.* d 16
Dirk Manikus, *a kh* 2
Elsje Maria Nibe, wed. van H. M Kemper, *l. kh.* 84
Willem Kruyff, wed P. van Rosfum, *a. kh.* 78
Clara Christina Mengel, wed. C Wiedemeijer, *o. z c.* 61½
Matthijs Cornelis Heynert, *l. kh.* 28

Dingsdag 11 Januarij.

Therefia Zijlders, *gh kh.* 50
Jacobus van Laar, *a kh.* 4½
Angenita Schep, eenigste Kind van P. Schep, *w. kh.* 2½
Jan Westerman, *a. kh.* w. 7
Andries van den Berg, *o. z c.* 46
Maria Elifabeth Koolhof, *a. kh.* w. 2
Willem van Solt, *a kh.* 50
Maria Johanna du Sart, laatst wed. L. Potmans, *k. kh.* 53
Lena Schiel, wed. J. van Eldeyk, *w. kh.* 63
Klaasje Allemenum, wed. van S. Leenders, *k. kh.* 84
Saartje Elias, wed. B. Kuyper, *Zeeburg.* 85
Jacobus Hermanus Bunjes, *k. kh.* w. 12
Hubertus Woudenberg, *a. kh* d. 5
Rachel Eliazer Gobiz, *Zeeburg.* ½

Jaar.
Abram Bois, *l. kh.* 67
Louis Hermanus Buron, *a. kh* m. 11
Neeltje Roos, huisvr. van J. F. Klijboom, *k. kh.* 81
Susanna Minderop, *a. kh.* d. 18
Johannes van den Eyzel, *a. kh.* 89
Grietje Jaspers, wed. Jan Mulder, *k kh.* 74
Jan Hinken, *a. kh.* 45
Sophia Robear, *l kh.* 8
Johanna Geertruy van den Berg, *l. kh* 36
Anna Maria Santkamp, wed. van H. Hendriks, *l. kh* 53
Matthijs Teyssen, *a. kh.* 34
Jan Fredrik Lammert, *gh. kh.* 67
Jan Willem Reus, *a. kh.* 52

Woensdag 12 Januarij.

Rachel Eliazer Gobez, *Zeeburg* ½
Hester Gerson Frank, *Zeeburg.* 56
Rebecca van Mordichay Finsi, *Ouderkerk* 3
Hendrich Jacob Ploenis, wedn. van J. B. den Appel, *Ouderkerk.* 75
Geertruy Smit, *w. kh.* 19
Christiaan Poolman, *a. kh.* 36
Maria de Roode, *l. kh* 6½
Henderikus Houthuysen, *a. kh.* 4½
Barbara de Winter, huisvr. van W. Slooter, *k. kh* 37
Geertruy Willems, *n. z. o.* 91
Carel Lex, *l. kh.* 1½
Johanna Jansen, *k. kh.* ½
Sara van Voorthuyzen, *k. kh.* 3
Antje Elders, *w. kh.* 60
Gerrit van Sante, wedn. van M. van Bergh, *a. kh.* 81
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. J. Wesler, *l. kh.*
Jacob Immanuel, *Ouderkerk.* 80
Emanuel Dasilva, *Ouderkerk.* 40
Janneton Colombier, wed. van J. de Passius, *l. kh.* 74
Wilhelmina van den Berg, *l. kh.* 1

Jaar.
Jacobus Baart, *a. kh.* m. 11
Gerrit Graft van Langelaar, *k kh.* 25
Catrina Elisabeth Nieuwenhuysen, huisvr. van J. L. Krom, *k. kh.* 35
Jan Timmerman, *w. k.* 33
Heyltje Korver, wed. L. Evers, *w. kh.* 84
Gerrit Teunisse, *a. kh.* 74
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van G. J. Robbers, *l. kh.*
Florentia Ignatia Magdalena van der Maas, huisvr. van J. Kossan, *k. kh.* 36
Johanna Colvoort, huisvr. van J. N. Rikkert, *a. kh.* 52
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. D. Bekker, *a kh.*
Jean Henri Hageman, wedn. van Marie F. Fikler, *w. k.* 78
Andries Hendrik Broens, *k. kh.* w. 11
Nicolaas de Jong, *l kh.* 1
Jan Kuvel, zoon van A. Kuvel, *w. kh.* 9
Theresia Krappe, huisvr. van P. Soepnel, *a kh.* 28
Jacobus Buter, zoon van J. Buter, *a kh.* 2
Jan Pieterse Berg, *a. kh.* 63

Donderdag 13 Januarij.

Joseph Veerhijm, wed. van J. van Dort, *Muiderberg.* 79
Abraham Gerson, *Zeeburg.* w. 8
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. C. Wijnschenk, *Zeeburg.*
David van Moses Finsi, *Ouderkerk.* d. 22
Engeltje Adriaans, huisvr. van A. Lobek, *gh. kh.* 66
Eleonora Genevieve la Lance, *l. kh.* w. 11
Pieter Smit, *k. kh.* ½
Helena Anna Groenenbergh, *a. kh.* w. 6

Jaar.

Gerrit Visser, *a. kh.* d. 15
Petronella Smit, wed. van A. van den Oever, *k. kh.* 62
Martha Hester de Bruin, *a. kh.* 70
Susanna Roge, wed. J. Berquin, *l. kh.* 85
Johan Lodewijk Muller, *w. kh.* m. 2
Karel Fredrich Wilhelm, *l. kh.* 1
Diena van IJzendoorn, *l. kh.* 31
Frans Boser, *k. kh.* 42
Salomon Salomons, *Zeeburg.* 71
Benjamin Manus Manist, *Zeeburg.* 72
Leendert Schot, *w. kh* 31
Willemina Bosselman, huisvr. van H. van Hartensveld, *a. kh.* 45
Willem Fredrik Menkhoff, *l kh.* 53
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van B. Weevers, *z. k.*
Geertrui Luikes, *a. kh.* 50
Hendrica Elisabeth Lignac, wed. S. J. Bouman *l. kh.* 59

Vrijdag 14 Januarij.

Cornelia Velthuysen, *l. kh.* m. 11
Judick Abraham, *Zeeburg.* 45
Israel Salomon Posne, *Zeeburg.* 65
Catharina Cijprianus, *l. kh.* 72
Theodorus Czerui, *l. kh.* w. 5
Jan Hulman, *l kh* w. 7
Clara Beverwijk, wed. H. Huysing, *a. kh.* 77
Willemina Engse, wed. van W. Stijne, *l. kh.* 57
Abraham van Piza, wedn. van S. Azulay, *Ouderkerk.* 70
Rebecca Israel, wed. J. de Stampa, *Ouderkerk.* 78
Jacob Geens, *Zeeburg.* d. 5
Levie Ererik, *Zeeburg.* 65
Grietje van Bussel, *gh. kh.* 14
Abraham Asser Matteman, *Zeeburg.* d. 12
Johanna Maria van der Last, *l. kh.* 18
Hendrik Strömer, *l kh.* 37
Samuel Hartog van Santen, *Zeeburg.* 78

Jaar.

Anna Relken, *l. kh.* m. 11
Martha Elisabeth Meeler, wed D. J. Knot, *a. kh.* 78
Geertruda Maria Canter, huisvr. van J. H. Besseling, Med. Doctor, *o. k.* ca. 40
Wouter Krebber, *l kh.* 69
Leendert ter Meulen, *w. kh.* 38

Saturdag 15 Januarij.

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. J. Wolterbeek, *n. k.*
Het dito van Gerritje Vinkemeijer, *gh. kh.*
Emanuel David Kop, *Zeeburg,* 46
Salomon Jacob Moscowetten, *Zeeburg.* 60
Abraham Jacob Peeper, *Zeeburg.* 8
Natan Benjamin de Root, *Zeeburg.* 51
Jan Stoeltjes, *l. kh.* 3
Marjana Isac Stuver, *Zeeburg.* m. 4
Anna Elisabeth Sluyter, huisvr. van A. Brummelkamp, *n. k.* 56
Hendrik Stephanus Franke, *a. kh.* 49
Johanna Leefting, *l. kh.* 30
Hendrica Preis, wed. J. Freem, *k. kh.* 98
Johannes Babtistus Leytens, *l. kh.* 36
Claas Eevenbley, *a kh.* 74
Catharina Dorothea Grens, *k. kh* m. 1
Ary Jongebreur, wedn. van S. Groenewoudt, *o z. c.* 66
Andries Israel Bommele, *Zeeburg.* 38
Rachelle de la Motte, wed. van A. Mogin, *l. kh.* 81
Anna Meynadier, *l. kh.* 61
Anthonij van Schaik, *l. kh.* w. 13
Jacob Weber, *k. kh.* 34

Zondag 16 Januarij.

Maria Elisabet Buigh, *a. kh.* 71
Joseph Nathan Schrijver, *Muiderberg.* 78
Pietronella Hol, wed J. Broekhof, *a. kh.* 58
Jacob Isac van West, *Zeeburg.* 18

Jaar.

Nathan Jacob Moskewetter, wedn. van L. Meijer, *Zeeburg*. 62

Rebecca Joseph Wageman, huisvr. van S. H. Hijmans, *Muiderberg*. 52

Arie Levering, zoon van P. Levering, *k. kh.* m. 11

Daniel van der Lelij, *gh. kh.* 59

Gesiena Margaretha Bodt, huisvr. van J. O Kelp, *w. kh.* 75

Jan van Trijst, *z. kh.* 2½

Hendrik Karseboom, *a. kh.* 43

Jacobus Hoffman, *gh. kh.* 80

Naatje Rouw, *gh. kh.* 66

Johanna Sophia Angemeer, *a. kh.* 40

Jacob Joan Herman Rijsche, *l. o. k.* w. 5

Maria Hostaat, huisvr. van G. van Eyk, *w. kh.* 74½

Johan Jacob Stoll, wedn. van A. M. Hemping, *l. kh.* 74

Hendrik Nicolaas Mooy, zoon van J. Mooy, *l. kh.* w. 11

Pietronella van Dul, huisvr. van A. Heyne, *a. kh.* 47

Jacoba Wouterman, wed. van A. Sloot, *gh. kh.* 68

Johannes Franciskus Hinkelaar, *l. kh.* 38

Jan Fredrik Veer, *a. kh.* 50½

Bernardus Hegeman, wedn. van M. Weevers, *k. kh.* 81

Jacobie Schavno, wed. P. Bonller, *w. kh.* 50

Johanna de Rijke, *l. kh.* 73½

Maandag 17 Januarij.

Branco Israel, wed. I. S. Franceford, *Muiderberg*. 95

Rebecca van Nunes, *Ouderkerk*. m. 4

Jacob Salomon Bletz, *Zeeburg*. 90

Christina Elisabeth Stefani, *a. kh.* d. 14

Hendrik Johannes Slot, *a. kh.* 12

Johan Pieter Koenraad, *a. kh.* 3

Christoffel Neys, *w. kh.* 70

Jan Abram Pollman, *w. kh.* 25

Johanna Maria van Dusseldorp, huisvr. van J. Bouman, *so. k.* 54

Jan Joseph Batist Fanie, *a. kh.* 34

Dirk Oversjnders, *k. kh.* 10

Henrietta van Tennenbroek, *w. k.* d. 1

Harmanus Homan, *w. kh.* 2

Geesie Kroon, huisvr. van C. Bout, *wa. k.* 85

Jan Schaink, *w. kh.* m. 10

Joseph Liprut de Gabay, *Ouderkerk*. 58

Hillegonda Vossenberg, wed. J. Greeven, *k. kh.* 71

Cristina Elisabeth Mooker, wed. C. Smiers, *w. kh.* 40

Ester Aanbij, wed. J. M. Torres, *Ouderkerk*. 80

Catrina Jansen, huisvr. van C. Veelewolt, *a. kh.* 47½

Johanna Maria van der Kloek, wed. J. Remeringer, *a. kh.* 69

Jacobus Balans, *o. k.* 60

Jan Gotlob Schaffmann, *a. kh.* 57

Hendrik Hubert Verkerk, *w. kh.* 14

Anna Petronella Swart, *l. kh.* 9

Geertruy Klijn, *k. kh.* m. 10

Catharina Adelheid Mackay, *o. k.* 47

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. Jagers, *k. kh.*

Catrina Carius, wed. C. K. Kleyne, *gh. kh.* 67

PUBLIEKE VEILINGEN

van *Huizen*, *Vaartuigen* enz. zijn in de afgelopen maand Januarij niet gehouden.

STAAT- EN LETTERKUNDIG
MENGELWERK.

TWEE-EN-VIJFTIGSTE VERVOLG DER BEKNOPTE LEVENSGESCHIEDENIS

VAN

MICHIEL DE RUITER.

Zwaar, zeker, zijn de oorlogen geweest welke *Nederland* geteisterd hebben, vóór het jaar waartoe wij thans zijn genaderd, het jaar 1672; een onwederspreekbaar bewijs daarvan heeft de lezer gevonden in deze onze beknopte levensgeschiedenis van den onsterfelijken zeeheld DE RUITER; dan, nimmer is een oorlog voor den staat zoo verschrikkelijk en gevaarlijk geweest, als die welke denzelven in dit jaar overviel. De dappere *Nederlanders* moesten te land en ter zee strijden, en te land was de oorlogskans hun zoo hardnekkig tegen, dat alles op het punt van zijnen ondergang stond, en het scheen als of *Nederland* nu uit den rij der Mogendheden uitgerukt zoude worden; maar ter zee was juist het tegendeel 't geval, en onze held was, in de hand van 't Opperwezen, een der voornaamste werktuigen ter algemeene behoudenisse.

De lezer weet op welken grond men thans konde vreezen dat *Engeland* en *Frankrijk* tegen *Nederland* zouden t' zamenspannen *Engeland*, van deeze vrees verwittigd, zond de Heer GEORG DOWNING, (wiens komst in deeze landen nooit iets goeds voorspelde) in 't begin van Januarij, 1672, naar *den Haag*. De Gezant, ten gehoor toegelaten zijnde, toonde een goed gelaat, en verklaarde, dat hij met volkomene hartelijke genegenheid was gekomen, om alles ten beste te helpe schikken; dat hij water in wijn, en geen wijn in water zoude doen; dat hij eens scherp geweest was, om dat hij toen de taal van zijn' meester had moeten spreken; maar dat hij echter uit zich zelven nimmer scherp was. Dan, eerlang logenstrafte hij dat betuigen; want eerlang veranderde die goede woorden in eene wel zeer *scherpe* klagte over 't weigeren van 't door *Engeland* gevorderd strijken der vlag. Schriftelijk leverde hij deze klagte in, en noemde de gelegenheden waarin de *Hollanders* geweigerd hadden voor Z. M. schepen de vlag te strijken: onder anderen de Lieutenant Admiraal VAN GENT, die aan zijn boort gekomen zijnde, gezegd had daartoe geen' last te hebben, en dat die zaak in *den Haag* afgedaan moest worden. De gezant verklaarde dat de Koning zijn Meester begreep daardoor in zijne eer gekwetst te wezen, en derhalve voldoening moest hebben. Dat de weigering van 't strijken streed tegen het 19e artikel van het traktaat van *Breda*, en de aloude gewoonte; dat de Koning eene openbare satisfactie daarover begeerde, waarnaar hij nu reeds vijf maanden lang, te vergeefs, had gewacht; hetwelk voor eene trotseering werd gehouden. Er moest, vervolgde hij, eene vol-

komene en vaardige reparatie geschieden; want de bewuste weigering streed tegen de souvereiniteit ter zee, die *Engeland* toekwam. Het besluit der vordering was, dat alle oorlogschepen moesten strijken, en dat men VAN GENT moest straffen, om daardoor anderen te leeren, zich voor dergelijke overtredingen te wachten.

Men besefse hoe die taal heeft moeten klinken in de ooren van 's lands vaderen; in de ooren van ware *Hollanders*. Intusschen benoemde men eenige Commissarissen, om over dit stuk met den gezant in onderhandeling te komen.

In die onderhandeling beweerde hij, dat het regt van de vlag moest afgeleid worden uit een overoud regt, hetwelk de Koningen van *Engeland* toekwam; dat het dus geen point van beleefdheid was; maar van regt. Aan onze zijde werd staande gehouden, dat de Staten, omtrent het strijken, niet meer of minder behoefden te doen, dan voor dezen gebruikelijk was geweest, volgens het 19e artikel van het traktaat van *Breda* Waarop DOWNING antwoordde, dat hij niet gekomen was om te argumenteeren of te disputeeren; dat hij zich met geene schoolsche argumenten konde ophouden, en dit zeide de man die van zich zelven getuigd had, uit zijnen aard niet scherp te wezen. Nog duidelijker bleek het tegendeel van deze zijne betuiging, toen hij, daarna, een geschrift ingaf, waarin hij met ronde woorden zeide, dat *Engeland* de souvereiniteit over de zee toekwam; dat ieder voor 's Konings schepen *moest* strijken, ja ook geheele vloten; dat VAN GENT derhalve kwalijk had gedaan en gestraft moest worden.

De Raadpensionaris DE WIT hield zich vervolgens ook met die zaak bezig, en deed een' billijken voorslag; dan, DOWNING wilde dien niet aannemen, onder voorwendsel dat dezelve te laat kwam, dewijl hij last had te vertrekken. De Staten intusschen, altoos bedacht om het land voor den geesel des oorlogs te bevrijden, zonden, na her vertrek van DOWNING, een' Ambassadeur naar *Engeland*, om den bewusten voorslag te laten doen; dan, ook te vergeefs; want de oorlog was reeds besloten. En dat men de onbillijkheid daarvan in *Engeland* gevoeld moet hebben, bleek daaruit, dat men aldaar toevlugt nam tot het klagen over zekere zoogenaamde beledigingen, die echter, zoo al beledigingen geweest zijnde, niets om 't lijf hadden; maar men nam er toevlugt toe, om ware het mogelijk het besluit tot den oorlog te doen billijken. De zaak is in der daad aardig genoeg, om er den lezer een klein berigt van te geven. Van 's Konings zijde werd dan ook geklaagd over zekere pilaren (dit scheen te zien op zeker gedicht van den Prins der *Nederlandsche dichteren*, den grooten VONDEL, op de zaak van *Chattam*, en den *Bredaschen vrede*, onder den tijtel van *Vredpilaar der vrije Nederlanden*); ook klaagde Zijne Majesteit over valsche medailjes, ziende op den bekenden gedenkpenning, geslagen op den vrede voornoemd; ook over ongerijmde spottelijke schilderijen, bedoelende de afbeelding van den Burgemeester en Ruwaard DE WIT, ter gedachtenisse van de zaak van *Chattam*, te *Dordrecht*, in eene groote zaal van 't stadhuis opgehangen. Op eene en andere klagte teekende zeker uitheemsch schrijver, zeer geestig, aan, dat weleer een dichter met een streek van zijne pen een oorlog tegen *Polen*

had veroorzaakt; maar dat dit de eerste maal was dat een schilder, met eene penceelstreek stof had gegeven tot het verbreken van een traktaat; en dat, vermits al het geen door *Engeland*, tot het wettigen der vredebreuk werd bijgebragt, veel te zwak was; dat het deze pilaren nodig had om zijne redenen sterkte; de medailjes om ze gewigt, en de schilderijen om ze een kleur en glimp te geven.

Alle pogingen welke de Staten verder aanwendden, zoo bij *Frankrijk* als bij *Engeland*, om den oorlogsgeesel te ontgaan, waren vruchteloos, niet alleen, maar ook hadden zij het ongenoegen van te moeten zien dat, te *Parijs*, medailjes, met twee zinnebeelden op dezelve, verspreid werden: in het eene, op *Frankrijk* slaande, zag men eene zon, welke de dampen uit de moerassen trekt, met een *Latijnsch bijschrift*, te kennen gevende: *Ik heb ze in de hoogte opgetrokken; maar ik zal ze weder verstrooijen*; in de andere, op *Engeland* toegepast, waren de maan en de zee verbeeld, met bijvoeging in de *Latijnsche tale*: *Mij alleen gehoorzaamt de zee.* Uit een en ander blijkt te over duidelijk, hoe de zamenspanning tegen den staat zijn volle beslag had bekomen.

Intusschen bleef men in dezen bekommerlijken toestand van zaken in *Holland* met elkanderen, en met de andere provinciën, nog lang twisten over 't verkiezen van een' Kapitein-Generaal enz. enz. Eindelijk evenwel werd Zijne Hoogheid, WILLEM HENDRIK, Prins van *Oranje*, het kapitein-generaalschap opgedragen, en den 4: Februarij werd bij de Heeren Staten Generaal vastgesteld, dat men voor den tijd van 7 maanden, zoude toerusten, 48 kapitalen oorlogsschepen, te weten 36 van 60 tot 80 stukken, en bemand, door elkander, met 320 matrozen en 80 soldaten; de overige 12 van de grootste charge naast de voorrschrevene 36, elk bemand met 200 matrozen en 50 soldaten; 24 branders, elk bemand met 22 koppen; 24 snaauwen of ligt vaartuig, elk bemand met 25 koppen, en daarbij nog in te huren 24 galjoots tot advijzen, aanvoer van water als anderzins; welke vloot, voor den gemelden tijd van slechts 7 maanden, werd berekend te zullen kosten, 4.776.248 (dat is vier miljoen, zeven maal honderd zes en zeventig duizend, twee honderd acht en veertig) guldens.

Op het voorstel van *Holland* werd ook geraden gevonden de *Groenlandsche* vaart en walvischvangst, voor het aanstaande saisoen, als mede de vaart op *Oosten* en *Noorwegen*, voor geheel het loopende jaar, te verbieden. Dit was aan de zijde van 's lands vaderen wel een billijke maatregel, strekkende namelijk om de vloot te beter met bekwaam bootsvolk te kunnen voorzien, evenwel was de maatregel niet te min de eerste striem welk de geesel des oorlogs den ingezetenen toebragt: en wat ook zou dat monster anders dan schade en ellenden kunnen veroorzaken: *Europa* heeft sedert eenige jaren de gegrondheid van dit zeggen, helaas! maar al te gevoelig ondervonden.

De toerusting werd wel met allen mogelijken ijver voortgezet, onder opzigt van onzen held, DE RUITER, voor zoo veel de collegiën ter admiraliteit in *Holland* en *Westfriesland* betreft, dan de strengheid van den winter bragt echter groote vertraging daarin te weeg; want het ijs bleef tot in de maand Maart in 't water. Intusschen zag men, korts daarna, wat *Engeland* in den zin had; men zag het namelijk aan de komst van eene *Hollandsche*

koopvaardijvloot van *Smirna;* eene vloot, sterk 34 zeilen, onder 't geleide van 5 à 6 oorlogschepen, en zoo rijk geladen, dat men de kosten van den oorlog die gevoerd stond te worden, daar mede zoude kunnen bestrijden. *Engeland* begreep dat zulks ook aan zijn' kant zoude kunnen geschieden; daarom werd de ridder ROBBERT HOLMES, die in den jare 1664, den vrede met de *Hollanders*, door 't nemen van *Cabo Verde*, en 't plegen van andere vijandschap, had gebroken; die man, zeggen wij, werd nu weder gebruikt; met eenige kloeke oorlogschepen en kitzen afgezonden, om de *Smirnasche vloot* aan te tasten en te veroveren. De held slaagde echter in dat oogmerk niet volkomen wel; want de gezegde vloot werd, den 23e Maart, van hem, onder het eiland *Wicht*, ontmoet en aangetast. De *Hollanders* verweerden zich echter zoo kloekmoedig, dat hij, na een bloedig gevecht van ettelijke uren, tegen den avond moest afwijken; maar des anderen daags, eenige versterking bekomen hebbende, hervattede hij 't gevecht, evenwel ook weder met gelijken nadeeligen uitslag voor hem, en tot eeuwigen lof van de *Nederlandsche Zeeleeuwen;* 't stond geschapen dat geheel de vloot hem ontgaan zoude hebben, hadden de *Engelschen*, na den middag, ten derden male aanvallende, geene gelegenheid gevonden, om 't schip van Kapitein JAN VAN NES, *den ouden*, te omringen, en, na 't sneuvelen van den Kapitein, te veroveren, echter zoo geheel doorschoten, dat het kort daarna zonk. Door dit verlies geraakte 't eene esquader koopvaarders wat in onorde, waardoor de *Engelschen* vier schepen afsneden en wegnamen; met deze buit moesten ze zich vergenoegen, en de vloot verlaten, die verder behouden in 't vaderland aankwam.

Na deze vijandelijkheid gepleegd te hebben verliepen nog 17 dagen, alvorens *Engeland* den Staat den oorlog verklaarde. „ Hiermede nu," zegt de Heer BRANDT te regt, „ lagen alle de gemaakte verbonden „ onder de voet, en de vermaarde *triple alliantie*, op het aandringen „ van *Engeland* gesloten, had de *Nederlandsche provinciën* geen voor- „ deel aangebragt, maar eene onverzoenlijke vijandschap van de zijde „ van *Frankrijk* op den hals gehaald."

Ten zelfden dage dat de *Engelschen* den Staat den oorlog verklaarden, had de Koning van *Frankrijk*, te *Parijs*, met openbare afkondiging, den oorlog dien hij tegen *Nederland* zoude opnemen, alomme bekend gemaakt.

De Bisschop en Vorst van *Munster*, en de Keurvorst en *Bisschop* van *Keulen* zeiden insgelijks, ten gevalle van *Frankrijk*, den Staat den oorlog aan; *Zweeden*, wiens Koning toen nog een kind was, liet zich door geld bewegen, om, onaangezien de voormelde *triple alliantie*, stil te zitten, en de Staten te verlaten. Ondertusschen hadden dezen, op de tijding van 't aantasten der *Smirnasche vloot*, besloten, hunne voormelde vloot nog te versterken, en onze held werd weder benoemd tot Opperhoofd van dezelve. Men steld orde op de verzekering der zeegaten, en de Ruwaard van *Putten*, de Heer CORNELIS DE WIT, werd bij *Holland* verzocht, andermaal als Gedeputeerde en Gevolmagtigde van den Staat, met 's lands vloot in zee te gaan.

('T vervolg hierna.)

OVER DE SCHEEPVAART DER ROMEINEN.

(*Vierde vervolg en slot*)

Het ging de *Romeinen* niet zoo voorspoedig tegen de zeerovers der *Balearische eilanden*, die, van tusschen hunne rotzen uitkomende, alle de schepen welke zij ontmoetten, plunderden en verbranden. De *Cretenzers* maakten zich nog ontzaggelijker bij de *Romeinen*, in den oorlog tegen METHRIDATES, Koning van *Pontus*, met wien die van *Creta* zich verbonden hadden. ANTHONIUS, zoon van den redenaar, en vader van den Drieman, werd dikwijls door de *Cretenzers* geslagen, 't geen hem van schaamte en smart deed sterven. Dan, Q. METILLUS, bijgenaamd de *Cretenzer*, overwon hen, en maakte zich meester van hun eiland.

MITHRIDATES ondertusschen, ondersteund door de zeerovers, waarover hij beschikte, ging voort, den *Romeinen* een' bloedigen oorlog aan te doen: hij had zich scheidsman van het geheele *Oosten* gemaakt, het welk alle zijne bevelen eerbiedigde, en hem als deszelfs verlosser beschouwde. Zijne vloten bedekten de *Middellandsche Zee*, en deden de kusten van *Italiën* beven. SYLLA en LUCULLUS werden, om hem te bestrijden, gezonden.

De Koning van *Pontus* floot zich toen in *Potane*, een stad van *Troade*, op, waar hij zich, door FIMBRIA, aan de landzijde belegerd ziende, alle zijne vloten deed komen, om zich ter zee te redden. FIMBRIA gaf er LUCULLUS kennis van, die, aan den raad van dezen niets verschuldigd willende zijn, zich vergenoegde twee vloten van MITHRIDATES bij de kusten van *Troade*, aan te tasten en te overwinnen.

Vervolgens gaf ARCHELAUS, algemeen bevelhebber van de schepen des Konings van *Pontus*, er een gedeelte van over, gewonnen zijnde door de aanzoeken van LUCULLUS en MARENA; verraadde zijnen meester, en ging in dienst der vijanden over. Ondertusschen werd de burgermeester COSTA ter zee en te land geslagen, zich te zeer gehaast hebbende om MITHRIDATES aan te tasten: na dertig schepen verloren te hebben, zag hij zich in de stad *Chalcedon* belegerd. Dan, LUCULLUS, zijn ambtgenoot, dwong MITHRIDATES het beleg op te breken, en ging hem zelfs in zijn legerplaats bestoken. De Koning van *Pontus*, toen beproefd hebbende om naar *Bijzantium* te gaan, werd van een' storm overvallen, welke meer dan zestig zijner schepen deed vergaan. Eindelijk boorde LUCULLUS hem twee en dertig schepen van oorlog in den grond, alsmede verscheide transportschepen, en, bij zijn wederkeren, de eer der zegepraal gehad hebbende, zag men bij de gedenkstukken der overwinning, honderd en tien galeijen, gewapend met snavels, welke dienden om er de glans van te vermeerderen.

Ondertusschen namen de zeeroverijen toe, en de kruissers maakten de *Middellandsche Zee* onveilig, het geen den koophandel afbreuk en geheel *Italiën* en *Romen* groot nadeel toebragt, welken zich daar door van de noodzakelijkste behoeftens des levens, die de zee hen gewoonlijk bezorgde, beroofd zagen. Men ligtte elk geleide op, er was geen zekerheid meer, noch voor de burgers, noch voor de overheden, welke zich inscheepten. Zelfs hadden de kruisers de stoutheid van aan den mond van de *Theems* te verschijnen: zij plunderden de tempels en zeeplaatzen van *Italiën*.

Ter zee verstrooid, vormden zij onderling eene soort van gemeenebest, bestuurd door hoofden zeer ervaren in de zeezaken. *Cilicien* was hunne meest gewoone verzamelplaats: aldaar waren gewoonlijk hun tuig- en voorraadhuizen. POMPEUS werd gekozen om de zee van deze gevaarlijke vijanden te zuiveren, die *Romen* uithongerden, en de kusten van *Italiën* verwoestten Men gaf hem het gebied over de geheele *Middellandsche Zee*, van de straat van *Cadix* tot aan de *Tracische Bosphorus*, en men verschafte hem de middelen om vijf honderd schepen in zee te brengen, 't geen hem een groote magt gaf, en vele afgunstigen berokkende. Deze held bragt de zaken met de zeerovers in minder dan drie maanden ten einde, zoo door hem zelven als door zijn plaatshouders: hij sloeg hen bij de kusten van *Ciliciën*, en dwong hen grotendeels zich op bescheidenheid over te geven, na honderd gewapende galeijen van hun genomen te hebben. Na dezen gelukkigen uitslag oordeelde hij noodig hen van de gelegenheid om tot hunne roverijen weder te keeren, te verwijderen, de zee te verbieden, en hun landen verre van het strand aan te wijzen, ten einde dezelve te bebouwen en te bewoonen. De zeerovers gehoorzaamden en werden in het vervolg zeer onderworpen en gehecht aan het *Romeinsch Gemeenebest*. Deze oorlog werd geëindigd in het jaar 687

Ik zal hier niet spreken van de beroemde krijgstoerustingen van JULIUS CAESAR, tegen *Engeland*, noch van de onderscheidene zeegevechten in den loop van den burger-oorlog geleverd, wijl deze zaken genoeg bekend zijn, en verscheidene beroemde geschiedschrijvers er uitgebreid over hebben geschreven. Het zij mij genoeg verscheidene verstrooide stukken uit de geschiedènis van deze meesters der wereld bijëen gebragt te hebben, bekwaam om een denkbeeld te geven van hunne zeemagt, en van de daden waar door zij zich aan gene zijde van hun land hebben gekenschetst.

A. Bredie *Jr.*

DE VRUCHT DER LIEFDE
van
EEN' VADER VOOR ZIJNE KINDEREN.

(*Eerste vervolg.*)

Ik moet u dezen grondregel een weinig ophelderen. De bewuste staat van het geweten wordt *licht* genaamd, (als JOH 1 *vs* 9; 3 *vs* 19, 20—21; 9 *vs.* 12; *Eph.* 5 *vs.* 8., 13, 14; 1 *Thess.* 5 *vs.* 5; 1 JOH 5. *vs.* 6, 7; *Apoc.* 21 *vs* 23) om dat dezelve den mensch zijne zonden doet zien. Het wordt ook *levendig makende geest* genaamd; waarom? om dat het den mensch het geestelijke leven geeft, en, volgens JOH. 16 *vs.* 8, heeft JESUS CHRISTUS beloofd zijnen geest te zullen zenden, op dat hij de wereld van hare zonde overtuige; daarom is dan het gene u overtuigt van zonden, u en alle andere menschen: de geest van JESUS CHRISTUS. Zie den lof over dien geest uitgeboezemd, in den zendbrief aan de *Romeinen*, 't 8ste hoofdstuk: in dat uitmuntend hoofdstuk zult gij zien dat het die geest is, welke de kinderen Gods geleidt; dat het die geest is die de dingen Gods openbaart, welke den mensch noodig zijn voor deszelfs tijdelijk en eeuwig geluk. Dit is het oogmerk van de komst des Zaligmakers en het groot voordeel 't welk uit dezelve moet voortvloeijen, namelijk dat wij zijn licht zouden zien en zijne geest zouden ontvangen. Neen, mijne kinden! zij ontvangen den Zaligmaker niet, die hunne oogen sluiten voor zijn licht, en zijnen geest tegenstand bieden, wanneer dezelve in hunne harten wil dringen; en niemand van hun die zich tegen dat licht verzetten, kan hopen de heilrijke vrucht van 's Heilands geboorte, leven en dood, van zijne opstanding en voorspraak bij den vader te zullen genieten. God heeft zijnen zoon ons gezonden, om ons zalig te maken, door ons van den weg der zonden te onttrekken Daarom, mijne kinderen! weest waakzaam tegen de zonde die u van de wegen Gods zal afleiden; en wanneer gij ziet dat gij op eenigerlei wijze gezondigd hebt, zorgt dat gij niet weder tot dezelfde afdwaling vervalt.

Vreest niet minder, lieve kinderen. kwaad te denken, als kwaad te doen of te spreken; zonder dat zoude het u de wegen van God uwen Schepper doen verlaten, dus ook die van CHRISTUS, in de wereld gezonden om u vrij te koopen, en die zijn volk verlost *van* deszelfs zonden (TIT. 2 *vs.* 14. „Die hem zelven voor ons gegeven heeft, op dat hij „ons zoude verlossen van alle ongeregtigheid"), en niet *in* deszelfs zonden, *Hand.* 2 en *Hebr.* 8.

Dat heilg grondbeginsel wordt ook *genade* genoemd: TIT: 2 *vs.* 11 en 11, kunt gij lezen, welke derzelver aard en beroep is, en welke hare Goddelijke uitwerkingen waren op die genen, in de eerste tijden van het Christendom, die door haar onderwezen werden En waarom wordt dat grondbeginsel *genade* genoemd? Om dat het ons van God is gegeven uit liefde; niet ter oorzake van onze verdiensten; maar van wege zijne goedheid. „Want alzoo lief heeft God de wereld gehad. dat hij zijnen eenig „geboren Zoone gegeven heeft, op dat een iegelijk die in hem gelooft

„ niet en verderve, maar het eeuwige leven hebbe." JOH. 3 *vs* 16., en het is die Goddelijke zoon, van wien dezelfde JOHANNES getuigt. (*Cap.* 1 *vs.* 14) dat hij is „vol genade en waarheid," en dat wij „uit zijne „ volheid ontvangen genade voor genade" (*vs.* 16). dat is te zeggen dat wij van hem, in wien alle volheid woont, die mate van genade ontvangen welke ons noodig is. De Heere zegt tegen PAULUS, in deszelfs zware beproevingen, toen hij gereed ſtond om te betwijfelen, of de genade welke hij had ontvangen wel genoegzaam was voor zijne verlosſing: „ Mijne genade is u genoeg " 2 *Cor.* 12 *vs.* 9. — O mijne kinderen, ik bid u, heb de genade lief! hoort dezelve; zij zal u onderwijzen! zij zal u heiligen, zij zal u geleiden naar de plaatſe der ruste, naar het koningrijk van God! gelijk zij de heiligen in de eerſte tijden van het Christendom onderwezen heeft; in de eerſte plaats waartoe zij verpligt waren, tot het „ verzaken", namelijk van „ de godloosheid en de we„ reldſche begeerlijkheden," en vervolgens wat zij doen moesten, namelijk, „ matiglijk, regtvaardiglijk en godzaliglijk leven in deze tegenwoordige wereld" TIT. 2 *vs.* 12. En, mijne kinderen, hij die vol van genade is, is ook vol van licht en levendmakenden geest, en waarheid. „ Ik ben de weg, de waarheid en het leven," zeide JEZUS tegen zijne discipelen, JOH: 14 *vs.* 6; en tegen de joden zeide hij: „ zoo de waar„ heid u vrij maakt, zult gij waarlijk vrij zijn" JOH: 8 *vs.* 32 *en* 36. Die waarheid nu deelt zich aan den mensch mede; brengt in hem de waarheid voort, en maakt van den zondigen, oprechten en ſchijnheiligen mensch, een mensch waarlijk zijnen ſchepper toegedaan. De waarheid in den mensch ſtaat bij God op hoogen prijs. En waarom noemt men het *waarheid?* daarom, lieve kinderen, om dat het den mensch de waarheid van zijn' geestelijken ſtaat doet zien; zij doet hem zijnen toeſtand regt inzien, ſpreekt onbewimpeld tegen hem, en ſtelt hem zijne zonden ordelijk voor oogen.

(*Wordt vervolgd.*)

FRAGMENTEN.

HET SLAGVELD.

Ik ſla mijne oogen in 't rond, en zie het veld als bezaaid met witte beenderen, door den tijd uit de aarde, waardoor zij bedekt waren, te voorſchijn gekomen. Hoe weinig wordt het leven der menſchen, door hen die het roer der regering tirannisch in handen hebben, geteld! Welk een' geringen prijs ſtellen zij op hun bloed! om te kunnen zeggen: de grensſcheidingen —— —— zijn aan deze, niet aan geene zijde van dit dorre veld, doen zij de ſtem des vaderlands hooren, dat zijne zonen tot deszelfs verdediging en wraakneming roept: om het in 't bezit van een ſtuk onvruchtbaren gronds, dat niet één van deszelfs bewoners kan voeden, te bevestigen, zenden zij hen ten ſtrijde en dood! Goden! —— —— —— Meer dan twee duizend krijgslieden bedekten het ſlagveld met hunne bloedige lijken, en zij die den oorlog hadden aangeraden en beſtuurd, vierden

de zegepraal! Met vreugdegejuich met zangen en dansen verdoofden zij het lastig gekerm der wezen, die hun, met heete tranen, de hun ontroofde vaders, de verzorgers hunner jeugd, in het midden der behoeften, terug eischten; zij verdoofden de jammerklagten der weduwen, die hun een' echtgenoot, een' beschermer afvorderden; en zij durven zich tempelwaards begeven, om de Goden voor hunne rampzalige overwinning te danken; zij doen ter hunner eere een gedenkteeken opregten; zij doen er deze bloeddorstige daad op vereeuwigen! ja vereeuwigen ze! Dat de waarheid de graveerstift bestuure! dat de menschheid deze letteren leze, en u — verfoeije! Dit gedenkteeken zal uwe schande aan de laatste nakomelingschap overbrengen. Waarmede kunt gij u verantwoorden? „Wij „ hebben het volk gewapend; wij hebben het ten strijde gevoerd; wij „ hebben duizenden onzer medeburgers door het staal doen omkomen, om „ voor den staat de begraafplaats, die hunne misvormde leden moet be„ sluiten, aan te winnen." —— —— —— Overheden! handhavers der wetten! gij moet de bezittingen van den staat beveiligen; maar gij moet ook het leven uwer medeburgeren sparen; gij moogt het een aan het ander niet opofferen; de bezittingen van het gemeene best moeten u heilig; maar het leven van hun buiten wie de staat niet kan bestaan, nog heiliger zijn. —— Maar gij tirannen! gij wildet u beroemd maken; gij wildet dat uwe namen in onze gedenkboeken opgeteekend worden; — zij zijn er in opgeteekend; maar tot uwe eeuwigdurende schande. Gij die om den weg der glorie te betreden, uwe stappen in het bloed uwer natuurgenooten moest zetten; gij, die om de Goden uwe dankoffers op te dragen, voor de verwinning van een' onvruchtbaren grond, over zieltoogende lijken treden, en op het doorboorde en nog kloppende hart — in het lillende ingewand van medeburgeren, die gij opofferdet, trappen moest, enz.

Hij die onze gebreken niet over het hoofd ziet, maar ze ons met zachtmoedigheid onder 't oog brengt; die deel neemt zoo wel in droefheid als in vreugde is een waar vriend.

Vriendschap! gij onverklaarbaare band der zielen! gij veraangenaamster van het leven! gij instandhoudster der maatschappij! u ben ik veel verschuldigd; ja meer dan ik in staat ben te betalen. — Groot is uw invloed, edele vriendschap!

De dood kan vrienden scheiden, maar de vriendschap zelve duurt tot in het ander leven, duurt eeuwig. De weenende afscheidsgroet bij de veege sponde is slechts voor weinige oogenblikken, en zal door eeuwen van zaligheid in dien oord, waar volmaakte vriendschap woont, achtervolgd worden; daar scheiden nimmer getrouwe vrienden; daar zal de naauwste vereeniging een altijd vloeijende bron van hemelsche wellust wezen.

ANECDOTEN.

De geleerde J. B. THIERS, welke op het einde der zeventiende eeuw in *Frankrijk* leefde; vond het gebruik der paruiken in *Jes:* 3 *vs.* 17. — Een ander man van naam, meende in vollen ernst, in *I Sam:* 19 *vs.* 13. de oudste bekende soort van paruiken te vinden; hij verstond namelijk door het geitenvel, waarmede MICHAL het hoofd van het beeld bedekte, eene van geitenhaar gemaakte paruik.

Dat de ouden, gelijk in andere dingen, ook in het verkiezen der doopnamen, zeer bijgelovig waren, behoeft wel geen bewijs; zij verkozen hiertoe niet alleen bijbelsche namen, maar sommigen gingen zelfs noch verder, en verkozen in plaats van namen, spreuken, levensregelen, ja zelfs geheele volzinnen.

In de 16de eeuw leefde er eene zekere BAREBONE, welke door zijn' langen naam beroemd werd. Hij heete: ZOO JESUS CHRISTUS *niet voor mij gestorven was, dan ware ik een verdoemde.* — Kortheidshalve, schref hij echter gewoonlijk: *verdoemde* BAREBONE.

Toen F. XAVIER, een der aanhangers van LOIJALA, zich te *Venetiën* bezig hield, met het bekeeren van afgedwaalden, met het troosten der kranken op het sterfbed, met het prediken en de verzorging der zieken in het hospitaal, vond hij er niets afkeerigs in, om de etter uit de vergiftige builen en zweeren, waarmede de ligchamen dier ongelukkigen bedekt waren, met zijnen mond uittezuigen. Soortgelijke dingen deden F. XAVIER en zijne makkers meer.

H., *te Amsterdam.*

Toen, in 1609, te *Leipzig* een jubelfeest gevierd werd, plaatste FAUSMAN zich op de plaats eens koopmans, om de jubelpreek te hooren. Wanneer nu de koopman hem beval van die plaats aftegaan, zeide hij: „ Mijn vriend! ik zit alle jubeljaren hier, laat mij slechts heden zitten, „ het volgend jubeljaar zal ik u niet hinderen."

H. V., *te Amsterdam.*

MEDEGEDEELDE STUKJES.

AAN AVARUS.

Een teeken van uw' gierigheid
Avarus! zijn uw' haren:
Zij schijnen thans wel zilveren,
Schoon 't eertijds gouden waren.

H. G. te A.

AAN MIJNE MEDE NEDERLANDERS!

Door fransche dwinglandij *gehoond, verdrukt, veracht,*
Was thans het Neêrlandsch volk geheel ten val gebragt;
Geene enkle straal van hoop, scheen 't menschlijk oog meer tegen,
Toen plotslijk de Eeuwige, steeds wijs in al zijn wegen,
Ons heilrijke uitkomst schonk, en reeds is op deez' stond,
Den vijand bijkans van den vaderlandsche grond.
De vijand, die, gewoon altoos te zegepralen
Dacht dat geene aardsche magt bij zijne magt kon halen,
Zien wij verwonnen door uitheemsche mogendheên;
Wie roept niet met mij uit: dit 's 't werk van God alleen?
Van aller vorsten Heer; die moê van het kastijden,
Dat Hij als vader deed, in 't eind met medelijden
Op zijne kinderen zag en hun op hun gebed,
Als een barmhartig God genadig heeft gered. —
Ja Nederland *is vrij; vrij als in voorge jaren!*
't Verheft alrede 't hoofd uit de ongestuime baren,
Reeds maakt het zich gereed, ter zelf-verdediging,
En straks gebiedt de nood gemeene wapening.
't Is buiten onzen kring, voor anderen te strijden,
Maar geenszins voor ons zelv'; een nooddwang dezer tijden;
Neen! strijden voor ons land, is onzer aller taak;
't Zij van wat staat of rang; dit dult geen' tegenspraak;
Vorst WILLEM *roept ons reeds; komt dat wij nu ons leven,*
Voor Vrijheid, Vorst en Land, vrijwillig overgeven!
Elk onzer kiez' met mij, in 's lands geduchten nood;
De vrijheid van het land, ORANJE! *of wel den dood!*

W. R. Idema, *van Opperdoes.*

DE HOOP.

Blijde hoop! geluk van 't leven!
Onderpand van 't heilrijkst lot!
Zoudt gij nimmer smarte geven?
Neen! wat we ook met u bestreven,
Altoos kroont gij met genot;
Ja al zien we ons ook niet geven,
Naar den wijzen wil van God,
'T geen waarnaar wij blindlings streven,
Toch, zoo lang ge in ons blijft leven,
Schenkt gij ons den zoet genot.

H. W. Carras, *te Zutphen.*

GEDACHTEN.

De dwaze maakt elk tot een' getuigen van zijn ongeluk; de wijze verdraagt en... zwijgt.

Zotten te kunnen verdragen, is ook wijsheid.

De wijze trekt meer voordeel van zijn' vijand, dan de dwaas van zijnen vriend.

Hij is de grootste wijze, die het nuttigste is.

De ware deugdzame vergeeft gaarne anderen, maar zich zelven nooit.

Vereer de deugden van uwen vijand, en gij zijt groot.

Gelukzaligheid is in de waarheid en het betrachten de pligten gelegen.

Wie de onschuld des harten verliest, heeft niet meer te verliezen.

Het is edeler onregt te lijden, dan onregt te doen.

Het waar geluk ligt in den mensch zelven, en niet buiten hem; of bestaat er geen geluk? — Een oud wijsgeer zegt: wij moeten ons zulke goederen verwerven, die wij bij eene schipbreuk met zwemmen kunnen redden. De Goddelijke Leeraar noemt ze zulke goederen, die roest noch mot kunnen verderven.

Beproeft alles; maar u zelven vooral.

Zeg niet: „dit gebod is groot, daarom wil ik het houden, want het „loon zal groot zijn" Wanneer gij in de wetten leest. God heeft den mensch niet bekend gemaakt, wat het loon van elk werk wezen zal.

De vrouwen handelen met hunne deugd, als de kinderen met een nieuw kleed; zoo lang het nieuw is, nemen zij het zorgvuldig in acht, om er geene vlekken op te maken; is er echter eerst één vlek opgekomen, dan wordt het niet meer in acht genomen, en in weinig tijds is het geheel bemorst.

Het leven is een reisweg; de wereld is de zaal eens schouwburgs. Men komt er in, ziet, en gaat weêr geen.

De menschen zijn moeijelijk te onderscheiden, noch moeijelijker te doorgronden.

Men weent om den naam te hebben van aandoenlijk te zijn; men weent om beklaagd te worden; men weent om beweend te worden; men weent ook, om de schande te vermijden van niet te kunnen weenen.

Ontsnapte woorden zijn beledigde vertrouwden.

Om het hart eens menschen te onderzoeken, moet men het geluk of ongeluk van zijnen vijand afschetsen.

Onbestendige vrienden zijn tweesnijdende zwaarden.

De voldoening die men door wraak erlangt, duurt slechts eenen oogenblik; maar die men uit zachtmoedigheid trekt, duurt altoos.

Die in de duisternis wandelt, stoot zijn voet en vervolgt zijne dwaling.

Er is geen vrijer mensch, dan die der rede gehoorzaamt.

Die spreekt, zaait; die zwijgt, oogst in.

Ontwijk voor een' wijl eèn toornig mensch, en voor altijd eenen geveinsden.

Het geluk is niet alleen blind, maar het maakt ook den geenen blind, welken het liefkoost.

I. en H.

AAN DE LIEFDE.

Liefde! dochter des Hemels! ja! wij kennen u: gij zijt de zaligheid des menschdoms. — Dan helaas! waar zijt gij te vinden? eenmaal slechts genoot onze aarde het onwaardeerbaar geluk, van u ten verblijve te mogen verstrekken; het edel hart van den grooten, van den nooit genoeg geroemden stichter des Christendoms was uwen troon, en van dáár, zwaaidet gij uwen geluk verspreidenden schepter over het geheele dal der ellende. Maar, daar ons ondankbaar geslacht, uwe weldoende hand morrende van zich stiet, hebt gij ook ons verblijf verlaten, met het licht des ongeschapenen zachts omstraald, steegt gij naar hoogere kringen op. — Wreedheid, wangunst, onbarmhartigheid, ongeduld en andere soortgelijke gedrochten, kwamen uit den afgrond ten voorschijn en vervingen uwe plaats. Onder de wreede heerschappij dezer helsche tirannen zucht en vergaat het rampzalig menschdom — Gij hebt het licht des levens met u opgevoerd, en de bewooners van dit halfrond waren angstig om in de schaduwe des doods. Mogten wij eindelijk eens wijzer worden, en ons als vrije redelijke wezens, aan het geweld uwer vijanden onttrekken! mogten wij de noodzakelijkheid uwer tegenwoordigheid toch eindelijk eens recht levendig beseffen! op dat wij u den toegang tot onze harten openstellen, en u, op eene u waardige wijze ontvangen, dan zou de eene broeder jegens den anderen niet meer ongevoelig zijn; dan zou in elken boezem een hart gloeijen, geheel vervuld met de edelste zucht, om het waar geluk zijner natuurgenoten te bevorderen; geen moordschavotten wierden dan meer gesticht; geen dolken gescherpt, om het schuldeloos menschenhart met woest geweld te doorbooren; geen arm bleef onbeweldadigd; geen ongelukkige ongered; niemand zag dan meer met wangunstige oogen op het geluk zijns broeders neder; onverdraagzaamheid was dan een vreemdeling op aarde; geen Hoog-geleerde noch Weleerwaarde zou het geestelijk gewaad aandoen, ten einde deezen of geenen dwalende broeder met banbliksems te verpletteren; geen vriend klaagde dan meer over de valschheid, ontrouw of koelheid van vriend of vriendin. — Doch helaas! zou een sterfelijk wezen in staat zijn, om alle de heilzame gevolgen, die uwe terugkomst, o liefde! met zich zouden brengen, op te tellen? alles wat ik noch zeggen kan, is in deeze weinige woorden begrepen: gij zoudt de aarde, helaas! zoo jammerlijk door bloed en tranen misvormd, tot een Hemel; de menschen, thans zoo zeer ontadeld, tot engelen maken.

Kom dan liefde! daal van boven;
Woon bestendig in ons hart,
Breng ons nader aan de Godheid,
Dan zal 't menschdom zalig zijn.

Z., *te Amsterdam.*

SNOR.

SNOR, *zoude eens op den schouwburg spelen,*
Vol trotsche waan, stelt hij gewis,
Dat hem ACHILLES rol *volstrekt in alle deelen*
Niet moeilijk is.
Ja dat hij zeker zou doen hooren,
Dat hij tot kunstnaar werd geboren:
Genoeg! de dag verscheen
Waarop hij ten tooneel zou treên.
Men schelt. — 'T gordijn gaat op. — SNOR *komt, doch wordt verlegen*
Zoodra hij zoo veel liên, voor zijn gezigt ontdekt;
En met zich zelv' oneens, hadd' hij bijna gezwegen,
Zoo de souffleur hem niet hadde uit zijn angst gewekt.
SNOR *zegt al stotrend op. — De vrees maakt hem aan 't zweeten;*
Men lacht, men fluit. — SNOR *scheen geheel zijn rol vergeten,*
En nu nog meer verward, al loopend heen en weêr,
Stort hij op 't onvoorziens, in het souffeurs-hok neêr,
En brak — wie zou het niet beweenen,
Zijn beide beenen.

Trekt uit dit voorval nut; — en leer
Nooit dingen naar een' roem, dien gij niet kunt behalen;
Denkt, dat ge uw roekloosheid ten duurste kunt betaalen,
Ligt stort gij als een SNOR *ter neêr.*

ten Kate.

OPLOSSINGEN *der* VOORDRAGTEN, *gedaan in ons* 9de Ds. 3de stuk, *voor zoo verre wij dezelve, uit de door den tijd der* fransche tirannij *verstrooide papieren, hebben kunnen bijeen brengen.*

1.) BELGRADO; opgegeven door den Heer G. te *A:* — gevonden door de heeren Wopke, Brouwer en Willem Sijpesteyn, Feider. — De heer A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen;* zegt:

Uw breede logogryph mijnheer,
Komt, dunkt mij, op BELGRADO *neêr.*

(2. BART-

2.) Bart; opgegeven door den heer Ts. Cs. Cn. Everts: — gevonden door de heeren, A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen;* J. Emous, van *Zaandam;* Feider; J. Hesselfelt *Bz;* W. F. Bain; J. W. de Raad; J. F. Hollerman; Wopke Brouwer en Willem Sijpestein; Arens; Henrikus Idema, te *Opperdoes;* P. Pijper, aldaar; J. Brans *Wz.* — Het volgende is van den heere W. R. Idema, te *Opperdoes:*

De zeeheld BART, *naar 'k meen te ontdekken,*
Zal hier ten moederwoord verstrekken.
De rat *is een zeer schaadlijk dier.*
'T woord abt *noemt ons een kerklijk wezen.*
Ar *is een stad.* Bat *was voor dezen*
Vermaard. De Ta *is een rivier.*
Bar *is het 's winters. Handelaren*
Ziet men dikwijls op terra *staren.*
Bra *is als medicus beroemd.*
Een ra *kan men op schepen vinden,*
En meerder valt hier niet te ontbinden,
Dewijl reeds alles is genoemd.

LOGOGRYPH-CHARADE.

Aarden; ingezonden door den heer Feider: — gevonden door de heeren, Wopke Brouwer en Willem Sijpestein; A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen;* E. Emous, van *Zaandam.* — De Heer W. R. Idema, te *Opperdoes*, zegt:

Aar noemt ons een rivier
In Zwitserland. Het graan
Groeit aan vele *aaren. Den*,
Wijst ons een lidwoord aan.

Den, in een' andren zin,
Is ook een boomensoort.
Dus AARDEN is (naar 'k denk)
'T alhier bedoelde woord.

CHARADES.

1.) Silene; opgegeven door den heer Jacobus Driehuis Rabe, te *Arnhem:* — ontraadseld door de heeren Feider; Ts. Cs. Cn. Everts (in een tweeregelig versje), met bijvoeging van het volgende: „Silene (Silenus) was een, bij de oude *Grieken* en „*Romeinen* geëerde *halfgod;* de medgezel van Bacchus, God des „wijnstoks. Hij wordt veelal afgebeeld rijdende op een' ezel, en als „zwaar beschonken. Zekerlijk zal men in de opgave dezen silenus „beoogd hebben, offchoon men bij de ouden nog van een' anderen „silenus gewag gemaakt vinde, als regeerend vorst van *Nysa*."

Verder is het bedoelde charadewoord gevonden door de heeren Henrikus Idema, te *Opperdoes;* P. Pijper, aldaar; Arens, en door den heer W. R. Idema, te *Opperdoes*, in het volgend tweeregelig versje:

Après beaucoup de peine,
J'ai trouvé Dieu SILÈNE.

2.) EIMER; mede opgegeven door den heer Jacobus Driehuis Rabe, te *Arnhem:* — gevonden door de heeren Arens; A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen.* — De Heer Th. Cl. Cn. Everts meent (in een vierregelig versje) het charadewoord gevonden te hebben in 't woord HAMMER, hetwelk zekerlijk allezins aan de opgave zoude voldoen, indien het niet onder bedenking viele, of een *hamer* wel onder 't *keukengereedschap* geteld kan worden.

De Heer W. R. Idema, te *Opperdoes*, zegt:

Ik vond in EIMER *(emmer)*
alhier 't bedoelde drê.
Een eitje eet ik zeer gaarne
bij brood, maar liefst bij thee.
In mer (*zee*) *vinden velen*
gewisselijk hun graf,
En 'k stap hiermeê gerustlijk
van deze ontbinding af.

3.) VADERLAND; opgegeven door den heer C. A. Thieme, te *Zutphen:* — gevonden door de heeren A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen*; Feider, J. Hesselfelt *Bz.*; W. T. Bain, Henrikus Idema, te *Opperdoes*; P. Pijper, aldaar; J. W. Raad, Arens (*), J. Brans *Wz.* — Verder zijn nog de volgende dichtmatige ontraadselingen ingezonden:

Is VADERLAND *het hoofdwoord niet,*
Waarop 't syllabespel hier ziet?

W. Ruys.

Afkomstig van alter is het gebiedend va,
'T beteekent, in 't Neêrduitsch vertaald, zoo veel als ga.
Der *is een lidwoord, in den tweeden val verbogen.*
Voeg va *en* der *te zaam, dan toonen u uwe oogen*
Een hooge waardigheid. Onmisbaar is het land
Voor ieder mensch, het zij van welken staat of stand;

(*) *Deze geleerde Correspondent teekent bij zijne oplossing aan, dat deze* charade *ook gevonden wordt in ons* 9de D. 4de stuk. *Het is zoo, en alhoewel de opgave aldaar eenigzins anders omkleed zij, bekennen wij dat onze aandacht bij dezen niet wakker genoeg geweest is.*

Want van de vrucht des lands moet iedereen toch leven:
De zee kan ons wel visch, maar 't voedzaam brood niet geven.
Voeg al 't curcijf te zaam, dan krijgt gij hier het doel;
Want dat is VADERLAND, *althans naar mijn gevoel.*

W. R. Idema, te *Opperdoes.*

Als ik het wel bezie,
Dan zal, naar mijn gevoelen,
Charade nummer 3,
'T woord VADERLAND bedoelen.

Ts. Cl. Cn. Everts.

4.) Kaas; opgegeven door den Heer W. R. Idema, te *Opperdoes:* — gevonden door de heeren Hendrik Idema, te *Opperdoes:* P. Pijper, aldaar; J. Brans *Wz.*; Arens; Wopke Brouwer, en Willem Sijpestein; J. F. Hollerman, W. F. Hain, J. W. Raad, J. Hesselfelt *Bz.*, A. Terwogt, *Institutеur* te *Harlingen*; Feider. — Verder is hierop het volgende ingekomen:

Het is
Naar 'k gis,
Gewis,
Dat KAAS *hier 't geen bedoeld wordt is.*

F. E. Klingenspoor.

Na lang en rijplijk overwegen,
Heb ik het woordje KAAS *gekregen.*

W. Ruys.

Op KAAS, *bemind van vele lien,*
Zal denklijk deez' charade zien.

Ts. Cl. Cn. Everts.

5.) Semiramis; opgegeven door den heer Jacobus Driehuis Rabe, te *Arnhem:* — gevonden door de heeren, J. F. H. Sanders, Feider, J. F. Hollerman, Arens, J. Brans *Wz.*, W. R. Idema, te *Opperdoes* (in verzen). — De heer A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen*, zegt:

Dit is gewis
SEMIRAMIS.

„ Van deze doorluchtige vrouw vindt men aangeteekend, dat zij
„ het volgende op haar graf liet plaatsen: *Al wie geld noodig heeft,*
„ *opene dit graf, en neme daaruit zoo veel als 't hem belieft.* —
„ Darius, Koning van *Persiën*, door gierigheid gedreven, liet het
„ graf openen, en was zeer verwonderd, slechts de volgende woorden
„ te vinden: *Zoo gij geen onverzadelijke gierigaard waart, zoudt*
„ *gij de assche der dooden in vrede hebben laten rusten.*"

Na dat de heer Ts. Cl. Cn. Everts, de *charade* in een drieregelig versje heeft opgelost, geeft hij ons, wegens de beruchte vorstin SEMIRAMIS, het volgend breder berigt:

„ SEMIRAMIS was eene beruchte en tevens beroemde koningin „ van *Assyriën*, wier geboorte en opvoeding zeer fabelachtig ver- „ haald wordt. De ouden zeggen, onder anderen, dat zij eene doch- „ ter zoude zijn van de godin Dercetio of Derceto, en een „ zeker jongeling, Assyrius genaamd; dat zij, nog zeer jong zijn- „ de, door duiven, in een bosch, zou gekoesterd en gevoed zijn. — „ Anderen houden haar voor eene dochter van Belus, welke men „ wil dat dezelfde zoude zijn die in de heilige bladeren Nimrod ge- „ noemd wordt. Wat hier van zij, men vindt van SEMIRAMIS zeer „ veel geboekt, waardoor haar naam door de rollende eeuwen ver- „ eeuwigd is geworden. Men schrijft haar toe, de bouwing van de „ stad *Ninive*, ten minsten de vergrooting en versiering derzelve; de „ overwinning op de *Mooren*; de uitbreiding van 't *Assyrischerijk*; „ de bouwing van het gewelfde hof te *Babylon*, en van den muur om „ hetzelve, die onder de zeven wonderen der wereld geteld wordt. „ Ook verhaalt men, dat zij, na haar mans (Ninus) dood, uit „ vrees van wederspannigheid, haar vrouwelijke sierfels heeft afgelegd, „ en als een man gekleed en gewapend, aan 't hoofd van 't leger het „ opperbevel voerde: in dien staat zou zij de *Persianen*, de *Meden*, „ de *Indianen* en de *Bactrianen* verwonnen hebben; dat zij, kort „ voor haar' dood, een grafttombe, voor haar zelve, zoude opgerigt „ hebben, met dit opschrift: *Indien een koning eens geld noodig heeft,* „ *die opene dit graf, en neme er uit, zoo veel hij noodig heeft.* „ Toen nu Darius, de Koning der *Persen*, aldaar kwam, en 't graf „ opende, vondt hij (zegt men) geen goud of schatten er in, „ maar slechts een ander graveersel, dus luidende: *Zoo gij geen slecht* „ *mensch, en niet geldgierig waart, zoudt gij in de rustplaats der* „ *dooden geene schatten gezocht hebben.*"

RAADSEL.

ROMA; uitgegeven door den heer W. R. Idema, te *Opperdoes*:— ontraadseld door de heeren Ts. Cl. Cn. Everts, Arens en Feider.

Onder onze berzamelde papieren vinden wij geene andere aanvullingen van de bepaalde eindrijmwoorden (9de Ds. 3de st.), onderwerp: RAAD OM GEZOND EN VROLIJK TE LEVEN, dan de volgende, terwijl ons de aanvulling van den heere opgever zelv' ontbreekt.

Beheud de middelmaat, zoo gij gezond wilt.... leven.
Wees altoos vergenoegd, wilt gij regt vrolijk ... zijn,
Met wat Gods gunst u gaf, en wil aan geenen.... schijn,
Die steeds bedrieglijk is, u immer .... overgeven.

W. R. Idema, te *Opperdoes.*

NIEUWE OPGAVEN.

LOGOGRYPHEN.

1). Het moederwoord bestaat uit een vijf letterental.
En 't is een doodlijk iets in allerlei geval.
Door letterwisseling, het zoo genoemde ontbinden,
Kan men er 't geen hier volgt, en mooglijk meer in vinden:
5 4 2 3 vooreerst, noemt u een soort van visch,
Doch, die zoo smaaklijk niet als 1 5 4 2 is,
Al heeft men 3 1 5 zorgvuldig hem ontnomen.
Waar 4 3 wordt gebruikt, staan zeker geene boomen.
4 5 van welk een stof zij immer moge zijn,
Is steeds 5 1 2 3 en daarom niet zeer klein.
Door 5 1 2 3 4 kan men haar best omschrijven;
Daar 't 4 2 3 is wil men vaak niet gaarne blijven,
Offchoon men er al geen 5 1 3 4 2 legt,
Waarvan 5 1 3 4 het enkelvoud u zegt.
2 1 3 4 en 5 is ons het vleesch tot dekking.
Vervolgens heeft 5 1 een muzijkale strekking;
Terwijl als vrouwennaam 2 1 gebezigd wordt,
Zoo wel als 2 4 5, doch beide zijn verkort.
Hij die 't 1 5 bezit derft vaak nog waar genoegen.
Hoe klein ook 4 2 zij, 't kan veel te zamen voegen
In 5 4 3 vindt men een wijze van gebiên,
En 't woordje 5 1 3 doet op 't verleedne zien.
3 1 is een bevel dat één slechts wordt gegeven.
5 4 1 mogt, als maagd, eenmaal de vreugd beleven,
Dat ze in het huwlijk trad met haar' beminden neef,
Die een geruimen tijd ook haar 4 3 1 bleef.
4 3 5 1 was een van koning Davids vrouwen.
In 4 5 1 kan men een ander' vorst beschouwen,
't Geen alles leesbaar is in 't heilig bijbelblad. —
Hoor wat het moederwoord in 't fransch nu ook bevat:
1 2 3 4 de naam van een verheven wezen,
Welks aard, en 1 3 4 de bijbel ons doet lezen.
Die 1 2 4 gelijkt heeft zeldzaam veel ontzag.
3 1 5 4 is iets dat men wel dekken mag.
1 2 3 5 en 4, is altijd zeer uitsteekend,
Terwijl 2 1 3 4 een nat bedrijf beteekent.
Dat 4 3 1 5 is, heeft niet veel onderscheid,
En hier mede is van 't woord, dunkt mij, genoeg gezeid.

2). Zes lettren noemen u een stad,
Wier naam, door letterkeer, 't geen volgt in zich bevat.
Vooreerst: twee dingen, die in huis tot nut verstrekken;
Vervolgens iets dat men vaak 't rijtuig ziet bedekken;
Eene eigenschap, die ook een dier bezitten kan;
Een dorp, een koppelwoord en een gedeelte van
Ons ligchaam; iets dat wij aan een geweer aanschouwen;
Een vijftal namen, doch verkort, van mans en vrouwen;
Twee namen waarmeê vaak het kind zijne ouders noemt;
Een zeker iets dat men als overnuttig roemt;
Een stad, een werkwoord, iets dat soms tot last kan strekken.
Tracht van deze opgaaf nu het moederwoord te ontdekken.

LOGOGRYPH-CHARADE.

Mijn geheel, uit twee deelen bestaande, beteekent eene visch en een jong viervoetig dier. Mijn eerste deel is mede de naam van zulk een dier, en ook die van eene ongelukkige eigenschap in den mensch; en het andere deel die van een aardgewas. Het eerste deel wordt eene mugyknoot, wanneer men er de eindletter afneemt; en met het hoofd des tweeden deels vereenigd, is het iets dat veel des nachts gebruikt wordt: zoo onthoofd als dit deel dan is, blijft het een zelfstandig woord, en zelfs wanneer dat weder onthoofd wordt, blijft het iets, dat van dieren komt; neemt men de eerste greep verkeerd, dan geeft dit eene akelige hoedanigheid van den mensch te kennen.

CHARADE.

Mijne eerste lettergreep is dienstig bij het zingen,
Terwijl mijn' tweede aan u een kinder-speeltuig noemt;
't Geheel is een verhaal van waarheidlozoe dingen,
Dat om zijn leering toch met reden wordt geroemd.

TOEGIFT, N°. 6.

OPLOSSING *van het* TWEEDE VOORSTEL, *geplaatst in het* 9de D., 3de stuk.

Stel het eerste getal $= x$
dan is het tweede $= x\,a$
en het derde $= x\,a^2$

$x\,a^2$ gequadrateerd, geeft $x^2\,a^4$, en dit vermenigvuldigt door x, het eerste getal, komt

$$x^3\,a^4 = 11664$$

$$a^4 \Big/ \overline{x^3 = 11664}$$

$$\overline{a^4}$$ De rede is a of 2, dus is $a^4 = 16$.

alzoo is $x^3 = \frac{11664}{16}$

$$16 / 16\,x^3 = 11664$$

$$x^3 = 729$$

$$\sqrt[3]{}$$

$x = 9$, het eerste getal; $x\,a = 18$ het tweede; en $x\,a^2 = 36$ het derde.

J. BRANS Wz.

NB. De bewerking van den heer voorsteller, hebben wij niet mogen vinden.

OPLOSSING *van het* VOORSTEL, 9de Ds. 5de stuk.

Neemt de moeder	f 200
Zoo krijgt de jongste zoon	" 80
de middelste	" 100
de oudste	" 120
dus	f 500, tot f 12000

24 { f 200 tot f 4800 v. d. moeder; " 80 — " 1920 de j. zoon. " 100 — " 2400 — midd. zn. " 120 — " 2880 — oudst. zn.

Dezelfde werkwijze is die van de heeren, J. Brans *Wz.*, W. D. Manvis, en van den heere voorsteller, V, te *A*.

De heer J. F. Hollerman, werkt als volgt, letterkundig, alhoewel wij daarvoor geene andere reden kunnen vermoeden, dan om den kweekeling te toonen dat het kan en hoe het moet geschieden; immers de telkunst is hier voldoende, ja zelfs zoude, bij eene andere verdeeling door den vader gekozen, de stelkunst hier verbazend moeijelijk worden.

Stel het deel van de moeder $= x$
Zoo is dat van den jongsten zoon $= \frac{2}{5} x$
dat van den middelsten —— $= \frac{1}{2} x$
en dat van den oudsten —— $= \frac{3}{5} x$
derhalve is volgens 't voorstel:

2 $f\ 12000 = x + \frac{2}{5} x + \frac{1}{2} x + \frac{3}{5} x$

$f\ 12000 = 2\frac{1}{2} x$

$f\ 24000 = 5 x$

5/ $f\ 4800 = x$, het deel van de moeder.
Dus " $1920 = \frac{2}{5} x$ —— —— den jongsten zoon.
" $2400 = \frac{1}{2} x$ —— —— — middelste ——
" $2880 = \frac{3}{5} x$ —— —— — oudsten ——
Add:
f 12000 't kapitaal.

NIEUW VOORSTEL.

Stel dat een zilvren bord 10 lood weegt, en zoo 'k daar
Twee lepels bij leg, doch verschillende in 't gewigte,
In voege als ik eerst neem de grootste van dit paar,
Zoo weegt zij met het bord juist zeven maal zoo zwaar
Als de andre op zich zelv', maar als die andre en ligte
Wordt bij het bord gelegd, dan is geheel 't gewigte
Drie maal zoo zwaar als de andre en zware halen kan.
Nu vraag ik hoeveel weegt wel elke lepel dan?

W. D. Manvis.

521

REGISTER

OP HET NEGENDE DEEL.

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS,

INHOUDENDE:

eene zeer korte beschrijving van de

WERELDBEROEMDE KOOPSTAD *AMSTERDAM:*

Verder de voornaamste staatsberigten, wegens de geheele wereld; aanmerkelijke zaken, of staats-, historie- en natuurkundige aanteekeningen: wetten, decreten en publicatien; het Kerknieuws der Luthersche gemeenten; *naamlijsten der geproclameerden en overledenen binnen* Amsterdam; *lijsten der openbare veilingen van heerlijkheden, hofsteden, landerijen, huizen, grafsteden en schepen, met de prijzen waarvoor dezelve verkocht zijn.*

VOORTS EEN UITGEZOCHT EN LEERZAAM

MENGELWERK,

bevattende:

Beknopte levensgeschiedenis van

MICHIEL DE RUITER;

Land- en volkkundige aanteekeningen, staats-kronijk voor iederen dag van het jaar; Bloemtuin-Arbeid voor den Burger; bijdragen tot de taal-, dicht- en letterkunde; anecdoten, puntspreuken en vertalingen; logogryphen, charaden, raadsels en vragen; eindrijmen, met en zonder bepaalde voorletters; en eindelijk een

WIS-, STEL- en TELKUNDIG TOEGIFT.

NEGENDE DEELS TWEEDE STUK.

Te AMSTERDAM, bij

JAN RUYSENDAAL,

Boekdrukker, in de Gravenstraat, bij den Nieuwendijk, No 4.

1811.

NB. Men verwacht de uitgave van ons NEGENI
DEELS DERDE STUK, op Maandag
30sten September eerstkomende.

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS,

INHOUDENDE:

eene zeer korte beschrijving van de

WERELDBEROEMDE KOOPSTAD *AMSTERDAM*:

Verder de voornaamste staatsberigten, wegens de geheele wereld; gewigtige bijzonderheden, of staats-, historie- en natuurkundige aanteekeningen: wetten, decreten en publicatien; het Kerk-nieuws der Luthersche gemeenten; naamlijsten der geproclameerden en overledenen binnen Amsterdam; lijsten der openbare veilingen van heerlijkheden, hofsteden, landerijen, huizen, grafsteden en schepen, met de prijzen waarvoor dezelve verkocht zijn.

VOORTS EEN UITGEBREID EN LEERZAAM

MENGELWERK,

bevattende:

Beknopte levensgeschiedenis van

MICHIEL DE RUITER;

Land- en volkkundige aanteekeningen, staats kronijk voor iederen dag van het jaar; Bloemtuin-Arbeid voor den Burger; bijdragen tot de taal-, dicht- en letterkunde; anecdoten, puntspreuken en vertalingen; logogryphen, charaden, raadsels en vragen; eindrijmen, met en zonder bepaalde voorletters; en eindelijk een

WIS-, STEL- en TELKUNDIG TOEGIFT;

NEGENDE DEELS DERDE STUK.

GEDRUKT EN UITGEGEVEN

Te AMSTERDAM, bij

JAN RUYSENDAAL,

Boekdrukker, in de Gravenstraat, bij den Nieuwendijk, No. 4

NB. Men verwacht de uitgave van ons NEGENDE DEELS VIERDE STUK, op Donderdag den 31sten October eerstkomende.

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS,

INHOUDENDE:

eene zeer korte beschrijving van de

WERELDBEROEMDE KOOPSTAD *AMSTERDAM*:

Verder de voornaamste staatsberigten, wegens de geheele wereld; aanmerkelijke zaken, of staats-, historie- en natuurkundige aanteekeningen; wetten, decreten en publicatien; het Kerknieuws der Luthersche gemeenten; *naamlijsten der geproclameerden en overledenen binnen* Amsterdam; *lijsten der openbare veilingen van heerlijkheden, hofsteden, landerijen, huizen, grafsteden en schepen, met de prijzen waarvoor dezelve verkocht zijn.*

VOORTS EEN UITGEBREGT EN LEERZAAM

MENGELWERK,

bevattende:

Beknopte levensgeschiedenis van

MICHIEL DE RUITER;

Land- en volkkundige aanteekeningen, staats-kronijk voor iederen dag van het jaar; Bloemtuin-Arbeid voor den Burger; bijdragen tot de taal-, dicht- en letterkunde; anecdoten, puntspreuken en vertalingen; logogryphen, charaden, raadsels en vragen; eindrijmen, met en zonder bepaalde voorletters; en eindelijk een

WIS-, STEL- en TELKUNDIG TOEGIFT.

NEGENDE DEELS VIERDE STUK.

GEDRUKT EN UITGEGEVEN
Te AMSTERDAM, bij
JAN RUYSENDAAL,
Boekdrukker, in de Gravenstraat, bij den Nieuwendijk, No. 4.
1844.

NB. Men verwacht de uitgave van ons NEGENDE DEELS VIJFDE STUK, op Zaturdag den 30sten November eerstkomende.

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS,

INHOUDENDE:

eene zeer korte beschrijving van de

WERELDBEROEMDE KOOPSTAD *AMSTERDAM:*

Verder de voornaamste staatsberigten, wegens de geheele wereld; aanmerkelijke zaken, of staats-, historie- en natuurkundige aanteekeningen: wetten, decreten en publicatien; het Kerknieuws der Luthersche gemeenten; *naamlijsten der geproclameerden en overledenen binnen* Amsterdam; *lijsten der openbare veilingen van heerlijkheden, hofsteden, landerijen, huizen, grafsteden en schepen, met de prijzen waarvoor dezelve verkocht zijn.*

VOORTS EEN UITGEZOGHT EN LEERZAAM

MENGELWERK,

bevattende:

Beknopte levensgeschiedenis van

MICHIEL DE RUITER;

Land- en volkkundige aanteekeningen, staats-kronijk voor iederen dag van het jaar; Bloemtuin-Arbeid voor den Burger; bijdragen tot de taal-, dicht- en letterkunde; anecdoten, puntspreuken en vertalingen; logogryphen, charaden, raadsels en vragen; eindrijmen, met en zonder bepaalde voorletters; en eindelijk een

WIS-, STEL- en TELKUNDIG TOEGIFT.

NEGENDE DEELS VIJFDE STUK.

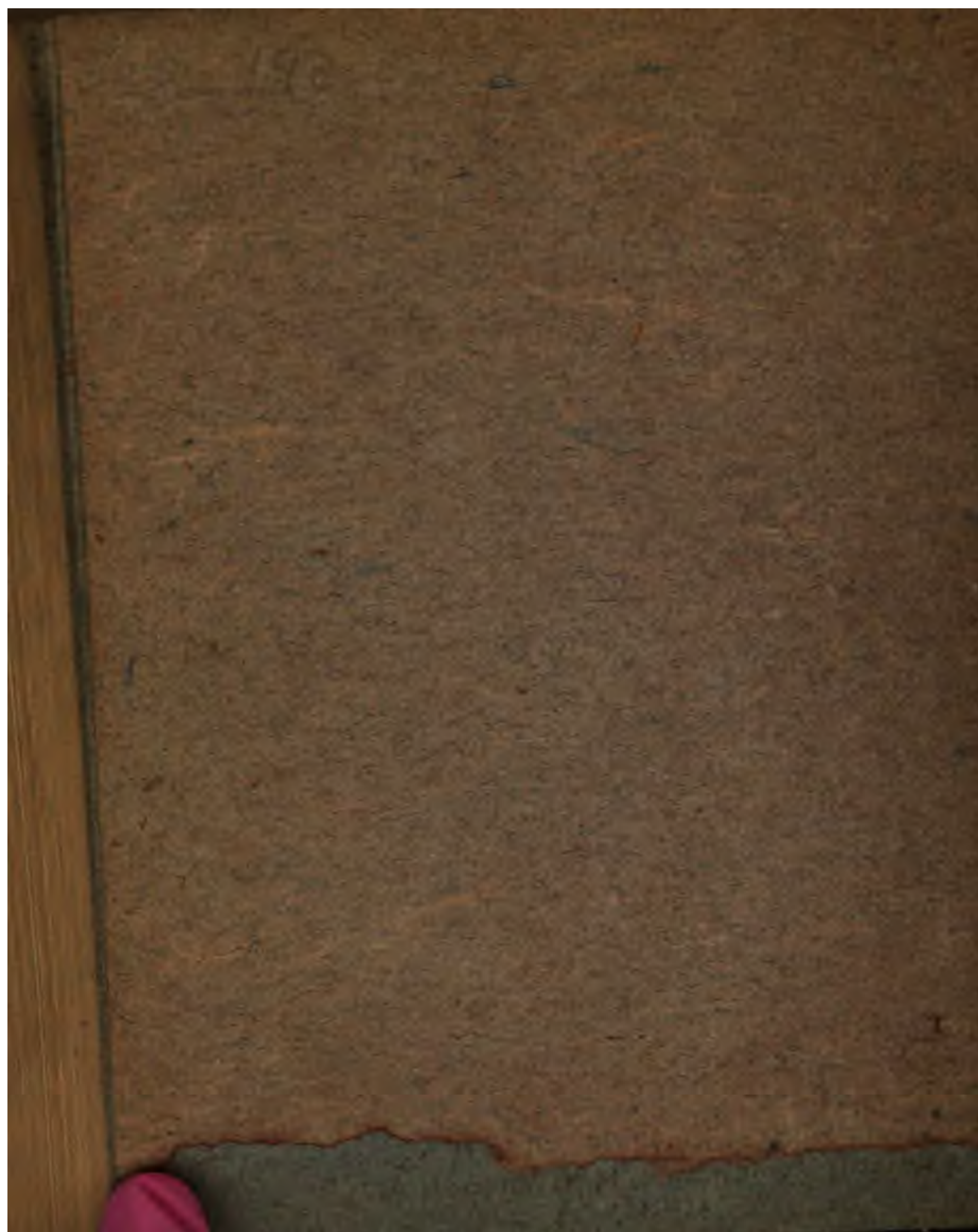

GEDRUKT EN UITGEGEVEN

Te AMSTERDAM, bij

JAN RUYSENDAAL,

Boekdrukker, in de Gravenstraat, bij den Nieuwendijk, No. 4.

NB. Men verwacht de uitgave van ons NEGENDE DEELS ZESDE STUK, op Maandag den 30sten December eerstkomende.

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS,

INHOUDENDE:

Merkwaardige aanteekeningen wegens de

TIRANNIJ, of GRUWELBEDRIJVEN der FRANSCHEN,

sedert de revolutie in hun eigen land, in 1791.

Verder eene aaneengeschakelde geschiedenis van onzen tijd; aanmerkelijke zaken; staats-, historie- en natuurkundige aanteekeningen, het Kerknieuws der Luthersche gemeenten; *naamlijsten der geproclameerden en overledenen binnen* Amsterdam; *lijsten der openbare veilingen van heerlijkheden, hofsteden, landerijen, huizen, grafsteden en schepen, met de prijzen waarvoor dezelve verkocht zijn.*

VOORTS EEN UITGEZOCHT EN LEERZAAM

MENGELWERK,

bevattende:

Beknopte levensgeschiedenis van

MICHIEL DE RUITER;

land- en volkkundige aanteekeningen; bijdragen tot de taal-, dicht- en letterkunde; anecdoten, puntspreuken en vertalingen; logogryphen, logogryph-charades, charades, raadsels en vragen; eindrijmen, met en zonder bepaalde voorletters; en eindelijk een

STEL- en TELKUNDIG TOEGIFT.

NEGENDE DEELS ZESDE STUK.

Te AMSTERDAM, bij

JAN RUYSENDAAL,

Boekdrukker, in de Gravenstraat, No. 4.

1814.

AMSTERDAMSCHE MERCURIUS,

INHOUDENDE:

Eene zeer korte beschrijving der wereldberoemde koopstad Amsterdam *verder: de voornaamste staatsberigten; aanmerkelijke zaken: wetten, decreten en publicatien; Luthersch kerknieuws; naamlijsten der geproclameerden en overledenen, benevens de lijsten der openbare veilingen van hofsteden, huizen, schepen, &c. binnen* Amsterdam.

Voorts een uitgezogt en leerzaam

MENGELWERK,

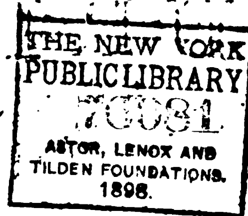
BEVATTENDE

Beknopte levensgeschiedenis van MICHIEL DE RUITER; land- en volkkundige aanteekeningen; staatskronijk voor iederen dag van het jaar; bloemtuin-arbeid voor den burger; raadgevende brieven over het WETBOEK NAPOLEON; vertalingen; anecdoten en puntspreuken; logogryphen, logogryph-charades; charades en raadsels; eindrijmen, en eindelijk een WIS-, STEL- en TELKUNDIG TOEGIFT.

TIENDE DEEL.

Te AMSTERDAM, bij
JAN RUYSENDAAL,
MDCCCXII.

MERKWAARDIGE AANTEEKENINGEN
WEGENS DE
TIRANNIJ,
OF
GRUWELBEDRIJVEN
DER
FRANSCHEN,

sedert de revolutie in hun eigen land,

op het einde der achttiende eeuw.

(*Eerste vervolg.*)

De aanrukking van een steeds grooter getal van krijgsbenden, rondom *Parijs* en *Versailles*, liet geen de minste twijfeling meer overig dat men de zoogenaamde stem der natie door geweld dacht te smooren. Het gevaar werd van dag tot dag dringender, naar mate de vergadering zelve met zekerheid ontwaarde, hoe het gebulder van duizende kanonnen, geen ander doel zou hebben, dan haar te verpletteren. De vergadering den aard der natie zeer wel kennende, als zelve tot die natie behoorende, konde zulks met zekerheid stellen, en vreezende voor 't lot dat haar boven 't hoofd hing, trachtte zij hetzelve af te weeren door zich tot den koning te wenden, en van hem de verwijdering der bewuste troepen te vorderen, maar tevens het vormen van eene gewapende burgermagt die de plaatselijke rust zoude handhaven: dat handhaven was intusschen de scherm waar achter men zich verschool; want in den toen plaats hebbenden toedragt van zaken kon het niet anders wezen, of de gewapende burgermagt moest aanleiding geven tot eenen binnenlandschen oorlog; tot het aanrigten van een tooneel, met de beschouwing van de gruwelen en wreedheden, welke op het zelve aangerigt stonden te worden, men zich zoude kunnen verlustigen.

De koning antwoordde dat zoo de tegenwoordigheid der troepen eenigen argwaan mogte verwekken, hij dan bereid

was dezelve te verplaatsen naar *Noyon* of *Soissons*, terwijl hij zelf zich naar *Compiegne* wilde begeven, ten einde die gemeenschap te onderhouden, welke tusschen de vergadering en den koning noodzakelijk moest plaats hebben. Dan dat aanbod voldeed geenszins, dewijl zulks 't oogmerk van 't plegen van geweldadigheden tegenstreefde. Onder anderen zeide de beruchte MIRABEAU: „ Het woord des konings is ons „ vertrouwen volkomen waardig; maar dat zelfde vertrouwen „ is voor ons een slechte waarborg tegen het gedrag van een „ ministerie, dat niet ophoudt des konings naauwgezetheid „ te misbruiken." En nu liet vervolgens de geest des oproers, die hem bezielde, zich, door zijnen mond, hooren: immers de zoogenaamde standvastige man zeide verder: „ Dat „ onbepaald vertrouwen, het welk men als eene hoofddeugd „ verheft, is, te allen tijde, eene *algemeene dwaling*, een „ *volksgebrek* geweest. Het was deze blinde gehechtheid, deze „ onbedachtzaamheid, welke ons van eeuw tot eeuw, door „ misslag op misslag te hoopen, thans eindelijk tot dat uiterste „ gebragt heeft, het geen ons de oogen moet openen, *ten zij* „ *wij dadelijk besloten hebben, om altijd wederspannige kinders*, „ *en te gelijk altijd slaven te blijven*." — Hoe volslagen doof moeten de ooren niet zijn, die hier niet een opstand van het volk tegen deszelfs Souverein hooren prediken? dan, naar dezen opstand strekte ook het verlangen; men begeerde bloed te zien stroomen: daarom sloot ook MIRABEAU zijne rede met te zeggen: „ Neen! laat ons, zonder een oogenblik te „ aarselen, *met ernst* AANDRINGEN op de verwijdering der „ troepen: dit is het eenige middel om onze verlangens vol„ daan te zien."

Aan den anderen kant, aan dien der hofpartij, was de begeerte naar het zien van de jammer-tooneelen des oproers nog levendiger, allen, aan wederzijde waren toch *Franschen*; allen waren dus roof- en bloedgierig. „ Op dezen tijd," lezen wij elders wegens voornoemde partij, „ werd het jammerlijkst „ verraad gesmeed, waarvan in de geschiedenis nauwelijks „ eenig voorbeeld gevonden wordt. De nationale vergadering „ moest verstrooid, hare besluiten moesten voor oproerig uit-

„ gekreten, hare leden moesten vogelvrij verklaard en gebannen, het koninklijk paleis, in de hoofdstad, dat meermalen tot de vergaderplaats der zoogenaamde volksgezinden gediend had, moest, te gelijk met de huizen van alle bekende vaderlanders, geplunderd, en de kiezers van *Parijs*, met de afgevaardigden naar de vergadering, moesten door beuls handen ter doodstraffe worden overgeleverd. Zie daar den toeleg, welks uitvoering door *vijftig duizend* krijgslieden, van meer dan *honderd* stukken geschut voorzien, en gerugsteund door een aanmerkelijk getal van gehuurde roovers en plunderaars, onder aanvoering van adelijke legerhoofden, zou bewerkstelligd worden! Blootgesteld aan roof en moord, het loon voor krijgsknechten, die tot geen' anderen prijs waren te overreden, om het geweld van heerschzuchtige verraders te stijven, zou de stad *Parijs* welhaast in een bloedbad veranderd, en te gelijk door de vlamme verteerd worden." — Ha! dit was echt *fransch!* met reden zegt zeker schrijver: „ In der daad, de pen beeft in de hand, op het ter nederstellen van een verhaal, waarbij 't hart het bestaan lochent van *tijgers in menschen gedaanten*" (*Franschen* namelijk) „ die zich zouden verzadigen met het bloed van onschuldigen" (der *Franschen* aard) — „ Had de geschiedenis ons geene Catilina's gekenschetst" (dezen waren, volgens hunnen aard, wáre *Franschen*) „ons hart zou vermoeden, dat de vrees alleen het mogelijke tot bestaan had gebragt; dat het geheele verraad eene hersenschim der verbeelding geweest ware" — Neen, het was een wezenlijk beeld; want het was een gewrocht van *Franschen*; van de Catilina's onzer eeuw.

De verbanning van Necker, gaf aan den anderen kant gelegenheid om de blakende zucht tot oproer te voldoen, onder den glimp van achting voor den braven man. Men sloeg geene wettige wegen in, om ware het mogelijk dat vermaard verlies voor den staat te vergoeden, of de geschondene eer van den zoogenaamden lieveling te vergoeden, neen! zulks te doen kwam niet overeen met der *Franschen* aard. Men liep te hoop naar het koninklijk paleis, om den dood te zweeren aan de tirannen: „Eene groote menigte", zegt de man wiens geleide

wij volgen, „ begeeft zich naar de werkplaats van eenen kun„ ſtenaar, Curtius genaamd en ontweldigt hem Necker's „ borstbeeld. Geene wettige tegenſpraak, dat de voorwerpen „ van zijnen arbeid, met de kunst welke hij daaraan beſteed „ had, verſchooning eischten voor de wonden die welligt, door „ eene onheilige band toegebragt, voor altijd onherſtelbaar „ waren; geen beroep op de onſchendbaarheid van kunſten en „ wetenſchappen; geene aanſpraak op zijn eigendom konde „ hier baten." — (Geen wonder! een *Franschman* luistert naar geene rede, wanneer hij in de gelegenheid is van te kunnen plonderen en rooven; te minder luisterde hij thans daar naar, daar hij zijnen plonderlust met den ſluijer van geestdrift voor deugd en uitnemende talenten konde omhangen.) „ Men plaatst „ de borstbeelden op ſtaken, men bedekt ze met floers; men „ voert ze, als 't ware in zegenpralende lijkſtatie, door de „ ſtraten heen."

Dit oproerig gedrag ſtak de tegenpartij in de oogen: de leden van dezelve, mede echte *Franſchen* zijnde, waren naijverig over 't genoegen dat zij anderen zagen genieten, en nijdig over dat zij geen deel aan dat genoegen konde hebben (en dat niet deel hebben aan eenig oproerig bedrijf, is al een zeer grievende zaak voor een' *Franschman*,) die partij zond derhalve eene gewapende krijgsbende op de rondgierende menigte af, zekerlijk op hoop dat er eene bloedige vechtpartij zoude voorvallen, en daardoor hunne harten bevredigd zouden worden. Dan, de optogt dringt zich zoo diep inëen, dat noch ruiterij noch voetvolk in ſtaat was, haar in wanorde te brengen of uit elkander te drijven, waardoor de nijd niet weinig voedſel verkreeg.

De optogtelingen begaven zich eindelijk naar de *Tuilleries*: deze openbare wandelplaats der *Parijſenaars* kwam hun natuurlijk 't geſchiktst voor, om het tooneel van de vechtpartij welke zij voorzagen dat plaats zoude hebben, in hunne oogen te luisterrijker te doen zijn, door het ruimer ſtorten van bloed, aangezien de menigte volks doorgaans te dier plaatſe, ter verlustiginge aanwezig; het gevolg beantwoordde ook aan de verwachting. Zie hier, goede lezer! een verſlag van het gebeurde

ter gezegde plaatſe op dien tijd: wij vinden het geboekt als volgt:

„ De prins van Lambesc, onderrigt van de plaatsgrijpende woelingen, rukt met zijne bende ruiterij derwaarts heenen. Op zijn bevel rennen de paarden met losſe teugels voort, en de krijgslieden, met hunne uitgetogene zwaarden ſchijnen eenen openlijken ſtrijd aan te kondigen. Dit vermoeden wordt verſterkt door gebulder van kanon en eenige ſnaphaanſchoten welke men van nabij hoort." Ha! hoe zullen de *Franſche harten* zich verheugd hebben, op deze aankondiging van 't openen van een moordtooneel! Op dat dit verwacht wordend genoegen niet verhinderd mogte worden te komen, verſchanst men zich achter de, op de gezegde wandelplaats, aanwezige ſtoelen en banken, en men wacht de aanrukkende gewapende bende af. Deze komt weldra, en „ de voorſte gelederen, door hun opperhoofd gelast, de gemaakte belemmeringen uit den weg te ruimen, bereiden zich tot den arbeid." — Dan, de voorſten van de tegenpartij, nu kans ziende tot het dadelijk bloedvergieten, grijpen dien kans gretig aan, „ beklimmen de zijdelingſche hoogten, en begroeten de krijgsbende met eenen hagelbui van ſteenen, en ander verdedigend tuig, het geen de tijdsgelegenheid aan de hand geeft. Tafels, ſtoelen, flesſchen en drinkglazen, alles wat het tegenwoordig oorlogsveld opleverde, vervult de plaats van kogels en bomben." De ſtrijd werd hevig; want de ruiterij ſchoot met hare karabijnen en pistolen onder de menigte, en het tooneel was echt *Fransch*.

Intusſchen werd Lambesc met de zijnen genoodzaakt de wijk te nemen, waarin hij echter door de groote menigte van zijne tegenſtanders verhinderd werd: immers zijne ontwijking zoude het treurſpel hebben doen eindigen en het gordijn hebben doen vallen; neen, dat was geenszins naar genoegen: men was nu eenmaal handgemeen geworden; men had nu eenmaal gelegenheid gevonden om menſchenbloed te doen ſtroomen, en van dat genoegen, van die gelegenheid moest men langer genot hebben: men zag ſlechts een enkel grijsaard uit wiens ontvangene wonden een breede bloedſtraal gudſte; dat was te

weinig; maar 't was genoeg voor de razende menigte, om zich voor te doen, als of zij daardoor alle regt tot wederwraak bekomen had, op grond van eerbied voor de grijsheid. Aldra vervult een algemeen geroep van *te wapen! te wapen!* de lucht, en verspreidt zich door de geheele stad. „In alle wijken wordt de alarmklok" (in de ooren der *Franschen* zoo regt welluidende) „getrokken. De menigte groeide aan; zij „had zich van wapenen voorzien en met dezen kwam zij de „ongewapende bende, welke post gehouden had, ter hulpe," en nu bevonden de *Franschen* zich weder als ter bruiloft. „Men „wordt andermaal handgemeen met de ruiterij. De voor„hoede des volks tart allen aanval met haar geveld geweer; „men vuurt op elkander van beide zijden," waarna de uitslag was „dat de ruiterij op de vlugt werd gedreven," en dit gaf bemoediging om de roof- plonder- en moordzucht nog ruimer den teugel te vieren. Dewijl dat ruimer teugelvieren, aan de zijde van de zoogenaamde *volks-* of *vrijheidsvrienden* plaats had, heeft men getracht hetzelve op de volgende wijze te verbloemen: men heeft namelijk desaangaande gezegd: „Hoe vaak „wordt niet de beste ijver buitensporig in zijne werking! Hoe „vaak barst het heiligst vuur der vrijheid tot eene vlam uit, „welke alles rondom zich verteert! en hoe ras maakt zich „eene onzalige drift schuldig aan dezelfde misdrijven, waar„tegen de stem des volks zich billijk verhief; waarvan de „waarheid en billijkheid een regtmatig herstel, nimmer echter „eene onëdele wraak, vorderde!" Hoe zoetklinkend deze woorden zijn, is er echter duidelijk aan te hooren, dat zij slechts als tot een sluijer zamengeweven zijn, om de bedoelde gruweldaden daarmede te bedekken. De spreker daarvan schijnt ook desaangaande voor zich zelven gebloosd te hebben, althans, hij heeft onmiddelijk daarop laten volgen, andere woorden welke duidelijk te kennen geven, dat hij zeer wel wist uit welke vuile bron de schanddaden welke hij op 't oog had, ontsproten waren: immers laat hij op de voormelde woorden onmiddelijk volgen: „Hoe vaak verbergen zich niet de vuige „eigenbaat en heerschzucht achter het mom der vrijheid, en „blazen aanhoudend oproer en moord, om, midden in de ver-

„ warringen, het verraad zoo veel geduchter te maken, om „ zoo veel te zekerder te zijn van haren prooi?" Dit is eene ware schets van het gedrag der *Franschen* in dien tijd; dit is eene getrouwe schets van hun karakter.

(*Wordt vervolgd.*)

BEKNOPTE
NEDERLANDSCHE GESCHIEDENIS
VAN
ONZEN TIJD.

(*Eerste vervolg.*)

Te *Leyden* gaf insgelijks op den 18 November de Maire Heldewier, bij eene notificatie aan de burgerij kennis, dat hij in deze gewigtige oogenblikken, ter handhaving van rust en goede orde met zich vereenigd had de Heeren J. Gael, jonkh. A. G. Baron, van Boetzelaer, G. A. M. van Bommel en Mr. W. P. Kluit; met aanmaning aan de ingezetenen, om voorttegaan met zich stil en rustig te gedragen.

Te *Rotterdam* had het notabel gedeelte der burgerij verlangd dat de Heer J. F. van Hoogendorp zich aan het hoofd der regering zou stellen, die dan ook dezen post bereidwillig op zich nam en de volgende benoeming deed, van welke hij op den 19 Nov. de burgerij bij eene Notificatie kennis gaf, als tot Burgemeesters, de Heeren J. F. van Hoogendorp Præsident, en S. van Hoogstraten; tot Raaden, de Heeren P. Baalde, C. J. Blankenhoven, G. van Gennep, W. T. Gevers Deynoot, O. C. Groeninx van Zoelen van Ridderkerk, A. van de Heim, J. F. Hoffman, N. J. A. C. Hoffman, M. Hoog, J. Hubert, F. B. 's Jacob, E. A. de Jong, M. M. de Monchy, G. van Oordt, T. L. Prins, J. Reepmaker van Strevelshoek, A. F. van Schelle, C. W. Schutte, F. Smeer, W. Suer-

mondt, H. Vink, C. van Vollenhoven Jr., P. Wachter en H. van Zuylen van Nyevelt; en tot Secretarisſen de Heeren L. van Oyen, Az. en J. A. van Zuylen van Nyevelt, Senior. Dank zij de goede voorzorge en de waakzaamheid, zoo der ongewapende als der gewapende patrouilles der burgerij, is in deze groote en woelige ſtad de rust geen oogenblik geſtoord geworden, het geen te opmerklijker is, daar bij het vertrek der Franſche Adminiſtratiën uit het hart van *Holland* eene groote menigte rijtuigen van hier naar *Breda* en *Antwerpen* pasſeerden, zelfs toen nog, toen reeds ieder openlijk met Oranje verſierd was, en niettegenſtaande de Franſchen hier zoo ſterk als elders in *Holland* gehaat en verafſchuwd waren.

Ten zelfden dage wierd door het Proviſioneel Beſtuur van *Haarlem*, aan de burgerij aldaar bekend gemaakt, dat de Heer Onder-Prefect van dat Arrondisſement zijne functien geſtaakt hebbende, de Maire die insgelijks zou ſtaken, en de Chef van het corps ter beveiliging van de ſtedelijke rust, zich geconcerteerd hebbende met de Proviſioneele Hoofdlieden van de gewapende magt in eene gecombineerde vergadering tot leden van de proviſioneele ſtads-regeering benoemd waren de Heeren F. van der Schaft, L. Paauw, geb. Hoeufft, J. C. Sibmacher, D. Hoeufft, H. D. Gildemeester, H. Fredt, B. W. van der Vlugt, J. Scholting, Mr. G. A. Vermeulen, Dr. J. C B. Bernard, A. van Wickevoort Crommelin, Dr. J. P. de Wilde, Mr. D. A. W. van Tets, Mr. J. Enſchede en J. P. Teding van Berkhout, zijnde overigens ook in deze ſtad de omwenteling in de volkomenſte orde daargeſteld; gelijk ook van dag tot dag in de overige groote en kleine ſteden van ons vaderland, waarvan wij niet nodig achten verdere optelling te doen.

Inmiddels verloor men niet uit het oog, dat de zoo gelukkig daargeſtelde omwenteling zonder krijgsvolk niet kon onderſteund en voortgezet worden, te meer daar onze bodem nog niet geheel en al van de Franſchen gezuiverd was, die zich in onze voornaamſte vestingen geworpen hadden, en de houding aannamen van zich aldaar te verdedigen, en de-

zelve voor Bonaparte te bewaren, ten dien einde werden overal vrijwilligers geworven, ingevolge eene oproeping van het Algemeen Bestuur der veréénigde Nederlanden, waaraan met eene voorbeeldelooze geestdrift voldaan werd; in weinig dagen waren reeds twee armee-corpsen geformeerd en met geschut voorzien, onder het bevel van de Generaals Baron Sweerts de Landas en De Jongh, en dit alles was reeds geschied eer nog één man der Bondgenooten den voet op onzen bodem had gezet; ja zelfs eer men nog de tijding ontfing dat eene Engelsche vloot, voerende troepen en wapenen naar onze kust zeilde en werklijk den 23 November aanlandde.

Toen de Fransche Administatien *Dordrecht* den 23 November verlaten hadden, vertoonden den anderen dag zich des morgens vroeg eenige Fransche soldaten bij den molen te *Papendrecht*, die de stad van dien kant met grof geschut begonnen te beschieten, doch zonder eenige schade van belang te veroorzaken. Het gelukte veertien honderd man gewapende hulpbenden van *Rotterdam*, ondersteund door twee kanonneerboten den vijand spoedig van daar te verdrijven en eenige gevangen te nemen.

Ten einde de bereidvaardige edelmoedigheid der Amsterdamsche ingezetenen gelegenheid te geven om hunne bijdragen ter ondersteuning van de zaak des vaderlands op eene geregelde wijze te kunnen doen, werden dadelijk door het Provisioneel Bestuur onderscheiden Commissien benoemd tot den ontfangst der vrijwillige fournissementen, die hare zittingen in eenige der voornaamste kerken hielden. De vrijwillige giften, bij die gelegenheid gestort, zijn zeer aanzienlijk geweest, gelijk ook de kort daarop geöpende inschrijving ter aanwerving van manschappen, wordende de vier bataillons der schutterij met nog een vijfde vermeerderd.

Thans eerst vernam men, dat de Kosakken in *Oostvriesland*, *Groningerland* en *Overijssel* zich begonnen te vertonen, en deze tijdingen verlevendigde niet weinig den gezonken moed van eenige schroomvallige gemoederen, die beducht waren dat de uitgebarsten opstand ons vaderland en vooral *Amsterdam* duur te staan zou komen, vooral daar de Fransche Generaal Moli-

tor zich met zijn krijgsvolk in *Utrecht* geworpen had, en deze stad niet scheen te willen verlaten; doch boven alles wierd ieders hart met hoop en blijdschap vervuld door de publiek gemaakte missive van Z. H. den Heere Prinse van *Oranje* aan den Heer G. K. van Hoogendorp, waarbij die zoo vurig in ons midden terug gewenschte Vorst zijn genoegen betuigde, over de gebeurtenis die zijn vaderland wederom plaatste in den rang der volken van Europa; verder dat de Prins-Regent van *Engeland* en zijne Ministers de noodige maatregelen genomen hadden, om ons met alle voorhanden zijnde hulpmiddelen bij te staan, en dat hij binnen weinig dagen zelf hoopte te volgen.

De tijding van Hollands afschudding van het Fransche juk, verwekte ook in *Londen* de levendigste blijdschap; men had aldaar de Oranjevlag opgehijst, en ieder was met Oranjelint versierd, terwijl men elkander hartelijk geluk wenschte, met deze zoo gewigtige als onverwachte gebeurtenis, dan de regtmatige blijdschap van Nederlands ingezetenen werd op de smartelijkste wijze verbitterd, door het ontfangen berigt van de gruwelen, plondering en moord, door de Franschen te *Woerden* gepleegd op den 24, 25 en 26 November, welke stad, op den 28sten aan den Generaal de Jongh met zijne onderhebbende manschappen, bestaande uit Leydsche en Haagsche burgers, door den Franschen Commandant overgegeven zijnde, zond Molitor des anderendaags 1500 man Franschen van *Utrecht*, met geschut en hauwitzers om *Woerden*, het kostte wat het wilde, weder te vermeesteren, het geen hun dan ook na een' hardnekkigen wederstand gelukte.

Van het afgrijslijk tooneel van moord, roof, plondering en verwoesting, hetwelk toen deze ongelukkige stad opleverde, is een omstandig verhaal in ieders handen, waarom wij niet nodig oordeelen hetzelve hier in al zijne kleuren op nieuw af te schilderen. Alleen zullen wij de gedachtenis der vermoorden en elendig gekwetsten in geheugen trachten te doen blijven, met hier eene volledige naamlijst dezer ongelukkigen te laten volgen. Zeven-en-twintig onschuldige weerloze menschen zijn bij deze gelegenheid voor het moordstaal der Fransche barba-

ren baldadig omgebragt, of aan de gevolgen hunner wonden, namelijk: Pieter van Meurs, Tuinman. Hendrik Weter, gepensioneerd Militair. Dº. Petrus Bult, Predikant bij de Hervormde Gemeente. Petronella van Veen, Huisvrouw van Hendrik Tibbe, schipper op *Amsterdam*, welke van twee kinderen in barensnood lag; het ligchaam werd haar door deze duivels aan stukken geschoten en alzoo moeder en vrucht elendig van het leven beroofd, en op haar legerstede met de vermorselde vrucht verbrand!! — Helsche Franschen! deze gruwel alleen is genoeg om u als uitvaagsel te doen aanmerken, dat op uwe beurt geen de minste barmhartigheid verdient. Huibert Roos, Kleerenmaker. Schuill van de Does, Percepteur der directe belastingen. Hermanus van Loon, Griffier van het vredegeregt. Gijsbert Costerus, Dijkgraaf. Dirk van der Quaat, Kantoor-bediende. Anthony van Wijk, Kruidenier. Willem van Staveren, Wagenmaker. Anthony Romanus van Dashorst, Tabaksdebiteur. Dirk Joan Croos, Koekebakker. Neeltje den Blanke, Dienstmaagd. Damis Okhuyzen, Winkelier. Anthony van Vliet, zonder beroep. Jan Maas, Koperslager. Adriaan Kok, Koopman. Dirk Roos, Schoenmaker. Teuntje Bommenaar, Dienstmaagd. Salomon Abraham de Jong, Koopman. Jufvrouw Pinas, Lakenwinkelierster. Jan Pereboom, Rentenier. Johannes Utfinger, gepensioneerd Militair, en Aartje Kip, een Meisje van zes jaar. Bij dit getal kan nog gevoegd worden Johannes Vollebregt, een man van 82 jaren, die den 11 December aan zijne bekomen wonden overleed, en de Heer van der Hamme, die, te *Utrecht* wonende, tusschen die stad en *Woerden* op den weg door de Franschen deerlijk vermoord en naakt uitgeschud werd.

(Wordt vervolgd.)

AANMERKELIJKE ZAKEN.

Men meldt uit *Kadix*, in dato 18 Januarij, dat aldaar is binnen gekomen, het oorlogschip *de Mino*, welks lading de rijkste is, welke immer in die haven is gearriveerd, bestaande in: van *Vera Cruz*,

3,624,466 Mexicaansche Dollars, en 157,563 Provintiale Muntspecie, behalven 245 staven zilver en 32,295 Lingots (elk van 8 oncen), 257 zakken Cochenille, 23 zakken Indigo en 19 kisten Banille; voorts van *de Havannah* 81,985 dollars Mexicaansche en 11,025 Provintiale Muntspecie, 3481 oncen Goud, behalven een groote menigte Tabak, Koffy enz.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

HERSTELDE LUTHERSCHE GEMEENTE, *toegedaan de* ONVERANDERDE AUGSBURGSCHE GELOOFSBELIJDENIS, te Amsterdam.

Amsterdam 23 *Januarij*. Op Woensdag den 2den Februarij heeft de Wel Eerw. Heer Scholten op het Dank- en Bede-uur, de gemeente gesticht met eene Leerreden over 2 *Chron.* 15 *vs.* 12.

Op Zondag, namiddag den 6den Februarij hield de Proponent T. C. C. Everts, eene Leerreden over den gewoonen Episteltekst van dien dag, 1 *Cor.* 9. *vs.* 24 en volgende, en op Woensdag avond den 16den stigte zijn Wel Eerw. de Gemeente weder met eene Leerreden, tot zijn onderwerp nemende de woorden van den Apostel *Hebr.* 9. *vs.* 13 en 14.

Het gewoon Consistorie staat gehouden te worden op Donderdag den 3den Maart, onder voorzitting van D°. Meijer.

NAAMLIJST der GEPROCLAMEERDEN te *Amsterdam*

Eerste Gebod den 30 *Januarij*.

Pieter Hallewas *en* Johanna Barbera van den Weel.

Wilhelmus Alings *en* Maria Catharina de Graaf.

Johann Wilhelmus Klinkenbos *en* Margaretha Crams

Jacobus van den Acker *en* Joanna Gesina Westhof

Emanuël Hijman Tukki *en* Judic Leendert Achterip.

Hendrik Looman *en* Christina Wilhelmina Russ.

Jacob Smit *en* Catharina Castelijn.

Pieter Rintzen *en* Johanna Geertruy Gecks.

Abraham Buena de Misquita *en* Roza Fano.

Cornelis Vollenhoven *en* Henrietta van der Vliet.

Hendrik Allart *en* Hendrika Bergenaar.

Hendrik Brugman *en* Maria Francisca te Pas.

Johannes de Jager *en* Catharina Amelia Brett.

Gustav Johan Matthias Schneider *en* Dirkje Bruyning.

Hendrik van Voorst *en* Jacomijntje van Schooten.

Carel Benjamin Breddschneider *en* Anna Maria Heidenreich.

Eerste Gebod 6 Februarij.

Johan Diederich Meijer *en* Hendrina Run.
Abraham Brak *en* Johanna Wijva Kleynpenning.
Christiaan Wilhelm Schmidt *en* Charlotta Maria Hemmelman.
Hermanus Wegkamp *en* Wilhelmina Charlotta Strucks.
Hendrik Adolph Cramer *en* Barendina Jacoba van der Poorten.
Willem Abraham van Walwijk *en* Johanna Hendrika Pameijer.
Fredrik Hendrik Nolte *en* Maria Isabella Soet.
Joannes Henricus Schutte *en* Apolina Vogel.
Ary van Brandenburgh *en* Sophia Christina Praute.
Hartog David Cohen *en* Beletje Fuyensin.
Jan Hendrik Meijer *en* Anthonia van der Kogel.
Gerardus de Roy *en* Susanna Elisabeth Miga.
Bartholomeus Sweeters *en* Jacoba Johanna Louisa Behning.
Johannes Daniel van den Berg *en* Clara Visser.
Daniel Jansen *en* Johanna Christina Geertruy Huyer.
Barend Eshuis *en* Roelofje Jansen.
Joannes Henricus Noortman *en* Dorothea Elisabeth Pille.
Adriaan Tonnay *en* Matilda Hashuyzen.

Eerste Gebod 13 Februarij.

Christoffel Zaun *en* Johanna Catharina Plemper.
Gerrit Brouwer *en* Anna Christina Bloemers.
Hermanus Bosman *en* Johanna Margaretha Backer.
Anthony Dekker *en* Engelina Catharina Alewijn.
Joannes Clesman *en* Trijntje Roos.
Jacobus van der Duyn *en* Maria Magdalena Klavenar.
Nicolaas Henricus Hagemeijer *en* Anna Maria Kok.
Joseph Leeuwendaal *en* Susanna Katrina Haas.
Johannes Homburg *en* Maria Elisabeth ter Marsch.

Eerste Gebod 20 Februarij.

Jan van der Linde *en* Antje Weyl.
Jacob Benjamin Levie *en* Henrietta Hartog de Boer.
Andreas Elias Reinhard *en* Christina Engelbert.
Hermanus Mollink *en* Maria Golt.
Petrus van Straaten *en* Geertruy Stapert.
Sijbrand Sijbrandsen *en* Leysje Douwes.
Moses Samsom Funninge *en* Femmetje Salomons Plaat.
Harmen Hendrik Straatman *en* Anna Catharina de Wilde.
Jan Dirk Ukkerman *en* Adriana Angelika Vreijers.
Johannes van Vleuten *en* Cornelia Barendina Nieuwenhuysen.
Willem Warmer *en* Theodora van Straaten.
Moses Gabriël Monnikendam *en* Eva Levie Bierman.
Lambertus Leeuwekuyl *en* Maria Lobé.
Johannes Fratacalla *en* Anna van Leeuwen.
Christiaan Adolph Haselbach *en* Constantia Gesina Rahder.
Cornelis Hendriks *en* Gepke Bruins.
Joannes Bernardus Heezeding *en* Elisabeth van Duyn.
Anthonie Diminee *en* Jannetje Pluym.
Pieter Bernardus Groen *en* Johanna Jacoba Junge.
Eliazar Salomon Groenstad *en* Judik Kazer.
Henricus Blicksteyn *en* Elisabeth Geertrui Roos.

Henrich Bövers *en* Maria Charlotta Krammer.
Willem van Diepen *en* Jannetje Oostvoord.
Anthony Hermanus van Asfelt *en* Marretje Hemminga.
Jan Coenraad Beumer *en* Anna Sophia Dorothea Siebers.
Petrus Brugman *en* Anna Dina Velthuyfen.
Johann Henrich Kann *en* Geertrui Otten.
Hermanus ter Wiel *en* Cornelia Noordbeek.
Tilemanus Casteleyn *en* Maria Anna Warner.

NAAMLIJST DER OVERLEDENEN, te *Amsterdam*, waar onder die der *Portugeesche* en *Hoogduitsche Joodsche Natie*; met de datum van 't overlijden, begraafplaatsen en onderdom.

	Jaar.
Overleden 18 Januarij 1814.	
Petronella Maria Christina van Driel, *k. kh.*	11¼
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van M. W. Zonneveld, *Zeeburg.*	
Jan Lodewijk Waschmoet, *a. k.*	63
Margaretha Willemfe, *a. kh.*	d. 3
Anthonius Bernardus Leemhorst, *a. kh.*	¼
Jannetje Schalkwijk, *gh. kh.*	4½
Catrina Maria Briet, *k. kh.*	5
Hendrik Wiegers, *k. kh.*	0¾
Het dood ter wereld gekomen kind van Mr. Quirijn de Flines, *w. z. c.*	
Ysfak Cornelis Pol, *a. kh.*	28
Marcus Joseph Vragtedrager, *Zeeburg.*	48
Sophia Elizabeth Baerzelman, *w. k.*	86½
Catharina Munnikhuyfen, wed. J. B. Ohden, *l. kh.*	75
Anna Margaretha Kosman, wed. P. Peppelman, *a. kh.*	90
Jacob David Koppenhagen, *Zeeburg.*	82
Cristina Maria van Raay, *k. kh.*	1
Gerarda Coelman, *l. kh.*	¼
Elsje Alida le Blanc, *a. kh.*	d. 15
Hendrik Franciscus Aafendelft, *a. kh.*	¼

	Jaar.
Dirk Teunisfe, *k. kh.*	¼
Jeanne Elifabeth Bobeam, wed. B. Maret, *o. k.*	77
Margaretha de Boer, *k. kh.*	1
Maria van Meer, wed. G. Klopper, *a. kh.*	62
Woensdag 19 Januarij.	
Meijer David Goudsmit, *Zeeburg.*	55
Constantia Crius, *l. kh.*	60
Wilhelmus Albertus Brox, *k. kh.*	1¾
Anna Magdalena Siebe, *w. kh.*	w. 10
Wilhelmus Meijer, wedn. van A. E. Merker, *k. kh.*	72
Debora Viyevane, dochter van D. M. Viyevane, *Ouderkerk.*	¼
Maria van Beek, dochter van J. van Beek, *a. kh.*	2
Johan Christiaan Rabenalt, *l. kh.*	28
Elifabeth Haght, *z. k.*	66
Christiaan Fredrik Sijtfelt, *a. kh.*	w. 15
Jan Wittenberg, *gh. kh.*	65
Grietje van Rijn, wed. P. Maas, *w. kh.*	79
Jacob Schelhafe, *l. kh.*	63
Marcus Barend Bon, *Muiderberg.*	20
Alida Scheerder, *k. kh.*	1¾
Marten van Vulpen, *l. kh.*	9
Johanna Abbing, wed. L. Haaks, *a. kh.*	70
Rachel Maffeas, wed. van I. Catan, *Ouderkerk.*	78

Jaar.

Maria Smit, *a. kh.* 73
Anna Hopmans, huisvr. van A. Franken, *a. kh.* 38
Maria van Riet, huisvr. van B. Besseling, *a. kh.* 70
Barend Besseling, wedn. van bovengem. *a. kh.* 76
Man en Vrouw.
Pieter Dix, *a. kh.* 65

Donderdag 20 Januarij.

Hendrik Popta, *k. kh.* 44
Steffanus Bos, *n. kh.* 4½ m.
Catrina Maria Brouwer, *l. kh.* 14
Johannes Wesseling, *o. k.* w. 9
Gerrit Steur, *k. kh.* 60
Catharina Dennekes, wed. van J. Rechof, *gh. kh.* 33
Willem Kruzelaar, *a. kh.* 3
Maria Theresia Dries, *o. k.* 76
Cornelis Gosse, wedn. van M. Jonkman, *l. kh.* 63
Lambertina Hensen, huisvr. van J. van Zwieten, *a. kh.* 60
Arnoldus Poulus Jacobs, *l. kh.* 4½ m.
Jan George Bremer, *k. kh.* 48
Catharina Magdalena Kamman, *l. kh.* 51
Geertruda Hakvoort, *a. kh.* 33
Hendrik Ottens Arendsz. *a. kh.* 57
Jan Harmanus Staller, *k. kh.* w. 6
Cornelia de Reu, wed. van J. Smit, *w. kh.* 53
Hendrik Heanaar, *w. kh.* 72
Maria Meijers, wed. van W. Hemmeman *n. kh.* 70
Johanna Maria Koster, *a. kh.* m. 11
Willem Jansen, *k. kh.* 60
Matthijs Bachoven, *wa. k.* 36
Catrina Guiand, wed. van N. Voogt, *a. kh.* 75½
Johanna Elisabeth Streyling, huisvr. van G. van der Laan, *a. kh.* 62
Carolina Boombeuver, *l. kh.* 20
Maria Ciprianus, huisvr. van J. H. Middendorp, *l. kh.* 52
Jannetje Zwanenburg, huisvr. van D. Liscaljet, *l. kh.* 58

Jaar.

Vrijdag 21 Januarij.

Johanna Schoonhoven, *z. k.* 68
Jacoba Wilhelmina Kewel, *a. kh.* 25½
Catharina Maszon, wed. van J. Gorski, *k. kh.* 74
Emerinzia Lonk, wed. van J. Bolsens, *o. k.* 71
Johanna Busker, huisvr. van F. Christoffels, *a. kh.* 38
Johannes Hermanus Mars, *n. kh.* 67
Johannes Thijssen, *eng. k.* 65
Jacob Geelskerken, *w. k.* 80 en 1 m.
Maria Elisabeth Specht, *a. kh.* 18
Hanna Levie Soester, *Zeeburg.* 67
Anna Maria Wimmers, huisvr. van C. Blotenberg, *l. kh.* 48
Trijntje Jans, huisvr. van S. H. Brinkman, *w. k.* 63
Anna Adriana Stellingwerf, *a. kh.* d. 10
Abigael Andries Levie de Jong, wed. I M. Bommel, *Zeeburg.* 70
Clara van Jb. Pereira, *Ouderkerk.* 1½
Magteltje Smit, wed. J. van Oort, *k. kh.* 72
Anna Catrina Holm, wed. van C. Holm, *a. kh.* 76
Anna Eysen, huisvr. van H. Schreuder, *k. kh.* 65
Jacobus Wijnberg, *n. kh.* 1
Hijntje Exenius, huisvr. van J. Kruger, *gh. kh.* 65
Pieter Rutgers van den Berg, *no. k.* 76 en 8 m.

Saturdag 22 Januarij.

Johannes Alliesse, *w. kh.* [illegible]
Johanna Geertruyda Bausman, *l. kh.* [illegible]
Aaltje Groen, *a. kh.* [illegible]
Marjana Porcelijn, *Zeeburg.* 1
Hendrica Voolbroek, wed. van R. Adel, *k. kh.* 63
Willem de Weijer, *n. k.* 38
Arie Arens, *a. kh.* 15
Hendrik Hillebrant, *a. kh.* 62
Anna Catharina Egbrinkhof, huisvr. van H. van der Linden, *w. kh.* 62

	Jaar.
Anna Chatharina Onderberg, huisvr van A. Jordens, *w. k.*	27
Anna Margaretha Mulder, wed. A. van der Laan, *k. kh.*	77
Rebecca Samuel Dimont wed. I. David, *Zeeburg.*	60
Joost Hendrik Brinkman, *l. o. k.*	52
Vrouwtje Samuel, wed. van S. D. Aap, *Zeeburg.*	42
Antje Hase Weijer, wed. van P. Trekhuyſen, *gh. kh.*	30
Hendrina Fremeyn, wed. van Mr. J. Schloſser Beeldſnijder, *w k.*	79½
Maria Geertruida Tribels, *a. kh.*	1
Judith Maria Lammerton, huisvr. van H. Banning, *w. kh.*	62
Dirk van Sonsveld de Roller, *l. kh.*	w. 8
Jacobus Oostendorp, *w. kh.*	1½
Johanna Alida Roozeboom, *k. kh.*	18
Ida Catrina Margaretha van Leune, huisvr. van C. Lieder, *w. kh.*	77

Zondag 23 Januarij

Belia Abraham Berkhof, *Zeeburg.*	w. 5
Helena Staal, *w. kh.*	1
Dorothea van Slooten, *k kh.*	36
Beeletje Eliaſer Levie, wed. van S. Israel, *Muiderberg.*	82
Andries Stammeijer, *k. kh*	63
Maria Eliſabeth Voogt, *w. kh.*	61
Pieter Asſueres van der Sleeden, wedn. van M. G. Vos van Avezaat, *eng. k.*	75
Jan Engelbert Lijfeld, *a. kh.*	28
Albert Kat, *o k.*	52
Jan Drost, *gh. kh.*	24
Johannes Wilhelmus Bux, *k. kh.*	d. 16
Andries Stammeijer, *k. kh.*	63
Maria van Aal, wed. van J. Wilhelm, *n k.*	81
Maria Coute, wed. van P. Roggé, *l. kh.*	80
Johan Ernst Hendrik Spelman, *w. kh.*	52
Maria Catharina ter Horst, wed. G. Muller, *k. kh.*	83

	Jaar.
Louwerens Brag, *w. kh.*	71½
Johanna Heythekker, wed. van J. Nauta, *k. kh.*	76
Rijnier van der Kay, *k. kh.*	w. 8
Clara Willemina Valk van Heert, huisvr. van A. Arens, *a. kh.*	43
Albert Boeſchooten, *k. kh.*	53
Helena Wennin, wed. van D. Gijsbert,	79
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. Grasveld, *k. kh.*	
Claas Ringers, *gh. kh.*	75
Anna Margaretha Willemſen, *a kh.*	d. 8
Anna Maria Ros, *a. kh.*	w. 5
Alida Auber, huisvr. van G. C. de Greuve, *a. kh.*	57½
Maria Wilhelmina van der Horst, *a. kh.*	1 en 2 m.
Cornelis Bogaard.	77

Maandag 24 Januarij.

Eliazer Abraham Coerard, *Zeeburg.*	88
Debora Aron Hoen, *Zeeburg.*	w. 7
Matthijs Johannes Meijer, *a. kh.*	1½
Jan Witmond, wed. M. Piroen, *gh kh.*	82
Anna Eyſen, huisvr. van H. Schreuder, *k kh.*	65
Cornelis van IJſendijk, *k. kh.*	61
Abraham ter Veer, *k. kh.*	w. 7
Cornelis Hendrik Brugman, *w. kh.*	m. 5
Christiaan Keelenbrink, *w. kh.*	1
Magdalena Munter, wed. H. van Temter, *k. kh.*	74
Hendrik Pauwlus Stephanus Mehler, *k. kh.*	2
Wilhelmina Amſen, *k. kh.*	2
Anna Batenburg, *k kh.*	64
Eliſabeth Menu, wed. P. Hanſen, *a. kh.*	80
Jan Rinks, *l. kh.*	m 2
Elizabeth Pijlſteeker, laast wed. J. Geluk, *a. kh.*	55
Jan Westerbaan, *w. k.*	77

Jaar.

	Jaar.
Antonia Volmar, huisvr. van A. Warnink, *k. kh.*	65
Catharina Maria Pieterson, wed. J. Joleman, *a. kh.*	70
Gerrit van der Moolen, wedn. van F. Tas, *k. kh.*	55
Maria Elisabeth Alidia Gertner, *l. kh.*	84
Joseph de Vleschhounderé, *eng. k.*	
Anna Elisabeth Sluis, wed. van D. Cramer, *o. z. c.*	ca 76
Maria Nicolle du Pont, huisvr. van J. B. Duleu, *gh. kh.*	36
Maria Elisabeth Veisnel, *a. kh.*	3
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Jansen, *n. kh.*	
Jacobus Dolwoet, *l. kh.*	1
Anna Maria van Engen, *gh. kh.*	49
Govert van den IJssel, *n. k.*	71
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van W. van der Kolk, *a. kh.*	
Johannes Josephus Sterck, *a. kh*	½
Alida Heyligers, wed. van C. van de Water, *w. kh.*	63
Maria Cicilia Frielink.	4
Maria Louisa Berlie, *k. kh.*	58
Johannes Groeneweg, *w. kh.*	d. 11

Dingsdag 25 *Januarij.*

Nicolaas van Kamphoff, *k. kh.*	30
Moses Judith Rodrigus, *Ouderkerk.*	59
Helena Carolina Berenstrat, *l. kh.*	2
Abraham Joseph Levie Hazemond, wedn. J. Gomperz, *Zeeburg.*	56
Maria Aalewijn, wed. van D. Alkmeijer, *k. kh.*	81
David Fooije, *a. kh.*	w. 16
Jacob Heeres, wedn. van G. Bakker, *a. kh.*	70
Jan Dirk Langenbach, *l. kh.*	57
Johannes Franciscus Smit, *w. kh.*	d. 4
Maria van der Biet, wed. van J. Haar, *w. k.*	72

	Jaar.
Catharina Wiedemeijer, *o. z. c.*	71
David Gaön, *Ouderkerk.*	64
Margaretha Philippina Hamwald, *l. kh.*	18
Elisabeth van der Laan, wed. J. Egmond, *gh. kh.*	50
Steffen Steffens, *l. kh.*	60
Liebba Moses, huisvr. van E. Machielse, *Zeeburg.*	60
Rachel Salomon Mascowette, *Zeeburg.*	8
Anna Maria Smitz, *k. kh.*	5
Maria Elisabeth Maade, *k. kh.*	m. 1
Harmen Freije, wedn. van C. Steffens, *gh. kh.*	67
Francisca Marda, *a. kh.*	49
Elisabeth Graffteede, huisvr. van F. P. Erkelens, *k. kh.*	27
Huybert Caarles, *a. kh.*	46
Sara Manus Schijvenschurder, *Zeeburg.*	8
Jan Philip Werner, *a. kh.*	35
Johanna Kilsdonk, huisvr. van A. Kleune, *k. kh.*	46
Frans Cornel, *a. kh.*	d. 10
Pierre Alix, *l. kh.*	55
Maria Wilhelmina Hendrika Wiezenaar, *l. kh.*	m. 11
Christiaan Meijer, *n. kh.*	2
Arnoldus Herperus, *w. kh.*	67
Barendiena Dinant, *l. kh.*	35
Elisabeth Brouwer, *l. kh.*	19
Antonius Franciscus Schuurkamp, *a. kh.*	11
Gijsbertus Johannes Huesen, *k. kh.*	w. 7

Woensdag 26 *Januarij.*

Clara Hartog Hakker, *Zeeburg.*	w. 3
Anna Christina Bouwer, *l. kh.*	8
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. Meijer, *Zeeburg.*	
Johanna Philippina Frederking, *l. kh.*	d. 4
Roosje Jacob, huisvr. van B. A. Bransman, *Zeeburg.*	28

	Jaar.
Johanna Christina Jansen, huisvr. van J Meijer, *k kh.*	28
Jannetje Stomp, wed. J. H. Meijer, *w. kh.*	76
Lijsje Loen, wed. van H. Vink, *gh. kh.*	60
Adrianus Bastiaanse, wedn. van E. Ligtenberg, *a. kh.*	72
Christiaan Hoijing, *k kh.*	54
Christiaan Stoltenbach, wedn. van J. van Regteren, *l. kh.*	63
Abraham Anthonius Schower, *l. kh.*	m. 5
Margaretha van der Maal, *w. k.*	75
Jan Hendrik Praetorius, *l. o. k.*	ca. 16½
Evertje Kool, wed. van A. Knoop, *k kh.*	74
Maria Brouwer, wed. van G. Tulling, *gh kh.*	60
Cornelis Dionijsius Waarts, *o. z. c.*	5½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Herman, *l. kh.*	
Judik Salomons, huisvr. van Z. J. Baars, *Muiderberg.*	87
Martinus Johannes Kuyk, *w. kh.*	3
Jan Binjamins, *k. kh.*	55
Anna Smit, huisvr. van A. Monrik, *l. o. k.*	64
Arend Victor, *k. kh.*	¼
Daniel Samuel Metz, *Muiderberg*	23
Marjana Salomon Prijs, wed. L. Isaac, *Zeeburg.*	84
Juda Jacob Morts, *Zeeburg.*	66
Fredrik Jacob Schultz, *n. kh.*	68
Geertruy van Bedal, wed. J. van Wagtendonk, *k. kh.*	83
Catrina Meijer, huisvr. van J. A. Kuhle, *l kh.*	80
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. van de Gronden, *l. kh.*	

Donderdag 27 Januarij.

	Jaar.
Elisabeth van Doorne, huisvr. van J. H. Dulvik, *a. kh.*	60
Susanna Catharina Dijkman, *a. kh.*	¼
Cornelis de Boer, *a. kh.*	m. 5
Juliana Maria Charlotta Prola, *o. k.*	8½
Johanna Elisabeth Rompf, *k. kh.*	68
Duyfje David Graveur, dochter van D. J. Graveur, *Zeeburg.*	43
Trijntje Prins, huisvr. van J. Swierink, *w. k.*	46
Adriana van Berkel, wed. van J. Sprangers, *a. kh.*	82
Alida Noorman, wed. van A. Craandijk, *eil. k.*	78
Geesje van Boxen, dochter van W. van Boxen, *w. kh.*	36
Johanna Gontman, wed. van J. H. Blancke, *l kh.*	48
Betje Gerson Spitzer, *Zeeburg.*	3½
Maria van der Keyden, *gh. kh.*	2½
Jacob Smink, *a. kh.*	49
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van W. Meijer, *k. kh.*	
Johan Westhoff, *k. kh.*	2
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. J. van Leeuwen, *Zeeburg*	
Elisabeth Wedewer, *k. kh.*	w. 7
Willem Spijkers, wedn. van A. van Dompselaar.	79 en 2 m.
Johanna Kalwij, *l. kh.*	1½
Helena Cornelia Colet, *a. kh.*	1½
Anna Regters, wed. J. Eekhoudt, *l. kh.*	82
Johanna Willemina Schilt, *a. kh.*	w. 5
Anna Dorothea Tasseron, *w. kh.*	w. 6
Cristina Plakke, wed. van H. Offling,	47
Carel Fredrik Wijsman, *l. kh.*	¼
Jacob Scholten, *eil. k.*	30½
Isak Visser, wed. van N. Jelese, *a. kh.*	68
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. G. W. Meijer, *k. kh.*	
Johan Marteyn Pouwel, *k. kh.*	47

Jaar.

Vrijdag 28 Januarij.

Johannes Bouwer wedn. van H. Hutte, *o. k.* 85 en 2 m.
Johannes Bolkenftijn, *l. kh.* ¼
Simon Noach Ark, *Zeeburg.* 26
Wouter van Esvelt, *a. kh.* 45
Besser Hendrik Arnold, *l. kh.* 21½
Roelof Hendrik Dulman, wedn. van C. Berg, *a. kh.* 73
Helena van Malssen, wed. L. van Veldhuysen, *w. k.* 81
Jan Gootman, *gh. kh.* 54
Anna Maria Malefteyn, huisvr. van R. Bruyns, *l. n. k.* 47
Hendrik Kepper, wedn. van C. van Straalen, *w kh.* 84
Wouter de Roode, wedn. van D. Stadelaar, *a. kh.* 38
Hendrik Heijen, *w. kh.* 9
Elisabeth Kuhll, *k. kh.* 1½
Alexander Brusco, *Zeeburg.* m. 10
Gielis Stern, *w. kh.* 41
Aaltje Hijmans, huisvr. van G. Mellink, *w. kh.* 64
Christiaan Hendrik Willem Ungeur, *w. k.* 48
Anna Alberta van Es, *w. kh.* w. 10
Anthonij Spijker, *a. kh.* 56
Anna Maria Jacobs, wed. W. van Bemmelen, *w. kh.* 64
Pieter Groenendijk, *w. kh.* 53
Jan Nicolaas Haght, *w. k.* 63¼
Pieter Laba Stiede, *l. kh.* d. 10
Jansje Schippers, huisvr. van J. F. Croon. 27
Johannes Akerboom, wedn. van C. Nelland, *sil k.* 78
Jan van Kampen, *a. kh.* 20
Anthonij Oosterman, *a. kh.* 40

Saturdag 29 Januarij.

Niesje Meijer, huisvr. van J. Seket, *o. k.* 62
Jan Pietersen Smit, wedn. van H. Nuwenhuysen, *o z c.* 57½
Maria Elizabeth Mar, huisvr. van J. D. Scholze, *l. kh.* 46

Jaar.

Helena Kuchlien, *l. kh.* 25
Anna Lammers, *l. kh.* d. 3
Hermanus Lammers, *l. kh.* d. 3
Albertus van Kesteren, *l. kh.* 16½
Moses Emanuel Mendelson, *Muiderberg.* 70
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van C. F. Dehlinger, *l. kh.*
Elisabeth van Waarden, *gh. kh.* 44
Willem Joannes Allessie, *a. kh.* 11
Jurrian Jordaan, *l. kh.* 66
Alida van Hamert, wed. E. van Amste, *a kh.* 69
Fredrik Adolf Leenhard, *n z. c.* 62

Zondag 30 Januarij.

Levie Simon Levij Juwelier, *Muiderberg.* 60
Anna Maria Willems, *k. kh.* m. 4
Fredrik Soet, *a. kh.* 73
Alijdis de Leeger, wed. van C. de Heer, *a. kh.* 71
Jacoba Wentz, *w. kh.* 9
Harmanus Jurriaans, *k. kh.* m. 8
Joseph Johannes van Steede, *a. kh.* 40
Margaretha Ulbrecht, wed. van B Siering, *k. kh.* 65
Anna Maria Lemmerhart, wed. C. Kuyper, *k. kh.* 51
Johannes Oosterbaan, *k. kh.* w. 5
Johannes Antonij Schenk, *k. kh.* 66
Pieter Mols, *w. kh.* ¼
Gerritje Hudde, wed. J. van Vlissingen, *w. kh.* 63
Geertruy de Rooy, *l. kh.* m. 10
Andreas Antoni Schreuder, 8½
Johanna Maria Jansen, *n. kh.* 2½
Rachel Ancona, dochter van M. Ancona, *Ouderkerk* 70
Jan Wilhelmus, *a. kh.* w. 13
Antonetta Anna Maria Christoffels, *a. kh.* d. 14
Maria Wilhelmina Lanting, *o. k.* 1
Jacob van Kistder, *k. kh.* 48
Hidde Hendrik Smit, *k. kh.* 2½
Johanna Jacob Tesink, *n. kh.* 66

	Jaar.
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van B. Siemelink, *k. kh.*	
Frans Martijn, *gh. kh.*	85
Hendrik Josland, wedn. van J. S L. Smit, *w kh.*	73
Willemina Gloribus, wed. van J. Smitz, *a. kh.*	91
Geertruy Clasina Slumer, *o. k.*	w. 16

Maandag 31 *Januarij.*

Catharina Smitmans, huisvr. van J. F. van der Bruggen, *l. kh.*	60
Albert Kikke, wedn. van M. de Vries, *a. kh.*	75
Barend Thielmans, *w. k.*	14½
Mourits Verlinde, *a. k.*	20

	Jaar.
Het dood ter wereld gekomen Kind van de Huisvr. van A. Cornelis, *k. kh.*	
Antonj van Weelij, na *Sloterdijk.*	45
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Gerritsen, *l. kh.*	
Wouter Raket, *k. kh.*	w. 5
Johannes Hendrik Potskoke.	28
Catharina Tollenaar, huisvr. van G. van Wildernis, *k. kh.*	25
Elisabeth ter Braak, *a. kh*	78 en 4 m.
Marretje van Wijen, huisvr. van A. Hunne, *a. kh.*	56
Geertruy Vlierboom, *a. kh.*	7 en 5 m.
Anna Bus, *a. kh.*	w. 9
Sophia Viermans, *k. kh.*	62

PUBLIEKE VEILINGEN,

van *Huizen*, zijn in de afgelopen maand Februarij niet gehouden.

Dit onderstaande *Schooner-Schip* is geveild op *Maandag* den 31 Januarij 1814. in het N. Z. Heeren Logement.

Schooner-Schip, (Een extra ordinair Welbezeild) genaamd *Habet*, gevoerd door Kapitein JENS HANZEN, lang over steven 55 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik, op zijn uitwatering, 20 voet 6 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 10 voet. Alles Amsterdamsche maat. *f* 1025, in slag 600. *Mendes da Costa.*

STAAT- EN LETTERKUNDIG
MENGELWERK.

DRIE-EN-VIJFTIGSTE VERVOLG DER BEKNOPTE LEVENSGESCHIEDENIS
VAN
MICHIEL DE RUITER.

De heer CORNELIS DE WIT nam de commisfie aan, verklarende, ter vergadering van Hun Ed: Groot Mog:, dezelve onder den zegen van God almagtig, met alle wakkerheid, ijver en getrouwheid, naar zijn vermogen te zullen uitvoeren. Hier voor bedankt zijnde, werd, op voorstel der Gedeputeerden van *Amsterdam*, met eenparige stemmen van alle de leden, besloten, dat, in gevalle de voornoemde heer DE WIT, staande den togt, aflijvig kwame te worden, als dan het Ruwaard-bailluw- en Opperdijkgraafschap van den lande van *Putten*, op deszelfs zoon zoude overgaan. De dankbaarheid is toch doorgaans een hoofdtrek in 't karakter der *Nederlanderen*.

Tot de verzamelplaats der vloot werd het *Vlie* verkozen, ook de grootste en gereedste schepen uit de *Maas* moesten zich derwaarts begeven, al ware het dat aan dezelve nog vrij veel ontbrake; want het geen hun nog ontbrak zoude binnendoor of buitenom hun toegezonden worden; en immers maakte de geduchte aanval, waarmede de vijanden bedrijgde, dezen maatregel hoogstnoodzakelijk.

Intusschen kreeg de vloot bevel om in *Texel* te verzamelen en niet in 't *Vlie*, dit geschiedde op een zeekundig berigt wegens de streeken waarmede 's lands vloot uit het *Vlie* in zee konde loopen, het geen gemakkelijker uit *Texel* konde geschieden.

Na nog vele verhinderingen, en ook tegenstribbelingen, ondervonden te hebben, geraakte onze held den 9 Mei in zee, en de heer DE WIT kwam aan zijn boord. 's lands vloot, gelijk die nu voor *Texel* was verzameld, bestond uit 12 groote schepen uit de *Maas*, 18 van *Amsterdam*, 4 uit het *Noorder-Kwartier*, 1 uit *Vriesland*, 11 fregatten, 12 branders en 9 advys-jachten; doch welk getal van schepen, binnen weinige dagen, door verscheidene anderen merkelijk werd vergroot, waaruit men weder kan opmaken hoe geducht een zeemogendheid *Nederland* te dien tijde was; en hoe laag hetzelve vervolgens is gevallen. Thans echter mag de ontboeide *Nederlander* hopen, eenmaal weder even geducht ter zeer te zullen wezen.

Na de vloot in drie esquaders verdeeld was, namelijk het hoofdesquader onder onzen held, een ander onder VAN GENT, en een derde onder BANKERT, en na er eene generale order was gegeven, waarnaar men zich, in gevalle van gevecht, zoude hebben te rigten, zond onze held

den kapitein PHILIPS DE MUNNINK naar de *Engelsche Kust*, op kundschap, om namelijk te vernemen naar de *Engelsche vloot*: en na men aanmerkelijke versterking had bekomen, vermaande de Ruwaart alle de hoofd- en mindere Officieren, als mede het gemeen, tot hunnen pligt, op dat zich elk, in de aanstaande bejegening van den vijand, zich naar behooren mogte kwijten: „hij bediende zich," zegt BRAND, „van „ zoodanige redenen die op den kommerlijken toestand van de tegen- „ woordige tijden en zaken pasten. Hij toonde hoe zeer men gehouden „ was, wat hun behoorde en moest bewegen, om ten dienste van den „ Staat, en tot voorstand van 's lands wettige regeering en vrijheid, nu „ alles op te zetten, en de uiterste proeven van manhaftigheid te ge- „ ven; dewijl aan den uitslag van dit eerste hoofdtreffen ter zee, de „ welstand der republiek, de vrijheid en 't welvaren van alle 's lands „ ingezetenen, te eenen male afhing. Hij vergat tevens niet de reden „ van loon en straf krachtig in te boezemen. Ook werd zijne aanspraak, „ van allen die hem hoorden, met een rustig gelaat beantwoord, en „ elk toonde zich wel gemoed en bereid om voor 't vaderland te „ vechten."

Den 13 Mei kreeg men kundschap van de *Engelsche vloot*, waarop de *Nederlanders*, te volgenden dage, naar de *Engelsche kust* zeilden. Den 25 werd reeds een *Engelsch* fregat veroverd. Men vroeg den kapitein van 't zelve waar de *Engelsche vloot* zich bevond; hij betuigde zulks niet te weten; maar te vertrouwen dat dezelve voor *Duins* lag. Daarop zeilden de onzen, als moedige helden, derwaarts, sterken vaart makende, en met het vast besluit van binnen *Duins* te zeilen, en zonder verwijl den vijand met kracht op 't lijf te vallen, ja zelfs zonder lang schutgevaarte te houden, straks aan boord te klampen en te enteren; doch nader bij *Duins* komende, vond men daar geene *Engelsche vloot*; er lagen niet meer dan zes kleine scheepjes. Vervolgens werd in een' gehouden krijgsgraad besloten de *Engelschen* tot binnen *Wicht* te vervolgen, en aldaar aan te tasten; maar omtrent twee uren na 't nemen van dat besluit, kreeg men kundschap, dat zich de *Fransche vloot*, den 14 Mei, beoosten het eiland *Wicht*, bij de *Engelsche* had gevoegd. Men vernam zedert dat ze te zamen sterk, waren 83 oorlogschepen, eenige kleine fregatten en 26 of 28 branders. Hierop oordeelde onze held dat men de schepen van 's lands vloot diende bijëen te trekken, en dan te beraadslagen wat verder te doen stond; dan, de wind stak zoo geweldig op dat men geene hoofdofficieren aan boord konde krijgen; ettelijke schepen werden, met hunne ankers, een groot eind voortgesleept. Deeze noodlottige verhindering een weinig geweken zijnde, kwam de krijgsraad bijëen. In denzelven werd de vereeniging der bewuste beide vloten bevestigd, dus werd gezamentlijk besloten, dat, dewijl des vijands magt, door die vereeniging, zoo aanmerkelijk was versterkt, het voor den dienst van den Staat in geenen deele geraden zoude zijn, in 't kanaal, of bij 't eiland *Wicht*, met de vijanden slag te wagen, dewijl daar voor 's lands schepen, die reddeloos of magteloos mogten worden geschoten, geene havens te bezeilen zouden we-

zen, dan omtrent *Sint Sebastiaan* of *Corunna*, twee *Spaansche havens*, die bijna 150 mijlen van *Wicht* afgelegen waren. Voorts werd besloten de vloot te posteeren tusschen de *Wielingen* en de *Maas*, omtrent 5 of 6 mijlen van den wal, om aldaar de overige schepen van oorlog, die bij de collegien ter admiraliteit gereed gemaakt werden, in te wachten, en daarna den vijand 't hoofd te bieden.

Dit besluit werd aan Hunne Hoog Mogenden afgezonden, en 's lands vaderen toefden ook niet met de uitrusting der nog verwacht wordende schepen te bespoedigen, alzoo dat 's lands vloot welhaast met eenige schepen, jachten en branders, werd versterkt. Eenige dagen later ontving men nog eene nadere versterking; waarna besloten werd eenige van de ligtste schepen, onder den Lieutenant Admiraal VAN GENT, de rivier van *Londen* op te zenden, om te zien of men daar den vijand niet eenige afbreuk zou kunnen doen, doch dat voornemen werd, om gewigtige redenen, nog uitgesteld; wel toonde de Ruwaard een bijzonderen ijver om tegen den vijand aan te gaan; maar onze held raadde zulks voor als nog af; dan te vergeefs, en men had naauwelijks de ankers opgewonden, of er kwam bijna plotselijk een zware dikke mist op, die den dag in een' zwarten nacht veranderde; men kon geen twee scheeps-lengten van zich af zien. De RUITER zeilde met klein zeil, en zich zelven met alle de schepen in gevaar ziende van tegen elkander aan te stooten, moest eindelijk met schieten uit het geschut en musketten, ook met trommelen, sein doen, dat men weer ten anker zoude komen, waaraan ter naauwernood werd gehoorzaamd.

Den 23 Mei kwamen nog 4 schepen, uit *Texel*, bij de vloot. Tegen den avond zag men 9 *Engelsche Konings-schepen*, met eenig klein vaartuig, daar men jagt op maakte; maar de *Engelschen* liepen *'t Konings diep* op, en de duisternis van den nacht belettede hen te volgen; doch men maakte, den zelfden avond, een esquader van 15 schepen en fregatten uit, met 7 advis-jachten, 8 branders en 6 galjoots, onder den Lieutenant-Admiraal VAN GENT, Viceadmiraal EVERTSZOON en Schout bij nacht VAN NES, met last om de gemelde *Engelsche schepen*, met het aanbreken van den dag, straks te volgen, en alle mogelijke afbreuk te doen. De Ruwaart toonde zich zeer genegen om met VAN GENT de rivier op te loopen; maar onze held, en ook de overige Hoofdofficieren, verstonden gezamentlijk, dat hij in een' tijd waarin men de vijandelijke vlooten alle uren te wachten had, van de hoofdvlag niet behoorde af te gaan.

Men ging met zonnen-opgang onder zeil, en 't werd kloekmoedig regt op de *Engelschen* aangezet, die met 11 zeilen, en daaronder 6 of 7 kloeke schepen (de overige waren branders) nog gedeeltelijk ten anker lagen, en sommige dreven in den mond van *'t Konings diep*, pas binnen de gronden. Zij rangeerden zich in goede orde, sein gevende, als of zij VAN GENT wilden afwachten; doch ziende dat het regt op hen aanging, namen zij de vlugt, en liepen met een voorvloed en ruimen wind de rivier op. De onzen volgden hen onversaagd en in goede orde, en met zoo veel spoed als mogelijk was, in de gronden; maar toe men

voorbij de middelplaat en houten bakens was gepasseerd, liet VAN GENT de roode vlag waaijen, tot een teeken dat elk zijn best moest doen met jagen en aan boord klampen: dan de *Engelschen* wachten hen niet af; al loopende schoten zij achter uit op Kapitein LONK, die de voorste der *Nederlanders* was, en zonder een schot te doen, zijn best deed om een van hun aan boord te komen. Men joeg hen tot digt onder 't kasteel van *Charnesse*, achter 't welk nog 2 groote schepen ten anker lagen, ook waren nog een groot fregat met 2 kitsen bij hen gekomen; doch zij zetteden zich alle te zamen digt achter het kasteel, 't welk, sedert de *Hollanders* het hadden bemagtigd, in zulk een' staat was gebragt en met zoo veel zwaar geschut voorzien, dat VAN GENT oordeelde aldaar geen voordeel te kunnen behalen, al waarom hij de rivier weder afzeilde, en met de zijnen weder bij de vloot kwam, die ten zelfden dage andermaal versterking bekwam, bestaande in 3 oorlogschepen, 5 branders en 2 snaauwen.

('T vervolg hierna.)

DE VRUCHT DER LIEFDE

van

EEN' VADER VOOR ZIJNE KINDEREN.

(Tweede vervolg.)

Alzoo, mijne waarde kinderen, heb ik dan getoond, dat het *licht*, de *geest*, de *genade* en de *waarheid*, niet zijn dan een zelfd beginsel, aan het welk men onderscheidene namen of woorden toekent, ten einde daardoor de eeuwige almagt in een helder daglicht te stellen: 't is het goddelijk beginsel 't welk *in* u is zonder *van* u te wezen; maar het welk van God is, zoo danig als het zich bekend gemaakt of vertoond heeft in de dienaars van Hem onder het oude verbond; een licht tot ontdekking en oordeel. — *Genade*, beteekent de vrucht der liefde van God voor ons. — *Waarheid* doet den mensch zijn' waren staat zien, en brengt hem terug van zijne verdoolde heid; zoodanig dat gelijk *duisterheid*, *dood*, *zonde* en *dwaling* niet zijn dan eene zelfde zaak, *licht*, *geest*, *genade* en *waarheid*, mede niet dan eene zelfde zaak zijn.

Zie daar, kinderen, het geen CHRISTUS op aarde gebragt heeft, ieder, man of vrouw, ontvangt een gedeelte daarvan, toereikende om zich te besturen, en het geen de vrienden van alle andere gemeenten onderscheidt, is dat zij den zelfden weg volgen welke hun verwijdert van de valsche eer, van de begeerten en de vermaken der wereld. Och mijne lieve kinderen! dit is de parel van waarde; ontdoet u van alles om denzelven te verkrijgen; en zoo gij dien eenmaal verkregen hebt, staat er nooit weder van af; want dat zoude u geheel wereldsgezind maken. Dit is het zuurdeesem des evangeliums, hetwelk u moet vernieuwen; dat uw ligchaam en uwe ziel moet heiligen, en u bekwaam moet ma-

maken tot den dienst van God, uw eeuwigen vader, en voor uw eeuwig geluk; ja, mijne kinderen, dat is het goddelijk en onbedervelijk zaad van het koningrijk der hemelen, het welk waarlijk de wedergeboorte van den mensch baart, en christenen vormt naar 't harte van den Zaligmaker. Ontvangt het dan in uwe harten; maakt er plaats in voor het zelve, op dat het wortelen schiete, en gij vruchtbaar moogt zijn voor God in goede woorden en werken. Naar gelang gij aandachtig zijt op zijn licht, en zijnen invloed, zult gij bekwaam zijn om te onderscheiden den geest der wereld, het zij in u-zelven, het zij in anderen, onder welke gedaante dezelve ook moge voorkomen; zijne werkzaamheden; zijne verleidingen zult gij leeren kennen, en de strikken die hij spreidt om de ijdelheid, de gierigheid, de wraak, de onreinheid, de schijnheiligheid in u op te wekken: door dat licht zult gij de wereld, en den geest der wereld onder alle deszelfs gedaante kunnen beoordeelen; zult gij zien, zoowel als ik het zie, dat er vele dingen zijn van welke gij afstand moet doen; dat er veel te lijden en veel te verrigten is: gij zult zien dat er noch kracht noch deugd is, dan in het licht, den geest, de genade en de waarheid van CHRISTUS, om u behoorlijk in deze wereld te gedragen, langs den weg die naar Gods eere en uwe eeuwige gelukzaligheid leidt. In de leerstellingen der kerk zult gij kunnen onderscheiden het geen van den hemel komt, en het geen zijne oorsprong op aarde heeft genomen; het geen 't werk van God is, en het geen door de menschen is uitgevonden en ingesteld; in den dienst het geen uit den geest en de genade van den Eeuwigen is, en het geen geboren is uit de inbeelding en de practijk der menschen, en niet dan door dezen is ingesteld; gij zult onderscheiden den oorsprong, den aard, de teekenen en de vrucht van den waren dienst, in onderscheiding van die van den valschen; gij zult leeren onderscheiden 't geen uit het vleesch is; welke eerbewijzing van God zelven komt, en welke van hier beneden is, namelijk van de menschen, van de bedorven menschen, door de wereld in 't algemeen zoo zeer bemind, en waarvan JOH: 5 vs. 44. wordt gesproken, alwaar gij leest: „ Hoe kunt „ gij gelovèn, die gij eere van malkanderen neemt, en de eere die van „ God alleen is niet zoekt?" Gij zult kunnen onderscheiden de slechte gezelschappen die goede zeden bederven; de verzoekingen waaraan te veel gezelschap en te veel bezigheden bloodstellen, en het gevaar van vriendschap te maken met de bedorvene wereld, in welke wij leven. Gij zult zien dat de getuigenis die de Almagtige aan onze arme geloofsgenooten geeft, betreffende den godsdienst, de waarheid in hunne gesprekken, de eenvoudigheid in hunne kleeding, hun huisraad, hun voedsel, van den beginne aan, eene ware hemelsche getuigenis is van zijnen wil, van zijne werken, en van de gunsten welke Hij der wereld in deze laatste eeuw heeft bewezen, als waarin wij den tijd van de eerste kerk zien herleven. En kinderen, uw vader, die u een hart vol teederheid toedraagt, bidt God om u bij dien gelukkigen staat te bewaren, en beveelt u op uwe hoede te zijn, om dat geloof en de waarneming van die heilige getuigenis niet te verlaten. Beschouwt het dan als eene groote gunst van God, en eene eere voor u, geboren te zijn van ouders, die geloofden

niet te veel gedaan te hebben, met de hun waardigste zaken te verlaten; die alles gedaan en geduld hebben, om zich aangenaam te maken bij God, en om onder hunne nakomelingen te vereeuwigen het getuigenis van hunne liefde voor die inwendig dierbare waarheid.

Ik beveel u ook, lieve kinderen, het aandenken te bewaren dier waardige voorouders, welke in den wijngaard des Heeren gearbeid hebben; bewaart de geheugenis van alles wat gij van deze heilige voorwerpen hebt hooren zeggen, of zelven in hun hebt waargenomen, betreffende hunne wijsheid, hunnen godsdienstijver, hunne menschlievendheid, hunne werken; betreffende het geen zij geleden hebben, en van hunne uitmuntende teederheid voor u, op dat uwe kinderen, na u, mede die geheugenis bewaren: maakt dezen daartoe deelgenooten van alles wat gij hebt gehoord, gezien en gekend van de dienaars van God, en van den voorspoed zijns werks; op dat, door onder hen die opbouwende overlevering te bewaren, zij zich mogen beijveren om die heilige voorbeelden te volgen. Bovenal mijne lieve kinderen; laat niet af van de gewoonte om u met het volk van God te vereenigen, zoo als sommige eertijds de gewoonte hadden, en ook eenigen nog hebben; vooral met de jonge lieden, en die der kinderen van onze vrienden, bij welken de liefde voor de wereld nadeel toegebragt zoude hebben aan de liefde tot God en tot de waarheid, en hun verkoeld zoude hebben. Maar vooral, kinderen, woont, zoodra gij den behoorlijken ouderdom, en de vereischte bekwaamheid daartoe hebt verkregen, met geestdrift bij, die vergaderingen, welke zamenkomen om God aan te bidden, en om de zaken van zijne kerk te regelen; en dat zulks niet geschiede ter oorzake van nieuwigheden, of om van anderen gezien te worden; maar om uw geweten te bevredigen; uit ware liefde en vrees voor God uwen schepper; om u van uwen pligt te kwijten, en om Hem openlijk uwe hulde toe te brengen. Hebt ook zorg voor het geven van goede voorbeelden, door ten geschikten tijde in de vergaderingen te verschijnen, en u in dezelve ernstig en godsdienstig te gedragen. Laat het u in dezelve niet vervelen, zoo als in vorige tijden, eenigen den sabbath te lang vonden; maar dat uwe oogen steeds gevestigd zijn op Hem dien gij in dezelve komt dienen en aanbidden; en denkt, terwijl gij Hem uwe hulde toebrengt, dat het uw schepper, dat het de Almagtige is dien gij huldigt, en Hij zal u verkwikken en vergelden; want gij zult uit die vergaderingen vertrekken met het teeken en zegel van zijne liefde, van zijne genade, en van zijnen zegen.

(*Wordt vervolgt.*)

VERZAMELING VAN

ZINRIJKE EN LEERZAME SPREUKEN.

Eerste twaalftal.

1.) Het is veel beter biddende te sterven dan lasterende te overwinnen.

2.) Iemand van dwaasheid te overtuigen is de gereedste weg om hem wijs te maken.

3.) Gelukkig geweest te zijn noemt men eene ellendige zaak; maar die op God vertrouwt is gelukkig in 't midden van alle zijne ellenden, en kan met den onverschrokken' LUTHER zeggen: *Laat hem ellendig zijn die ellendig kan wezen, ik kan het niet zijn.*

4.) Sommige vrienden zijn gelijk de zwaluwen, die, zoo lange het zomer is (*) ons bijblijven; maar des winters (†) vertrekken.

5.) De beste zeden en beschaafdheid zijn, dat men als een ongenoodigde gast in het klaaghuis verschijnt.

6.) Een welvoegelijk oogmerk is het sieraad en de bevalligheid van alle onze ondernemingen.

7.) Droefheid tot droefheid te doen, is door droefheid verslinden; maar die gedraagt zich regt in beklag en droefheid, die tracht de droefheid te doen verzwolgen worden door vreugde.

8.) Ingehoudene droefheid is gelijk een besloten vuur, 't welk te heviger brandt en woedt.

9.) Wanneer 't in het hart de hoogste vloed van droefheid is, zal het weenen eene ebbe maken, welke veel van dat water der benaauwdheid, gereed om den geest te overstelpen, door de sluizen der oogen zal uitlaten.

10.) Gelijk haastige toorn, zoo is ook schielijke droefheid eene soort van razernij: en gelijk een verstandig geneesheer geen geneesmiddel zal ingeven staande het overval, zoo dient ook, met troostmiddelen, gewacht te worden tot ligchaam en gemoed een weinig tot stilstand gekomen zijn.

11.) Een snapachtige vertrooster is eene nieuwe kwaal voor eene zieke, en ontijdige raad is eene wonde in de plaats van een pleister; eene pijniging in de plaats van eene koeling voor een' lijder.

12.) Geene reden voor de zaken te vinden ontroert; maar het gemoed krijgt verlichting als het verstand licht ontvangt.

(*) *Zoo lange onze voorspoed, rijkdom, en ons uiterlijk genoegen duurt.*

(†) *Wanneer ons ellende, droefheid, armoede en ziekte overkomen.*

Tweede twaalftal.

1.) Veelheid van droefenisse veroorzaakt schaarsheid van woorden.

2.) Het missen van 't geen men hoopt kwelt zoo zeer als het verlies van 't geen men bezit.

3.) De hoop op voordeel kan sommiger gemoederen in allerlei gestalten brengen.

4.) Het verlies van de verwachting is meer dan het gebrek aan de verwachte zaak.

5.) Omstandigheden zijn geene oorzaken, en alhoewel de gewrochten in den tijd worden voortgebragt, werkt echter de tijd zelf de gewrochten niet.

6.) Het is eene gewisse waarheid, dat die de zonden en zijne lusten wil opvolgen en dienen, bijzonderlijk die van hoogmoedig anderen te verdrukken, eenen harden meester dient, die hem moede maken en afmatten, ja ten laatsten de dood hem tot bezoldiging geven zal.

7.) De tong geeft zwaarder wonden dan het zwaard, het welk niet meer dan het vleesch kan treffen, daar de tong den geest verwondt.

8.) Het gevoel van ellende vermindert zeer veel, wanneer men niet weet dat men ellendig is.

9.) Dikwijls is het sterven slechts eene korte verdrukking; maar veeltijds is de verdrukking een lang aanhoudend sterven.

10.) Het is beter te leven, zoo lange men voor God werkzaam is, dan dood te zijn, alhoewel men de voornaamste ware.

11.) Het zoude eene benaauwdheid boven alle benaauwdheden zijn, te *moeten* leven, en dan niet te kunnen sterven.

12.) Het is voor de natuur eene groote kwelling, afgehouden te worden van iets dat zij verlangt, hoe verderfelijk het ook voor haar zij.

(*Wordt vervolgd.*)

FRAGMENTEN.

Het oogenblik welk de ontbinding van een magtig rijk vooraf gaat, heeft iets verschrikkelijks en indrukwekkends. Ieder hunner die hetzelve aanvallen, een afzonderlijk doel bejagende, geeft eene eigene rigting aan zijne bewegingen.

De doortogt van de eene regering tot de andere is eene engte, moeijelijk door te komen.

Halve maatregelen zijn verkeerde maatregelen, en doen de rijken verloren gaan. Dit geldt in een' nog veel sterker zin, wanneer men van

zamenzweeringen spreekt. Wanneer men dezelve onderneemt, dan verbindt men zich, om die geheel en al ter uitvoer te brengen, of te sneven, dewijl het uitgemaakt is, dat de zegepraal alleen de misdaad daarvan kan uitwisschen.

Het is dus, dat de Voorzienigheid behagen schept, om aan de wreedste plagen eenige genoegens te verbinden, ten einde ons daardoor te doen zien, dat, op het oogenblik zelf, waarin hare regtvaardigheid ons treft, hare barmhartigheid wel verre is van ons te begeven; en dat zij hare kastijdingen, minder naar hare gestrengheid, dan naar onze zwakte, afmeet.

Gelukkige beguicheling der verliefden! De vermaken, hun door de wezenlijkheid geschonken, wegen zij dezulken op, waarmede uwe verblinding, o liefde! hen misleidt? Ach! hun uwen betooverenden blinddoek af te rukken, is hen van meer dan de helft des geluks te berooven!

Van hoevele vooroordeelen een volk zich ook ontdaan hebbe, het blijft aan 't zelve moeijelijk, zonder smart een voorhoofd te beschouwen, waarvan de kroon is afgerukt.

Er zijn geene verdrietelijkheden, welke het lezen niet verzacht; waarvoor de beoefening der wetenschappen genen troost aanbiedt.

De geschiedenis geleidt mij tot de verborgenheden der kabinetten, en tevens tot de geheimen van het menschelijk hart. Hier zie ik de volken, stilzwijgend, geknield voor de bloedige geesselroede van DOMITIAAN; daar, eene gistende menigte, vliegende van den wenk van MASANIËLLO; elders, millioenen krijgslieden, door kruid en lood vermoord; nog verder eenen verblinden hoop, bedrogen, verminkt door dweepzuchtige en bijgeloovige priesters; overal zie ik de volken als ellendige speelballen van de willekeur der vorsten, van den hoogmoed der twistgezinden, van den trots der veroveraren. — o. God! zoudt Gij dan slechts den mensch geschapen, en de oprigting der maatschappijen vergund hebben, om haar ten prooi te geven aan de hartstochten eener bedriegelijke en strafwaardige minderheid!

Het is door middel eener voegzame gestrengheid, dat men de magt verkrijgt om regtvaardig, en het regt om goedertieren te zijn.

Wonderbare aaneenschakeling der menschelijke lotgevallen! De pogingen die men aanwendt om hunnen loop te stremmen, geven hun meer kracht en meer snelheid. Even zoodanig vertoont zich een geweldige stroom, waaraan de zwakke kunst hare slagboomen wil tegenstellen: dezelve verbrekende door zijne hevige schokken; die wegslepende in zijne snelvlietende wateren, vermeerdert hij zijne springkracht, en drukt hij zijne loop nog verschrikkelijker beweging in.

Hoogheid van afkomst, gezach der troonen, majesteit der opperste magt! Gij zijt dan in der daad slechts glinsterende hersenschimmen, slechts verleidende beguichelingen! Gelijk aan die ingebeelde paleizen, door de zamengepakte wolken op het einde van den dag, gevormd, welke de stralen der ondergaande zon met duizende vurige stippen doet schitteren, maalt onze verbeelding u met de rijkste kleuren; maar de verwoestende adem der omwentelingen doet weldra uwe verblindingen ophouden.

Dikwijls heb ik met de wijsgeerende nietigheid der menschelijke grootheid bespiegeld. Van de verheven geschriften van YOUNG doortrokken, heb ik mij altijd verbeeld, dat op dezen drekhoop, welken men de aarde heet, de koningen niet anders waren, dan zwakke stroohalmen, afgescheiden van de schoof, waaruit de menschheid is zamengesteld, en die meer dan deze schitteren, om dat zij meer door de zon beschenen worden. Ik heb de geschiedschrijvers beoefend; sedert langen tijd heb ik voornamelijk die allen herlezen, welke de omwentelingen der rijken hebben beschreven. Van de bloeddorstige wetten van DRACO; de fijn uitgeplozene strafoefeningen door PHALARIS uitgedacht; van het bandeloos bestuur der dertig tirannen van *Athenen*, tot op de dwingelandij van LODEWIJK *den elfden*, vromer en bloediger gedachtenis! heb ik de gallerij doorlopen der dwingelanden, der staatzuchtigen, der partijzoekers, der volksverleiders, der koningen die de aarde hebben verwoest; ik heb mij moeten gewennen aan de beschouwing der staatkundige omkeeringen van het heelål, beurtelings ten prooi van misdaad of list. Hier zag ik de volken, zonder breidel, door hartstogten tot de ondeugd, door losbandigheid tot slavernij gevoerd; daar overweldigers, die de kinderen der natuur, even als een verachtelijk gedierte, opsloten; hunne hoofden op prijs stelden, en dezelve uit wreedheid, of om tijdverdrijf, lieten afslaan; in één woord, de handelingen van dit ongelukkig geslacht zijn mij, in alle opzigten niet minder bekend, dan de gedenkwaardigste vuurvlammen, dan de uitbarstingen der vuurspuwende bergen, dan de beruchtste aardbevingen, dan de vermaardste schipbreuken. Mijn hart moest onaandoenlijk, mijn oog droog blijven, bij de vertooning dezer zoo groote en zoo gewoone onheilen. Intusschen, welke kleinmoedigheid voel ik mijn oog bevochten, voel ik mijn hart vaneen rijten, op het oogenblik dat ik het oorspronkelijke dezer donkere tafereelen ga aanschouwen, waarvan ik, tot nu toe, slechts de kopij gekend had, enz. enz.

Zou de omwenteling niet welligt een stormweder zijn, welk gelijktijdig den verwoestenden bliksem, en den vruchtbaren daauw aanvoert? Wee het hoog gebergte! wee de trotsche paleizen! wee de kruinen der oude eiken! wanneer het stormt. — o Eeuw der zeden en der dwaasheid; der wijsheid en der dooling; der heldhaftige deugden en der ongehoordste misdrijven! Gelukkig hij, die eens de vruchten smaken zal, welke de vuurspuwende losbarsting van uwen vaneen gereten grond belooft! Gelukkig vooral hij, die, de weldaden genietende, geen ooggetuigen zal geweest zijn; niets zal geleden hebben van derzelver menschenmoordenden oorsprong!

Wie weet niet, dat gevoelige zielen, aan zwakke karakters eigen, natuurlijker wijze tot geheimzinnigheid overhellen, en dat één der voordeelen van den godsdienst is, om wezenlijke vertroostingen te storten in de harten, welke zoo gelukkig zijn van aan zijne hersenschimmen geloof te slaan? Ach! de koele beschouwingen eener wijsbegeerte, die de natuur ontbindt, of ontleedt, zullen die ooit opwegen tegen de aangename beguichelingen, welke haar door wonderwerken bezielen, met geheimenissen omhullen, en de eenvoudige harten en ligtgeloovige geesten overvoeren in het betooverend gewest der verdichtselen en des geluks!

—— —— Helaas! wilde de hemel dat de mensch nooit deze bedwelmende en kwellende hartstogt, de liefde, hadde leren kennen! Met eene ftreke de hand rukt zij hem het hart uit den boezem, om het te verpletteren; zij geeft hem reuzenkrachten, op dat hij zich zelven afmatte; zij belooft hem den geheelen hemel, en, wanneer het hart zich ontfluit, om dien te ontvangen, dan ftort zij den bitterften alfem in hetzelve.

—— —— Zoo oefent de eenvoudige brave mensch de deugd uit, terwijl de wijsgeeren, met de vijandelijkfte bitterheid, over de gronden der deugd twisten.

De mensch moet eene misdaad flechts beweenen; want die begaan te hebben is alleen ellendig; de tijd geneest al het overige, of het graf bedekt het.

Eenmaal in zijn leven in fchulden te fteken, kan dikwerf goede gevolgen hebben; men leert daardoor het gewigt zijner bezittingen, en de waarde van het geld des te beter kennen; ook leert men zijne vrienden en vijanden kennen, en nieuwe takken tot genering bij de hand vatten; en men kan nog, wanneer men de gefchiedenis van zijn' ondergang niet geheel vergeten is, de kunst uitoefenen van op een' ander' tijd wijzer te zijn; maar hij die voor de tweede maal, door zijn eigen fchuld, in dezelfde verlegenheid geraakt, is, zoo God hem niet bijftaat, voor de zedelijke en burgerlijke wereld verloren.

Het fpel kan, als fpel aangemerkt, in zijn natuur geen voorwerp van verlangen worden, 't is enkel het middel ter bereiking van een ander doel. Het ware de erbarmlijkfte dwaas, van wien men, met grond, zoude kunnen zeggen, het is enkel de liefde tot het fpel, en de bloote wil om te fpelen, welke hem aan de fpeeltafel lokt. Wat is, wanneer men alle fpelers gadeflaat, het eenige dat zij zoeken? De klasfe der genen die uit honger fpelen, de *cavaliers d'industrie*, zijn maar zeer zeldzaam; wat anders is hun doeleinde dan geld? Het fpel is flechts een middel hiertoe; het zijn geen fpelers, maar financiers. Spelers, in den eigenlijken zin van het woord, zoeken niet anders dan tijdverdrijf, en daardoor vergenoegen. Men neemt niet zelden de hebzucht en geldbegeerte voor de magnetifche kracht van het fpel, daar men, wanneer men de proef nemen wilde, en een' ijverig fpeler laten kiezen, of hij liever honderd dukaten op den weg wilde vinden, of dezelve aan de fpeeltafel winnen, hem het laatfte zou zien kiezen. *Het ligt nu eenmaal in onze natuur, dat wij, in al het geen onzen geest en ons ligchaam genoegzaam werkzaam doet zijn, zonder een van beiden te zeer te vermoeijen, genoegen vinden.*

Allerlei fpellen houden den geest en het ligchaam in beweging, het een meer en het ander minder: het kaartfpel vereischt overleg en beoordeeling; ook wel fcherpzinnigheid en list, zoo als *l'ombre*, *quadrille*, *piquet* enz.; fomtijds flechts enkele opmerkzaamheid, zoo als *fahro*.

vingt-un, en verdere hazardspelen. Alles wat het verstand daarbij doen kan bestaat daarin, dat men ter bekwamer tijd beginne en uitscheide zijn spel te forceren, en terug te houden weet; en zijne inzetting, wanneer zij, zoo als behoort, willekeurig is, zoo weet te verdeelen, dat men van de luimen van het geluk nut trekke, en nimmer door een alleronvoorzienst ongeluk, geheel verslagen kunne worden. Eene dergelijke opmerkzaamheid grenst zeer na aan eene mathematische berekening. Men moet derhalve onverschillig en zonder aandoening spelen; want deze verstandige oplettendheid doet bij het fahrospel veel meer af dan de keuze der kaarten; immers het lot van dezen hangt enkel (gesteld dat men met een eerlijk speler te doen hebbe) van het geval af; want offchoon de zeven dertien maal verloren hebbe, is het daarom niet zeker dat zij de veertiende maal zal winnen, wijl de veertiende met de dertien vorigen in geen het minste verband staat, enz.

Het is geen wonder dat dikwijls 't beste brein het schoonste voedsel voor den geest achter laat blijven, en het *spel* vóórtrekt; want het verlangen om ligt en toch echter sterk genoeg werkzaam te kunnen zijn, is het geen de grootste genie met de armzaligsten domoor gemeen heeft, en juist het spel kan hen bevredigen. Dat men om geld speelt, komt da ruit voort, dat de loop van het spel alsdan meer belangrijk wordt, en dus ook meerder bezig houdt. Hoe hooger de som is welke op het spel staat, hoe meer het spel aanschouwer en speler interesseert, wijl eene hooge som een allezins opmerkelijk voorwerp bij ieder een is. Daar komen ook nog verscheidene dingen bij, welke den liefhebberen bij het spel bezig houden, even zoo ontelbaar als de zwakheden zijn, welke daarbij voedsel vinden. Geloof mij, onder de honderd spelers zijn wel zestig welke door bloote ijdelheid aan de fahrotafel gelokt worden; deze wil voor een man gehouden worden die elk tijdverdrijf mede bijwoont; een ander voor een man die geld heeft; een ander voor iemand die het spelen als een familiair tijdverdrijf exerceert; een vierde speelt om zich te kunnen beroemen, dat hij hier of daar zóó of zóó hoog gespeeld heeft; een vijfde speelt om dat het geheele gezelschap speelt, enz. — Komt hier dan de begeerte om te winnen nog bij, welke gewoonlijk op den achtergrond loert, zoo is het ligt te verklaren waarom een driftig speler zoo bezwarelijk te genezen is: hoe meer driften zich met de speelzucht vereenigen, des te heviger wordt zij. De bloedrijke menschen zijn de driftigste spelers, wijl zij eene menigte groote en kleine behoeften hebben, die zich door het spel laten bevredigen; in de eerste plaats willen zij verstrooid, dat is, door onderscheidene voorwerpen, in den kortst mogelijken tijd, geketend zijn.

Den handwerksman, den koopman, den rentenier, den staatspersoon, en tallooze klassen van moeijelijke bedieningen, ja zelfs den geleerden, die dikwijls de grootste langwijligheid bij zijne wetenschappen ondervindt, vergeef ik het van harten wanneer hij eenmaal, naar gelang zijner beurs, tijdverdrijf aan de fahrotafel zoekt; maar nooit vergeef ik het den kunstenaar of den arts, wijl ik altoos bij mij zelven denk, hunne kunst en wetenschap moet zoo magtig uitgebreid zijn, dat hun het kaart- of dob-

be-

belfpel walgen moet. Een' arts dien ik eenmaal aan de fpeeltafel gezien heb, vertrouw ik mijn' hond niet meer toe om te genezen, en de kunftenaar moet het mij vergeven dat ik hem voor een' kladder houde: ik geloof gaarne dat het vooroordeel zij; maar het heeft zich bij mij diep ingeworteld enz. enz.

DE ETNA HET BEELD VAN EEN TIRAN.

De etna heeft uitwendig een ontzagverwekkende en majestueufe gedaante; hij fchijnt pogingen te doen om zich achtbaar te maken, door den luister waarmede hij zich omringt: zijn kruin is fteeds overtogen met eene donkerheid; hij wafemt onophoudelijk een doodelijke damp uit; allen die de oorzaak daarvan kennen, vervult hij met fchrik en angst, en hij geeft blijken dat zijn binnenfte niet zoo angftig is, als zijn uiterlijk voorkomen wil doen gelooven. Een heimelijk vuur doet zijne ingewanden kooken. Dikwijls in beweging gebragt door dit vuur, welk hem verteert, doet hij een akelig gebrul hooren; hij fchudt; alles rondom hem fiddert; de damp verdikt en verdonkert; met denzelven verfpeidt zich de vrees. Gelukkig hij die zijne woede kan ontkomen; die hem nimmer zoo van nabij nadert, dat hij gevaar loopt van door de heete uitwerpfelen, die hij op alles wat hem omringt uitftoot, verzwolgen te worden. Weldra braakt hij uit het geen hem hinderde, en deze gloeijende ftoffen bedekken de vruchtbare voren die hem ten fieraad verftrekten; zoo verre zijne vernielende ftroomen vloeijen, verfpeidt hij verwoesting en onvruchtbaarheid. Eindelijk bedaart hij; maar de verftandige ftelt geen vertrouwen in deze bedriegelijke kalmte; nog aanfchouwt hij de fpooren zijner vernieling en nadert hem niet, dan wanneer hij er toe genoodzaakt wordt, of zijn pligt er hem roept, en dit gefchied altijd met angst.

——— ——— ——— Indien een dweper mij kwame vertellen: „ Deze be„ grippen (die nopens de *Heidenfche goden* en *godinnen*) zijn van eene „ hemelfche afkomst; zij behelzen de gefchiedenis der Goden, aanbid en „ onderwerp u ftilzwijgende," zou ik hem te gemoet voeren. Ik ben veelmeer overtuigd dat mijne rede van den hemel afkomftig is, dan dat er uwe belagchelijke fprookjes uit zijn afgedaald; zij is het bovenal die zich in mij moet laten horen, en die ik in alles moet eerbiedigen. Ik houde het niet voor de ftem der Goden, indien het geen die ftem mij verkondigt, door mijn hart wordt verworpen; indien ik zou bloozen als ik moest nazeggen het geen ik mij verbeeld hem te hooren voordragen. Zoo ik het hoofd der *Grieken*, niet verre van *Aulis* vergaderd, geweest ware, en COLCHAS hadde mij, uit naam der Goden, komen beveelen, mijne dochter op hun autaar te flagten, om een' gunftigen wind te verkrijgen, zou ik een begin gemaakt hebben met de opoffering van den ontmenschten priester, die mij een' kindermoord durfde vergen, en wel in den naam der Goden, die hij onteerde. Ik bewonder dien Ko-

ning van *Egypte*, die afstand deed van den troon, verklarende dat, dewijl de Goden eene onregtvaardigheid van hem vorderden, zij niet langer begeerden dat hij koning zoude wezen; maar hij zoude verstandiger geredenkaveld hebben, als hij gezegd had: hij dien ik wierook, beveelt mij eene onregtvaardige daad; ik moet derhalve hem niet langer dienen, hij kan geen God wezen.

Een mensch zonder God of Godsdienst, zonder eeuwigheid of zedelijke beginsels, die naar de inspraak van het vernuft handelt; uit laag zelfbelang, wanneer hij daardoor bevoordeeld werd, lagchende eene geheele wereld in wanhoop zien verzinken, is niet afschuwelijker, niet gevaarlijker dan een dweper met verstand en doorzigt; doch nog met vele vooroordeelen omzwachteld, die er zich geen geweten uit maakt om schreeuwende willekeurigheden te begaan; zijne strengheid zelfs tot gruwzaamheid te doen overslaan; het welzijn van menig mensch aan zijne luimen op te offeren, en zich van gebreken vrij te wanen. — De Godverloochenaar en de dweeper, die beiden de zedelijke beginselen en een eeuwig regter lochenen, wegen beiden even zwaar in de weegschaal der zedelijkheid, en zijn beiden even gevaarlijk voor de maatschappij. Beide zonder gevoel van hunne verhevene waarde als mensch, hechten zij even listig hun spinneweb, en weten de aangenomene vooroordeelen aan hun laag eigenbelang ten nutte te maken; beiden rooven en dooden zij hunnen medemenschen op eene schijnbaar eerlijke wijze; beiden hebben geene liefde voor God; de eene gelooft er niet aan, en de andere zoekt hem te misleiden door gebeden en missen, en reinigt zich, in den tempel van de zonde, die hij buiten dezelve beging.

De buitengewone pracht der grooten spreidt in de harten van het volk even zoo veel vrees als hunne magt.

Vriendschap en liefde zijn het eigendom van den mensch. — Zij deelt derzelver genoegen niet met de dieren, — ja zelfs niet met de engelen. — Vriendschap en liefde ontstaan uit de vereeniging van de aardsche en Goddelijke natuur die in ons is, en doen het menschdom zijne regte waarde gevoelen. — Liefde en vriendschap doen ons braver, vertrouwelijker en gezelliger op de wereld rondwandelen; — ook zelfs als wij op doornachtige wegen treden, kwetsen de doornen ons minder; ja ook de wildernis schijnt ons minder woest te zijn, in de schemering, waarin de verrukte verbeelding ons dezelve voorstelt.

Wederzien! wederombelzen! heilige, goddelijke tooneelen in het menschelijke leven! gij maakt de aarde tot een hemel; want, gewis, ook daar is wederzien een der edelste genoegens. — Lijden en smart bestaan niet meer, wanneer gij de duistere streeken met de stralen van uwen zachten luister verlicht; de tranen van het oog des pelgrims afdroogt.

OPLOSSINGEN *der* OPGAVEN, *gedaan in ons* 9de Ds. 4de stuk, *voor zoo verre weder als wij dezelve bij elkander hebben kunnen brengen. De aanteekening van de namen der heeren Opgeveren hebben wij niet gevonden.*

LOGOGRYPH.

SLANG; opgegeven door...... — Gevonden door de heeren, W. T. Bain, J. F. Hollerman, J. Brans *Wz.* W. Sijpestein en Wopke Brouwer, A. Terwogt te *Harlingen* (in een tweeregelig versje), Feider.

LOGOGRYPH-CHARADE.

ROTTERDAM: voorgesteld door..... — Gevonden door de heeren A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen*; F. C. Klingenspoor (in een tweeregelig versje); Feider, J. Brans *Wz.*, J. F. Hollerman, W. Sijpestein en Wopke Brouwer, W. F. Bain; L. J. Hoebé. — De heer J. A. E. zegt:

Dat ge otter, rot *en* ot *en* tor *en* rotte *en* re,
Ook dam *en* Da, *mijn waarde vrinden,*
In 't deelwoord ROTTERDAM *kunt vinden,*
Gelooft gij zeker, en ik meê.

CHARADES.

1.) VADERLAND; opgegeven door ...... — Ontraadseld door de heeren, W. T. Bain, J. F. Hollerman, J. Brans *Wz.* A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen*; Feider; L. J. Hoebé.

2.) MAAN; voorgesteld door..... Gevonden door de heeren, A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen* (in een tweeregelig versje); J. Brans *Wz.*; J. F. Hollerman, W. Sijpesteyn en Wopke Brouwer, W. F. Bain, Feider; L. J. Hoebé.

3.) BOMBAZIJN opgegeven door...... Gevonden door de heeren, W. T. Bain, W. Sijpesteyn en Wopke Brouwer, J. F. Hollerman, J. Brans *Wz.*, F. C. Klingenspoor (in een tweeregelig versje); A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen*; L. J. Hoebé.

4.) TOURS, opgegeven door den heer.... Ontraadseld door de heeren Feider, J. Brans *Wz.*, J. F. Hollerman, W. Sijpesteyn en Wopke Brouwer.

De Heer A. Terwogt zegt:

Après peu de reflexion,
J'ai trouvé TOURS, *serait-ce bon?*

RAADSEL.

Klak; uitgegeven door.... — Ontraadseld door de heeren W. T. Bain (in een tweeregelig versje); W. Sijpesteyn en Wopke Brouwer, J. F. Hollerman, A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen* (in verzen); J. Brans *W.*, Feider.

VRAAG.

Leger, gevraagd door.... — Beantwoord door den heer D. Griekeboer, met het woord leger, en met het woord plein, door de heeren J. F. Hollerman, en A. Terwogt *Instituteur* te *Harlingen*.

De heer W. R. Idema, van *Opperdoes*, heeft zeer aardig de voorgaande ontraadselingen bevat, in het volgende vers:

Van opgave één, zal wis de slang, *ons 't hoofdwoord geven,*
Zij heeft reeds menig een, beroofd van 't dierbaar' leven.
Het doel van nummer twee, dient door mij niet vermeld,
Want immers heb ik zelv' die opgaaf voorgesteld.
Charade nummer één heb ik ook niet te ontwinden,
Gij kunt in 't derde stuk alreê haar doelwit vinden,
Als in het derde, schoon iets anders voorgesteld.
De maan, *is wis het doel, waar nummer twee van meldt,*
Het bombazijn, *dat soms tot kleeding kan verstrekken,*
Zal u van nummer drie het juiste doel ontdekken.
De volgende opgaaf heeft, zoo 'k naar hebor en 't vat,
Ten doelwit, tours, *den naam van eene fransche stad,*
Die om haar ligging, elk bezoeker kan behagen:
Genoeg — want wat nog volgt, heb 'k zelf ook voorgedragen.

AANVULLING DER EINDRIJMWOORDEN: *onderwerp onbepaald.*

VERMANING.

Om naar 't ons wachtende en het juiste tijds-gewricht,
Waarin de Alwetende zal treden in 't gerigt,
Om derwaarts hopend, schoon niet schuldeloos te gaan.
Zij uwer dit bewust: „*ik denk er altijd* aan."

D. Griekeboer.

OP HETZELFDE ONDERWERP.

Die in 't geduchte tijds-*gewricht*,
Van 't eindelijke Gods *gerigt*,
Ter regter zullen mogen *gaan*,
Nam JEZUS voor de zijnen *aan*.

Mejufv. E. Janzen.

AAN BONAPARTE.

Wee u! wreede menschenslagter;
*wee u! in dit tijds*gewricht
Zijt gij wèl verneêrd, verwonnen,
maar dra zal Gods hoog gerigt
U een strafsoon doen erlangen
*dat gij nimmer kunt ont*gaan;
Eerlang, kondigt de Opperregter
u 't ontzettendst vonnis aan.

W. R. Idema, van *Opperdoes*.

OPLOSSINGEN *der* OPGAVEN, *gedaan in ons* 9de D. 5de *stuk, voor de laatste maal in zoo verre als wij dezelve bij elkander hebben kunnen brengen.*

LOGOGRYPH.

SLOT; opgegeven door den heer W. R. Idema, te *Opperdoes*: — gevonden door de heeren Johs. F. Hollerman, Feider, K. Oomheyn *Jr.*, *Onderwijzer in de* fransche taal, te *Wieringerwaard*; J. Brans *Wz.*, A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen*; J. Emons (aldaar), B. Rodenhuis (mede aldaar); D. Griekeboer. — De Heer W. D. Manvis zegt:

SLOT vindt men soms bij groote steden.
SLOT geeft vaak veel genoegelijkheden.
SLOT vindt men aan een' brief, beneden,
En aan een deur met groote reden.
Voor 't SLOT of *saldo* schrikt men heden,
En meerder valt hier niet te ontleden.

LOGOGRYPH-CHARADE.

VERDUN; voorgesteld door den Heer D. Griekeboer; — opgelost door de heeren W. D. Manvis (in verzen); J. Brans *Wz.*, K. Oomheyn *Jr.*, *Onderwijzer in de* fransche taal te *Wieringerwaard*; Feider, Johs. Fs. Hollerman, A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen* (*); B. Rodenhuis, Jouke Keil, E. J. van der Straten, en J. Emons (alle vier aldaar).

(*) *Deze Correspondent zegt verder: „ Op deze* logogryph charade *heb ik aan te „ merken, dat in dezelve in de plaats van* en automne, *gelezen moet worden* au printemps; *dewijl* verd, (*'t groen*) *toch eerst in de lente van ieder, en dan gaarne, „ gezien wordt.*" — *Intusschen heeft de heer opgever die misstelling, bij nader inzien, mede ontdekt, en er ons berigt van gedaan; doch wegens 't sluiten van den loop onzes werks, door het* Fransch dwang-bestuur, *hebben wij dat berigt den lezer niet kunnen mededeelen.*

C H A R A D E S.

1.) Heiland; opgegeven door den Heer Jac. Driehuis Rabe, te *Arnhem* — In geene der hierop ingezondene oplossingen, welke wij nog bij elkander hebben kunnen brengen, is het doelwoord getroffen, en ook voldoet, onzes bedunkens, geen der andere ingezonden woorden, aan den inhoud der opgave; ongetwijfeld hebben de heeren inzenders zich niet verledigd om hun vermeend gevonden woord aan dien inhoud te toetsen, het geen echter volstrekt noodzakelijk is, en waarin ook voornamelijk de leerzaamheid van dit sijllabespel bestaat.

Men heeft ingezonden 't woord ZANGNOOT, en offchoon men, volgens de opgaaf, zoude kunnen zeggen, dat de zang uit de noot (of noten) ontstaat, is 't echter dunkt ons niet voldoende, volgens de opgaaf, te zeggen, dat de *zangnoot* (het geheel) in den christelijken Godsdienst zeer bekend is; want in andere Godsvereeringen (bij voorbeeld de *Joodsche*) is dezelve niet minder bekend; dus maakt de christelijke hierin geene onderscheiding.

Een ander Correspondent zegt DOOPFONT. Hieromtrent valt, naar ons inzien, de vraag, of de *doop* wel uit het *font* ontstaat, het geen echter volgens inhoud van de *charade* moet zijn. MISBOEK, valt hier onder dezelfde bedenking; of wel is het zeker dat de *mis* niet uit het *boek* (daartoe gebruikt wordende) ontstaat. — Hetzelfde zij gezegd van PSALMBOEK, mede ingezonden, en behalve dat is 't *psalmboek* juist ook geen volstrekt onderscheidend kenmerk van den Christelijken eeredienst.

2.) Domkop; opgegegeven door Mejufv. A. M. J. Rabe, te *Arnhem:* — gevonden door de heeren A. Terwogt, *Instituteur*, te *Harlingen;* B. Rodenhuis (aldaar); J. Fs. Hollerman, Feider. — Het ingezonden woord DOMOOR, voldoet in zoo verre niet, *dat het geheel niet door het tweede deel te weeg wordt gebragt*, het geen echter eene door de opgave bepaalde eigenschap van 't woord moet wezen.

3.) Menno; voorgesteld door den heer H. W. Carras, te *Zutphen:* — gevonden door de heeren Joh. Fs. Hollerman, A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen;* B. Rodenhuis (aldaar).

4.) Booswicht; opgegeven door den Heer Feider: — ontraadseld door de heeren A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen;* en Joh. F. Hollerman.

5.) Gouda; voorgesteld door den heer, J. C. Honigh, te *Zaandijk:* — gevonden door de heeren D. Griekeboer, W. D. Manvis (in een tweeregelig versje); J. Brans *Wz.*, K. Oomheyn *Jr*, *Onderwijzer in de* Fransche taal, in de *Wieringerwaard*; Feider, Johs. Fs. Hollerman, A. Terwogt, *Instituteur* te *Harlingen;* B. Rodenhuis (aldaar).

OPLOSSINGEN *der* VOORDRAGTEN, *gedaan in het 9de Deels, 6de stuk.*

LOGOGRYPHEN.

1.) ANGEL; opgegeven door den heer H. W. Carras, te *Zutphen*: — gevonden door de heeren J. F. Schlosser (*); Wopke Brouwer en Willem Sijpestein, te *Crommenie*; W..... D.., te *A.* (in een tweeregelig versje), C. F. Julius (ond. ruim 15 jaren); C. R. Keidel; W. C. Lr.; J. van Schaick *Jr.* Prevaat lesgever; F. C. Klingenspoor; G. A. C...... — Voorts is hierop nog het volgende ingekomen:

Als 'k deze breede letterkeer,
Naar mijn gering vermogen,
(Gevoelig niet te min voor eer)
Eens rijpelijk had overwogen,
Liet niets mij twijfien aan de meening van die keer.
Ter zijde leest gij 't woord, mijnheer.

Jn. St..... *Bz.*

Als ik deze letterkeer,
Nagelezen had, mijnheer,
Giste ik, en, ik denk, niet mis,
Vending dat en voor mensch en visch,
(Lees op den kaut slechts) schaadlijk is.

J. A. B.

ANGEL is het woord geheten,
In dit schrander letterspel. —
Jonge lien, past op 't geweten;
Dat diens angel u niet kwell'.

J. H. T.....

Mercurius! het woord van uw vijf-lettren-tal,
Is ANGEL, *zorgelijk in allerlei geval.*

Mejufvr. Geertje P.

Men moet slechts 't woordeke ANGEL *vinden,*
Om deze logogryph te ontbinden.

J. F. H. Sanders.

Het doelwoord zal, naar allen schijn,
Hier, de gevaarlijke ANGEL *zijn.*

J. A. W.

Na deze geëerde Correspondent, dit versje geplaatst heeft, laat hij daarop volgen, eene volkomen woordelijke naschrijving der opgave, met dat onderscheid, dat in de plaats der cijfers, het woord zelf, door die cijfers bedoeld, staat. De vinding van den heere J. A. W. is aardig genoeg, en wij zouden dezelve geredelijk eene plaats inruimen, indien ons bestek ons zulks veroorloofde; thans moeten wij voor de niet-plaatsing verschooning vragen.

(*) *Deze Correspondent is van gevoelen dat de* logogryph *wat te overdreven gezocht is.*

2.) Kampen; opgegeven door den heer W. R. Idema, van *Opperdoes*: — ontraadfeld door de heeren J. A. B. (in een tweeregelig versje; W. C. Lr., C. R. Keidel, C. F. Julius, Wopke Brouwer en Willem Sijpeftein, te *Crommenie*; J. F. Schlosfer.

De heer W..... D.., te *A.* zegt:

Ik las, heelaas, en zacht, toen 'k plotselijk gevoelde,
Dat men op KAMPEN *in dez' letterkeering doelde.*

Het volgende is van den heere J. A. W.

'T bedoelde in deze letterkeer, zij moeilijk te doorgronden,
'T woord KAMPEN *evenwel heb ik daar voor gevonden.*

Dus zegt mejufvrouw Geertje P.

Mercurius wat vraag is dat?
Zes lettren noemen mij een ftad! —
Verfchooning, zoo ik mij vergis,
En zeg dat KAMPEN 't doelwoord is.

LOGOGRYPH-CHARADE.

Lamprei; voorgefteld door den heer Feider: — gevonden door de heeren, W.....D.., te *A.* (in verzen); J. F. Schlosfer, Wopke Brouwer en Willem Sijpeftein, te *Crommenie*; C. F. Julius, C. R. Keidel, Schuit (in een tweeregelig versje); C. van Schaick *Jr*, Privaat onderwijzer; F. C. Klingenfpoor, Jn. St..... *Bz.* (in verzen), J. F. H. Sanders (in verzen). — Verder is hierop alleenlijk het volgende nog ingezonden:

Vraagt men: „ waarop toch doelt men hier?"
'k Zeg op LAMPREI, *een visch, en ook viervoetig dier.*

CHARADE.

Fabel; opgegeven door den heer W. R. Idema, van *Opperdoes*: — ontraadfeld door de heeren C. van Schaick *Jr.* Privaat lesgever; Schuit (in een tweeregelig versje); C. R. Keidel, C. F. Julius, Wopke Brouwer en Willem Sijpeftein, te *Crommenie*; J. F. Schlosfer.

Nog is hierop het volgende ingezonden:

'K vond fa, *voor 't gene zeer noodzaaklijk is bij 't zingen;*
Bel *is 't waarmeê het kindje fpeelt,*
Maar wat is nu 't verhaal van waarheidlooze dingen,
Dat echter groote leering teelt?
Hoor, fa *en* bel *te zaam genomen*
Doen u dat woord te voorfchijn komen.

Jn. St....., *Bz.*

Fa is muzijknoot in het zingen,
Bel tot het kinderruig behoort,
'T verhaal van waarheidlooze dingen
Is FABEL, dus is dit het woord.

J. A. B.

Fa *en* bel *te zaam genomen*,
Doen 't geheel te voorschijn komen.

J. F. H. Sanders.

(*Het overige in ons eerstvolgend stuk.*)

NIEUWE OPGAVEN.

LOGOGRYPH.

Met zeven lettren wordt het moederwoord gespeld.
4 5 6 7 *was 't verblijf van menig held*
4 6 2 3 *doet u een' mannennaam aanschouwen,*
Hoewel zeer veel verkort. En 'k durf gerust vertrouwen
Dat ge 1 2 3 *bemint; en zoo gij die niet mint,*
Zijt ge inderdaad een mensch zoo als men weinig vindt.
6 5 *en* 7 *noemt één van uw ligchaamsdeelen.*
En 4 2 6 *kan u voorzeker nimmer streelen.*
3 5 *en* 7 *wordt als een insekt geteld,*
Terwijl 6 5 *met* 3 *een' zekren drank u meldt.*
4 6 5 7 *moet men in de steden leggen.*
6 2 *vindt men op zee, en meerder zal 'k niet zeggen....*
Ja, toch nog iets; 't is dit: het moederwoord bevat,
Of wel het is de naam van een beroemde stad.

CHARADES.

1.) *Twee lettergrepen doen u hier*
't bedoelde woord ontdekken;
Het denkbeeld zelfs aan 't eerste deel
moet schrik en angst verwekken,
Het tweede deel, van 't uiterst nut
voor elk, in alle standen;
In sommigen heeft men het zelfs
schier nacht en dag in handen,
Onthoofd is de eerste greep een iets
waarmede wordt gemeten.
En eindlijk is 't geheel een dorp.
hoe is dat dorp geheten?

2.) Ik besta uit vier deelen, en ben een onzijdig werkwoord. Mijn eerste deel is een vokaal Mijn tweede deel, in de *Engelsche taal*, een verkort vloekwoord. Mijn derde deel is, in de *Hollandsche taal*, een tusschenwerpsel. Mijn vierde deel omgekeerd is een verkorte vrouwennaam, en voegt men mijn derde en vierde deel te zamen, bekomt men een bedrijvend werkwoord; voorts is mijn geheel ons onmisbaar.

RAADSEL.

(*Zeker woord spreekt.*)

Leest gij mij zoo als 't behoort,
Dan ben ik een kledingsoort;
En van achteren af gelezen,
Ben ik een zeer nuttig wezen,
Wezen waardoor m. nig eet.
Zeg mij nu eens hoe ik heet.

BEPAALDE EINDRIJMWOORDEN.

VERMANING VAN EEN' VADER AAN ZIJN ZOON.

. . . . *vaderland*
. . . . *verstand*
. . . . *verschillen*
. . . . *stillen*
. . . . *ja*
. . . . *schad*
. . . . *allen*
. . . . *aangevallen*
. . . . *verrigt*
. . . . *burgerpligt.*

TOEGIFT, N°. 6.

OPLOSSING *van het* VOORSTEL, *geplaatst in het* 9de Ds. 6de stuk.

Stel dat de zwaarste lepel weegt x lood,
en de ligtste —— y ——
Zoo is $x+10=7y$ en $y+10=3x$
$x=7y-10$
$3x=21y-30$
$21y-30=3x=y+10$
$20y=40$
20 $y=2$ lood voor de ligtste lepel.
Dus $x=7y-10=14-10=4$ ——— zwaarste ——

J. F. H. Sanders.

Stel 't gewigt van de zwaarste lepel $=x$
en dat van de kleinste $=y$
Zoo is $x+10=7y$ en $y+10=3x$
$3x+30=21y$
$3x-10=y$ afgetr.
$40=20y$
$20/\ 2=y$ de kleinste
$3x-10=y$
$3x-10=2$
$3/\ 3x=12$
$x=4$, de grootste.

C. F. Julius.

Als vooren gesteld zijnde, is
$10+x=7y$ en $10+y=3x$
$x=7y-10$
$3x=(21y-30=10+y)$
$20y=40$
$20/\ y=2$ en $x=4$: dus is de eene lepel 2, en de andere 4 lood zwaar.

C. van Schaick *Jr*, Privaat lesgever.

Weder als voren gesteld zijnde,

is $\frac{x+10}{7}=y$ $\qquad \frac{y+10}{3}=x$

$x+10=7y$

$x=7y-10=\frac{y+10}{3}$

$21y-30=y+10$

$20y=40$, verder als voren.

A N D E R S.

$\frac{x+10}{7}=y \qquad \frac{y+10}{3}=x$

$y+10=3x$

$y=3x-10=\frac{x+10}{7}$

$7x=21x-70=x+10$

$20x=80$

$20) \; x=4$ enz.

W. C. Lr.

(De overigen in ons eerstvolgend stuk.)

NIEUW VOORSTEL.

Vind een getal, dat bij 8 vergaderd, het beloop gequadrateerd, en dat quadraat met het getal zelf vermenigvuldigd zijnde, er een quadraat kome, welks wortel zes maal grooter is dan het voorgestelde getal.

C. F. Julius.

MERKWAARDIGE AANTEEKENINGEN
WEGENS DE
TIRANNIJ,
OF
GRUWELBEDRIJVEN
DER
FRANSCHEN,
sedert de revolutie in hun eigen land,
op het einde der achttiende eeuw.

(*Tweede vervolg.*)

In den zelfden voormelden toestand bevond zich ook aldra de stad *Parijs:* eene verbazend groote menigte was op de been gekomen, allen gewisselijk hunkerende om mede aan den slag te geraken, en moord-bruiloft te houden. Een aantal van hun had zich, uit de winkels welke men voorbij trok, deels van snaphanen, deels van sabels voorzien; anderen waren slechts met pieken, lansen en pistolen toegerust. Aldra werd het gordijn opgetrokken, en het ontzettendst tooneel van plondering en moord had plaats. „ Hier nam'", dus lezen wij desaangaande, „ een aantal struikroovers den nacht en de verwarring te baat, „ om vele huizen te plonderen; daar stak een onzinnige hoop „ de slagboomen en woningen der pachters in brand; elders „ werd een woest geschreeuw van den moord der aristocraten „ aangeheven; ginds werd een vreugde-gejuich gehoord, waar „ de menigte op haren zegepraal had mogen roemen.

„ Op eene andere plaats werd de stilte van een oogenblik „ afgebroken door enkele snaphaanschoten. Een geroep van „ moord en brand vervulde aller gemoederen met schrik. De „ nacht, wiens kalmte zoo zeer dient, om het vermoeide lig- „ chaam een nieuw leven te schenken, weigerde den verkwikken- „ den slaap, en vermoeide een ieder, door de angstige onze- „ kerheid van het lot dat hem verbeidde". Intusschen is dit de omstandigheid waarin de *Franschman* zich gaarne bevindt; hij

bevindt zich als dan, om zoo te spreeken, in zijn eigenlijk element, en verheugt zich voorloopig in de dingen die nu gebeuren zullen, de aankondigende voorboden van welke zijne ooren voor hem zoo aangenaam streelen.

Om een' aanvang met het voorgenomen schandwerk te maken, gaf men voor, dat in het klooster van den H. Lazarus, een voorraadschuur van koren was aangelegd, waaraan in de stad een zeer groot gebrek heerschte. Men snelde derhalve doldriftig derwaarts; en van het tirannisch gedrag 't welk aldaar gehouden werd, is het volgende aangeteekend: „De mensch-„heid beeft te rug op de melding der gruwelen, door een „opgeruid graauw, in koelen bloede, gepleegd. Noch de „gevestigde achting, waarin een broederschap deelt, die het „zich een' pligt stelt, om de lijdende menschheid op de edel-„moedigste wijze te hulp te komen; noch eene ruime aan-„bieding van geld, om daarmede, ware het mogelijk, de „schennis der heiligste wetten, het plegen der afgrijsselijkste „wandaden te verhoeden; noch de grijsheid zelve, in sneeuw-„witte lokken gehuld, onder den last der jaren gebukt, en „door de gestrengheden van het kloosterleven uitgeteerd, was „instaat om de schuimende woede te doen bedaren." (Geen wonder, niets van dat alles kon den eigenaardigen plonder- en moordlust van den *Franschman* bevredigen; er moest verbreiseld, er moest bloed gestort worden; de ooren moesten gekitteld worden door het geluid der aan stukken gerameide meubelen; de oogen moesten gestreeld worden door het worstelen der gemartelden, door gapende wonden, en door de daaruit gutsende bloedstroomen.) „Met moorddadig wapentuig loopt „men de poorten op; men hakt deuren en kassen open; boe-„kerij, schilderijen, noch de voortreffelijkste verzameling van „natuurkundige werktuigen, geschikt om de kloosterjeugd „aan den dienst van God en menschen te heiligen, worden „ontzien; de ruwe pij, en het eenvoudig huisgeraad, de tee-„kens der gewijde orde, en de voorwerpen van haren weldadigen arbeid; de voorraad van herstellende artsenijen, alles „wordt baldadig ten venster uitgesmeten. Te vergeefs valt „de grijze kloostervoogd, wiens eerbiedwekkend gelaat, an-

„ derzins alleen beslissen kon, op zijne bevende knieën, om
„ genade te smeeken voor de deugdzame jongelingen, wier
„ afzondering der maatschappij tot nut, den Godsdienst tot
„ eer verstrekte: de woedende bende hoort hem niet; hij heeft
„ naauwelijks tijds genoeg om zich op te rigten, en zich aan
„ haren gevloekten moordlust te onttrukken. — Zij woelen
„ het gansche klooster door, met oogmerk om niets te
„ sparen. Men gaat tot in de wijnkelders, die de voortreffe-
„ lijkste schatten behelzen tot verkwikking van ellendigen. De
„ kostbaarste drank, wiens geestrijke kracht zoo menige lijder
„ aan den dood ontweldigde, stroomt hier alleen om de schan-
„ delijkste driften nog sterker aan te vuren: gulzig slorpen de
„ barbaren dien binnen tot verzadiging toe. En, heil voor het
„ menschdom, dat het kwaad menigmaal zich zelf straft, bij-
„ kans op het oogenblik zijner moedwillige volvoering! Hier
„ was het dat vuige plonderlust zich zelven door onmatigheid
„ verwoestte, en ten minsten een dertigtal dezer uitzinnigen,
„ zoo mannen als vrouwen, in dezen brooddronkenen wijn-
„ stroom hun graf deed vinden." — Zie daar weder de *Fran-
schen in hunnen waren aard. — Goede lezer! ijst gij niet op
de herinnering dat wij eenmaal onder het juk dier tirannen ge-
kromd gingen? en barst gij daarna niet in luiden dank aan God
uit, voor de plotselijke verlossing van dat juk? Ja zekerlijk
doet gij beiden, want gij zijt *Nederlanders*, gij zijt menschen,
gij zijt christenen.

Wij veroorloven ons, en het zal ongetwijfeld den lezer
aangenaam wezen, bij het voorgaande nog te voegen de vol-
gende schets van den toenmaligen toestand van *Parijs*, op het
zelfde oogenblik. Die schets is de volgende:

„ De donder verspreidt genen meerderen schrik over beang-
„ ste gemoederen, dan het gerucht dezer wandaad over de
„ geheele stad. De vrees dat zulke verhitte booswichten eene
„ algemeene plondering zouden aanrigten, deed welhaast allen
„ arbeid staken. Huizen en winkels werden gesloten. Een
„ verward geschreeuw, door zwervende benden aangeheven,
„ scheen de leus te zijn van nieuwe onlusten; terwijl men on-
„ kundig was wegens het oogmerk harer zamenscholing. De

„ straten, opgepropt met nieuwsgierigen, allen even verlangende om te weten wat er gaande was, ten einde uit het tegenwoordige gevaar tot het toekomende te besluiten; de toegangen overal gesloten door vlugtenden, die met allerlei rijdtuigen de stad verlaten, om de moordtooneelen noch te aanschouwen, noch zelven slagtoffers te zijn eener bloeddorstige wraak, waarvan de lijsten alomme op de straten gestrooid, of openlijk aangeplakt waren; de huizen weêrgalmende van 't gehuil van vrouwen en kinderen, wegens het onzeker lot harer mannen en vaders, of wegens de mishandelingen van het gepeupel, waaraan hunne personen, verblijf en goederen ten doel stonden, of waaraan het gerucht wilde, dat magen en bloedverwanten reeds waren overgegeven, zonder dat zij zich in staat bevonden, hun eenigen den minsten bijstand te verleenen, noch hen, noch hunne goederen te ontrukken aan de vlammen, welker dikke rookkolommen zich tot de wolken verhieven, en welker voortgaande woede) door het dof geklank der brandklokken, werd aangekondigd; in één woord, de geheele stad zonder eenig toezigt aan zich zelve overgelaten; de openbare veiligheid in den sterksten zin geschonden; alle wetten van eigendom zonder kracht, en aller gemoederen door eene diepe zwaarmoedigheid beheerscht, met wantrouwen, met vrees, met angst en schrik vervuld, en niet zelden aan eene vertwijfelende wanhoop overgegeven; — deze was de rampzalige invloed dier verwoestingen, welke eene barbaarsche kloosterplondering had aangerigt."

Dit woeden gaf den zoogenaamde wèlgezinden gelegenheid, om onder den sluijer van wèlgezindheid, een' binnenlandschen oorlog aan te rigten, en dus hunnen nationalen lust, lust tot het vergieten van burgerbloed namelijk, te boeten. Het stedelijke bewindt wordt veranderd; men kiest mannen van welken men de vereischte medewerking kan verwachten. De tuighuizen worden geopend om het noodige geschut te leveren; men zet de groene vederbosch op den hoed; er wordt in ieder wijk eene behoorlijke manschap afgevaardigd, om de ronden te doen, en (dit vooral; want dat zoude bloed kunnen

doen ſtroomen) geweld met geweld te keeren. „ Op een' „ bepaalden afſtand," lezen wij verder, „ worden kanonnen geplaatst, ten einde elkander met afgeſproken ſeinſchoten te „ onderrigten. In de voorſteden worden loopgraven gemaakt, „ ſlagboomen geſteld, en aldaar, zoo wel als aan de hoeken „ der voornaamſte ſtraten, een aanzienlijke wacht van ruiterij „ en voetvolk geplaatst, van de noodige krijgsbehoeften voor„ zien, om zich tegen elken aanval te verdedigen" — Ha! welk een aangenaam gezigt moet dit alles voor den *Franschman* hebben opgeleverd! het waren toch de voorbereidſelen tot een burgermoord; tot eene algemeene verwoesting door vuur en ſtaal; alzoo tot dat gene hetwelk voor zijne ziel eene ſtreelende tooverkracht heeft. — Gansch *Parijs* is, binnen den tijd van minder dan zes en dertig uren, in eene vesting herſchapen, en telt in haar midden meer dan honderd duizend krijgsknechten, gewisſelijk allen hunkerende om het gordijn van voor het moordtooneel te zien ophalen.

Te aangenaam waren de vooruitzigten van deze zoogenaamde welmenenden, dan dat de *Franſche gardes* dich daardoor niet zouden hebben laten bewegen om de zijde van dezen te kiezen; door eene vereeniging met hun zoude zij toch ook hunne rol kunnen ſpelen op de moordtooneelen welke geopend ſtonden te worden. Het uitdrukkelijk bevel van hunne posten te verwisſelen, en een order des konings om zich naar elders te begeven, ter beſcherminge van zijn' perſoon en van zijne eigendommen, wordt niet langer gehoord; de ſoldaat verzet zich daar tegen, hij wil volſtrekt niet van zijne ſtreelende vooruitzigten beroofd worden. Een gansch bataillon verlaat zijne woning; begeeft zich naar de plaats alwaar de krijgsbehoeften bewaard worden; voorziet zich van al het noodige om zich in ſtaat van tegenweer te kunnen ſtellen, en loopt tot de ſtedelijke ſchutterij over, ongetwijfeld met harten, juichende over de algemeene wanorde welke men deed plaats hebben. Het wegloopen onder de bezoldigde krijgsmagt wordt eene zaak van eer genoemd, en wordt aldra algemeen. Dan, hoe hoog is niet de algemeene nood geſtegen, als de bezoldigde krijgsmagt haren eed met voeten treedt! wat heeft men dan

anders te verwachten dan tooneelen van moord en plondering! doch dat verwachten is den *Franschman* hoogst aangenaam.

In 't midden van de stad wordt vervolgens eene menigte zware moord-ademende vuurmonden geplaatst, en die van minder caliber worden gebruikt om de rondgaande wachten te versterken, en daar men zijnen lust tot moorddadig donderen met het kanon en het bloedvergietend bliksemen met den sabel nog niet konde boeten, wilde men echter niet geheel werkeloos blijven; men moest het hunkerend hart, ten minsten eenigzins, bevredigen: men bemagtigt daartoe een vaartuig met buskruid geladen; eene buit welke almede, in het vooruitzigt, zeer aangenaam was, en men ligt vervolgens een convooi met meel op; dus toont men allen teugel afgeworpen te hebben, en zich, als ware *Franschen*, in zijn wáár element te bevinden.

De toenmalige nationale vergadering, mede uit eigenlijke *Franschen* bestaande, liet in hare eerstvolgende zamenkomst niets onbeproefd, om de zoogenaamde volkspartij tegen den koning en zijne aanhangers onder het volk; maar voornamelijk tegen zijn' nieuw aangestelden raad, aan te vuren, zich kittelende met de bloedtooneelen welke zij, met zoo veel vermaaks, in de toekomst beschouwde. Zekere Mounier, lid der vergadering, het spreekgestoelte beklommen hebbende, stelde partij in geen minder hatelijk licht voor, dan in dat, van het voornemen te hebben, „ om het nationaal, karakter te „ schandvlekken. Zij trotseerden," ging hij, schuimbekkende, voort, „ de wanhoop des volks; zij tergen het door eene „ dreigende toerusting; zij omsingelen het met legers; zij on„ derscheppen den overtogt op de openbare wegen; zij tasten „ de vrijheid des volks, de vrijheid van ieder burger, stout„ moedig aan." — Wij hebben gezien dat de spreker in dit alles gelijk had; want de daadzaken welke hij voordroeg hadden ook waarlijk plaats gehad; maar daarin dwaalde hij, dat hij partij voordroeg als het voornemen te hebben om *'t nationaal karakter te schandvlekken*; immers had de man moeten zeggen: *om 't nationaal karakter in deszelfs volsten glans te doen schitteren*; want verwoesting en moord aan te rigten, is toch bij de *Franschen* het spreekendst blijk van 't NATIONAAL *karakter*.

De spreker vervolgde met olie in 't helsche vuur te werpen; met de zucht tot een algemeen oproer aan te voren, door te zeggen: „De nationale vergadering moet den monarch onderrigten; zij moet ernstig van hem *vorderen* de terugroeping van de bewuste ministers," en over dit oproerig grondbeginsel spreidde hij een' zeer aangenamen sluijer, zeggende: (O! welk eene helsche, maar te gelijk opregt *fransche veinzerij!!!*) „Het is uit liefde voor zijn' persoon; het is „uit liefde voor de billijkheid, dat zij den koning alle de gevaren onder 't oog moet brengen, waar aan 't geheele rijk „wordt blootgesteld. Het is daarom dat zij hem behoort te „verklaren, dat de nationale vergadering geen vertrouwen „kan stellen in ministers, die thans nog in hunne posten van „'s konings raad gebleven zijn," enz. De ware meening was intusschen: *Het is daarom dat zij den koning behoort te verklaren, dat de nationale vergadering geen ander middel weet aan te grijpen, om tot haar oogmerk te geraken; om namelijk te bewerken dat de binnenlandsche krijg in volle vlam uitbarste, en de broeder het bloed van zijnen broeder doe stroomen*, enz.

Zekere Lally Tolendal, op zijne beurt in het spreekgestoelte gekomen zijnde, toonde nog op verre na zoo gematigd niet te zijn; de echte *Franschman* liet zich uit zijnen mond nog veel duidelijker hooren; immers zeide hij: „Een „der heilloosste gevolgen van de buitensporigheden, waaraan „zich de vijanden der algemeene welvaart schuldig maken, „is ongetwijfeld dit, mijne heeren! dat de bedaardheid der „brave burgeren bijkans misdadig schijnt te worden" (het uitblijven van de moordtooneelen duurde den man te lang. — O gruwelijke *Franschen!*) „en zich, haars ondanks, genoodzaakt vindt haar maat te overschreiden, welke zij zich zelve, naar den eisch van alle wetten, had voorgesteld."

De man gevoelde zekerlijk dat hij oproer predikte, en scheen echter niet te verkiezen voor een oproerprediker gehouden te worden, hoezeer hij wiste dat hij in 't midden van *Franschen*, dus in 't midden van geboren oproermakers en volksdrannen, sprak; immers hij trachtte zich van de bewuste verdenking te zuiveren, door de leden der vergadering te berig-

neren, dat in alle andere zijne redevoeringen, waar ter plaatse, en op wat tijd ook gehouden, altoos den geest van gematigdheid en regtvaardigheid geheerscht had.

Wat dunkt u, goede lezer, beleed de man hier zelf niet dat hij thans door dien geest niet bezield werd? Immers ja, en wat zijn beroep op het verledene betreft, o! daaromtrent konde hij zijne hoorderen ligtelijk wat voorliegen; want wat geeft een *Franschman* om een logen, daar hij zelfs geene zwarigheid maakt in 't verbreken van een' eed!

Na nog een weinig pratens, konde hij zich niet langer bedwingen; 't ginge hoe 't wilde, hij moest van *bloed* spreken: de *Franschman*, de vijand van gematigdheid en regtvaardigheid, was al te levendig in hem geworden, om langer dit voor hem zoo zoet klinkend woord niet te doen hooren, daarom zeide hij; „Twijfelt gij nu nog langer, mijne heeren, of ik met „ geheel mijn hart het voorstel goedkeure het geen zoo even „ gedaan is? Ik ben gereed om het met mijn *bloed* te teeke- „ nen." Hij doelde op het voorstel van Mounier, boven medegedeeld.

En hiermede was het vernuft van den redenaar niet uitgeput; hij had nog een ander middel bij de hand, om den geest van oproer in de harten zijner hoorderen aan te vuren, en om in zich zelven de hoop te voeden, op het zien aanrigten van tooneelen van moord en tirannij. Necker was het, die hem thans zijn oogmerk moest doen bereiken. Na hij een zeer schitterend tafereel van 's mans deugden had geschetst, zeide hij: „Wij zijn het aan den koning; wij zijn het aan de na- „ tie verschuldigd hem *terug te roepen*" (Ha! dit was de ware toon van het helsche monster OPROER!) „Hem, die beide zoo „ getrouw gediend heeft, te doen wederkeeren." Ter sterkere aanvuringe voegde hij er bij: „Wij zijn in de uitdrukkin- „ gen van onze gevoelens zoo vrij als de Monarch in de uit- „ deeling zijner gunsten." Dit was de regte leus tot oproer, en ook was deze niet krachteloos; immers vinden wij desaangaande dit getuigd: „Niet sterker werkt de electrieke schok op „ ligchamelijke voorwerpen dan deze taal op de ziel der le- „ den"; aldra heerscht eene onstuimige beweging in de verga-

gadering; overscheeuwend wordt er voorgesteld, oogenblikkelijk naar *Parijs* te vliegen; zich aldaar aan 't hoofd eener gewapende burgermagt te stellen, en zich op te offeren voor het behoud des vaderlands: dat *behoud* was 't voorwendsel, de sluijer waarmede het ware oogmerk bedekt werd; want dat oogmerk was, zich in tirannische woede op de tegenpartij te werpen; menschen-harten te doorbooren, en zich in broederbloed te baden.

(Wordt vervolgd.)

BEKNOPTE
NEDERLANDSCHE GESCHIEDENIS
VAN
ONZEN TIJD.

(Tweede vervolg.)

De kleinmoedigen, en kortzigtigen, die nog bij aanhoudendheid vreesden voor de terugkeering van 's lands tirannen, de eeuwig gehate *Franschen*, offchoon doorzigtiger en kloekmoediger vrienden van hun vaderland hun op goede gronden, verzekerden, dat in den plaatshebbende toedragt van zaken, zoo aan den kant van den vijand, als aan dien van de geallieerde mogendheden, maar voornamelijk aan onzen kant, geen zweem van waarschijnlijkheid voor die terugkeering voorhanden was, „ en al ware dit zoo niet," zeiden deze braven openlijk, „ wij burgers, wij moeten vaststellen, onderling gedecreteerd „ te hebben, de tiran *moet* niet terug komen, *zal*, KAN niet „ terug komen, dan over de lijken van ons allen, ook tot den „ laatsten man toe". Het bleek bij velen, dat die verzekering krachteloos was, en ook roeiden eenige aterlingen hier onder, gelijk men aldra ontdekte; eenige van die gedrochtelijk wezens namelijk, die nog *fransch gezind* zijn, waarschijnlijk uit vuige eigenbaat; dus koelbloedig hun vaderland en medeburgers aan de tirannij van een monster in menschelijke gedaante zouden opofferen, zoo zij slechts hunne bijzondere rekening daarbij von-

den: o die onwaardigen! zij moesten, waar zij ontdekt wierden, niet geduld worden, al ware 't ook in 't bijzijn van een eenig weldenkend *Nederlander*; beschaming en schande moesten overal, en bij alle gelegenheden; hun loon zijn. Ja, groot was hun invloed op de wankelmoedigen, evenwel, wat *Amsterdam* betreft, te dier stede begonnen dezen aan het heilrijk vooruitzigt van de doorzigtiger deel te nemen; toen men het verzekerde berigt ontving, dat den 24sten Novemrer 1813, des morgens omstreeks 7 uren, tot voor die stad gerukt waren, 200 kosakken, onder bevel van den majoor Marklay, kommandant eener voorhoede van den generaal Benkendorf. De gezegde manschappen bleven wel buiten de *Muiderpoort*; maar hun majoor reed naar het stadhuis, en sloot aldaar, na eenig onderhoud met den president der regeering, eene capitulatie, volgens welke het paleis aan de *Hollandsche regering* moest worden ingeruimd, en de aldaar in bezetting liggende *veteranen*, benevens hunne officieren, den eed van getrouwheid aan het algemeen bestuur der *Vereenigde Nederlanden* zouden afleggen. Weinige uren daarna zag men de *Hollandsche vlag*, met *Oranje* omgeven, van den toren van het paleis waaijen, en alle overige publieke gebouwen werden insgelijks met dezelfde vlag versierd. Onbeschrijfelijk is de vreugde waarin de goede ingezetenen, op het zien wat gebeurde, uitbarstten; het gejuich was algemeen, en alomme weêrgalmde de lucht van 't geroep van, *lang leve* ORANJE!

Nog denzelfden dag vertrok de majoor Marklay, met eenige kozakken, en eenige *vrijwillig* dienst doende kavalleristen, naar *Halfweg Haarlem*, en nam aldaar, mede bij capitulatie, het fort met deszelfs inliggende *fransche bezetting* in bezit.

Den 21sten te voren was een corp kozakken te *Voorthuizen* binnen gerukt, terwijl zich een ander van de dorpen *Dieren* en *Rheden* had meester gemaakt, en nog twee dagen vroeger, verscheenen zij zoo aan de landzijde als voor de *IJssel poort* van *Kampen*, en beschoten de stad uit twee stukken geschut, welke zij bij zich hadden. De commandant die over de *fransche bezetting* het bevel voerde, wilde van geen overgave hooren, tot hij, na lange de herhaalde verzoeken van de inwoners te

hebben afgeslagen, door de menigte werd overweldigd. Men maakte zich vervolgens meester van de sleutels van de *Vischpoort*, liet de valbrug neder, waarop de kosakken binnen trokken, en zich van de bezetting meester maakten, waarna van tijd tot tijd nog een groot aantal kosakken in de stad kwamen. Verder rukten, den 25sten, te *Amersfoort* binnen, vier *Russische Regimenten*, en eene batterij van 18 stukken. Met dat alles bleven de omzwervende *fransche horden* niet werkeloos; alomme gierde zij nog naar buit voor hunnen roof, en moordlust; dan, over 't algemeeen moesten zij dat schandelijk rondgieren zeer duur betalen, want de haat die men tegen hen voedde was zoo sterk, als de geestdrift voor de verdediging van het verlost vaderland levendig was. Onder anderen werd den 23sten, 's morgens ten 8 uren, *Doesburg* door de *fransche douaniers* en *gendarmes*, omtrent 500 man in getal, bezet; dan, de geallieerde troepen attaqueerden ten 2 uren na den middag, die stad, met dat gevolg dat verre het meerderdeel der *Franschen* gevangen genomen of in den *IJssel* gedreven werd.

Het inrukken van buitenlandsche troepen in *Amsterdam* (terwijl nog een groot aantal anderen verwacht werden) was zoo sterk, dat het bevonden werd niet mogelijk te wezen, om alle dezelve in de kasernen te doen logeeren; het welk den ingezetenen van wege het provisioneel bestuur werd bekend gemaakt, met bijvoeging, dat het even onmogelijk was, in de toen plaats hebbende tijdsomstandigheden, den last der inkwartiering alleen te doen dragen, door die genen welke niet waren toegetreden, tot de fournissementen gedaan, in de maand September, 1810, tot het fonds, bestemd tot gedeeltelijke goedmaking der kosten van den opbouw der groote kaserne aldaar, en bekend onder den naam van *St. Charles*; dat dus de vreemde troepen ook zouden worden gelogeerd bij zoodanige ingezetenen, welke tot het gemelde fonds hadden bijgedragen, en niet een eenig ingezetene morde tegen dien maatregel; neen! daartoe was de eensgezindheid te groot, en de vreugde over de verlossing van onder het *fransche juk* te sterk.

De heer Generaal C. R. F. Kraijenhof werd voorts aangesteld, tot commandant der militaire defensie van *Amsterdam*

en omliggende plaatſen, en de heer ſchout bij nacht, G. Verdooren, tot commandant der defenſie te water en omliggende havens.

Beide beijverden zich onmiddelijk om het land behoorlijke verdediging te bezorgen; alle militairen welke in vorigen tijd den ſtaat te land of ter zee gediend hadden werden opgeroepen, om in dit oogenblik de wapenen op te vatten, tot handhaving van de zoo dierbare nationale vrijheid. Ook werden alle officiers, zoo met verlof als anderzins afwezig zijnde, opontboden. Nog werd eene werving van zeelieden geopend, waarbij aan ieder bevaren man werd beloofd een handgeld van *vier*, en voor ieder onbevaren man van *drie* DUCATEN, onder de verzekering van zoodanige gagiën, als het *Hollandsch beſtuur* voorheen gewoon was te accordeeren.

De heer vice-admiraal en directeur-generaal der marine, A. Kikkert, werd aangeſteld tot opper-commandant der defenſie van de *Maas*. In die qualiteit liet hij, den 26 November, te *Rotterdam*, van het raadhuis af eene proclamatie doen, welke, onzes oordeels, waardig is, om op alle mogelijk wijze der vergetelheid onttrokken te worden; wij kunnen derhalve niet nalaten dezelve hier in haar geheel in te laſſchen: zij luidt als volgt:

NEDERLANDERS!

„ In dit gewigtig oogenblik moeten alle *Nederlanders*, op „ alle punten, in alle betrekkingen, een ieder daar hij t'huis „ hoort, zich ſcharen om het algemeen beſtuur der *vereenigde* „ *Nederlanden*, dat in naam van ZIJNE DOORLUCHTIGE HOOGHEID, den PRINS VAN ORANJE ons oproept, om ons dier„ baar vaderland te helpen redden.

„ Mijne keus is niet twijfelachtig: — Ik zweer den *franſchen keizer* voor eeuwig af.

„ Ik aanvaard den mij opgedragen post *van opper-commandant* „ *der defenſie van de Maas.*

„ Snelt nu aan ter mijner hulpe, gij allen die nog werkelijk in dienst ſtaat van *Frankrijk*. Gij allen die bekwaam

„ of genegen zijt, om u onder onzen herstelden waterstandaard
„ te vereenigen.

„ De zeelieden zullen hunne oude soldij genieten.

„ Zij verbinden zich provisioneel slechts voor 2 maanden.

„ Een volle maand soldij zal vooruit betaald worden.

„ Iederen bodem zal ik van bedrevene officiers voorzien.

„ Voldoet dan met mij aan uwen zoo lange gevoeden wensch;
„ verlaat de *fransche vlag*, die een afgrijzen voor geheel *Eu-*
„ *ropa* is.

„ De bezem weêr op den mast, en de wateren schoonge-
„ veegd van een' veroveraar, die, in de razernij zijner heete
„ verbeelding, zich onoverwinnelijk wanende, zijn gebied tot
„ aan 't einde der aarde zocht uit te breiden. Herstelt de glorie van
„ *Holland's* vlag, weleer onverwinnelijk; weleer geëerbiedigd;
„ maar sedert door de heiligschennende handen van onze ver-
„ drukkers met schande bezoedeld en aan flarden gescheurd.

„ Wij strijden nu niet meer voor een' dwingeland die ons
„ uitputtede; die alle onze pogingen, die het bloed onzer
„ jongelingschap schatbaar maakte aan zijne heerschzucht, en
„ die zoo vele jaren lang een spel maakte van den vernielen-
„ den oorlog; — neen! wij strijden voor ons eigen vaderland;
„ voor onze ouders; voor onze vrienden, onze kinderen, on-
„ ze bezittingen. Onze zaak is wettig, is heilig. *De zaak*
„ *van 't vaderland is de zaak van God.* Snelt aan dan ter mijner
„ hulpe: overwinning en glorie wachten ons.

„ VADERLAND EN ORANJE is onze leuze. In de schitte-
„ rendste tijdperken onzer geschiedenis, was zij altijd het tee-
„ ken der zegepraal; zij zal het weder worden.

„ Agttien jaren verdrukking hebben ons niet doen ontaar-
„ den. Het *Hollandsch bloed* KAN niet verbasteren; het ontvlamt
„ weêr tot moed; het haakt weêr naar den strijd en naar nieu-
„ we lauweren.

„ Snelt dan ter mijner hulpe! en komt u onverwijld aan-
„ geven aan het kantoor van wapening, voor het geheele de-
„ partement van *Rotterdam*."

('T vervolg hierna.)

AANMERKELIJKE ZAKEN.

Te *Terravgthee* (in *Engeland*) is ter dezer dage, in den ouderdom van 110 jaren, overleden, James Black, dewelke tot het laatst van zijn leven, het volkomen gebruik van alle zijne zintuigen behouden heeft.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

Amsterdam 30 *Maart*. Bij de Euangelisch Luthersche Gemeente alhier, toegedaan de *Onveranderde Augsburgsche Geloofsbelijdenis*, is in de Kerkelijke vergadering, op den 28sten Februarij dezes jaars gehouden, tot vierde Predikant dezer Gemeente beroepen, de Wel Eerw. en zeer geleerde Heer Georg Fredrik Sartorius, Predikant te *Dordrecht*. Zijn Wel Eerw. heeft het beroep op den 21 Maart aangenomen, en zal, zonder wettige verhindering, zijn dienstwerk in onze Gemeente, op den 13den Mei aanvaarden.

HERSTELDE LUTHERSCHE GEMEENTE,
toegedaan de ONVERANDERDE AUGSBURGSCHE GELOOFSBELIJDENIS, te Amsterdam.

Het gewoon Consistorie staat gehouden te worden op Donderdag den 7den April, onder voorzitting van D°. Jacobie.

NAAMLIJST der GEPROCLAMEERDEN te *Amsterdam*

Eerste Gebod 27 *Februarij*.

Salomon Lion Nathans *en* Ester Hartog Melamed.

Jan Janze Padt *en* Geertruy Visser.

Jan George Blauw *en* Hendrica Vleck.

Egbertus Tergouw *en* Hendrica Jacoba Koene.

Barend Albertus Manvis *en* Helena Siewers.

Johannes Noorvoort *en* Antonia Frederika van Helmen.

Louwerens Joannes Boeljon *en* Maria van Gent.

Benjamin Isaac Graanboom *en* Hendrietta Mooy.

Alexander Abraham Stuttgard *en* Mietje Barend Boas.

Johannes Elias van Lookeren *en* Anna Maria Magdalena Bussing.

Gerardus de Munnick *en* Alida Petronella Hooft.

Jean Louis Clever *en* Margaretha Elisabeth Gottlieb.

Johannes Veenstra *en* Helena Wilhelmina Brieux.

Pieter Hendrik Ritter *en* Maria Christina Boeljon.

Frans Schewel *en* Geertruy Louisa Blok.

Johan Diederich Schroeder *en* Evertje Evers.

Egbert van Rooy *en* Hendrika Maria Speelmeijer.

Johan Gerard Buff, *en* Jenneken Bitters.

Johan Gottfried Schmidt *en* Hendrikje Kijfewer.

Eerste Gebod 6 Maart.

Wijnand van Os *en* Maria Engelina Eylers.
George Ludwig Kepper *en* Jantje Davids.
Joannes Karstens *en* Susanna Johanna Terwogt.
Pieter Rusfel *en* Engeltje van Hardenberg.
Fredrik Ekkevelt *en* Angeniesje Brinksteen.
Johannes Henricus Wagenaar *en* Helena Gijsberta Zeegers.
Pieter van der Loo *en* Anna Jansen.
Albertus Thomas Scholte *en* Maria Margaretha Westenberg.
De Heer Willem van Loon *en* Jonkvrouw Philippina Henrietta Cornelia van Loon.
W. Colk *en* Adelheid Antje Johannes
Harmanus Hendrik Louwerens *en* Jannetje de Ridder.
Lourens Sondag *en* Johanna Hendrika Weeber.
Hartog Samuel Louvier *en* Rebecca Benjamins.
Theodorus Opdam *en* Catharina Jansen.
Hendrik Wilhelm Schrepel *en* Berendina Lubbers.
Bernardus van de Puttelaar *en* Anna Maria Brechwalt.
Henricus de Ruyter *en* Johanna Gesiena Meijer.
Jan Jans Kraaijer *en* IJfke Hendriks de Vries.
Hendrik Karsseboom *en* Hendrina Haije.
Albertus Johannes van Heynen *en* Antonia Hermina Berk
Adrianus Kraay *en* Sophia Maria Hesse.
Matthijs Samuel Mets *en* Rachel Arie Gerretse.

Eerste Gebod 13 Maart.

Willem Dirksz *en* Willemina Vroom.
Johannes Engelenberg *en* Catharina Meijer.
Klaas Rudolph van Laaten *en* Imke Gust.
Zacharias Peeters *en* Catharina Tunderman.
Johannes Schuman *en* Evertje Lausing.
Barent van Wondenberg *en* Ortalina Angenita van Eck.
Arent Paulus Borgers *en* Maria Cornelia Menso.
Johannes Paradijs *en* Sara Dina Calergus.
Jan Tijssen *en* Johanna Maria Meijer.
Christiaan Frederich Waldhecker *en* Cornelia Clasina Kruyff.
Johannes Jacobus Josephus van de Velde *en* Cornelia van der Vliet.
Wilhelmus Franciscus Bruno *en* Maria Elisabeth van der Minne.
Harman Eerthuysen *en* Johanna Wiggelaar.
Everwein Freudenberg *en* Willemijntje van der Veen.
Johan Georg Matthijssen *en* Catharina Duisdeiker.

Eerste Gebod 20 Maart.

Jean Francois Guillaume Lohman *en* Gesiena Veltkamp.
Jan Kriger *en* Anna Haaymans.
Pieter Hendrik Breune *en* Agatha van der Liet.
Jan Bon Evertz. *en* Maria Elisabeth Ooms.
George Fredrik Happé *en* Susanna Maria Wuellemier.
Hendrik Rudolph van Hees *en* Catharina Ahelm.
Gerrit van Meenen *en* Geertruy Schols.
Lucas van Beek *en* Grietje Smit.
Hendrik Luyters *en* Willemina Petronella Langenberg.
Jacobus Smit *en* Judith van Wijk.

Toon ten Hege *en* Geertruy Tijmes.
Johan Coenraad Bohle *en* Sara Dros.
Johannes Focke *en* Antje Dekker.
Mathijs Samuel Metz *en* Rachel Arie Gerritse.
Gerrit Dirk Bom *en* Johanna Soost.
Johannes Fritz *en* Geertruidis Neger.
Lambertus van den Blik *en* Johanna Jacoba Numan.
Johan Andries Groenenberg *en* Eleonora Elisabeth Bruckner.
Albertus Breedenbeek *en* Alida Christina Wittevelt.
Jan van den Berg *en* Gesina Bruy.

Eerste Gebod 27 Maart.

Geerlich van den Nulff *en* Trijntje Groote.
Leonardus Kool *en* Neeltje Gebbe.
Hans Christiaan Askildsen (of Adriaans) *en* Geertje Holem.
Johan Theodorus Wiegand *en* Anna Mandemaker.
Bernardus Regters *en* Anna Geertruy Kinderman.
Ferdinandus Franciscus van Bergen *en* Margaretha Henrica de Bruyn.
Ocko Heeres *en* Johanna Lageman.
Jonas Samuel Snijder *en* Henrietta Meukemeijer.
Meinardus Abema van Heugen *en* Catharina Kaal.
Toon Helder en Maria Johanna Borghart.
Johannes Beeking *en* Henriette Breukelaar.
Hendrik Heyd *en* Diederica Carolina Verbeek.
Johan Casimir *en* Clara Beekman.
Jan van Wingerden *en* Catharina Koenen.
Pieter Lamberts *en* Catharina Elisabeth Oman.
Fredrik Christoph Hofman *en* Jannetje Meijer.
Teunis Knaap *en* Bartha Reijer.

NAAMLIJST DER OVERLEDENEN, te *Amsterdam*, waar onder die der *Portugeesche* en *Hoogduitsche Joodsche Natie*; met de datum van 't overlijden, begraafplaatsen en ouderdom.

	Jaar
Dingsdag 1 Februarij.	
Maria Margaretha Doornewaard, huisvr. van H. J. Klijn, *o. kh.*	36
Met deszelfs dood ter wereld gekomen Kind.	
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van M. I. Vos, *Zeeburg.*	
Meijer Benjamin Engelander, *Zeeburg.*	60
Jan Fredrik Emke, *a. kh.*	w. 16
Johannes Anthonie Wiebes, *a. kh.*	4
Elsje Rijffnijder, wed. P. van Kempen, *l. o. k.*	90
Johannes Anthonie Hagedoorn, *k. kh.*	w. 16
Anna Maria Diesen, *l. kh.*	24
Paulus Joham, *a. kh*	76
Moses Samuel Levie Colijn, *Muiderberg.*	54
Rebecca Bueno de Mesquetta, *Ouderkerk.*	55
Isaac Joseph Schavrien, *Zeeburg.*	47
Johanna Cramer, *l. kh.*	d. 4
Hendrik Namink, wedn. van E. van Gog, *k. kh.*	80
Cornelis Koning, *n. z. c.*	1½ m.
Adriaantje Vis, huisvr. van W. Bronkhorst, *a. kh.*	35
Hendrika Quast, *k. kh.*	
Dorothea Teekens, wed. van A. Schroot, *l. kh.*	80
Bartholomeus Blom, *l. kh.*	w. 16

Jaar.

Woensdag 2 Februarij.

Jan de Ridder, *n. kh.* 42
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van Mr. Pieter Elias Pieterz., *n. k.*
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van C. Pieters, *w. kh.*
Pieter Berkman, *k kh.* ½
Henderina Hilgerink, huisvr. van J. Voskuyl, *w. kh.* 43 en 2 m.
Johannes van der Laan, *a kh.* 78
Marne Fredrik Höveke, *l. kh.* 44
Lavina Moens, huisvr. van J. Herman, *l kh.* 42
Catharina Kok, *no. k.* 40
Benjamina Mulder, wed. van F. Guerit, *l. kh.* 78
Bernardus Meijer, *n k.* 35

Donderdag 3 Februarij.

Hermina Kerkhof, huisvr. van P. H. Jordis, *n. k.* 47
Lea Voorzanger, *Zeeburg.* m. 8
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. J. Koekoek, *Zeeburg.*
Jan Staal, *l. kh.* m. 11
Willemina van Geen, huisvr. van C. Terdu, *a. kh* 85
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van C. Schuurman, *l. kh.*
Johanna Nagel, wed. van C. Kreuger, *k. kh.* 73
Geertruyd Baadenhuys, *l. kh.* 59
Grietje Hasselaar, wed. van G. Ottens, *gh. kh.* 40
Catharina van Sanen, wed. J. de Vries Lodewijksz. *l. kh.* 53
Maria Elisabeth Meijer, *k. kh.* d. 5
Johanna Valk, huisvr. van J. F. van Lier, *a. kh.* 71
Sara Coronel, *Ouderkerk.* d. 2
Willemina Vieren, *gh. kh.* 66
Anna Geertruy Jonkslager, huisvr. van M. Gerdes, *k kh.* 52

Leeman Isaac Halberstad, *Zeeburg.* 2½
Jeremias Smit, *a. kh.* 64
Abraham Moses Amersvoort, *Zeeburg.* 11
Joannes Franciscus Volkers, *o. k.* 44
Helena Gilhoff, wed. P. de Ruyter, *gh. kh* 54
Judic Gerrit Appelboom, *Zeeburg.* ½
Maria Christina Petronella van Oster, huisvr. van J. D. Laade, *a kh.* 45
Hendrica Koopman, wed. G. van Gelder, *o. k.* 38
Marretje Maria van den Brand, *l. kh.* 4 en 4 m.
Leendert Brinkman, *gh kh.* 40

Vrijdag 4 Februarij.

Cornelia Volmer, wed. van A. de Preé, *w. kh.* 76
Catrina Groeneveld, *a. kh.* 36
Hendrica Johanna Verleure, huisvr. van H. Pieters, *k kh.* 51
Maria Christina Toutmans, *k. kh.* 66
Franciscus Hendrik Deppe, *w. kh.* m. 8
Alida Bosman, *gh. kh.* 44
Jan Meuning, *a. kh.* 52
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van E. Sarfatij, *Ouderkerk.*
Jan Buek, *l. kh.* 57
Marcus Machiel Crost, *Zeeburg.* 70
Roelofje Vogel, wed. van H. Beekman, *a. kh.* 75
Het dood ter wereld gekomen Kind van P. Piantinus, *n. kh.*
Abraham Otger, *l. kh.* 72
Lisette Levie Polak, *Zeeburg.* ½
Grietje Heshoff, *a. kh.* 3 en 5 m.
Margretha Eggert, wed. van J. Koopman, *l kh* 73
Siemon de Leon, *Ouderkerk.* 56
Isaac Elias Soesfam, wedn. van R. Maanis, *Zeeburg.* 55
David Penshoorn, *l. n. k.* 38
Maria Twint, *l. kh.* w. 11

Saturdag 5 Februarij.

Ruben Joseph Moskou, *Zeeburg.* 40

Jaar.

Jan Nuhoff, *n. kh.* 42
Pieter Beuoni, *k. kh.* u. 13
Jan Fredrik Nabrink, *k. kh.* 48
Johan Christiaan Wildogen, *w. kh.* 4
Dirk Liskaljet, wedn. van J. Zwanenburg, *l. kh.* 58
Emanuel Daniel Laveres, *Zeeburg.* 57
Reina Toledo, wedn. van I. Quizido, *Ouderkerk.* 84
Annaatje Jacob Glasoog, *Zeeburg.* 2
Geertje Arens Waterhalder, huisvr. van S. P. Nel, *a. kh.* 66
Willem Bereki, *n. k.* 49
Dirk Abbekerk, *l. kh.* 75
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Jansen, *k. kh.*
Anna Margretha Heinzen, wed. van N. Schoep, *l. kh.* 89 en 2 m.
Jacobus Meinardus van Essen, *l. kh.* m. 7
Carolus Franciscus Wilhelmus van der Kruyf, *w. kh.* 1
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. van Wors, *w. kh.*

Zondag 6 Februarij.

Anna Margretha Hemeijer, wed. H. C. Heeger, *gh. kh.* 58
Anna Magdalena Rigter, *k. kh.* 54
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Abbink, *l. kh.*
Pieter Leendert Beekman, *l. kh.* 37
Femina Nuhof, *n. kh.* w. 18
Maria Alida Daak, *gh. kh.* w. 9
Antje van den Huysen, *k. kh.* 62
Willem Swanekes, *k. kh.* d. 18
Hermanus Hendrikus Jacobus Loning, *k. kh.* d. 14
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van W. Mallmeijer, *k. kh.*
Alida van der Horst, wed. van J. J. Netsman, *k. kh.* 64
Israel Abraham Frank, *Zeeburg.* 1

Nifsem Toledo, *Ouderkerk.* 58
Maria Leesveldt, *l. kh.* 59
Maria Langenberg, wed. van J. H. Kroefe, *l. kh.* 75
Rachel de Prado, wed. van A. S. de Lima, *Ouderkerk.* 58
Louise Francoise Lena Heyse, *a. kh.* 43
Aagie Bakker, huisvr. van W. Geelart, *k. kh.* 58
Magtelt Mourits, wed. S. van Meyrik, *l. kh.* 76
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van L. Koppelman, *k. kh.*
Maria Froger, wed. van J. D. Mulder, *l. kh.* 81

Maandag 7 Februarij.

Elizabeth Lippe, *w. kh.* w. 17
Christiaan Bilj, zoon van J. F. Bilj. w. 5
Anna Louisa Volkmans, huisvr. van C. Arons, *k. kh.* 63
Andries van Rijkhooren, *ell. k.* 75
Antonie Willem Nuyten, *l. kh.* w. 3
Pieter Smit, *w. kh.* 28
Maria Margaretha de Swart, *l. kh.* w. 14
Jannetje Resler, wed. M. van Gijtenbeek, *l. kh.* 58
Willemina Slager, *n. kh.* m. 1
Christina Maria Schneider, *a. k.* 45
Petronella Struyfenberg, huisvr. van J. van Gulen, *k. kh.* 48
Trijntje Bastiaans, wed. van J. Falke, *n. kh.* 76
Henrietta Charlotta Walrings, huisvr. van J. du Merchie, *l. kh.* 37
Mariana Abraham, wed. van I. S. Posna, *Zeeburg.* 62
Johannes Rocher, *n. kh.* 2
Willem van Heusden, *n. kh.* 60
Augenies Margriet de Reuter, *a. kh.* 18
Susanna Tobia Gaadijn, *k. kh.* 20
Alida Gelee, *k. kh.* 78

Jaar.

Alida Westerman, huisvr. van J. H. Hesselink, a. kh. 36
Jan George van Swieten, oud. k. 3[illegible]
Louisa Catharina Kleune, a. kh. [illegible]
Willem Sijstaal, a. kh. 19

Dingsdag 8 Februarij.

Maria Kok, l. kh. [illegible]
Eva Maria Wallies, wed. van J. G. Breemer, k. kh. 58
Carolina Vincent, huisvr. van P. Videl, l. kh. 71
Johan Albert Kuhlo, wedn. van C. Meijer, l. kh. 80
Elisabeth Hag, wed. van C. Davidson, l. kh. 8[illegible]
Daniel Lieves, m. kh. w. 3
Catharina van Ooy, huisvr. van J. Bout, k. kh. 67
Gerrit Hendriks, gh. kh. 28
Marjana Philips, wed. van S. L. Groenstad, *Zeeburg.* 62
Maria Geertruda Ritter, k. kh. w. 3
Jan Beudeker, zoon van D. Beudeker, w. kh. [illegible]
Rijnier Breems, wedn. van A. Berteling, l. kh. 65
Anna Maria Löewenstein, wed. J. B. Cadenne, a. kh. 58
Elsje Wiggel, wed. van P. Eggers, l. kh. 76
Willem Fredrik Schierhout, a. kh 55
Rebekka Speelman, *Zeeburg.* m. 2
Klaaske Harkema, wed. A. van der Laan, n. kh. 87
Pauw Belomoine, l. kh. 2[illegible]

Woensdag 9 Februarij.

David Jacob Hamburger, *Zeeburg.* 83
Johanna Bennink, oil. k. [illegible]
Jannetje Braas, huisvr. van H. Niedijk, w. kh. 80
Maria Sophia Wilhelmina Seerkhaue, k. kh. 1 en 10 m
Benjamin Scheper, wedn. van J. J. Röhuisch, k. kh. 68
Adrianus Havart, wedn. van C. H. Rijpland, w. k. 58

Jaar.

Martiona Sol, l. kh. [illegible]
Johannes Saxen, wedn. van M. M. Cremen, l. kh. [illegible]
Catharina Roos, a. kh. 36
Johanna Bunk, wed. van J. Kok, a. kh. 62
Cornelis van der Meer, wedn. van M. van der Raay, w. kh. [illegible]
Nanette Hariette Martineau, k. kh. [illegible]
Samuel Emanuel de Hond, *Zeeburg.* 6[illegible]
Wimpie Albertsen, huisvr. van G. Pieper, w. kh. 24
Albertus Franciscus Faustinus Botti, a. kh. [illegible]
Cornelia Andriesse Koppers, huisvr. van F. W. Vos, k. kh. 34
Alida Koes, wed. E. Verlooy, k. kh 60
Johanna Maria Stram, huisvr. van W. Dufedan, k. kh [illegible]
Hendrica Jacoba Wiener, a. kh. [illegible]

Donderdag 10 Februarij.

Antje van Mourik, huisvr. van F. Bel, a. kh. 43
Anna Elisabeth Vonk, wed. van J. Eyman, a. kh. 66
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van R. van Ginkel, a. kh.
Pauline Anna Margaretha Matthes, l. o. k. 1[illegible]
Maria Elisabeth Reuteman, l. kh. 7
Sam Tukking, oud k. 80
Sijmen de Graaff, k. kh. 27
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van R. P. Booy, *Zeeburg.*
Jacob Simon Roppen, *Zeeburg.* 55
Margaretha van Oostveen, a. kh. [illegible]
Jan Hendrik Runeker, a. kh. 69
Hendrik Jansen, k. kh. 40
Anna Alida van Heesen, k. kh. [illegible]
Abram Christiaan Merk, a. kh. w. 4
Jan Fredrik Nupont, k. kh. 70
Hermanus Albrecht, a. kh. 62

Jaar.

Maria Vorster, wed. van P. Dissel, *n. k.* 74
Catharina Lucretia de Sandol Roy, huisvr. van J. van den Bosch, *Muiderberg.* 25

Vrijdag 11 *Februarij.*

Gerhardus Keyzer, *a. kh.* 27
Catrina Topman, huisvr. van J. H. Hoopman, *gh. kh.* 70
Pieter Hendrik Ziekeman, wedn. van E. Swikkendijk, *w. kh.* 73
Moses Marcus Coblens, *Muiderberg.* 64
Hendrik Herthum, *l. kh.* 60
Pietertje Janzen, wed. H. Hengske, *k. kh.* 90
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van S. E. Mossel, *Zeeburg.*
Willem Adriaan Willems, *n. k.* 37
Jan Ziesen, *a. kh.* 5
Poulus Korsbergen, *l. kh.* m. 6
Vrouwtje Marcus van den Oder, *Muiderberg.* 80
Andries Haan, *l. kh.* 1½
Pieter Nella de Wees, huisvr. van J. Groen, *n. kh.* 46
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. van den Eynde, *w. kh.*
Johannes Christoffel Rothuisen, wedn. van D. Troppelman, *a. kh.* 83
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van E. G. la Rose, *Zeeburg.*
Lucas Evers, *l. kh.* 1½
Catharina Jacoba d'Arnaud, wed. B. J. Doornik, *n. k.* 71
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Milting, *a. kh.*
Maria Johanna Tounoo, wed. H. Klowik, *l. kh.* 64

Saturdag 12 *Februarij.*

Pieternella Meyna Coufijn, *l. kh.* m 5

Jaar.

Jacob Breck, *a. kh.* 30
Geesje Veenvliet, huisvr. van J. Lammers, *w. kh.* 82
Catharina Gazijn, wed. F. van Langen, *a. kh.* 78
Johannes Albertus de Haan, *a. kh.* 2½
Casper de Haan, *a. kh.* 24
Antje Lomberg, huisvr. van J. Bloeme, *k. kh.* 32
Maria Elisabeth Emmerich, *a. kh.* 6
Johannes Johannesfen, *w. kh.* 15
Hendrik van Eyl Sluiter, wedn. van A. de Soete, *o. k.* 75 en 1 m.
Rutgert Coenradie, *w. k.* 19½
Agatha Schenk, wed. J. van Veen, *k. kh.* 84½
Jacobus Johannes Ides, *a kh.* w. 6
Fredrik Carel Straus, *l. n. k.* 51
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. A. Plotsko, *Zeeburg.*
Matthijs Schierboom, *a. kh.* 24
Antje Smit, *a. kh.* 38
Louwrens Hans Noordijk, *w. kh.* 33
Fredrik Westerman, *a. kh.* 40
Willem Nijbakker, *a. kh.* 60
Frans Mathijsen, *a. kh.* 26
Meyne Gerhard Hedrichs, *l. n. k.* 80
Saartje van Gijn, *l. kh.* 1½

Zondag 13 *Februarij*

Pieter le Brun, *a. kh.* 65
Christina Teunissen, *k. kh.* m. 7
Dina Fredrica Jonker, huisvr. van J. Goverts, *k. kh.* 36½
Catrina Schipperheyn, *k. kh.* 2
Johanna Silkes, huisvr. van J. Snijdervelt, *a. kh.* 60
Johannes Blomman, wedn. van E. Boesekroes, *l. kh.* 69
Maria van Paddenburg, *k kh.* 2½
Gesiena Wolff, *k. kh.* 1½
Frans George Willem Fredrichs, *a kh.* 22
Willem Adriaan Jaarsma, *a. kh.* 26
Dirk Rademaker, wedn. van W. Loos, *a. kh.* 80

Jaar.
Wijtze Toomas, wedn. van A. Jurgens, *a. kh.* 71
Tiark Lueben, wedn. van R. Liesveld, *l. kh* 56
Geertje Doesburg, huisvr. van D. Smagge, *l. kh.* 71

Maandag 14 *Februarij.*

Jan Boelanse, *gh. kh.* 48
Abraham Meijer Hesker, *Zeeburg.* 56
Geertruy Maria Hagemeijer, *n. z. c.* 29
Maria Fransen, huisvr. van J. Tongelet, *a. kh.* 56
Mietje van der Woude, *n. kh.* 70½
Trijntje Winkelman, *w. kh.* 1½ m.
Jan Richard Cuel, *a. kh.* 14
Machiel Emanuel de Brave, *Zeeburg.* 64
Judick Marcus Kriker, huisvr. van M. Rubens, *Zeeburg.* 58
HANNA SALOMONS, wed. van Hattog Salomon Zults, *Zeeburg.* 102
Kaatje Fredriks, huisvr. van E. Jacobs, *k. kh.* 82
Nicolaas van Oenen, *l. kh.* 1½
Roosie Philip Pocher, wed. I. M. Tertaas, *Zeeburg.* 63
Maria Geertruida Vonk, *l. kh.* 19
Petrus Hent a Bruin, wedn. van A. E. Rijnders, *l. kh.* 37
Jannetje Groenenberg, wed. J. van Reenen, *k. kh.* 76
Johannes Gerhardus ter Linden, *n. kh.* 2½
Cornelia Schouten, huisvr. van C. Bierens, *k. kh.* 61
Metje van Hinken, wed. J. van Juk, *l. kh.* 56

Dingsdag 15 *Februarij.*

Trijntje Elderveen, wed. van J. Aarsen, *l. kh.* 59
Andries Lammers, *l. kh.* w. 3
Catharina Christina Dijkman, *a. kh.* ½
Wouter van Doorn, *a. kh.* 51
Martha van der Stam, *k. kh.* w. 13

Jaar.
Christiaan Lodewich Smedt, *a. kh.*
Harremijntje van Heerden, wed. C. Dekker, *l. kh.* 80
Maria Kroese, wed. J. Swenk, *l. kh.* 72
Anna de Clerq, huisvr. van Mr. J. Brand, *n. k.* 29½
Pieter Koster, wedn. van Jacoba, *a. kh.* 53½
Swaan Leevers, huisvr. van H. Corri, *a. kh.* 50
Johanna Maria Dorothea de Reuter. 3½
Benjamin Mendes da Costa, *Ouderkerk.* 74
Catharina Lombart, wed. van H. Eekelhof, *a. kh.* 74
Anna Margretha Prins, *a. kh.* 1½
Johannes v. d. Waay, *a. kh.* 1 en 2 m.
Catharina Maria Hol, *l. kh.* 1½
Diena Elders, wed. C. H. Opke, *k. kh.* 63
Pieternella Stokkers, wed. van J. Kordes, *gh. kh.* 65
Geertrui van Troostenburg, huisvr. van M. de Bruyn, *l. kh.* 67

Woensdag 16 *Februarij.*

Claas van Bemmelen, *a. kh.* 83
Pieter Christoffel, *w. kh.* w. 11
Willem Papier, *k. kh.* w. 10
Catharina Rol, huisvr. van H. J. Hendrikx, *k. kh.* 45
Fredericus Hermanus Olmes, *w. kh.* w. 4
Gerrit Wissel Blom, *Zeeburg.* m. 4
Moses Philip Tertaes, *Zeeburg.* 28
Fredrik Wilhelm Gersdorp. 1½
Lucas Lourens Mur, *k. kh.* d. 9
Het dood ter wereld gekomen Kind van M. Aarland, *a. kh.*
Catharina Foon, wed. J. Potharst, *w. kh.* 68
Volkert Volkers, *l. kh.* 50
Coenraad Reys, *k. kh.* 20
Anna Margretha Wolterus, huisvr. van A. Konig, *l. kh.* 60

Jaar.

Martha Catrina Meeler, wed. van S. Willems, *a. kh.* 78
Nancij Caroline Boers, wed. J. H. ten Oever, *wa. k.* 30

Donderdag 17 Februarij.

Dirk Weeflog, *k. kh.* 21
Hanna Samuel, wed. E. Elias, *Zeeburg.* 40
Isaac Jacob Fluyter, *Zeeburg.* 55
Fredrik Wilhelm Zoomes, *k. kh.* w. 3
Susanna Maria Dommekragt, *l. kh.* 1
Branco David, *Zeeburg.* 70
Marie Jeanne Reguier, *l. kh.* 60½
Adriaan Pijnackes, *l. kh.* 92
Het dood ter wereld gekomen kind van de huisvr. van H. W. Prins.
Teunis Boelhouwer, *w. kh.* 2
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van D. Hendriks, *gh. kh.*
Jacoba de Jong, *gh. kh.* 3
Elisabeth Kinderen, wed. van J. C. Ketschouw, *w. kh.* 46
Catharina Kok, wed. W. Lublij, *k. kh.* 54
Evert Delre, *a. kh.* 50
Jan Gerhard Pfeiffer, *l. o. k.* 62
Jacobus Smit, *w. kh.* 31
Klara Siebens, wed. P. Tanjon, *l. kh.* 69
Elsje Frantzen, *o. kh.* 1½
Johanna Geertruy van Lutzenburgh, *l. kh.* 27
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van L. D. Zonneppoes, *Zeeburg.*
Jan de Vaan, *a. kh.* 43
Maria Lena Winkelman, *l. kh.* ½
Christiaan Carel Mulder, *gh. kh.* 77

Vrijdag 18 Februarij.

Maria Wilhelmina Teppe, *a. kh.* d. 2½
Johannes Schijffer, *a. kh.* ½
Maria Thoomsen, wed. C. Wigman, *gh. kh.* 74
Barend Natan Clemens, *Zeeburg.* 69
Johanna van der Reije, *a. kh.* 59

Jaar.

Jannetje de Jong, huisvr. van C. Redmijra, *a. kh.* 67
Warnar Horselenberg, *a. kh.* 73
Aron Fransman, *Zeeburg.* m. 2
Henrietta Haan, *l. kh.* d. 14
Johannes van den IJssel, *a. kh.* 66
Garmanus van Rijn, *k. kh.* 76
Schoontje Jacob Amerongen, *Zeeburg.* w. 7
Abram Francois Beekman, *l. kh.* ½
Arend Stijne, *gh. kh.* 55
Judick Samuel Voks, huisvr. van A. G. Lobbeg, *Muiderberg.* 69
Dorothea Hageman, wed. van H. Loman, *a. kh.* 83
Petrus Matheus van Nieuwenhuysen, *l. kh.* 1
Hielle Jansen, *a. kh.* 46
Cornelis van Harreveld, wedn. C. Plukkers, *wo. k.* 81 en 4 m.
Jan Blieseman, *a. kh.* ½
Johannes Schoetsen, *a. kh.* 63
Susanna Maria Wekkemer, *l. kh.* d. 3
Lea Antunus, wed. J. P. Abas, *Ouderkerk.* 78
Gesina Boameester, *o. k.* 55
Angenitha Maria Hark, *w. kh.* 42

Saturdag 19 Februarij.

Nicolaas Nassou, *a. kh.* 2
Hanna Samuel, wed. van M. Spersie, *Zeeburg.* 90
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van D. Veldhuysen, *a. kh.*
Jannetje Jansen Meyboom, huisvr. van J. W. Lienemeijer, *l. kh.* 86
Constant Etienne Branchie, *l. kh.* w. 4
Johannes Francois, *l. kh.* 1½
Jan Fredrik Koch, *k. kh.* 43½
Adrianus Haver, wed. A. Knytwaart, *o. k.* 62
Anna Josina Wilhelmina Blass, *a. kh.* w. 7
Coenraad Pieper, *w. kh.* 60
Pieter Burgers, *k. kh.* 67
Meijer Hartog Reymers, *Zeeburg.* 50

Jaar.

Alida Dorsman, wed. van G. H. Amant, in het *Diemer Kerkhof.* 50

Hilletje Smit, huisvr. van J. Kustermeijer, *k. kh.* 41

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van M. Giesen, *a. kh.*

Johanna Catrina Wijman, *a. k.* 82

Gerdina Hoopman, *k. kh.* m. 11

Jan Hendrik Ruskamp, *l kh.* 65

Johanna Vinkenbrink, huisvr. van W. Mastijn, *n. kh.* 42

Justus Lodewijk Immelog, *a. kh.* 22

Magdalena Catharina Beyle, *a. kh.* w. 20

Zondag 20 Februarij.

Anna Christina Weygel, huisvr. van M. Walraven, *w. kh.* 55

Hendrik Lodewijk Wessteling, *l kh.* 11

Maria Spruit, huisvr. van W. Hoodenbagh, *a. kh.* 50

Maria Hendriks, wed. J. van Vlaanderen, *k. kh.* 64

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Markwardt, *n. kh.*

Hanna Kuylenburg, *a. kh.* d. 3

Helena Kuylenburg, *a. kh* d. 3

Een Tweeling.

Jan ter Meulen, *k. kh.* 48

Johanna Vogelijn, wed. C. Brouwer, *l kh.* 69

Hendrik Bloemen, *k. kh.* [illegible]

Rozina Catrina Gans, *k. kh.* [illegible]

Dirkje Mostert, wed. D. Schouten, *oo. k.* 70

Dirk Meijer, *a. kh.* 31

Isaac Salomon Sneyder, wedn. van M. Abraham, *Muiderberg.* 82

Roosje Raphael, huisvr. van J. Gompel, *Ouderkerk.* 78

Maria Hetten, *l kh.* [illegible]

Pieter Lammers, *l. kh.* 41 en 11 m.

Antje Smit, *w. k.* 43

Johannes Wilhelmus Corlie, *a. kh.* [illegible]

Wolterus Willebrordus Hundorff, *o kh.* w. 3

Lodewijk van Voorst, *l. kh.* 50

Agnes Leenders, *n. kh.* 90

Maria Donkers, wed. van W. Melias, *a. kh.* 88

Johan Ernst Capelle, *w. kh.* 64

Geertrui ter Beek, wed. van H. Velthuysen, *o. k.* 65

Arnoldus Peiser, *Zeeburg.* 63

Neeltje van der Wielen, wed A. Elskamp, *oo. k.* 76

Theodorus Godfried Kittel, wed. van C. Scheffer, *l. kh.* 69

Maandag 21 Februarij.

Hendrik Diesman, wedn. van A. van der Haar, *gh. kh.* 50

Barend Isaac Bruinveld, *Zeeburg.* 70

Vogeltje Isaac Coenraadts, wed. van M. Levie, *Muiderberg.* 70

Jacoba Philippina Hoeber, huisvr. van G. de Veer, *l. kh.* 55½

Sebilla Mulder, *gh. kh.* 28

Adelheid Stalling, wed. J. Veldtkamp, *n. kh.* 58

Alida Maria Isendorp, huisvr. van wijlen P. J. Deteemeijer Wesselingh, *l. n. k.* 80

Joannes Anthonius ter Neé, wed. A. van Hasse, *a. kh.* 81

Nicolaas Kikkert, *z. k* 14 en 6 m.

Salomon Isaac Hop, *Zeeburg.* 56

Willem Beuzekom, *l. kh.* w. 6

Elisabeth van Tuynen, wed. P. de Haan, *l. kh.* 83

Abraham Godschalk Lobbeg, wedn. van J. S. Voks, *Muiderberg.* 90

Johannes Steenbrink, wedn. van A. H. Freyse, *l kh.* 77 en 8 m.

Dingsdag 22 Februarij.

Naatje Gootsbil, *gh. kh.* 37

Ester Saruco, huisvr. van I. Lobato *Ouderkerk.* 84

Kaatje Hansen, huisvr. van H. Hilleveld, *l. o. k.* 54

Jaar.
Arnold Fredrik Roelvink, *a. kh.* 2
Elisabeth de Vries, wed. van K. Bakker, *k kh.* 82
Maria Hulfter, huisvr. van P. Koop, *k. kh.* 49
Margaretha Elisabeth Schmöl, *n. kh.* u 14
Magdalena Brands, *k kh.* 49
Willem Lindeblad, *k kh.* w. 8
Henricus Anthonis Franciscus Meijer, *a. kh.* w. 5
Johanna Groothuysen, wed. J. A. Maas, *l. kh.* 45
Adrianus van Es, *gh. kh.* 60
Meijer Hartog Polanes, *Zeeburg.* 48
Johan George Wilhelm Löffer, *n. kh.* ca. 60
Pieter Koel, wedn. van W. T. Eikkelboom, *a. kh.* 70
Anna Antonia Coeman, *a. kh.* m. 11
Barendina van Straalen, huisvr. van A. Cornelisse, *a kh.* 33
Jan Hendrik Kramer, *w. kh.* 29
Lambertus Tormijn, *a kh.* 26
Antje Braak, wed. J. Haring, *w. kh.* 64
Alida Botten, wed. van J. Sauer, *n. kh* 42
Jan Willem Fredrik Wouters, *k. kh.* 14
Pieter Pronk, *a kh.* 41
Jacobus Burgerink. wedn. van M. Serigo, *a kh.* 74
Willem van Beert, wedn. van A. Waterman, *l. kh.* 48
Willem de Vogel, *l. kh.* 73
Ferdinand Fink, *l. kh.* 35
Johanna Cornelia van den Hespel, *n. k.* 65 en 11 m.
Adrianus Leufing, *k kh.* 55
Catrina van der Hans, huisvr. van G. M. Bulteman, *n kh.* 38
Cornelis van Rijn, *l. kh.* 45
Catharina Rijke, wed. C. Kuyper, *k. kh.* 75

Jaar.
Woensdag 23 *Februarij.*

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van B. L. Berlijn, *Zeeburg.*
Johanna Maria Jacoba Penchen, *o. k.* 1½
Johanna Epman, *gh. kh.* 57
Melka David, wed. H. M. Polak, *Zeeburg.* 75
Hendrik de Waay, *a. kh.* 1½
Jan Hoyman, na *Zuilen* uitgev. 51
Hendrik Christoffel Hamer, *a. kh.* 38
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Butz, *l. kh.*
Marcus Abraham Boas, *Zeeburg.* 54
Anthonij Wiedeman, *a. kh.* 22
Gerharda Maria van Mook, *k. kh.* 17
Hendrik Muhlmeijer, *n. kh.* 1
Jan de Groot, Jansz. *l. n k.* 60 en 8 m.
Sara Mellenberg, huisvr. van P. Thijmen, *l. kh.* 63
Gerrit van Otterloo, *k. kh.* 61
Pieter Kraaypoel, *w. kh.* 1 en 8 w.
Fredrik Luderus, *no. k.* 34
Catharina Fredrica Hokhuysen, wed. C. Winter, *n. kh.* 40
Johanna Webbers, huisvr. van J. C. Korte, *k. kh.* 35

Donderdag 24 *Februarij.*

Hendrik Anthonie Hendriks, *l. kh.* 21
Alida van der Laar, *k. kh.* 4
Anna Jansen, huisvr. van W. Burger, *l. kh.* 40
Sijmen Quakaas, wedn. van A. van Gorkum, *a. kh.* 77
Neeltje Siewers, wed. van W. Waterman, *k. kh.* 75
Dirk Kraay, *l. kh.* 24½
Lena van den Broek, wed. van A. Wolters, *k. kh.* 84
Hendrik Spoor, *a. kh.* 33
Wilhelm Smorenburg, *gh. kh.* 22
Adam Adriaan Bordon, wedn. van Agnetta Wittemeijer, *w. k.* 88

Jaar

	Jaar.
Abraham Levie Pots, *Zeeburg.*	39
Lauwrens Mast, *k kh.*	6
Hendrik Sweitzer, *l kh.*	11
Johannes Jacobus Aswald, *l. n. k.*	8½
Dirk de Haan, *k. kh.*	2
Jan Geykema, wedn. van B. Keyzer, *l. kh.*	86
Jan van Wijngaarden, *l. kh.*	67
Maria Woudenberg, wed. van F. Ocrilpagt, *k kh.*	66
Franciscus Hombert, *k kh.* 1 en 10 m.	
Jan Fredrik Weyschede, *a. kh.*	65
Magdalena Kloosterman, huisvr. van P Zermeirs, *a kh.*	78
Harm Christian Hedeman, *l. n. k.*	62
Hendrik Hogendijk, *w. kh.*	78
Hendrik Smit, *a. kh.*	45
Maria Margaretha Hesselmeijer.	3½
Jannetje Simon Rood, huisvr. van E. L. Mutsemaker, *Zeeburg.*	76

Vrijdag 25 Februarij.

Jan Henrij Lambert, *a. kh.*	2
Theodorus Petrus Dijkman, *w. kh.*	m. 8
Daniel Sijbrands, wedn. van W. Walthuis, *gh. kh.*	49
Hendrica Tranen, wed. van H. Dekker, *gh. kh.*	70
Cornelia van der Veele, huisvr. van N. J. Wagon, *l. kh.*	68
Louwrens Ebeling, *a. kh.*	½
Engeltje Nieuwero, wed. van H. Swart, *k kh.*	71
Marretje Ankersmit, *o k.*	75
Moses van David Viguerano, *Ouderkerk.*	2
Jan Kulekes, *gh. kh.*	56
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. H. Breunen, *k. kh.*	
Grietje Janse Bos, wed. van J. Knoop, *k. kh.*	59
Marcus Lodewijk Kerkman, *a. kh*	72
Cornelis de Waal, wedn. van G. Eykelkamp, *l. kh.*	80
Wigman Geelard, wedn. van A. Bakker, *k. kh.*	69

	Jaar.
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van M J. Ortgi, *Zeeburg.*	
Johannes Stephanus Meeuwsen, *a. kh.*	73
Catharina Toomse, *gh. kh.*	50
Rachel Levie Lepel, wed. M. S. Lewek, *Zeeburg.*	60
Jan Christiaans, *w. kh.*	m. 5
Anthonie Burgo, *l. kh.*	74
Theresia Maria Josephina Lurasco, *k. kh.*	m. 2

Saturdag 26 Februarij.

Maria Catharina Ansing, *a. kh.*	½
Hanna Asser, wed. van D. M. Freihe, *Zeeburg.*	76
Judick Binjamin, wed. van M. A. Elsas, *Zeeburg.*	85
Ariaantje Cornelis, *w. kh.*	64
Metje Haijen, wed. I. Monsjou, *k. kh.*	44
Trijntje Scheé, wed. H. de Wind, *n. kh.*	77
Lodewijk van Lon, *gh. kh.*	46
Nicolaas Joseph Wagon, wedn. van C. van der Veele, *l. kh.*	68
Albertus Kreymeijer, *a. kh.*	73
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. la Granje.	
Het dito dito van dito, beide op 't *l. kh*	
Anna Elisabeth Aarsen, *l. kh.*	7
Johanna Goosens, huisvr. van D. Hendriks, *a kh.*	39
Steven de Weé, *w kh.*	55
Pieter Hendrik Schoemaker, *o. z. c.*	m. 5
Nicolaas Reykenberg, *a. kh.*	63
Johannes Theodorus Kemper, wedn. van A. Bestenhorst.	80
Lena Hartog Goutsmeeder, *Zeeburg.*	w. 11
Johanna Kuyper, *l. kh.*	1½
Johanna Stoels, wed. van P. Albers, *a. kh.*	84
Johanna Dijk, huisvr. van F. Visser, *n. kh.*	68

Jaar
Alida Stakenburg, *k. kh.* 18
Helena Elisabeth Drejer, huisvr. van R. Baars, *a. kh.* 26 en 2 m.
Hendrik van Es, *gh. kh.* 24
Leonardus Blancke, zoon van wijlen B. Blancke, na 't *Diemer Kerkhof* 34
Gerrit Nisfink, *n. k.* 72½
Dirk Vogelzang, *a. kh.* 50
Maria Elisabeth Kuyper, huisvr. van G. Havekes, *a. kh.* 40
Pieter Janszen, *n. k.* 29
Vrouwe Wendela Eleonora ten Hove, Douariere Godin, *n. k.* 63½

Zondag 27 Februarij.

Johanna Giesen, *w. kh.* w. 9
Betje Abraham Cohen, *Zeeburg.* 1½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van C. Luedeker, *l. kh.*
Cornelia Borghorst, wed. van B. Blijenberg, *n. k.* 79
Johannes Veltman, wedn. van A. Groenewoud, *l. kh.* 76
Jan van Hulsen, *k. kh.* w. 5
Angela Pobro, huisvr. van J. da Costa Gomes de la Penha, *Ouderkerk.* 88
Jan Cornelis Bon, *k. kh.* 75
Johannes Knoffelbok, wed. J. F. Withuyzen, *eil. k.* 74
Maria Goote, huisvr. van J. W. Walther, *w. kh.* 66
Aaltje van Smernen, wed. van J. Sieke, *k. kh.* 76
Maria van den Elshoker, wed. J. Sluyter, *a. kh.* 76
Jacob Gumpertz Oudenik, wedn. van R. Raphael, *Zeeburg.* 81
Hanna Abrahams, wed. van M. S. Fund, *Zeeburg.* 72

Jan Tiggelman, *w. kh.* 1
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. Elderman, *l. kh.*
Maria Freerse, huisvr. van J. de Graaff, *l. kh.* 46
Fredrik Willem Schaaper, *n. kh.* m. 10
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van T. Poeltuyn, *a. kh.*
Helena Cornelia Hunterman, *k. kh.* 1½
Geertruida Cornelia Smeenk, *n. kh.* 1½
Hendrikje van Veelo, wed. J. van Leeuwen, *a. kh.* 66
Henrikus van Ingen, *a. kh.* 74

Maandag 28 Februarij.

Klaas van Haarst, wedn. van J. Pellerin, *n. kh.* 79
Willem van Bodegraven, *k. kh.* 40
Maria Ranhof h, huisvr. van H. Kunnen, *a. kh.* 41
Catrina Pau, wed. van P. Hufing, *k. kh.* 61
Hendrika Mulder, *k. kh.* 30
Mozes Nathan Vleeschouwer, *Zeeburg.* m. 2
Zacharias van Tonnenbroek, *a. kh.* w. 7
Jan de Vries, wedn. van T. Landman, *k. kh.* 78
Engeltje van der Maas, wed. van J. Henning, *l. kh.* 82
Christiaan Pronk, *k. kh.* d. 1
Lucas ten Bosch, *gh. kh.* 70
Pieter Veltkamp, *a. k.* 63 en 9 m.
Johanna Jacoba Blijboom, *w. kh.* w. 10
Lambertus de Groot, *k. kh.* 1½
Hendrik Soet, *w. kh.* 3 en 9 m.
Helena Catharina Keyzerhouwer, huisvr. van C. A. Kok, *a. k.* 35
Jeanne Norigat Gisfiog, *w. k.* 50
Johannes Rompel, *n. k.* 47
Hendrika Woesthof, *a. kh.* 76

PUBLIEKE VEILINGEN

van de onderstaande *Perceelen*, in het Locaal van Publieke Verkoopingen, van ouds genaamd het Oudezijds Heeren Logement, te *Amsterdam*.

Op Maandag den 7 Maart 1814.

Oude Schans, N. 34. (Een Huis en Erve, op de) bij de Koningstraat, f 3900, in slag f 100. Opgeh.
Egelantiersgragt, N. Z. N 50. (Een Huis en Erve, op de) bij de derde Dwarsstraat, f 400, in slag f 60. *Hoefkens.*
Utrechtsche Dwarsstraat, N. Z. N. 53. (Een Huis en Erve, in de) bij de Reguliersgragt, f 135, in slag f 20. *Tissel.*
Een Boeren Bruiker, genaamd *nooit gedagt*, met deszelfs Huismans Woning, Stallingen, enz. en 17 morgen Wei- en Hooiland, doch voetstoots, in de Banne van Diemen, te Overdiemen, N. 121. Wijk 3. f 3100, in slag f 25. Opgeh.
Eenige Kampen Wei- en Hooiland, groot te zamen 7 morgen, 557 roeden voetstoots, in de Overbraker Polder, in de Banne van Sloterdijk, f 3950, in slag f 50. Opgeh.

Deze volgende *Perceelen* op Maandag 14 Maart.

Prinsengragt, N. 747. (Een Huis en Erve, op de) bij de Leydsche Kruisstraat, f 2400, in slag f 10. Opgeh.
Reguliersgragt, N. 36 en 37. (Twee Huizen en hunne Erven, (onder één Dak) op de) bij de Prinsengragt, f 2000, in slag f 535. *Rijfkogel.*
Prinsengragt, N. 31. (Een Huis en Erve, op de) bij den Binnen-Amstel, f 1650, in slag f 150. *A. Schouten.*
Singel, N. 347. (Een Huis en Erve, op de) bij de Leliistraat, f 1375, in slag f 500. *van Bommel.*
Nieuwe Hoogstraat, N. 6. (Een Broodbakkers Winkelhuis en Erve, in de) bij de Zanddwarsstraat, f 2000, in slag f 10. Opgeh.
Joode Breestraat, N. 63. (Een Winkelhuis en Erve, op de) en hoek hoek van de Markensteeg, f 1675, in slag f 25. Opgeh.
Zeedijk, N. 19. (Een Winkelhuis en Erve, op de) bij de Stormsteeg, f 975, in slag f 25. *van Langen.*
Keizersgragt, N. 27. (Een Huis en Erve, op de) tusschen de Run- en Beerenstraten, f 3000, in slag f 500. *Wendelaar.*
Brouwersgragt, N. 5814. (Een Koopmans Winkelhuis en Erve, op de) bij de Heerenmarkt, f 1900, in slag f 600. *A. Schouten.*
Zwanenburgwal, N. 4025. (Een Huis en Erve, op de) bij de Zwanenburgerstraat, f 310, in slag f 10. *Mercker.*

Een dubbelde Plaisiertuin, genaamd *vreede en vriendschap*, met deszelfs Huizinge, Tuinmans Woning, Kolfbaan, Coupels, enz op de Buiten-Singel, tusschen de Weterings- en Utrechtsche Poorten, en uitkomende op 't Otterspad, N. 58, 59 en 60. *f* 3175, in slag *f* 10. Opg.

Deze volgende *Perceelen* op Maandag 21 Maart.

Keizersgragt, N. 232 en 233. (Een Koopmans Huis, van achteren een groote dubbelde Tuin, Tuinhuis en Erven, als mede een Koetshuis, Stallinge en Erven, (te zamen in één koop) op de) bij de Wolvenstraat, *f* 20000, in slag *f* 1400. *Meyburg.*

Keizersgragt, N. 611. (Een Koopmans Huis, Tuin, Tuinhuis en Erven, op de) bij de Leidschestraat, *f* 6300, in slag *f* 2000. *J. van Os.*

Bloemgragt, Z. Z. N. 132 en 135. (Een Suiker-Raffinaderij, genaamd *de Zaaijer*, met deszelfs vaste Gereedschappen, Woonhuis en Erven, op de) bij de tweede Dwarsstraat, *f* 27300, in slag *f* 700. *B. Hop.*

Leidschegragt, N. Z. N. 39, 40 en 18. (Een Suiker-Raffinaderij met deszelfs vaste Gereedschappen en annexe Woonhuis en Erven, op de) bij de Lijnbaansgragt, en uitkomende in de Raamstraat, *f* 19700. *P. Buys.*

Raamstraat, N. 19. (Een Huis en Erve, in de) *f* 430, in slag *f* 150. *Broekhuysen.*

Langestraat, N. 57. (Een Stalling, Koetshuis, Bovenwoning en Erve, in de) bij de Roomolensteeg, *f* 775, in slag *f* 25. Opgeh.

Keizersgragt, N. 292. (Een Koopmans Huis en Erve, op de) over de Westermarkt, *f* 5100, in slag *f* 4500. en *f* 80. *Groeneboer.*

Keizersgragt, N. 293. (Een Huis en Erve, op de) over de Westermarkt, *f* 3100, in slag *f* 1600. en *f* 80. Dezelve.

Bloemgragt, N. Z. N. 78. (Een Koopmans Huis en Erve, op de) bij de Baangragt, *f* 1100, in slag *f* 600. *Sem.*

N. Z. Voorburgwal, N. 208. (Een Koopmans Huis en Erve, op de) bij het Post-Kantoor, van achteren uitkomende op de N. Z. Achterburgwal, *f* 2650, in slag *f* 150. *Westerwoudt.*

N. Z. Achterburgwal, N. 88. (Een Pakhuis en Erve, op de) bij de Huiszittensteeg, *f* 775, in slag *f* 700 *Loots.* en *f* 700 *Twent.*

Westermarkt, Z. Z. N. 15. (Een Stal, Koetshuis, Bovenwoning en Erve, op de) *f* 2625, in slag *f* 600 *Stoopendaal.*

Een Plaatchits-Drukkerij, genaamd *Vreedenhorst*, met deszelfs Heeren Huizinge, Stallinge, Koetshuis, Druk- en Treklootsen, enz. alsmede Drogerij, Moestuinen, enz. te zamen groot circa 6 morgen voetstoots, aan de rivier de Vecht, nabij Vreeland, N. 40. *f* 6400, in slag *f* 100. Opg.

Heerengragt, N. 294. (Een Koopmans Huis en Erve, op de) bij de Roomolensteeg, *f* 5300, in slag *f* 1000. *van Someren.*

Regt-Boomsloot, N. 60. (Een Koopmans Huis en Erve, op) over Dwars-Boomsloot, *f* 2350, in slag *f* 50. *G. Vos.*

O. Z. Voorburgwal, N. 64. (Een Huis, Achterhuis en Erven, op de) bij de O. Z. Armsteeg, en in de Bethlehems Gang, N. 58. *f* 1180. *Meyburg.*

Plantagie, N. 6923. (Een Plaisier-Tuin met deszelfs Huizinge, Tuinkamer, Coepel, enz. in de) op de hoek van de Midden- en Groeneof Badlanen, genaamd *Binnenhof*, *f* 2000, in slag *f* 100. Opgeh.

Dit onderstaande *Fregat-Schip* is geveild op *Maandag* den 28 Februarij 1814. in het N. Z. Heeren Logement.

Fregat-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Maria Elisabeth*, gevoert geweest bij wijlen Kaptein ANDRIES JANSE SMIDT, is in 't jaar 1783 nieuw uitgehaald, lang over steven 99½ voet. wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 27 voet 9 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 12 voet 3 duim. 't verdek bij de eerste balk voor 't groot luik hoog aan boord 6 voet. *f* 17600, in slag *f* 950. *R. Hoyman.*

Dit onderstaande *Smak-Schip* is geveild op *Maandag* den 7 Maart.

Smak-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de vrouw Catharina*, gevoerd door Schipper ARIE KEMP; lang over steven 73½ voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 17 voet, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 8 voet. *f* 2600. *C. G. van Recken.*

Dit onderstaande *Bom-Schip* is geveild op *Maandag* den 14 Maart.

Bom-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Vriendschap*, lang over steven 52 voet, wijd op zijn Wegering 17½ voet, hol in 't ruim 7 voet. *f* 1000, in slag *f* 10. *Albert Pronk.*

Alles Amsterdamsche maat.

STAAT- EN LETTERKUNDIG MENGELWERK.

VIER-EN-VIJFTIGSTE VERVOLG DER BEKNOPTE LEVENSGESCHIEDENIS VAN

MICHIEL DE RUITER.

Middelerwijl had de Lieutenant Admiraal- generaal DE RUITER, met den krijgsraad weder beraadslaagd, waar men de vijandelijke vloten, met het' meeste voordeel, konde inwachten, of trachten te bejegenen, en met genoegzame eenparigheid van stemmen werd goedgevonden, zich nu voor *'s Konings diep*, den hoek van *Olphernes*, benoorden 's lands vloot, voor eerst te posteeren: de redenen welke daar voor aangevoerd werden berustten allen op eene uitgebreide zeevaartkunde; alleenlijk vinden wij den grond niet verklaard van het zeggen van den Ruwaart, daarin bestaande, *dat de* Nederlanders *immers zoo wel omtrent de* Engelsche kust, *als omtrent de hunne zouden vechten.*

Intusschen ontbrak de vloot, alhoewel sedert eenige dagen met een goed aantal schepen versterkt, nog aanmerkelijk veel matrozen, waarover daarom ook de kollegiën ter Admiraliteit met grooten ernst werd geschreven, ten einde dat gebrek zoo spoedig mogelijk verveld wierde, waaraan ook door de kollegiën voortdoend met allen mogelijken spoed voldaan werd.

Te middernacht van den 27sten Mei, kwam kapitein ALMONDE, van de buitenwacht, aan boord van onzen held, met berigt dat hij 's avonds te voren, bij de *Engelsche* en *Fransche vloot* was geweest, tusschen *Goodwindzand* en de *Duinkerksche banken*, sterk omtrent 80 schepen, en nu leefde het heldenvuur in alle de *Nederlandsche harten* op; ieder verlangde brandend om aan den slag te komen. Onze held ging terstond met zijn vloot onder zeil; doch, in goede orde, omtrent den *Galper* gekomen, zag men niet, alhoewel de Lieutenant Admiraal BANKERT mede verklaarde dat hij, 's avonds te voren, de vijandelijke vloot gezien had. Deze berigten waren in de daad ook wel overeenkomstig de waarheid; dan de vijand mijdde het gevecht. Onze held wendde te vergeefs het hoofd naar hem toe, en was omtrent den middag zoo nabij dat men de vlaggen konde onderkennen. Men telde omtrent honderd en dertig zeilen, zoo groot als klein; doch hoe groot ook het voordeel van den wind ware dat de vijanden hadden, de *Nederlandsche Zeeleeuwen* waren hun te gevreesd; zij staken, toen zij dezen tot op eene kleine mijl genaderd waren, weêr bij den wind, en bleven met hun een zelfden koers zeilen. Nader bleek het onze helden dat de vijanden hen vreesden; want toen onze vloot des avonds te 9 uren, omtrent de ban-

ken van *Nieuwpoort* genaderd zijnde, noordwest ten westen, over den anderen boeg wendden, wendden de *Engelschen* en *Franschen* insgelijks. Zij bleven den gantschen nacht te loefwaart boven de *Nederlandsche vloot*, zoo dat men hunne vuren konde zien. Toen de *Nederlanders*, omtrent middernacht, weder zuid zuidoost wendden, deed de vijand terstond sein om insgelijks te doen; alzoo prangde men aan wederzijden sterk, de eene om de loef te krijgen, de andere om ze te behouden. Omtrent 2 uren in den morgenstond, had men eene zeer deizige lucht; onze held deed weder sein om noordwest ten westen over te wenden, en toen zag men niet een eenig *Engelsch* of *Fransch schip* meer, waarover de onzen zich bevogelijk verwonderden.

Nu overviel hun een zware mist, gevolgd van een' hevigen storm, des niet tegenstaande bleven onze helden zeilende, en zagen den vijanden weder; doch eene menigte van hunne schepen lagen boven de onzen geankerd. Ten eerst volgenden dage zag men andermaal duidelijk dat de vijanden weder afwendden en 't gevecht schuwden. De onzen besloten integendeel niet van hun af te wijken, maar alles aan te wenden wat mogelijk was, om hen te bezeilen. Men kan niet bedenken wat de vijanden bewoog het gevecht weder te schuwen, daar de wind hun zoo gunstig was als zij van den hemel konden wenschen, en zij dienvolgens de *Nederlanders* met merkelijk voordeel, konden aantasten. Eenige oordeelden, en zeer gegrond, dat hun moed ontbrak, 't welk, aan de andere zijde, de *Nederlandsche officieren* en *matrozen* te meer aanmoedigde om 't gevecht te zoeken; want gedurig boven wind te zijn, en niet af te komen, ja telkens als men hen naderde af te wenden, hielden ze voor versaagdheid. Anderen meenden dat ze zwarigheid maakten om zoo digt op de *Vlaamsche kust* te vechten. Ook ontving de Ruwaart eenige tijdingen uit *Engeland*, hem van zijnen broeder, den Raadpensionaris DE WIT, toegezonden, houdende dat op de *Engelsche vloot* vele zieken waren, die nog dagelijks toenamen: als mede dat de *Engelschen* de *Fransche schepen* niet hadden bevonden te zijn, zoodanig als zij die wel verwacht hadden. 'T is ook eene bewezene waarheid dat hij verschrikkelijk dwaalt, die van den kant van *Franschen* eenige opregtheid of goede trouw verwacht; geheel *Europa* kan daarvan getuigen, en heeft zulks, in onzen leeftijd, meer dan immer bevestigd gezien.

Onze held deed middelerwijle zijn best van bij den vijand te komen, en zond eenige van de bezeilde advysjagten op kondschap, om te vernemen werwaarts ze verzeild waren. Men had dien dag (31 Mei) weder sterken wind, en toen DE RUITER, tegen den avond zuid over wendde, braken zijn groote raa, en groot-marszeilsraa, midden door. Zijn zeil en groot marszeil scheurden van boven tot beneden; het bovenniet raakte geheel in stukken, en de brokken van de raas, met de zeilen, vielen te gelijk om laag; naauwelijks een mans lengte van onzen held, zonder dat hij, of iemand anders, al hoewel 't op die plaats gemeenlijk vol volks ware, werd geraakt of bezeerd. Dien God bewaart is wel bewaard. Intusschen baarde deze ramp eenige ontsteltenis bij sommigen, vreezende dat men 't schip zoude moeten opzenden, of veel volks en

tijds noodig zoude hebben om alles te herstellen; dan, de ervaren DE RUITER bragt, door zijne kennis en wakkerheid, met zijn eigen volk te weeg, dat binnen weinige uren alles weder kant en klaar was. Hij vervolgde zijn' koers, en zag, omtrent middernacht, twee schepen die men in den duister niet konde onderscheiden, en dus voor *Engelschen* of *Franschen* hield, weshalve onze dappere held sein deed als op vijandelijke schepen, en elk maakte zich slagvaardig, meenende midden onder de vijanden te zijn; dan, met den dag zag men dat het VAN GENT met zijn esquader was, die zijn koers eenigzins had veranderd. Dus wendde men van dag tot dag allen vlijt aan, om de vijanden te ontdekken; doch hoe zeer men ook trachtte hen te naderen; men was echter, als ware helden, niet van meening 't gevecht met tastelijk nadeel voor zich, en groot voordeel voor den vijand, te zoeken.

Den 2den junij was men met 's lands vloot opgelaveerd tot omtrent 8 mijlen van 't *Noordvoorland*, zonder iets van eene *Engelsche* of *Fransche vloot* te vernemen; doch een der kapiteinen, vooruit kruisende, kwam den Ruwaart berigten, dat hij, vóór 't aanbreken van den dag, de vijanden omtrent 4 mijlen van 't *Noordvoorland* had gezien. 's Lands vloot had nu weder versterking bekomen, alzoo dat dezelve thans bestond, uit 91 schepen en fregatten van oorlog, 54, of, zoo anderen zeggen, 44 brandschepen en 23 advysjachten; ook was de vloot, door 't van tijd tot tijd toegezonden volk, nu wèl bemand, en alle bevelhebbers, matroozen en soldaten, als ware *Hollanders*, wèl gemoed, en vol verlangen om den slag, onder Gods zegen, aan te gaan.

Te zelfden dage ontving onze held berigt, dat de *Engelsche* en *Fransche vloten*, in *Soulsbaai* geankerd, gezien waren; ook werden drie schippers van *Noorwegen* aan zijn boord gebragt, die 't zelfde getuigden; ja zelfs verzekerde eén van dezen, dat hij aan boord van den Hertog van *Jork* was geweest, en met hem had gesproken. Op deze kundschap riep men den krijgsraad bijeen, en besloot men, met eenparigheid van stemmen, dewijl de wind nu uit den noordoosten woei, en 's lands vloot, naar alle waarschijnlijkheid den loef zoude hebben, dat men dat voordeel moest waarnemen, en de *Engelschen* en *Franschen* in *Soulsbaai* moest slag leveren.

De vloot ging dan ten zelfden dage onder zeil, tot den 7den Junij, den gedenkwaardigen dag, op welken met een grouwzaam en bloedig gevecht, het groot geschil tusschen de twee vijandelijke koningen en den Staat der *Vereenigde Nederlanden*, werd beslischt. „ En daar 't „ aan hing," zegt BRANDT, „of de *Hollanders* en hunne bondge- „ nooten, vrije lieden zouden blijven, of onder 't juk van de *Engelschen* „ en *Franschen* zouden vallen."

Met het aanbreken van den dag kwam 's lands vloot voor *Soulsbaai*, een haven of inham tusschen *Harwits* en *Jarmuiden*, met een' noordoosten wind, en kreeg de *Engelsche* en *Fransche vloten* te 5 uren in 't gezigt, sterk omtrent 130 zeilen. Zij lagen ten anker, en de *Nederlanders* vertoonden zich zoo schielijk en onverwachts voor den *Baai*, dat vele vijandelijke schepen hunne ankers moesten kappen om onder zeil te kunnen gaan, en zich in orde te stellen, het welk in aller ijl ge-

geschiedde. Nu onder zeil gemaakt, leiden zij 't om den Noord, en de onzen, die thans 't voordeel van den wind hadden, doch met kleine koelte, zakten allengs naar den vijand toe. Onze held liet de roode vlag onder de bezaansroe waaijen, tot een teeken van aan te vallen. Hij leide het met zijn esquader om den Zuid, om bij 't *Engelsche hoofd-esquader* der roode vlag te komen. De Lieutenant Admiraal LANKERT liep ook om den Zuid, om de witte vlag, of de *Franschen* aan te tasten, en de Lieutenant Admiraal VAN GENT stelde zijn' koers naar 't esquader der blaauwe vlag, dat het noordelijkste was. De drie esquaders zeilden, bijna in een regte linie, nevens elkander, onze held in 't midden. Twee oorlogschepen, elk met twee branders, uit ieder smaldeel, zeilden een weinig vooruit. DE RUITER had de zijnen, met weinige woorden, tot dapperheid aangemoedigd, en elk ingescherpt, hoe zeer zij verpligt waren, het lieve vaderland, 's lands vrijheid, en aller lijf en leven, goed en bloed, tegen 't onregtvaardig geweld der vijandelijke koningen, met kloekmoedigheid te beschermen. Omstreeks 7 of 8 uren geraakten de twee vloten in een zeer zwaar gevecht. Onze dappere held, met zijn esquader op de roode vlag toezettende, zeide tegen zijn' Opper-stuurman: *Stuurman* ZEGER, *dat 's onze man*, wijzende met zijn' vinger op den hertog van *Jork*. De stuurman, zijn muts ligtende, antwoordde op zijn echt zeemans: *Mijnheer, dat zal u gebeuren*, en liep tot op een pistoolschot regt op JORK toe; toen wendde het schip met zijne zijde regt tegen dat van dezen, en gaf hem de laag, waarop hij met zijn geschut antwoordde, en daarmede was het gezigt, door de dikke rook, genoegzaam weg, en de weinige wind dien men had werd terstond gelijk als doodgeschoten. De ijsselijkheid van 't gevecht 't welk daarop volgde kan men zich onmogelijk voorstellen. Het schip *de zeven Provintiën* lag den hertog omtrent 2 uren lang op zijde, en zij schoten elkander zeer reddeloos. Het geschut van onzen held ging zoo gezwind af, als of men met musketten hadde geschoten. Eindelijk werd, omtrent ten 9 uren, des hertogs groote steng met de roode vlag afgeschoten, en hij zou groot gevaar gelopen hebben van door branders aangestoken te zijn geworden, zoo de stilte zulks niet belet hadde. Hij hield het ondertusschen dragende, en week van onzen held af; doch meer dan één koningsschip vervulde straks zijne plaats, en hij vond zich genoodzaakt om met zijn persoon en vlag over te gaan op 't schip *Londen*, daar men de Admiraals-vlag, of koninklijke standaard sedert zag afwaaijen; doch de hertog toonde geen' lust te hebben om onzen held weder te naderen. Omtrent den zelfden tijd, werd kapitein jonker ENGEL DE RUITER, die op zijn post, in zijn vaders smaldeel, vocht, door een' grooten splinter op de borst gekwetst, zoo dat hij in twee à drie dagen naauwelijks konde spreken of eenig geluid slaan. Zijne kardoeskisten raakten in 't gevecht tot tweemalen toe ledig. Hij schoot een *Engelsch oorlogschip* den grooten steng af, en had dien dag 11 dooden, 10 zwaar en 5 minder gekwetsten, 6 schoten onder water, 3 van zijne stukken werden de trompen afgeschoten, en de groote steng en bezaansraa zeer beschadigd. Twee jonge heeren van *Amsterdam*, en een regtsgeleerde van dezelfde stad, betoonden in dit gevecht hunne kloekmoedigheid en liefde voor 't vaderland.

zij hadden zich als vrijwilligers op 's lands vloot begeven, elk met een goed getal bootsgezellen, op eigene kosten geworven. De eerste, GEERAARD HASSELAAR, uit het burgemeesterlijk en manhaftig geslacht der HASSELAREN gesproten, die twee moederlooze dochtertjes, geteeld bij eene dochter van den Burgemeester en Schout, GEERAARD HASSELAAR, aan land liet, vocht met 40 matrozen, alle met *Engelsche mutzen* met rood fluweel gestoffeerd, op het schip *de Beschermer*, onder den kapitein DAVID SWERIUS, in 't esquadre van onzen held; maar bekocht zijn' ijver met zijn bloed, en had de eer van met eene edele dood, door een' kogel getroffen zijnde, voor 't vaderland, op 't bed van heldenroem te sterven. — De tweede, KOENRAAD VAN HEEMSKERK, zoon van wijlen den geleerden Raadsheer, JOHAN VAN HEEMSKERK, en van eene Zuster van den Burgemeester KOENRAAD VAN BEUNINGEN, door zijne welsprekendheid en verscheidene gezantschappen vermaard, was met 50 bootsgezellen, alle met *Engelsche mutzen* met blaauw fluweel gevoerd, op het schip van den Lieutenant Admiraal VAN GENT, alwaar hij zijne manhaftigheid toonde, en er 't leven ongekwetst afbragt. — De derde, JOHAN BERG, regtsgeleerde, uit een' eerlijken stam, van *Naarden*, afkomstig, maar een inwoner en vaandrig der burgerij te *Amsterdam*, hield zich met 8 matrozen alle met groen of graauw gestoffeerde *Engelsche mutzen*, op 't schip van kapitein JAN BONT, onder het smaldeel van den Vice-admiraal DE LIEFDE; deze had mede het geluk van zijne stoutheid te overleven. Bedenk, goede lezer, hoe hevig het vuur van vaderlandsliefde, te dien tijde, in 't hart der *Nederlanderen* heeft moeten blaken. Welk een hemels breed verschil van te moeten beleven, dat men in hatelijk morren uitbarst op den roep des Souvereins, om te wapen te snellen, ten einde een klein overschot van Neêrlands tirannen van den vaderlandschen bodem te verdrijven. Gij weet wat ik bedoel.

(*Wordt vervolgd.*)

DE VRUCHT DER LIEFDE

van

EEN' VADER VOOR ZIJNE KINDEREN.

(*Derde vervolg.*)

Vooral beveel ik u, mijne kinderen, met betrekking tot de zamenleving met onze vrienden, van wel te bewaren de eenheid des geloofs, in den band van den vrede. Hoedt u voor de lasteraars; voor dezulken, die achter den rug van hunne broeders kwaad van hun spreken, om hen zwart bij u te maken, en dus om hen te bederven; die de goede orde der waarheid misprijzen, niet tegenstaande dezelve zoo volstrekt noodzakelijk zij, om den vrede, de liefde en de eer in de kerk te bewaren. Wantrouwt ook nieuwigheid-zoekers, en de onstandvastigen, vooringenomen ten hunnen voordeele; altoos gereed om anderen te beoordeelen;

en opgeblazen van ligtzinnigheid; zij die altoos bevonden zijn te wezen wolken zonder regen, en bakken zonder water; die liever den vrede èn de zamenleving in de kerk waarvan zij leden zijn, ftooren, dan de zaken niet te zien fchikken naar hunnen wil en hunne wijze van doen en denken. Ik bezweer u, bij de liefde des levendigen Gods, van u voor de zulken te wachten: let wel op het geen de Apostel zegt, *Rom: 16 vs. 17:* „ Ik bid u, broeders, neemt acht op de gene die tweedragt „ en ergernisfe aanrigten tegen de leere, die gij van ons geleerd hebt; „ en wijkt af van dezelve." Ja, hebt generlei verbindtenis met dezulken, ten ware om hen te onderrigten, en ten goede te vermanen, hen te bidden om zich te bekeren, of eindelijk om hen te beftraffen: „ *Eph: 5 vs. 11.*" „ Hebt geene gemeenfchap met de onvruchtbare werken „ der duisternisfe, maar beftraft ze ook veeleer;" want God is met zijn volk, en zal met het zelve zijn, in deze heilige onthouding, welke van dag tot dag eene grootere mate van genade, vermogen en eer zal ontvangen: gelukkig gij zoo uwe oogen het zien, uwe ooren het hooren, en uw verftand het bevat. Ik bid God dat dit alzoo moge zijn tot zijn eer, en uw eeuwig heil.

(*Wordt vervolgd.*)

VERZAMELING VAN

ZINRIJKE EN LEERZAME SPREUKEN.

Derde Twaalftal.

1.) Wanneer een wijze in moeite valt, valt hij, als 't ware, *voor over* in dezelve, om dat hij ze voorzag; maar een dwaas valt er als *achter over* in, vermits hij nooit aan dezelve dacht, veel min er voor vreesde.

2.) De ellenden die ons treffen zonder dat wij dezelve voorzien hebben, dooden ons; maar, zij zelven fterven als wij ze vooraf gezien hebben; dat is, zij verliezen hare angel en kracht.

3.) In den hoogften vloed en fpringtijd van wereldfchen voorfpoed, moet het hart binnen zijne kil en boorden gehouden worden.

4.) Wanneer het gemoed in wereldfche vermaken en voordeel als verdronken en verfmoord is, genaakt hetzelve een fchielijk en wegvagend oordeel, en als men het genot der fchepfelen op hooger prijs ftelt dan het betaamt, zal men dezelve niet lange blijven genieten.

5.) Men zal te vaster op de wereld ftaan, wanneer men haar maar even aanraakt, gelijk een rond ligchaam het vlakke flechts in een enkel ftip doet.

6.) De beftraffing is eene heilzame; maar ook een bittere pil, die, om te beter verzwolgen te worden, wijsfelijk dient verguld of gefuikerd, en dus voor 't oog en voor 't gehemelte aangenaam gemaakt te wezen.

7.) Als het hart vol is valt het zeer zwaar daar aan geene lucht te mogen geven, door sprekende den mond te openen.

8.) Liefden omtrent zielen is de ziel der liefde. Liefde omtrent het beste deel is de beste liefde.

9.) De opregtheid van wandel in geruste en zegenrijke tijden, sterkt iemands hoop zeer krachtig ten dage des kwaads.

10.) Het geheugen is als het voorraadhuis der ziele; waarin wij onze waarnemingen opleggen, en waaruit wij dezelve weder hervoorthalen, zoo de gelegenheid het gebruik daarvan vordert.

11.) Alle vermaak in gevoelige dingen ontstaat uit eene overeenkomst tusschen het voorwerp en het zinswerktuig.

12.) Schielijke bewegingen buiten ons, veroorzaaken geweldige bewegingen in ons.

Vierde Twaalftal.

1.) Hoe minder een spreker zijne ooren vergt, hoe meerder een hoorder zijne ooren moet vergen.

2.) Wij geven het leven en voedsel aan zulk een' worm in onzen eigen wortel en grondslag, die ons het leven uitzuigt, den wortel aansteekt, en oorzaak is dat onze levenstakken schielijk verdorren, ons loof afvalt, en wij eindelijk sterven.

3.) Geestelijke overdenkingen des doods hebben leven in zich, en het ter harte nemen van den dood is een goed geneesmiddel voor een boos harte.

4.) Een kind kan spoedig wijs genoeg zijn, om de dagen van een oud man te tellen, en nogtans kan die oude man een kind zijn in zijne eigen dagen te tellen; dat is onbekwaam om ze zoo te tellen, dat hij een wijs harte bekomt.

5.) De gramschap is zulk een zonderling geweer, dat het ook achteruit werkt, en terug springt op den genen die het behandelt of op anderen lost.

6.) Het uitwendig goed is in zich zelf niet goed, dewijl ook de allersnoodste menschen dikwijls de beste uitwendige goederen genieten; maar naar de menschen zijn, zoo zijn hun ook de uitwendige dingen; goed namelijk wanneer zij zelven goed zijn.

7.) Inworteling in de aarde helpt nooit iemand om hemelwaarts te groeijen. Velen die diep in de aarde geworteld waren, groeiden nederwaarts, en zijn ter helle gedaald.

8.) Goed dat door verdrukking verkregen, en door schandelijke gierigheid van de ouders bezeten is, wordt gemeenlijk door overdaad, slempen en in wellust doorgebragt: een hongerige erfgenaam verslindt dien oogst.

9.) De mensch weeft een spinneweb van zonden uit zijne eigene ingewanden, en wordt dan in het zelve verward: met zijne eigene vingers vlecht hij de moeitens, welke hem van alle zijden insluiten, en hem verstikken.

10.) De deugdzame mensch is een hemelsche sprank, hebbende in zijne natuur zulk een vuur dat hem gedurig opwaarts drijft.

11.) Niemand is in grooter gevaar, dan die alle gevaar meent te boven te wezen.

12.) De herinnering van Gods grootheid, is een der gereedste middelen om den mensch te verootmoedigen.

(*Wordt vervolgt.*)

MEDEGEDEELDE STUKJES.

ZANG,

OP DE HERSTELLING

VAN

'T HUIS VAN ORANJE.

1.

Triomf! ORANJE is weêr hersteld;
Het land begint op nieuw te leven;
De roofzieke arend' ligt geveld;
De leeuw doet hem thans angstig beven.
Waar nu geweld en list besteed?
Wat nu door 't *fransch gedrocht* begonnen?
Naar *Moscow*? Daar is 't al te heet.
De worgkoord is gansch afgesponnen.

2.

Triomf! ORANJE bloeit nu weêr.
Gelijk in onzer vadren tijden.
Elk legg' den vuigen twist ter neêr,
En helpe ORANJE dapper strijden,
Voor haardsteê, kerk en vaderland;
Ja, dat alleen zij onze keuze,
Zoo blijft de *oranjeboom* in stand.
ORANJE alleen zij onze leuze.

3.

Triomf! ORANJE is weêr hersteld,
En 't monster ligt ter neêrgestoten;
De *Rus*, de *Brit* heeft het geveld,
De *Pruis* en verdre Bondgenooten,
Ja, onze boeijens zijn vernield;
Geen dwingland zal ons meêr doen beven:
Elk juich', door vrijheidsmin bezield.
Triomf! lang moete ORANJE leven!

Jn. St..... *Bz.*

GEDACHTEN.

De eerste gedachten zijn gewoonlijk gelijk de jeugd; levendig, bloeijend, maar ook wild en ongeregeld: de tweede zijn gelijk de bedachtzame ouderdom: de derde zijn wel ernstig, waar en overwogen; maar ook droog en grommig, gelijk een grijsaard.

Vier begeerten maken de meeste menschen ongelukkig: de begeerte om veel te hebben, veel te weten, lang te leven, en groot te worden.

De vreugde is een kunstig spelend uurwerk, hetwelk zeer schoon speelt, doch door elke kleinigheid kan ontsteld worden.

Zij zijn de verstandigsten, die nimmer berouw hebben van het gene zij hebben gedaan; want de volkomenste wijsheid bestaat in nimmer eene dwaasheid te doen.

Ongetwijfeld bestaat de ware wijsheid, bij de meeste menschen, in niets anders, dan in stilzwijgend en geheim te zijn.

Wie met veel moeite en te ontijde naar eere tracht, toont daar door dezelve niet waardig te zijn.

Slechte schriften moeten als een half-gloeijend ijzer behandeld worden: men vat het zelve niet aan waar het gloeijend, maar waar het koud is.

Onvruchtbare geleerdheid, grenst zeer na aan dwaasheid.

De wijze vraagt zich zelven naar de oorzaak zijner misslagen; de dwaas doet die vraag aan anderen.

Verhaal uw geluk genig mensch dat door ongelukken getroffen is.

Het groot aantal doodstraffen, strekt eenen vorst even zeer tot oneer, als het groot aantal begrafenissen eenen geneesmeester.

De geneesheeren, brengen vele menschen door onwetendheid om 't leven; en genezen er eenigen door het geluk.

Met de menschen is het gelegen als met de standbeelden; men dient ze op hunne plaats te zien.

Men is tot alle dingen bekwaam, wanneer men van verstandige raadgevingen gebruik weet te maken; maar men toont zijn beperkt verstand, wanneer men gelooft den raad van anderen niet meer te behoeven.

Gij wordt onregtvaardig behandeld; wel nu; getroost het u. Het ware geluk bestaat in dit te doen.

(Vertaald.) W. R. Idema, van *Oosterloo.*

EEN FABEL.

In de kamer van mijnen vriend was de olie eener lamp geheel weggebrand, en alzoo de vlam op 't punt van uit te gaan. — „ Wacht," zeide zijn zoontje, die juist toen in 't vertrek kwam, „ arme lamp, ik „ zal u eens regt veel geven." — 'T kind vulde ook de lamp tot aan den rand met olie; dan, oogenblikkelijk worstelde de vlam met den last dier weldaad, flikkerde nog een weinig, en . . . . . ging uit.

Menschenvrienden! geeft den armen dien gij wilt helpen, niet te veel op eenmaal.

H. te *Amsterdam.*

(Uit het Hoogduitsch vertaald.)

GEDACHTEN.

Bij den aanvang van de lente dezes jaars.

Eindlijk mogt de vorst verdwijnen,
En de lentezon weêr schijnen,
Zoo reikhalzende verwacht;
Eindlijk zijn de vuurge wenschen,
Van veel duizenden van menschen,
Tot gemeene vreugd volbragt.

Ja de koude winterdagen,
Die zoo bitter deden klagen,
Zijn dan eindlijk doorgeleefd,
Daar het zachte jaargetijde,
Dat ons hart zoo vaak verblijdde,
Ons, schoon spaê, weêr vreugde geeft.

Alles ziet men reeds herleven;
Ziet men nieuwe kracht hergeven,
Uit den diepsten slaap gewekt;
Ziet men aan de planten, boomen,
Zwaar geladen knoppen komen,
Als met zacht-groen waas bedekt.

De aangename vogelkoren,
Laten zich in 't woud reeds hooren;
Zingen reeds des Scheppers eer:
Neen, 't gekras van schorre keelen,
Zal, voor lang, niet meer vervelen;
Kraai of raaf hoort men niet meer.

Reeds gaat de akkerman aan 't zaaijen,
Om in verdren tijd te maaijen;
Zingende doet hij zijn' pligt.
God will' zijnen arbeid loonen;
Zijne moeite dubbel kroonen;
'T zwaarste werk valt dan nog ligt.

Dezelfde.

AAN DE TEVREDENHEID.

Tevredenheid! o zoet genot,
O heilrijk zacht gevoel,
In all' de stormen, waaraan 't lot
Ons dikwijls stelt ten doel!
O ware toch, tevredenheid!
Uw zaalge vrucht ons voorbereid!

H. W. Carras, te *Zutphen*.

De Heer W. R. Idema, van *Opperdoes*, schrijft ons, onder anderen, 't volgende:

. . . . . . „ Waarbij nog de vertaling van het, in 't 9de D. 4de stuk,
„ opgegeven *latijnsch dichtje*, ter overbrenginge in *hollandsche*
„ *verzen*. Terwijl hiervan geene vertaling schijnt ingezonden te
„ wezen, heb ik, om uw mengelwerk zoo veel mogelijk volkomen
„ te doen zijn, getracht eene overbrenging van hetzelve in *Holland-*
„ *sche verzen* te vervaardigen; in hoe verre mij zulks gelukt is, staat
„ mij niet te beoordeelen." — De bewuste vertaling van dien geëerden Correspondent luidt als volgt:

De lente biedt ons reeds verscheiden' fraaije bloemen;
De zomer kan, door 't graan, al mede op schoonheid roemen;
Maar 't najaar schenkt verr' weg nog de alleredelste vrucht,
En 't warme vuur verzacht de koude winterlucht.

Bij de in ons laatstvoorgaande ſtuk, *medegedeelde* OPLOSSINGEN *der* VOORDRAGTEN, *gedaan in het* 9de D. 5de *en* 6de ſtuk, *moeten wij thans de volgenden nog voegen: dezen zijn wel later ingezonden, maar echter, alvorens het voormelde* eerſte ſtuk, *waarin die oplosſingen reeds bekend gemaakt zijn, het licht heeft gezien.*

9de D. 5de STUK.

Logogryph,	SLOT,	ontraadſeld door den heer, L. J. Hoebé.
Log.-charade,	VERDUN,	
Charade, 1),	HEILAND,	
——— 2),	DOMKOP,	
——— 3),	MENNO,	
——— 4),	BOOSWICHT,	
——— 5),	GOUDA,	

9de D. 6de STUK.

LOGOGRYPH.

1.) ANGEL: nog gevonden door de heeren L. J. Hoebé, M. J. te *A.*, in een tweeregelig versje: en wat betreft het gedeelte der opgave, 't welk op de *franſche taal* betrekking heeft, daaromtrent heeft deze Correspondent het volgende ingezonden:

Et outre le mot ſus-nommé,
Je crois d'avoir bien preſumé
Que l'autre est l'ange céleſte,
Qui chez l'Eternel fait orcheste.

Nog is de *logogryph* ontraadſeld door de heeren, A. Timme, Anthonij W—n——m en C. Lind.

2.) KAMPEN: Nog ontraadſeld door de heeren C. Lind, L. J. Hoebé, Anthony W—n——m (in een tweeregelig versje); A. Timme. — De Heer M. J., te *A.*, zegt:

KAMPEN *is een ſchoone ſtad,*
Wier naam, door letterkeer, zeer veel in zich bevat:
'K vind dat in huis de pan *en* kan *tot nut verſtrekken;*
Dat buitenshuis de kap *op 't rijdtuig ons moet dekken.*
Kam *is 't die aan den haan behoort.*
Kamp, *is een dorp, en* en *'t bedoelde koppelwoord.*
Nek *is een ligchaamsdeel van dieren en van menſchen.*
De ſnaphaan zonder pan *voldoet niet aan ons wenſchen.*
Ke, Ka *of* Na, *noemt men, hoewel verkort, een vrouw;*
Maar voor een man Ep, Ap, *ik niet als goed beſchouw;*
Daar voor moet, naar mij dunkt, Eb *en ook* Ab *geſchreven,*
Wijl ze Egbert, Albert *toch te kennen moeten geven.*

'T kind

'T kind noemt zijne ouders pa *en* ma.
Op 't nut der pen *zeg ik van gantscher harte, ja.*
Ik meen in Aken *de bedoelde stad te ontdekken,*
En pak *is iets dat soms tot grooten last kan strekken.*

Het volgende is van den heere Henrikus Idema, te *Opperdoes:*

Het grondwoord dezer logogryph
is, KAMPEN, *eene stad,*
Dat, naar 'k bevind, door letterkeer,
het volgende bevat:
De kam *en* kan *zijn dingen, die*
ge in ieder huis kunt zien.
Ka, Ab, Ke, Ep, Na, *namen, doch*
Verkort, van vele liên (*).
Kamp, *is de naam van zeker dorp*
in Hollands noordlijk oord.
En *koppelt, en het* pa *en* ma
wordt bij het kind gehoord.
Een stad is Aken, *en de* nek,
gedeelte van ons lijf.
De pen *is van het hoogste nut,*
in allerlei bedrijf.
Een kap *is 't die de molens steeds,*
en 't rijdtuig soms bedekt.
Mak *is een eigenschap. Een* pak
somtijds tot last verstrekt.
Het geen voorts nog te ontbinden is,
is maken *slechts, en* pan,
Een deel van een geweer. en nu
zeg ik hier niets meer van.

LOGOGRYPH-CHARADE

LAMPREI: nog gevonden door de heeren M. J., te *A.* (in verzen), A. Timme, L. J. Hoebé, Anthonij W—n——m, C. Lind.

CHARADE.

FABEL. Nog gevonden door de heeren L. J. Hoebé, C. Lind, L. Bankert, C. de Haas, Anthony W—n——m, A. Timme. — De Heer M. J., te *A.* zegt:

Als ik aan 't lezen ga
Der muzijksche nooten,
'K vind oogenblikkelijk *fa*,
In 't midden ingesloten;
En als ik verder wel
Het kinder-speeltuig gade,

'T is de bekende *bel*
Die mij dan komt te stade:
Voeg 'k *fa* en *bel* bij een,
Het doet mij FABEL lezen.
Het woord dat, zoo ik meen,
Hier ook bedoeld zal wezen.

(*) *Zie de aanmerking van den heere* M. J., *te* A.

Na den geëerden Correspondent, die zich onderteekent, TEOPHILUS, wel hartelijk dank gezegd te hebben voor zijn gunstig oordeel over onzen letter-arbeid in dit werk, en na hem verzekerd te hebben, van, in 't vervolg, wel naauwkeurig zijne aanmerking, op eenige gedeeltes van dien arbeid, in 't oog te zullen houden, welke verzekering wij te gereder doen, daar de oorzaak dier aanmerking niet op de lijst van onze schuldigheden geplaatst kan worden; na een en ander deelen wij, met ongemeen genoegen, den lezer mede, TEOPHILUS geestige ontraadselingen van alle de voormelde opgaven. Die aaneenschakeling luidt als volgt:

Aha! Mercuur! zijt gij daar weêr?
Nu kan zich de eerstling weêr verzaden:
Gij geeft hem mengling, letterkeer,
En raadselspel; en nog al meer. —
Laat ik dan ook eens weder raden.

Kom aan! dan maar met lust aan 't werk.
Al heb 'k er nog slechts eene ontbonden,
Maak ik mij voor de tweede ook sterk...
Potstaufen! ja! dat's weêr gevonden.
Ik zie slechts aan de linkerhand;
Ziet waar? daar staat het op den kant.

Laat ons nu nog wat verder gaan! —
Aan visch en dier een' naam te geven,
Moog' soms bezwaarlijk zijn gedaan;
Heirst men slechts voort, 't is ras bedreven.
Wigt, vriend, weêr 't oog ter linker zij',
En gij ontdekt daar, nevens mij,
In 't koro, welk woord het doelwit zij.

Wat! nu gaan we al weder voort,
Althans zoo we alles zullen treffen.
Begeef u weêr ter linker boord,
Een heel de winkel is accoord. —
Leer dus het raadselspel beseffen.

Eindelijk is 't volgende nog ingekomen:

Voor letterkeering numro één,
Heb 'k ANGEL, *doodlijk iets, gevonden;*
Terwijl de tweede, naar ik meen,
Met KAMPEN, *eene stad, behoorlijk is ontbonden.*
LAMPREI *is 't geen ik verder stel,*
Voor 't woord der logogryph-charade;
En FABEL *voor het sijlbenspel.*
Zie daar, waarmeê 'k mijn lust voor ditmaal moest verzaden.

D. Griekeboer.

ONTRAADSELINGEN *der* OPGAVEN, *gedaan in het* 10de Ds. *eerste* stuk.

LOGOGRYPH.

HAMBURG; opgegeven door den Heer J. A. B. — ontraadseld door mejufvr. J. S. G. geb. S.; de heeren Feider, A. Ellerman, B. J. v. H......, mejufvr. E. L. Ankervliet; de heeren Wopke Brouwer en Willem Sijpestein, te *Krommenie*; C. F. Julius; F. C. Klingenspoor (in een tweeregelig versje); L. Roe-

tiat (in verzen), C. Lind, Anthonij W—n——m (*), Fk. Ns. Ls. *Jr.* — Mejufvrouw Geertje P. zegt:

Met zeven lettren wordt het moederwoord gespeld.
Burg *heette eertijds 't verblijf van menig dapper held.*
Bram *doet een' mensnaam ons ontschouwen,*
Hoewel zeer veel verkort. Ik durf gerust vertrouwen,
Dat uw geen ham *bemint;*
Een mensch is dat men zeldzaam vindt.
Rug *is een onzer ligchaamsdeelen.*
Bar *kan voorzeker niemand streelen.*
De mug *wordt als insekt geteld,*
Terwijl het woordje rum *een sterken drank ons meldt.*
Brug *moet men in de steden leggen*
Ra *vindt men op de zee. Maar heb ik niet te zeggen...*
Ja, dit nog, 't moederwoord bevat,
Den naam HAMBURG, *den naam van een vernielde stad.*

Nog zijn hierop de volgende dichtmatige ontraadselingen ingezonden:

Wie heeft geen deernis met uw lot,
O HAMBURG! daar het roovertrot,
Nog blijft uw grond bederven!
Dan, eerlang breekt uw redding aan;
Hernéemt gij weer dat trotsch bestaan,
Dat gij, door 't Fransch gebroed, moet derven.

W. D. te *A.*

HAMBURG, *nog in 't Fransch geweld;*
Heeft men zich hier voorgesteld.

J. F. Martens.

Het doel zal hier naar allen schijn,
Het thans verdrukte HAMBURG *zijn.*

J. C. Honigh, in den *Wieringerwaard* (†).

Het moederwoord, mijnheer, 't geen gij hebt voorgesteld,
Is HAMBURG, *dat nog zucht, door 't fransch tirans geweld.*

H. D. *Jr.* te *Amsterdam.*

'k zeg, om deez logogryph te ontbinden:
Burg, Bram, ham, rug en *mug,*
Bar, rum, ra en ook *brug,*
Is in het woord HAMBURG te vinden.

M. D.

(*) *Deze Correspondent merkt aan, dat in de letterkeering verscheidene zeer bekende woorden zijn overgeslagen, onder anderen,* arm, bag, gu, gram *enz. De heer opgever echter schijnt zulks wel bewust geweest te zijn, dewijl hij aan 't einde van zijne opgave zegt:* en meerder zal 'k niet zeggen.

(†) *Na de mededeeling van dit tweeregelig versje, laat de heer* Honigh *nog volgen eene ontraadseling in den smaak als die van mejufv. P. (zie boven): wij hebben geoordeeld het bij de plaatsing van deze te kunnen laten blijven, wegens de groote overeenkomst welke, en zeer natuurlijk, dergelijke ontraadselingen met elkander hebben.*

Bram zeilde, met een fchip
Van een zeer fchoone *ra*
Voorzien, naar d'ouden *burg*,
Van jonkvrouw Alida,
Hoewel het weêr was *bar*,
Kwam hij behouden aan,
Men deed terftond voor hem
De val*brug* neder gaan.
De tafel was gedekt;
Hij vond daar op een *ham*,
Benevens een glas *rum*,
Het geen zeer welkom kwam.

Toen hij zich had verfrischt,
Ging men den tuin bezien,
Zijn *rug* deed hem wat pijn;
Men kwam een' ftoel hem biên.
Toen hij zich had gezet
Ontftond een ander kruis.
De *muggen* ftaken hem,
Dus keerde hij naar huis.
'T is bij HAMBURG gefchied,
Het geene ik heb gemeld,
De ftad thans diep in nood,
Ten prooi aan 't Fransch geweld.

Mejufv. A. F. G. Ds.

HAMBURG had veel leeds te dragen,
In de jongst verloopen dagen,
'Ja nog heden lijdt het veel;
Nog in handen van de benden
Die Europa's regten fchonden,
Is het roof en moord ten deel...
Dan, waar dwaal ik nu weêr heenen!
Immers wil men, naar 'k zou meenen,
En gewis niet zonder grond,
Slechts het hoofdwoord van mij weten,
En hoe de onderdeelen heeten;
Nu, 'k voldoe daaraan terftond:
HAMBURG is het hoofdwoord, vrinden,
En daarin is voorts te vinden,
Ham, die 'k gaarne dikwijls eet,

Burgen zag men vaak bevechten,
Menigmaal ook yslijk ftrechten.
'S winters is 't wel *bar*, nooit heet.
Vrolijk met het glas te klinken,
En dan wijn of *rum* te drinken,
Dat doen velen gaarn met mij;
Schoon zij 't ligt niet willen weten.
Maar nu dient er niets vergeten,
Dus voeg ik er dit nog bij:
Ra kunt ge op een fchip aanfchouwen,
Rug is deel van mans en vrouwen;
Bram, naam die men mannen geeft.
Muggen kunnen bijster kwellen,
Verder zal ik niet vertellen
Wat men nog vergeten heeft.

W. R. Idema, van *Opperdoes*.

Terwijl ik bezig was uw logogryph te lezen,
Begreep ik dat HAMBURG *het moederwoord moest wezen;*
HAMBURG, *dat thans zoo zwaar door 't fransch geboefte lijdt.*
O! wierd' het fpoedig door d' Almagtige bevrijd!

Johs. de Wolff, *Sz.*

C H A R A D E S.

1.) HELPEN: opgeven door den heer, W. R. Idema, van *Opperdoes*: — ontraadfeld door de heeren Anthonij W—n——m (in verzen); Wopke Brouwer en Willem Sijpefteyn, te *Crommenie*; C. F. Julius. — Sommige Correspondenten meenen het bedoelde woord gevonden te hebben in HELVOET; doch wij kunnen niet vatten hoe van het tweede deel van dat woord (*voet*), volgens de bepaling in de opgave, kan gezegd worden:

Het tweede deel van 't uiterst nut,
voor elk in alle ftanden;
In fommige heeft men het zelfs,
(N.B.) SCHIER NACHT EN DAG IN HANDEN.

Meermaals hebben wij de kweekelingen onder onze geëerde begunstigers, geraden, en herhalen het bij dezen, toch wèl naauwkeurig 't woord, hetwelk men meent als voldoende gevonden te hebben, aan alle de deelen van de opgave te toetsen; immers is zulks hoogstnoodzakelijk, wil men zich verzekerd kunnen houden van niet te dwalen; en ook ligt voornamelijk in dat toetsen de leerzaamheid van letterkeer en sijllabespel, dewijl men dan verpligt is over den aard, de eigenschap, de ware beteekenis eens woords, en het gebruik welk van de beteekende zaak gemaakt wordt enz. na te denken, of naarvorschingen daaromtrent te doen: een en ander kan ongetwijfeld niet anders dan zeer leerzaam wezen.

2. ADEMHALEN; voorgesteld door den heer G. H. Dedeke: gevonden door mejufvrouwen, Geertje P., A. F. G. Ds., en J. S. G. *geb.* S.; de heeren C. Lind, C. F. Julius, A. Ellerman, Feider, Anthonij W—n——m (in een tweeregelig versje); J. C. Honigh, in de *Wieringerwaard* (in verzen); Wopke Brouwer, en Willem Sijpesteyn, te *Crommenie*; B. J. v. H...., Fk. Ns. Ls. *Jr.*; J. de Wolff *Szz.*(*).

De Heer H. D. *Jr.* zegt:

Ik stel 't bedoelde in ADEMHALEN.
Wat dunkt u, vrienden, zoude ik dwalen?

Het volgende is van den heere W. R. Idema, van *Opperdoes:*

Eenmaal zal het uurtje komen
dat ook de adem *ons begeeft;*
'T nageslacht van ons kan zeggen:
„ Eenmaal hebben zij geleefd."
Heil hem, dien zóó weet te leven,
dat hij voor den dood niet beeft,
En bij 't stervend ADEMHALEN,
zeggen kan: „'K heb wèl geleefd!"

De Heer Everts heeft deze opgaaf, en de beiden voorgaanden, ontraadseld in 't volgend versje:

De Deensche vorst treedt toe, om, met de bondgenooten,
Het ongelukkig volk, in HAMBURG *opgesloten,*
Dat onder 't fransche juk, helaas! gebogen gaat,
Te redden uit den nood, te HELPEN *met de daad.*
Men is, vol heldenmoed, tot die verlossing vaardig;
Gezegend zij dit doel, het is der menschheid waardig;
Mogt' ras elk lid van dat zoo glorierijk verbond,
Weêr ADEMHALEN *op den vaderlijken grond.*

(*) *Deze Correspondent merkt aan, dat het* Engelsche vloekwoord DEM, *hier volgens de uitspraak is genomen. De heer* FK. NS. LS. *Jr., heeft mede zijne aanmerking daarop ingezonden.*

RAADSEL.

Klak; uitgegeven door den heer Jn. Str...e Bz. — ontraadfeld door mejufvrouw Geertje P.; de heeren G. R., te N.; A. Worting, M. A. Raad. — De ingezondene ontraadfeling met gaas, zoude voldoende wezen, indien dit woord van achteren af gelezen niet saag gave; want dit zoude toch zaag moeten zijn. — De heeren Wopke Brouwer en Willem Sijpefteyn, te *Crommenie*, zeggen, rok of pak, en voegen er 't volgende bij: „ Rok is een noodwendig kleedingsftuk, en kor een vischtuig, „ hetwelk in zeker jaargetijde gebruikt wordt, en vele visschers den „ kost verfchaft."

„ Kap, is mede een noodwendig kleedingsftuk, en een pak geeft, „ door dat het gedragen moet worden, ook in een' anderen zin, als „ eene volkomene kleeding, vele menfchen een beftaan."

AANVULLINGEN DER BEPAALDE EINDRIJMWOORDEN,

onderwerp:

VERMANING VAN EEN' VADER AAN ZIJN' ZOON.

Mijn zoon, bemin uw ... vaderland,
Naar voorfchrift van 't gezond ... verftand,
Ontwijk de volks- en ftaats ... verfchillen;
Tracht twist en tweedragt ras te ... ftillen,
Wees fteeds omzigtig met uw ... *ja*,
Te groote haast baart groote ... fchaê.
Behartig fteeds het nut van ... allen.
Wordt gij door laster ... aangevallen,
Bezig bedaard wat dient ... verrigt,
En wijk nooit van uw' ... burgerpligt.

Mejufvr. E. L. Ankervliet.

Mijn zoon, bemin uw ... vaderland;
Maar wèl bedacht; met goed ... verftand.
Bemoei u met geen ftaats ... verfchillen,
Wees fteeds bezorgd om twist te ... ftillen,
En niet te fpoedig met uw ... *ja*,
Al ware dit zelfs tot uw ... fchaê.
Zij 't lofiijkst voorbeeld, zoon, voor ... allen,
Als 't vaderland wordt ... aangevallen.
En wat door u ook moet ... verrigt,
Betracht altoos uw ... burgerpligt.

J. S. G. *geb.* S.

Mijn zoon, bemin opregt het lieve vaderland.
Gedraag u fteeds als vriend van het gezond verftand,
En zoo gij nu of dan met anaren mogt verfchillen,
Poog, door beleid, zoo dra 't kan zijn, den twist te ftillen.
Nog eens, bemin uw land, dit wil de deugd, o ja!
Op dat geen vijand of geen valfche vriend het fchaê.
Verdedig het, is 't nood; wees 't voorbeeld dan voor allen.
Verdedig ook de deugd als zij wordt aangevallen.
Wanneer gij dit, mijn zoon, fteeds met beleid verrigt,
Leeft gij als lofiijk man, en doet uw' burgerpligt.

J. C. Honigh, te *Wieringerwaard*.

Eerbiedig uwen vorst, min Hem en 't . . . vaderland.
Prent dit, geliefde zoon! toch wèl in uw . . . verſtand.
Laak met geheel uw hart, verouderde . . . verſchillen,
En poog, waar zij beſtaan, hen door verſtand, te . . . ſtillen;
Zij waren de oorzaak van 's lands ondergang, ach . . . ja!
Zeer velen zagen dit, te laat, tot hunne . . . ſchaê.
Eendragt zij ſteeds de leus, van u en ook van . . . allen;
En is zij dit, al wierde ons land dan . . . aangevallen,
Geen nood! daar elk gewis dan 't geen hij moet, . . . verrigt.
En, ô! hoe billijk is deze onze . . . burgerpligt.

W. R. Idema, van *Opperdoes.*

Hoor zoon, hoor mijnen raad, 't geld u en 't vaderland.
Dit eischt thans uwen arm; beſtuur die met verſtand.
*Dat drift u nooit beheerſche in volks- of ſtaats-*verſchillen,
Maar tracht die, met beleid, in hun begin te ſtillen;
Doch roept men u voor regt en waarheid, zeg dan, ja.
Voorkom zoo veel gij kunt, uw evennaastens ſchaê,
Dan blijft ge in elken ſtand, den waren ſteun voor allen;
Dan ſtrijdt uw arm met eer, waar ge ook wordt aangevallen:
Dan oogst ge eens zekerlijk, wen ge alles hebt verrigt,
De vrucht der eerlijkheid, het loon van burgerpligt.

G., van *Amſterdam.*

Wanneer gij trekt te veld, voor 't heil van 't vaderland.
Volvoer uw' dierbren pligt kloekmoedig, met verſtand.
En laat u nooit door iets weg ſlepen in verſchillen;
Maar tracht, door wijs beleid, die altoos weêr te ſtillen.
Vergeet uw godsdienst niet, en laat uw woord zijn, ja!
Want al wat boven zien, of neen *is, dat is* ſchaê.
Volg Davids voorbeeld na, die eerst bad voor hun allen,
Wen hij ten ſtrijd genoopt, of ook werd aangevallen:
Dan was geheel zijn hart alleen tot God gerigt.
Mijn zoon! volg deze les, dan doet ge uw' burgerpligt.

H. B.

De heer O, als opgever, heeft het volgende:

Zoon, bemin uw vaderland;
Maar, o! doe 't met goed verſtand.
*Meng u niet, lieve zoon, in ſtaats- of volks*verſchillen.
Niet anders dan om die te ſtillen.
Arbeid tot uw voordeel ja;
Maar toch nimmer tot 's lands ſchaê.
Leef in ſtille rust met allen;
Maar wordt uw vaderland vijandlijk aangevallen,
Vlieg dan te wapen, en verrigt,
Manmoedig uwen burgerpligt.

De inzenders van nieuwe opgaven worden verzocht in gedachten te houden, dat geene van hunne voordragten geplaatst kunnen worden, zoo niet tevens hunne bedoelingen ingezonden zijn; zoo ook geene stel- of telkunstige voorstellen, zoo dezelve niet vergezeld gaan van de ontbindingen der voorstellers zelven.

De heer W. R. Idema, van *Opperdoes*, heeft ons berigt opgever te zijn van de in ons laatstvoorgaande stuk ontbondene *logogryph-charade* ROTTERDAM; van het raadsel KLOK, en van de mede in dat stuk beantwoorde *vraag* (zie bladz. 35 en 36). Omtrent de *vraag* zegt deze geëerde Correspondent verder: „Welker eigenlijk bedoelde „niet was, *plein* of *leger*, maar BRIEF; offchoon ik moete bekennen dat beide de eerst„gemelde woorden even voldoende zijn." — En, bij overlezing, bekennen wij op onze beurt in het voormelde stuk, door overhaasting, eene domme streek begaan te hebben; immers hebben wij bij de plaatsing der bovengenoemde ontbindingen, den naam des voorstellers open gelaten, als denzelven onder onze verstrooide papieren niet gevonden hebbende, daar intusschen de heer Idema, in zijne algemeene ontbinding van alle de op te lossene voordragten (bladz. 36) zich bekend maakt die opgever te zijn. — 'T verwondert ons, dat wij van niet een onzer vele zoo schrandere en oplettende Correspondenten, een' gevoeligen neep daarvoor hebben ontvangen!

Nog is ons berigt dat de opgever der eindrijmwoorden ook in ons laatstvoorgaande stuk, aangevuld mede gedeeld, is, de heer J. C. F. te *Medemblik*, en dat deszelfs eigene aanvulling dus luidt:

Hij die in 't moeilijkst tijds-gewricht,
Zijn oog houdt naar den Heer gerigt,
Treft steeds, hoe hoog de nood moog' gaan,
In Hem gewis een' helper aan.

In de bovengenoemde algemeene ontbinding van den heere Idema, luidt reg: 7 van boven, dus:

Als in het derde, schoon iets anders, voorgesteld.

Men leeze daarvoor:

Offchoon zij in dat stuk iets anders zij gesteld.

NIEU-

NIEUWE OPGAVEN.

LOGOGRYPHEN.

1.) Zes letters maken 't moederwoord,
Waartoe in de eerste plaats behoort,
1 5 3 als een naam van vrouwen,
In 2 3 kunt ge een noot (*) aanschouwen,
Daar ge in 5 1 een maat bevindt.
4 5 6 3 wordt zeer bemind;
Doch ziet zich somtijds deerlijk plagen.
6 2 3 4 kon zeer behagen,
Een' man in 't woord van God gemeld.
Ook daar wordt 4 5 1 gespeld;
Doch kan gewis geen mensch bekooren.
En wilt gij nu nog meerder hooren;
6 5 2 is van 't mans geslacht;
4 2 3 wordt gering geacht;
En in 't geheel kunt gij, mijn vrinden,
Een' man die zeer beroemd is, vinden.

2.) Er is een' stad,
Wiens naam bevat,
Door letterkeer,
't Geen volgt, en meer:
Een' stand der zee;
Een maat waarmeê
Men dikwerf meet;
Iets dat men eet;
Een' goeden drank;
Iets, welkers klank,
Wen men 't bespeelt,
Onze ooren streelt;
Een deel van 't lijf;
Iets waar 'k op schrijf;
Een zangnoot; iet
Waardoor men ziet;
Voorts een rivier.
Meer voege ik hier
Niet bij; maar nu,
Nu vrage ik u,
Of gij ook weet
Hoe 't rond woord heet?

CHARADES.

1.) Ik besta uit twee deelen, en ben van eene verbindende kracht. Mijn eerste deel wordt gebruikt om mijn tweede te ontvangen.

2.) Twee deelen maken mijn geheel, zonder hetwelk men geen jaar doorleeft. Mijn eerste deel is eene aangename vrucht; mijn tweede deel is bij zekere kerkgemeente zeer bekend, en ook zegt het iets dat doorgaans onaangename aandoeningen verwekt, offchoon het ook wel vreugd kan veroorzaken.

RAADSEL.

Men kan veelal in groote kerken,
Ook bij de dichters mij bemerken.
Lees mij van achtren af, ge ontdekt
Iet dat veelal tot last verstrekt,
En hoog kan vliegen zonder vlerken.

(*) NB. *Zangnoot.*

VOORSTEL.

Lezers! vindt gij u bekwaam,
Van 't volgend lettrental te zaam,
Een bruikbaar Hollandsch woord *te maken,*
Zoo zult ge tot mijn doel geraken.

d. d. e. e. e. h. l. m. n. o.

TOEGIFT, N°. 1.

VERVOLG *der* OPLOSSINGEN *van het* VOORSTEL, *geplaatst in het* 9de D^s. 6de stuk.

Nogmaals gesteld zijnde, de zwaarste lepel weegt x lood,
en de ligtste y ——

Zoo is $10 + x = 7y$
en $10 + y = 3x$
Add.
$10 + 4x = 10 + 8y$
$4x = 8y$
$8 /\ \frac{1}{2}x = y$, derhalve is $10 + x = 7y = 3\frac{1}{2}x$
$10 = 2\frac{1}{2}x$
$20 = 5x$
$5 /\ 4 = x$ alzoo weegt de zware lepel 4 lood; en daar wij gevonden hebben dat $4x = 8y$: of $x = 2y$ is, zoo weegt de ligtste lepel 2 lood.

Schut.

Het ingekomen antwoord dat de zwaarste lepel 4, en de ligtste 2 lood weegt, hetwelk met eene proef bewezen wordt, voldoet niet; dewijl de werkwijze ontbreekt.

De heer R........ werkt als volgt:

Stel het gewigt van het bord $= a$
't hoogste maal $= b$
't laagste —— $= c$
het gewigt van de zwaarste lepel $= x$
en dat van de ligtste $= y$

Hier mede volgt hij de werkwijze van den heer **van Schaick**, namelijk dus:

$$a + x = by \qquad a + y = cx$$

$$x = by - a$$

$$c$$

$$cx = (bcy - ac = a + y)$$

$$bcy - y = a + ac$$

$$bc - 1 \,)\; y = \frac{a + ac}{bc - 1}$$

En vindt daar door den volgende

TELKUNSTIGE REGEL.

Voeg bij de zwaarte van 't bord, die zwaarte gemultipliceerd met het laagste maal, en deel het komende door het gemultipliceerde van de beide malen min één, zoo bekomt gij de zwaarte van de ligtste lepel; die bij de zwaarte van het bord geteld, en het komende gedeeld door 't laagste maal, zoo verkrijgt gij de zwaarte van de zwaarste lepel.

PROEVE.

10, de zwaarte van 't bord.
30, 't gemultipliceerde van die zwaarte met het driemaal.
40, dit gedeeld door 21 (het gemultipliceerde der beide malen)
20) min één, dus door 20.
komt 2, de zwaarte van de ligtste lepel.
10, de zwaarte van 't bord.
Add:
12, dit gedeeld door 3, het laagste maal,
3)
komt 4, de zwaarte van de zwaarste lepel.

De heer opgever zelf werkt, naar den regel der *valsche positiën*; derhalve als volgt:

stel de groote lepel 25 lood
bord 10
Add:
komt 35, dus moet het kleinste bord 5 lood wegen
10 bord
15 moest 75 zijn,
75
Sub.
Dus 60 te weinig.

Stel dus anders, neem eens 18 lood, voor de groote lepel
10, bord
28, dan is de kleine lepel 4 lood,
10 —
14, moet 54 zijn.
54
— *Sub:*
Dus 40 te weinig

Hieruit volgt deze bewerking, volgens den regel.

60
40
20 divisor.

25 . . 60 te min | 1080
18 . . 40 — — | 1000
— *Sub:*
20 / 80 | 4 lood de groote lepel.

5 . . 60 te min | 240
4 . . 40 — — | 200
— *Sub:*
20 / 40 | 2 lood, de kleine lepel.

Wij hebben goedgevonden alle deze onderscheidene werkwijzen plaats te geven; op dat de kweekeling te ruimer stoffe tot oefening zoude hebben. De meer ervarenen zullen intusschen ligtelijk inzien dat de eene werkwijze verre te verkiezen is boven de andere.

NB. *Tot heden geene oplossingen van het jongst gedane voorstel ingezonden zijnde, blijft hetzelve voorgesteld.*

Onder 't afdrukken dezes, ontvangen wij de missive van den heere C. van Schaick *Jr.*, dus te laat om gebruik van deszelfs inhoud te maken.

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS.

MERKWAARDIGE AANTEEKENINGEN
WEGENS DE
TIRANNIJ,
OF
GRUWELBEDRIJVEN
DER
FRANSCHEN,
ſedert de revolutie in hun eigen land, *op het einde der achttiende eeuw.*

(*Derde vervolg.*)

Men kwam evenwel te dien tijde nog niet tot eene dadelijke uitvoering van het bloedgierig voornemen: toen de oproer-hartstogten, door het bulderend razen en tieren eenigzins verkoeld waren, werd beſloten alvorens een gezantſchap aan den koning te zenden, 't welk hem, met allen nadruk, zou voorſtellen, „ de gevaren die en de hoofdſtad en het „ ganſche rijk over het hoofd hingen; hem onder 't oog zou „ brengen, de noodzakelijkheid om de krijgsbenden terug „ te roepen, welker tegenwoordigheid den wrevel des volks „ aanhitste, en dus ligtelijk wanhopig konde maken, en de „ beveiliging der ſtad aan de gewapende burgerij te bevelen," enz. — Aan de gewapende burgerij! ja dat was noodig om de gruwel-oogmerken ten uitvoer te kunnen brengen. Vrienden helpen elkanderen, en de ſoldaat volgt alleenlijk bevelen.

Het gezantschap bevond zich aldra bij den koning; doch deze weigerde met hun voorstel en verzoek in te stemmen, en de tijding daarvan in de vergadering gekomen zijnde, had niet minder ten gevolge, dan dat 's konings ministers verklaard werden voorwerpen te zijn van *'s volks billijke wraak*, dan, wanneer de ondervinding mogt leeren, dat, door hun toedoen, het burgerbloed langs de straten gestroomd had, en dit wisten zij toch dat gebeuren zoude; dus was het vonnis der ministers geveld, en de woede, de tirannij des volks straffeloos verklaard: alzoo was men nu zoo verre gekomen, dat men zich konde vleijen, het gordijn zou van voor de moordtooneelen weldra opgetrokken worden. Deze toedragt van zaken; deze voor *fransche harten* zoo streelende verwachten, heeft ongetwijfeld een' lach, zoo als de satan lacht wanneer hij een mensch rampzalig heeft gemaakt, op den mond van alle de leden der vergadering geplaatst. — Deze besloten boven dien, niet te zullen ophouden met aan te dringen op de spoedige verwijdering der krijgsbenden, rondom *Parijs* en *Versailles* buitengewoon verzameld, en op de vastitelling eener gewapende burgermagt. — Geen wonder! het aandringen op een en ander moest het nog smeulend vuur des oproers in ligte laaije vlamme doen uitbarsten, en daar naar was toch het hunkerend verlangen.

Dit gedrag van de nationale vergadering stemde te zeer in met de neiging des volks, dan dat het daardoor niet bemoedigd zoude zijn geworden om deszelfs plonder- en moordzucht den teugel te vieren, en dit strookte ook met het oogmerk der vergadering; het geschreeuw om wapens, om moordtuig, was donderend; maar konde echter niet zoo aanstonds voldaan worden; dan, daaraan stoorden de oproermakers zich niet: woedend stroomden zij naar 't gasthuis der verminkte soldaten, om den buit te ontweldigen, welke het gerucht wilde dat aldaar verborgen lag. Vertrek na vertrek werd doorzocht, echter vruchteloos; dus was men geheel te onvreden, en die ontevredenheid werd gestild door eene plondering van het gansche gebouw, dat zeer aanzienlijk was; zoo geheel werd het in puin gelegd dat men onderaardsche

gewelven ontdekte, en waarin meer dan dertig duizend schietgeweeren werden gevonden, zoo snaphanen als kanonnen. Dit was een overschoone buit; nu zag men zich in staat gesteld, den hunkerenden moordlust genoegen te geven: en hierbij liet men 't niet blijven; men was eenmaal aan den dans gekomen, en nu moest men, als echte *Franschen*, lustig doordansen. — Men snelt derhalve als dolle hydra's, naar de koninklijke bewaarplaats van voorvaderlijke wapentuigen, waar lansen en spiesen, rondasen en helmetten, ponjaarden en degens, snaphanen en karabijnen, duizend helden uit den riddertijd vereeuwigden; dit verwekte een schaterend vreugdegejuich en de heiligheid der vereeuwiging; de gewijdheid van 't heerlijkst aandenken, werd geheel niet in acht genomen; neen! alles werd weggeplonderd; want alles konde dienen tot het vergieten van menschenbloed, dus tot het aanrigten van echte *fransche tooneelen:* de een der oproermakers prijkte aldra met een' ridderlijken helm op den burgerkruin; des anderens opgetoomden hoed was spoedig versierd met den vederbosch van het aloude steekspel, of dezelve stond te wapperen, op de linnnen muts van eene medestanderes in het oproer.

En zoudt gij denken, goede lezer! dat de geroofde wapens niet terstond tot hunne bestemming gebruikt werden? o! dan zoudt gij dwalen, en vergeten dat dezelve in *fransche handen* waren. Neen! velen die uit nieuwsgierigheid, of mogelijk, en wel waarschijnlijk, met oogmerk om zich mede een deel van de geroofde buit aan te schaffen, doorgedrongen waren, werden aldra gewond weggevoerd, of werden ter aarde gestoten en in 't stof vertreden: hun gekerm werd verdoofd door het loeijend geschreeuw van, *te wapen! te wapen!*

Nu deed zich weder eene nieuwe gelegenheid op om den brandenden lust tot woeden, plonderen en moorden te boeten: men vernam namelijk dat men de beruchte *bastille* (zekerlijk een afschuwelijke sterkte, wegens het schandelijk gebruik dat van dezelve gemaakt werd, tot eene eeuwige en allerjammerlijkste gevangenschap, dat men dat gebouw zeggen wij) ongemeen versterkt had, en dit, zeiden de oproerigen thans, was

geschied om van daar tegenstand te bieden. Gezamentlijk snelt men derhalve derwaarts, en men eischt het kasteel op. De gouverneur antwoordt dat hij hetzelve niet mogt overgeven, zonder uitdrukkelijk bevel van den koning. Dit was genoeg om de menigte tot gewelddadigheid te doen overgaan: de opgehaalde brug wordt vermeesterd, daarna anderen, en men geraakt weldra met de bezetting in gevecht; deze werd vermeesterd, en het kasteel is in de magt der oproerigen, die thans de ongelukkigen ontslaan, en dus door een en ander eere behaald zouden hebben, waren zij vervolgens niet weder tot gruweldaden overgeslagen, dan, dit moest wel gebeuren, want zij waren *Franschen*, en konden dus geene voorkomende gelegenheid tot het bedrijven van zulke daden, onaangegrepen voorbij laten gaan.

Zij die reeds, gedurende den geheelen strijd, op de bezetting van het kasteel uit de huizen hadden geschoten, bleven daarin volharden, offschoon hun berigt werd, dat hunne makkers meester van de sterkte waren, en zich in dezelve bevonden; dus schoten zij op hunne vrienden en medestanders, want koppen te doen vallen was hun te aangenaam om er maar zoo op eens van af te zien. Zij verborgen hunne bloedgierigheid, onder het voorgeven van 't voormelde berigt niet te kunnen gelooven; zelfs meer dan één der berigters, werden gezegd verraders te zijn, en hun tijdingbrengen werd met een snaphaanschot, waarop de dood volgde, betaald. „De „ tegenwoordigheid van geest alleen", lezen wij, „ van eenen „ Arné, wanneer hij zijn grenadiers-muts op de punt der „ bajonet plaatst, zich alzoo gehoor weet te verwerven, en „ het volk den waren toestand van zaken berigt, is in staat „ om een vuur te doen ophouden, het geen, zonder eenig „ nut, de slagting vermeerdert; want ook het aanhoudend „ vuur van de zijde der aanvallers, had de soldaten der be- „ zetting, die zich op de bolwerken bevonden, in dezelfde „ verwarring gebragt. Onkundig van het geen om laag beslo- „ ten was, beantwoordden zij de snaphaanschoten wederkee- „ rig, en wondden zelfs menig een van hun die reeds, als „ overwinnaars, waren binnen getreden. De menigte ver-

„ klaart dit voor moedwil, en ontvlamt in woede, neemt oogen-
„ blikkelijk wraak aan de naaste voorwerpen, en schuldigen en
„ onschuldigen deelen in een gelijk rampzalig lot." Ha! dit
was voor de *Franschen* weder een overheerlijk tooneel.

Ook de gouverneur moest een rol op dat tooneel vervullen: reeds in handen zijnde om hem naar 't raadhuis te voeren, wordt hij ontdekt, en zijne geleiders gevoelen zich aldra begroet, hier door een' hagelbui van steenen, daar door een' sabelslag, of door een' stoot met het geweer; alles, alles *fransch!* Eindelijk ontrukt men hun den gouverneur, en rigt het ijsselijkst schouwspel aan. Zijn hoofd wordt met een' bijl van 't ligchaam gehouwen, op een piek gestoken, en zoo, als in triomf rondgedragen. Goede burgers zouden zich te vreden gehouden hebben, met de overlevering van zulk een' man in handen van den regter, maar *Franschen!* neen, die weten van geene teregtstelling; die oordeelen zelven en onverhoord, en hun vonnis komt altoos op bloed te staan. En met dezen eenen kop was men niet te vreden; men koos nog drie andere lieden uit, die eenigzins onder (aan den kant der oproerigen) kwaad vermoeden lagen, namelijk Bequard, de Losene en de Flesselles; alle drie werden offers der algemeene verwarring en woede. Het lot van den laatstgemelden was niet minder dan dit: „Een pistoolschot doet hem ter aarde tuimelen; —
„ duizende banjonetten onteeren het lijk van den ontzielden; —
„ de moorddadige bijl houwt hem het hoofd af, om hetzelve,
„ naast dat van den gouverneur, in zegepraal rond te voeren."
Zie daar, lezer! weder een waarlijk *fransch bedrijf.*

Na deze tooneelen gezien te hebben, begon men andermaal bij den koning aan te dringen, op de verwijdering der troepen, en de wegzending zijner raadslieden; ook smeekte men hem zich met de nationale vergadering te vereenigen, en dus de zoogenaamde volkszaak te omhelzen. De koning blijft weigeren, begint echter te wankelen, en beloofc eindelijk ter vergadering te zullen verschijnen, gelijk hij dan ook deed, en waarvan het gevolg was zijne belofte om de eischen der vergadering in te willigen; doch dit zelfde greep men van den anderen kant weder aan tot het plegen van nieuwe gruwel-

daden: ieder wilde daarin toch eene beurt hebben, want alle waren toch *Franschen*.

De adel dan, het ontwerp gesmeed hebbende, om de nationale vergadering aan de woede der vlamme over te geven, en het bloed der leden te doen stroomen, zag dat ontwerp, door het gedrag des konings, in rook vervlogen; daarom nam men toevlugt (o welk eene tirannij!) tot den hongersnood. „Kunstig „ aangelegd", dit vinden wij hieromtrent geboekt, „was tot „ dat einde de opkoop van granen. Een rot van onbekende „ muitelingen, opgeraapt uit de afgelegenste gewesten, en ge„ huurd om een gruwzaam moordtooneel alomme aan te rig„ ten, vereenigde zich tot dit bedrijf. De granen van de „ eene markt naar de andere voerende; derzelver prijs t'elken „ reize verhoogende, en alzoo door hoogen aankoop den „ schijn van gebrek, zelfs midden in den overvloed, vermeer„ derende, hadden zij gelegenheid, om het vermoeden van „ hunnen afschuwelijken handel op die onschuldigen te wer„ pen, welke zij tot slagtoffers van den algemeenen haat be„ stemd hadden": een waar *fransch* plan, en het gelukte ook. Het volk sloeg aan 't muiten; de bewuste onbekende roovers mengden zich onder de woedende menigte; zij baadden zich in het bloed der onschuldigen, zonder de misdaad op hunnen hals te laden. Na het volk eenmaal tot moorden aangehitst te hebben (nú, dat is hun zekerlijk gemakkelijk gevallen) kwam het misdrijf alleen voor rekening der daders; zij, op de kunstigste wijze vermomd, voldeeden aan hunnen wraaklust, zonder eenige vervolging der wet te duchten. Wij vinden aangeteekend dat, onder anderen te *St. Denis*, gemoord werd, met eene *uitgezochte* barbaarsheid, die zelfs den *snoodsten wreedaard* moest doen sidderen.

„ Te *Straatsburg*", zegt zeker schrijver, „maakte men zich „ meester van 't raadhuis, verscheurde de stedelijke archiven, „ plonderde de huizen der regtschapenste vaderlanders, ontzag „ men noch jeugd, noch grijsheid, noch weduwen noch we„ zen, en vond men alleen een geduchte wraak in de dronken„ schap, waaraan zij zich overgaven, wanneer zij, zich in den „ geroofden wijn badende, ten getale van meer dan VIER

„ HONDERD, aan de billijke vervolging der wetten werden
„ ten prooi gegeven.

„ Door hetzelfde rot van zaamgezworenen, werden einde-
„ lijk de menigvuldige brandstichtingen volvoerd, die de
„ schoonste gewesten welhaast in puinhoopen scheenen te zul-
„ len verwisselen. Zoodanig ongelukkig lot trof gansch *Fransch*
„ *Vlaanderen*, *Dauphiné*, den *Elsas*, *Bourgogne*, en vooral de
„ steden *Lyon*, *Macon* en *Beaujeau*, met derzelver omtrek.
„ In de laatstgenoemde werd bijkans niets gespaard. TWEE
„ EN ZESTIG schoon gebouwde kasteelen werden een prooi
„ der vlamme. Ten getale van meer dan ZES DUIZEND
„ het land afloopende, verspreidden zij alomme verwoesting,
„ en, daar geene magt bij de hand was, om hunnen euvel-
„ moed te beperken, deden de ongestrafte plonderingen hun
„ getal nog dagelijks vermeerderen. Noch eigenaar, noch
„ pachter, noch beambte, noch onbeambte, noch hoeve, noch
„ kerk bleef ongeschonden. Overal de klok luidende, om de
„ ingezetenen te verzamelen, noodzaakten zij ieder, met het
„ pistool op de borst, om zich met hun te vereenigen, en,
„ met verlating van vrouwen en kinderen, met opoffering zelfs
„ van den geheelen rijken oogst, in deze verwoesting te dee-
„ len," — Zie daar, lezer! zie daar nogmaals veritabel *Fran-
sche tooneelen.

(*Wordt vervolgd.*)

BEKNOPTE
NEDERLANDSCHE GESCHIEDENIS
VAN
ONZEN TIJD.

(*Derde vervolg.*)

Het provisioneel bestuur der stad *Amsterdam*, besloot tot het oprigten van een vijfde bataillon bij de schutterij dier stad, het welk, even als de vier reeds georganiseerde bataillons, bestemd zou zijn tot verdediging van de stad en van derzelver jurisdictie. Het bestuur riep daartoe op alle weerbare mannen, zonder onderscheid van jaren, het zij dezelve voormaals reeds in de schutterij gediend hadden of niet. Aan de zulken, welke door hun beroep of ligchaamsgestel, tot den activen dienst ongeschikt waren, en die echter gaarne het hunne zouden willen toebrengen tot het welgelukken van dien maatregel, zou het vrij staan van een' remplaçant te stellen ten hunnen koste.

Intusschen werden de schroomvalligen door het voorverhaalde bemoedigd, in weêrwil van het venijn braken der aterlingen, en die bemoediging verkreeg van uur tot uur meer krachts, door dat zij zagen, dat alle schikkingen die gemaakt werden, daarheen strekten om te durven vaststellen, de zoon van wijlen WILLEM *den vijfden*, zal in het vaderland terug keeren, om het roer van staat aldaar te aanvaarden. Niet weinig bragt daartoe bij, dat in *'s Hage* de nationale gardes, op hooge order, dien naam verwisselden met den naam van *Oranje gardes*, en hun tevens bekend gemaakt werd, dat zij bestemd waren om tot eene eerewacht voor Zijne Hoogheid te verstrekken.

De aanval welke *Dordrecht* zoo dapper had afgeslagen (zie ons 10 Ds. eerste stuk, *bladz* 9) had slechts gediend om den moed der burgerij te doen aanwakkeren: men durfde zich niet vlei-

vleijen (den hatelijken aard en de schandelijke oogmerken der *Franschen* kennende) van alle verdere aanslagen van den kant dier tirannen verschoond te zullen blijven, derhalve leende ieder gewilliglijk zijne handen, om alle mogelijke noodige toebereidselen te maken, ten einde in staat te zijn van alle verdere pogingen van den kant des vijands, met nog meer nadruks te kunnen afslaan. Ten einde het overvaren van grof geschut langs den dijk te beletten, werden op denzelve verhakkingen gemaakt, en putten gegraven.

Den 25sten November trokken een aantal geregelde troepen, met kanon, en eene menigte burger corpsen door *Rotterdam* derwaarts, ook werden te dier stede elf *Franschen* binnen gebragt, welke in het gevecht van den 24sten krijgsgevangen gemaakt waren. Dat gevecht, waarin de *Hollanders* zoo loffelijk getoond hadden nog ware *Hollanders* te wezen, had het *Fransch gespuis* voor dat oogenblik tot zoo verre ontmoedigd, dat zij het niet durfden wagen nader bij te blijven dan te *Sliedregt*, zelfs weken zij daarna nog tot *Hardinxveld*. Aan den kant der burgers was integendeel, alles moed en geestdrift, wat men in hun bespeurden; er was geene oproeping of vermaning tot dapperheid noodig. In den nacht van den 26sten kwamen 200 gewapende burgers van *Schiedam* te *Dordrecht* binnen, om op *Papendrecht* post te gaan vatten. Drie kanonneerbooten lagen in de rivier voor de stad, alle de veeren werden bezet, en alle vaartuigen aangehouden, waarvan 't gevolg was, dat er eenige schepen der *Franschen* in handen der burgers vielen, onder anderen een geladen met ammunitie, kanonnen, geweren en meel, komende van *Hellevoet*, en bestemd naar *Gorcum*.

Den 29sten werd de scheepsmagt voor die stad weder versterkt met twee van *Rotterdam* komende kanonneerboten.

Waren deze en dergelijke berigten aangenaam voor de harten der welmeenende vrienden van hun vaderland, gevolgelijk vijanden der *Franschen*, dat aangename werd nog in hoogen graad veraangenaamd, door de openlijke bekendmaking van eene missive van Zijne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse van *Oranje* en *Nassau*, aan den Heere Gijsbert Karel van Hogendorp, waarvan wij voorloopig reeds melding

hebben gemaakt, (10de Ds. 1ste st.) *bladz.* 10: hier zullen wij de missive in haar geheel laten volgen: zij luidt dus:

„MIJNHEER!

„Mij gedragende aan hetgeen de Overste Fagel u van mijnent wege zeggen zal, wil ik hem echter niet laten vertrekken zonder u een blijk te geven van mijn groot genoegen, over de gebeurtenis, welke *mijn vaderland weder plaatst in den rang der volken van Europa.* De wijze waarop de *Nederlanders* hunne begeerte uitgesproken hebben, doordringt mijn hart van dankbaarheid, en zet, is het mogelijk, nog meer krachts aan mijne verpligting, om met al mijn vermogen hunne verwachting te vervullen, en mij geheel toe te wijden aan hun voorspoed en geluk. De Heer Fagel zal u verhalen welk een' indruk het gedrag der *Nederlanders* hier gemaakt heeft, en dat de Prins-regent en zijne Ministers aanstonds de noodige maatregelen genomen hebben, om met alle voorhanden zijnde hulpmiddelen bij te staan. Gij zult er oogenblikkelijk de uitwerking van ondervinden. Binnen weinige dagen hoop ik zelf te volgen, en gevoel een levendig verlangen om mij te vereenigen met mijne landgenooten, na eene afscheiding van NEGENTIEN jaren. Gelukkig, alzoo te beantwoorden aan de uitnoodiging, mij door de heeren Perponcher en Jacob Fagel overgebragt, verheug ik mij oneindig over de wijze, hoedanig alles voorgevallen is, en keur volkomen goed de gronden, waarop, bij voorraad, is gehandeld. Gelieft daarvan verzekerd te zijn, en aan de verdere Heeren, die met u vooruit getreden zijn, in die hagchelijke omstandigheden, te kennen te geven, dat zij zich een regt verworven hebben op mijne dankbaarheid, en op die van hunne medeburgeren.

„Ik ben met eene uitmuntende hoogachting enz."

Nu brandde ieder van verlangen naar het heugelijk oogenblikje, waarin men WILLEM VI op den bevrijden bodem zoude ontvangen, welk heilrijk oogenblikje ook weldra opdaagde. Van dat men, volgens de verzekering van *Z. M.* in *Engeland* reeds bezig was met zich gereed te maken tot onzen bijstand,

daarvan ontving men de stelligste en ook officieele berigten: onder anderen werd den 26sten (November) van een' *Engelschen brik*, een *Engelsch Stafofficier* te *Scheveningen* ontscheept, de tijding medebrengende dat een *Engelsche vloot*, met een aantal landingstroepen in zee was. Officieel (namelijk van wege het algemeen bestuur in den *Haag*) ontving men, dato laatstgemeld, de volgende: „Zoo even arriveert alhier een *Engelsch* „ *kapitein*, te *Scheveningen* ontscheept, dezelve is brenger van „ *Engelsche depêches*, uit dewelke ons is gebleken dat Lord „ Castlereagh aan den Lord Maire van *Londen*, officieele „ kennisgeving van onze revolutie had gedaan. — — — Zijnde de inmiddels de Prins-Regent en het Ministerie dermate bezorgd, om den Prins van *Oranje* van TWINTIG DUIZEND „ man *Engelsche troepen* te voorzien, terwijl de vloot alreeds „ in *Duins* vergaderd was, dat de landing te *Scheveningen* voor„ zeker bij den eersten gunstige wind verwacht moest worden." Intusschen ging men binnens lands volijverig voort om onder de Bondgenooten te durven optreden, en daarin vond men nu geen' tegenstand; alle harten waren opgeruimd; alle hoofden waren opgehelderd, want niet alleen dat men uit *Engeland* de volkomene verlossing, namelijk door en onder het bestuur van WILLEM VI verwachtte, uit de klaauwen der hatelijke *Franschen*; men verwachtte van daar ook de herleving van den koophandel, en door dezelve de herleving van alle takken van bestaan; want behalve hetgeen men uit *Engeland* zelf konde verwachten, moest toch ook de ongestoorde zeevaart naar alle werelddeelen van daar verkregen worden. De koopman ontsloot reeds weder het kantoor, om er toebereidselen tot den hervatten arbeid te maken; waardragers, pakkers, schuitenvoerders, slepers, kruijers, alles sloeg een vrolijk oog in de toekomst, die men, met reden, nabij stelde.

De *Franschen* hadden inmiddels *Utrecht*, *Woerden*, en de naburige streken geheel verlaten, (na te *Utrecht* brandbare stoffen in de barakken gelegd te hebben, ten einde die stad, zoo mogelijk nog een ongeluk toe te brengen; het werd echter nog bij tijds ontdekt), zijnde de generaal Molitor, met zijne benden op *Gorcum* geretireerd, alwaarom bij het Algemeen be-

ſtuur beſloten werd, „'s lands krachten, gevoegd bij de aange„komene, en ieder uur aankomende troepen der Bondgenoo„ten, te zamen op één punt te rigten, en te water en te „land op *Gorcum* te trekken, ten einde den vijand ééns voor „altoos over de rivieren te ſmijten, of, wie niet vlugt, af te „ſnijden en gevangen te nemen."

Niet alleen dat men op alle mogelijke wijzen zich wapende tegen de in ons land nog overig zijnde *Franſchen*; maar ook de policie was werkzaam over die genen hunner, welke zich in de burgerlijke zamenleving bevonden; met zeer gegronde reden, werd ook geen van dezen vertrouwd: onder anderen gaf het provifioneel beſtuur van *Amſterdam* den ingezetenen kennis van het volgend, (den 30ſten November) bij het beſtuur genomen beſluit:

„Alle de *Franſchen*, binnen deze ſtad zich als nog bevin„dende, het zij dezelve in eenige functiën zijn geweest of „niet, zullen gehouden zijn aan een op het ſtadhuis daartoe op te „rigten bureau, binnen de eerstkomende 24 uren, te doen ſchrif„telijke opgave van hunne namen, onderdom, beroep, ge„boorte en verblijfplaats, met alle zoodanige obſervatiën, als „zij, ter beoordeeling van hun gedrag, dienſtig zullen oor„deelen."

„Alle de inwoners dezer ſtad die in hunne huizen, *Fran„ſchen*, het zij geëmploijeerden of anderen, logeeren, of op „eenige andere wijze herbergen, zullen mede gehouden zijn, „binnen de eerstkomende 24 uren ſchriftelijke opgave te doen „aan hetzelve bureau."

„Alle de *Franſchen* welke zich aan het doen der opgave mog„ten ontrekken, zullen als gevaarlijk voor de rust beſchouwd, „en dadelijk in arrest worden genomen."

„Zoodanige inwoners die zich van het achterhouden of ver„bergen van *Franſchen* mogten ſchuldig maken, zullen zich „zelven te wijten hebben, de nadeelige gevolgen voor hen „en hunne huisgezinnen, daaruit te verwachten."

„Een commisſie uit het beſtuur zal beoordeelen of en onder „welk ſurveillance de *Franſchen* behooren te worden geſteld, „en tevens de zoodanigen die het niet noodig geoordeeld

„ wordt in hechtenis te houden, voorzien van behoorlijke be-
„ wijzen, of zekerheids-kaarten."

„ Niemand dan de gewapende magt, of de dienaars der Ju-
„ stitie, zal het vermogen hebben, het zij in huizen of op
„ straat, iemand als *Franschman* aan te houden of te arrestee-
„ ren, veelmin naar derzelver oponthoud onderzoek te doen,
„ op pœen van als verstoorders der publieke rust te worden
„ beschouwd."

„ Alle zoodanige ingezetenen, die van het verblijf van eeni-
„ ge *Franschen* binnen deze stad, strijdig met de tegenwoor-
„ dige resolutie, mogten kennis dragen, worden verzocht,
„ schriftelijk daarvan, aan de bevoegde magt, kennis te
„ geven."

„ De schutterij dezer stad, de wijkpatrouilles, en de die-
„ naren der justitie worden geauthoriseerd, om zoodanige per-
„ sonen als, onder voorwendsel van *Franschen* te arresteeren,
„ of naar derzelver verblijf onderzoek te doen, mogten bij-
„ een zijn, dadelijk uit elkander te drijven."

(*'T vervolg hierna.*)

AANMERKELIJKE ZAKEN.

Des nachts, tusschen den 2 en 3 April, heeft men te *Piza* en *Livorno* een verschrikkelijken schok van Aardbeving gevoeld, die 10 seconden geduurd heeft, en door een tweeden in den morgenstond gevolgd is. Deze schok was zoo hevig, dat vele inwoners hunne huizen verlaten hebben, en verscheiden kerken zoodanig beschadigd zijn, dat men dezelven heeft moeten sluiten.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

HERSTELDE LUTHERSCHE GEMEENTE,

toegedaan de ONVERANDERDE AUGSBURGSCHE GELOOFSBELIJDENIS, te Amsterdam.

Amsterdam 20 *April*. Op Woensdag den 13den dezer predikte de Proponent T. C. C. Everts, nemende tot zijn text 1 *Korinth.* 15 *vs.* 23.

Op Woensdag den 27sten dito werdt de predikbeurt waargenomen door den Proponent J. C. Nidelstein Walter, predikende over de woorden van PAULUS, 2 *Timoth.* 1 *vs.* 10 het 2e gedeelte, daaruit de hoge waardij en voortreffelijkheid van het Evangelie op het nadrukkelijkst schetzende.

Het gewoon Consistorie staat gehouden te worden op Donderdag den 5den Mei, onder voorzitting van D°. Scholten.

NAAMLIJST der GEPROCLAMEERDEN te *Amsterdam*

Eerste Gebod 3 *April.*

Mattheus Bakker *en* Annaatje Fijlaar.
Pieter van Eekhout *en* Stijntje Hulsenbos.
Willem Klinkenberg *en* Maria Catharina Molemans.
David Bruno *en* Veala de la Man.
Johannes Rentzing *en* Alyda Thimes
Jacob Lameer *en* Maria Willemina Jaastman.
Rein Sierk Baarsma *en* Sara Maria Beekman.
Johan Diederich Christiaan Elekenbracht *en* Aleida Hemkers.
Cornelis Henricus Goosen *en* Geertje Anthonia Heytman.
Jacob Graaf *en* Johanna Poortenaar.
Jan Carel Schut *en* Aaltje van Herwerden.
Henrich Jacob Betz *en* Johanna Bets.
Wiegert Bruins *en* Lijsje Bakker.
Joannes van Goethem *en* Joanna Kallewij.
Joseph Jessurum de Mesquita *en* Hanna Rodrigues Nunes.
Jan Ferdinand Schoenmaker *en* Catharina Johanna Geertruy van Essen.
Florus Bax *en* Pieternella Hessel.
Willem Franciscus Brinkman *en* Wilhelmina Loman.
Jurriaan Grootkop *en* Aletta Catharina Schouten.
Willem Hilger *en* Leena Gibe.
Willem van Oosterom *en* Aleida Paulussen.

Eerste Gebod 10 *April.*

Nicolaas Baan *en* Theodora de Jong.
Bernhard Diederich Lieneman *en* Cornelia Maria Kuytenbrouwer.
Johann Herman Conrad Rikehuesś *en* Anna Catharina Scheerboom.
Claman Henrich Wessel *en* Imke Daniels.
Claude Barnabé le Cler *en* Julie Eugene Hijacinthe de Neuville.
Theodorus Eberlein *en* Aagje Munnik
Bernardus Theodorus Beekman *en* Agatha Barendina Janzen.
Johan Hendrich Alexander Humpe *en* Margaretha Elisabeth Noback.
Hermanus Henricus Pool *en* Geertruy van Buuren.
Frans Adolf Samson *en* Geertje Driessen.
Joannes Baptista du Bois *en* Simona Helena Maria de Jongh.
Abraham Dat *en* Wimpje Schuurman.
Philip Ludwig Heil *en* Helena Susanna Driessen.
Johan Bernard Joseph Lammerding *en* Gesina Peipers.
Cornelis Bouter *en* Catharina Stalling.
Jan van der Lee *en* Anna Elisabeth van Bark.
Johan Arnoldus Bloys van Treslong *en* Philippina Elisabeth van Ewijck.
Hendrik David Cup *en* Sophia Maria van Brink.
Roelof Eekhout *en* Johanna Wilhelmina Constantia Eekhardt.

Johan Lodewijk Vesper *en* Christina Happé.
Pieter van Bennekom *en* Sijtje Bakker
Jacobus Guysteen *en* Johana Oostkamp.
Johan Georg Thomas *en* Grietje Gotz.
Willem Bedoe *en* Neeltje van Hardevelt
Pieter Doorwaart *en* Neeltje Sophia van der Poel.
Everhardus Everhardt *en* Swaantje Ringers.
Pieter Cornelis de Veer *en* Antonia Osewald.
Johan Wilhelm Beteke *en* Anna Catharina Kortge.
Jacob Lentfring *en* Catharina Dijkman
Joannes Petrus Sprenger *en* Elisabeth Catharina Langen.
Johan Leopold Tamier *en* Rachel Jäns
Johan Casper Eberlein *en* Johanna Maria Dorothea Theés.

Eerste Gebod 17 April.

Joan Bathe *en* Catharina Overmaten.
Arij van Veenendaal *en* Ariaantje van Veenendaal.
Machiel Nicolaas van den Broek *en* Willempje Keys.
Bernardus Wilhelmus Vrey *en* Anna Maria Wolff.
George Carel Gunther *en* Hendrina Jansen.
Jan Höll *en* Sara Hisfing.
Jan de Haas *en* Lida Hendrika Duyts.
Marten Vredeveld *en* Wibbigje Ester.
Gerrit van Meydregt *en* Johanna Jurrie.
Carel Christiaan Wilhelm Brunet *en* Elisabeth Vink.
Hijman Moses van Collem *en* Roosje Moses van Beem.
Antonius Goldewijk *en* Catharina Diederech.
Harman Harms *en* Jannetje Smeeng.
Meyndert van der Hout *en* Bartje van der Linden.
Jan Oostsean *en* Maria Moonen.
Pieter van Bronkhorst *en* Cornelia Sweys.
Johan Gerardus van der Held *en* Jacoba Smies.
Carolus Jacobus Hartman *en* Joanna Wijnandina Leevie Jans.
Antonie Johannes Kuyper *en* Johanna Elisabeth Withuys.
Pieter Lijster *en* Willemijntje van der Craast.
Diederich Mullers *en* Rosina Margaretha Folkland.
Johannes van IJsselmuyden *en* Elisabeth van Vliet.
Gerrit Meijer *en* Louisa Petronella Coenradina Focke
Pieter Boer *en* Anna Frederica Frijnd.
Johann Christoph Herting *en* Hermina Kamp.
Johan Henrich Hohle *en* Everdina Geertruy Jentink.
Pieter Koning *en* Sara Koning.
Hermanus Henricus Mensinga *en* Tietje Jacobs.
Jacob van Wijk *en* Frederica Christina Bosch
Gerhardus Josephus Maria Isselman *en* Louisa Batchi.
Joannes Henricus de Jager *en* Geertruy Elfrinck.
Jan Hendrik Donker *en* Jacoba de Ruyter.
Johan Hermanus Freitag *en* Elisabeth Brands.
Barend Groensmit *en* Anna Maria Sem
Hendrik Coenraad de Graaf *en* Margaretha Bauer.
Martinus de Kivit *en* Janneken van Riel.
Dirk Lampert *en* Charlotta Margaretha Heydeman.
Joannes Matthias Lammers *en* Lammertje Wouterse.
Johannes Näsfer *en* Johanna Maria Dillinger.
Jan Hendrik Nijkamp *en* Johanna Maria Bosman.

Gerrit Verdooren *en* Wilhelmina Maria Haack.
Anthonie Visfers *en* Joanna Margaretha Kalhof.
Jacobus Vergouw *en* Johanna Petronella van der Woude.
Gerrit Hendrik Pijffers *en* Metje Ottens.
Hendrik Johannes van der Putten *en* Claasje van Gent.
Jonathan Rodenberg *en* Barendina Roelofs.
Andreas Smit *en* Dorothea Grippo.
Simon Meijer Schorlesheym *en* Lea Machiel Porcelein.
Gerrit van Santen *en* Catharina Vlakkert.
Mozes Eliafer Stokvis *en* Ester Joachim Paruikenmaker.

Eerste Gebod 24. April.

Hendrik Mijn *en* Johanna de Boer.
Johannes Arend Paradijs *en* Anna Maria Burger.
Johannes Bernardus van Laan *en* Antje Stevens.
Jan van Maarfeveen *en* Anna Margaretha Pieterse.
Johan George Siebert *en* Jannetje de Langen.
Gerrit Spier *en* Regina Elifabeth Bott.
Hendrik van Scherpenzeel *en* Anna Sophia Brinkel.
Jan Fredrik Nolkis *en* Jenneken Kuyper.
Jan Hendrik Reiniers *en* Joanna Dorothea Vredendaal.
Pieter van der Linden *en* Tietje van Harlingen.
Jan Rusfel *en* Maria Christina Presamer.
Johan Fredrich Schubart *en* Hendrica Niegeman.
Barend Steman *en* Dirkje van den Broek.
Hendrik Jan ten Haagen *en* Berendina Joosten.
Jan Janfen *en* Elifabeth Meyland.

Laurens Hendrik Homan *en* Maria Elifabeth Mijfel.
Dirk Kemena *en* Johanna Klaafen.
Joannes Anthonie Mulder *en* Elifabeth Sjoukes.
Hendrik Wilhelm Niefing *en* Elifabeth de Jager.
Johannes Philippus Reutel *en* Johanna Elifabeth Freefen.
Johan Casper Adam Raf *en* Alida ten Kate.
Anthonius Houthuizen *en* Matje Vullentunf.
Johannes Fredricus Kalmeijer *en* Jeanne Femina Dubois.
Conrad Bernhard *en* Anna Maria Pieters.
Cornelis de Leeuw *en* Anna Margaretha Meijer.
Jacob Meijer Otto *en* Hendrica Berentdik.
Hermanus Henrich Sudmeier *en* Alida van Leeuwen.
Johannes Petrus Adolphus Sebres *en* Maria Joanna Dulmers.
Jan Janfen *en* Neeltje van Harlingen.
Henricus Joannes Klijn *en* Martha Sufanna van Eijk.
Cornelis van Meerten *en* Elifabeth Overeem.
Jan de Laleyne *en* Elifabeth Cornelia Labbree.
Fredrik Settels *en* Everdina Gebbink.
Cornelis Schouten *en* Johanna Faber.
Jurgen Schurman *en* Catharina Maria Neuman.
Dirk Kas *en* Annaatje Meersch.
Pieter Klijn *en* Jacoba Jacobs.
Salomon Levie Kaal *en* Naatje Jacob Bonnettemaker.
Johannes Oostwinkel *en* Johanna van der Pluym.
Johann Philipp Haffart *en* Sophia Anthonette Bufche.
Frans Henrich Johan Fehle *en* Grietje Nicolafen.
Jacob Nathan de Jongh *en* Branca Soldeer.

Matthias Jansen *en* Dina ten Bosch.
Johannes Fredrik de Vriend *en* Maria van Aaltwijk.
Hendrik van Walsem *en* Maria Elisabeth Westenberg.
Jan Hendrik Dinkels *en* Jisje van Hulst.
Anthonie van IJsendoorn *en* Arendina Oostenrijk.
Evert Ketsel *en* Hendrica Hekmeijer.
Geerlich Joannes Peschar *en* Judik de Jager.
Levie Emanuel Porcelein *en* Sara Jacobs Swart.
Joannes Auken *en* Maria Anthonia Wieffering.
Christiaan Baine *en* Wilhelmina Adriana Toeree.
Jacobus Blekkingh *en* Johanna Margaretha Wenink.
Geert de Beer *en* Annaatje de Waart.
Engelbertus Canta *en* Maria de Roy.
Willem Delvendiep *en* Willemijntje van Vleuten.
Hendrik Endeman *en* Machtilda Joanna Ravens.
Jacobus Geerlings *en* Anna Uytenbroek.
Gerrit Huypeman *en* Maria Catharina van Latum.
Moses Aron van Tong *en* Leentje Mendels.
Jan Geerlofsz. Visser *en* Sibregje Tjalingius.
Martinus Vastenhout *en* Alijgonda Margaretha Pieters.
Philip Fredrik Wannecke *en* Trijntje Elisabeth Gerrits.
Cornelius Josephus Molenaar *en* Henrica Bleeker.
Wm. Haselhorst *en* Hendrikje de Graaf.
Pierre Jacob Christoffel Torrino *en* Roza Gosualda Rita Seforzi.
Hendrik Borman *en* Christina Anna Keyker.
Pierre Guy *en* Francoise Clara Wilhelmina van Kerchem.
Pieter van Hammen *en* Maria Petronella Stehlij.
Hannan Brauer *en* Elisabeth Beenke.
Jan van Doesburg *en* Aaltje Freercs.
Willem Vinkenaalj *en* Anna Magdalena Rijnders.
Cornelis Bergmans *en* Anna Elisabeth Spaak.
Johannes Erkendiep *en* Maria Josepha Beriot.
Jan Fleuterman *en* Renske Jochums.
Johannes Henricus Hermanus Gervinck *en* Cornelia Wilhelmina Midderigh.

NAAMLIJST DER OVERLEDENEN, te *Amsterdam*, waar onder die der *Portugeesche* en *Hoogduitsche Joodsche Natie* met de datum van 't overlijden, begraafplaatsen en ouderdom

	Jaar.
Dingsdag 1 Maart.	
Matje Eliazer van Embden, wed. M. B. Halverstad, *Muiderberg.*	75
Simon van Vliet, *k. kh.*	44
Johannes Hendrik Schwemmer, *k. kh.*	w. 8
Jannetje van der Schans, huisvr. van J. J. de Roos, *k. kh.*	22
Catharina Agatha van der Voort, *w. k.*	2 en 14 d.
Henrietta Clasina Staake, *k kh.*	5½
Jannekke Leveling, wed. van J. Noens, *l kh.*	78
Sara van der Hiel, *n. k.*	33
Teunis Bruyns, *w. k.*	72
Johannes Remmers, *l. kh.*	74

Jaar.

Cornelia Pootwijk, wed. van J. H. Steenhagen, *l. kh.* 51

Jacob Mozes Content, *Muiderberg.* 75

Casper Hendrik Schuurkamp, *n. kh.* 4

Sara van David Cunha, *Ouderkerk.* 1 en 2 m.

Pieter de Haan, *k. kh.* m. 2

Abraham Bosch, *w. kh.* 53 en 11 m.

Wilhelmus Meijer, *l. kh.* 49

Anna Goud, wed. J. Korte. 53

Petronella Johanna de la Porte, *k. kh.* 42

Adriana Lammers, wed van P. Losger, *o. k.* 90

Pieternella van der Pol, huisvr. van A. Diesel, *w. kh.* 67

Anna Matthijsen, *n. z. e.* 25

Maria van der Mark, huisvr. van C. Plaat, *w. kh.* 42

Woensdag 2 Maart.

Jansie Vaasel, *gh. kh.* 42

Benjamin Simon Waag, *Muiderberg.* 26

Jan Hendrik Opperhey, wedn. A. Dortmon, *k. kh.* 65

Ernst Kloppenburg, *k. kh.* 68

Juliana Wouters, wed. H. van der Wolff, *n. k.* 61

Elisabeth Pas, wed. van G. Cortrop, *l. kh.* 66

Ernestus Hendrik Nagel, *a. kh.* 1½

Anna Gebhardt, huisvr. van B. Hop, *w. k.* 59

Dirk Engelbert Bakhuysen, *l. kh.* 59

Willem van Heyskes, *k. kh.* 46

Pieter Broekhuysen, *a. kh.* w. 17

Balthazar Bos, wedn. van J. Brand, *k. kh.* 70

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van B. Mulder,

Gerritje van der El, huisvr. van J. Staakenburg, *k. kh.* 61

Johanna Bregetta Haan, *l. kh.* 1

Wijntje Kuylaard, *l. kh.* 67

Jacobus Schoemaker, *eng. k.* w. 7

Jaar.

Donderdag 3 Maart.

Hermanus Hesseling, *a. kh.* w. 16

Sjoukje Horatius Strunk, wed. S. Kleyn, *no. k.* 80½

Leentje Vos, wed. M. Korngrebel, *a. kh.* 82

Justus Æmilius Trippler, *n. k.* 1½

Lodewijk Finklakker, *a. kh.* 64

Hendrina Roelofs, wed. van J. F. Reessen, *n. k.* 81½

Albert Wilhelm Fabricius, *a. kh.* 30

Karel Hendrik Tissel, *w. kh.* 31

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van W. Overmans, *l. kh.*

Samuel Juda Fies, wedn. van S. J. Blog, *Zeeburg.* 97

Hendrik Kerkhoeven, *l. kh.* 36

Willem Johannes Schaeffels, *l. kh.* d. 14

Sipora du Aquilar, wed. D. van A. de Meza, *Ouderkerk.* 73

Jan Boogaart, *k. kh.* w. 4

Pieter Paap, *k. kh.* 37

Maria Jacoba Bergen, *l. kh.* w. 4

Anthonij Horstman, *w. kh.* 49

Jan Jansen Swaart, wedn. van M. de Vos, *k. kh.* 63

Vrijdag 4 Maart.

Eliazer Mozes Dormond, *Zeeburg.* 55

Anna Hooglandt, dochter van J. Hooglandt, *a. kh.* ½

Willem van den Berghen, laatst wed. van A. W. D. Mattheé, *wa. k.* 77

Mietjen Aron Cook, wed. van A. Levie, *Zeeburg.* 88

Elisabeth van Renen, huisvr. van J. Scheene, *k. kh.* 44

Catharina Pannekoek, *w. kh.* 8

Christina Catharina Schutte, *w. kh* 32

Sebilla Elisabeth Berlinkhof, wed. van P. Emmerzeel, *w. k.* 55

Cornelia Bosdam, laast wed. van C. J. van Lammeren, *k. kh.* 64

Jaar.
Harmen Steewinkel, *l. kh.* 61
Marinus Jacobus Dijkman, *a. kh.* ¼
Johan Ernst Jurgens, *gh. kh.* ¼
Gerrit Börger, *l. kh.* 1¼
Geesie Catharina Papen, wed. van G. Hanse Meyjerhof, *n. kh.* 56
Geertruy Numans, wed. van H. Drogeé, *w. kh.* 68
Adam Kurll, *w. kh.* 73
Johs. Christoff Oeffelman, *a. kh.* 47
Anna Maria Swenders, huisvr. van W. Stevels, *l. kh.* 76
Suzanna Jongebreur, *l. kh.* 40

Saturdag 5 *Maart.*

Levie Coenraad Houdt, *Zeeburg* w. 10
Judik Levie Kloot, *Zeeburg.* w. 5
Catrina Ebben, *gh. kh.* 52
Catharina Francisca Greve, *l. kh.* w. 8
Jan Mesfchert van Vollenhoven, wedn. van E. van der Poorten, *n. k.* 65½
Dirk Willem Prishard, *oo. k.* 47
Hendrik Hindermuten, *a. kh.* 21
Pieternella de Bruyn, *gh. kh.* m. 8
Anna Maria Top, *k. kh.* 5
Marta Bakker, *k. kh.* m. 1
Johan Hendrik Brack, *a. kh.* 8 en 7 m.
Gerrit Doornhaag, wedn. van P. Guldeboog, *w. k.* 83 en 5 m.
Baltus Pieters, *a. kh.* 78

Zondag 6 *Maart.*

Hendrik Goeferig, *k. kh.* m. 4
Dessie Mozes, wed. van A. G. Linneriel, *Zeeburg.* 80
Jacobus Swart, *k. kh.* w. 8
Aaltje Poelman, *k. kh.* m. 1
Antonia van den Eynden, *a. kh* ½
Wilhelmina Dirkse, *a. kh.* w. 11
Johanna Catharina de Jong, huisvr. van S. Rond, *a. k.* 60
Geesje Tamme, wed. S. Welboom, *a. kh.* 78
Jacob Banning, *Ouderkerk.* 70

Jaar.
Het dood ter wereld gekomen Kind van A. Wallefs, *Zeeburg.*
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. D. Sparner, *Zeeburg.*
Catharina Fris, *gh. kh.* 82
Jacob Slangenburg, *oo. k.* 77
Jan Jurgen Beyne, *k. kh.* 60
Maria van Nas, wed. H. Vorsenkemper, *l. kh.* 75
Jacob van Wijk, *a. kh.* d. 3
Het dood ter wereld gekomen Kind van E. Eglirits, *gh. kh.*
Fredrik Gerrit Voogt, *l. kh.* 19½

Maandag 7 *Maart.*

Christiaan Theodorus Bartholomeus van Brussel, *l. kh.* 1½
Hendrik Schotte, *a. kh.* 1
Geertruy van Mantinge, huisvr. van W. Bisfchop, *a. kh.* 66
Jacob Mofes Locher, *Muiderberg.* 76
Isaac Abraham Muller, *Zeeburg.* 78
Saartje Locher, *Zeeburg.* ¼
Wilhelmina van Leeuwen, huisvr. van D. de Bruin, *o. k.* 40
Jacomina van den Noort, laatst wed. J. H. Verfel, *w. kh.* 59
Hartwich de Prill, Med. Doctor, wedn. E. Botter, *oo. k.* 69
Catharina Singels, huisvr. van C. Poorman, *z. k.* 30½
Jansie van Rods, huisvr. van A. van Vriminge, *a. kh.* 69
Dorothea Stelfener, *k. kh.* 76
Albertus Heiligenbeuker, *a. kh.* 46
Cornelis Hoffman, *l. kh.* 46
Dorothea Margaretha Hiern, *k. kh.* ¼
Barend Knaap, wedn. van W. Pelle, *l. kh.* 64
Dirk Lindeman, *a. kh.* 64
Wijnanda Fransiena de Horn, huisvr. van G. M. Stumpfig, *l. kh.* 57

Jaar.

Maria Voerman, huisvr. van H. Brandenburg, *l. kh.* 63

Dingsdag 8 *Maart.*

Judith Simon Cohen Caun, *Muiderberg.* 24
Maria Magdalena Kersjes, wed. W. A. Willems, *n. k.* 28
Johan Christoff Hupfer, *gh. kh.* 73
Trijntje Hottentot, huisvr. van J Butz, *l. kh.* 37
Helena van Haarst, gesepareerde huisvr. van A Pothoff, *n z. c.* 39
Hendrik Schierhout, *a. kh.* ¼
Cornelia Winter, *n. kh.* 14½
Jan Hendrik David Top, *k. kh.* 2
Marianne Briët, wed. J. Bert, *l. kh.* 68
Cornelis Fock, *l. kh.* 1¼
Cornelis Jongh, *n. k.* 88½
Steven Vriefelaar, wedn. van E. Meijerink, *n k.* 83
Sophia Maria Soenen, *n. k.* w. 13
Dirk Baas, *k. kh.* 4
Woutje Beek, huisvr. van H. Kasteling, *a kh.* 65
Willem Dreves, *gh. kh.* ¼
Salomon Joseph Spijer, *Zeeburg.* 23
Hijman Abraham Kijzer, *Muiderberg.* 46
Antje van Groet, *k. kh.* 67
Tjedske Imes, huisvr. van S. Heeres, *o. k.* 46
Rachel Hartog Menist, *Zeeburg.* 73
Karel Nieuwenhof, *k. kh.* 78
Anna Eva Meijer, wed. van J. Lappé, *a. kh.* 75
Willem Fredrik Smeenk, *n. kh.* w. 15
Grietje Dirks, wed. van P. Klaasen Eeveleens, *k. kh.* 73

Woensdag 9 *Maart.*

Salomon Abraham Gersonie, *Zeeburg.* ¼
Judick Salomon Barmhartigheid, huisvr van J. I. Os, *Zeeburg.* 70
Wilhelmina Cornelia ter Beek, dochter van J. ter Beek, *w. kh.* ¼

Jaar.

Johanna Barbara Allart. *n. z c.* 62
Christiaan Nieuwenhuys, Med. Doctor, wedn. van T. H. Meijer, *n. z. c.* 69
Dirk Teunisfen, *k. kh.* 57
Hendrik Menke, wedn. van M. Leef, *l. kh.* 68
Martha van Lingen, *w. kh* 54
Maria Wijnbergh, wed. van J J. de Voors, *a. kh.* 66
Jacobus Giesenhuysen, *k. kh.* 57
Maria Content, wed. van W. Burman, *l kh.* 76
Clasina Fianen, wed. van L. Viervant, *z. k.* 59
Swerus Wikkelgreen, laast wedn. van G. B. Bronvabent, *n kh.* 85
George Wilhelm Horrn, *gh. kh.* 44
Aaltje Appeloo, wed. van J. Dikhout, *gh. kh.* 55
Nathan Philiph Lintum, *Zeeburg.* 62
Antje Taakens, *l. o. k.* 44
Elisabeth Hogerland, dogter van N. Schagen.
Christiaan Coenraad Scheffer, *a. kh.* w. 9
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr van I. L. Laageman, *Zeeburg.*
Johanna Adriana van Blerke, *l. kh.* m. 5
Jannetje Simon Hes, huisvr. van J. Wolf van der Markt, *Zeeburg.* 50
Alida Delbeek, huisvr. van J. Krijnen, *l. kh.* 42
Willemke Nijlandt, huisvr. van G. Mulder, *w. kh.* 65
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. Koster, *a kh.*
Judik Abraham, wed. van H. A. Hes, *Zeeburg.* 75
Clara Roos, *oll. k.* 63
Elisabeth Scholte, huisvr. van J. L. Herwie, *a. kh.* 53
Leentje de Bruyn, wed. van G. Teunisse, *n. kh.* 53

	Jaar.
Katrina Smit, *w kh.*	
Willem Stephanus Cokart, *w kh.*	
Johannes van der Laan, *w. kh.*	4
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. F. Andriessen, *w. kh*	
Coenraad Kersener, *l. kh.*	6
Elisabeth Blok, *l kh.*	7

Donderdag 10 *Maart.*

Willemina van Soelen, wed. H. Roelofs, *n. k.*	76
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. Kripken, *l. kh.*	
Jan Middelman, *w. kh.*	54
Geertruy Speijer, wed. H. N. Zedelaar, *w. kh.*	70
Catharina Maria Horst, *n. kh.*	ca. 1½
Jurgen Henisman, wedn. van J. C. Beekman, *k. kh.*	72
Helena Feltges, *a. kh.*	1 en 2 m.
Hendrika Falkenberg, *k. kh.*	m. 7
Klaas Blok, *a. kh.*	1½ m.
Elisabeth Koelman, *l. kh.*	½.
Henricus Neske, *l. kh.*	73
Jacobus Martijn, wedn. van D. Vlieringa, *w. k.*	76
Harmina Johanna Claassen, *w. kh.*	23½
Anna de Saager, *k. kh.*	56
Jacobus Kramer, *o. k.*	79
Egbertje der Jeu, wed. G. van Elten, *gh. kh.*	71
Jan Albers, wedn. van E. M. Corneliasse, *gh kh.*	64
Maria Elisabeth Wijntjes, *n. kh.*	d. 8
Maria Carolina Crama, *l. kh.*	w. 8
Gerrit Maas, *k. kh.*	43
Johannes Theodorus Visser, zoon van G. Visser, *l kh.*	2½
Elisabeth Catharina de Jongh, *n. kh.*	w. 12
Jean Baptiste Grovanettie, *l. kh.*	62½
Maria Philippina Willing, wed. F. Vederhoff, *a. kh.*	64

	Jaar.
Maria Catharina Dorthagen, wed. J. M. Wolff, *k. kh.*	76
Het dood ter wereld gekomen Kind van R. van den Berg, *a. kh.*	
Jannetje Otterlijk, wed C. van Eysendijk, *l kh*	62
Franciscus Brouwer, *w. kh.*	w. 9

Vrijdag 11 *Maart.*

Willem Fredrik van Bemmel, *l. kh.*	w. 14
Maria Magdalena Wisseler, *a. kh.*	1
Elisabeth van Hulst, *n. kh*	72
Christina Maria Beene, *w. kh.*	m. 8
Jacob Ruygh, *k. kh.*	m. 11
Willem van Vugt, *a. kh.*	69
Jan Wereldron, *l. kh.*	69
Ariaantje Waasdorp, wed. J. M. de Hollander, *k. kh.*	51
Johannes Hondekoeter, *k. kh.*	51
Harmanus de Vries, *l. kh.*	20
Hendrik Brookziek, *a. kh.*	82
Anna Margreta Caverlé.	m. 8½
Johanna Margretha Reneman, wed. H. Gerts, *gh. kh*	53
Carel de Groot, *k kh.*	3½
Elisabeth Geers, wed. J. Fromanteel, *a. kh.*	88
Leentje Oortman, *l. kh.*	1½
August Gerhardus Daun, *a. kh.*	m. 1
Karoles Geljaume, *a. kh.*	m. 10
Willem Carel Momma, *n. z. c.*	u. ½
Elisabeth Kerbentier, *eng. k.*	73
Elisabeth Sakkeleé, wed. van J. E. Salis, *l kh.*	50
Maria Gewin, dogter van C. Gewin, *tot Muiden in de Kerk.*	50
Christiaan Krull, *k. kh.*	1½
Adam Musbach, *w. kh.*	4
Anna Heynemans, dochter van J. Heynemans, *k. kh.*	60
Marretje Roskam, *l. kh.*	63
Anna Petronella Ronzieres, dogter van de wedn. D. Ronzieres, *o. k.*	19
Grietje Koster, wed. D. van der Hoeff, *k. kh.*	66

Jaar.

Saturdag 12 *Maart.*

Catrina Prentes, huisvr. van D. de Ruyter, *a. kh.* 69
Annatje Ezechiel Polak, wed. A. M. Gobes, *Zeeburg.* 80
Moses Marcus van Praag, *Zeeburg.* 55
Juda Barend Koekoek, *Zeeburg.* 74
Anna Maria Olthuis, huisvr. van H. Krepken, *l. kh.* 35
Willem Frederikus Schaaghen, *a. kh.* 14
Maria Hooydonk, *gk. kh.* 58
Sara Klok, huisvr. van J. Bisschop, *l. kh.* 46
Johan Coenraad Bangert, *l. kh.* 56
Maria Catrina Jesissen, wed. van J. Rouman, *l kh* 66
Willem van de Haef, wedn. van G. van der Wey, *l kh.* 57
Meijer Levie Haalbos, *Muiderberg.* 64
Sara Staal, wed. van S. Zacharias, *Zeeburg.* 68
Sara Levie Tabakspinner, wed. W. Moses, *Muiderberg.* 58
Reyne Isac Jacob, huisvr. van I H. Groen, *Muiderberg* 44
Jan Miler, wedn. van M. Kracht, *a k.* 78
Johannes Leuff, wedn. van J. C. van Genderen, *a. kh.* 70
Angenietje Lindemeijer, huisvr. van E. Ettrie, *a kh.* 35
Marie Catherine le Febore, wed Mr. B. Chatelain, *n. k.* 53
Albertus Burgering, *a. kh* 48
Jacoba van Tongeren, wed. van G. Egbrink, *a. kh.* 85
Jean Paccard, *l. kh.* 66

Zondag 13 *Maart.*

Anna Elisabeth van der Eem, *l. kh.* 5
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Kup, *a. kh.*
Gesina Barends, *n. z. k.* 82
Johannes Hendrikus Walkemeijer, *l. kh.* w. 5
Catrina van Veen, huisvr. van C. van Houten, *k. kh.* 37
Anna Heymoolen, wed. van D. Leeke, *a. kh.* 81
Jan Hegland, *l. kh.* 14
Pieter van Der, *a kh.* 49
Tomas Heé, *gk. kh.* 38
Alida Wigman, wed. van H. de Deugd, *l kh.* 70
Elisabeth Johanna Polsvoort, *l. kh.* d. 23
Susanna Engeling, huisvr. van D. Wolpman, *l. kh.* 82
Hanna Isac, wed. B. A. Trompetter, *Muiderberg.* 73
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van I. S. Polak, *Zeeburg.*
Abraham Samson Brander, *Muiderberg.* 73
Johanna Elisabeth Boekhout, *k. kh.* 6
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van N. van der Dussen, *k. kh.*
Catharina Wijtman, huisvr. van J. C. L. Schrijver, *l kh.* 36
Hermanus Vallenkamp, *a. kh.* w. 6

Maandag 14 *Maart.*

Christina de Kwant, *n. kh.* 3
Norbertus van der Grint, wedn. van A. van de Pavert, *a kh.* 73
Jan Wijers, wedn. van E. Dupon, *k. kh.* 79
Helena Schuurman, wed. van J. W. Kannegieter, *l kh* 65
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van B. Spijker, *a. kh.*
Johan Catharina Claassen, *l. kh.* 58
Maria Valk, wed. W. Berends, *gk. kh* 75
Maria van Kempen, wed van L. Werkmeester, *gk. kh.* 71
Cornelia Maria Renson, *a. kh.* 34
Barend David Cohen, zoon van D. P. Cohen, *Zeeburg.* 40

Jaar.

Engeltje Bastiaans, *k. kh.* 2

Johan Hendrik Hofsman, wedn. van G. Gallenkamp, *w. kh.* 70

Matje Hartog Gans, dochter van H. F. Gans, *Muiderberg.* 79

Sophia Cornelia Koet, *l. kh.* 1

Alida Elders, wed. S. van Bruggen, *a. kh.* 79

Salomon Aron Komkommer, *Zeeburg* 20

Johanna Eveliens, *k. kh.* 16

Jacoba Feirera de Mattos, *Ouderkerk.* w. 9

Gerhardus Jacobus Anthonius Berlie, *Ouderkerk.* d. 26

Elisabeth Stels, huisvr. van P. Wijntjes, *w. kh.* 38 en 4 m.

Margaretha Helleman, *a. kh.* w. 10

Anthonie Hermanus Coenen, *a. kh.* w. 6

Anthonij Joseph Pranger, *w. kh.* 33

Adrianus Rijke, *o. k.* 57

Pieter Wopke van Schiemoltzer, *w. kh.* 9 en 5 w.

Johanna Homan, *l. kh.* 1

Bernerdina Polman, huisvr. van C. van Veen, *k. kh.* 38

Frans van IJsendoorn, wedn van D. Drommé, *l kh.* 72

Gerrit Robijn, *l. kh.* 74

Dingsdag 15 *Maart.*

Wetke Feddes, huisvr. van J. J. de Boer, *gh kh.* 58

Antonia Wilhelmina Mol, *l. kh.* 38

Johannes Giezendanner, *k. kh.* 55

Jan Willem de Reus, *k kh.* 67

Mietje Velder, wed. C. Vullig, *l kh.* 49

Moses de Crasto, *Ouderkerk.* 55

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van R. L. Rubens, *Zeeburg.*

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr van H. C. van der Hull, *a. kh.*

Wilhelm Petrus Meijer, *k. kh.* 2

Jaar.

Het dood ter wereld gekomen Kind van Hanna Servaas, *n. kh.*

Johanna Elisabeth Jansen, *a. kh.* 28

Isaak Abraham Velleman, *Zeeburg.* 71

Corbis van Miel, *gh kh.* 58

Dirk van Beek, *a. kh.* 44

Hendrik Blok, *a kh.* 12

Elsje Abraham, wed. van D. J. van Praag, *Zeeburg.* 70

Jannetje van der Eem, huisvr. van G. de Ronde, *z k.* 60

Willemijntje Hendriks, *k kh.* 19

Catharina Uitslag, huisvr. van H. Brouw, *k. kh* 57

Johanna Bernart, wed. J. van Bergen, *gh. kh* 73

Jan Mertinus, huisvr. van J. Jansen, *a. kh.* 73

Dorothea Elisabeth de Goede, wed. B Reyke, *l. kh.* 64

Reyertje de Nooy, dochter van J. R. de Nooy, *w. k.* 74

Willem Jansen, *l kh.* u. 1

Johanna van Bemmel, wed. van J. Eveliens, *a kh.* 58

Johannes Hermanus Deyenburg, wedn. van G. Geets, *k. kh.* 74

Woensdag 16 *Maart.*

Roosje Samson van Roodveldt, geboren van West, huisvr. van I. E. Roodveldt, *Zeeburg.* 63

Joseph Joel de Vries, *Zeeburg.* 54

Jacob Oekers, *k. kh.* 59

Johanna Blokland, wed. van F. Roskes, *w. kh.* 79

Willemina Bencka, dogter van F. Bencka *k. kh.* 18

Rebecca Simon, huisvr. van G. G. Rotterdam, *Muiderberg.* 80

Klasina Hartenberg, *w. kh.* 53

Geertruy Wittenhorst, huisvr. van A Blaauw, *a kh.* 60

Jan Batist Mocque, *a. kh.* 34

Elisabeth Cornelia van Seldam, *k. kh.* m. 9

Jaar.
Anthonius van der Veen, *l. kh.* 15
Alida Barbara Lorie, *l. kh.* ¼
Ludowina Epman, *l. kh.* 14
Johannes Cornelis van der Horn, *k kh.* w. 17
Marie Anne de Grange, huisvr. van A. Poortens *o k.* 47
Martijn Hendrik Netzel, *a. kh.* 56
Frans Adolf Bonnekamp, *l. kh.* 83
Amelia Geertruy Snethlage, dogter van wijlen D°. J. D Snethlage, *n. k.* ca 79
Johanna Maria Pieters, *l. kh.* w. 6
Maria Elisabeth de Bruyn, *w. kh* w 7
Jan van der Sijs, na *Vreeland* uitgev. 27
Ann Esther Renouard, huisvr van J. Massae, *wa. k.* 52
Antje Beuseling, wed. van P. Henke, *gh. kh.* 72

Donderdag 17 *Maart.*

Anna Maria Elisabeth Roodermond, huisvr. van J. Munikes, *k. kh.* 29
Abraham de Leao, wedn. van R. J Rodrigues, *Ouderkerk.* 87
Johannes Cornelis Holm, *a kh* 62
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. G. Kuykens, *k. kh.*
Johanna van Honschoten, wed. van P. Bonhomme, *a kh.* 80
Hendrina Hageman, wed J. van der Willigen, *l. kh.* 78
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van G. Giesig, *w kh*
Matheüs Woortman, *k. kh.* 45
Cornelia Klaasen, wed F. Stook, *a. kh* 80
Leendert van der Heyden, *k. kh* d 2
Daniel de Witte, *l. kh.* 72
Ester de Meza, dogter van S. de Meza, *Ouderkerk.* 56
David Hartog Brilleman, wedn. van B. D. s'Jouwerman, *Zeeburg.* 62

Jaar.
Johannes Allegari, *k. kh.* 1½
Elisabeth Helders, huisvr. van J. H. J. Kok, *a kh.* 62
Trijntje Hengemans, wed. van J. Roes, *gh. kh.* 64
Joannes William Acquooy, *l. kh.* 4
Hendrik Musbach *w. kh.* 7
Stijntje Hille, huisvr. van G Bosch. *w. kh* 61
Anna Catrina Hudde, wed. van A. H. Smitz, *k. kh.* 76
Hillegonda ter Moolen, huisvr. van J Kergenaar, *oo. k.* 44
Johannes Bartholomeus Brecheisen, *a kh.* 1½
Hilletje Velsen, wed. D. Kordes, *a kh.* 77
Dirk Grevink, *k. kh.* 45
Johannes Bartholomeus Gerul, *w. kh.* 12
Francina Elisabeth van der Hans, wed. van C. Blok, *l. kh.* 54
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. J. Brunner, *k. kh.*

Vrijdag 18 *Maart.*

Dirk Sonneveld, zoon van J Sonneveld, *gh. kh.* 21
Joannes Lambertus Smitz, *k. kh.* 58
Gerrit Obrig, *a. kh.* 39
Jan Nolte, *a. kh.* 57½
Barend Heshof, *a kh.* d. 7
Anna Tieleman, wed. van G. ter Marsch, *n. z. c.* 66
Marretje Janse Westdorp, huisvr van E. van der Hoff, *a. kh.* 74
Maria Geertruyd Scholten, wed. P. F. Balster, *l. kh.* 75
Jan Croesen, *a kh* 69½
Jan Leunman, *a kh* 53
Jan van Weeningen, na *Abcoude* uitgev. 77
Aagje Brinkel, *z k.* 71½
Elisabeth Dorothea van den Broek, *l kh.* w 7
Elisabeth de Wilde, huisvr. van A. Michel, *l. n. k.*

Jaar.

Jaar.

Johannes van den Kerkhoven, wedn. van G. Clabau, *n. kh.* 47
Jacobus van Coeverden, *a. kh.* 2½
Teunis Lemke, *k. kh.* d. 9
Hendrik Stevens, *n. z. c.* 66
Gerhardus Hendrik Mans, wedn. van A. M. Smits, *gh. kh.* 65
Evert Ruyg, wedn. van A. Lugies, *n. kh.* 82
George Christiaan Keizer, *k. kh.* 1
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Boukamp, *k. kh.*
Marcus Bontekoe, *a. kh.* 66
Sara Nathan Droomer, wed. van B. J. Vis, *Zeeburg.* 76
Helena Handigman, wed. L. van der Wierdt, *k. kh.* 88
Anna Elisabeth Groenevelt, huisvr. van F. D. Conbetes, *l. kh.* 30

Saturdag 19 *Maart.*

Pieter Outshoorn, wedn. van N. van Wilster, *k. kh.* 36
Barend Hartog van Praag, wedn. van R. Joseph, *Muiderberg.* 74
Fenna Elisabeth Block, huisvr. van A. J. Schouten, *l. kh.* 57½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisv. van P. v. Dinter, *k. kh.*
Het dito dito van de huisvr. van J. Krap, *n. kh.*
Lucas Summerfeld, *k. kh.* d. 5
Machtelina Hendrica Stoopendaal, huisvr. van H. de Valk, *w. k.* 36
Barend Otto Pluyter, *k. kh.* w. 8
Maria Bosserie, laatst wed. W. van Veen, *k. kh.* 80
Henricus Smits, *l. kh.* w. 8
Martin van Randeraadt, *k. kh.* 4½
Ester Wolf Cohen Bromet, *Zeeburg.* m. 7
Anna Maria Palm, wed. van L. Vermeulen, *gh. kh.* 77
Anna Machteld Scholte, huisvr. van J. Damme, *gh. kh.* 79½
Maria Josepha Josephina Elzelinger, *a. kh.* [illegible]

Wilhelm Mohr, *n. kh.* d. 1
Het dood ter wereld gekomen kind van de huisvr. van W. Kloot, *l. kh.*
Johannes Leeman, *k. kh.* 8
Anthonia Croesen, wed. van C. de Waal, *n. k.* 92
Maria Josephina Balestra, *l. kh.* d. 4

Zondag 20 *Maart.*

Maria Sophia Relink, wed. van H. G. Heyne, *k. kh.* 77
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van L. S. Beber, *Zeeburg.*
Maria van der Veen, huisvr. van J. Bruyn, *l. kh.* 31
Hendrik Weber, *l. kh.* 1½
Jan van Rooijen, *n. kh.* d. 16
Catharina Eleonora Heverlinge, huisvr. van J. H. Kilenbrink, *w. kh.* 40
Bartje Kramer, dogter van A. Kramer, *k. kh.* w. 11
Cornelia Coelak, huisvr. van W. van Tol, *l. kh.* 48
Levie Salomon Goud, *Zeeburg.* 71
Cornelis Verlijn, *a. kh.* 40
Abigael Leon, huisvr. M. Sobla, *Ouderkerk.* 40
Pieter Cobet, wedn. van L. Vermij, *k. kh.* 82
Louisa Maria Jacoba Monhijm, *l. kh.* d. 10
Engeltje Buytelaar, wed. van S. Stoete, *a. kh.* 85
Anna Elisabeth Preysselinger, wed. C. Suntleeur, *k. kh.* 75
Anthonij Daniel Wijnberg, *k. kh.* 5
Aaltje Oosterbeek, *gh. kh.* 46

Maandag 21 *Maart.*

Marjana Barend Scholte, wed. Salomons, *Zeeburg.* 56
Jacobus Deenhart, *k. kh.* 1
Raphael da Vega, zoon van J. da Vega, *Ouderkerk.* 45
Gerritje Willemsen, *w. kh.* 3

Jaar.
Arnoldina Gijsberta Anthonia Schumacher, *o. k.* 41
Pieter Wijboer, *w. kh.* 21
Willem Pot, *gh kh.* 51
Jacques Antoine Louis Marie Bolongaro Crevenna, *n. z. c.* 41
Jan Pieter Snoek, *l. kh.* w. 25
Antje Greve, huisvr. van T. Beugeman, *o. k.* 72
Dorothea Elisabeth Hacke, huisvr. van J. C. Werth, *l. kh.* 59
Constantia Catharina Louisa Beuns, *n. z. c.* een 5 m.
Johanna Alijda Rutz, *l. kh.* 1
Johanna Volkers, huisvr. van J. E. Melbert, *n z. c.* 76
Het dood ter wereld gekomen Kind van J. J. M. Wattrin, *l. kh.*
Sara Levie Onte, wed. van I. A. Wennek, *Muiderberg.* 90
Dina Edelbosch, huisvr. van C. Tiedeman, *gh. kh.* 60
Joseph Salomon Kraaman, *Muiderberg.* 64
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van W. G. Put, *l. kh*
Johanna Margaretha van Epen, wed. G. Neske, *l. kh.* 94
Jacob Franciscus Vink, *l. kh.* m. 10
Maria Cornelia Keizer, *k kh.* w. 4
Hendrina Maria Wiertz, *l. kh.* w. 14
Antonie Balestra, *l. kh.* d. 7
Roosje Salomon Lelij, *Zeeburg.* 18
Maria Klara Herweg, huisvr. van wijle J. J. Ranjé, *a. kh.* 78
Jacobus van Zwol, wedn. van M. C. van Santen, *o kh.* 78

Dingsdag 22 Maart.

Sara Saqui, huisvr. van M. Travino, *Ouderkerk.* 37
Maria Margretha Richard, dochter van J. Richard, *w kh.* m. 11
Bernardus Antonius van Krisveld, *k. kh.* 50
Susanna Becu, huisvr. van D. Verbrugge, *k. kh.* 60
Dirk van der Star, *gh. kh.* 1
Lena Becks, huisvr. van J. Sia, *l. kh.* 46
Ariaantje Bakels, *k. kh* 15
Abraham Rijkhard Dufart, *l. kh.* ca 2
Gerrit Wouters, *l. kh.* 2
Alida van Paireren, *l. kh.* 4
Maria Geertruy Bellingwout, wed. C. Timmer, *l. kh.* 82
Klaartje Levie, huisvr. van I. Koppel Hartlooper, *Muiderberg.* 70
Jan de Lor, *k. kh.* w. 11
Maria Soumain, huisvr. van L. Strik, na het *Diemer Kerkhof* uitgev. 70
Maria Catharina Beks, *k. kh.* 79
Hanna Isaac Luza, wed. van D. E. Kop, *Zeeburg.* 80
Maria Kroon, wed. P. Hoffman, *l. kh.* 81
Dominicus Silvestrius Peduzzi, *o. kh.* 1 en 2 m.
Christiaan Arnd, *l. o. k.* 77
Cornelia Zegers, huisvr. van G. Behnoit, *k. kh.* 23
Geertruy Greeving, *a. kh.* 68
Nicolaas van Slijk, *l. kh.* 47
Hendrikus Blakhoff, *eng. k.* 47

Woensdag 23 Maart.

Rachel Hartog, wedn. van L. E. Slochter, *Zeeburg.* 76
Jan Detera, *l. kh.* 51
Alida Hijdanus, huisvr. van P. Veuger, *w. kh.* 60
Judik Abraham Beeba, *Zeeburg.* 34
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van F. Lepol, *k. kh.*
Cornelis Krielaart. 74
Samuël Nicolaas du Moulin, *l. kh.* 48
Maria Harmina Arends, *a. kh.* m. 2
Leendert Dekker, *gh. kh.* 49
Maria Helena Fritz, *a. kh.* 11
Isreel Nathan Zitterd, *Zeeburg.* 78
Maria Wilhelmina Ansterbeyde, *k. kh.* 31
Sara Meijer Ruach, *Zeeburg.* d. 17

Jaar.

Jan Baljuw, wedn. van M. C. Charley, *o. k.* 66

Aletta Catharina Pilat, wed. Johannes van Herwerden, In leven Predikant ter *Nsp*, *nw. k.* 84½

Johannes Spruyt, *l kh.* 29

Jacobus Hendricus Sluitman, *k. kh.* ¼

Sara Hendriks, dochter van H. H. Hendriks, *l. kh.* 3

Pieternje Roosendaal, huisvr. van W. Roos, *l. kh.* 33

Hendrik Hol, zoon van H. Hol, *w. kh.* 2½

Hendrikus Gerhardus Blokhoff, *a. kh.* 16

Cornelia Loots, wed. L. Kampman, *k. kh.* 56

Donderdag 24 Maart.

Francois van Tennenbroek, *a. kh.* m. 7

Maria Joseph Lescale, *l kh.* m. 11

Hartog David Krouer, *Muiderberg.* 68

Charlotta Loisa de Jong. d. 18

Charlotta Rooseboom Jr. *k. kh.* 2

Carel Fredrik Hahgemeijer, zoon van J. F. Hahgemeijer, *l. kh.* 1¼

Elisabeth de Hoog, wed. van M. Schnijders, *k. kh.* 65

Betje Levie Slomper, *Zeeburg.* 50

Anna Pieterse Schilderop, huisvr. van J. Jansen, *a kh.* 84

Nicolo Marcella, *o. k.* 47

Johann Gerrit Wellinghoff, *l. kh.* 47

Hendrik Westje, wedn. van E. Rutgers, *k. kh.* 64

Wessel de Vries, *a. kh.* 35

Charlotta Koorenhof, *k. kh.* d 1

Leonardus de Haan, *a kh.* m. 7

Sara van Moses Sarij, *Ouderkerk.* m. 5

Hendrik Jacob Koopman, *n. z. c.* 60

Vrijdag 25 Maart.

Hendrik Greve. 81

Elisabeth Heytgras, *k. kh.* w. 17

Simon van Hove, wedn. van J. van Dijk, *a k.* 46

Ester van Emanuel Namias Torres, *Ouderkerk,* m. 8

Jaar.

Anna Catharina Cerfemeijer, wed. H. Melling, *l. kh.* 62

Jan van Suuren, *l. kh.* 72

Branca Baruch, *Ouderkerk.* 2

Hendrica van Dijk, huisvr. van J. Zeegers, *k kh.* 37

Dirkje Bruyn, wed. van W. de Raadt, *l. kh.* 77

Judick Salomons, wed. van H. A. Italijander, *Zeeburg.* 74

Gerritje Pels, *z. k.* 47

Elisabeth Blaasman, wed. van H. Mars, *n. kh.* 70

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van L. Haaskin, *a. kh*

Coenraad Didriks, *a. kh.* 65

Geertruy Gerbrands, dogter van J. Gerbrands, *w. kh.* w. 16

Maria Sophia Kuyt, wed. van J. H Carp, *o. k.* 87

Kaatje Donie, dogter van M. Donie, *gh kh.* 52

Mietje Visser, *gh. kh.* 23

Saturdag 26 Maart.

Daniel Joseph Jansen, *a kh.* m 8

Cornelia van den Bogert, huisvr. van J. Huisinga, *k. kh.* 57

Jansie Fris, *gh. kh.* 11

Maria Catharina Dusseldorp, wed. van F. Poggeman, *o k.* 61 en 10 m.

Alida Susanna van der Zee, huisvr. van J. Swart, *k. kh.* 17

Catharina Brandenburg, wed. van H. van den Bos, *gh kh.* 73

Martha Weyerdina IJda Imbert, *l. kh.* 2¼

Andries Waldorp, wedn. van C. Fonk, *l. n. k.* 84

Johanna Kemkes, dogter van G. Kemkes, *a. kh.* 1¾

Catherine Salaindre, wed. van P. Briet, *l. kh.* 84

Jacobus Nojet, wedn. van M. ter Mey, *gh kh.* 68

Johanna Margaretha Maant, *k. kh.* w 7

Jaar.

Jacoba Cornelia Condeé, huisvr. van J. Smit, *k. kh.* w. 27

Zondag 27 Maart.

Gezina Berzerik, *a. kh.* m. 4

Clasina Wilhelmina Zeegers, *l. kh.* w. 3

Antje Holwida, wed. G. H. van den Oort, *n. kh.* 65

Johanna Sophia Smit, dogter van C. Smit, *k. kh.* ½

Johanna Castelein, huisvr. van E. Daniels, *z. k.* 68

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. Cras, *w. kh.*

Johs. Herman Kampman, *a. kh.* 13

Alida Susanna Doesburg, *a. kh.* w. 4

Jean Baptist Gosset, *w. kh.* 73

Claasje Rassers, huisvr. van R. Oudinot, *k. kh.* 37

Anna Elisabeth Kuypers, huisvr. van H. Manneman, *o. k.* 62

Elisabeth Houthuysen, wed. J. O. Brouwer, *w k.* 79

Dirk van Weerd, *l. kh.* 47

Helena Kraay, wed. van B. Hartman, *gh. kh.*

Fredrik Albert, *w. kh.* w. 9

Maandag 28 Maart.

Jan Jacob Tak, *n. z. c.* 47

Casper Hendrik Broekman, *n. kh.* 63

Hartog Coenraad Schoenlapper, *Zeeburg.* 60

Alida Hendriks, dochter van J. Hendriks, *k. kh.* m. 1½

Johanna Antoinetta Maria van der Beek, *l. kh.* 4

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Acquoy, *l. kh.*

Johannes Stephanus Wilhelmus Avondbrood, *k. kh.*

Abraham Koopman Wijnschenk, *Zeeburg.* 49

B. Alberts, wed. H. Kroese, *k. kh.*

Maria van der Heyden, *l. kh.* m. 8

Anna Brink, dochter van H. Brink, *a. kh.* 26

Dirk Johannes Klaasen, *a. kh.* 1 en 2 m.

Jaar.

Dingsdag 29 Maart.

Diena Jacoba Coeijaard, *k. kh.* 3

Fredrik Wilhelmus de Rijk, *w. kh.* w. 3

Bernardus Degens, *l. kh.* 71

Trijntje Mouritz, *l. kh.* 16

Anna Brands, wed. G. Wesseling, *k. kh.* 81

Sophia Jacob Appelkruijer, *Zeeburg* ½

Johannes Menslage, *l. kh.* 36

Johanna Volkers, wed. van H. Peper, *l. kh.* 76

Jan 't Hart, *z. k.* 70

Jacoba van der Vaart, *w. kh.* 1½

Henderina Schut, *gh kh.* 66

Maria Catharina van Varik, huisvr. van J. Ludolf, *k. kh.* 33

Engelina Harmsen, huisvr. van J. Acquoy, *l. kh.* 29

Gerrit Hulssen, *a. kh* 19

Dina Nimeijer, wed. J. Koster, *k kh.* 60

Maria Maalsté, huisvr. van J. A. Sasse, *k. kh.* 70

Alida Marsman, huisvr. van H. Koning, *l. kh.* 61

Dirk Bakker, *k. kh.* 58

Wessel Reijers, *n. k.* 77

Dorothea Hendrica Kivit, huisv. van C. F. Eygenroot, *a. kh.* 25

Woensdag 30 Maart.

Jan Hendrik de Koek, *a. kh.* w. 7

Josephina Francina Johanna Sophia Griethuys, *wa. k.* w. 4

Johanna Weyland, wed. van C. Krijgsman, *a. kh.* 87

Moses Abraham van Creeveld, *Zeeburg.* 28

Nathan Joseph de Jong, zoon van J. B. de Jong, *Muiderberg.* 43

Hendrik Keunen, wedn. van E. Tornaar, *l. kh.* 53

Hilletje de Singer, *k. kh.* 42

Grietje de Singer, *k. kh.* 2

Anna Louisa Otto, huisvr. van J. Schot, *l o. k.* 56

Abraham Cokart, *l. kh.* 45

	Jaar.
Franciscus Johannes Hendrikus Eckhardt, *l. kh.*	2½
Maria Filicité, *l. kh.*	3½
Margreta van Wijngaarden, *l. kh.*	m 8
Theodorus Vonk, *a kh.*	46
Bartha Mackemij, *gh. kh.*	49
Hermanus Bunë, *l. kh.*	31
Jacobus Boom, zoon van de wed J. Boom, *k. kh.*	12
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. Olifager, *l. kh.*	
Johan Leopold Temps, *a. kh.*	66
Wilhelmina Kraanwinkel, huisvr. van J. van der Horst, *a. kh.*	35

Donderdag 31 *Maart.*

Pieter Bottelion, *k. kh.*	73½
Leentje de Bruyn, huisvr. van H. Vonk, *w. kh.*	59

	Jaar.
Antonie Janssen, *l. kh.*	39
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. Tros, *a. kh.*	
Het dito dito van K. Rensen, *a. kh.*	
Susanna Catharina Terwe, dogter van J. Terwe, *z. k.*	80
Barend Karsf, *a. kh.*	39
Anna Josepha Bellmann Derberdleé, huisvr. van C. ter Wogt, *l. kh.*	26
Johanna van den Bosch, wed. J. Doornhaag, *l. kh.*	77 en 5 m.
Susanna Steemes, *l. kh.*	w. 13
Pieter Jacob Gerard van der Meulen, *o. k.*	4 en 5 m.
Bartholomeus Gilbers, wedn. van N. Hey, *a. kh.*	74
Gesina Abrams, *a. kh.*	18
Geertruy Bel, dochter van J. Bel.	4½

PUBLIEKE VEILINGEN

van de onderstaande *Perceelen*, in het Locaal van Publieke Verkoopingen, van ouds genaamd het Oudezijds Heeren Logement, te *Amsterdam*.

Op Maandag den 28 *Maart* 1814.

Singel, N. 441. (Een Koopmans Huis en Erve, op de) bij de Heisteeg, *f* 3600, in slag *f* 900. *Westerwouat.*

N. Z. Achterburgwal, N. 293. (Een Huis en Erve, op de) bij de Torensteeg, achter N. 1. *f* 1775, in slag 40. *Nieman.*

Pijpenmarkt, N. 30. (Een Winkelhuis en Erve, op de) bezijden het Paleis, 2800. *de Vriend.*

Paleis, N. 1. (Een Winkelhuis en Erve, bezijden het) 1775, in slag *f* 25. Opgeh.

St. Olofs-Kapelsteeg, N. 13. (Een Winkelhuis en Erve, in de) *f* 275, in sl.g *f* 25. Opgeh.

Haarlemmer Houttuinen, N. 104. (Een Pakhuis en Erve, met de Wal voor hetzelve, in de) bij de Dommerstraat. *f* 3450, in slag 50. Opgeh.

Kerkstraat, N. 53. (Een Winkelhuis en Erve, in de) over het Werkhuis. *f* 1225. *Balkenschooten.*

Halsteeg, N. 3. (Een Winkelhuis en Erve, in de) *f* 1975, in slag *f* 200. *Meyburg.*

Kalverstraat, N. 75 en 76. (Twee Winkelhuizen en hunne Erven, (onder één Dak,) in de) ƒ1825, in slag ƒ275. *Dresselhuis.*
Pieterjacob-Dwarsstraat, N. 10 en 11. (twee Huizen en hunne Erven, in de) ƒ350, in slag 1. *Eeckhof.*
N. Z. Voorburgwal, N. 268. (Een Koopmans Huis en Erve, op de) bij de Roozemarijnsteeg, ƒ2500, in slag ƒ50. Opgeh.
Groote Vischmarkt, N. 5 en 6. (Een Winkelhuis en Erve, op de) en hoek van de Vischsteeg, ƒ1775, in slag ƒ25 Opgeh.
Lange Leidsche Dwarsstraat, N. 164. (Een Huis en Erve, in de) bij de Spiegelgragt, ƒ150, in slag 20. *Veldhuys.*
Nieuwe Spiegelstraat, N. 77. (Een Huis en Erve, in de) bij de Heerengragt, ƒ1875, in slag 175. *Rijskogel.*
Leidsche Kruisstraat, N. 40. (Een Huis en Erve, in de) bij de Prinsengragt, ƒ165, in slag ƒ80. *Bonté.*
Roozenstraat, N. 26. (Een Huis, benevens drie Achterhuizen en hunne Erven, (onder één Dak) in de) bij de eerste Dwarsstraat, ƒ150, in slag 2. Opgeh.
Oostenburger Dwarsstraat, N. 998. (Een Huis en Erve, in de) ƒ20. *de Vriend.*
Heerengragt, N. 2557. (Een Koopmans Huis en Erve, op de) bij de Lelijgragt, ƒ15000, in slag 5500. *Gt. Broekhuysen.*
Heerengragt, N. 2558. (Een dubbeld Koopmans Huis en Erve, op de) naast N. 2. ƒ4000, in slag 700. *J. Roelofs.*
Heerengragt, N. 5318. (Een Huis en Erve, op de) bij de Driekoningstraat, ƒ3500, in slag 100. Opgeh.
Heerengragt, N. 5319. (Een Stal, Koetshuis, Pakzolders, Bovenwoning en Erve, op de) op de hoek van de Driekoningstraat, ƒ4300, in slag ƒ1200. *de Valk.*
Heerengragt, N. 4031. (Een dubbeld Huis, Tuin en Erve, op de) tusschen de Spiegel en Vijzelstraten; mitsgaders een Stal, Koetshuis, Pakzolders en Erve, er achter op de Keizersgragt, N. 4056. (te zamen in één Koop). ƒ24800, in slag 200. Opgeh.

Deze volgende *Perceelen* op Maandag 4 April.

Grimburgwal, N. 7. (Een Huis en Erve, op de) schuins over het Gebed, ƒ1375, in slag ƒ20. Opgeh.
Lange Koningstraat, N. 60. (Een Winkelhuis en Erve, in de) bij het Boomsloot, ƒ350, in slag 2. Opgeh.
Keizersgragt Z. Z., N. 761. (Een Huis met deszelfs Tuin, Tuinhuis en Erve, op de) beoosten de Utrechtschestraat. ƒ3450, in slag ƒ600. *van Bemmel.*
Een Buitenplaats, genaamd *Vredenstein*, met deszelfs Heeren Huizinge, Coepel, Loots &c. &c. aan den Rivier den Amstel, tot Ouderkerk, ƒ2425, in slag 250. *Sleumer.*
IJgragt, N. 16 en 17. (Twee Koopmans Huizen en Erven, (onder één Dak,) op de) bij de Foelijstraat, ƒ4900, in slag ƒ100. Opgeh.

Deze volgende *Perceelen* op Maandag 18 April.

Keizersgragt, N. 335 (Een dubbeld Koopmans Huis, Tuin en Erven, op de) tusschen de Leidsgragt en Heerenstraat, *f* 22600, in slag *f* 5000. *Broekhuizen.*

Keizersgragt, N. 262. (Een Koopmans Huis, Tuin, Tuinhuis en Erve, op de) tusschen de Harten- en Wolvenstraaten, *f* 18700, in slag *f* 2000. *Valk.*

Fluweele Burgwal, N. 35 (Een Koopmans Huis en Erve, op de) bij de Prinsenhofssteeg, *f* 8190, in slag *f* 1000. *Kits.*

Deze onderstaande *Schepen* zijn geveild op *Maandag* den 28 Maart 1814. in het N. Z. Heeren Logement.

Fregat-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Susanna Maria*, gevoerd bij Kapitein LEOPOLDUS HEINSIUS, is in 't jaar 1802 nieuw uitgehaald, lang over steven 97½ voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 28 voet 2 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 13 voet 9 duim, 't verdek bij de eerste balk voor 't groot luik hoog aan boord 6 voet 4 duim. *f* 17500, in slag *f* 5500. *Rutger Hoyman.*

Pink-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Onderneming*, lang over steven 84 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 24 voet 7 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 11 voet, 't verdek bij de eerste balk voor 't groot luik hoog aan boord 4 voet 6 duim. *f* 15000, in slag *f* 400. Opgeh.

Brik-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Margaretha Julia*, lang over steven 78 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 22 voet 2 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 11 voet 8 duim. *f* 1900, in slag *f* 100. Opgeh.

Smak-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Jonge Beursman*, lang over steven 74 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 15½ voet, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 7 voet 6 duim. *f* 3000, in slag *f* 1000. Opgeh.

Deze onderstaande *Schepen* zijn geveild op *Maandag* den 4 April.

Brik-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *het Geloof*, gevoerd door Schipper CORNELIS BOOTES, lang over steven 97 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 27 voet, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 12 voet, 't verdek bij de eerste balk voor 't groot luik hoog aan boord 6 voet. *f* 8000, in slag *f* 150. Opgeh.

Hoeker-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Vrouw Bregje*, gevoerd door Kapitein GIJSBERT MASSON, lang over fteven 77 voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 19 voet 2 duim, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 11 voet. *f* 5400, in flag 50. Opgeh.

Buis-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Maria*, gevoerd door Kapitein ARIE VALKENIER, lang over fteven 75 voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 17 voet 5 duim, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 9 voet 2 duim. *f* 3900, in flag 50. Opgeh.

Dit onderftaande *Kof-Schip* is geveild op *Woensdag* den 20 April.

Kof-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Anna Margaretha*, lang over fteven 85½ voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 18 voet 3 duim, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 9 voet 8 duim. *f* 1725, in flag 575. *P. D. Trompet.*

Dit onderftaande *Kof-Schip* is geveild op *Maandag* den 25 April.

Kof-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de vrouw Hester Cornelia*, gevoerd door Schipper GERRIT SIEBESZ ROTGANS, lang over fteven 96 voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 22 voet 4 duim, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 10 voet. *f* 10000, in flag *f* 2700. *Jan ten Tije.*

Alles Amfterdamfche maat.

STAAT- EN LETTERKUNDIG
MENGELWERK.

VIJF-EN-VIJFTIGSTE VERVOLG DER BEKNOPTE LEVENSGESCHIEDENIS

VAN

MICHIEL DE RUITER.

De Ruwaart van *Putten* die, zoo lang hij in zee was geweest, van zinkingen gekweld werd, had te dezer tijd, eenig ongemak aan zijn been. Hij liet derhalve een' grooten fluweelen leuningstoel voor de bovenhut brengen, waarin hij zich nederzettede wanneer hij vermoeid van staan was. Hier bevond hij zich den ganschen dag, om alles te aanschouwen en op elks bedrijf te letten; doch de gedurige rook verhinderde hem daarin tot zoo verre, dat hij naauwelijks een scheepslengte van zich af konde zien. Ondertusschen waagde hij zijn leven voor 't vaderland, zoo wel als de minste matroos, en de kogels hagelden rondom hem heenen. O vaderlandsliefde! hoe bewonderenswaardig sterk werkt gij op de harten, die vatbaar voor uwen invloed zijn! — Hij had te dier tijd 12 soldaten tot helbaardiers, in roode rokken met geele voering gekleed, het leverei van *Holland*, bij zich, dien omtrent hem, of op de bovenhut bij 't hakkebord, stonden, toen er een kogel, digt bij zijn hoofd voorbij snorrende, drie van die lijfwachten nedervelde, terwijl twee of drie anderen van zijne helbaardiers doodelijk gekwetst, en een van hun zijne beide beenen afgeschoten werden. Hij beval, in al dat gevaar even onversaagd, den kapitein der zee-soldaten, JOHAN DE WITTE, schoonzoon van onzen held, die bij hem stond, de ligchamen der drie dooden in zee te laten werpen, 't welk ook oogenblikkelijk geschiedde.

Met de overige gedeelten van 's lands vloot ging het niet zachter toe. De Lieutenant-Admiraal VAN NES geraakte met den Vice-Admiraal van de roode vlag in 't gevecht, en in groot gevaar van te zullen verbranden. JAN VAN BRAKEL, een van hun die, gelijk verhaald is, gelast waren, elk met een' brander het esquader van DE RUITER wat vooruit te zeilen, om de branders aan te brengen, deed op dien dag eene daad van de uiterste stoutmoedigheid; eene daad welke mogelijk nooit in eenig zeegevecht was gezien, en offchoon eenigzins buiten order, niet te min van den hoogsten nadruk. Volgens de gestelde order, moest hij uit het esquader van onzen held, en het smaldeel van VAN NES, tegen de schepen van de roode vlag vechten; dan hij, in 't begin van 't gevecht, ter regterhand uitspattende, met een' brander, zettede zijn' koers om de noord, naar den Admiraal der blaauwe vlag, MONTAGU, en zeilde regt op hem aan, zonder een schot te doen, hoe zeer ook ettelijke *Engelsche schepen* op hem schoten, om het naderen te beletten: ook schoot MONTAGU

zelf, om hem af te weren, zoo vreesfelijk, dat het kogels scheen te hagelen, en de zee, door 't vallen van kogels en bouten, zoo danig opstoof als of zij vol walvisschen geweest ware. maar VAN BRAKEL, ofschoon hem veel volks werd weggeschoten, wachtte met schieten, tot hij MONTAGU's schip, 't welk al zijn geschut had gelost, aan boord lag, en zich daaraan vastmaakte. Toen gaf hij hem de volle laag, met verlies van een menigte volks, en ijsselijk gegil, geschreeuw en gekerm van nog grooter aantal gekwetsten. Voorts ontstond hier een grouwzaam gevecht tusschen ongelijke partijen. VAN BRAKEL lag aan boord van MONTAGU, als een boot tegen een groot schip; want hij voerde niet meer dan 300 man en 62 stukken, en de *Engelschman*, over de 1000 koppen, en 104 vuurmonden; echter lag VAN BRAKEL hem wel anderhalf uur lang aan boord, schoot zonder ophouden, en bragt MONTAGU in zulk een' staat, dat hij zijn schip zoude hebben opgegeven (gelijk zijn lieutenant sedert verklaarde) indien VAN BRAKEL een vlag gevoerd hadde. Hij kreeg wel ettelijke sloepen met versch volk, en zocht met enteren, door overmagt van koppen, zijn vijands schip te vermeesteren; maar als de *Engelschen* van boven 't schip in hadden, verweerde VAN BRAKEL zich van onderen met de zijnen, zonder te bezwijken; echter werd zijn schip en wand zoo geheel doornageld, dat het geen zeil meer konde voeren. De Ruwaart, ziende hoe VAN BRAKEL, tegen zijne order, in plaatse van bij DE RUITER en VAN NES, tegen 't esquader van de roode vlag te vechten, zich zoo stout tegen MONTAGU in den strijd begaf, nam dat overtreden van zijn bevel (een point van 't grootste gewigt in alle zeegevechten) zeer euvel op, en hield zijne daad strafbaar te zijn; echter konde hij niet nalaten 's mans onvoorbeeldige dapperheid te prijzen, ja hoogelijk te roemen; wenschende dat hij zich, in dier voegen, tegen YORK hadde gewend, en niet *straf* en *roem*; maar *lof* en *loon* verdiend hadde. Ondertusschen kwamen ook nog andere schepen op MONTAGU af, waarop deze, om zich te beter te kunnen redden, het schip van VAN BRAKEL liet loshakken, 't welk toen reddeloos daar heenen dreef. De *Engelschman* nu van dezen ontslagen, was echter niet in staat om zich langer tegen andere schepen te verweeren; evenwel gaf hij nog de uiterste blijken van wanhopige manhaftigheid, tot omtrent den middag, toen een andere brander zich aan hem vasthechtte, en het koninklijke schip in een oogenblik in den brand stak, tot een deerlijk schouwspel voor vrienden en vijanden. Het schip verbrandde zonder in de lucht te springen; dewijl het door VAN BRAKEL zoo geheel doorboord was, dat het kruid nat was geworden, en de kiel reeds aan 't zinken was. Het volk sprong bij honderden overboord, en tracht te het vuur in 't water te ontkomen; MONTAGU zelf meende zich, met zijn' zoon, of volgens anderen, met twee zoons, in een sloep te bergen; dan, die werd door de menigte van 't volk, 't welk te gelijk met hem daar in viel, in den grond geloopen, zoo als de zeeman spreekt, alzoo dat hij, benevens zijn zoon, of zijne zonen, jammerlijk verdronk. Dit was dus het deerlijk einde van EDUARD MONTAGU, Graaf van *Sandwich*, vice-Admiraal van *Engeland*, een man van wien de faam getuigt geweest te zijn, van dappere bedrijven,

kloek van verstand en beleid, heusch van zeden, aanminnig en vriendelijk van gelaat en taal, die zijnen koning, niet alleen in den oorlog; maar ook in staatszaken en gezantschappen, treffelijke diensten had gedaan. Hij was een der schoonste mannen zijner eeuw, bloozend van wezen, versierd met lang blond haar, en werd van den koning en 't hof, om zijne deugden en verdiensten, zeer betreurd. Zijn ligchaam was onder de andere dooden drijvende, uit de zee gevischt; maar zijn aangezigt, schoon haar en borst, waaren door den brand van 't schip zoo verzengd, dat hij niet kenbaar was dan aan zijn gewaad, waaruit is op te maken, hoe jammerlijk hij geleden moet hebben. Men voerde 't lijk naar *Londen*, en bragt het met eene treffelijke staatsie ter aarde.

Niet MONTAGU alleen moest dit ongeval met den dood bekoopen, verscheidene andere mannen van aanzien sneuvelden met hem. Zijn lieutenant was, door de sloep van den brander, die hem had aangestoken, uit het water gehaald, en nog vóór den middag in het schip van onzen held gebragt, die hem drooge kleederen deed geven, en hem beval om laag te gaan, op dat hij geen ongeluk kreege; doch de moedige held verzocht boven te mogen blijven, om te zien hoe 't zoude afloopen, zeggende tegen DE RUITER: *Mijnheer! is dat vechten! 'T is nog geen middag, en er is reeds meer gedaan dan in den jare* 1666, *in alle vier dagen.* Hij bleef dan boven, en werd niet gekwetst.

De lieutenant admiraal VAN GENT, getergd door den eisch der *Engelschen*, die hem, om 't weigeren van 't strijken der vlag voor 't jacht de *Merlin* ter straffe hadden gevorderd (*Zie* 9de *D*. 6e *st. bladz.* 483) had zich met ongemeene drift tegen de blaauwe vlag gewend, daar hij dapper op inviel, en zeer grooten schrik verwekte; maar een half uur na den aanvang van 't gevecht, werd hij door een' kanonskogel getroffen, en verloor het leven, tot groot verlies van den staat. Hij was uit een' zeer ouden en edelen stam in *Gelderland* geboren, en telde den vermaarden MARTEN VAN ROSSEM, dien men *de bliksem van oorlog* heeft genoemd, onder zijne voorouders. Tot ooms had hij, WALRAVEN en OTTHO, baronnen VAN GENT, zoo ongemeen beroemd door hunne heldendaden in den oorlog tegen *Spanje*, voornamelijk heer OTTO, bekend onder den titel van *Heer van Dieden*, en door 't innemen van *Wezel*, in den jare 1629 voorgevallen. De thans gesneuvelde lieutenant-admiraal was van een landsoldaat, in weinige jaren, een treffelijk zee-overste geworden, die in verscheidene zeeslagen, onder 't oog van onzen held, en op deszelfs voorgang, ongemeene proeven van dapperheid en beleid had gegeven: den toeleg op de rivier van *Rochester*, bij *Chattam*, had hij mede gelukkig uitgevoerd, en daarna, in den zeetogt tegen de *Turksche roovers* geen minder roem behaald, zoo dat men met reden iets groots van hem verwachtte. Zijn dood werd van alle liefhebbers des vaderlands te meer betreurd, om dat hij stierf in de kracht van zijn leven, dus in een' ouderdom waarin hij zijn vaderland nog meer dienst hadde kunnen bewijzen. Zijn lijk werd met een galjoot naar *Holland* gevoerd, in den *Haag* gebalsemd, en voorts te *Utrecht* in de *Domkerk*, met de praal der gewone eereteekenen begraven. Ook heeft men,

sedert, zijn graf met een heerlijk gedenkteeken van marmersteen, waarin zijne deugden en daden, met guldene letteren, staan uitgehouwen, op kosten van 't gemeen, versierd.

Om weder tot het gevecht te keeren: de lieutenant-admiraal BANKERT, was met zijn esquader op de witte vlag, meest uit *Fransche schepen* bestaande, ook in tijds aangezeild, alwaar almede een' harden strijd plaats had. Des niettegenstaande meenen sommigen dat de *Franschen* 't slechts toeleiden om hunne schepen te bewaren, en aanschouwers te zijn van 't gevecht tusschen de *Engelschen* en *Nederlanders*, voornamelijk van den strijd van onzen held met de schepen der roode vlag. Men zag in dien strijd, ter wederzijde groote heldendaden bedrijven, ten koste van onderscheidene schepen die of in den brand geschoten werden, of zoo geheel doornageld, dat zij moesten zinken.

De nacht maakte een einde aan dit zoo langdurig als hardnekkig gevecht; aan 't bloedvergieten van dien kommerlijken dag; aan den strijd waar 't al aan hing, en men hoorde onzen dapperen held verklaren, dat hij vele zeeslagen had bijgewoond; maar nooit in scherper en langduriger gevecht geweest was. De Lieutenant van den Admiraal MONTAGU die, na 't verbranden van zijn schip, aan boord van DE RUITER was gebragt, gelijk wij boven verhaald hebben, en van alles wat daa na, tot den laten avond toe, was voorgevallen ooggetuigen was geweest, kon zich niet genoeg verwonderen over 't beleid en de dapperheid van den *Nederlandsche Admiraal:* ook verhaalt men, dat hij des avonds met de lieutenants van onzen held, en met andere officieren etende, terwijl er van DE RUITER werd gesproken, zich niet konde onthouden van hem met openhartige woorden hoogelijk te prijzen, en eindelijk, als in verwondering opgetogen, tegen de mede-aanzittenden te zeggen: *Is dat een admiraal! hij is admiraal, kapitein, stuurman, matroos en soldaat. Ja, die man, die held is dat alles te gelijk.* Men wil dat DE RUITER, dien dag, op zijn schip alleen, 25.000 pond buskruid verschoten, en 3500 kanonschoten gedaan had. Ook was zijn schip zeer beschadigd aan masten, raas en zeilen, en had ettelijke schoten onder water. Intusschen had hij slechts omtrent 30 dooden, en even zoo veel zwaar gekwetsten, die meest armen of beenen verloren hadden; de minder gekwetsten waren allen buiten gevaar. — Zeker matroos, dien op de bak een' arm was afgeschoten, kwam windsnel alleen om laag loopen, en aan de kombuis komende, alwaar men het zeer druk had met andere gekwetsten in te laten, riep hij met eene forsen stem: *Sta ruim! Hoe staat gij hier en hoetelt? Al waar een' karel den kop afgeschoten, gij zoudt er geen hand aan slaan,* en daarmede wipt hij met een sprong naar beneden.

(Wordt vervolgd.)

ZEDELIJKE BEDENKINGEN.

Wie een juist vonnis wil vellen over het leven van een' ander', moet wachten tot dien geen zijn leven afgelegd heeft

In alles wat den mensch overkomt, dient hij geduldig en gelaten te zijn; want hij die geleerd heeft geduldig te lijden, lijdt slechts half.

Die te voren overdenkt wat hij zeggen zal, ſpreekt doorgaans wèl, daar, in tegendeel, hij die onbedacht ſpreekt, vaak reden vindt om te blozen.

Een mensch die zich zelven niet gadeſlaat, noch toelegt om zich zelven grondig te leeren kennen, veronachtzaamt alle die pligten, die hij zich zelven en den naasten ſchuldig is.

De wulpſche vermaken der wereld ondermijnen dé ſteunpilaren onzer gezondheid.

Het gevolg der overdaad is een leven vol ſmarten.

Door het drinken der gezondheid van anderen, drinkt men veelal zijn eigen ongezondheid.

De allerovertuigendſte redenen kunnen dat niet uitwerken dat de ondervinding doet.

Verrader van zijn vaderland is hij, die de tweedragt aan 't vlammen houdt, ten verderve van 't vaderland, ſlechts om eigen voordeel te bejagen.

De mensch die met bedaardheid zijne zaken aanlegt, en met geene overhaasting zijn beſluiten uitvoert, ſlaagt meest altoos, en bereikt het bedoelde oogmerk.

Het leven der menſchen is gelijk een ſchip dat door de ſchuimende golven geſtadig wordt geſlingerd. Nu eens ſchijnt het lot der volken op te rijzen, dan weder in den afgrond te zinken. Nu eens is men vrolijk, dan weêr ongelukkig. Deze gedurige afwisſelingen houden zoo lang aan, tot de kiel des levens in den diepen afgrond van den dood verzwolgen wordt. — Gelukkig, ja zeer gelukkig, hij, die aan gindſchen oever in de veilige haven mag aanlanden.

Als de voorſpoed ons het meeste toelacht, is veelal de tegenſpoed nabij.

Evers.

FRAGMENTEN.

——— Men zou de liefde kunnen vergelijken bij de vlugste der hoofdſtoffen: nu rigt hare vlam verſchrikkelijkheden en verwoestingen aan; dan is dezelve eene zachte en koesterende warmte, welke de deugden doet ontluiken, en al het goede dat in ons is doet ontwikkelen en ten nutte der menschheid ſtrekken. Laat ons toch de hartstogten niet laken dan daar zij kwaad beſtuurd worden Zonder het vuur zouden de andere hoofdſtoffen niet kunnen beſtaan; zonder de hartstogten zouden er geene

groote zielen kunnen zijn. Het staal rijt den schoot der aarde op; deze brengt door dat middel alles voort wat tot ons onderhoud, nut en vermaak strekt; maar 't staal dient insgelijks onze blinde woede, en brengt door onze handen verwoesting en moord voort; wij doen door hetzelve het bloed onzer medemenschen wreedaardiglijk stroomen. Laat ons bedenken dat de heilzaamste heelmiddelen dikwijls uit fenijnige planten getrokken worden, en wachten wij ons toch vooral, om op rekening der natuur, die altijd weldadige moeder voor ondankbare kinderen, het verschrikkelijk misbruik te stellen, hetwelk wij van hare geschenken maken.

Beschouw den mensch: welk een kunstig meesterstuk! Het maaksel van zijn ligchaam moet in ons de hoogste verbazing bewerken.

Zal de mensch gezond zijn, zoo moet zijn hart 70 maal in één minuut slaan. — 15 pond bloeds, dat zich in ieder ligchaam bevindt, loopt in een kwartier uurs ééns door het hart, en nogtans gaat er altijd maar één once op eenmaal door de linker kamer van het zelve. De weg dien het bloed, in dat kwartier, ééns heeft afgelegd, bedraagt 74 el. — Zal het bloed slechts 2 voet lengte voortgedreven worden, dan moet het hart eene kracht als een gewigt van 900 centenaar zwaarte en sterkte besteden, en dus in 24 uren meer dan 16 millioenen centenaren krachts gebruiken. — Het scheppen en onderhouden van een mensch, veronderstelt derhalve eene even zoo groote wiskundige berekening, als er vereischt wordt, om de betrekking en den loop der groote wereldligchamen, der aarde, zon en maan, in betrekking tot en rondom elkander te bepalen. Hier is gevolgelijk alles verheven, groot, vol kunst, niets is klein, gering, nietig, onwaardig.

De ware schande en de eer wordt door geen rang verkregen.
Speel uwe rol slechts wel, daarin is de eer gelegen.
Een klein verschil is door het lot te weeg gebragt.
De een zwerft in teuren om, en de andre zweeft in pracht.
De werkrok dekt den een, en 't geestlijk kleed den ander,
Door monnikskap en kroon verschilt men van elkander.
„ Maar wat verschilt er meer", roept gij, „dan kroon en kap?"
Van dwaas tot wijs, mijn vriend, is nog veel grooter stap!
Want als de vorst den aard des kloosterlings laat blijken;
Als predikant en boer, door drank, elkaar gelijken,
Dan ziet gij op verdienste en op 't gebrek daarvan:
Dan toont fluweel en pij u den gemeenen man.

—— — Ik weet zeer wel, dat velen, gedurende den nacht des kommers bezwijken, eer de dageraad der verlossing aanbreekt; maar zijn ze daarom wezenlijk ongelukkiger? Zal het toekomend leven, voor den vriend der Godheid, minder heerlijk, minder zalig zijn, bijaldien hij hier op aarde zijn' proeftijd in lijden en jammer heeft doorgebragt? en hoe kort is dit ondermaansche leven, in vergelijking van de eeuwigheid! Maar ook, hoe nuttig wordt de tegenspoed aan onze ziel, indien wij ons, onder het

lijden, zoo gedragen, als wij behoren te doen? Immers in dit geval is het volkomen waar, dat deze ligte verdrukking, die zeer haast voorbij gaat, een uitnemend gewigt bijzet aan de eeuwige heerlijkheid, welke wij aan de andere zijde des grafs te gemoete zien. Alle Gods wegen zijn wijsheid en goedheid, dit is onbetwistbaar zeker. schoon wij zulks op deze wereld niet altoos kunnen zien; in eene betere wereld zullen wij het echter volkomen ondervinden; daar zal alles wat hier in onze oogen duisternis en verwarring scheen, zich in de schoonste orde en het helderst licht aan ons oog vertoonen.

——— O vriend! eene edele ziel, en eene beminnelijke vrouw is alles wat ons, in dit leven, te wenschen overblijft. Zonder deze heeft de aarde geene bekoorlijkheid; het leven is dood wanneer die beiden van ons verwijderd zijn. — Deze aarde kan u beiden nu een paradijs zijn; want gewis, geene deugd heeft zoo verzusterd met de anderen, als liefde met genoegen.

Waarin bestaan de voordeelen van een' vrijen staat, boven die, welke aan een' willekeurigen alleenheerscher onderworpen is? Waarin bestaat die zoo hooggenoemde vrijheid, die kostbare schat, voor welker behouden is men niet moet schroomen zijn leven te wagen, indien ik mij heden in het midden mijner vrienden en bezittingen, aan een' gerusten slaap overgevende, niet zeker ben er morgen te ontwaken? indien, terwijl ik alles aan de overheid verschuldigd ben, zij mij niets verschuldigd is? terwijl ik door mijne verbindtenissen en de wetten gebonden ben, zij door geene verbindtenissen of wetten tot iets gehouden is? Zoo haar wil genoegzaam zij, om hare geweldadigheden, onregtvaardige handelwijzen, en uitzinnige bedrijven te regtvaardigen? Zoo ik onophoudelijk bedreigd word, en iederen oogenblik het slagtoffer van hare grilligheden, vermoedens of bekommeringen kan worden? De onafhankelijkste koningen eerbiedigen de heilige verbindtenissen, die zij niet verbreken kunnen: dwingelanden alleen zijn in staat van te begeeren, dat zij aan niets gebonden zullen wezen; en tiran tegen tiran gesteld, heb ik nog meer achting voor hem die zich aan mijn gezigt onttrekt, en dien een enkele slag kan doen vallen, dan voor den zoodanigen, wiens gedeelten altijd rondom mij zwerven; wiens trotsche blikken mij overal vervolgen, en mij, zelfs in mijn eigen huis, trotseeren.

Vaderland! hoe heerlijk klinkt die naam! Wee dien van uwe zonen, wiens borst niet heviger klopt; wiens bloed niet sneller vliet, wanneer hij u hoort noemen? Wee hem die geen kommer en verdriet, ja zijne eigene schande niet vergeet, zoodra hij uwe velden gewaar wordt.

MEDEGEDEELDE STUKJES.

AAN MIJN LANDGENOOTEN,

NA DE INHULDIGING VAN

Z. K. H. WILLEM FREDRIK,

TOT

SOUVEREIN DER NEDERLANDEN.

Geluk mijn vrienden met dit heden!
Geluk! het dikwerf bang verleden
Is eindelijk dan doorgestaan.
Thans doet geen BONAPARTE ons beven;
Geen wetten, door hem voorgeschreven,
Neemt 't volk van *Nederland* meer aan.

Neen! weg met hem, weg met zijn wetten!
Die zullen ons niet meer beletten
Te doen wat regt, wat billijk is.
Vorst WILLEM onze goede vader,
Sinds lang gedoemd als een verrader,
Bezit zijns vaders erfenis.

Ja, hij bezit nog meer dan dezen
Voorheenen ooit was toegewezen,
Terwijl hem 't souverein gebied
Van *Nederland*, voor weinig dagen,
Vrijwilliglijk is opgedragen;
Wie uwer toch wie weet dit niet?

Geen vreemdling zal ons meer beheeren;
Neen! WILLEM zelf zal ons regeeren.
Een Nederlander, zoo als wij,
Zal ons voortaan zacht, wijs besturen.
Dat zijn' regeering lang moog' duren!
Dat zij voor allen heilzaam zij!

W. R. Idema, van *Opperdoes*.

AAN MIJNE STRIJDGENOOTEN.

Komt brave vrienden! strijden wij,
Voor 't lieve vaderland;
Dat ieder met mij, dezen dag,
D' oranje-standaard plant'!
Reeds lang genoeg zijn wij verdrukt,
Veracht, gehoond, gesmaad;
Verdrijven wij het fransch gebroed
Van ieder fel gehaat.
Komt Nederlanders! niet getoefd!
Men roept ons; strijden wij.
God! die ons zuiver oogmerk kent,
Strijdt wis aan onze zij';
Reeds helpt Hij ons en zal 't ook doen,
Zelfs in den hoogsten nood;
Komt dan mijn vrienden! strijden wij.
ORANJE *en roem! of.... dood!*

I.

PUNTDICHT AAN S.

Nooit kon de nieuwheid mij in 't allerminst vermaken.
Op de oudheid niet verzot, heb 'k nooit op haar gebouwd.
Ik zweer bij oud noch nieuw. De waarheid is mijn baken.
'K bemin wat waarheid is, het zij dan nieuw of oud.

(Naar 't Engelsch.) van S.....p.

DE ZOMER.

Zijt welkom, o zomer! u zinge ik ter eere,
Uw zeegnende volheid betuige ik mijn' lof,
Ja, vruchtbare zomer! wien 'k staamlend waardeere,
Ontvang mijne toonen, hoe nedrig en dof.
Langs bloemrijke velden, wier geuren mij streelen;
Langs bosschen en stroomen ontdek ik uw schoon;
Uw daarzijn, geschapen om vreugde te teelen,
Verrukt mij, ontwringt mij den hartlijksten toon.
De broedende dagtoorts, met schittrende stralen,
In 't maagdlijke beeldtnis, gedoogt schier geen nacht;
Want zien wij, bewonderende in 't purper haar dalen,
Na slechts weinige uren herrijst zij met pracht,
En dan is verrukking, der menschheid zoo waardig,
Den engel zelfs waardig, haar doel niet alleen,
Neen, duizende keelen vermengen, dienstvaardig,
De liefelijkste toonen melodisch dooreen.
En zou dan de sterveling geen zaligheid smaken,
In haar die den zomer met wellust vervult?
Als geurige bloemtjes de velden volmaken,
En 't groenende lommer de dreven omhult?
Als vrij van verhindring, door wintermaands stremming,
Het bloed eens aan 't zwellen, tot werkzaamheid dringt?
Als ieder, verheugd in zijn' zomerbestemming,
De onschuldige toonen der vrolijkheid zingt!
Als 't ligchaam, door warmte, zijn kracht heeft verloren,
Van bloem en van kruid dan versterking geniet,
Door geurige balsem die 't hart kan bekooren,
En dien gij o zomer! zoo mildelijk biedt?
Ja, welkom o zomer! gewijd aan 't genoegen,
Uw altijd bevallend en lagchend gelaat,
Uw invloed is waardig, dat elk, onder 't zwoegen,
U dank, vol gevoel van 't heil van zijn' staat.

H. W. Carras, te *Zutphen.*

DE MORGENSTOND.

Hoe ſchoon is niet de morgenſtond!
Elk loove God met hart en mond;
Hem die zijn zon weêr op deed komen,
Zoo wel voor boozen als voor vroomen;
Wiens goedheid, zonder paal of perk,
Weêr zigtbaar is in al zijn werk;
Komt laat ons naar den lauwer dingen,
In de eer van onzen God te zingen.

J. C. Honigh, te *Zaandijk.*

ANACREONTISCH ZANGSTUKJE.

Dat een ander vrij het oorlog
Hoogſt beminlijk noem',
En, door heldenmoed gedreven,
Oorlogs-lauwren roem.
Wat men ook beminlijk vinde,
Ik, den wijn en mijn beminde.

Dat een gierigaard, van honger,
Sterven bij zijn' ſchat.
Rijkdom heeft nog nimmer waarde,
In mijn oog gehad.
Wat men ook beminlijk vinde,
Ik, den wijn en mijn beminde.

Dat een ander in zijn boeken,
Dag en nacht ſtudeer',
En den naam erlang' van *wijze*,
'K ſtreef niet naar die eer.
Wat men ook beminlijk vinde,
Ik, den wijn en mijn beminde.

W. R. Idema, van *Opperdoes.*

AAN BONAPARTE.

O BONAPARTE!
Gij man van ſmarte,
Daar zich de hel in u bereemt,
En door zoo veele gruweldaden, (den,
Waarmeê g'uw moordzucht kwaamt verza-
Der duivlen oudſten broeder noemt.

De kroon te ſpannen
Van de aardstirannen
Dat hebt gij jaren lang gekund;
Maar nu, o wreede menſchenmoorder!
Europa's rust- en heilverſtoorder
Nu nadert ge uw verdervings-punt.

In 't overheeren
Kon niets u deeren,
Gij voorziet ſnoode wetten altijd
Maar nu zijt ge in uw alvermogen
O wereldldwinger! wreed bedrogen.
Wat hebt ge u jammerlijk geſtuit.

Zocht ge eerlauwrieren
Door 't zegevieren!
Dwongt ge alles door uw helſche magt?
In 't duivlen hol, bij Judas zoonen,
Daar wachten u thans eer en kronen
Gij telg van 't Belial's geſlacht.

Leef daar, o keizer!
Door 't noodlot wijzer
In 't eeuwig duister rijksgebied;
Gij vindt er mooglijk duizend zielen,
Die hier vaak voor u nedervielen,
Maar daar doen zij 't voorzeker niet.

H. W. Carras, te *Zutphen.*

ANECDOTES.

M*** had een ſtuk lands gekocht, waarop hij, met groote kosten, een prachtig kasteel en een' niet minder kostbaren kapel liet bouwen: — toen de kapel voltooid was, zeide hij tegen zijne kinderen: „ Onze „ kapel is voleindigd, en ik hoop, dat wij, zoo God ons in het leven „ ſpaart, er allen in begraven zullen worden".

(Uit het Fransch). W. R. Idema, van *Opperdoes.*

Eenige *Pruisische huzaren*, reden, in den zevenjarigen oorlog, nie verre van *Dresden*, voorbij eenen herder, die zijne kudde langs de *Elve* dreef. Het keizerlijk leger stond aan de eene, en het *Pruisische* aan de andere zijde dier rivier. „Karel!" riep een der huzaren, „zijt „gij voor de *Oostenrijkers* of de *Pruisen*? schielijk! beken"! — „Ach! mijn heeren," antwoordde de herder, „ik wenschte wel, dat de *Oosten*„*rijkers* hier allen in de *Elve* verdronken, en dat de *Pruisen* er zich „over dood lachten"! W. R. Idema, van *Opperdoes*.

Men leest wegens den ridder BAYARD, dat hij in een gevecht voor zijn' vorst, doodelijk gewond zijnde geworden, bij een' boom nederviel, juist toen de hertog van *Bourbon*, die het *fransche leger* vervolgde, daar voorbij reed. Deze, den ridder ziende liggen, steeg van zijn paard, ging naar hem toe, en gaf hem zijne deelneming in zijnen toestand te kennen, zeggende: „Ik kan u, mijn heer, zonder innig medelijden niet aanschouwen."—*Ik ben geen voorwerp van medelijden*, antwoordde BAYARD, met gevoel; *want ik sterf als een eerlijk man; maar ik heb medelijden met u, mijnheer, dewijl ik u tegen uw' vorst, uw vaderland en pligt zie strijden.*

Onder 't afdrukken van ons laatstvoorgaand stuk, ontvingen wij nog eenige ontraadselingen der opgaven, gedaan in het 10de *D.*, 1ste *st.*, dus te laat om er als toen gebruik van te maken; thans moeten wij derhalve desaangaande 't volgende nog mededeelen:

Logogryph HAMBURG. — Nog ontraadseld door de heeren, Jan Hopman (in verzen); J. F. H. Sanders, C. van Schaick, privaat-lesgever alhier; L. J. Hoebé (in verzen) met opgave van eenige overgeslagene woorden (*) — Voorts is nog het volgende ingezonden:

Gemakkelijk was hier het moederwoord te vinden,
Voor dien zich eenigzins verstaat op het ontbinden;
Ja deez zag spoedig, dat in de opgaaf werd gedoeld,
Op die beroemde stad, die thans zoo zeer gevoelt
Hoe streng Davoust regeert. — Elk zal gewis beseffen
Dat deze schets de stad van HAMBURG *moet betreffen.*

T. V. te *W.*

Niettegenstaande ik duidlijk zag',
Dat in deze opgaaf vrij wat lag,
Ging 'k overpeinzen, en gevoelde
In 't eind, dat zij op HAMBURG doelde.

M. J. te *A.*

Char. 2: ADEMHALEN. — Ook gevonden door de heeren T. V., te *W.*; M. J., te *A.* (in verzen), L. J. Hoebé, J. F. H. Sanders. — De heer Jan Hopman zegt:

(*) Zie desaangaande ons laatstvoorgaande stuk bladz. 87.

Het eerste deel (vokaal) is *a*;
Het tweede en derde *dem* en *Ha*.
Nel de verkorte vrouwennaam,
Die omgekeerd, en dan te zaam
Met het bekende *ha* verbonden,
Zoo is 't bedrijvend woord gevonden:
'K houde op deez' grond voor zeer gewis
Dat ADEMHALEN 't hoofdwoord is.

Het *raadsel*, KLAK, is door den heer C. van Schaick gevonden in SAK; in vroegere dagen een kleedingstuk voor de dames, en wat al bezigheden een *kas* veroorzaakt is ieder bekend.

NB. De inzenders van oplossingen dezer voordragten na de uitgave van ons 10de *Ds.* 2de *stuk*, waarin de ontwikkelingen derzelve voorkomen, zullen 't ons wel ten beste willen houden, dat zij hunne oplossingen niet geplaatst vinden: immers verliezen dezelve, na de bedoelingen der voordragten reeds openbaar bekend gemaakt zijn, alle waarde, hoe fraai zij ook gesteld mogten wezen.

Verder zijn nog de volgende aanvullingen der bewuste bepaalde eindrijmwoorden, onderwerp, VERMANING VAN EEN' VADER AAN ZIJN' ZOON, ingezonden:

Zoon! wees getrouw aan 't .... vaderland;
Verdedig het; maar met ..... verstand,
Geen twistzucht doe u met uw broederen .... verschillen,
Tracht steeds het oproer, hoe 't zich voor moog' doen, te ... stillen;
Zoo smaakt ge een zacht genoegen .... ja,
Zoo hoedt ge u zelven en uw medemensch voor ... schaê;
Zoo wordt ge ontwijfelbaar geëerd, geacht van .... allen.
Maar wordt uw vaderland onzinnig .... aangevallen,
Te wapen dan, mijn zoon! te wapen, en .... verrigt
Kloekmoedig uwen .... burgerpligt.

C. van Schaick, privaat-lesgever alhier.

Mijn zoon! heb liefde voor uw dierbaar vaderland.
Gebruik uw lentekracht, in alles, met verstand.
Meng u, kan 't zijn, in geen verschillen,
Niet anders dan om die te stillen.
Zeg onbedacht noch neen, noch ja;
Want de onbedachtzaamheid veroorzaakt schande en schaê.
Vertrouw niet op den raad van allen.
Geen deugd worde ooit door u onzinnig aangevallen.
Houd steeds voor oogen, zoon, in al wat gij verrigt,
Den wil des Eeuwigen, dus ook uw' burgerpligt.

M. J., te *A.*

Jongling, strijd voor 't *vaderland*,
Ook al zij 't met uw *verstand*.
Heb een afkeer voor *verschillen*;
En tracht ze altoos ras te *stillen*;
Zij zijn steeds gevaarlijk, *ja*,
Baren niets dan schande en *schaê*.
Leef, kan 't zijn, in vreê met *allen*;
Maar, wordt ge echter *aangevallen*,
Doe dan 't geen er dient *verrigt*,
Volgens eer en *burgerpligt*.

L. J. Hoebé.

NB. De heer inzender der aanvulling, die den vierden regel met *willen*, in de plaats van, volgens de opgave, met *stillen* heeft gesloten, wordt verzocht zijne aanvulling nogmaals; maar geheel aan de opgegevene bepalingen voldoende, in te zenden.

OPLOSSINGEN *der* VOORDRAGTEN *gedaan, in het* 10de D. 2de STUK.

LOGOGRYPHEN.

1.) LUTHER; opgegeven door mejufv. J. S. G. *geb.* S: — gevonden door de heeren Anthonij W—n——m (*), Jan Zwartsluys, F. C. Klingenspoor, D. d. Petit, mejufv. E. L. Ankervliet; de heeren Fk. Ns. Ls. *Jr.*, J. Brans, *Wz.*, H. Toorn, W. Brouwer en W. Sijpesteijn, te *Crommenie* (†); J. P. K., J. C. Honigh, in de *Wiringerwaard*; L. J. Hoehé, J. A. B., C. F. Julius, J. de Wolff *Pz.*, een leerling van G. A. P. (in verzen), Johs. Corn. van Esfen. — Voorts zijn de volgende ontraadselingen ingezonden:

In deze keering, zoo 'k vertrouw,
Is, *Let*, de naam van eene vrouw.
Een *ut* gebruikt men in het zingen.
El is een maat voor vele dingen.
Het *hert* wordt zeker zeer bemind.
Het geen men in den bijbel vindt
Is *Ruth*. Hoe zou de *hel* behagen,
Die plaats van eindelooze plagen?
De *reu* is van het mans geslacht.
Een *hut* wordt zeer gering geacht,
En in 't geheel, mijn waarde vrinden,
Zult gij den grooten LUTHER vinden.

Jn. Hopman.

Toen ongeloof en eigenwaan
Nog wreede kluister smeedden,
Toen trad een man op 's levensbaan
Om 't ongeloof te keer te gaan
Door kracht van Godsdienst-reden,
'T was LUTHER en met hem is heden
Aan de opgaaf ook voldaan.

H. W. Carras, te *Zutphen*.

De tijd laat mij niet toe, hier over veel te schrijven;
'K noem onzen LUTHER *slechts, en laat het daar bij blijven.*

K. Oomheyn, in de *Wieringerwaard*.

Wanneer ik hier zes letters tel
En dan, in de eerste plaats, eens stel,
Dat *Let* de vrouwenaam zal wezen,
Wordt voor een zangnoot *ut* gelezen;
Terwijl vervolgens de *ellemaat*,
En 't aardig *hert* daár nevens staat.
Ga ik nu verder 't woord doorzoeken,
Dan is mij in de bijbelboeken,
En wel in 't oude testament,
Den naam van *Ruth* sinds lang bekend.
De *hel* komt wijders mij te voren
Waarvan elk mensch met schrik moet hooren,
Nog vind ik *reu* voor 't manlijk beest,
Met *hut*, in achting steeds geweest
Bij hen die nedrigheid bewaren,
En LUTHER's naam kan 't all' verklaren.

Teophilus.

(*) *Deze Correspondent merkt aan dat, in de opgave, nog eenige woorden zijn overgeslagen; onder anderen* leur, tel *en* heul. „*Dit woord*" (heul) *zegt hij*, „*heeft* „*drie beteekenissen* 1) slaapbol, 2) toevlugt, 3) houten brugje"; *doch onzes inziens vervalt het eerste, om dat* heul *niet voldoende is voor de beteekenis van* heulbol.

(†) *De aanmerking van deze geëerde Correspondenten, wegens eene misstelling in de opgave van deze* logogryph *zal vervallen, zoodra zij die opgave bedaardelijk gelieven na te lezen.*

Let is verkorte naam van vrouwen;
Ut in het zangmuzijk te aanschouwen.
In vele winkels vindt ge eene *el*.
Verschriklijk is het woordje *hel*.
'T *hert* ziet zich somtijds deerlijk plagen.
Een *Ruth* kan Boaz oog behagen.
De *reu* heeft zijn bijzonder nut,
De boerenstand kent best een *hut*.
Dit een en ander, goede vrinden,
Kunt ge in den naam van LUTHER vinden.

Hk. D...... Jr.

Let *is een vrouwenaam, en* el *een zekre maat.*
Een hert *vindt men in 't woud. De* hel *kan, in der daad,*
Geen mensch behagen. Ut *zal hier de zangnoot wezen,*
Reu *is het dierensoort. Zijt ge aanigzins belezen*
In 't bijbelboek, gij kent Naomis dochter, Ruth.
Niet zelden smaakt men 't meest genoegen in een hut,
Wijl men er doorgaans deugd en ware trouw ziet eeren.
Al deze woorden zijn uit LUTHER*'s naam te keeren.*

Everts.

LUTHER, *die, schoon lang gestorven,*
nog door zijne schriften leeft,
Is het die ons wis, in dezen,
het bedoelde grondwoord geeft.
Immers komen de onderdeelen
volgens opgave, uit dat woord!
Meer is ten bewijs niet noodig,
dat het is zoo als 't behoort.
Let *toch is een naam van vrouwen,*
De elle *een zeer bekende maat.*
Hut *is een geringe woning,*
en de hel *gevreesd, gehaat.*
Reu *en* hert *zijn beide dieren*
't eerste manlijk van geslacht,
En het andre wordt niet zelden,
van de menschen hoog geacht.
Ut *noemt ons een van de noten*
in het zangmuzijk bekend,
En van Ruth *is veel te lezen*
in het oude testament.

W. R. Idema, van *Opperdoes.*

De groote LUTHER, wijd beroemd,
Met regt een licht der kerk genoemd,
De man die thans in eeuwige eer,
Aanschouwt de waarheid van zijn leer,
Die Godstolk zal, naar allen schijn,
Hier wel 't bedoelde voorwerp zijn.

Leendert Boefian.

2.) BRIEL; opgegeven door den heer W. K. Idema, van *Opperdoes:* — gevonden door de heeren, C. F. Julius, D.D. Petit,

mejufvr. E. L. Ankersloot; de heeren, W. Brouwer en W. Sijpesteyn, te *Crommenie*; J. P. K., J. C. Honigh, in de *Wieringerwaard*; L. J. Hoebé, Anthony W—n—m, Everts (in verzen); H. W. Carras, te *Zutphen* (in een tweeregelig versje). Hier bij kunnen wij voegen de volgende dichtmatige ontwikkelingen:

Toen 't zuchtend Nederland zijn slaafschen boei zag slaken,
Had nog des dwinglands rot den BRIEL *in 't juk gehouden;*
Dan, spoedig mogt die stad ook de oude vrijheid smaken,
En juichend klonk de kreet: „ Oranje is weêr hersteld!"
In Vlissings, Koeverdens, Delfzijls en Naardens wallen,
Door roovers wreed gedrukt, bleef nog die kreet gesmoord:
Maar — 't monster van Europe is eeuwig diep gevallen,
En eerlang wordt van daar die juichtoon ook gehoord.

Teophilus.

Wat mag het doelwoord zijn? dacht ik verscheiden malen.
Mijn pogen was vergeefs, daar alles mij deed dwalen.
'K vond eindlijk in den BRIEL, *een' vrij gegronden schijn,*
Dat hier de naam dier stad dat doelwoord wel zou zijn.

K. Oomheyn, in de *Wieringerwaard*.

De heeren Joh. Corn. van Essen, J. de Wolf Pzn., en Fr. Ns. Ls. Jr. hebben 't woord MIDDELBURG ingezonden, hetwelk mede allezins aan de opgave voldoet, en wel voldoen moet, aangezien het eigenlijk bedoelde woord (BRIEL) mede uit hetzelve is te keeren; niet te min moet het woord MIDDELBURG afgekeurd worden, om dat de *d* in hetzelve tweemaal voorkomt, strijdig met de bij ons vastgestelde wetten op dit letterspel.

CHARADE.

1.) HANDGELD; opgegeven door den heer J. A. B. — gevonden door den heer Jn. Hopman (in een tweeregelig versje). — De heer Teophilus, heeft er de volgende korte maar geestige tweespraak op ingezonden:

JAN.

Gij hebt gebrek aan geld. — Wel nu, mijn goede Piet!
Avaar verlangt een' knecht, naar 't geen ik heb vernomen,
Ga naar hem toe, welligt zult ge iets op hand *bekomen....*

PIET.

Ja HANDGELD *geeft hij wel, maar loon betaalt hij niet.*

De leerling van G. A. P. zegt:

De TROUWRING *met een hart vol reine min gegeven*
Doet, hoe 't ook moge gaan, benijdenswaardig leven.

Het woord TROUWRING aan de opgave getoest, schijnt voldoende te wezen: immers zulk een ring is van een verbindende kracht, en men kan ook, figuurlijk gesproken, zeggen, dat de trouw gebruikt wordt, om den ring te ontvangen; overeenkomstig het tweede deel der opgave, dus luidende: *Mijn eerste deel wordt gebruikt, om mijn tweede te ontvangen;* dit kan van het woord BORGTOGT (mede ingezonden) niet gezegd worden.

2.) KERSMIS; opgegeven door den heer Anthony W-n--m: — gevonden door de heeren, L. J. Hoebé, den leerling van G. A. P. (in een tweeregelig versje), C. F. Julius, D. D. Petit, Fr. Ns. Ls. *Jr.*, W. Brouwer en W. Sijpesteyn, te *Crommenie;* J. C. Honigh, in de *Wieringerwaard;* F. C. Klingenspoor, Hk. D...... *Jr.* Joh: Corn: van Esfen, J. de Wolf *Psz.*, Jan Zwartsluys. — Voorts is het volgende ontvangen:

De *kers*, een zoete zomervrucht,
Laat zich, dunkt mij, wel eten. —
Als men te Frankfort zich bevindt,
Moog' *mis* vermaaklijk heeten;
Maar *mis* in eenen andren zin,
'K meen bij 't geluk verwachten,
Baart niet dan kommer en verdriet,
En slapelooze nachten.
Voorts, is een' derden zin beschouwd,
Is het een Godsvereering
Dier christenen, die belijders zijn
Der pausselijke leering.
Men voege nu deez' deelen t' zaam,
Om 't raadselwoord te ontdekken.
'T is KERSMIS, 't is dat christen-feest,
Dat de aandacht op moet wekken.

Everts.

De vrucht, die 't eerste lid
Uitmaken moet, mijn vrinden,
Is, zoo als 't mij toeschijnt,
In 't woordje *kers* te vinden.
Voeg daar bij *mis*, voor 't andre deel,
Dan hebt gij KERSMIS voor 't geheel.

K. Oombeyn, in de *Wieringerwaard.*

De vrucht is *kers*, mijn waarde vrinden.
Mis hoort men bij de roomsgezinden.
Deez' t'zaam vergend doen KERSMIS vinden.
En meerder valt hier niet te ontwinden.

J. Hopman.

Op KERSMIS eet men zelden *kersen*.
Bij 't kersen-eten voegt geen *mis*;
En evenwel durf ik beweren.
Dat KERSMIS hier het grondwoord is.

Theophilus.

'K zou wel gaarne een *kers*je snoepen;
Dan dit is voorzeker *mis*;
En hoe zou 'k ze hooren roepen,
Daar het heden KERSMIS is;
'K stel mij dan ook maar te vreden;
'K ga ter kerk, de *mis* begint.
Moeder knort, doch zonder reden;
Zij wil *kers*; maar o! — 't is *mis*.

Mejufv. J. S. G. *geb.* S.

(*Meer in onze eerstvolgende*).

NB. In ons laatstvoorgaande stuk, bladz. 83, staat onder het vers, ten opschrift voerende: *Gedachten bij den aanvang van de lente dezes jaars*, DEZELFDE, als ware de laatstvoorgaande genoemde Correspondent, dichter van 't zelve; dit is eene misstelling, zijnde de dichter dier *gedachten* enz. de heer W. R. Idema, van *Opperdoes*.

NIEU-

NIEUWE OPGAVEN.

LOGOGRYPH.

Drie paar letters vormen 't hoofdwoord,
  Hier in 't breede voorgesteld.
Menig sterfling moet het wezen,
  Mits bepaling daarbij geld':
Ook bij een' en andren handel
  Heeft men 't veeltijds in den mond;
In het volgend letterketen,
  Vindt dit zeggen zijnen grond.
5. 4. 2. dan, is iets kunstigs;
  Maar 't is ook een [illegible] woord.
Door 4. 6. brengt de aarde, jaarlijks
  Ons 6. 4. 3. 1. 2. voort,
4. 6. 2. komt van dit eerste,
  'T geen den landman dierbaar is;
Maar ook in zijn' nijvren werkkring,
  Kent hij 4. 5. 2. gewis.
5. 4. 1. 2. is, als woning,
  Zeker wat 4. 5. 6. is,
„Handelt altijd 3. 4. 6. 2.,"
  Is een volgenswaardige les,
Zonder 4. 3. 6. is niemand,
  En vooral geen vlug soldaat.
Die 3. 4. 6. 2. 1. zeker
  Altijd in den grond verstaat,
6. 4. 1. 2. is bij 't bakken,
  Doch als volkswoord steeds, bekend.
Wie weet niet dat 1. 2. 4. 5.
  Zich vertoont aan 't firmament?
Op een 3. 4. 5. te loopen,
  Naar de plaats 6. 4. 5. 2.,
Zou de beenen ras vervelen,
  Ik liep dus niet gaarne mee.

6. 3. 4. 5. 1. is dikwijls
  De oever van een meir of land.
En 't woord 6. 3. 4. 5. 1. 2.
  Staat er zeer mede in verband.
3. 4. 1. 2. blijft steeds over.
  3. 4. zingt men algemeen.
Die van paarden weet te spreken
  Kent ook 2. 3. 4. 5. 1.,
5. 4. 1. is ongetwijfeld.
  Van een dorp of drie de naam,
Nog een ander dorp wordt kenbaar
  Voegt 4. 5. en 1 te zaam.
4. 3. 5. 1. 2., mijn vrienden,
  Moet voorzeker niet gestoord,
4. 3. 2. 1. komt van bergen,
  4. 3. is een hollandsch woord.
4. Met 5. is zamenvoegend
  2. 4. 3.; en 2. 4. 5.
Met 2. 4. zijn ons als deeltjes
  Eener rede tot gerief. —
En nog een paar andre woordjes
  [illegible]
3. 4. 1. beteekent altijd
  In 't latijn een zekere zaak,
4. 3. 1. 2. weet de duitscher
  Dat voor afgaat; en 4. 1.
Is in zijne taal een lidwoord.
  'T volgend' heeft het Fransch gemeen:
4. 1. 2. is tegenwoordig;
  4. met 2. verbindend, en
5. met 4 altijd ontkennend,
  Waarmede ik aan 't einde ben.

CHARADES.

1.) Mijn geheel bestaat uit twee deelen, en stond eenmaal ten dienst aan geleerdheid en trouw; mijn eerste deel betekent in de *Hollandsche taal* een zeker vaartuig, en mijn laatste in de *Fransche* eene delfstof.

2.) *Uit vier deelen is 't geheel*
  T'zaamgesteld. Mijn eerste deel,
Met mijn tweede t'zaamgenomen,
Doen een' visch te voorschijn komen;
  Die men in ons vaderland
  Zeer bemint in allen stand.
In het eerste deel mijn vrinden
Kunt ge een tusschenwerpsel vinden.
  Zoo 'k het tweede deel beschouw,
  Zie ik 't sieraad van een vrouw.

En het derde wijst mij aan,
Iets waarmêe men verr' kan gaan.
Is men slaaf van 't vierde deel,
O, mijn vrienden! dat kost veel:
Menig man zag huis en hof
Zinken in het nietig stof;
Menig groef zijn eigen graf,
Die zich dat deel overgaf.
Zoek nu naar het moederwoord,
'T is een dorp in nêrlands oord.

3.) Ik bestaa uit twee deelen, welke beide voornaamwoorden zijn. Het hoofd van mijn tweede deel achter mijn eerste gevoegd, en dan verkeerd gelezen, is eeu naam die men sommige vrouwen geeft, en mijn geheel is een dorp.

RAADSEL.

Met twee paar letteren, kunt gij 't geheel ontvouwen;
In zoo veel zinnen ook dit raadselwoord beschouwen.
Ten eerste noemt het u een' smakelijken visch;
Ten tweede een' man, die ons steeds zeer noodzaaklijk is.
Een aantal vrienden zien wij spoedig tot ons treden,
Zoo we, in den derden zin, 't geen 't woord dan noemt, bekleeden.
En in den vierden zin vindt gij 't waar ge u bevindt,
In hof, in huis of hut, en 't is daar zeer bemind.

TOEGIFT, N°. 3.

Oplossing *van het* voorstel, *gedaan door den heer* C. F. Julius, *in het* 10de D°. *eerste* stuk.

Stel het getal $= x$

Zoo is $(x+8 \times x+8) = (x^2+16x+64) \times x = x^3+16x^2+64x$

En $\dfrac{\sqrt{x^3+16x^2+64x}}{6} = x$

$$6$$

$$\sqrt{x^3+16x^2+64x} = 6x$$

$$x^3+16x^2+64x = 36x^2 \quad \sqrt{}$$

$$x^3+64x = 20x^2$$

$$x$$

$$x^2+64 = 20x$$

$$x^2-20x = -64$$

$$10|^2 = 100$$

$$x^2-20x+100 = 36$$

$$\sqrt{}$$

$$x-10 = 6$$

$$x = 16$$

C. van Schaick *Jr. privaat Lesgever* alhier.

De heer R........ werkt als volgt:

Stel het getal $= x$, zoo is de wortel van het quadraat dat komen moet $6x$, dus het quadraat zelf $36x^2$, zijnde (volgens 't voorstel) 't eerste quadraat gemultipliceerd met x, derhalve

$$x+8$$

$$x+8$$

$$x/\ 36x^2 \} \ 36x = x^2+16x+64$$

$$x^2-20x = -64$$

$$10|^2 = 100$$

$$x^2-20x+100 = 36$$

$$\sqrt{}$$

$$x-10 = 6$$

$$x = 16$$

De bewerking van den heer opgever komt overeen met die van den heere van Schaick, uitgenomen dat hij, gevonden hebbende

$$\sqrt{x^2 - 20x + 100} = \sqrt{36}, \text{ zegt}$$

$$x - 10 = \pm 6$$

dus $x = 4$ of 16, en alzoo in de plaats van één twee getallen, ter beantwoordinge vindt.

VOORSTEL.

Er wordt voorgesteld, om het getal 80 in twee deelen te verdeelen, zoodanig dat het product *derzelve, gelijk is aan vijf en zeventig maal het verschil der deelen. Welke zijn die deelen?*

C. van Schaick, *Jr., privaat Lesgever* alhier.

J. RUYSENDAAL,

UITGEVER VAN DEN

AMSTERDAMSCHEN MERCURIUS,

AAN DE LEZERS EN BEGUNSTIGERS VAN DAT WERK.

Vleijend voor mij is de goedkeuring, waarmede de *Amſterdamſche Mercurius*, nu reeds jaren lang is, en nog werkelijk wordt ontvangen; die goedkeuring vergeldt ook de onnadenkelijke moeite, welke aan de zamenſtelling van denzelven wordt beſteed: in 't algemeen draagt het werk den lof weg van nuttig en aangenaam te zijn; maar bovenal van een kweekſchool te wezen voor de aankomende beoefenaars der ſchoone letteren. Intusſchen beantwoordt die ſtreelende goedkeuring, die veelbeteekenende lof niet aan de kosten waarop de uitvoering van zulk een, voor de boekdrukkunst zeer moeijelijk werk, mij te ſtaan komt; van duizenden wordt hetzelve gelezen; maar van weinigen gekocht, terwijl tevens de verkoop van het eene ſtuk dikwijls zoo veel van dien van 't andere verſchilt (de oorzaak daarvan is mij onbekend) dat ik reeds meermaals het beſluit heb genomen de uitgave te ſtaken, dewijl de balans van uitgave en ontvangst, meermaals tot mijne ſchade overſlaat. Hierom ben ik te rade geworden, eene inteekening op dat werk te openen; namelijk eene verbindtenis tot het koopen van 't zelve, 't zij ſlechts één, of voor die genen wier beroeps-belang het medebrengt, van meer exemplaren, tegen den gewonen prijzen voor particulieren en boekhandelaren.

Die inteekening wordt u dan bij dezen aangeboden; dezelve zal geſchieden te mijnen huize wat *Amſterdam* betreft, en buiten de ſtad kan ieder zich bij zijnen gewonen boekhandelaar daartoe aangeven, op dat deze weto, hoe vele exemplaren hij bij mij heeft te ontbieden.

De inteekening zal open blijven tot primo Augustus 1814.; terwijl evenwel de uitgave van het werk intusſchen voortgang zal blijven houden.

Ik vlei mij dat door dit plan, vele lezers koopers zullen worden, uit het inzien dat, doen zij mijn plan mislukken, ik hun zal moeten berooven van een werk, waarin zij zooveel genoegen hebben, althans zal dit, naar mijne gedachten, het geval zijn bij de kweekelingen in de ſchoone letteren, die zoo hartelijk geklaagd hebben over de tirannij der *Franſchen*, waardoor de *Amſterdamſche Mercurius* ruim twee jaren lang het licht niet heeft mogen zien. Verder kunnen de inteekenaars zich verzekerd houden dat van het gene zij ter plaatſing in het werk, mogten inzenden, bij voorkeur gebruik zal worden gemaakt.

ADRES: te *Amſterdam*, in de *Gravenſtraat* Nº. 4.

AMSTERDAMSCHE MERCURIUS.

MERKWAARDIGE AANTEEKENINGEN WEGENS DE TIRANNIJ, OF GRUWELBEDRIJVEN DER *FRANSCHEN*,

sedert de revolutie in hun eigen land, *op het einde der achttiende eeuw.*

(*Vierde vervolg.*)

Na deze schand-gebeurtenissen, door middel van eene aanzienlijke krijgsmagt, in haren ontzettenden vaart gestuit waren, rustte de trotsche adel nog niet; neen, er werd een andere maatregel, niet minder schandelijk dan de voorgaande, ter hand genomen: men trachtte namelijk het volk te verdeelen door buitenlandsche aanhitsingen, en binnenlandsche oproeren van allerlei aard; er werd onder anderen uitgestrooid, dat de gehaate COLONNE, die de schatkist van den staat zoo jammerlijk geplunderd, en zich met de geroofde buit naar *Engeland* begeven had, in zijne post van financier hersteld zoude worden, welk gerucht niet weinig misnoegen veroorzaakte; een vuil, allerschandelijkst schotschrift op den eerlijken NECKER, en zijn bewind, moest het zijne toebrengen tot de bereiking van het oogmerk; het welk ook waarlijk bereikt werd, maar in eene andere wijziging dan men verwacht had; het volk namelijk doorgrondde het oogmerk der verspreide geruchten, schotschriften enz., en stond in massa, dat is door 't geheele rijk heen, op, hare donderstem tegen den adel verheffende, en met

te meer vuurs, daar 't nu weder de gelegenheid had gevonden om deszelfs lust tot plunderen en bloedvergieten te boeten. De grooten, wel ziende dat zij tegen de ontzaggelijke menigte niet bestand zouden wezen, en derzelver aard wèl kennende, namen aan alle zijden de vlugt; maar de burgers, waakzaam op hunne prooijen, hielden hen overal aan, en noodzaakten hen, met schande beladen, terug te keeren, ongetwijfeld om hen tot een nader moordpartijtje te bewaren: dit deed velen van den adel, met reden voor zulk een partijtje duchtende, de zijde des volks kiezen; alzoo uit vrees en niet van harte; dan, wat vroeg de adel, de *fransche adel*, naar geveinsdheid! Hunne veinzerij deed hen de hoop behouden, om eenmaal de schande daarvan met het bloed hunner medeburgeren af te wasschen. Een van hun had een ontwerp gemaakt om zich dadelijk een dergelijk *fransch tooneel* te verschaffen: hij was namelijk zekere de Mesmay, raadsheer in 't parlement te *Besançon*, en ambachtsheer van *Quincey*. Deze gaf voor, de ingezetenen van zijne heerlijkheid het feest te willen doen vieren, van de, zoo als hij geveinsdelijk zeide, *gelukkige vereeniging* der drie standen. Zonder eenig wantrouwen begeeft de blijde menigte zich naar het voor haar gereed gemaakt gastmaal; een overvloed van wijn, aan de gasten geschonken, en zekerlijk gulzig ingezwolgen, had de harten tot de uitbundigste vreugd gestemd, en dat was ook het oogmerk van den adelijken ambachtsheer; want hoe grooter de vreugd was, hoe ijsselijker de slag dien hij van zins was toe te brengen zoude treffen." „De geurigste waseming der bloemen," dus lezen wij, dit voorval betreffende, „waarmede zich jong „en oud omkransten; de bekoorlijke ligging der plaats, tot „de helsche plegtigheid uitgekozen, en het welluidend ak- „koord van allerlei speeltuig, hadden alhier alle de bekoorin- „gen toegevoegd, welke dat landvermaak bij mogelijkheid „konde vorderen. Aldus vieren zij dit feest der staats-om- „wenteling met een ongestoord genoegen, tot dat de afge- „lopen maaltijd hen roept, om in het nabij gelegen bosch, „dezen dag met vrolijke dansen te eindigen. Jeugd en grijs- „heid paren zich in gepaste rijen, onder het aanheffen van

„ lofzangen, ter eere van den gastheer, die haar alle deze „ vreugde bereidt, wanneer zich" (let op lezer, en gij zult sidderen) „ eensslags de aarde onder hare voeten opent, en „ een schijnbaar gapende afgrond vele ongelukkige slagtoffers „ dreigt te verslinden. Eene onderaardsche mijn, gesprongen „ op hetzelfde tijdstip dat de blijde schare op haren gedekten „ kruin dartelt, verspreidt ten gelijken tijd niet dan schrik en „ dood. Van rondom wordt de lucht met een bang geschrei „ vervuld; de grijsaard ziet zijne eerwaardige speelgenoote, „ de minnaar zijne geliefde, op het oogenblik weggerukt. Het „ natuurlijk zelfbehoud neemt de vlugt te baat, eer het den „ aard des gevaars heeft leeren kennen. Eerst na men, van „ den schrik bekomen, de verwoesting, en te gelijk het on- „ deugend" (neen! het helsch) „ verraad aanschouwt, vliegt „ men tot redding van de ongelukkigen, waarvan eenigen „ reeds de prooi van het verslindend moordhol geworden „ waren," enz. enz. Nu lezer, wat dunkt u van zulk een raadsheerlijk gedrag? 'T was niet alleen *fransch*, maar zelfs *adelijk fransch*, en of het een vooroverlegd stukje van den raadsheer was, daaraan behoefde men niet te twijfelen; want de man was bij het feest niet tegenwoordig, dat hij immers volgens den aard der zake, en alle regelen van wellevenheid, hadde moeten wezen?

Hier was 't, men kan niet nalaten het te bekennen, zeer natuurlijk, dat het volk in woede uitbarstte, en als razenden rondgierde om den raadsheer in handen te krijgen; dan, hij had zich met de vlugt gered; ook is het te plooijen, dat in zijne plaats zijne landgoederen, als konden zij den persoon verbeelden, met eene ontzettende plunderkracht aangetast werden; met vuur en zwaard in de hand verteerde men het kasteel tot asch, en verwoestte alles wat in de nabijheid aanwezig was; dit zoude mogelijk ieder ander volk, na zulk een helsch verraad, gedaan hebben; maar de *franschman* kwam weêr doorsteeken, toen men deze gelegenheid aangreep tot een voorwendsel om het plunderen voort te zetten, en ja tot het geliefd moorden over te slaan. Zoo dra de tijding van het gebeurde bij het graauw gehoord werd, besloot men hen die bij

hetzelve geleden hadden te wreken, door 't plunderen en moorden van het stedelijk verblijf en de huisgenoten van den verrader; hierin echter werden de dolzinnigen door de gewapende burgermagt gestuit.

Een ander echt *fransch tooneeltje* vinden wij in de gedenkrolle van dien tijd aangeteekend; het bevat 's volks gedrag omtrent zekeren Berthier, voormaals intendant van *Parijs*: de man lag onder verdenking van deel gehad te hebben aan alle de jongste aanslagen en onlusten in de hoofdstad, en ook aan het opkoopen van granen. Zijn schoonvader, eene Foulon, was gevat om veroordeeld te worden, bij welke gelegenheid Berthier zich naar de hoofdstad begaf. Het volk, ongetwijfeld van zijne komst verwittigd, haalt hem in, op eene wijze die maar al te duidelijk deed zien wat men met hem voorhad. Hij werd van wege de regeering in bescherming genomen, en op het raadhuis in verhoor gebragt; maar duizende stemmen roepen om zijne *oogenblikkelijke* straf, en niets was in staat dezelve te doen zwijgen. Men besluit den gevangenen, onder een aanzienlijk geleide, naar de abtdij te brengen, om naauwkeurige berigten wegens zijne misdaden in te winnen, en, schuldig bevonden zijnde, hem te straffen; doch geen geleide was hier sterk genoeg ter beveiliging, gelijk men ook wel hadde kunnen voorzien dat daaruit andermaal een *fransch tooneeltje* zoude ontstaan. Tien duizend handen zijn onmiddelijk gereed om hem te overweldigen, en wel honderd bajonnetten te gelijk ontzielen hem op 't oogenblik. De woede verzadigt zich in barbaarschheden, aan zijn lijk gepleegd. Een onmensch rukt hem 't nog kloppend hart uit het lijf, en men voert dit, op een' staak, onder 't ijsselijkst gejuich, door de straten van *Parijs* in zegepraal rond.

Hier mede was men intusschen nog niet voldaan; op verre na niet! men was nu weder aan den gang, en de kans stond al te schoon, dan dat men niet doorgetast zoude hebben. Het schijnbaarst billijk voorwerp dat men nu konde verkiezen was de schoonvader van Berthier, de voornoemde Foulon. Deze was beschuldigd dat hij, als intendant in den oorlog van 1755, zijn' onverzadelijken gouddorst reeds in zoo verre had weten

te voldoen, dat hij naderhand gevloekt werd. Hij had, volgens de geruchten, onder anderen op zijne rekening, gezegd te hebben, *dat een welbestuurd koningrijk dat gene was, waarin het volk niet meer te eten had dan het gras der velden*; of de rekening naar waarheid is opgemaakt geworden laten wij onbeslist; maar dat het mogelijk is, kan niet ontkend worden, om dat FOULON een *Franschman* was.

De man was dan, gelijk wij reeds gehoord hebben, in handen van den regter; dan, dit was weder niet genoeg voor de menigte die andermaal aan den gang was. Men verzamelt zich voor het raadhuis en eischt dat de gevangene terstond gestraft worde. De regter brengt daar tegen, in dat hij alvorens verhoord moet worden; „Hij is een grijsaard van vier en zeven„tig jaren", zegt deze, „en dit kan hem wel niet aan de bil„lijke straf onttrekken; maar zijn hoofd moet ook nimmer „vallen dan onder het zwaard der wetten"; hier, waarlijk, moet men gedacht hebben, iemand uit eenig ander volk dan uit het *Fransche volk* te hooren, en 't zoude ook in der daad ingang gevonden hebben, waarvan eenigen het gevolg voorzagen, namelijk, dat er dan geen *Fransch tooneel* met den grijzen FOULON aangerigt zou worden; daarom hitsten dezen het volk aan, en gaven aan het door den regter begeerde uitstel, eene verkeerde uitlegging. Daar op barstte de menigte woedend los, en weet den gevangenen in handen te krijgen: hij wordt naar de geregtsplaats (*grève*) gesleept, om onder de moordlantaarn zijne doodstraf te ontvangen, en hoor, goede lezer, hoe dit straffen verrigt werd.

Een ijzeren arm, aan het hoekhuis van een' kruidenier of chokolaat-maker geslagen, waaraan een lantaarn in den gewonen smaak was, werd door de ontzinde menigte tot het werktuig hunner wraak bestemd, om door middel van een aanhangende katrol, en een koord, hunne prooijen den dood te offeren, en van welke volks-strafoefening de *Fransche taal*, sedert, verrijkt is geworden met het woord *lanterner*, (lantaarnen). FOULON nu was de eerste onzalige welke tot het ondergaan van deze straf gedoemd werd: zie hier met welke bewoordingen deze straf-, of liever dolzinnige moord-oefening, geboekt is

geworden, en wel door een' schrijver die de revolteerende *Franschen*, bij alle voorkomende gelegenheden, vrij wat lofs toezwaait: „Men gelast hem" (FOULON), dus luidt 's mans verhaal, „zich op de knieën te werpen, en God, de natie, „ en den koning, om vergiffenis te smeeken. Hij gehoorzaamt; hij ondergaat alle mogelijke vernederingen, zelfs „ van het laagst gepeupel, met de demoedigste onderwerping. „ Het behoud des levens alleen is zijne vurigste bede; aan „ andere straffen wil hij zich geduldig onderwerpen. Dan, „ bij eene woeste hoop is geene genade te verwachten. Men „ sleept hem naar de lantaarn, en heischt hem in de hoogte. „ De koord, hare helsche taak nog ongewoon, breekt. De „ ongelukkige valt wederom op de knieën, en smeekt om ge- „ genade." — Onthoud, lezer, dat de man VIER EN ZEVENTIG jaren oud was. — „ Men slaat hem de koord op nieuw „ om den hals; zij breekt voor de tweedemaal. Zeker ge- „ voel van menschelijkheid doet sommige het zwaard uit de „ schede rukken, om het lijden des ellendigen te bekorten. „ De onmenschelijke wraak alleen verschuift dezelfde straf eenen „ geruimen tijd, tot dat eene nieuwe koord is aangebragt, en „ deze maakt, ten laatsten, een einde aan des lijders jammer- „ lijke folteringen. Een helsch vermaak juicht over het „ nieuwe schouwspel, daar het lijk, tot de hoogte der lantaarn „ opgeheven, voor aller oogen zigtbaar is. Nedergelaten „ zijnde, vecht men, als verwoede tijgers, om deszelfs be- „ zit. Men scheurt de kleederen van het lijf, wentelt den „ romp in 't slijk, mishandelt dien op duizenderlei wijze, en „ zet het bebloede hoofd, met een hand vol hooi in den „ mond, op een staak, om het, door alle straten henen, in „ zegepraal rond te voeren." — Zie daar, goede lezer, zoo iets, dit was degelijk *veritabel Fransch*. — Keeren wij tot de Nationale vergadering terug.

(Wordt vervolgd.)

NAAMLIJST der GEPROCLAMEERDEN te *Amsterdam*

Eerste Gebod 10 Julij.

Gerrit de Ruyter *en* Antje Jurgens.
Gerardus Johannes Ottink *en* Maria Catharina Etman.
Theodorus Smits *en* Catharina Dankelschijn.
Abraham Roosenberg *en* Helena Timmer.
Gerrit Pijnappel *en* Anna Maria Kruseman.
Pieter van Santen *en* Anna Magdalena Doelman.
Johannes Scheurleer *en* Margretha Johanna van Beek.
Joachim Bendix Bing *en* Sara Levie de Vries.
Wilhelmus Albertus Brax *en* Maria Johanna Meijer.
Hendrik van Bentink *en* Marta Leijen.
Johannes Lodewijk Hoorn *en* Elisabeth Monsjou.
Adrianus Booy *en* Johanna Arnoldina ter Plegt.
Jan Fredrik Wilhelm Kortman *en* Alida Hay.
Joannes Hermanus Hesselink *en* Jacoba van Maarschalkerwaart.
Laurentius Johannes Brands *en* Grietje Pater.
Matthias Everardus Smits *en* Johanna Lucia Justina van Baarle.
Frans Johannes Kuyper *en* Adriana Marrein.
Johannes Hogenbos *en* Elisabeth Agnes Klijpaal.
Jan Everhard Meijer *en* Helena Maria Ernst.
Gerrit van Lennip *en* Barendina Joanna van Jordan.
Jan Niemeijer *en* Fenneken Grobben.
Salomon Melhado *en* Bibea Penha.
Johan Coenraad Rodenhuis *en* Aaltje de Wilde.
Johannes Pel *en* Gerhardina Zandscholten.
Joseph Meijer Sweyd *en* Naatje Samuels Windmaker.
Harmanus Smit *en* Jannetje Rozeboom.
Andries Wallin *en* Geertruid Gorslink.
Hendrik Jacob Laats *en* Catrijna Lijdia van Oorspronk.
Adrianus van Wijk *en* Margaretha Brevink.

Eerste Gebod 17 Julij.

Hendrik Toutlemonde *en* Elisabeth Gesina Broeksmit.
Willem Bessem *en* Besseltje ter Maten.
Teunis Rood *en* Jannetje Catharina Klinkenberg.
Hermanus Schoonenberg *en* Hendrica Wilhelmina ten Hoope.
Franciscus Wilhelmus Speicher *en* Levina Elisabeth Stadelaar.
Johannes Volmer *en* Marritje Korring.
Jacobus Fransen *en* Jannetje van Marle.
Pieter van Bommel *en* Jannetje van Koningshoven.
Petrus van den Berg *en* Magdalena Elisabeth Hansen.
Casper Henrich Strubbe *en* Maria Swaake.
Henricus Schuurman *en* Willemina Westhuysen.
Hendrik van Vliet *en* Catharina Cornelia de Jager.
Gerrit Fulkers *en* Maria Johanna Frieling.
Hendrik Groenemeijer *en* Christina Elisabeth Naezen.
Evert van de Geer *en* Geertruy Hans.
Nicolaas Breuking *en* Elisabeth Berlie.

Jurgen Jan Busſelman *en* Louiſa Noothout.
Franciscus Xawerius Sonntag *en* Trijntje Mulder.
Marcus Michael Smit *en* Anna van der Mart.
Franciscus Salis *en* Alida Eliſabeth Renshuyſen.
Ouke Schaap *en* Maria van Vliet.
Louis Pierre Bienfait *en* Catharina Johanna Badel.
Barend van Breeland *en* Adriana van Doorn.
Joannes Jacobus Tielen *en* Francisca Catharina van Baalt.
Jan Eggeraat *en* Maria Louiſa Baack.
Aalt van der Flier *en* Krelisje van Luyk.
Johannes Michael Blizelfski *en* Anna Maria Mulder.
Fredrich Wilhelm Eilers *en* Maria Pieterſe.
Dirk Jan Mellink *en* Teuntje Wichering.
Matthias Christoph Borneman *en* Eliſabeth Schetlijn.
Carel Andries Umeljer *en* Jacoba la Fevre.
Gerard Frentjen *en* Jacoba ter Marsch.
Willem Hendrik Graan *en* Antonia de Maker.
Ignaticus Dix *en* Henrica Hagemeijer.
Gerrit Joſeph Piek *en* Jannetje Möehringer.
Jan Blok *en* Maria Christina Willems.
David Coronel *en* Sara Ferrares.
Gerardus Dornſeiffen *en* Maria Johanna Danckerts.
Frans Pappendijk *en* Hendrina van Duykeren.
Pieter Pieters *en* Willemina Schruyder.
Hendrik Wildeboer *en* Maria Kas.
Hermanus Joſeph Hahn *en* Jannetje Bijl.
Jacobus Hagedoorn *en* Eliſabeth Bennekade.
Casper Hermanns Heyje *en* Helena Engelenberg.
Johann Fredrich Jostmeijer *en* Catharina Willemina Meerens.
Adam Kiewel *en* Hendrika van Rijswijk.
Bernardus Wenceſlaus Liesling *en* Hendrica Eerhard.
Frans van As *en* Catharina Bernardina Ziggelaar.
Jacob Christoph Wagner *en* Geertruy Knaap.
Joannes Gilletze *en* Eliſabeth Kloppenburg.
Joannes Hermanus ter Hoeven *en* Jansje Goverts.
David Gustav Christian Juhl *en* Maria Eliſabeth Hibbeler.
Geerlof Haak *en* Wijntje Kuyper.
Hendrik van der Laan *en* Catharina Rebecka van der Heyden.
Dirk Hooykaas *en* Jannetje van der Well.
Bernardus Dioniſius Simeon Mettendorff *en* Cornelia Joanna van der Maaden.
Hermanus Janſe *en* Maria Eliſabeth de Kloot.
Johannes Wedel *en* Bernardina Suſanna Mijlius.

Eerſte Gebod 24 *Julij.*

Leendert Hendrik Havrecker *en* Eliſabeth Bierhaus.
Jacobus van der Maas, *en* Willemina de Wolff.
Jacobus Johannes Lonnee *en* Willemijntje van Leeuwen.
Johan Adam Wahl *en* Janna Groenouwe.
Coenraad Sepp *en* Magteld Franſen.
Willem Reuling *en* Johanna Maria van der Moeſel.
Gerrit Janſen *en* Angenieta Eliſabeth Spierenburg.
Bartholomeus Pas *en* Engelina van Munſter.

Johannes Arnoldus Breyman *en* Maria Willemina Kalling.
Gerrit Klaassen *en* Catharina Eva Brinkhof.
Johan Heinrich Wienesen *en* Hendrina Voorhorst.
Barend ten Tijen *en* Geertrui Hutschenson.
Antonij van Rooy *en* Maria Christina Dannijs.
Arie Koning *en* Annetje Krumperman.
Jan Jacobus de Haan *en* Christina Susanna van Hees.
Johannes Smit *en* Hendrika Petronella van Ingen.
Jannes Martens Gartsen *en* Jannetje Sneyders.
Johannes van der Vorst *en* Aaltje van der Meulen.
Johann Heinrich Reineke *en* Maria Anna Spekman.
Gerrit Heespelink *en* Maike van Wenen.
Lodewijk Maurits Brugman *en* Dorothea Helena Fabricius.
Joannes Theodorus Schültze *en* Petronella Lak.
Daniel Schaefer *en* Gijsberta Antonia Paradijs.
Christian Fredrich van Bieren *en* Elisabeth Schaitze.
Josephus Wijnraaks *en* Grada Mina Kuypers.
Dirk Spikenhof *en* Cornelia Delman.
Adrianus de Jongh *en* Jacomijntje van Wisfen.
Hijman Isaac Cohen *en* Rela Juda de Metz.
Joannes Krijtenberg *en* Jacoba Suysen.
Joan Herman Broekhagen *en* Maria Kamper.
Hermanus van Asperen *en* Hendrika Boom.
Willem Vlek *en* Martina Leygraafe.
Jan Huype Strauthandel *en* Geertruy Elisabeth Minken.
Abraham Roosen *en* Elisabeth Johanna Kantelaar.
Jan Gubbeling *en* Maria Geertruy Pohl.
Roelof Helweg *en* Catharina Beekman.
Jan Groot *en* Adriana Thörig.
Joseph Froidbize *en* Catharina Huysman.

NAAMLIJST DER OVERLEDENEN, te *Amsterdam*, waar onder die der *Portugeesche* en *Hoogduitsche Joodsche Natie*, met de datum van 't overlijden, begraafplaatsen en ouderdom

	Jaar.
Vrijdag 1 April.	
Willem Speeter, *l. kh.*	65
Margaretha Elisabeth de Groot, huisvr. van D. C. de Groot Jamin, *o. k.*	46
Catharina van Schooten, wed. van Hendrik Bitter, *o. k.*	83½
Anna van der Beek, *gh. kh.*	9
Hendrika Schulte, *a. kh.*	¼
Marcus Abraham Kramp, *Zeeburg.*	38
Saul Simon Kops, zoon van S. P. Kops, *Muiderberg.*	60½
Louis Gasach, *wa. k.*	57
Joseph Groen, *k. kh.*	47
Eyjerink Johan Philip, *k. kh.*	72
Antje Vogel, *k. kh.*	2
Christina Tilburg, *l. kh.*	¼
Jacobus Becker, wedn. van A. Cornelissen, *gh. kh.*	48
Johannes Hendrik Siglinski, *k. kh.*	28
Doetje Dootjes, wed. van M. Kok, *gh. kh.*	52
Neeltje Backer, *l. kh.*	85
Elisabeth Kinkel, huisvr. van A. Ruymgaart, *w. kh.*	44

Jaar.
David Buyfingh, *w. kh.* w. 8
Anthonie Nieuwenhuyfen, wedn. van E. Schabeck, *l. kh.* 56
Jacobus Pifa, zoon van F. Pifa, *l. kh.* w. 1
Marthe Collignou, huisvr. van W. C. Esdré, *wa. k.* 48
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van G. Snoer, *o. k.*
Alida Booden, *o. k.* u. 10
Johanna van Meppel, *l. kh.* 82
Rebecca Sufanna Wolpman, huisvr. van A. Olyflager, *l. kh.* 39
Het dood ter wereld gekomen Kind van A. Schof, *l. kh.*
Johanna Morifon, huisvr. van J. H. Gandelius, *l. kh.* 23

Saturdag 2 *April.*

Pieter Joseph Tonbreker, *a. kh.* 60
Hendrina Engels, wed. van F. Schoof, *a. kh.* 59
Anna Dom, dogter van W. Dom, *oo. k.* 82 en 11 m.
Rebecca Haak Prys, wed. van H. Salomons, *Zeeburg.* 70
Elifabeth Rademaker, wed. van K. Bos, *gh. kh.* 76
Antje Ox, *k. kh.* 3
Anna Margaretha Elifabeth Meijers, wed. J. F. T. Brampée, *k. kh.* 60
Johanna Margretha Elifabeth Groenemeijer, wed. J. W. Drager, *l. kh.* 67
Maria Cornelia Bracco, wed. van M. Egidius van den Bosch, *o. k.* 72
Aaltje Oortman, huisvr. van R. Hekman, *l. kh.* 56
Hendrik Voogt, zoon van J. Voogt, *gh. kh.* 56
Johanna Schelten, wed. van N. Petjes, *no. k.* 57
Hendrikus van de Riet, *l. kh.* 44
Trijntje Lens, wed. A. Monnik, *k. kh.* 85 en 11 m.

Jaar.
Aafje de Vogel, dogter van J. de Vogel, *a. kh.* 64
Balthafar Hardenbroek, *l. kh.* 32
Frans Martens, wedn. van A. de Hoop, *a. kh.* 70
Jan Barend Wesfels, *a. kh.* 62
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr van J. Berger, *a. kh.*

Zondag 3 *April.*

Hendrik Strikker, *o. k.* 70
Lucas Hoenfon, *a. kh.* 23
Carel de Jong, *a. kh.* 11
Gerrit Boerée, zoon van G. Boerée, *l. kh.* 10
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van B. Schouten, *k. kh.*
Annatje Levie Gompers, huisvr. van S. C. de Vries, *Muiderberg.* 47
Catharina Elifabeth Tinzen, huisvr. van B. Muller, *w. kh.* 61
Maria Huisman, dogter van B. Huisman, *gh. kh.* 48
Pieter Willem Mettque, *a. kh.* m. 7
Albertje Jans, verlaten huisvr. van T. Paa, *n. kh.* 44
Jesfe Janfe Luytjes, *k. kh.* 64

Maandag 4 *April.*

Helena Margretha Morel, *l. kh.* w. 11
Het dood ter wereld gekomen Kind van R. A. Wagenaar, *Zeeburg.*
Jonkvrouwe Anna Maria Boon, dogter van A. Bonn, *l. n. k.* 38
Evert Everwijn, *o. k.* 77½
Maria Rademacher, huisvr. van J. Kolderjan, *a. kh.* 63
Dirk Veltman, zoon van D. Veltman, *a. kh.* d. 19
Jan Coenraad Zintler, middelste zoon van J. C. Zintler, *a. kh.* 4
Johanna Geertruida van der Ven, dogter van H. van der Ven, *n. z. c.*
Petrus Bruynsteen, *k. kh.* 53

Jaar.
Sara Salomon Jakles, huisvr. van R. H. Kijzer, *Muiderberg.* 63
Catharina van Schijndel, wed. J. van der Heyden, *k. kh.* 69
Fredrik Nissen, *k. kh.* 33
Christianus Schwitzer, *l. kh.* 50
Klaas Spoorenburg, *gh. kh.* 38
Petrus Glaser, *k. kh.* ¼
Roelof de Vries, *k. kh.* 42
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van W. Tissendi Steinhouer, *k. kh.*

Dingsdag 5 April.

Judick Meijer Eyfer, *Zeeburg.* w. 6
Jan Brouwer, zoon van T. Brouwer, *k. kh.* 4
Isaac van Samuel Lopes Zalfedo, *Ouderkerk.* 1 en 2 m.
Anna Margaretha Wilmink, dogter van E. Wilmink, *a. kh.* 20½
Adam Vos, *k. kh.* 47
Anna Maria Brockman, wed. D. Bekker, *l. kh.* 87
Anna Brons, wed. van J. Berk, *k. kh.* 53
Alida Borgman, huisvr. van A. Leitritz, *gh kh.* 41
Christiaan van Driest, zoon van J. van Driest, *n. kh.* ½
Catharina Borger, *a. kh.* 1½
Jan Schuyt, *a. kh.* 3½
Margaretha Hendrina Staal, huisvr. van A. J. Nufink, *a. kh.* 42
Maria la Grant, wed. H. van Gent, *k. kh.* 52
Dorothea Heydeman, dogter van G. Heydeman, *a. kh.* 3½
Margaretha de Roo, *n. kh.* u. 4
Cornelia Bergman, huisvr. van J. Pronk, *l. n. k.* 39

Woensdag 6 April.

Franke Lenstra, *n. kh.* 65
Zegia Abraham Hammel, *Zeeburg.* 28
Hanna Philips, wed. van J. H. Latynmeester, *Zeeburg.* 62

Jaar.
Samuel Nethenus, wedn. van S. Gisius, *a. kh.* 80
Dirk Douwes, *l. kh.* 49
Elisabeth Giese, huisvr. van B. H. Bungeler, *a. kh.* 56
Elisabeth Maria Abel, wed. van H. Bels, *a. kh.* 65
Geertrui Stoel, dogter van G. Stoel, *l. kh.* 47
Jacoba Kohlbrugge, *k. kh.* 9
Femmetje Melman, dogter van H. Melman, *gh. kh.* 16
Jan Pieter Luhorne, *gh. kh.* 61
Harman Salomon Levie Amelander, zoon van S. L. Amelander, *Zeeburg.* 63
Heyntje Liskes, huisvr. van J. Wanders van der Wint, *a. kh.* 53
Jan Bredera, *a. kh.* w. 12
Jan Hendrik Bergmeijer, wedn. van Anna Berns, *k. kh.* 63
Anna van Keulen, *w. kh.* 84
Johan Georg Hanssen, wedn. van C. Barends, *w. kh.* 67
Anna Schimmel, huisvr. van B. Bohlen, *Lo. k.* 28
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van M. Sektens, *l. kh.*
Gerrit Eykema, *a. kh.* 28
Gerharda Frederica Eilbracht, *l. kh* 2

Donderdag 7 April.

Johanna Louisa Jansen, *k. kh.* d. 9
Engelina Catharina Strootman, *l. kh.* ¼
Johan Fredrik Wilhelm Jasper, *l. kh.* 1½
Sophia ter Horst, huisvr. van G. Ras, *k. kh.* 71
Catharina Winkelmans, huisvr. van J. Mansvelt, *a. kh.* 48
Elisabeth de Witt, huisvr. van J. Beek Scholten, *a. kh.* 55
Weyntje Broers, *w kh* 3½
Johanna Maria van der Kodde, *l. kh.* d. 28

Jaar.
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. L. de Groot, *Zeeburg*.
Het dito dito van de huisvr. van M. Dolk, *k kh*.
Johannes Schmoll, *k. kh.* 31
Cornelia van Rennes, *l. kh.* m. 4
Hanna Pereira, huisvr. van A. Moron, *Ouderkerk*. 61
Jannetje Visser, huisvr. van J. A. Hesselmeijer, *k. kh.* 64
Hendrik van Beek, wedn. van M. Marken, *w. k.* 78
Johanna Margarethe Weeber, wed. S. Willings, *a. kh.* 45
Johannes van den Burg, *k kh.* 80
Johs. Hendrik Lonnée, *l. kh.* m. 11
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Wiefferink, *a kh*.
Dirk Rengers, *k. kh.* w. 4
Sophia Magdalena Insinger, dogter van de wed. H. A. Insinger, *l. n k.* 16
Willem van Planken, *k. kh.* 59
Catharina Maria Peterse, huisvr. van J. E. Toensen, *n. kh.* 73½

Vrijdag 8 *April*.

Anna Naastenpadt, huisvr. van H. Moorman, *gh. kh.* 53
Johannes Ernestus Selle, *w kh.* 38
Marretje Nobbe, huisvr. van W. de Roo, *a kh.* 36
Johannes van der Loo, *k. kh.* 55
Harmanus Barends, *k. kh.* w. 10
Hendrikus Burgers, *n kh.* ½
Charlotta Elisabeth de Witt, *a kh* m. 11
Het dood ter wereld gekomen Kind van A. Lagerhuys, *l. kh.*
Hendrik Goedhart, *w. kh.* w. 9
Hendrik Gaikhorst, *k. kh.* 68
Bartholomeus van Keyserswaart, wedn. van M. van der Vuurst, *no. k.* 73
Johan Adolf Clattenhoff, *l. o. k.* 68

Jaar.
Alida van Oort, wed. van W. Merlé, *k. kh.* 72
Diederica van Wieringen, dogter van C van Wieringen, *k. kh* ½
Jan Koster wedn. van W. van Kampen, *n. k.* 59
Nesetta Alida Kramer, dogter van C. Kramer, *k. kh.* 2
Hendrik H. Barteling, *k kh.* 4
Maria van Leeuwen, wed. van A. Charron, *k kh.* 74

Saturdag 9 *April*.

Maria ter Vooren, huisvr. van P. Monkel, *k. kh.* 48
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van M. Roos, *l kh.*
Alyda Eggiaze, huisvr. van N. Kloesmeijer, *w. kh.* 47½
Doortje Roozeboom, wed. van A. Jansen, *k kh.* 80
Catharina Stoeten, wed. van H. Putten, *a. kh.* 57
Machteltje Cornelis, *gh. kh.* 50
Maria Sophia Christiaanse, huisvr. van J. J. Schmidt, *a. kh.* 36
Graada de Wilde, huisvr. van J. E. Schumacher, *l. kh.* 36
Adrianus Hollink, *l. kh.* 60
Jan Klaver, zoon van T. Klaver, *k. kh.* w. 14
Anna Renning, *gh. kh.* 58
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr van M. v. Leuwen, *k. kh.*
Henricus Reinius Koning, zoon van A. A. Koning, *a. kh.* 16
Rebecca Schoontje de Looper, *Zeeburg*. 2½
Hendrik Knoppers, wedn. van H. J. Carstens, *l. kh* 57
Aagie Klyn, huisvr. van J. Albrecht, *l kh.* 39

Zondag 10 *April*.

Hendrik Franken, zoon van C. Franken, *t. kh.* 28

Jaar.

	Jaar.
Cornelia Helena de Swart, huisvr. van I. Lammerts, k. kh.	43
Alida Maria Keuker, dogter van G. H. Keuker, k. kh.	40
Hendrikus Johannes Franciscus Timmer, k. kh.	m. 5
Maria Philippina Schröder, l. kh.	w. 6
Paul Richard Parker, zoon van T. Parker, n. z. c.	1
Cornelia Kreefe, dogter van C. Schenter, gh. kh.	9
Wilhelmina Maria van der Tooren, a. kh.	1
Isaac Wolff Engelander, Muiderberg.	55
Dirk Lugt, eil. k.	35
Barend Hendriks van der Lint, a. kh.	67
Johanna Magdalena Panneman, gh. kh.	20
Coenraad Daniel Peters, w. kh.	24
Neeltje van Twist, huisvr. van J. Gelersteen, a. kh.	55
Johannes Hendrikus Eindenbroek, k. kh.	66

Maandag 11 *April.*

Susanne Jeanne Batley, wed. van J. Bruining, l. kh.	73
Hendrik Hullebar, l. kh.	d. 1
Frederika Wilhelmina Korbitz.	
Maria Catharina van Liesnout, a. kh.	w. 10
Rosette Balabrega, dogter van H. Balabrega, Ouderkerk.	4
Het doed ter wereld gekomen Kind van de huisvr van P. W. Schoonenbeek, l. kh.	
Petrus Paulus Heun, k kh.	1 en 8 m.
Elisabeth van Tongeren, dogter van A van Tongeren, l. kh.	w. 19
Josephus Hendricus de Moree, a. kh.	1
Moses Amsel Amselhoven, Zeeburg.	29
Isabella de Clerq, dogter van G. de Clerq, n. k.	14
Johanna Veltman, huisvr. van D. Roszie, l. kh.	62
Elisabeth van Leersum, huisvr. van van P. Greeve, a. kh.	46
Lena Fransen, wed. van J. de Lanooy, k. kh.	75
Barendina Amsen, dogter van A. Amsen, k. kh.	w. 5
Willem Brants, w. kh.	11
Het doed ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. C. Kan, w. kh.	

Dingsdag 12 *April.*

Coenraad Bos, wedn. van A. Meijer, eil. k.	ca. 71
Gerrit de Vries, zoon van H. de Vries, a. kh.	52
Willem Stevels, wedn. van A. Swenders, l kh.	75
Catharina Zwaneveld, w. kh.	1
Willemina Kloppenburg, wed. van W. H. Vels, w. k.	74
Barend Coster, Muiderberg.	70
Johanna de Langen, k. kh.	d. 11
Salomon Jacob van West, wedn. van G. Israel, Muiderberg.	77
Christina Spindler, wed. van J. H. Volking, k. kh.	59
Bernardus Martinus Jagerman, k. kh.	9
Johan Fredrik Schumachers, wedn. van A. C. Beekman, k. o. k.	79
Daniel Hendrik de Ruyter, l. kh.	30
Maria Elisabeth Heuneman, huisvr. van C. N. Raabe, l. o. k.	69
Willemina Sophia van Heun, dogter van J. van Heun, a. kh.	50
Ida Petronella Thierens, wed. T. van der Lingen, o. z. c.	70
Willem Asfink, l. kh.	1

Woensdag 13 *April.*

Sijbrand Jonathan Morriën, zoon van C. F. J. Morriën, n z. c	14
Hilletje Duiveveld, dogter van T. Duiveveld, z. k.	59

Jaar.

Martinus Fredrik Josas, zoon van M. F. Josas, *a. kh.* 2
Johanna Maria Nuys, huisvr. van Z. Walther, *l. kh.* 67
Theodora Douwes, dogter van H. Douwes, *k. kh.* w. 3
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van R. A. Vaslet, *a. kh.*
Maria van Antwerpen, dogter van F. van Antwerpen, *k. kh.* 2½
Johanna Hendrina ter Winkel, wed. van H Oldenburg, *k. kh.* 50
Isaac Levie Welkoop, wedn. van N. Moses, *Zeeburg.* 77
Sara Levie Kalkoen, dogter van L. A. Kalkoen, *Zeeburg.* 1½
Anthonie Biele Smit, *a. kh.* 2½
Maria Anthonetta Dothe, *a. kh.* w. 7
Diena van Weerdenburg, wed P. van der Heyden, *l. kh* 71

Donderdag 14 *April.*

Charlotte Wilhelmina van der Voort, dogter van G. A. van der Voort, *w. k.* 1½
Aartje Brummelkamp, huisvr. van P. Burk, *z. k.* 42
Anna Elisabeth Ludovici, dogter van J. W. Ludovici, *l. kh.* 4½
Leendert Plemp, *l. kh.* 72
Gerardus Hendrikus Meijer, *a. kh.* 52
Gerrit Aandagt, *Zeeburg.* 1½
Willemina Watnaar, wed. van J. Becker, *k. kh.* 53
Albertus Theodorus Vogel, *k. kh.* 1½
Anna Alberta Foppe, *l. kh.* 13
Jan Rijnderse Gerritse, zoon van E. Gerritse, *k. kh.* 6½

Vrydag 15 *April.*

Gerrit Blom, *k. kh.* 63
Dirk Neerbeek. 63
Wilhelm Anthonie Kemper, *l. kh.* d. 19
Johan Morgenthal, *l. kh.* 74
Rozalina de Bok, wed. van F. Rigter, *l. kh.* 57

Jaar.

Otto Willem Falck, *n. z o.* 75
Catharina Peelman, *l. kh.* 1
Magiel Leendert Elsinger, *l. kh.* 3
Hendrik Williger, *k. kh.* 70

Saturdag 16 *April.*

Johannes Meijer, zoon van H. Meijer, *n. kh.* 18
Cornelia Johanna van der Mey, huisvr. van H. A. Lolkama, *w. kh.* 62
Harmanus Hillevelt, wedn. van K. Hansse, *l. o. k.* 44
Nicolaas Jansen, zoon van J. Jansen, *a. kh.* 10
Het dood ter wereld gekomen Kind van A. van Emmerik, *w. kh.*
Alida Bakker, dogter van A. Bakker, *a. kh.* 2 en 4 m.
Johannes Heedenrijk, *a. kh.* 38
Hendrik Elmers, *l. kh* 44
Johannes Hosveld, *k. kh.* 53
Hendrik Hagemans, *l. kh.* 76
Johannes Adrianus Kollebijn, *k. kh.* 18
Johannes van Dinteren, *k kh.* w. 4
Afie van der Vliet, huisvr. van H. van Hogerwoerd, *a. kh.* 32
Pierre Geofrai Priessen, *a. kh.* 51
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van D. van der Water, *k. kh.*

Zondag 17 *April.*

Hendrina Leenders, huisvr. van N. van der Dussen, *k. kh.* 39
Catharina Johanna Carolina Wilging, *l. kh.* m. 10
Maria Magdalena de Rooy, wed. van wijlen B. Alferink, *n. kh.* 62
Jannetje Vreesewijk, *l kh.* 40
Helena Willemina Leitze, *l. kh.* 1
Johannes de Vos, *k. kh.* d 9
Albertus Wouwenberg, *a. kh.* d. 14
Jannetje Janse Meijering, huisvr. van F. Reynhout, *o k.* 66
Klaas Willemsen Bakker, *a. kh.* 57½
Jacobus Pieterson, *k. kh.* w. 2

Jaar.

Het dood ter wereld gekomen Kind van W. Voorburg, *k. kh.*

Maandag 18 *April.*

Dirk Sluys, *a. kh.* 56
Algonda van 't Lagerhuys, *l. kh.* 39
Catharina Johanna van Wijnbergen, huisvr. van C. Stants, *k kh.* 42
Johan Jurriaan Beerhenke, *w. kh.* 50
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van C. F. Schuler, *a. kh.*
Maria Regina Holst, dogter van F. Holst, *a. kh.* 18
Dirk Befoakie, *k. kh.* 63
Johanna van Ham, huisvr. van J. F. Broens, *l. kh.* 45
Neeltje de Rooy, huisvr. van H. Moorman, *l. kh.* 57
Ifaak Salomon Defer, *Zeeburg.* w. 13
Johanna Bufing, *l. kh* w. 11
Jannetje van Ryn, huisvr. van J. Prins, *k. kh.* 31
Gerrit Loogeman, *n. kh.* 54
Jan Elderfen, *k. kh.* 1
Helena Jacoba Timmerman, dogter van D. Timmerman, *w k.* 19
Hendrica Cornelia Huifinga, dogter van J. Huifinga, *k kh.* 22
Jofephina Catharina Torrelli, dogter van J. Torrelli, *l. kh.* 19
Casper Michael Leisner, *k. kh.* 64

Dingsdag 19 *April.*

Hendrikus Anthonius Kuyper, *k. kh.* d. 13
Jofeph Mulder, *a. kh.* 45
Aaltje van Maanen, dogter van A. van Maanen, *l. kh.* 20
Jan Fok, *k kh.* 76
Aron Cohen Kosmus, *Muiderberg.* 61
Nathan Machiel Os, zoon van M. D. Os, *Zeeburg.* 35
Thomas Bernardus Dankenfteyn, *gh kh.* w. 14
Maria Elifabeth van Deurfen, huisvr. van G. Arens, *l. kh.* 50

Jaar.

Gerrit Grootveld, *l. kh.* 61
Pieter la Bastide, zoon van P. la Bastide, *l. kh.* 14
Cornelis Jacobus Abraham Fries de Vries, zoon van de wed. A. Fries de Vries, *no. k.* 1

Woensdag 20 *April.*

Israel Levie Cohen Mooy, *Zeeburg.* 59
Jan Cornelis Houtkoper, *a. kh* 14
Anna Maria Visfer, *l. kh.* w. 6
Lea Hogeveen, huisvr. van J. de Booys, *k kh.* 74
Willemina van Leeuwen, *k kh.* d. 11
Jan Zacharias Walter, wedn. van J. M. Nuys, *l. kh.* 83
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. G. Keppler.
Levie Punto, *Zeeburg.* 35
Pieter van Aankum, *l. kh.* w 5
Maria Elifabeth Stoelman, dogter van A. Stoelman, *z. k.* 49
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Draijer, *a. kh.*
Wilhelmina Engelina Wintgazin, *l. kh.* 21
Angeneta Kep, wed. D. Plutman, *l. n k.* 81
Anthonie Joseph Felger, *k. kh.* d. 12
Dirk Wispelaar, *a. kh.* 48
Jan Jacob Schottelink, *z. k* 22
Johannes Leyfeldt, wedn. van M. A. Faey, *l kh* 61
Therefia Balju, huisvr. van A Maas, *k. kh* 44
Maria Clafina Olij, wed. van wijle A. Franken, *z. k.* 71
Harmen Hendrik Nieman, *l. kh* 48
Geertrui Luijer, huisvr. van S. van Borren, *l kh.* 49
Elifabeth Mul, *l. kh.* m. 11

Donderdag 21 *April.*

Hendrica Schor, huisvr. van J. Beuger, *a. kh.* 35
Bernardus Hoogkamp, wedn. van J. Hoenhorst, *l. kh.* 69

	Jaar.
Johanna Margaretha van Mueller, *l. kh.*	w. 17
Dirk Holstein, zoon van B. Holstein, *a. kh.*	21
Hendrica Gerarda Steenkuyl, *l. kh.*	w. 6
Andries Groeneberg, *l. kh.*	39
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van W. Loos Hendriksz. *l kh.*	
Cornelia de Swart, *a. kh.*	1½
Carolina Frederica Tielmeijer, wed. J. C. Huyberts, *k. kh.*	40
Hendrik Kraak, *gh. kh.*	w. 1
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. M. Bett, *Zeeburg.*	
Annatje Isaac Reper, wed. S. M. Relles, *Zeeburg.*	66
Jacobus Johannes Evers, *a. kh.*	d. 1
Elisabeth Vermangel, wed. van H. Barens, *k kh.*	87
Johannes Bekker, wedn. van A. C. Jungst, *n. kh.*	70
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van M. van Ommeren, *z. k.*	
Lucas de Swart, zoon van D. de Swart, *k. kh.*	17
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Boelhouwer, *k. kh.*	

Vrijdag 22 April.

Elisabeth Geertruyda Smies, huisvr. van M. van Ommeren, *z. k.*	37
Cornelis Bander, *a. kh.*	u. 5
Pieter Fruyt, *k. kh.*	m. 10
Johannes Hendricus Evers, *a. kh.*	d. 2
Charlotta Catharina Jager, huisvr. van H. E. Reagen, *l. kh.*	72
Sjanna Rachel de Rocamora wed. A. de I. Cardoso, *Ouderkerk.*	69
Johanna de Voys, huisvr. van H. W. Weerman, *l. kh.*	32
Jan Philip Buyse, *a. kh.*	74
Johannes Petri, *ill. k.*	ca. 50

	Jaar.
Levie Aser Overst, wedn. van H. I. Jekels, *Zeeburg.*	55
Jacobus Winterswijk, *a. kh.*	64
Joha. Dirk Schuurman, *gh. kh.*	w. 8
Marie Anne Barre, wed. van M. de Jongh, *l. kh.*	60
Hendrika Catharina Reurink, *n. kh.*	3
Johannes van Hemert, wedn. van H. Lemmers, *wa. k.*	71

Saturdag 23 April.

Arie Huisman, *k. kh.*	45
Georg Cavalier, *gh. kh.*	66
Alida Christina Racoer, *l. kh.*	3½
Mathijs Schols, *gh. kh.*	51
Albartus Wiggers, *n. kh.*	37
Jan de Leeuw, *k. kh.*	1
Abraham Anthony Klahn, zoon van J. N. Klahn, *k. kh.*	1
Jacob van Beek, *k. kh.*	m. 10
Jan Cornelis Kraaneveld, *k. kh.*	d. 9

Zondag 24 April.

Jan Gerhard Siepman, *a. kh.*	25
Johannes van Bentem, *gh. kh.*	61
Jacob Abraham Kalker, *Zeeburg.*	1½
Hermanus Hendrik Ahlers, *k. kh.*	6½
Cornelia Philippina Martius, *l. kh.*	1
Anna Catharina Margaretha Johanna Jansen, *k. kh.*	ca. 2
Jan Hendrik Cornelis Verwey, *l. kh.*	w. 8
Jan Sanders, wedn. van M. Gerfinak, *a. kh.*	84
Hendrikje van den Berg, huisvr. van B. Vlakkert, *a. kh.*	55
Adriana Gerritse Veermans, huisvr. van J. Roelofs, *w. k*	36
Johanna Mulder, wed. van J. Lotz, *z. k*	71
Pieter van Hulten, *k. kh.*	w. 3
Elisabeth Bock, wed. van K. Eelders, *l. kh.*	68
Gerrit van Tent, *l. kh.*	3
Antje Kneider, *k. kh.*	69
Andreas Wessels, *a. kh.*	1

Jaar.

Maandag 25 April.

Jan Bekker, *k. kh.* 50
Antje Johannes, wed. van J. Jacobus, na *Franeker* uitgev. 58
Jacobus Briée, *k. kh.* 28
Pieter van Grootvelt, *l. kh.* ca. 80
Fransje Kuilenburg, huisvr. van J. Lauda, *a. kh.* 41
Rebecca Hijman, dogter van H. Marcus, *Zeeburg.* ¼
Pieter Pieterse, *a. kh.* 4
Elisabeth Gesina Johanna ter Horst, huisvr. van C. Pieters, *k. kh.* 31
Jan Roos, zoon van wijle J. Roos, *gh. kh.* 43
Anna Catharina Scholten Benjens, huisvr. van C. Stapelaar, *k. kh* 59
Johanna Catharina Schubert, wed. van de Graaf J. M. Rosi, na *Diemerbrug* uitgev. 42
Sara Broekman, dogter van G. H. Broekman, *l. kh.* ruim 21
Anna Catharina Arbous, wed. A. K. Heilingenbenker, *a. kh.* 54
Willem de Hoop, wedn. van J. Veldhuysen, *k. kh.* 70
Wilhelmina Elisabeth Mulder, *w. k.* 2½
Carl Nicolaas Raabe, wedn. van M. E. Henneman, *l. o. k.* 66
Hendrik Jan Huyskes, *no. k.* 1½
Clasina van Spruytenhoef, huisvr. van J. H. Kort, *a. kh.* 39
Anna van Hagen, wed. van J. Buys, *k. kh.* 67
Judick Ruben, huisvr. van B. E. Waterman, *Zeeburg.* 90
Johanna Aletta Pollen, *w. k.* ¼
Jacobus Schoel, *l. kh.* m. 5
Maria Pieters, huisvr. van D. Lust, *k. kh.* 67

Dingsdag 26 April.

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Bierigt, *a. kh.*
Dirk Peters, *w. kh.* m. 21
Chrisje Schut, *a. kh.* ¼

Jaar.

Dirk Klijn, *l. kh.* 35½
Martinus Franciscus Verkerk, *w. kh.* ¼
Eberdina van der Kolk, huisvr. van W. Brouwer, *w. kh.* 28
Hendrik van Oostendorp, *a. kh.* 2½
Johanna Elisabeth Burk, *a. kh.* w. 10
Anthonia van Kluyven, *l. kh.* ¼
Alexander Joseph Reens, zoon van J. B. Reens, *Muiderberg.* 63
Gijsbertje Westenberg, *a. kh.* 2
Jan Scholten, *k. kh.* m. 24
Johannes Wilbrordes Meynders, *k. kh.* w. 9
Geertruida Borghorst, huisvr. van J. van den Burg, *a. kh.* 37
Alida Neletta Radier, *k. kh.* 9
Bernardus Greyter, *o. k.* 69

Woensdag 27 April.

Willem van der Horst, *k. kh.* w. 4
Johanna Georgina Bangert, huisvr. van F. Frikke, *l. kh.* 33
Alberta van Oetenhof, huisvr. van W. Oedekerk, *k. kh.* 58
Cornelis Sobiet, wedn. van H. van Gelderen, *k. kh.* 62
Thomas van Bergen, zoon van T. van Bergen, *gh. kh.* 3
Salomon Marcus Sluis, *Zeeburg.* m. 5
Jacobus Boog, wedn. van C. Hoogeveen. 67
Johannes Martinus Lentz, *l. kh.* 63
Johanna Maria Gezina le Jolle, dogter van D. le Jolle, *eil. k.* 2
Fredrik Blouw, *a. kh.* m. 4
Dirk Willem Bouman, zoon van J. Bouman, *w. kh.* ca. 2
Aafje Wildeboer, dogter van K. Wildeboer, *no. k.* 5
Hendrika Vink, *w. kh.* 2½
Maria van den Berg, wed. van . . . Veisman, *gh. kh.* 70
Louwerens Boot, zoon van J. Boot, *l. kh.* 18 en 11 m.
Johanna Lucretia Lint, huisvr. van D. Buné, *l. kh.* 26

Jaar.
Daniel Frans Rees, *l. kh.* m. 8
Annigjen Peters, huisvr. van H. Koes, *l. kh.* 69½
Johanna Vermeeren, dogter van A. Vermeeren, *l. kh.* 73
Johanna Weeling, wed. van H. Renis, *l. kh.* 59
Jannetje Kaaskamer, laatst wed. van J. Klinkenberg, *eil. k.* 77

Donderdag 28 April.

Helena Cavelier, dogter van W. Cavelier, *a. kh.* 33
Anthonia van Singeling, dogter van wijlen J. van Singeling, *l kh.* 57
Barend Beuning, zoon van T. Beuning, *a. kh.* 22
Johanna Maria van Beetz, *a. kh.* 1
Gijsbertus Kuyper, zoon van J. Kuyper, *l. kh.* m. 8
Francois Willem de Crasto, *o. k.* w. 4
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van C. Dirks, *a kh.*
Het dito dito van J. Logeman, *l. kh.*
Jean Louis Morel, *l. kh.* 65½
Margretha Dull, *a kh.* 4½
Geertruy van Paassen, wed. van A. van Dijk, *w k.* 75
Sophia Riepe, dogter van wijlen H. Riepe, *k. kh* 36
Susanna Jacoba Peereboom, *w. kh.* w. 18
Jan Baptist Mocqué, *l kh.* d. 4
Willem Meylink, zoon van J. G. Meylink, *n. z. c.* d 20
Elisabeth Bull, wed. van wijlen R. Holm, *eng. k.* 60
Joseph de Smit, *k. kh.* 52
Anna Roelofs, dogter van J. Roelofs, *k kh.* 20

Vrijdag 29 April.

Jan Hendrik Weitzel, *k. kh.* 39
Neeltje van Essen, wed. van A. Weerts, *a. kh.* 72
Willem van Vliet, wedn. van G. Kuynders, *k. kh.* 49

Jaar.
Maria Timp, wed. van M. Leuring, *l. kh.* 47
Andries Sauveplanne, *a. kh.* w. 10
Beletje Philip Pool, dogter van P. M. Pool, *Zeeburg.* 58
Helena Elisabeth Leuring, *k. kh.* m. 4
Willem Fredrik van Latbum, *k. kh.* m. 1
Johanna de Boom, wed. van D. Palm, *l. kh.* 63 en 5 m.

Saturdag 30 April.

Jan Schyf, *k. kh.* 47
Christina Margretha Reidt, dogter van J. A. Reidt, *l. kh.* w. 19
Alexander Piko, zoon van W. Piko, *k. kh.* d. 7
Johannes ter Huppen, *a. kh.* 41
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van F. Heyfing, *k. kh.*
Het dito dito van de huisvr. van F. Spoorman, *w. kh.*
Hendricus Jacobus de Bruyn, zoon van H. de Bruyn, *k. kh.* 2
Maria Olofs, *l. kh.* w. 13
Samuel Moses Vremder, *Muiderberg.* 74
Anna Maria Licher, *l. kh.* 1½
Maria Sophia Wessel, *l. kh.* w. 15
Christina Holderberg, wed. van A. Molleman, *oo. k.* 72½
Elisabeth Tenk, huisvr. van J. Poggeman, *o. k.* 33
Catharina Neye, huisvr. van C. Koentjes, *l. kh.* 43
Christiaan de Ruyter, *a kh.* w. 5
Albertus van der Horst, *l kh* 37
Johannes Cadron, wedn. van C. Wils, *a. kh.* 62
Jan Bastiaan Farret, *l kh.* 32
Gerrit Salomon Blom, zoon van S. N. Blom, *Zeeburg.* 23
Asser Moses Goedendag, zoon van M. J. Goedendag, *Zeeburg.* 50
Johanna Hooren, dogter van J. Hooren, *a. kh.* 50

PUBLIEKE VEILINGEN

van de onderstaande *Perceelen*, in het Locaal van Publieke Verkoopingen, van ouds genaamd het Oudezijds Heeren Logement, te *Amsterdam*.

Op Maandag den 27 Junij 1814.

Lange Leidsche Dwarsstraat, N. 3. (Een Huis en Erve, in de) bij de Spiegelgragt, *f* 525, in slag *f* 70. Opgeh.

Laagte van de Kadijk, N. 19. (Een Huis en Erve, op de) bij de Scharrebiersluis, *f* 90, in slag *f* 2. Opgeh.

Batavierstraat, N. 102. (Een Huis en Erve, in de) tusschen de twee Dwarsstraten, *f* 60, in slag *f* 7. Opgeh.

Korte Leidsche Dwarsstraat, N. 17. (Een Huis en Erve, in de) bij het Spiegelpleintje, *f* 80, in slag *f* 10. Opgeh.

Nieuwe Lelijstraat, N. 81. (Een Huis en Erve, in de) bij de Lijnbaansgragt, *f* 390, in slag *f* 10. Opgeh.

Tichelstraat, N. 5. (Een Huis, Achterhuis en hunne Erven, in de) *f* 100, in slag *f* 4. Opgeh.

Een Lakmoes-Fabriek met deszelfs Heeren Huizinge, Pakhuizen, Knegts Woningen, Stalling, Moestuin en Erve, buiten de Utrechtsche Poort, op het Rustenburgerpad, onder de Gerechte van Nieuwer-Amstel, N. 151 en 152, *f* 1675, in slag *f* 1100. *Eekhof.*

Kolk, N. 2038. (Een Winkelhuis en Erve, op de) bij de N. Z. Voorburgwal, *f* 2750, in slag *f* 50. *de Valk.*

Een Boeren Bruiker met deszelfs Huismans Woning, Schuur, Hooiberg, Wei- en Hooilanden, te zamen groot circa 13 Morgen voetstoots, in de Bovenkerker Polder aan de Amsteldijk, onder Nieuwer-Amstel, N. 28. *f* 1200, in slag *f* 1300. *Gijzelman.*

Zes Kampen zoo Wei- als Hooiland, in de ronde Hoeper Polder aan den Amstel, even buiten het Dorp Ouderkerk, te zamen groot circa 9 Morgen voetstoots. *f* 1600, in slag *f* 300. *de Vriend.*

Deze volgende *Perceelen* op Maandag 4 Julij.

Warmoesstraat, N. 162. (Een Koopmans Winkelhuis, met een Pakhuis daar achter en hunne Erven, in de) op de Noorder Hoek van het tweede Waaigat, *f* 5950, in slag *f* 50. Opgeh.

Weide Kerksteeg, N. 7. (Een Huis en Erve, in de) Z. Z. bij het Oude Kerksplein, *f* 775, in slag *f* 25. Opgeh.

Haarlemmerdijk, N. 187. (Een Huis en Erve, op de) bij de Baanbrugsteeg, *f* 975, in slag *f* 20. Opgeh.

Roozeboomsteeg, N. 6 en 7. (Twee Huizen en hunne Erven, (onder één Dak,) in de) *f* 875, in slag *f* 30. *van Langen.*

Een Boeren Bruiker genaamd *Stadzigt*, met zijn Huizing, Stalling, Hooihuis &c. mitsgaders Tuin, in de Banne van Osdorp aan de Osdorper Weg, 29 Morgen, 3 Roeden, N. 38. *f* 2475, in slag *f* 25. Opgeh.

Een Boeren Bruiker, genaamd de Lindenboom, met zijne Huizing, Stalling, Hooihuis &c., in de Banne van Osdorp, in de Spieringhorn, groot 35 Morgen, 426 Roeden, N. 53 *f* 1975, in slag *f* 40. *Schouten.*

Een Perceel Land, groot zijnde 13 Morgen 260 Roeden Binnendijks, en 12 Morgen 181 Roeden Buitendijks, aan de Haarlemmer Trekvaart, in de Spieringhorn Polder, in zeven Kampen Wei- en Hooiland, *f* 1975, in slag *f* 25. Opgeh.

Een Kopere- en Houte-Plaat Katoendrukkerij, met deszelfs Huizinge &c. &c. &c te zamen groot 2 Morgen voetstoots, aan de Vreelandsche-Sluis, onder de gerechte van Konenhoef, N. 107. *f* 1000, in slag *f* 400. *Tissel.*

Keizersgragt, N. 3509. (Een dubbeld Koopmans Huis, Tuin, Tuinhuis en Erve, op de) bij de Leliegragt, *f* 14000, in slag *f* 600. *van Someren.*

Nieuwe Leliestraat, N. 3466, (Een Stal, Koetshuis, Bovenwoning en Erve, in de) bij de Prinsengragt, *f* 1000, in slag *f* 20. *Broekhuijsen.*

Eerste Linde Dwarsstraat, N. 5 tot 10. (Een Winkelhuis en Erve, benevens een Slagtstal en Loots, in de) *f* 600, in slag *f* 150. *Tissel.*

Lindestraat, N. 28. (Een Huis en Erve, in de) bij de tweede Dwarsstraat, *f* 140, in slag 12. *Jonkerwoud.*

Bikkersgragt, N. 40. (Een Winkelhuis en Erve, op de) op de hoek van de kleine Bikkers Dwarsstraat, *f* 150, in slag *f* 10. Opgeh.

Taanstraat, N. 1. (Een Huis en Erve, op de hoek van de) en dito Dwarsstraat, *f* 40, in slag *f* 6. *Eckhof.*

Angeliersstraat, N. 16. (De helft in een Winkelhuis en Erve, in de) bij de Violettenstraat, *f* 155, in slag *f* 20. *Jonkerwoud.*

Deze volgende *Perceelen* op Maandag 11 Julij.

Heerengragt, N. 6166, (Een Koopmans Huis, Tuin, Tuinhuis en Erve, op de) bij de Wolvenstraat, *f* 6875, in slag 250. *van Bemmel.*

Heerenstraat, N. 6. (Een Winkelhuis en Erve, in de) *f* 1200, in slag *f* 2. Opgeh.

Foeliestraat, N. 7. (Een Huis en Erve, in de) bij de Buitenkant, *f* 100, in slag *f* 4. *van Langen.*

St. Jacobsstraat, N. 7. (Een Huis, Achterhuizen en hunne Erven, met een vrije Gang, in de) bij den Nieuwendijk, *f* 225, in slag *f* 5. *Broekhuijsen.*

Deze volgende *Perceelen* op Maandag 18 Julij.

Nieuwe Spiegelstraat, N. 62 en 63. (Twee Huizen en Erven (in één Koop) in de) bij de Kerkstraat, *f* 2900, in slag *f* 100. Opgeh.

Nieuwe Looijersstraat, N. 5114. (Twee Lootzen of Pakhuizen en derzelver Erven, (in één Koop) in de) bij de Regulieragragt, *f* 400, in slag *f* 100. *Gijzelman.*

Prin-

Prinsengragt, N. 324. (Twee derde parten in een Pakhuis en Erven, genaamd *de Bloemkool*, op de) bij de Beerenstraat, *f* 59 0, in slag *f* 100. Opgeh.

Eenige Kampen Wei- en Hooiland, groot 772 Morgen voetstoots, onder de gerechte van Loenen en de Loenderhoek. *f* 2475, in slag *f* 600. *de Vriend.*

Een grafstede in de Nieuwe Luthersche Kerk, N. 209. *f* 50, in slag *f* 1. Opgeh.

Een Grafstede in dito Kerk, N. 106. *f* 45, in slag *f* 5. Opgeh.

Een Grafstede in de O. Z. Kapel, N. 143. *f* 10, in slag *f* 30. *Gijzelman.*

Keizersgragt, N. 519. (Een Koopmans Huis, Tuin, Tuinhuis en Erve, op de) bij de Beerenstraat, *f* 7300, in slag *f* 1400. *van Bemmel*

25 Morgen 303 Roeden Land, tusschen de Ringdijk en Zevenhoofsche Weg, de Middenweg en de bogt van de Molen, Lr. E. kav. 53. *f* 785. in slag *f* 5 Opgeh.

17 Morgen 228 Roeden Land, gelegen als voren kav. 54. *f* 710, in slag *f* 5. Opgeh.

Weteringstraat, N. 38. (Een Broodbakkers Winkelhuis en Erve, op de hoek van de) en Waale Weesstraat, *f* 2575, in slag *f* 20. Opgeh.

Keizersgragt, (Negen Tiende parten in de zoogenaamde Groenlandsche Pakhuizen, op de) bij de Brouwersgragt, *f* 6415. Opgeh.

Brouwersgragt, N. 1357. (Een Pakhuis en Erve, genaamd *Spitsbergen*, op de) bij de Oranjestraat, *f* 2800, in slag *f* 200. *J. C. Metz.*

Een Pakhuis, genaamd *de Nijptang*, naast N. 2. N. 1358. *f* 2800, in slag *f* 200. dito.

Brouwersgragt, N. 2257. (Een dubbeld Pakhuis en Erve, genaamd *Rodenburg*, op de) bij de Baangragt, *f* 3200, in slag *f* 5. Opgeh.

Prinsen Eiland, N. 2535. (Twee Pakhuizen en hunne Erven, (te zamen in één Koop), genaamd *Alkmaar* en *Amsterdam*, op het) bij de Galgenstraat, *f* 2200, in slag *f* 5. Opgeh.

Brouwersgragt, N. 2858. (Een Pakhuis en Erve, genaamd *het Oude Schaap*, op de) bij de Braak, *f* 1500, in slag *f* 35. *J. C. Metz.*

Brouwersgragt, N. 2124. (Een Pakhuis en Erve, genaamd *de Eenhoorn*, op de) en hoek van de Mouthaansteeg, *f* 2200, in slag *f* 5. Opgeh.

Lijnbaansgragt, N. 2915. (Een Pakhuis en Erve, *de Spijkerboor*, op de) bij de Driehoekstraat, *f* 400, in slag *f* 5. Opgeh.

Brouwersgragt, N. 5610. (Een Koopmans Huis, Tuin en Erve, op de) bij de Keizersgragt, *f* 4500, in slag *f* 925. *Broekhuisen.*

Heerengragt, N. 6000. (Een Koopmans Huis, Tuin, Tuinhuis en Erve op de) bij de Leidschegragt, *f* 4000, in slag *f* 5. Opgeh.

Prinsengragt, N. 2924. (Een Huis en Erve, op de) bij de Leliestraat, *f* 1725, in slag *f* 52. Opgeh.

Korte Prinsengragt, N. 1459. (Een Huis en Erve, op de) bij de Vinkenstraat, *f* 2000, in slag *f* 10. Opgeh.

Deze onderstaande *Schepen* zijn geveild op *Maandag* den 9 Mei 1814. in het N. Z. Heeren Logement.

Kof-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Goede Hoop*, gevoerd door Schipper JAN HAYES, lang over steven 92 voet, wijd bij de eerste Balk voor 't groot luik binnen zijn huid 22 voet 5 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 11 voet 4 duim. *f* 6800, in slag 300. Opgeh.

Brik-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Esperance*, gevoerd geweest door Kapitein JOZE CARLOS LIXBOA, lang over steven 85½ voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 25 voet 2 duim, hol in ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 11 voet, het verdek bij de eerste balk voor 't groot luik hoog aan boord 5 voet. *f* 3100, in slag *f* 25. *H. D. Casne.*

Brik-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Boms Amigos*, gevoerd door Kapitein MANUEL DOS SANTOS, lang over steven 77 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 23 voet, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 10 voet, het verdek bij de eerste balk voor 't groot luik hoog aan boord 4½ voet. *f* 1050, in slag 500. *Jan Daniels.*

Hoeker-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *[illegible]*, gevoerd bij Kapitein CAREL FREDRIKS, lang over steven 105 voet, wijd bij de eerste balk, voor 't groot luik binnen zijn huid 27 voet, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 11½ voet, het verdek bij de eerste balk voor 't groot luik hoog aan boord 5 voet 2 duim. *f* 3700, in slag *f* 140. *R. Hoyman.*

Hoeker-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Jonge Maria Anna*, gevoerd door Kapitein P. H. SCHULTZ, lang over steven 76 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 19 voet, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 10 voet. *f* 2600, in slag *f* 1600. *T. van Otterloo.*

Deze onderstaande *Schepen* zijn geveild op *Maandag* den 16 Mei.

Pink-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *[illegible]*, gevoerd door Kapitein WAN DOBOER, lang over steven 83 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 22 voet 8 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 11 voet 5 duim, het verdek bij de eerste balk voor 't groot luik hoog aan boord 6 voet. *f* 5200, in slag *f* 800. Opgeh.

Smak Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Margaretha*, lang over steven 71 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 15½ voet, hoog aan boord 7 voet 2 duim. *f* 2100, in slag *f* 3000. Opgeh.

Deze onderstaande *Schepen* zijn geveild op *Maandag* den 23 Mei.

Galjas-Schip, (Een extra ordinair welbezeild Zweedsch-Eiken) genaamd *Nephtunus*, gevoerd door Kapitein PIETER DALSTROOM, lang over steven 86 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 24 voet 7 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 12 voet. *f* 6000, in slag *f* 1000. Opgeh.

Galjas-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Goede Erwarting*, gevoerd door Kapitein THOMAS SMITH, lang over steven 89 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 25 voet 8 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 12 voet 2 duim. *f* 4250, in slag *f* 300. Opgeh.

Fregat-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Speculation*, gevoerd geweest door wijlen Kapitein ANDRIES HANSEN, lang over steven 85 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 24 voet 5 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 11 voet 2 duim, het verdek bij de eerste balk voor 't groot luik hoog aan boord 5 voet 7 duim. *f* 2700, in slag *f* 25. Opgeh.

Deze onderstaande *Schepen* zijn geveild op *Maandag* den 6 Juny.

Kof-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Concordia*, gevoerd door Schipper HANS BONKE HANSEN, lang over steven 78 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 29 voet, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 9 voet. *f* 7250, in slag *f* 300.

Brik-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Morgenster*, lang over steven 77 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 22 voet 7 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 13½ voet. *f* 1475, in slag *f* 25. Opgeh.

Smak-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Jacob*, gevoerd geweest door Schipper OKKE OLFERTS, is alhier ter stede nieuw uitgehaald, lang over steven 70 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 19 voet 10 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 8 voet 6 duim. *f* 3400. *H. D. Canne.*

Kof-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Drie Gebroeders*, gevoerd geweest door wijlen Schipper PIETER WAGENAAR, lang over steven 80 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 19½ voet, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 9 voet 9 duim. *f* 2825. *F. Smelt.*

Kof-Scheepje, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Onderneming*, gevoerd door Schipper OLFERT OKKE HOOYMAN, lang over fteven 64 voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 14½ voet, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 6 voet 3 duim. *f* 1475, in flag *f* 20. Opgeh.

Buis-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Catharina*, lang over fteven 70 voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 16½ voet, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 9 voet. *f* 1450, in flag *f* 50. Opgeh.

Tjalk-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Jonge Jacob*, gevoerd geweest door wijlen Schipper JAN DIRKSEN OTTEN, lang over fteven 67 voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 14 voet, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 6 voet 2 duim. *f* 300, in flag *f* 40. *C. de Grijs*.

Deze onderftaande *Schepen* zijn geveild op *Maandag* den 20 Junij.

Kof-Schip, (Een extra ordinair welbezeild Twee-Mast) genaamd *de Goede Hoop*, laatst gevoerd door wijlen Schipper AGE OKKES OUDEWAGEN, lang over fteven 104 voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 23 voet 4 duim, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 12 voet. *f* 5950, *in flag* *f* 50. Opgeh.

Brik-Schip, (Een extra ordinair welbezeild Schoender) genaamd *de Eendragt*, gevoerd door Kapitein SIERD HOMMES, lang over fteven 85 voet, wijd bij de eerfte balk voor 't groot luik binnen zijn huid 24 voet 7 duim, hol in 't ruim bij de eerfte balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 8 voet 8 duim. *f* 5300. *J. H. de Wit*.

Alles Amfterdamfche maat.

BOEK-BEOORDEELINGEN.

GODSDIENSTIGE REDENVOERING, *bij het plegtig beëedigen der* grondwet voor de vereenigde Nederlanden, *op den* 30sten *van Lentemaand* 1814. *uitgesproken in de* nieuwe kerk *te* Amsterdam, *door* PETRUS HAACK, *Predikant aldaar. Te* Amsterdam, *bij* J. BRANDT *en Zoon. In* gr. 8vo. *behalve het voorberigt*, 30 bladz. *De prijs is* 8 *stuivers.*

Gelijk elk regtgeaard Nederlander, bij de zoo zeer gewenschte omkeering van zaken de grootste blijdschap gevoelde, zoo was elk niet minder voldaan over de statige en plegtige wijze, waarop de constitutie of grondwet, voor de vereenigde Nederlanden vastgesteld, en door den Souverein, en de vertegenwoordigers des volks, beëedigd werd.

Het was ook bij deze gelegenheid, dat den Wel-Eerw: heere PETRUS HAACK, predikant bij de hervormde gemeente te *Amsterdam*, door zijne Koninklijke Hoogheid werd opgedragen, het houden eener Godsdienstige redevoering, waarvan, volgens het voorberigt dezer leerrede, de moeijelijkheid den leeraar terstond voor den geest kwam, alhoewel hij zich echter verpligt vond, zulks, in hope en vertrouwen op de ondersteunende hulp van God, op zich te nemen.

Veel deed den leeraar tegen deze aangenomene taak zeer opzien, daar, in 't begin van den winter, doodelijk krank geweest zijnde, zijne kracht, naar ligchaam en geest, bij zijne klimmende jaren, nog niet volkomen hersteld was. De plegtige gelegenheid, en de korte tijd, zoo wel als de keus der stoffe bragten zijn Wel-Eerw: in verlegenheid; echter in vertrouwen op Hem, van wien hij de hiertoe noodige wijsheid begeerde, bepaalde zich de keus tot het onderwerp, bijzonderlijk, om zijne hoorders van onderscheidene godsdienstige begrippen, de waarheid te doen gevoelen, dat wij de verlossing van ons dierbaar vaderland Gode te danken hebben, en hierdoor verpligt zijn, dit dankbaar en eensgezind te erkennen.

Vervolgens maakt de leeraar eenige verontschuldigingen over de uitgaven zijner leerrede; daar dit bij het opstellen en uitspreken van dezelve zijn voornemen niet was, en hij daartoe gebragt werd, door 't verzoek van velen, die bij de statelijke plegtigheid niet tegenwoordig konden zijn, maar voornamelijk, door dat zijn Wel-Eerw: vernam, zulks zijner Koninklijke Hoogheid aangenaam zoude wezen, en 's Vorsten Moeder de opdragt van dezelve gunstig geliefde aan te nemen.

Hier mede zoude de leeraar het voorberigt hebben kunnen eindigen, zoo zijn Wel-Eerw:, insgelijks op verzoek van sommige, niet besloten

hadde de aanspraken van zijne Koninklijke Hoogheid, op den 29 en 30 van Lentemaand aan de groote vergadering, de vereenigde Nederlanden vertegenwoordigende, gedaan, tevens met een verhaal der plegtigheid zelve, daar bij te voegen: alzoo volgt dan een kort berigt van de plegtige opening dier vergadering door zijne Koninklijke Hoogheid, met eene aanspraak, die ook letterlijk medegedeeld wordt; verder een verhaal van de aanneming der grondwet en de aanspraak van zijne Koninklijke Hoogheid, bij die gelegenheid gedaan; ook de beëediging door Hoogstdezelve, als mede door alle de leden der vergadering; waarna het voorberigt nagenoeg wordt besloten, met den drievoudigen luiden uitroep, gedaan door den wapenheraut, van: *Leve* WILLEM FREDERIK, *Souvereine vorst der vereenigde Nederlanden!!!*

Wat de redevoering zelve betreft, na eene plegtige aanspraak aan den Vorst, de Vorstelijke Personen, de leden der aanzienlijke vergadering en verdere hoorders, betuigt de leeraar, in eene korte voorafspraak, zijne verwondering en blijdschap over, en reden van dankerkentenis aan den Allerhoogsten voor de, zoo gelukkige als gezegende omwenteling in ons vaderland voorgevallen. Hierna bepaalt zijn Wel-Eerw: de aandacht zijner hoorderen bij de volgende woorden: SAMUEL *nu rigtte Israël alle de dagen zijnes levens*, te vinden in het 15de vers van het 7de hoofdstuk van 't eerste boek van SAMUEL.

Vooraf heldert de leeraar de woorden van den tekst eenigzins op, door een kort berigt, aangaande het voornaamste der heilrijke regering van SAMUEL, als rigter over het volk van *Israël*, ten einde daar uit, bij gelegenheid van de plaatshebbende plegtigheid, eenig godsdienstig onderwijs af te leiden.

Na eene korte doorloopende schets van SAMUEL's regering, bepaalt de Wel-Eerw: redenaar zich in het bijzonder bij deze twee in de daad gewigtige leeringen; houdende 1.): „De Goddelijke uitredding van een „verdrukt volk, eischt eene algemeene en dankbare erkentenis; en „gelijk de gedachtenis daarvan voor de navolgende geslachten moet bewaard worden, zoo moet dezelve tot een eerbiedig vertrouwen op „God opwekken, daar het ondankbaar vergeten van dezelve de schromelijkste gevolgen hebben kan." En 2.) „Wij leeren hier, welk een „onberekenbaar voorregt, welk een groote zegen het zij, wanneer God „een Vorst aan een volk schenkt, die aan de eer van God, en het heil „des vaderlands, zijne regering dienstbaar maakt." Deze twee leeringen op eene zeer gepaste wijze verhandeld hebbende, doet de leeraar eenige aanspraken, aan den Vorst, deszelfs Koninklijke Gemalin, deszelfs eerbiedwaardige Moeder, de doorluchtige Prinses van *Brunswijk*, den Koninklijken Erfprins en deszelfs doorluchtigen Broeder; vervolgens aan de leden der vergadering, de vereenigde Nederlanden vertegenwoordigende, en ten laatsten aan de onderscheidene toehoorders, van welken stand, rang, plaats of sekse, bij die plegtige gelegenheid tegenwoordig.

Wij gelooven onze lezeren geenen ondienst te zullen doen, met tot eene proeve der aanspraken, en, ja, van de geheele redevoering, hier woordelijk te laten volgen de aanspraak aan onzen Souverein, zij luidt dus: „In de eerste plaats wende ik mij tot u, Souverein vorst der vereenigde „Nederlanden! zijn Gods wegen hooger dan onze wegen, en zijne ge-

„ dachten dan onze gedachten; wij danken dien God, wiens daden,
„ hoe donker en treffend, altijd majesteit en heerlijkheid zijn, dat Hij
„ uwe Koninklijke Hoogheid, na eene zoo lange, zoo treurige scheiding,
„ van omtrent 19 jaren, aan ons, daar wij onder den diepsten druk ge-
„ bogen waren, heeft wedergegeven, gelijk velen gebeden; velen gehoopt
„ hebben; wij danken God dat Hij U zoo vele jaren, in zoo vele om-
„ standigheden, gespaard en beveiligd heeft, en het hoog en souverein
„ gezag over de vereenigde Nederlanden in uwe handen gesteld heeft.

„ Hebben uwe doorluchtige voorouders de onafhankelijkheid dezer
„ landen doen geboren worden, en goed en bloed daarvoor gestort; en
„ heeft uwe Koninklijke Hoogheid beloofd, dat de handhaving daarvan,
„ uwe nimmer ophoudende taak zal wezen (*); vergun mij dan, o Vorst,
„ de zoo dierbare belangen van godsdienst en vaderland, in de tegen-
„ woordigheid van God, en deze zoo aanzienelijke vergadering, aan
„ uwe zorg en bescherming te mogen aanbevelen, bijzonder de eer van
„ Hem, en van zijn goddelijk en troostrijk Euangelie, *die heerlijkheid*
„ *bij den Vader had, eer de wereld was, en wien alle magt gegeven*
„ *is in hemel en op aarde!* Van alle de rigters en koningen onder Jacobs
„ nageslacht, die *deden dat regt was in de oogen des Heeren*, leest
„ men, dat God hen zegende.

„ Dit land, door den vader des vaderlands, uwen glorierijken voor-
„ vader, Prins WILLEM den Eersten, uit de Spaansche verdrukking
„ verlost, bewaart in aller harten zijn onsterfelijken naam en roem, en
„ nimmer zullen de zoo beroemde helden uit uw koninklijk geslacht ver-
„ geten worden, die dit land groot en aanzienlijk gemaakt hebben!

„ Ja vorst! de gedachtenis van uwen, voor ons hart zoo dierbaren en
„ nu vereeuwigden vader, Prins WILLEM den Vijfden; die groot bleef
„ onder de treffendste rampen, wiens scheiding van ons, door duizenden
„ betreurd is, en die, zoo wij vertrouwen, grooter heerlijkheid geniet,
„ dan de aardsche luister immer schenken kan, blijft voor ons altoos on-
„ vergetelijk: terwijl hare Koninklijke Hoogheid, uwe verhevene Moe-
„ der, na zoo veel leed, nu eene onuitdrukkelijke vreugde genieten
„ mag, over de hulde, die aan U, als Souverein vorst, overeenkomstig
„ de liefde en begeerte des volks van Nederland, is opgedragen.

„ God, door wien de koningen regeren, kroone uwe Hoogheid met
„ alle noodige wijsheid, om dit volk, dat juichend U tot Souverein Vorst
„ heeft uitgeroepen, te besturen! Hij zij uw raadsman, uwe hulp, en
„ uw heil. Hij doe u als SAMUEL, dit volk met roem regeren, alle
„ de dagen uwes levens! Hij were alle rampen van uw Koninklijk huis,
„ en van het, ook voor u, zoo dierbaar vaderland, genadig af! Hij zij
„ de rotssteen van uw hart, uw deel in eeuwigheid!"

Na deze onderscheidene aanspraken zegt de leeraar: „ Hoort God
„ mijne bede, dan juichen wij eerlang over eenen algemeenen vrede;
„ dan zien wij dit land door eendragt magtig, door liefde tot onzen
„ Vorst vereenigd, door den Godsdienst geheiligd, groot in eer en roem:

Dan zal ons Vaderland, voorspoedig, heerlijk bloeijen,
Gezegend met een Vorst,
Die de edele Vrijheid weêr, met krachten voedt, doet gloeijen,
In der Bataven borst.

(*) *Publ. van 2 Dec.* 1813.

Dan zal de ontrolde Vlag, op 't schuimend zout der baren,
Beschermd door Heldenmoed,
De Nederlandsche kiel, van zee tot zee, doen varen,
Door Neêrlands God behoed.
Dan zal de grijze Leeuw weêr staart en manen krullen,
Bevrijd van Zwijmelwijn,
En wordt hij ooit getergd, door zijn ontzaglijk brullen,
Voor allen vreeslijk zijn.
Dan zal der vadren GOD *ons nimmermeer begeven;*
Dan voere ons zijne hand;
Naar één gezegend, en door Hem geheiligd leven,
In beter Vaderland!

A M E N.

Eindelijk besluit de leeraar zijne redevoering met een gebed, bijzonder op deze plegtige gelegenheid, en de toenmalige tijdsomstandigheden, toepasselijk.

Het stuk is allezins lezenswaardig, en doet den redenaar eere aan, jammer maar dat het hier en daar niet kiesch taalkundig is behandeld; waarschijnlijk veroorzaakt door eene onnaauwkeurige naziening der drukproeven. Ook hadden wij gaarne gezien dat de Wel-Eerw: redenaar, na (bladz. 9.) deze regt hartelijke uitboezeming gedaan te hebben: „ Getuigt dit duizenden van Nederlanders, die uwe zonen van uw „ schreijend hart zaagt wegvoeren, niet om uw dierbaar vadeland tegen „ uitheemsch geweld te verdedigen, maar om voor een vreemd belang, „ en ter voortduring uwer eigene afhankelijkheid, den dood der ellende „ te ondergaan, of door het zwaard van hen te sterven, die dat hadden „ aangegord ook om uwe onderdrukte vrijheid te herstellen;" dat, zeggen wij, zijn Wel Eerw: vervolgens (bladz. 10.) de aanzienlijke geslachten dezes lands, niet nog grooter, nog nijpender deel aan het algemeene lijden hadde toegekend: immers, ter gemelde plaatse, zegt zijn Wel-Eerw: : „ En bovendien, hoogstaanzienlijke Hoorders, hebben wij in dit land „ alle die maatregelen om ons te verarmen en te vernederen, zoo zien „ uitvoeren, gelijk bijzonder uit de wegvoering der zonen, uit aanzien- „ lijke geslachten, aan geleerdheid of koophandel gewijd, gebleken is; „ dat hier, bij de smart, waar mede dezelve van het ouderlijke hart ge- „ scheurd werden, nog verachtelijken smaad gevoegd was, die zoo „ honend als onverdragelijk was." Er zijn toch ook uit de zoogenaamde niet aanzienlijke geslachten niet weinige jongelingen, mede der geleerdheid of den koophandel gewijd, naar de slachtbank gesleurd: en de *verachtelijke smaad* waarvan de Wel-Eerw: redenaar spreekt, verklikt eene voorkeur aan rijkdom, die, in dit geval, den minderen in de daad *honend en onverdragelijk* is: de natuur werd geweld aangedaan; werd gewond, en de pijn daaruit ontstaan, is in alle standen gelijk hevig gevoeld. De knaap uit den deftigen burgerstand gevoelde, in de ellende des soldaats, den verachtelijken smaad zoo wel als de zonen der aanzienlijken.

Even gaarne hadden wij gezien, dat zijne Wel-Eerw: op bladz. 12 (der redevoering), bij het aanvoeren van *den Briel*, wegens het gebeurde bij de plotzelijke omkeering van zaken, ook aan *Amsterdam* gedacht had-

hadde; immers de mannen die toen aldaar opstonden, terwijl zelfs de woede van het woest gemeen uitgebarsten was, hebben zich bijzonderlijk eeuwige eer verworven, uit aanmerking van de grootheid der stad, en den inwendigen toestand derzelve. Is 't niet zoo, dat de doorzigtigen toen zeiden: „Onnadenkelijk groot en gewigtig is de taak welke deze „kloekmoedige vrienden des vaderlands op zich nemen!" 'T komt ons voor, dat de Wel-Eerw: redenaar, het boven aangestipte te gepaster hadde kunnen in acht nemen, daar de bewuste lofwaardige mannen zich werkelijk onder 't gehoor van zijn Wel-Eerw: bevonden.

TOT STREELING VAN HET OOG *en* VOEDSEL VOOR HET HART. *Leesboek voor* jonge lieden, *van alle standen. Door* J. S. SWAAN, *Rector* der Latijnsche schoolen, *te* Culenborg. *Met negen en twintig* PLATEN. *Te* Utrecht, *bij* O. J. VAN PADDENBURG, 1813. *Kl. oct.* 144 *bladz. De prijs is f* 1.

„Al weder een boek voor de jeugd," zal men zeggen, „bij de menigte van boeken, die er reeds voor dezelve geschreven zijn!" Echter zal men tevens geredelijk bekennen, dat hoe groot het getal dier werkjes zijn moge, het verschil van den inhoud derzelve niet minder groot is, en dit maakt de grootheid van hun getal zeer dragelijk niet alleen; maar zelfs noodzakelijk: immers is de jeugd niet van aard als de man van gevorderden leeftijd, die, zoo als men spreekt, een boek lezende bestudeert; tot de pit en het merg van 't zelve doordringt, en van wien daarom een werk honderdmaal, met vrucht, gelezen kan worden; daar de losse en wulpsche jeugd ligtzinnig van aard, in alles meer aan de uiterlijke schors blijft hangen; reden waarom een boek bij haar oud is geworden, en hare aandacht niet meer kan trekken, zoodra zij hetzelve meer dan éénmaal hebben gelezen, of wel slechts doorbladerd: wil men derhalve haren leeslust bij 't leven bewaren, zoo moet men haar telkens een ander boek in handen kunnen geven, hetgeen door een voorhanden zijnde breed getal van werkjes, opzettelijk voor haar geschreven, mogelijk wordt gemaakt.

Intusschen is het tegenwoordige werkje van den heere SWAAN, niet te rangschikken onder die vele boekjes welke men eigenlijk *kinderboekjes* noemt: het tweede gedeelte van den titel, *voedsel voor 't hart*, kondigt dit ook al aanstonds aan. Immers zoeken de kinderen in 't lezen geen voedsel voor hun hart, waardoor *aankweking van deugd en vermeerdering van verstand* wordt verstaan; zy lezen alleen ter hunner verlustiging; want verlustiging is het doelpunt van alle hunne uitzigten; daarom worden de werkjes, opzettelijk voor hen geschreven, zoodanig zamengesteld en ingerigt, dat hunne oogen gestreeld worden door vele, voor hen aandachtwaardige, plaatjes, en hunnen smaak verbeterd kan worden; de natuurlijke opwellingen van hun hart eene goede wijziging kunnen verkrijgen, door 't lezen van den bijgevoegden tekst, die daarom ook volstrekt binnen den kring van hunne vatbaarheid moet blijven. De

heer SWAAN heeft zich ongetwijfeld lezers voorgesteld, van ouderdom als de kweekelingen welke doorgaans aan zijn onderwijs toevertrouwd worden; de wijze waarop hij zijne onderwerpen behandelt kondigt zulks, zeer duidelijk aan; evenwel is die wijze van behandelen, naar ons inzien, een weinig te stroef, te droog; zijne lezers mogen de eigenlijke kinderschoenen reeds uitgetrokken hebben, maar ze zijn toch nog geen mannen; dus niet geschikt voor, en genoegen vindende in, het afgetrokken en ingespannen denken: evenwel voor mannen zoude men, over 't algemeen genomen, de tegenwoordige onderwerpen van den heere SWAAN niet veel anders, niet veel stroever en droger kunnen behandelen; ook zullen de oogen der jonge lieden niet zeer gestreeld worden door 't beschouwen van de plaatjes welke de heer SWAAN hun bij dezen aanbiedt; want over 't algemeen bevatten zij geene geestrijke en veel beteekenende voorstellingen; zij waren tot een eigenlijk kinderboekje vrij diensliger geweest, dan tot een werkje voor zulke jonge lieden als de schrijver zich in dezen heeft voorgesteld. Boven dien loopt hij gevaar dat de plaatjes geheel geene aandacht zullen trekken, en alzoo de oogen geheel niet zullen streelen, dewijl zij zeer duidelijke kenteekenen dragen (voornamelijk in de kleeding der beelden) dat ze van ouden datum zijn, alzoo ligtelijk bekend kunnen wezen, en onwedersprekelijk verklikken, dat het werkje bij de plaatjes is gevoegd, en niet deze bij 't werkje gevoegd zijn tot streeling van het oog der jonge lieden.

De onderwerpen die in het werkje behandeld worden zijn de volgende acht en twintig: 1.) *Waakzaamheid en zorgvuldigheid.* 2.) *Zij beiden zijn menschen.* 3.) *De papegaai.* 4.) *Het gezicht.* 5.) *Dit wacht ook u.* 6.) *Kan een moeder haar zuigeling vergeten?* 7.) *Hoe groot is de mensch!* 8.) *Zij is een stip van 't heelal.* 9.) *Het voortreffelijke der menschenliefde.* 10.) *De hoop.* 11.) *De heerlijkheid en glans van alles wat op aarde bestaat, gaat voorbij.* 12.) *Hoogmoed komt voor den val.* 13.) *Er is geen uitspanning zonder inspanning.* 14.) *Het kostbaarste is niet altijd het nuttigste.* 15.) *Hier woont God.* 16.) *Wacht u voor hare netten.* 17.) *Zij brengt ten val, het geen zij verhoogde.* 18.) *Wie waart gij?* 19.) *Het is alles geen goud, wat er blinkt.* 20.) *Slechts hij, die wel gezaaid heeft, kan eenen goeden oogst verwachten.* 21.) *Het geschiedt om voordeel.* 22.) *De waare moed.* 23.) *Hij verheft zich naar boven.* 24.) *Zij is teder, zoo ook uwe onschuld.* 25.) *De Starrenhemel.* 26.) *Geniet zoo, dat het genot u niet walge.* 27.) *Weldadig is het licht, mits het de oogen niet verblinde.* 28.) *Reinheid van hart praalt schooner dan reine en prachtige kleederen.*

De behandeling van ieder onderwerp wordt vooraf gegaan door een plaatje; 't negen en twintigste is het titelvignet, hetwelk echter ook in den tekst (20ste *afdeeling*) gedacht wordt.

Waren de plaatjes naar des autheurs bewerking van deze onderwerpen vervaardigd, zekerlijk zouden er oogstreelende tafereeltjes zijn ontstaan, en om het volgend zeggen: „Er zijn in de natuur sommige toneelen, die „ — — — bij ons eene gewaarwording van huivering doen ontstaan; „ zoo als onder anderen de intrede in een bosch, waar de honderdjarige

„ eiken met hunne kruinen elkander zoodanig omarmen, dat naauwlijks
„ hier en daar eene enkele straal der zon door kan dringen; terwijl de
„ wind, in rust, ter naauwernood het loof doet bewegen, of de verdorde
„ blaadjes schuifelen. — — — — Hij die op zulk een oogenblik
„ eene andere gedachte kan koesteren; voor hem is de adel der mensch-
„ heid, de reinheid des harten, al zeer verloren. — — — — O! gij
„ Geldersche bosschen! hebt dank voor dat edel gevoel, dat uwe statige
„ dreven mij meermalen inboezemden", enz. Om dit zeggen, herhalen wij, kracht bij te zetten, en het zoo schoon geschetste voor het oog te vertegenwoordigen, en het met die vertegenwoordiging te streelen, zoude men niet verkozen hebben eene opene, ter eene zijde, berg- of ten minsten heuvelachtige vlakte, waarop een klein laantje, van aan den eenen kant vijf en aan den anderen zes boomen, meer niet, en evenwel stelt het plaatje boven deze afdeling geplaatst niet anders voor. — Zulke ongepaste afbeeldingen, welke den schoonen tekst verzwakken, in plaatse van denzelven te versterken, ontmoet men op meer andere plaatsen in dit werkje; alles ter bevestiging van 't vermoeden dat het boekje zijne geboorte aan de aanwezigheid van de plaatjes verschuldigd is. Ware de plaatjes naar het werkje vervaardigd, het zeer voldoend bewijs van den heere SWAAN, (veertiende afdeeling) dat het ijzer van uitgebreider nuttigheid is dan 't goud, dewijl van het ijzer een groot aantal dingen vervaardigd worden, alle welke ons tot zoo velen behoeften zijn geworden, zoude zekerlijk aan 't hoofd dezer afdeeling wel een' arbeidenden kunstsmid gebragt hebben; maar geen hoef- of zoogenaamden paardensmid, welke op het tegenwoordig aldaar geplaatste plaatje, maar al te duidelijk vertoond wordt.

De geëerde schrijver begint zijne derde afdeeling met deze woorden:
„ Ten einde onze aandacht van zedekundige onderwerpen te verpozen,
„ zullen wij nu en dan eens iets, de natuurlijke historie betreffende,
„ behandelen, waartoe wij thans de papegaai verkiezen." — Het plaatje was daartoe ook juist geschikt, maar verder is den heere SWAAN, deze zijne belofte ontschoten; want wij vinden in geheel het verder gedeelte van het werkje bijna niets wegens de natuurlijke historie opzettelijk verhandeld; offschoon het zevende plaatje, voorstellende een *katuil* en een ander uit de lucht dalende *vogel*, daartoe goede aanleiding gave; ook het twaalfde plaatje, waarop eene *paauw* uitgebeeld staat; van dit dier wordt alleenlijk gezegd, dat „men hetzelve doorgaans als het zin-
„ nebeeld van den hoogmoed bezigt"; zonder daarbij op te geven, om welke reden van hare eigenschappen (vermeende of ware) men zulks doet. Wegens het zestiende plaatje, op welk men eene *spinneweb* met de *spin*, en eene in 't zelve verwarde *mug* of *vlieg* vertoond ziet, wordt alleen kortelijk gezegd: „De spin, in het achterlijf met een lijme-
„ rig vocht voorzien, dat in de lucht tot stevige draden verhardt,
„ vormt daaruit een stevig net, waarvan zij aan naburige vaste ligcha-
„ men de einddraden hecht. Meestal onthoudt zij zich in 't midden;
„ somwijlen, om niet opgemerkt te worden, aan een der einden. Nu
„ komt een dartelende mug, of onbedachte vlieg, en verwart zich in
„ de draden, welke zij niet ontdekt, of door welke zij denkt heen te
„ vliegen; ijlings snelt *zij*" (NB. *de spin* hadde hier moeten staan; want

nu is het, *zij*, betrekkelijk op de mug) „naar haren prooi, omwikkelt „denzelven met hare draden, ten einde hem alle gelegenheid tot vlug-„ten te benemen, en geniet dien vervolgens op haar gemak"; ziedaar alles wat van dit rijke onderwerp in de natuurlijke historie gezegd wordt.

Van den *egel* (op het titelvignet vertoond), wordt niet verder gerept, dan dat hij in den lente en in den zomer vergaart om in den winter geen gebrek te hebben. — De *bloemen* op het vier en twintigste plaatje vertoond, gaven de beste gelegenheid aan de hand, om van die uitmuntend schoone kinderen der natuur veel belangrijks aan te teekenen. Zoo dat wij maar zeggen willen, dat de heer rector de bewuste belofte door hem gedaan niet is naargekomen, het geen echter het werkje veel in belangrijkheid heeft doen verliezen. — Verder moge de voormelde *katuil* en *dalende vogel*, betrekking op de edele schrijfkunst hebben, welke kunst de heer SWAAN in die afdeeling met reden bijzonderlijk verheft; maar van die betrekking wordt niets gemeld, zelfs worden de namen dier dieren in geheel de afdeeling niet eens genoemd.

Het werkje is, overeenkomstig het tweede gedeelte van den titel, van eenen zedelijken aard, en hoe vele ook van deze soort, met wezenlijk nut, geschreven zijn, kan het tegenwoordige echter aan het nuttig en loflijk oogmerk des schrijvers beantwoorden, niet tegenstaande onze reeds gemaakte aanmerking op den stijl.

De onderwerpen voornoemd zijn van dien aard, dat zij der aankomende jeugd niet te sterk ingeprent kunnen worden, en maken het boekje ook, volgens des schrijvers oogmerk, voor jonge lieden van alle standen regt geschikt. Op de zedekunde, in hetzelve voorgedragen, valt zeker niet te zeggen, daar deugd en ware godsdienst der jeugd ten sterkste worden aangeprezen: daar het echter voor aankomelingen, alzoo voor zulke die waarschijnlijk nog niet zeer vast zijn op de regels der spelling van hunne moedertaal geschikt is, ware het te wenschen geweest, dat die regels op verscheidene plaatsen, in hetzelve met meer naauwkeurigheid behandeld waren geworden.

In de noodzakelijke duidelijke klaarheid van stijl, ontmoet men mede gebreken, welke men van eenen rector der *Latijnsche scholen*, zeker minder dan van menig ander schrijver zoude verwacht hebben; bij voorbeeld, bladz. 61: lezen wij: „Uit een once van dit zwaar metaal (het goud), „dat dus slechts een zeer klein stukske is, kan een draad van *verschei-„dene uren* gemaakt worden." Deze afmeting is immers niet behoor-„lijk voorgedragen? Dezelve zoude, onzes inziens, moeten luiden: *verscheidene uren gaans lang*, om dat men doorgaans de lengte van een weg bepaald bij *uren gaans*, en hier de draad in de plaats van den weg komt, zullende de uitdrukking beteekenen, dat men verscheidene uren zoude moeten besteden, om langs den draad van deszelfs eene einde tot het andere te gaan. Bladz. 107 staat: „het gevaar waarin wij „zelven of anderen zich bevinden;" maar zoude er niet moeten staan? *het gevaar waarin wij zelven* ONS, *of anderen zich bevinden*. — Op bladz. 108. eerste regel, leest men: „een grijsaart die zich niet „redden kan, en zoo — zoo door de vlammen dreigt verslonden te

„ worden." Hier dreigt *de grijsaart*; terwijl de heer rector wil zeggen dat *de vlammen* dreigen: van zulke misstellingen zouden wij zeer velen te berde kunnen brengen.

Het volgende moge tot eene proeve van het geheel verstrekken: het is een gedeelte der zeven en twintigste afdeling, waar in de schrijver, naa het weldadige, nuttige, en veraangenamende van het licht, te hebben doen zien, dus vervolgt: „Geen wonder dus, dat wij het woord „ *verlichten*, dat is, op voorwerpen, die zich in het duister bevonden, „ licht te doen vallen, hebben overgebracht op zulke voorwerpen, om„ trent welke wij te voren verkeerde of onduidelijke begrippen vorm„ den; die nu door langdurig nadenken juister of klaarder voor ons ge„ worden zijn. Verlichting is dus iets zeer goeds, en men kan een „ volk gelukkig rekenen, bij het welk waare verlichting plaats heeft; „ dat is, bij hetwelk eenige weinige wijzen, duidelijke begrippen om„ trent onderwerpen, vóór hetzelve van algemeen belang, om kunsten „ en wetenschappen eenen grooteren bloei te bezorgen; of godsdienst, „ deugd en zedelijkheid in derzelver eigenschappen en waarde te doen „ kennen, meer algemeen verspreid hebben. En is 'er eene eeuw, „ waar in men op verlichting roemen kan, eene eeuw, waar in een aan„ tal menschen zich bemoeijen om de vruchten hunner letteroefeningen „ en hunnes nadenkens te doen strekken tot nut hunner medemenschen; „ om door de verlichting van derzelver verstand, de verbetering van „ hun hart en alzoo hun geluk te bewerken; het is voorzeker de on„ ze. — Maar jonge mensch! zijt voorzigtig met alles, wat verlichting „ betreft; want zij kan goeds, maar ook kwaads aanbrengen. Wij wor„ den dikwijls door het nieuwe medegesleept, enkel om dat het nieuw „ is, en verachten het oude, als dwaling, om dat het oud is. Dit be„ hoort zoo niet. Onderzoekt alle dingen, en behoudt het goede. „ Zoo behooren wij ook te doen. Eene onderstelling, om dat zij ons „ bevalt, om dat zij met onze neigingen of inzichten best strookt, om „ dat zij door iemand voorgedragen wordt, wiens gezag bij ons zeer „ veel afdoet, kan daarom nog onwaar zijn. Wij moeten dus naauw„ keurig alles zelfs overdenken, en alle partijdige en eigenbatige inzich„ ten uit den weg ruimen, eer wij ons tot het onderzoek eener waar„ heid begeven, wanneer het ons om die waarheid werkelijk te doen „ is. — Dan nu nog, onderzoek-lievende jongeling! moet ik u voor „ twee dingen waarschuwen, en och! of de goede God voor het eerste „ toch genadig alle menschen bewaren wilde! Ik bedoel de zoo ver„ derflijke twijfelzucht, die in onze dagen, vooral bij jonge lieden, maar „ al te veel veld wint, en uit niet te veel; maar te veelerlei lezen der „ jonge lieden, en dat wel zonder den behoorlijken geest des nadenkens, „ vooral ontstaat. Zij zien door menschen van gezag, door mannen, „ die door de menigte hunner aanhangers worden toegejuicht, recht te„ gen elkander inloopende dingen met zoo veel schijn van waarheid bewee„ ren, dat hun geest, die aan naauwkeurig proeven ongewoon is, en „ daar toe ook nog niet genoeg afgetrokken heeft leren denken, aarzelt; „ niet weet, wat te kiezen, en eindelijk aan het twijfelen raakt, of „ niet, daar toch in één van beide gevoelens eene onwaarheid met zoo

„ veel konst is staande gehouden, beiden onwaarheid zijn; en, „ van deze twijfeling, tot anderen overgaande, eindigt met niets voor „ stellig waar, en alle bewijsredenen voor hoogdravende, doch niets afdoende klanken te houden. Om u voor een zoo ongelukkig uiterste „ te behoeden, jonge lieden! een uiterste, waar bij het op niets minder „ aankomt, dan op de rust van uw geweten, op uwe deugd, op uw „ waar geluk, raad ik u aan, 1°. dingen van gewicht niet oppervlakkig „ te lezen; maar een werk voor of tegen een of ander gevoelen, eerst „ door en door u eigen te maken, de kracht van elke stelling wel te „ overwegen, en bij u zelven te beoordeelen, eer gij tot het lezen van „ een tegenschrift, overgaat, het geen dan door u even eens moet behandeld, en met het eerste vergeleken worden. 2°. Vooral op te letten, dat gij u in het beoordeelen, door geene magtspreuken laat wegslepen, waarmede iemand, die de zwakheid van zijn eigen gevoelen „ bezeft, eener onkundige menigte denkt zand in de oogen te werpen; „ dat gij geen geestige zet, waarmede men zijne partij tracht uit „ het veld te slaan, of haar belagchelijk zoekt te maken, voor een „ alles afdoend bewijs van waarheid houdt; dat gij oplet of de bewijzen „ der tegenpartij, eerlijk voorgesteld, dan verwrongen zijn, eer gij derzelver wederlegging bondig noemt. Van alle deze en soortgelijke „ middelen, hebben zich onder anderen de bestrijders van den besten „ godsdienst zints eenigen tijd bediend: wanneer gij nu een geoefend „ oordeel bezit, moogt gij gerust het geen tegen zoo wel als vóór denzelven geschreven is, lezen, en de godsdienst van JESUS, die de kenmerken haarer waarheid in zich zelven heeft, kan door zulk een bedaard onderzoek bij u, en bij elk eenen, niet anders dan winnen; „ maar, zoo als ik herinnerde, dat onderzoek moet bedaard zijn, en „ geene magtspreuken of schimpredenen moeten voor bewijzen gelden. „ 3°. Moet men zich daar toe reeds vroeg door nadenken zekere op den „ aard der dingen berustende grondregelen eigen maken, waar aan men „ de waarheid toetst van het geen men onderzoeken wil.

„ Het tweede, het geen ik u herinneren wilde, is het gevaarlijke van „ die zucht, den vurigen jongeling, die dweept met het geen hij voor „ waar en goed houdt, zoo eigen, om het nieuwe, dat hij of ontdekt „ heeft, of meent ontdekt te hebben, of waar voor hij slechts ingenomen is, algemeen te verbreiden. Bedenk toch, dat elke nieuwe gedachten gevolgen en invloed kan hebben op de Maatschappij; dat langdurig overleg eerst over hare waarde beslissen kan, en dat men dus „ met de algemeenmaking niet te voorzigtig kan te werk gaan Daar „ bij, al komt men over hare geldigheid en nuttigheid al eens over een, „ kan nog eene onberaden prediking van dezelve zeer gevaarlijk worden, daar de groote hoop die dikwerf of verkeerd begrijpt, of verkeerd „ toepast, gelijk in onze dagen onder anderen de leer der vrijheid „ en gelijkheid met zoo vele stroomen bloeds geleerd heeft. Dit bedoelde ik aan het hoofd dezes schrijvende: zorg dat het weldadig licht „ de oogen niet verblinde. Immers gelijk een sterk licht, dat op eenmaal hem in de oogen schijnt, die lang in duisternis gezeten heeft, „ door het verengen der in het duister verwijdde regenboog van het

„ oog, hem pijn veroorzaakt en verblindt: zoo ook wordt de onkundi-
„ ge menigte, die niet heeft leeren nadenken, en dus in het duister
„ zit, door te veel lichts, dat hen op eenmaal wordt toegebragt, dui-
„ zelig, en loopt gevaar daar van een verkeerd gebruik te maken; zoo
„ niet eene voorzichtige hand het hen langzaam mededeelt, en vooral
„ zorg draagt, dat hunne zedelijkheid, met hunne verlichting een ge-
„ lijken tred houde."

REIZE *door een gedeelte van* Hongarijen, Zevenburgen, Moldaviën, *en* Buecowine, *naar het* Hoogduitsch *van* VINZENZ, *Graaf von* Batthyani; *in één deel, gr.* 8vo. *te* Leeuwarden, *bij de wed.* J. P. DE BOY, MDCCCXIII.

Onder de menigte van reisbeschrijvingen, welke reeds in de *Nederduitsche taal* het licht ziet, heerscht zekerlijk geen gering verschil in belangrijkheid; echter vindt men onder dezelve (gelijk de vertaler van het aangekondigde werk in zijn voorberigt zegt) weinige gaande door het gedeelte van *Europa*, waarover dit handelt. Onze weetgrage landgenooten zullen derhalve de lezing van hetzelve ondernomen hebben, met verlangen om iets nieuws wegens het bewuste land te vernemen; dan, of dat hun verlangen wel voldaan is geworden, daaraan meenen wij met reden te mogen twijfelen: zoo veel is zeker, dat zij, die het werk van TOWNSON (mede door den vertaler, in zijn voorberigt genoemd) gelezen, en hetzelve hier mede vergeleken hebben, zullen moeten toestemmen, dat het werk van den *Engelschman* oneindig beter geschikt is dan dit van den graaf von *Batthyani*, om eene algemeene kennis van het land in verschil, van het karakter en de zeden van deszelfs bewoneren, te doen verkrijgen. Ondertusschen zullen, zoo wij vertrouwen, onderscheidene gedeelten van hetzelve, met voldoening gelezen zijn; de beschrijving der paarden-stoeterijen van *Sibo* mogen daarvan tot eene proeve dienen: „ Wie het edelst dier", zegt de schrijver op bladz. 103; „ in zijne volmaakte schoonheid wenscht te zien, die be-
„ zoeke *Sibo*. Eene majestueuse gestalte, een fiere tred, forsche
„ krachten en een jeugdig vuur, deze zijn inzonderheid de zeldzaam
„ vereenigde hoedanigheden, waardoor de *Veszelenyische paarden* zoo
„ ver uitmunten, en welke zij vooral aan de verstandige keuze, waar-
„ mede men hun ras gevestigd heeft, en aan de zorgvuldigheid, waar-
„ mede dat heerlijke ras wordt voortgeplant, verschuldigd zijn. Het
„ verontachtzamen van het laatst genoemde heeft reeds in eenige, in
„ haren oorsprong wezenlijk schoone, stoeterijen, jammerlijk in verval
„ gebragt. Men knoeide en beuzelde met allerlei nieuwe uitvindingen
„ en middelen zoo lang, tot het eigendommelijke ras eindelijk geheel en
„ al verdween. Beter schijnt zich hier de gemeene paarden-fokkerij,
„ buiten kijf de gewigtigste, in stand gehouden te hebben. Om dezelve
„ door goede springhengsten nog meer te verbeteren, heeft men de groote
„ stoeterij te *Mezöhegyes* opgerigt. Ook zou, mijns oordeels, het re-

„ monteeren der ruiterij voor dezen tak van nationale ekonomie zeer „ nuttig kunnen worden. Sommige lieden zijn van gevoelen dat onze „ groote menigte schapen voor de paarden-fokkerij nadeelig is; doch „ *Hongaryen* heeft voor alle soorten van vee eene genoegzame ruimte „ De voordeeligste soort moet altijd de talrijkste zijn.

„ De stallen te *Sibo* hebben zeer hooge gewelven, die op pilaren rusten. De paarden staan in twee rijen: overal heerscht zindelijkheid, „ en van alle kanten ontvangt men overvloedig licht. Uit deze stallen „ komt men onmiddelijk in de rijbaan, die overdekt en met fraaije spiegels „ versierd is. De baron VESZELÉNY onthaalde ons daar op verscheiden proeven van de bekwaamheid zijner paarden. Met verwondering zagen „ wij de naauwkeurige oplettenheid en gehoorzaamheid dier wakkere dieren. Trouwens, zij moesten ook onder het bestuur en de waarlijk vaderlijke zorgen van zulk eenen bekwamen meester staan, om zulke „ ongemeene vorderingen te kunnen maken. Of nu overigens deze aanzienlijke stoeterij geheel, dan wel slechts ten deele uit inlandsche paarden besta, doet weinig ter zake. Het komt hier voornamelijk op hare „ innerlijke gesteldheid aan, en daarin zal zij, immers in *Hongaryen*, „ niet ligt haars gelijken vinden".

Het volgende, over het karakter der inwoners van *Botuschan*, de hoofdplaats van een der twaalf distrikten van *Moldavien*, kunnen wij, om de schoone schildering van het karakter van derzelver inwoners, niet nalaten hier te laten volgen:

„ Van de 10,000 inwoners van *Botuschan* zijn de meeste *Wallachijers*. Onder het gemeene volk ontdekten wij niemand, die zich „ door edele gelaatstrekken, of door een innemend voorkomen onderscheidde. Het was het onbeschaafdste en verachtelijkste graauw, het „ welk ik mij herinneren kan ergens aangetroffen te hebben. Hunne „ haveloze kleding stempelde hen tot bedelaars. De vrouwen zagen „ er echter nog hatelijker uit. Haar bruine tabbaard is onder de heupen „ gegord, en raakt naauwelijks de kuiten en de schouders. Haar hoofd „ steekt in eene ronde kap, uit welke borstelig haar tot op den neus „ nederhangt. Daarentegen zijn de *Turksche Joden*, wier aantal hier „ nog al aanmerkelijk is, met hunne vrouwen over het algemeen zeer „ deftig gekleed. Hunne physiognomien kenteekenen even veel vuur, „ als schranderheid. Voorts bevinden zich hier, wijl *Botuschan* de „ hoofdplaats van een der twaalf distrikten is, uit welke *Moldavien* „ bestaat, twee *Isprarniks*, die, als de hoogste magistraats-personen „ van het distrikt, alle twisten en oneenigheden beslissen, de bevelen „ van den vorst ten uitvoer brengen, en de belastingen invorderen. „ Volgens het gebruik van het Oosten moeten zij ook voor het onderhoud der vreemdelingen zorg dragen. Dagelijks hebben zij afwisselend twaalf gewapende mannen in hunnen dienst, over welke zij, als „ over eene bijzondere lijfwacht kunnen gebieden. Hun inkomen is „ zeer aanzienlijk, en het ontbreekt hun niet aan gelegenheid om „ hetzelve van tijd tot tijd te vermeerderen. Daarom worden dan ook „ de *Isparhikaten* meest al aan behoeftige lieden van eene voorname afkomst vergeven, ten einde zij eenen staat zoude kunnen voo-

„ voeren, die hun geflacht waardig is. Men weet dat *Venetie* een „ soortgelijk systhema volgde; doch het was een gedeelte van dat geen, „ waardoor die republiek gedurende eenen geruimen tijd wezenlijk schitterde; terwijl *Moldavie* bijna altijd in het duister bleef.

„ Ik werd bij eenen hier wonende *Bojaar* ter maaltijd genodigd. De „ tafel was met een keurlijk geborduurd tafellaken overdekt, en rondom „ dezelve stond een groot aantal *Zigeunirs* (heidens) in lange gestreepte „ rokken. De gasten namen, ieder op zijn gemak, hunne plaatsen op „ stoelen of op den *Divan*. Ieder tastte zonder komplimenten naar den „ schotel, die hem het best begaagde. De maaltijd bestond voornamelijk uit hoenders en schapenvleesch, op verschillende wijzen toebereid. „ Een gedeelte van de huismeubelen was overdadig prachtig, een ander „ gedeelte lomp, doch alles, naar onzen smaak ten minste, zeer wanstaltig gerangschikt. De mannen spraken bijna niets met elkander; wijl „ onder hen, gelijk men naderhand verzekerde, volstrekt geen vertrouwen heerscht.

„ Met de vrouwen bemoeide zich niemand, en dit is door geheel „ *Moldavie* de gewoonte der fatzoenlijke lieden. Inderdaad een treurig simtóme! De tafel duurde volle drie uren, gedurende welken tijd de „ rijtuigen der gasten onder den blooten hemel stonden te wachten, „ niettegenstaande het onophoudelijk regende. Ik gaf hier over mijne „ verwondering te kennen, doch ontving ten antwoord: *De koetsiers „ zullen daarom niet sterven!* — Met zulke edele gevoelens kan men „ van zijne ondergeschikten alles vorderen, slechts geene liefde."

De lezer neme derhalve dit boek, zoo als het is, hij zal in hetzelve zeker wel iets nieuws, gelijk ook verscheidene belangrijke en aangename tooneelen, door den schrijver geschilderd, vinden.

MENGELING.

VERHAAL *wegens iemand die, van een'* DOLLEN HOND *gebeten zijnde, door de* WATERVREES *aangetast was, en echter gelukkig genezen is geworden: benevens een* UITTREKSEL *uit een* Vertoog over de watervrees, *van den Heere*, Christophel Nugent, *geneesheer te* Bath.

De watervrees is van alle de kwalen, die 't menschdom overvallen, die gene, welke de ijsselijkste uitwerkselen heeft, waarvan de oorzaak minst bekend is, en waartegen de geneesmiddelen onzekerst zijn: zoodanig is de nare toestand van die genen, die van een' dollen hond zijn gebeten, dat zij in alle opzigten reden hebben te vreezen, dat de hulpmiddelen die zij gebruiken, niet krachtig-werkende genoeg zullen zijn, om hen van de dolheid te bevrijden, en dat, wanneer die dolheid eens begonnen is, hen weinig hoops zal overig zijn, om ooit weder genezen te kunnen worden.

De beroemd BOERHAVE schrijft (*): van de eersten opkomst der geneeskunde, tot heden toe, moeten schier alle kunstkundigen tot hunne smart bekennen, dat bezwaarlijk een zeker middel uitgedacht kan worden, ter voorkoming van de dolheid der genen, die van eenen dollen hond zijn gebeten, en dat, ter goeder trouw, geen voorbeeld kan bijgebragt worden van menschen, die genezen zijn, na dat zij reeds door de watervrees waren overvallen.

Zie hier mogelijk het eerste voorbeeld van eenen zeer gelukkigen uitslag, ten opzigte van deze ziekte. De Heer NUGENT, geneesheer te *Bath*, heeft schranderheid genoeg gehad, om alle de vooroordeelen te boven te komen, en niet blindelings de opgegevene geneesmiddelen tegen die kwaal, waarmede de boeken opgevuld zijn, te gebruiken. Eene aanhoudende en opmerkzame waarneming heeft hem tot nieuwe proefnemingen opgeleid, en hem een nieuw ontwerp aan de hand gegeven, aangaande de praktijk, steunende op onwedersprekelijke grondbeginselen.

Eene gezonde en welgestelde vrouw, van 22 jaren, genaamd ELISABETH BRYAN, werd, den 24sten Junij 1751, van eenen dollen hond gebeten, in den middelvinger van de regter hand, zeer nabij de nagel, waaruit eenige droppels bloed vloeiden, zoo als ook boven op dezelfde hand, alwaar de huid geknepen en doorboord was, zonder dat daaruit eenig bloed kwam. Die beten genazen van zelf, en in korten tijd; middelerwijl had ELISABETH reden, om beducht te zijn, dat de hond dol geweest was, dewijl hij op denzelfden dag stierf, toen hij haar gebeten had, en een andere hond, die ook van hem was gebeten, dol werd; doch door verscheiden van hare goede bekenden, daaromtrent gerust gesteld zijnde, stelde zij 't gevaar, waarin zij zich bevond, uit hare gedach-

(*) *A natâ medicinâ hujusque omnes ferè artis principes deplorant, demorsorum prophylaxim] vix ullam certam haberi; at jam aquam paventium sanatorum exemplum dari certâ fide nullum.* Aphor. 1139.

ren, niet tegenstaande de kleur van haar aangezigt begon te veranderen, haar eetlust verminderde, en zij met pijn in de maag en met verschrikkelijke dromen gekweld werd.

Drie weken na dat zij gebeten was, werd haar door een' heelmeester aangeraden, dat zij zich in zee zou laten indompelen, waarna hij haar aan den regter arm eene ader liet, en voor geneesmiddel deed gebruiken, vier doses van 't poeder tegen de dolheid, te *Londen* bekend onder den naam van *pulvis antilyssus*, zijnde eene toebereiding, door den heer MEAD uitgevonden, en bestaande uit twee deelen, *aschkleurig leverkruid* en één deel *peper*, tot een fijn poeder gemaakt. Vervolgens gebruikte de lijdster eenige koude baden, en des niettegenstaande klaagde zij over eene verstijving en pijnlijkheid in den regter arm en schouder.

Men schreef haar toen voor het poeder van *muskus* en *vermillioen*, hetwelk doorgaans 't geneesmiddel van den heere COBB genaamd wordt; zij gebruikte het twee dagen lang, en bevond daarbij zoo veel baat, dat ze zich verbeeldde genezen te zijn; doch twee dagen daarna werd zij echter door de watervrees overvallen, namelijk op den 27sten Julij des morgens.

Zij kreeg, als in een oogenblik, pijn in den vinger en op de hand, ter plaatse waar zij gebeten geweest was, en het scheen haar toe, dat die pijn, de spieren als verscheurende, voortliep langs den geheelen arm tot aan den schouder, en van daar dwars over de keel henen, waardoor zij als verworgd werd, vreezende elk oogenblik te zullen verstikken. Wanneer zij slechts water in 't gezigt kreeg, werd zij door hevige stuiptrekkingen overvallen, en zij scheen op 't uiterste te zijn, wanneer zij eenen hond hoorde huilen of blaffen. Verervolgens verloor zij hare stem, gevende geen ander geluid, dan een afgebroken geblaas, en de pols was hoog en ongeregeld.

Toen was het, dat de Heer NUGENT bij haar geroepen werd, die de lijdster ten eersten omtrent 15 oncen bloeds deed aftappen, waarna hij haar 't poeder van den heere COBB alle drie uren deed gebruiken, nevens een pilletje van twee grein *extractum thebaïcum*, 't welk niets anders is, dan eene ontbinding van *opium* in water, en vervolgens uitgedampt tot de dikte van honig. Ook deed hij haar aan den hals leggen eene pleister van *galbanum* met een half once van het gemelde extract. Het poeder van den heere COBB wordt dus gereed gemaakt;

℞ *Cinnab: Nativ:*
—— *Factit. aa. gr.* XXIV.
Musc. gr. XX.

Hier door bevond zij zich dienzelfden avond reeds merkelijk beter, en den volgenden dag, zijnde den 28sten, werd zij andermaal adergelaten, terwijl men haar met goed gevolg dezelfde geneesmiddelen gedurende de eerstkomende dagen, voorschreef. Inzonderheid des nachts zweette zij overvloedig, 't geen haar zeer heilzaam was; de pijnlijke arm werd met warm gemaakte olijfolie gewreven, en men diende haar eenige spuitartzenijen toe.

Sedert den 4 Augustus kon de lijderes reeds zonder schrikken 't gezigt van 't water en van honden verdragen, en eindelijk was zij den 16den genoegzaam hersteld, wanneer een schrik, dien men haar op een on-

voorzigtige wijze aanjoeg, over 't gevaar van hare ziekte, haar plotselijk op nieuw deed instorten met de hevigste stuiptrekkingen, waarop zij andermaal ader gelaten werd.

Men deed haar een braakmiddel gebruiken van *ipecacuanha-wijn*; men schreef haar op nieuw voor het poeder van *muscus* en *vermillioen*, zoo als ook eene *mixtur* van *alsemzout* en van *sap van limoenen*, nevens eenige bittere buikzuiveringen tegen de moederkwaal.

Zij werd toen weder beter; doch bleef nog stekende pijnen aan de gebetene hand en stuiptrekkingen langs den arm gevoelen. Deze omstandigheid was steeds zeer droevig, gelijk de heer NUGENT schrijft. Middelerwijl, vermits de lijdster nog maar even te voren veelerhande ontlastingen gehad had, meende hij, dat die krampen mogelijk slechts veroorzaakt werden door opstijgende dampen, welke inzonderheid de deelen van het zenuwgestel aantastten, die reeds, door eene verschillende oorzaak bewogen en verzwakt waren; waaruit hij besloot, dat de *campher*, de *duivelsdrek*, de *muscus*, de *opium*, het *bevergeil*, het *wilde speerkruid*, en andere krampverdrijvende middelen van de eerste soort, in eene groote dosis tevens toegediend, en veranderd volgens de omstandigheid, van veel nut zouden kunnen zijn, niet alleen in dit geval, maar ook in de watervrees: dienvolgens schreef hij haar voor het volgende middel, zijnde een *bolus*;

℞. *Asf. Foetid gr.* XII
Musc. gr. X
Camphor gr. VI.

Dezen *bolus* moest zij tweemaal daags gebruiken, nevens zoutachtige *mixturen*. Nu begon de lijdster van dag tot dag beter te worden, en kreeg allengkens hare verlorene krachten en gezondheid weder, dewelke zij sedert altoos behouden heeft, tot den tijd, toen de heer NUGENT de geschiedenis van hare ziekte heeft beschreven.

(*Het vervolg hierna.*)

BEDENKINGEN

over den oorsprong der

VERSTEENDE SCHELPEN

en dergelijke delfstoffen.

Uit het Engelsch *van den Heere* WIGHT *vertaald.*

Dat men zeer dikwijls zee-schelpen onder de delfstoffen vindt, nabij de oppervlakte van den aardkloot, weten alle beminnaars der natuurlijke historie. Hier uit blijkt, dat zoodanige plaatsen eertijds door de zee moeten bespoeld zijn geworden, en daaruit volgt, dat de oorzaak, welke deze ligchamen derwaarts overbragt, op eene spoedige wijze heeft gewerkt.

Dit komt volmaakt overeen met het berigt, 't welk MOSES in de heilige schrift van den zondvloed geeft, en werpt tevens het stelsel omverre van den heere DE BUFFON, en van den schrijver van *Telliamed*, welke beweren, dat de aardkloot veele eeuwen met water bedekt is geweest,

en dat de schelpen, die tegenwoordig uit het aardrijk worden opgegraven, gedurende dat lange tijdsverloop, van langzamer hand zijn voortgebragt, weshalve dezelve zouden moeten aangemerkt worden, als de overblijfsels van ontelbare achtereenvolgende generatiën van zee-schepselen, die eertijds de eenige bewoners van den aardkloot waren. De grootste diepten van de zee, zooverre men die tot nog toe gepeild heeft, zijn bevonden omtrent drie duizend vademen, en de gewoone diepten omtrent honderd vijftig vademen, dus, indien de beschouwkunde van deze heeren regt ware, zoodanige schelpen niet gevonden moesten worden op minder diepte in het aardrijk, dan van honderd vijftig tot drie duizend vademen.

Schoon er versteende schelpen te vinden zijn in bijna alle de vlakkere deelen van de oppervlakte des aardkloots, zijn er nogtans zeer groote streken, alwaar men zulke ligchamen vindt, te weten, de gebergten, die de overblijfsels schijnen te zijn van de oorspronkelijke lagen der aarde. 'T is wel waar, dat er veele verhevenheden zijn, welke latere natuurkundigen genomen hebben voor gebergten, daar zee-schelpen en steengroeisels van allerlei soort, in grooten overvloed gevonden worden: maar deze verhevenheden kunnen alleenlijk als kleine heuveltjes worden aangemerkt, indien men ze met die groote gebergten vergelijkt, waarin mijnen, metaaladeren en edele steenen bevat zijn, en die met reeksen als aan elkander zijn gekoppeld, zich bijna onafgebroken uitstrekkende van het eene vaste land tot het andere, en van daar tot de naburige eilanden; in zoo verre, dat zij den geheelen aardbol als met ketenen schijnen te omgorden: eenen waarneming, welke, op zich zelf alleen, het belang moet aantoonen van 't naauwkeurig onderzoek van derzelver maaksel, om eene ware beschouwkunde van den aardkloot te formeren. De heer DE BUFFON, en de schrijver van *Telliamed*, die trachten te bewijzen, dat alle gebergten door zee-stroomen zijn voortgebragt, en één hunner bewijsredenen, tot staving van dit gevoelen, daar van afleiden, dat er zee-schepselen in groote menigte gevonden worden in de lagen, uit welke de gebergten zijn zamengesteld, schijnen nooit waarnemingen op de plaats zelve gedaan te hebben; anders zou het hun klaar zijn gebleken, dat er een aanmerkelijk onderscheid is tusschen de gebergten en de met de steengroeisels vervulde lagen der vlakten of heuvelen, die bijkans geheel en al uit zee-schepselen bestaan, terwijl de eigenlijke bergen niets daar van bevatten. In de *Alpen*, in de *Apennyen* en *Pyreneën*, bij voorbeeld, zijn nergens schelpen of eenigerlei soort van zee-schepselen te vinden. Ik heb er niets van kunnen ontdekken in de *Ochels*, een tak van de hooge *Grampiargebergten*, in *Schotland*, die ik gelegendheid heb gehad naauwkeurig te onderzoeken. Even het zelfde is waargenomen, ten opzigte van alle de groote bergen in *Africa* en *Asia*; ja, in die verbazende hoge keten der *Cordilieres*, in *Peru*, heeft de heer DE LA CONDAMINE vruchteloos naar zoodanige ligchamen gezocht. Dergelijk soort van gebergten (welke in der daad alleen dezen naam verdienen), bestaan hoofdzakelijk uit stoffen, die in 't vuur tot glas worden, en, indien men er al somtijds zee-schelpen in vindt, dan is het nooit op groote diepten, of in derzelver oorspronkelijke lagen van metaal of steen; schoon zoodanige ligchamen in grooten overvloed te vinden zijn aan den voet der bergen

en in de nabij gelegene valeijen, in welke menigvuldige verhevenheden zijn, in sommige gedeeltens ketenswijze aaneengeschakeld, doch van kleine uitgestrektheid, die marmer, zee-schelpen, krijt, en andere tot kalk brandbare stoffen, bevatten; doch nooit eenige aderen van metaal; hoewel men er dikwijls *pyrites*, *oker*, *vitriolen* en andere mineralen in vindt, als afgespoeld van de aderen van ijzer en andere metalen, waarmede de hogere bergen zijn vervuld, en vervolgens te rusten gelegd zijnde in de steenagtige lagen der valeijen.

De heer DE BUFFON beweert, dat alle gebergten door zee-stroomen geformeerd zijn, en, een weinig daarna, verhaalt hij ons, dat alle zeestroomen veroorzaakt worden door gebergten, die er in de zee zijn. Is het niet natuurlijk, hier te vragen: welke van die twee oorzaken eerst plaats gehad heeft? Kan zulk eene redenering als deze, een *circulus vitiosus* van de grootste soort, ooit strekken tot bevordering van onze kundigheden, of ons een regt denkbeeld geven van de werken van den grooten Schepper?

De geleerde Akademist grondt zijn gevoelen, dat alle bergen door zeestroomen geformeerd zijn, voornamelijk op twee waarnemingen, waarvan de eerste is, dat zij bestaan uit lagen, die gemaakt zijn van zee-schelpen, en van versteende zee-schepselen van verscheidene soorten; de tweede, dat, in reeksen van gebergten, de uitstekende hoeken altijd overeenstemmen met de ingedrukte aan de tegenoverzijde van de valei, op dezelfde slangswijze manier, als wij waarnemen aan rivieren welker oevers beurtelings uitgehold zijn en uitsteken, naar den verschillenden tegenstand, dien zij aan den stroom van 't water bieden. Deze waarneming was eerst gemaakt door den heer BOURGUET, en moet erkend worden keurig te zijn en van veel gewigt. De heer DE BUFFON is van denkbeeld, dat deze twee wezenlijke waarnemingen, te zamen gevoegd, een onwederlegbaar bewijs formeeren tot staving van zijne theorie, en wel zoodanig een als men naauwelijks zou hebben kunnen verwachten, omtrent een zoo oogschijnlijk duister punt. Maar, wat aangaat de eerste, dat alle gebergten bestaan uit lagen, die uit zee-schepselen zijn zamengesteld, deze is zoo verre bezijden de waarheid, dat, in tegendeel, geen gebergten, eigenlijk zoo genaamd, zulke ligchamen bevatten; en wat de tweede betreft, die bewijst in 't minste niet, gelijk hij het wil hebben, dat deze gebergten door zee-stroomen geformeerd zijn, maar alleen, dat er eertijds zulke stroomen tusschen dezelve doorgelopen hebben, die aan deze bergen de gedaante hebben gegeven, welke wij ze nu zien hebben. Te verzekeren, dat, dewijl stroomen van water aan de bergen die figuur hebben gegeven, deze stroomen dezelve derhalve hebben voortgebragt, is even zoo belagchelijk, als of iemand wilde zeggen, dat eene rivier hare eigene oevers had opgeworpen, alleenlijk, om dat zij aan dezelve een slangswijze gedaante gegeven had.

De heer DE BUFFON, die beweert, dat de aardkloot in 't eerst te eenen male bedekt was met water, 't welk vervolgens kanalen voor zich zelf groef, en dus de zee van het land affscheidde, benevens de schrijver van *Telliamed*, die poogt te bewijzen, dat dit water ongewaarwordelijk weg gaat door de uitdamping, en die, zoo wel als de heer DE BUFFON, de menigte van zee-schelpen, welke uitgedolven worden, toeschrijft aan

de lengte van tijd, welke hij onderstelt dat de thans bewoonde deelen van den aardkloot met water zijn bedekt geweest, schijnen niet genoegzaam gelet te hebben op eene waarneming van groot belang, welke deze is: dat het grootste deel van onze gegravene schelpen te eenen male vreemd zijn aan *Europa*, en tot den evenaar of de keerkringen behooren. De heer DE BUFFON schijnt zelfs enigermate bedacht geweest te zijn, hoe zeer deze waarneming tegen zijne theorie strijden mogte; want hij merkt in beantwoording van dezelve aan, dat (om niet te melden zoodanige schelpvisschen, welke in de diepte van de zee huisvesten, en om die reden, als moeijelijk te vangen zijnde, voor onbekend en vreemd gehouden worden, schoon zij mogelijk in onze zeeën voortgebragt zijn) wij, door onze gegravene schelpen te vergelijken met derzelver overeenkomstige schelpvisschen, onder dezelve meer schelpen zullen vinden, die tot onze eigene kusten behooren, dan tot uitheemsche landen: bij voorbeeld, de *St. Jakobs schelpen, mosselen, oesters, klipkousen, kinkhorens, zeeooren, lampetjes, enz.*, die bijna overal uit het aardrijk gedolven worden, zijn zekerlijk voortbrengsels van onze eigene zeeën; dan, ongelukkig voor onzen vernuftigen *Theorist*, worden deze schelpen, die hij meldt als gemeen zijnde op onze kusten, in alle de zeeën van den aardkloot voortgebragt, en zijn zoo wel inwoners van de verzengde als van de koude luchtstreek, schoon wij er dikwijls, onder 't graven, soorten van ontdekken, die aan de heete gewesten in 't bijzonder eigen zijn.

(*Het vervolg hierna.*)

ANECDOTEN.

CZAAR PETER, *de groote*, bevond zich in het jaar 1712 te *Karelsbad*, alwaar de kommissaris van den *Duitschen Keizer* den *Russischen monarch* een feest gaf; van welke gelegenheid ons de *Keur-Hannoversche geheimraad*, FABRICIUS, de volgende anecdote verhaalt. — Na dat het hooge gezelschap eene korte poos aan tafel geweest was, begon men, onder het muzijk van pauken en trompetten, op de gezondheid des Keizers te drinken, gedurende welken tijd ieder met het ontblootc hoofd was.

De vorst bemerkte weldra, dat hij alleen gedekt was; greep terstond zijne ruige muts, die hij gewoonlijk droeg, van zijn hoofd, en nam de blonde paruik, van eenen achter hem staande bediende van den generaal JAGOZINSKI, van het hoofd, zettede die op, en behield dezelve tot aan het einde van den maaltijd.

Bij het opzetten had de Keizer juist geene groote naauwkeurigheid in acht genomen, zoo dat eenige zwarten haren van 's vorsten hoofd, onder de witte paruik uitstaken, 't welk alles juist geene zeer vorstelijke vertooning maakte. Na de maaltijd afgeloopen was, werden er eenige jonge dames tot den dans verzocht. De Keizer was een tijd lang aanschouwer, en danste vervolgens zelf eenen *Engelschen dans* mede; doch daar hij hierbij geen' den minsten misslag kon verdragen, deed hij hen elken dans zoo lang voor, tot dat zij denzelven zonder misslag konden aanmaken.

BEDAARDHEID VAN GEEST.

In zekere afgelegene ſtraat van *Parijs*, werd iemand van een roover aangedaan, die met eene bevende hand, hem het pistool vóór de borst hield, en geheel ontroerd ſcheen te zijn, daar het vermoedelijk een zijner eerſte proeven was. „ Zijt niet beſchroomd," zeide de perſoon die aangerand werd, „ ik zal u het gevraagde geven."

Zeker *Engelschman* bevond zich met zijne vrouw op den weg naar *London*, en geraakte onderweg in ſlaap. Het rijdtuig werd door eenen van die lieden, wier beroep het is, den weg naar de beurs te wijzen, tegen gehouden, en de dame werd met de overgehaalde haan, ſpoedige voldoening gevorderd. Deze meende haren echtgenoot niet in zijne rust te moeten ſtooren, en haalde hare geldbeurs ten voorſchijn, van welke de eene zijde met gouden en de andere met zilveren munt gevuld was. De laatſte zijde ontknoopte zij, zonder de minſte ontroering, en gaf den roover 't geen daar in was, die, daarmede vergenoegd, haar, goeden avond en eene voorſpoedige reis wenſchende, verliet, terwijl de echtgenoot ondertusſchen, zonder hier van iets vernomen te hebben, nog gerust in de armen van den ſlaap lag.

DE WAARDE DER EENZAAMHEID.

Gelukkig hij die boven ijdlen ſmaak verheven,
Zijn ziel in de eenzaamheid *weet kalme rust te geven;*
Die geene vuige zorg der fijne wereld heeft,
Maar edel in zijn' kring en goed voor allen leeft;
Natuur! hij kan uw zoet met volle teugen ſmaken,
En, zalig in uw' kring, naar al dien vrede haken
Dien men zoo zelden vindt in 't rijke, en ſchoon' der aard:
Ja, eenzaamheid! *gij zijt meer dan dat alles waard'.*

H. W. Carras, te *Zutphen*.

DE MEETKUNDIGE.

Kan men den mensch met regt niet hoogst ellendig heeten,
En is zijn bitter lot niet zeer beklagens waard',
Met opzigt tot zich zelv'? hij meet geheel deze aard',
En toch kan hij zich zelv', hoe klein hij zij, niet meten.

W. R. Idema, van *Opperdoes*.

Uit het Fransch.

GE-

GEDACHTEN

BIJ DEN JONGSTGEVIERDEN

DANK- EN BEDEDAG.

Juich! Nederlander! juicht uw kluisters zijn geslaakt;
Naar wier ontbinding gij zoo vurig hebt gehaakt:
Verbrijzeld is het juk, verbroken zijn de banden,
Waarin gij werd bekneld door 't dwinglands ijzren handen.
't Nam al op eens een keer; God, die alleen gebiedt,
Sprak slechts dit enkel woord: Tot hier, en verder niet.
Zoo heeft uw magt dan uit, gij held in 't onderdrukken;
Uw heerschzucht is gefnuikt, uw schepter ligt aan stukken.
Ja, juich Bataaf! want hij wien 't niet in 't harte indringt;
Wiens oog, geen tranenvloed van dankbaarheid ontspringt,
Is, schoon van Hollandsch bloed, dien edlen naam onwaardig.
Gij, eeuwig wezen, ook in 't straffen zelfs regtvaardig.
De kreet des Batavi'rs, zijn wanhoopkreet der smart,
Drong door tot in uw oor, drong door tot in uw hart;
Gij waart toch vader, ook barmhartig in 't kastijden:
Genadebetooning was het godlijk doel van 't lijden.

'T erbarmlijkst noodgeschrei, bij zucht na zucht geloosd,
Gaf 't fel geteisterd volk slechts pijnigende troost.
'K hoor nog de droeve klagt van talloos vele zonen,
Die eens de grijsheid van hun oudren zouden kroonen;
'K zie hen meêdogenloos van uit hunn' arm gescheurd;
Door fransche heerschzucht naar een vreemd gewest gesleurd:
'K zie nog de droeve weeuw van diepe rouw benepen,
Daar zij haar eenigst kind ter slachtbank heen ziet slepen....
De pen ontzinkt mijn hand bij 't denken aan het leed
Waaronder de tiran heel 't menschdom zuchten deed.
Wat sterveling beseft, wiens ziel hij niet beroerde!
Wie telt de gruwelen die 't monster wreed volvoerde!
Doch dank zij de Eeuwige, wiens wraakzwaard, steeds gereed,
Hem, van onmeetbre hoogte, in d'afgrond storten deed.

Gij die, in vroegren tijd, de kracht der rede ontweken,
Van BONAPARTE, *als van een wonder durfde spreken;*
Als van een' krijgsheld, die in heel het wereldrond
Zijn weêrgaê niet had, ja dat die nooit bestond;
Zie thans hem, in wiens daân gij u zoo vaak beroemdet,
Wien gij zoo onbedacht, een wonder-wezen noemdet,
Spreek, toonde in iedren slag, bij elken vorsten-daad,
Hij waarlijk groot te zijn? — Hij groot? die onverlaat?

Bespied zijn daden, en naar dezen moet gij rigten.
'T is waar, in wapenkracht moest alles voor hem zwichten;
'K beken 't; dit tuigt gewis zoo menig wreede slag,
Na wiens beslissing men zijn roode lauwren zag;
Maar wat werd aangewend, op dat hij dan die zege,
Die gij hem eigen noemt, dien bloedlauwrier verkrege?
De zachte menschheid gruwt, ontzetting grijpt haar aan,
Denkt ze aan de gruwlen die dit monster heeft gedaan;
Duur werd zijn eer gekocht: wat al millioenen zielen
Die, door zijne oorlogszucht op 't bloedig slagveld vielen!
Wat aantal zeeën van onschuldig menschenbloed,
Waarmeê schier gansch Europ' gedrenkt werd en gevoed!
Wat zeg ik? neen! geen grond kon zoo veel bloeds verzwelgen;
Het scheen de sijs des doods wilde al wat leeft verdelgen.
'K bezit geen kracht van taal om u dit woest tooneel
Te schetsen naar vereisch, ook niet het kleinste deel.
Hij, die, als vorst den ramp der volken moest verzachten,
Zag men, in tegendeel, de menschheid wreed verkrachten.
Noch jong, noch oud, noch staat, noch rang, niets werd gespaard,
't Moest winnen of — vergaan! Ziedaar zijn heldenaard!

Naauw had hij, in zijn kart, gansch Rusland *uitgeplonderd,*
Of 't bar saisoen heeft hem van zijnen troon gedonderd.
Van toen reeds week 't geluk gestadig van hem af.
De wind verjoeg zijn' roem, verstrooide dien als kaf. —
Hij keert uit dat gewest, ontbloot van legerknechten,
Gewoon, met fieren moed, den vijand te bevechten;
Hij keert met nieuwe woede, en schept zich nieuwe magt,
Die echter zich ook ras ter slagtbank zag gebragt.
Dus toonde de onverlaat geen mensch als mensch meer te achten:
Hij heeft hen noemloos veel als kalveren doen slagten (*).

Het weifelend fortuin, zoo grilziek in haar' aard,
Betwistte op éêns den loop aan zijnen snellen vaart:
De wereldwinger zag zich wetten voorgeschreven,
Ter rigting zijns gedrags, ter regeling van zijn leven,
'T is Elba *dat men hem tot zijn verblijfplaats noemt,*
Waar hij als heer gebiedt, en op zijn wreedheid roemt.

O kruipend lage ziel! hoe diep zijt gij gevallen!
Wat baatte 't u voorheen, op uwen moed te brallen!
Wat baatte 't u, toen gij verklaardet aan uw' raad,
Dat men, in 't vierde eens jaars, den waggelenden staat
Bevestigd zoude zien, of gij niet meer zoudt wezen (†)!
De reis van Elba, *spreekt hoe krachtig gij in dezen*

(*) Zinspeelende op eene uitdrukking door hem of een van de zijnen gedaan, betrekkelijk de jonge conscrits, daarvan zeggende: *'t is maar kalfsvleesch.*

(†) Dit waren zijne (NAPOLEON's) woorden aan den Senaat.

Uw woord gestand deedt. O! het teeken dat ge aanvaardt (*),
Is 't onomstootbaar blijk van uwen tessen aard;
En had een groote ziel de wijkplaats aangenomen
Alwaar uw schuldig hart voor naberouw moest schromen,
Ligt had zij 't foltren dier vernedering niet wederstaan,
En zich van 't schandvol zijn, met eigen hand ontdaan.
Vrees voor de wraak des volks toen die u konde treffen,
Drong u voor Frankrijk's *vorst den eerroep aan te heffen* (†).
Zoo angstig vreest en beeft, als hij ter strafplaats gaat,
De booswicht, voor het loon op zijn bedreven kwaad.
Dit was de grootheid van dien volken durfde doemen
Tot lijden, en nogtans zijn liefde durfde roemen;
Neen! al wat edel is zij dien tiran ontzegd:
Waar' hij gesneuveld in de hitte van 't gevecht,
Hij ware mooglijk (ja slechts mooglijk) groot gestorven,
En had bij 't nageslacht, welligt nog roem verworven.
Thans, daar 't nog staamlend kind zijn' naam al spottend noemt,
'T verlicht verstand hem als Europa's *geesel doemt,*
Voel' hij 't berokkend wee in de eigen ingewanden,
En 't vuur van naberouw in zijne borst ontbranden;
Heb dank, heb eeuwig dank, Almagtige Opperheer!
Gij slaegt, maar vaderlijk; want gij geneest ook weêr.
De dwingland ligt geveld door uw geducht vermogen:
Dit doet den Batavier van harte uw' naam verhoogen.

D. Griekeboer.

ZANG
AAN DE VRIENDSCHAP.

MELODY: *Ontvlugt de liefde te allen tijd*, enz.
Uit de zangzieke kleermaker; of: *ter vorming van een' blyden trouw*, enz.

1.

Rijk is de sterveling bedeeld
Met edle, reine vatbaarheden,
Die hem, van dat zijn rede ontluikt,
Langs bloemen naar het graf doen treden,
Gij vriendschap, troosteresse in druk,
De ziel van wat men heil kan noemen;
Gij die de zee van rampen kemt,
Gij zijt in de eerste plaats te noemen.

2.

De zilte tranen door uw hand,
Uw zachte streelhand opgevangen,
Herschept ge in paarlen, vol van gloed,
Die 't hart niets meerder doen verlangen.
Als tegenspoeden sidderen doen,
En gij uwe englenstem laat hooren,
Verkwikt een kalmte 't zuchtend hart,
Wordt honig uit het gift geboren.

(*) Om de woede van het volk, dat op hem verbitterd was, te ontgaan, zettede hij de witte kokarde op.

(†) Om dezelfde reden, in de laatstvoorgaande noot gemeld, riep de tiran, bij zijn vertrek naar *Elba*: VIVE LE ROI LOUIS DIXHUIT!

Ik beroep mij, wegens alle deze bijzonderheden, op de openbare nieuwspapieren van dien tijd.

3.

Wie smaakt het heil dat hij geniet
Zoo uwe lonken 't niet bestralen?
Waar gij niet zijt kan ook het hart
Zich bij de voorspoed niet bepalen.
Die rozelaar vergast dan niet
Op geur en kleur, en onder 't plukken
Voelt men gestaêg een scherpe doorn
Zich in de gage vingers drukken.

4.

Ja, rijk zijn wij van God bedeeld
Met edle, reine vatbaarheden,
Die ons, van dat de rede ontluikt,
Langs bloemen naar het graf doen treden.
Maar gij, o troosteresse in druk!
De ziel van wat men heil kan noemen,
Gij, lieve vriendschap, hemeltelg,
Gij zijt in de eerste plaats te noemen.

5.

De liefde is sterk, beheerscht elk hart,
Zij kan den woestaard zelfs vertedren;
Maar elk hart is uw tempel niet;
Dan, vriendschap! zoude u dit vernedren?
O neen! 't verhoogt u: in elk hart
Ware uwe reinheid niet beveiligd;
Geen hart kan u ten tempel zijn
Dan dat der Godheid is geheiligd.

6.

De grijsaard spot met liefdes magt;
Maar gij, o vriendschap! kunt hem blusschen;
Gij doet, zelfs op den boord van 't graf,
Het lenteuur in hem ontgloeijen.
Een jonge schoonheid, mild bedeeld,
Met gaven die den mensch volmaken,
Kan hem verrukken, ja, die kan
Een zucht om vriendschap hem doen slaken.

7.

Hij rigt gestaêg zijn wankle voet
Naar 't oord waar zij is aan te treffen;
Van een verbond, met haar kan hij
Het onwaardeerbaar heil beseffen:
Hij weet dat die tot zijn vriendin
Eene engelin heeft, niets moet derven;
Op aarde als in den hemel leeft,
En zacht, in haren arm, zal sterven.

8.

Ja vriendschap, hoe wij zijn bedeeld
Met edle, reine vatbaarheden,
Die ons, van dat de rede ontluikt,
Langs bloemen naar het graf doen treden,
Gij, lieve troosteresse in druk,
Gij ziel van wat men heil kan noemen,
Gij, edle vriendschap, hemeltelg;
Gij zijt in de eerste plaats te noemen.

9.

Wee d'onverlaat die zich vermeet,
In schijn, zijn hulde u op te dragen,
En zijn' natuurgenoot bedriegt;
Zich zijn vertrouwen doet beklagen;
Eenmaal ontmaskerd, door den tijd,
Zal elk den snoodaard diep verachten,
En God weet welk rampzalig lot
Hij, na dit leven, heeft te wachten.

STAAT- EN LETTERKUNDIG

MENGELWERK.

EEN-EN-VIJFTIGSTE VERVOLG DER BEKNOPTE LEVENSGESCHIEDENIS

VAN

MICHIEL DE RUITER.

Ten volgende dage (8 Junij 1673) toonde de Ruwaart zoowel als onze dappere held, voornemens te zijn de vijanden andermaal aan te tasten, en zulks dadelijk bewerkstelligende, hadden zij 't genoegen van te zien, dat deze geen' lust hadden om hen af te wachten; immers zij bleven een' zelfden koers met hun zeilen. Omtrent te vier uren na den middag, scheen er hoop om aan den man te komen; maar er ontstond eene dikke mist, welke de vijandelijke vloten ongemeen diende, om nog al verder af te wijken; te zes uren klaarde de mist wel weder op, doch de vijand hield zich bestendig boven wind, zonder de *Nederlandsche helden* nader te durven komen. Aldus zeilde men met elkander tot 's avonds omtrent negen uren; toen wendde de vijandelijke vloten, en onze held vervolgde zijn' koers tot na middernacht. „ Hier," zegt BRANDT te regt, „ was nu voor ieders oogen gebleken, wie gisteren de meeste „ eer had bevochten; dewijl men de *Engelsche* en *Fransche vijanden* „ nu weêr openlijk ten strijde had gedaagd, en zich vechtvaardig had „ getoond, daar zij 't gevecht met de uiterste zorgvuldigheid hadden „ gemijd."

Den 9den, 's morgens vóór den dag, wendde DE RUITER oost-zuid-oost over, met groot gevaar van zijne masten te zullen verliezen, zoo verschrikkelijk waren dezelve in 't gevecht doorschoten; hij oordeelde, in overeenstemming met den Ruwaart, dat men 't met 's lands vloot naar de *Zeeuwsche kusten* zou wenden, voornamelijk om de twee volgende redenen: voor eerst, om dat verscheidene schepen zeer weinig scherp en kruid over hadden, 't welk hun op gezegde kusten bekwamelijk toegezonden kon worden; en ten anderen, op dat men, zoo mogelijk, met de vijanden, op 's lands kust mogte vechten, 't welk onze held benevens de andere hoofdofficieren tot groot voordeel rekenden, om dat alle de *Nederlandsche schepen*, op de *Engelsche kust* reddeloos geschoten wordende, niet dan met groot gevaar, en met behulp van nog één of twee schepen, die men dan missen moest, van 's vijands kust afgesleept konden worden, 't welk op 's lands eigen kust veel gemakkelijker, en met minder verzuim en schade, konde geschieden. De vloot kwam dan, in 't noord-west van 't eiland *Walcheren*, in zee, ten anker, van waar de gekwetsten naar de gasthuizen te *Vlissingen*, *Middelburg* en *ter Veere* gezonden werden. Drie fregatten en twee snaauwen werden op kondschap afgezonden.

De tijding van den slag voor *Soulsbaai* kwam den 9den Junij in *'s Hage*, en ter regter tijd, om de verbaasde gemoederen van groot en klein, door ongunstige maren, welke dagelijks van de landgrenzen inliepen, ter neêrgeslagen, weder eenigzins op te beuren; want terwijl men ter zee de *Engelschen* met de *Franschen* vereenigd, op de *Engelsche kust* had durven bestoken, en heldhaftig 't hoofd had durven bieden, en de luisterrijkste zege had bevochten, dreef aan de landzijde alles over stuur: de grenzen werden, door drie legers van den koning van *Frankrijk*, en door dat van den Keurvorst van *Keulen* en Bisschop van *Munster*, in 't begin van de maand Junij, aan alle kanten te gelijk aangevallen. *Orsoy*, *Burk*, *Wezel* en *Rijnberk*, waren in vier dagen tijds bijna zonder wederstand geboden te hebben, veroverd. Op *Rijnberk*, eene der sterkste vestingen van den staat, viel vermoeden van verraad; de andere steden gaven zich over door kleinhartigheid, onmagt, en onorde. De koning trok voort. Een rassche schrik, die 't verstand bedwelmt, en de krachten verstikt, had de harten bevangen. Alle oogenblikken verwachtte men dat de *IJssel* door de *Fransche legers* overweldigd, of van de onzen verlaten zoude worden, en dat de vijanden zouden doorbreken in de *Betuw*, *Utrecht* bemagtigen, en tot in 't hart van *Holland* doordringen. Het *Nederlandsche leger* was niet bestand tegen zoo groot eene magt; de nieuwe werving, door het twisten over 't kapitein-admiraalschap, van de eene partij te lang opgehouden, kwam te laat bij, zoo ook de hulp van buiten; behalve van de zijde van *Spanje*, 't welk uit de *Spaansche Nederlanden* den staat, de grenssteden, zelfs tot in *Holland* met volk te hulp kwam, en versterkte. Men ontbrak de oude soldaten, door te groote spaarzaamheid en mistrouwen afgedankt, of door den tijd afgestorven; men was den oorlog te land, van wege eenen vier en twintig jarigen vrede met *Spanje* ontwend; vele bevelhebbers waren laf hartig, of verstonden zich den krijg niet, en de soldaten verstonden die nog minder; over al was gebrek aan orde, was groot verzuim, tweedragt en misnoegen; ook had eene ongemeene droogte de groote stroomen, eertijds grachten van den staat, uitgeput en waadbaar gemaakt, en de moerassen, die verscheidene grensvestingen dekten, in hard land veranderd, zoo dat hemel en aarde scheenen t'zamen te spannen, om een volk, dat zich weleer zoo dapper tegen de *Romeinsche* en *Spaansche heerschzucht* had gekapt, ten val te brengen. Men sprak alreê van 't leger op te breken, en de meeste magt naar *Holland* te trekken. Er was reeds voorgeslagen dat men in den uitersten nood tot de uiterste hulpmiddelen moest komen, en, de vijanden doorbrekende, de sluizen openen en 't water inlaten; de passen beschansen; de grenssteden verdedigen; *Amsterdam* tot den zetel des oorlogs maken, al 's lands geld en magazijnen derwaarts brengen, en aldaar de vergadering der staten beleggen en houden, als in eene stad welke in zich zelve onwinbaar en wel gelegen was, om van daar het oorlogsbeleid, tot bescherming van het algemeen te besturen. Dit werd inzonderheid door den raadpensionaris DE WITT gedreven. — Dusdanig was de jammerlijke toestand der zaken binnens lands, toen men de tijding ontving van den uitslag des zeestrijds tegen de twee koninklijke vloten; en men moest toen en zedert bekennen, dat de Goddelijke Voorzienigheid, door dat ge-

vecht, den staat heeft behouden; want bij aldien de *Engelschen* en *Franschen* te water zoo veel voorspoeds hadden gehad als de *Franschen* te land, en dat 's lands vloot, in die gesteltenis van tijden en zaken, geslagen ware geworden, 't is niet te betwijfelen of alles ware verloren geweest, en men had den hals onder 't uitheemsch juk moeten krommen; maar nu had men met de vloot de buiten vestingen behouden, die nog in staat waren om 's lands zeekusten voor alle vijandelijke landingen en invallen te beschermen. De heeren Staten dus wel inziende, hoeveel hun aan die vloot gelegen lag, deden alles aanwenden wat mogelijk was, om dezelve weder van alles te voorzien, waartoe zelfs buskruid van de *Oostindische Compagnie* ter leen gevraagd werd; ook werd de vloot nog met verscheidene schepen, jachten en branders versterkt.

In dezen toestand van zaken werd de Ruwaart zeer ziekelijk: hij was, staande de zeetogt, zeer dikwijls met zinkingen gekweld, hoewel hij daar over niet openlijk klaagde, maar des niet tegenstaande de voorvallende zaken met zonderlingen ijver waarnam; doch nu werd hij van die kwaal zoo geweldig aangetast, dat hij zich niet reppen noch roeren konde. Hem werd derhalve, van wegen de Heeren Staten toegestaan, uit 's lands vloot op te komen. Hij vertrok, met zijn gevolg, bediende en matrozen, de laatste gediend hebbende tot een *guarde maritime*, (zee-lijfwacht) ten getale van 102 koppen naar *Holland*, met een galjoot, en onder geleide van twee fregatten.

Den 22sten Junij vertrokken zijnde, kwam hij den 24sten te *Dordrecht*, alwaar hij alles in rep en roere vond; de gemoederen van 't volk waren ten hoogsten tegen hem verbitterd, en zijne diensten werden vergeten.

De schilderij welke zijn beeldtenis, in 't verbranden van de koninklijke schepen, bij *Chattam*, vertoonde, en t' zijner eere opgehangen, was door 't graauw, eenige weken voor zijne komst, van 't stadhuis gehaald en vernield; de stukken had men rondom de hoofdwachtplaats, en 't uitgesneden hoofd aan de galg gespijkerd. Vier dagen voor zijne komst uit zee, was zijn broeder, de raadpensionaris JOHAN DE WITT ('s nachts uit de vergadering der heeren Staten naar huis gaande) door vier personen, die hem meenden af te maken, met een gelijk getal wonden zwaarlijk gekwetst geworden. Ook scheen men 't op het leven van den Ruwaart toe te leggen, want weinig tijds na zijne t' huis komst, kwamen vier onbekende personen, 's nachts ten elf uren aan zijn huis kloppen, begeerende, toen men de deur opende, hem te spreken. Men antwoordde, dat hij onpasselijk was, en dat men, zoo t'ontijde, aan onbekenden geen' toegang tot hem konde geven; waarop zij dieper naar binnen trachtten in te dringen, en naar alle waarschijnlijkheid hun voornemen tegen hem ter uitvoer gebragt zouden hebben, zoo niet iemand van de huisgenooten achter uit ware gelopen, en den burgerwacht van 't stadhuis gehaald hadde, waarop zij zich wegmaakten. Men begon nu die beide broeders tot een doelwit van den algemeenen haat te stellen, en hen uit te krijten voor landverraders, als die 't vaderland aan de *Franschen* zochten over te leveren, en de oorzaak waren dat de vijandelijke magten zoo diep indrongen.

In deze verlegenheid werd bij de heeren Staten besloten, gezanten aan de Koningen van *Frankrijk* en *Groot-brittanien* te zenden, om opening van de voorwaarden te verzoeken, op welke de eene de wapenen zou willen nederleggen, en de andere zich tot vrede laten bewegen. Intusschen werd echter nog voortdurend alles aangewend om de vloot te versterken. Den 23sten Junij werd dezelve andermaal in drie eskwaders verdeeld; het eerste onder bevel van onzen held, het tweede onder dat van den Lieutenant-admiraal BANKERT, en het derde onder bevel van den Vice-admiraal SWEERS, als Lieutenant-admiraal; echter stond het met 's lands toestand te lande zoodanig geschapen, dat ter vergadering der heeren Staten geraadpleegd werd, over 't verminderen der vloot, dewijl de legers van den koning van *Frankrijk* vast naderden, en *Utrecht* zich alrede had moeten overgeven. Ook werd tot de gezegde vermindering besloten; namelijk twee derdedeelen der zeesoldaten werden geligt; hierdoor werd de bemanning der vloot merkelijk verzwakt, en 't was in der daad, een geluk dat de *Engelsche* en *Fransche zeemagt*, te dier tijde, niet te voorschijn en op 's lands vloot afkwam; het zij dan door dat ze geen kennis hadde van den gebrekkige staat waarin dezelve zich bevond, of dat ze zoo gehavend ware in 't laatste gevecht, dat ze meer tijds noodig had om zich weêr toe te rusten, of mogelijk ook dat ze zich ontzagen op de *Zeeuwsche kusten* te vechten, door hunne onkunde op onze stroomen, en uit vreeze van 't gevaar dat hunne schepen, als ze beschadigd of masteloos mogten worden, zouden loopen.

(*Wordt vervolgd.*)

HET LEVEN

VAN

FREDRIK GEDIKE.

FREDRIK GEDIKE zag voor de eerste maal het licht, op den 15 Januarij 1754, in het dorp *Boberow*, in *Polynitz*, digt bij *Lenzen*: zijn vader was aldaar leeraar, maar karig bedeeld met de goederen des geluks. Deze hield, wegens de opvoeding van zijn' zoon, dien inderdaad zeer juisten stelregel, dat men den geest der jonge kinderen door geenen arbeid moet afmatten, alvorens het ligchaam de, daartoe vereischt wordende, sterkte bezit. Hij liet zijn' zoon derhalve aan zich zelven over, tot hij dien, op deszelfs negende jaar, door den dood ontrukt werd. Zich in eenen staat van behoefte bevindende, vertrok het jonge kind, naar *Seehausen*, eene stad in de *Oude markt* gelegen, en wier school door het bestuur van den oudheidkundigen WINKELMAN, nog tegenwoordig beroemd is. Hier bleef hij slechts korten tijd, geene de minste vordering makende, en nog minder beloovende, daar zijne verstandelijke vermogens als 't ware in eenen doodslaap lagen.

Van *Seehausen* ging de jonge GEDIKE naar *Zullikow*, in de *Nieuwe mark*, om aldaar onder de weeskinderen opgevoed te worden. Hij bleef nog al in dezelfde dofheid van geest, tot aan zijn twaalfde jaar, toen hij opgenomen werd in het instituut voor leermeesters, gesticht door STEINBART, welke als toen het opzigt over de weeskinderen had; naderhand werd hij professor aan de hooge school te *Frankfort aan den Oder*.

Omtrent dezen tijd ontdekte zich in GEDIKE de kiem dier vermogens, welke wij naderhand zulke schoone en overvloedige vruchten hebben zien voortbrengen. De eerste die dezelve ontwaarde, was een leermeester uit het gezegd instituut LANGEN genaamd; vervolgens ontsnapte zij ook niet aan STEINBART zelven, die al wat in zijn vermogen was, aanwendde, om dezelve te beschaven en aantekweken.

In 1775 ging hij, ter verdere voortzetting zijner studien, naar *Frankfort aan den Oder*; dit was ook niet zonder vrucht, onder twee bekwame leermeesters, TOELNER, hoogleeraar in de Godgeleerdheid, en ZOBEL, hoogleeraar in de wijsbegeerte, welke laatste den vlijt en onvermoeiden ijver van GEDIKE bespeurende, hem, met eenige anderen aan een *journaal* deed schrijven, en over de uitgave van hetwelk hij 't opzigt had. De *Grieksche* en *Hebreeuwsche talen* leerde hij hier in afzonderlijke lessen bij HESSE en DENSER. Het was ook te *Frankfort*, dat hij met TOELNER in eene nieuwe vriendschapsbetrekking kwam, welke in vervolg van tijd, in *Berlijn* nog verder toenam, en ook nimmer verbroken is geworden. Hier verbond hij zich ook met eenige zijner goede vrienden, om elkander wederkerig hunne arbeid en gevoelens in het letterkundige vak mededeelen, waar uit elk voor zich zelven groot nut trok. GEDIKE was nu zoo verre gevorderd, dat zijn leermeester TOELNER, hem zijne voorlezingen in de *Metaphysica* liet waarnemen, waar in deze, door eene ongesteldheid, aan welke hij ook overleden is, toen verhinderd werd. STEINBART, door den dood van TOELNER in deszelfs open gevallen plaats gekomen zijnde, bevoordeelde onzen GEDIKE, zoo veel in zijn vermogen was, hem bij zich in huis nemende, en voor zijn onderhoud zorgende, waardoor zijne bekrompene omstandigheden oneindig verbeterd wierden. In vervolg van tijd werd zijn bestaan nog beter, vooral nu hij te *Berlijn* was komen wonen, alwaar de Heer SPALDING, deken der protestantsche kerk hem in 1775, tot onderwijzer zijner zonen had aangenomen. Van dit tijdperk af, kan men eerst regt de vestiging van het geluk van onzen GEDIKE stellen begonnen te zijn. In dit verblijf van zedelijke en christelijke deugden, waar de regte smaak voor de wetenschappen, en eene prijzenswaardige zuiverheid van zeden heerschte, volmaakte de leermeester zich met beide zijne leerlingen, die ook naderhand met zoo veel roems en voordeels in het gemeenebest der wetenschappen bekend zijn geworden.

Hier kon GEDIKE zich aan zijne geliefde studie, der *klassique* en voornamlijk der *Grieksche schrijvers* overgeven, en zich verder in de post van onderwijzer, welke hij eens naderhand, in eene meer uitgebreide betrekking, bekleed heeft, volmaken, waar toe de gelegenheid zich ook weldra aanbood; reeds in het jaar 1776 namelijk, werd hij tot twee-

de onderwijzer in het instituut van *Berlijn*, nu het *Frederics Gymnasium* geheten, beroemd, en reeds in 1779 werd hij tot hoofd-bestuurder van 't zelve, (daar de voorige hoofd-bestuurder, wegens ongemakken zijn ontslag bekomen had), bevorderd.

(*Het vervolg hierna.*)

In het laatste, of 10de D. 3de stuk, hebben wij begonnen mededeelen, de ingekomene *oplossingen der voordragten*, gedaan in het onmiddelijk daar voor gaande 10de *D*. 2 *st*., en moesten, uit plaatsgebrek, die mededeeling staken; thans die mededeeling zullende voortzetten, moeten wij echter alvorens nog aanteekenen, de oplossingen welke tot de reeds medegedeelden behooren; doch later zijn ingekomen: zij zijn de volgenden:

Log. 1.) LUTHER: } Nog gevonden door de heeren Feider, D.
—— 2.) BRIEL: } Grikeboer (in tweeregelige versjes.)

Char. 1.) HANDGELD: — nog gevonden door den heer Feider. — Dat ingezonden woord ZAKGELD, komt ons voor niet genoegzaam te voldoen aan de bepaling, in de opgave voorkomende, en welke dus luidt: *ik ben van eene verbindende kracht*, immers het toestaan van *Zakgeld*, is zeer dikwijls van eene verderfelijke kracht.

Het volgende is van den heere H. W. Carras, te *Zutphen*:

Thans, terwijl men geen conscriptie
Meer gehoorzaamt, maar haar vloekt,
En in meer verheven middlen
'T militaire wezen zoekt,

Werft men, onder WILLEM's vanen,
Vrije dienaars van den staat,
Die men; naar den aard der zaken,
'T HANDGELD ook genieten laat.

Char. 2.) KERSMIS: — ook gevonden door den heer Feider. — De heer D. Grikeboer zegt:

Wat heil was 't herdrental in vroeger tijd beschoren,
Toen 't Zalig vreugdgeschal: „ Messias' is geboren!"
Alom hen tegenklonk, en weerkaatste in hunne ooren! —
Wij Kristnen vieren nog, wanneer het KERSMIS *is,*
Dit feest, tot Jezus eeren, en zijn gedachtenis.

Nog is 't volgende ingezonden:

De KERSMIS vreugd,
Die oud en jeugd
Eens wis, elk jaar,

Verheugt, verblijdt,
Die KERSMIS-tijd,
Is 't doel, niet waar?

W. R. Idema, van *Oppeddes*.

KERSMIS! hoogst-eerwaardig feest!
Heilaats blijde: komst op aarde,
Brengt ge ons zegenend voor den geest,

Deez' charade is mij van waarde,
'K wilde haar met vreugd mijn vlijt,
Wijl gij toch het doelwoord zijt.

H. W. Carras, te *Zutphen*.

En nu gaan wij over tot de bovengemelde voortzetting:

RAADSEL.

KOOR; uitgegeven door den heer G.: — geraden door de heeren, Fk. Ns. Ls. *Jr.*, D. D. Petit, Feider, Js. P. K., J. C. Hönigh, in de *Wieringerwaard*, J. Hopman, (in een tweeregelig versje), Jan Zwartsluys, J. de Wolff *Pz.*, Joh. Corn. van Essen, Hk. D...... *Jr.*, L. J. Hoebé, F. C. Klinggenspoor, D. Grikeboer, H. W. Carras, te *Zutphen* (in een naamversje op het woord), J. A. B., C. F. Julius, de leerling van G. A. P., W. Brouwer en W. Sypesteyn, te *Crommenie*. — Verder zijn de volgende dichtmatige ontraadselingen ingezonden:

Men vindt een KOOR *in groote kerken;*
Een KOORzang *in der dichtren werken.*
Lees KOOR *verkeerd, dan hebt gij* ROOK,
Iets dat tot last verstrekt, en ook
Zeer hoog kan vliegen zonder vlerken.

Everts.

Koor kan men in groote kerken,
Ook bij dichters vaak bemerken.
Omgekeerd dan is dit woord,
Rook die genig mensch behoort.

Anthony W—n—m.

Dat KOOR *het doel des raadsels was,*
ontdekte ik ras,
En na ik mij wel heb beraên,
kan 't zamengaan;
Dewijl mij dunkt dat ik voorheen
niet lang geleên,
Iets van dien aard, ook in dit blad,
gelezen had.
Zie slechts het achtste deel (*) *eens na,*
dan vindt gij 't dra.

W. R. Idema, van *Opperdoes.*

(*) „*In 't* 8ste Dl. 4de stuk, *is ook een dergelijk raadsel, hoewel eenigzins anders* „ *omkleed, door den heer* Carras *opgegeven. Zoo vindt men ook, het, in 't* 10de „ Ds. 1ste stuk *geplaatste raadsel,* (KLAK) *reeds in het* 9de Dl. 4de stuk, *echter* „ *mede op eene andere wijze, door mij zelven voorgedragen. Wie de schuld van die* „ *onnaauwkeurigheden hebbe, zal ik niet beslissen; doch ik zie niet gaarne, dat het* „ *lieve mengelwerk van den Mercuur, door dergelijke vlekjes ontsierd wordt.*" — *Dus verre de heer* Idema. — *Ook andere geëerde Correspondenten hebben dezelfde klagten ingebragt: echter heeft een van hun ons 't middel aan de hand gegeven, om die en dergelijke klagten voor te komen, van welk middel wij ook niet zullen nalaten gebruik te maken, zoodra de tijd ons zulks vergunt. Intusschen zeggen wij den heere* Idema, *en verdere boven bedoelde heeren Correspondenten wel hartelijk dank voor het toegezegen deel, 't welk zij in dit ons werk wel gelieven te nemen.*

Kan men in de groote kerken,
Ook bij dichters u bemerken
O! dan weet ik in der daad
Reeds hoe gij, omgekeerd, schoon vierkloos opwaarts gaat.

Teophilus.

Kom aan! alweer met lust aan 't werk,
Om 't raadsel naar vereisch te ontbinden,
O! heb geduld! gij kunt naar 'k merk,
Reeds, op de zij' 't bedoelde vinden.

K. Oomheyn, in de *Wieringerwaard.*

De *logogryphen* LUTHER en BRIEL, benevens de *charade* KERSMIS en 't raadsel ROOR, zijn door den heer W. D. Manvis ontraadfeld in een gelijk getal naamverzen, betreffende de jongstledene staatsgebeurtenis in ons land; terwijl in de ontraadseling van KERSMIS, ook de eerste *charade* (HANDOELD) genoemd wordt: plaatsgebrek gebied ons ondertusschen die verzen ter zijde te leggen.

VOORSTEL.

HELDENMOED: gedaan door den heer, W. R. Idema van *Opperdoes:* — gevonden door de heeren D. D. Petit, Fk. Ns. Ls. *Jr.*, Anthony W—n——m (in een tweeregelig versje), C. F. Julius, J. A. B., L. J. Hoebé, Evers (in verzen), Joh. Corn. van Esfen, J. de Wolff *Pz.*, Feider, Jn. Hopman (in een tweeregelig versje), W. Brouwer en W. Sypesteyn, te *Crommenie*, D. Grikeboer. — Voorts hebben wij, dezen aangaande, nog het volgende ontvangen:

HELDENMOED, een roem en eer,
Is voor 't land de beste weer,
Om den vijand te verslaan,
HELDENMOED zal nooit vergaan.

Theods. Hoorn.

Dit voorstel zal, naar allen schijn,
Is HELDENMOED gevonden zijn.

Hk. D...... *Jr.*

Op, vriend van 't vaderland! thans staat de kans u goed,
Verdrijf het fransch gespuis door uwen HELDENMOED.

De leerling van G. A. R.

Der bondgenooten HELDENMOED,
Heeft ons verlost van 't fransch gebroed.
In HELDENMOED, *mijn waarde vrinden,*
Moet ge ook gewis het doelwoord vinden.

K. Oomheyn, in de *Wieringerwaard.*

Stoutmoedigheid van geest doet ons 't gevaar trotseren,
Maar edelheid van ziel geeft waren HELDENMOED;
Zij is het, die, hoe 't lot ook wenden mogt of keeren,
Ons altijd even grootsch en edel handlen doet:
Had Bonaparte slechts dien HELDENMOED *bezeten,*
Hij had geen als Engeland zich van gansch Europ' gemaakt;
Geen overmoed had hem zich zelven doen vergeten,
En nimmer waar' hij dan zoo diep ten val geraakt.

Teophilus.

De heer W. D. Manvis heeft verkozen op dit voorstel het volgende in te zenden:

Heus te zijn in doen en laten;
Ernstig alles na te gaan;
Lastertaal niet na te praten,
Dit 's der jeugd gewis te raên.
Aan er is nog bij te voegen:
Niet veel spreken, scherpzijk zien;
Zatig in de rust en 't zwoegen,
Overdaad altoos ontvliên;
Eerbied voor den ouderdom,
Dan is ze altoos willekom.

Ontraadselingen der voordragten, gedaan in ons 10de De. 3de Stuk.

LOGOGRYPH.

Streng; voorgesteld door den heer, H. W. Carras, te *Zutphen:* — gevonden door de heeren, J. C. Honigh, in de *Wieringerwaard* (in verzen); F. C. Klingenspoor, J. S. Meulenhoff (in een tweeregelig versje); C. F. Julius, Jan Zwartfluys, te *Wormerveer*; K. Oomheyn, te *Crommenie* (*); Feider, D. Grikeboer, J. Brans *Wz.* — Voorts zijn nog de volgende oplossingen ingekomen:

Uit STRENG *kan 'k deze opgaaf lezen,*
Dus zal dit ook wel 't doelwoord wezen.

J. A. W.

(*) *Deze Correspondent merkt aan dat in het moederwoord ook nog te vinden zijn:*
5. 4. 3. Ner, Abner's *vader:* 1. Sam: 14 vs. 51.
2. 4. 1. Tes, *een* fransch voornaamwoord.
6. 4. 5. 1. Gens, *een* fransch zelfstandig naamwoord.
4. 2. 1. Ets, *afkomstig van het werkwoord* essen.
2. 4. 3. 6. Terg, *afkomstig van het werkwoord* tergen.

Van deze opgaaf, t' zaam gesteld
Uit vier onderscheiden talen
Hoog- en Neêrduitsch, Fransch, Latijn,
Zal STRENG *voor zeker 't hoofdwoord zijn,*
Mij dunkt ik kan hier in niet dwalen.

W. K. Idema, van *Opperdoes.*

De vier en dertig onderdeelen
Waarvan deez' logogryph gewaagt,
Doen zeer gemakkelijk ontvouwen
Het moederwoord daarin gevraagd;
Doch 'k heb er iets op aan te merken,
Op hoop dat men 't niet kwalijk neem';
En ook dat men het niet beschouwe,
Als slechts een vruchteloos gereem:—

Daar men toch acht en twintig woorden
Van *onze* taal in 't hoofdwoord leest,
Zoo vraag ik, of het zestal vreemden (*)
Daar bij wel noodig zijn geweest;
En ook zoude ik nog kunnen vragen
Of REN (†) wel juist gebezigd zij?
Daar 'k echter niet te STRENG wil wezen,
Zoo steek ik hier een speldje bij.

Teophilus.

STRENG te zijn op regt en wetten,
Geeft den domsten zelfs ontzag;
Niet te min is hij geen voorbeeld
Dat men veilig volgen mag.

Ook verliest men wel zijne achting,
Door te veel toegevendheid:
'T best is, 't middelpad te houden;
STRENG te zijn met wijs beleid.

J. Hopman.

CHARADES.

1.) KOFFER, opgegeven door mejufv. J. S. G., *geb. S.*: — gevonden door de heeren D. Griekeboer, J. Hopman (in verzen); Feider, Jan Zwartsluys, te *Wormerveer.* — Nog zijn de volgende dichtmatige ontraadselingen ingezonden:

De hoog-geleerde Huig de Groot,
In mij zijn' kerker eens ontvlood:
In Neêrlands troebel-dagen,

Mijn eerste deel noemt u de *kof;*
Mijn tweede, *fer*, in 't fransch, een stof,
Die wel gegloeid en fel geslagen,

Tot vele dingen is bekwaam,
Alzoo is KOFFER dan mijn naam.

Adam Berrie *Maartzn.*, van *Cromhemis.*

Der vrouwen trouw kan dikwijls redden,
Uit groot verdriet.
Als mannen aan geene uitkomst denken,
Kan nog een vrouw hun redding schenken;
Dit is geschied.

De Groot, op Louvestein gevangen,
En streng bewaakt,
Mogt, tot zijn redding, ondervinden,
Wat zich een vrouw durft onderwinden,
Als 't d' echtvriend raakt.

Een KOFFER, meer niet, was het werktuig,
Waar mede hij,
Door zijne vrouw in vrijheid raakte,
O ja; hoe streng men hem bewaakte,
Hij kwam toch vrij.

Daar men hem menigmalen KOFFERS
Met boeken zond,
Zond hij die KOFFERS dan ook weder,
In zoo een lag hij zich ter neder,
O schrandre vond!

Een vond, door zijn van Reigersbergen
Dus uitgedacht,
En hij, die phenix der geleerden,
Wiens vrij-zijn velen niet begeerden
Ontkwam zijn wacht.

W. K. Idema, van *Opperdoes.*

(*) *Zie de 12 laatste regels der opgave.*
(†) *Reg. 29 der opgave*, op een REN te loopen.

De kof, bij zeeman wel bekend,
Vliegt snel door 't peerl-element,
En door er 't fransche fer, *een delfstof bij te stellen;*
Zal men, schier even snel, het doelwoord KOFFER *spellen.*

K. Oomheyn, te *Crommenie.*

De vrouw van Reigersbergh sprak tot den kastelein,
Van 't welbekende fort, het slot te Loevestein:
„ *Wat reden hebt gij toch om over mij te klagen,*
„ *Dat ik mijn' egaê in een* KOFFER *weg liet dragen?*
„ *Dank mij veel, dan dat gij mij beticht:*
„ *Gij hadt de* huig, *en die heb ik gelegt.*"

Naar een oud manuscript.

Teophilus.

2.) HARINGKARSPEL: voorgesteld door den heer, J. A. B.: — gevonden door de heeren, J. C. Honigh, in de *Wieringerwaard;* E. C. Klingenspoor, C. F. Julius, Jan Zwartsluys, te *Wormerveer;* Felder, J. Brans *Wz.*, J. S. Meulenhoff, (in een tweeregelig versje), D. Grikeboer. — Hier bij kunnen wij nog het volgende voegen:

Nauwelijks had ik deez' charade,
Half gelezen, of ik zag,
Dat het geen daarin bedoeld wordt
In 't woord HARINGKARSPEL lag.

'T zelfde woord werd, voor drie jaren,
Als charade ons voorgesteld,
Zoo als men in 't zesde deeltje,
Derde stukje, vindt gemeld (*).

K. Oomheyn, te *Crommenie.*

'T charadewoord, zeer goede vrienden,
Zult gij in HARINGKARSPEL *vinden.*

J. A. W.

Niet zelden zegt men vrolijk *ha!*
De *haring* is een visch,
Die, mits hij wel gezouten zij,
Gansch niet onsmaaklijk is,
De *ringen* strekken ten sieraad
Der vrouwe en ook den man,
Een zeker rijtuig is de *kar*,
Die vrij wat laden kan.

Het *spel*, onschuldig in zich zelf,
Baart echter bang verdriet,
Wanneer men het te zeer misbruikt,
Gelijk al veel geschiedt,
Bindt *haring*, *kar* en *spel* nu t' zaam,
Zoo komt u 't raadselwoord,
Want, en dit blijkt reeds aan het oog,
'T brengt HARINGKARSPEL voort.

W. R. Idema, van *Opperdoes.*

Het eerste deel is, *ha!*
Althans naar ik vertrouw.
Het tweede deel is *ring*,
Een tooi voor man en vrouw,
En *ha* met ring te zaam,
Noemt u een' kleinen visch,
Die in ons vaderland
Zeer hoog in achting is.

Het derde deel is *kar*,
Waarmeê men vrachten rijdt,
Het vierde deel is *spel*,
Niet slechts in teêge tijd,
Gemisbruikt niet te min,
De rust der ziel verstoort.
En HARINKARSPEL is
Het hier bedoelde woord.

J. Hopman.

(*) *Zie hier voor, bladz.* 203, *in de noot.*

Haring is, verdient geprezen:
Hij toch schenkt ons groot gewin,
Doet zoo menig' handlaar leven;
Voedt zoo menig huisgezin.
Met zijn vangst bloeit als weleer,
Vlaardinge en Enkhuizen weêr.

Ook de *ring* is groot van waarde,
Bovenal als pand van trouw,
Of als fieraad aan den vinger
Van een schoone maagd of vrouw.
En aan glas- of bed-gordijn
Dient de *ring* almêe te zijn.

Met een *kar* wordt verr' gereden,
Dikwijls grooten winst gedaan;
'K vindt het echter niet bewezen,
Dat men daarmêe verr' kan *gaan*;
Echter, niet aan 't woord gehecht;
Dan is het toch goed gezegd.

'T *spel*, schoon menigmaal onschuldig,
Kweekt ook rampen zonder tal;
'T lokt bedriegelijk zijn slaven,
Loos! als muisjes in den val.
Die zich 't *spel* eens overgaf,
Groef zoo vaak zijn eigen graf.

Nu, deze onderscheiden deelen,
Lezer! toonen u reeds aan,
Welk der Nederlandsche dorpen
Hier in antwoord kan bestaan;
Want die deelen geven 't zaam,
HARINKARSPEL voor den naam.

Teophilus.

3) DIEMEN, opgegeven door den heer C. F. Julius: — ontraadseld door de heeren K. Oomheyn, te *Crommenie* (in een tweeregelig versje); J Brans *Wz.*, Feider, D. Grikeboer. — Voorts is hier op nog 't volgende ingezonden:

Wanneer de morgenstond,
Met schatten in den mond,
De duisternis doet wijken;
De zon aan 's hemels trans,
Met een' vernieuwde glans,
Alreê begint te prijken,
Dan kan een wandeling,
In eenen vriendenkring,
Vooral in deze dagen,
Langs Amstels zuivren stroom,
Of naar den Overtoom,
Of DIEMEN, mij behagen;
Al 't all' dan, om mij zingt,
En, mij als 't ware dringt
Om ook mijn Schepper te eeren;
O! dan zou 'k van natuur
Geen aangenamer uur,
Dan zulk een uur begeeren

W. R. Idema, van *Opperdoes*.

Die en *men* zijn voornaam woorden.
Voegt gij *die* en de *m* te zaam,
En van achtren af gelezen,
Dus is *meid* de vrouwenaam.
'T vraagwoord DIEMEN wordt gevonden
Wordt slechts *die* met *men* verbonden.

J. Hopman.

(*De overigen in ons eerstvolgend stuk.*)

NIEUWE OPGAVEN.

LOGOGRYPH.

In hoofd, hart, buik *en* staart, *vindt gij mijn gantsche lijf,*
Ik strek het manvolk vaak tot vrolijk tijdverdrijf:
Doch in een' andren zin *kan 'k zelden blijdschap geven,*
Daar duizenden door mij dan zijn beroofd van 't leven.
Gij vindt, in dezen zin, *mij aan een instrument,*
Waarvan zoo menigeen het regt gebruik niet kent,
En waarvoor ieder mensch, niet zonder reên, moet vrezen;
Doch dat, mits wèl bestuurd, van 't grootste nut kan wezen.
Ontneemt gij mij den staart, *zoo vindt gij me aan een dier,*
Zoo schoon als groot van nut, maar moedig ook en fier;
Of in een' andren zin *ben 'k een' van die matronen,*
Die men in onzen tijd geen achting meer wil toonen. —
Ontneemt gij mij den buik, *zoo noem 'k u een gebouw,*
Dat vreugdé en voordeel baart, maar vaak ook schade en rouw
Mijn staart *en* hart *en* hoofd *zijn daarmede ook verbonden,*
En worden menigwerf met dat gebouw verslonden —
Neemt hier mijn' staart *weer af en stelt in plaats mijn'* buik,
Dan vindt gij 't aan uw hoofd, of wel aan uw paruik.
Mijn hoofd *en* hart *alleen noemt u, schoon afgebroken,*
Een' man, van wien men in den bijbel vindt gesproken.
Neemt nu nog, ten besluit, mijn' buik *en* hart *en* staart,
Zoo vindt ge iets, dat aan elk gewis genoegen baart:
Men ziet (en 't is ook pligt) de meesten daar naar streven;
Dan, 't wordt zoo menigmaal gansch onverdiend gegeven,
Het zij wellevendheid of zelf belang 't verkwist,
Waardoor het dan ook juist zoo vaak zijn' waarde mist.
'K zeg, lezers, verder niets: ei wilt u nu verkloeken,
Om met oplettendheid het moederwoord te zoeken.

LOGOGRYPH-CHARADE.

Het geheel uit drie lettergrepen bestaande, geeft de benaming van een afschuwelijk mensch te kennen. Het eerste deel is de naam van iemand die tot zekere natie behoort; omgekeerd is het eene spijs, en dit onthoofd noemt het iemand die aan ons verwant is; het zelfde deel, regts gelezen en onthoofd, beteekend een deel van ons ligchaam. — Het tweede deel is een lidwoordje. De eerste letter van dit tweede deel bij het eerste deel gevoegd, noemt een verschrikkelijke daad, en dit nu omgekeerd, geeft het al dikwijls ijdele vreugd of droefheid; onthoofd men hetzelve, zoo wijst dit eene plaats aan. Het derde deel beteekend eene niet aangename eigenschap, en is ook, in eene anderen zin, plaats aan-

wijzend; het zelve deel onthoofd is een water, of wel de verzamelplaats van sommige gewassen; tweemaal onthoofd is het een rijtuig, en dit omgekeerd, kent men op het schip; de twee laatste letters van het eerste deel bij het tweede gevoegd, is iets dat tot welzijn van allen door elk behoorde in het werk gesteld te worden; de twee eerste deelen met de eerste letter van het laatste, geeft een afgrijsselijke werkzaamheid te kennen; de eerste letter van het derde deel, gevoegd bij het tweede, is den naam van een zekeren boom, het laatste deel tweemaal omstaard, is een verkorte vrouwenaam.

CHARADES.

1.) In vieren wordt het woord gesplitst,
Een vrouwenaam is 't eerste deel,
Het tweede is een rivier, en veel
Wordt met het derde deel gemeten,
Doch links gespeld en anders niet.
Voorts doet mijn vierde deel u lezen,
Een groote stad, en die voor dezen
Beroemd was in een vreemd gebied,
Van dien de deugd in 't hart voelt gloeijen;
Wenscht dat het vaderland moog bloeijen,
Tot d' ouden luister wordt gebragt,
Van dien wordt het geheel veracht.

2.) Ik besta uit twee deelen, mijn eerste deel vindt men aan schepen; mijn tweede deel regts of links gelezen is de gebiedende wijze van twee onderscheidene werkwoorden. Voorts is mijn geheel een, werktuig hetwelk tot waarschouwing dient.

RAADSEL.

Van mijn geboorte af aan heb ik zeer veel geleden,
Want om te zijn wordt ik gesneden,
Waarna men mij, geprangd, in eenen kerker sluit,
Doch 'k geef van pijn of smart ook niet het minst geluid;
Want ik ben levenloos. Maar dan, mijn waarde vrinden,
Ben ik van 't grootste nut, en 'k durf mij onderwinden
Trotsch op mijn deugd te zijn. Dan, ach, een korte poos,
En 't onheil dat mij wacht, helaas! is eindeloos;
Want 'k ben met haar die 'k dien, naauw in uw huis gekomen,
Of, onmeêdoogend mensch, gij steekt mij zonder schromen,
'T staal midden in het hart, tot gij mij zelf doorboort.
'K wordt nu op nieuw gebruikt, en soms weêr zoo vermoord,
Dat ik onbruikbaar ben: dan wordt ik weggesmeten.
Ziedaar mijn levensloop. Hoe word ik nu geheten?

TOEGIFT, N°. 4.

OPLOSSING *van het* voorstel, *gedaan in ons* 10de D. 3de Stuk.

Stel 't grootste deel $= x$

Zoo is 't kleinste $= 80 - x$ en derzelver verschil $= 2x - 80$

Mul. 75

$$80x - x^2 = 150x - 6000$$

$$x^2 + 70x = 6000$$

$$\overline{35}|^2 = 1225$$

Add.

$$x^2 + 70x + \overline{35}|^2 = 7225$$

$\surd$

$$x + 35 = 85$$

$x = 50$, het grootste deel.

dus $80 - x = 30$, het kleinste deel.

J. Brans, *Wz.*

Dezelfde werkwijze is die van den heere C. F. Julius.

Een ongenoemd Correspondent stelt het kleinste getal $= x$
zoo is 't grootste $= 80 - x$.

en hier komt het volgende werk:

$$\begin{array}{ll} x & 80 - x \\ 80 - x & x \\ \text{Mult.} & \text{Subt.} \\ & 80 - 2x \\ & 75 \end{array}$$

$$80x - x^2 = 6000 - 150x$$

$$-6000 = x^2 - 230x$$

$$13225 = \overline{115}|^2$$

$$7225 = x^2 - 230x + \overline{115}|^2$$

$\surd$

$\pm 85 = x - 115$, Dewijl nu 115 meer dan 80 is, dus ook meer dan x moet zijn, kan $x - 115$ geen positif getal uitleveren, daarom moet genomen worden $-85 = x - 115$

en dus is $115 - 85 = 30 = x$ 't kleinste getal derhalve 50 het grootste.

De heer opgever C. van Schaick, werkt als volgt:

Stel 't grootste deel $= x$, en 't kleinste $= y$.

Zoo is $x + y = 80$ $\qquad xy = 75x - 75y$

$\times 75$

$$75x + 75y = 6000$$
$$75x - 75y = xy$$
$$150x = xy + 6000$$
$$150x - 6000 = xy$$

$$y = 80 - x$$
$$xy = (80x - x^2 = 150x - 6000)$$
$$6000 = x^2 + 70x$$
$$1225 = \overline{35}|^2$$
$$7225 = x^2 + 70x + 1225$$
$$\sqrt{\quad}$$
$$85 = x + 35$$

$50 = x$, 't grootte getal.

$30 = y$, 't kleine —

De heer R........

Stel 't getal $80 = a$

de 75 maal $= b$

't grootste deel $= x$

zoo is 't kleinste $= a - x$, en derzelver verschil $= 2x - a$

Mult. $\qquad \times b$

$$ax - x^2 = 2bx - ab$$
$$ab = x^2 + 2bx - ax$$
$$\overline{b - \tfrac{1}{2}a}|^2 \qquad \overline{b - \tfrac{1}{2}a}|^2$$

Add.

$$ab + b^2 - ab + \tfrac{1}{4}a^2 = x^2 + 2bx + \overline{b - \tfrac{1}{2}}|^2$$
$$b^2 + \tfrac{1}{4}a^2 = x^2 + 2bx + \overline{b - \tfrac{1}{2}a}|^2$$
$$\sqrt{\quad}$$
$$\sqrt{b^2 + \tfrac{1}{4}a^2} = x + b - \tfrac{1}{2}a$$
$$\sqrt{b^2 + \tfrac{1}{4}a^2} - b + \tfrac{1}{2}a = x$$

waaruit volgt deze

TELKUNSTIGE REGEL.

Addeer de quadraten van het hoeveelmaal, en de helft van 't gegeven getal, trek uit het beloop der vierkante wortel; trek van dezen 't hoeveelmaal, en addeer bij de rest de helft van 't gegeven getal, zoo komt u het grootste der begeerde deelen.

(De proeve hiervan in het eerstvolgend stuk.)

NIEUW VOORSTEL.

Men begeert het getal 40 in twee deelen te deelen, zoodanig dat de quadraten van die deelen, 400 verschillen.

W. DOUWE MANVIA.

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS.

MERKWAARDIGE AANTEEKENINGEN
WEGENS DE
TIRANNIJ,
OF
GRUWELBEDRIJVEN,
DER
FRANSCHEN,
sedert de revolutie in hun eigen land,
op het einde der achttiende eeuw.

(Vijfde vervolg.)

Dewijl de koning nog blijkbaar omringd was van staatsraden welke niet anders zochten dan eigen grootheid, en dus om, als echte *Franschen*, het volk hunnen tirannischen aard te kunnen doen gevoelen, begreep de nationale vergadering 't hare taak te wezen, zich tegen deze raadslieden te verzetten; daartoe werd te gereder besloten, dewijl die tegenkanting zeer waarschijnlijk oorzaak zoude worden, dat men hier en daar weder een bloed-rolletje konde spelen, en dus 't hart genoegen kon geven: zoo zijn toch de menschen, en de *fransche menschen* met nadruk; in de voldoening hunner begeerten stellen zij hunne aardsche zaligheid; gelukkig zoo die begeerten eene strekking naar deugd, zachtheid, algemeene broederliefde, en dergelijke beminnelijke banden der maatschappij hebben; dan, dat kan in de *fransche menschen* niet wel plaats vinden. Er werden dan bij den koning alle mogelijke vertoogen gedaan ter verwijdering van zijnen raad, en de goede, ja waarlijk *al te* goede, monarch willigde de begeerte der

nationale vergadering in, en ſtelde andere mannen tot zijne raden aan. Dat dit bij de afgedankte raden kwaad bloed zettede, gelijk men ſpreekt, was zeer natuurlijk, en ook liepen aldra niet weinig berigten in, van hier en daar ontſtane onlusten en aangerigte moordtooneelen. Deden die berigten dezen of genen huiveren; zoo iemand die, offchoon *Franschman* zijnde, echter een afkeer voor het verder bloedvergieten had opgevat, of die mogelijk desaangaande reeds ten volle verzadigd was, want het hart is toch zoo wel eens verzadigd als de maag, zoo iemand werd dan geſcholden voor eene zwakke ziel; eene ſlek, langzaam voortkruipende, en ſchielijk 't hoofd terug trekkende, zoodra ſlechts een ongewone ſchok haar teeder beſtaan ſchijnt te bedreigen. Intusſchen werden zulke wezens maar ſchaars gevonden, onder de *Franſchen* namelijk; de meesten waren tuk op de bewuste ſchokken, en zij vonden ook ſpoedig de voldoening van hunne begeerte. Te *Poisſy*, onder anderen, had men zich laten wijsmaken, dat zekere Thomasſin zich ſchuldig had gemaakt aan 't opkoopen van granen; genoeg om hem, niet door eene wettige regtbank, neen, door het volk zelf, tot het ondergaan van de doodſtraf, door middel van de geliefde worg-koord, te doen verwijzen. Aldra was hij ook in handen van zijne medeburgers, die hem naar zekeren muur ſleepten, alwaar de koord op hem wachtte; dan ziet wat gebeurt! de nationale vergadering, vernomen hebbende dat te *Poisſy* zoo iets aan de hand was, begrijpt oogenblikkelijk dat de misnoegde afgezette raden, gerugſteund door den adel, de berokkenaars daarvan waren; begrijpt tevens weder gelegenheid te hebben om zich te doen gelden, en om haar' lust aan hare vijanden te boeten, onder ſchijn van voor de algemeene rust te waken, en het regt en de wetten te handhaven. Te *Poisſy* zoude waarſchijnlijk weêr bloed geſtort kunnen worden, en die gelegenheid moest niet onaangegrepen voorbij ſnellen. Met der haast werden twaalf wèlbeſpraakte leden benoemd om derwaarts heen te ſnellen, en door eene treffende redevoering der woedende menigte eene tegen-menigte te verſchaffen, op dat er toch weder burgerbloed geſtort mogte worden. De benoemde commisſie vertrekt met

ſpoed, ſnelt naar *St. Germain*, van daar naar *Poiſſy*, en komt tijdig genoeg voor 't oogmerk; want de ongelukkige Thomasſin hing nog niet, maar bevond zich nog onder de folterende klaauwen van zijne moordenaren. Hier op verhief zekere Cadmus, een der afgevaardigden, zijne ſtem, en wist zoodanig de aanſchouwers tot tegenſtand aan te vuren, dat dezen, of wel een groot aantal van dezen, het begeerde tooneeltje daarſtelden. De afgevaardigden plaatſen zich aan hun hoofd, en het moordgevecht was oogenblikkelijk daar; de nationalen (zoo als zij zich noemden) triomfeerden, welke lauweren zij echter nog zoo ſpoedig niet geplukt zouden hebben, zoo niet de vreemdelingen, huurknechten van den misnoegden adel, en van de even misnoegde afgezette raden, de vlugt genomen hadden. Nu kwam men tot eene onderhandeling; doch Thomasſin, zich niet veel heils daaruit voorſpellende, wetende dat het toch wederzijds *Franſchen* waren, nam de vlugt, en wierp zich in de gevangenis; hij werd verder naar *Verſailles* gevoerd, en door de regtbank vrijgeſproken; want hij was niet ſchuldig aan 't geen waarmede men hem beſchuldigd had; ook was hij de aanleidende oorzaak van een bloed-tooneeltje geweest, en dat was toch eén wezenlijke verdienſte in den man.

Naauwelijks was dit volksſpel afgelopen, of men meende weêr aanleiding tot een volgend gevonden te hebben, namelijk in de aanſtelling van een *permanent*, dat is, *altijd vergaderend*, committé te *Parijs*, het welk dag en nacht bijëen was; zulks, zeide men, deed onwederſprekelijk beſluiten, dat de ſtaat met groote gevaren bedreigd werd. Dit beſef van den algemeenen nood wettigde in de oogen der hunkerenden naar oproer en geweld, het doen van onderſcheidene voorſtellen; men vorderde voornamelijk, de aanſtelling van een plaatſelijk gerigtshof, het welk de ſchuldigen, zelfs op de eerſte aanklagt, in hechtenis zou nemen, hunne zaak onderzoeken, en, ſchuldig bevonden, hen, zonder verwijl, te regt ſtellen, of ook, in enkele noodzakelijke gevallen, de ſchuldigen, op een gegrond vermoeden, de vereischte ſtraf, zonder regterlijk onderzoek, zou doen wedervaren. De goede lezer ziet zekerlijk

de eigenlijke ſtrekking van deze vordering in; hij beſeft ongetwijfeld dat men, door middel van zulk een geregtshof, 't welk zulk eene volmagt had, omtrent zijnen evenmensch den moordlust voldoening konde geven wanneer dezelve zich ook deed hooren; men behoefde ſlechts een in ſchijn gegrond vermoeden tegen dezen of genen in te boezemen, om hem door beulshanden te zien ombrengen; dit was dus weder echt *fransch.* Anderen vorderden weder iets anders, ongetwijfeld even wreed; echter had de nationale vergadering nu eens geen zin in een van die vorderingen, en decreteerde, „ dat alle de zoodanigen, die door hunne misdaden den alge„ meenen rampſpoed zullen hebben veroorzaakt, of nog mog„ ten veroorzaken, zullen aangeklaagd, overtuigd en geſtraft „ worden; doch dat zulks alleen zal geſchieden door de wet, „ als die hen allen uitdrukkelijk moet beſchermen, tot dat „ zij hun lot zal hebben beſlist. Dat de vervolging der mis„ daad van gekwetſte majeſteit alleen behoort tot de verrig„ tingen harer vertegenwoordigers, en dat de vergadering in „ de *acte van conſtitutie*, waaraan zij onverwijld arbeidt, de „ regtbank zal daarſtellen, voor welke gebragt zullen worden, „ alle die genen, tegen welke eenige aanklagt wegens ſoort„ gelijke misdrijven zal geſchieden, om als dan volgens de „ wet, en een bepaald voorſchrift, gevonnisd te kunnen wor„ den." — Men moet bekennen dat in dit beſluit veel billijkheids is te vinden; maar daarom mishaagde het te meer aan de menigte, welke zeer duidelijk begreep dat door hetzelve de deur tot bloedſtorting om vermaak voor haar geſloten werd; om derhalve dat decreet te ontkrachten, wierp men de tegenwerping, uit zucht tot tirannij, dat het nog plaatshebbend gebrek aan eene goede ſtaatsregeling, het verondersteld verraad maar al te veel gelegenheid gaf tot onverhinderde werking, zoo lang niet een bepaald geregtshof, uit vrienden van vrijheid (gezegd *franſche vrijheid*, dat is *losbandigheid*) daar tegen waakte, ja, dat de verrader, door eene ſpoedige vlugt, zich ligtelijk aan eene ſtrafoefening konde onttrekken, welke, zoo ooit, thans bijzonderlijk voor de goede zaak noodzakelijk was. Ziet gij lezers? ſtrafoefening moest er wezen; bloed moest

moest er gestort kunnen worden. Om deze drangreden te meerder klem te geven, was het geval den bloeddorstigen bijzonder gunstig; zekere de Bezenval, namelijk, aan 't hoofd van 's konings krijgsbende geplaatst, en die zich daardoor gehaat gemaakt had, dat hij alle zamenkomsten van burgers, alwaar men over staats-zaken zoude handelen, door tusschenkomst zijner troepen had getracht te verhinderen, deze Bezenval had zich onverwachts verwijderd; men vergenoegde zich zelfs niet met die verwijdering aan te voeren, ten bewijze van de gegrondheid der gemaakte tegenwerping tegen het decreet van de nationale vergadering, geenszins, nu men dat voorval kundig was geworden konde het tot meerdere voldoening verstrekken, het konde namelijk zeer goed dienen tot het weder aanrigten van een bloedtooneeltje: om te gereeder daartoe te kunnen komen, riep men den satan weder in, en diens raad was, te verspreiden dat zelfs de vertegenwoordigers der natie de Bezenval een' vrijgeleid-brief hadden gegeven, om, wanneer het hem geviel, ongehinderd naar *Zwitserland* te mogen wijken.

Deze vond was uitmuntend goed, en de logen werd aldra zoo veel mogelijk verspreid: „Nu bleek het zonneklaar," dus schreeuwde men openlijk, „dat men tot dezen prijs de gunst
„der dwingelandij wilde koopen. Welhaast zouden de za-
„mengezworenen in zegepraal aan 't hof verschijnen, aldaar
„onbeschaamd den haat der natie tarten, en eindelijk zich
„jammerlijk wreeken aan alle de voorstanders der vrijheid." — Wij lezen desaangaande verder het volgende: „Inboezemin-
„gen van dezen aard werden te *Parijs* zeer gretig aangeno-
„men. Men oordeelde de zaak der natie in gevaar. Bin-
„nen drie uren tijds werd door de geheele stad de alarmklok
„geluid, de trom geslagen, en het sein gegeven eener ge-
„vreesde overrompeling. De menigte was zeer sterk. De
„geregtsplaats (*grève*) weêrgalmde van een woest geschreeuw,
„waarbij men den dood aan alle verraders, straf aan de Be-
„zenval bedreigde. De laatste afkondiging der nationale
„vergadering, overal aangeplakt zijnde, werd afgescheurd, en
„hare plaats met eene tegenstrijdige verklaring vervuld. Den
„beruchte generaal in handen te hebben, en te doen straffen,

„ was de onwederstaanbare eisch.” Dit was, gelijk men spreekt, op nieuw een kolfje naar de hand der bloeddorstigen; dan, voor dit maal had men buiten den waard gerekend; men zag list tegen list gesteld, en zich daardoor ontwapend. De vertegenwoordigers der stedelijke gemeente namelijk, hadden geen' zin in het uitbarsten van den storm waar mede gedreigd werd, denkelijk uit vreeze dat dezelve ook op hun eigen kop zoude uitbarsten, daarom besloten zij de hangende donderwolk stuk te schieten, en dus te doen verdwijnen. Deze schrandere mannen maakten dan bekend dat men, „ verre van den gene-„ raal de Bezenval vrij te laten vertrekken, zich in tegen-„ deel van zijn' persoon zou verzekeren; dat men, zoo hij „ niet reeds in handen ware, alle pogingen zou aanwenden om „ hem te ontdekken; dat men, hem vindende, onder hem een ze-„ ker geleide bewaren, en aan de wet zoude overleveren”. Dit ontwapende, en de nationale vergadering, ook wel ziende dat zij in den gevreesden storm niet weinig zoude lijden, bragt ook het hare bij om den list van de vertegenwoordigers der stedelijke gemeente wèl te doen gelukken, daarom hield zij zich zeer stil wegens het afscheuren van hare aangeplakte bekendmaking. Dat er intusschen aan 't vermoeden van 't volk, namelijk aan de goede verstandhouding van deszelfs zoogenaamde vrienden met de Bezenval, wel iets aan was, is uit de desaangaande in 't licht verschenen berigten duidelijk op te maken: immers daarin leest men dat de nationale vergadering reeds heimelijk bevel had gegeven tot de gevangenneming van den generaal; wel nu, dan heeft zij immers ook geweten waar hij zich bevond? maar dat gevangennemen was thans hoogst noodzakelijk geworden om het volk tot bedaren te brengen, en dus den dreigenden storm verder af te keeren; het gevangennemen streed toch regtstreeks met het verleenen van een' vrijgelei-brief naar *Zwitserland*.

(*Wordt vervolgd.*)

NAAMLIJST der GEPROCLAMEERDEN te *Amsterdam*

Eerste gebod, 1 Januarij, 1815.

Johann Christiaan Ludewich Kunst *en* Aagje Klyn.
Johann Fredrich Wilhelm Philips *en* Alida voor den Brugge.
Abraham van Sadoc a Cohen-Belinfante *en* Christina Manille Francisca Caspers.
Laurens Daal *en* Tettje Reus.
Anthonie Rugenberg *en* Gijsberta Alberfen.
Gerardus Arnoldus van Buuren *en* Anna Elisabeth Roghair.
Matthias Zumbusch *en* Geertruyda Elisabeth Heyinck.
Joseph Thomas Stadtman *en* Elisabeth den Jeu.
Jan Kuypers *en* Alida Christina Springers.
Willem Esser *en* Anna Maria Casteleyns.
Drereas de Vries *en* Anna van den Klugt.

Eerste Gebod, 8 Januarij.

Nathan Aron Meyersen *en* Heintje Abraham Sonneligt.
Dirk de Groot *en* Johanna Geertruy Mulle.
Johann Kasparus Happe *en* Hendrika Harmsen.
Jan Evertsen Schumacher *en* Hilletje van Tol.
Dirk Fokke *en* Jannet van Ingen.
Levie Isaak Fortuyn *en* Saartje Wolf Engelman.
Jacobus de Graaf *en* Magdalena Bos.
Hendrik Stigge *en* Coosje Schouten.
Jan Jacob Cramer *en* Catharina Roelofsz.
Johannes Baptista van Heeke *en* Anthonia Henrica Vught.
Johannes Rubanus Jacobus Frieling *en* Diena Engelina Brinkman.
Abraham Dijk van Egmond *en* Marta Elisabeth Maria van Meurs.
Johannes Hermanus van Gelderen *en* Lena Sijbrands.
Johan Matthias Schut *en* Antje Berkhout.
Dirk Stallen *en* Saartje Willems.
Jacob Dering *en* Anna Maria Carsten.
Staat van Meklenburg *en* Catharina Margretha Nieuwenhuys.
Pieter Nicolaas van de Wall *en* Annetje Verkerk.
Jacobus van Rosfum *en* Anna Elisabeth Kortman.
Christiaan Scholten *en* Catharina Lettemeyer.
Gerardus Arnoldus van Buuren *en* Anna Elisabeth Roghair.
Pieter Cornelis Clausen *en* Anna Jacoba van Blommestijn.
Jan Hebbelaar *en* Catharina Berendina Hooyman.
Jacob Isaac Ackersen *en* Leentje Loos.
Johannes Palm *en* Eleonora Bakker.
Marcus Benjamin Zwaaf *en* Mietje David Levij.
Hayke Bruuns *en* Trijntje Oulrich.
David Michiel Vollenhoven *en* Carolina Johanna Hendrietta de Koek.
Willem Roos *en* Hillegonda van der Vliet.
Henricus Johannes Peskens *en* Hermina Halderiet.

Eerste Gebod, 15 Januarij.

Joannes Hartman *en* Johanna Wisfink.
Jan de Hoog *en* Hanna Catharina Harshaag.
Paul Julien *en* Jannetje van Rietveld.
Jan Fredrik Hoopman *en* Catharina Maria Kreuger.
Pieter van Drune *en* Elisabeth Lever.
Casper Cloosterman *en* Geertruy van den Heuvel.
Roelof Oosterman *en* Cornelia Fabius.
Jan Evert Minke *en* Aaltje van Tiel.
Johan Adriaan Keller *en* Hendrina Beghem.

Gerardus Broer *en* Aaltje van der Tol.
Jelles Rolf *en* Joanna Geertruy van Bergen.
Jacob Lodewijk Hendrik Momma *en* jonkvr. Johanna Jacoba Pauw.
Hendricus van der Linde *en* Geertruy Landalt.
Joannes Michael Klump *en* Sophia Therefia Jacoba Joanna Muncke.
Jacob Kuyper *en* Catharina Elisabeth Schoneveld.
Hendrik Kersten *en* Maria de Maret.
Hermanus Kesfels *en* Alida Cornelia Snethlage.
Casper Cramer *en* Geertruy Elisabeth Eeftink.

Eerste Gebod, 22 Januarij.

Lambertus Lucas *en* Catharina Margaretha Emick.
Klaas Jans *en* Jacoba Catharina de Veer
Wilhelmus Josephus Ploeg *en* Agnes Fikkerman.
Barend van Groningen *en* Elisabeth de la Fontaine.
Cornelis van Binnendijk *en* Adriana Meijer.
Jan Hendrik Smit *en* Helena Eva Geerlingh.
Abraham van Isaac Barzilay *en* Samelia van Jacob Israel.
Frans Coenraad Schwepter *en* Femmetje Sweekhors.
Wouter van Aste *en* Carolina Claasen.
Hendrik Barnekate *en* Elisabeth Schwalm.
Evert des Bauvrée *en* Anna Groffmit.
Joannes Franciscus van Houten *en* Maria Rebecca van den Bergh.
Gerrit Bensdorp *en* Anna Christina Meuskens.
Pieter van den Bijl *en* Neeltje Hageman.
Hendricus Gramsen *en* Hermina Kaal.
Willem Landsaat *en* Maria Elisabeth Nieuwenhuys.
Johannes Pietersz. Water *en* Jannetje Kikkert.
Johannes Albertus Valkenet *en* Alida de Vink.
Johannes Petrus Schallée *en* Judikje Coenders.
Georg Hendk. Schléeter *en* Johanna Hendrina Pietersse.
Johannes Martinus Roda *en* Elsje Fruitier.
Joannes Meeuwes *en* Anna Maria Valk
Johann Henrich Kramer *en* Leeke Temme.
Georg Ernst Weihe *en* Anna Wilhelmina Josine Meuleman.
Willem Westendorp *en* Hendrina van Welpen.
Johann Friedrich Schwarze *en* Johanna Amelia Magdalena Rumpf.
Pieter Lodowicus le Suur *en* Catharina Maria van Rosfum.
Johannes Rietburg *en* Anna Maria Bosman.
Johannes Harman Vocke *en* Maria de Griese.
Charles Clement Auguste Joseph Morel *en* Catharina van Beems.
Nicolaas Marsbag *en* Clara Post.
Dirk Reinhardt *en* Susanna de Kruyff
Coenraad Hendrik Brouwer *en* Seytje van der Wilde
Engel de Roos *en* Johanna Hans.
Henricus Zwartjes *en* Johanna Maria van den Bergh.
Mozes Raphael Franken *en* Caatje Benjamin.
Lambertus Lucas *en* Catharina Margaretha Emek.
Willem de Joode *en* Antje Wip.
Jeppe Folkers *en* Johanna Elisabeth Slaghekke.
Jacob van Rees *en* Duifje Hartog Nova.
Roelof Dreesman Staamer *en* Hendrina Wilhelmina Brouwer.
Johann Gerhard Kruger *en* Anna Christina Korchner.
Franciscus Johannes van der Leest *en* Anna Maria Bramsteede.
Ruth Spijker *en* Neeltje de Graaf.

NAAMLIJST DER OVERLEDENEN, te *Amsterdam*, waar onder die der *Portugeesche* en *Hoogduitsche Joodsche Natie*, met de datum van 't overlijden, begraafplaatsen en ouderdom

Zondag 1 Mei.

Susanna Marike Koster, *a. kh.* 48
Dirk Stas, zoon van J. van Dunge, *w. kh.* ½
Bartholomeus Horsie, zoon van J. H. Horsie, *l. kh.* 1 en 2 m.
Johannes Smit, zoon van J. Smit, *w. kh.* 3
Hans Sierks, *n. kh.* 34
Jannetje Telkens, *no. k.* 90 en 5 m.
Johannes Koopman, zoon van H. Koopman. w. 9
Dina Sonneveld, huisvr. van W. van Meegen, *w. k.* 37
Johan Christiaan Pray, *l. kh.* 60
Willem Fredrik den Ouden, zoon van J. H. den Ouden, *l. kh.* m. 1
Aron Jonas Bont, zoon van J. P. Bont, *Zeeburg.* 4
Magdalena Damans, wed. van L. Mulder, *l. kh.* 67
Theodorus Franciscus Bensdorpf, *a. kh.* d. 2
Cornelia Engelina Puppelman, huisvr. van G. Kolder, *eng. k.* 48½
Annatje Lammert de Doowe, dogter van L. A. de Doowe, *Zeeburg.* 3½
Benjamin Driese, zoon van P. Driese, *a. kh.* d. 22
Hendrik Brouw, *n. kh.* 59
Jan David Heerman, wed. van H. Grevink, *w. k* 59
Jacoba Kok, wed. van C. van Egmont, *k. kh.* 61
Bernardina Sophia Lammers, *n. kh.* w. 7
Susanne Cazabou, dogter van J. Cazabou, *wa. k.* 73½

Maandag 2 Mei.

Antje Volkers, huisv. van J. C. Zintler, *a. kh.* 37
Gompers Eliazer Stokvis, zoon van E. G. Stokvis, *Zeeburg.* 5½
Poulus van Feilingen, zoon van K. van Feilingen, *a. kh.* 2
Johannes Vestering, *k. kh.* 60

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van C. L. Erwig, *a kh.*
Margretha Hendrica Rietmeijer, dogter van Rietmeijer, *l. kh.* m. 11
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Ligtenberg, *a. kh.*
Barend Hollanders, zoon van G. Hollanders, *k. kh.* w. 6
Willem Hermanus de Rooy, zoon van J. de Rooy, *o. z. c.* 16
Antje Jacobs, wed. van C. de Vries, *n. kh.* 70
Anna Elisabeth Pot, wed. van B. Ridder, *w. kh.* 77 en 11 m.

Dingsdag 3 Mei.

Hans Thomassen, wedn. van M. M. Molder, *gh. kh.* 72
Barend Elkan Reinitz, zoon van E. Simons, *Zeeburg.* 72
Moses Hartog Coster, *Muiderberg.* 73
Elisabeth Holshouwer, *a. kh.* 70
Josua Wijland Johsz., *no. k.* ca. 79
Clara Maria Eleonora Evers, huisvr. van V. Balma, *k. kh.* 43
Hendrieka Fredrika Oewerling, *n kh.* w. 7
Petronella Heydings, dogter van H. Heydings, *w. k.* 75½
Dirk Anthony Moorman, zoon van D. A. Moorman, *w. kh.* ½
Maria Christina Korber, dogter van J. C Korber, *a kh.* 3½
Elfelina van Gelder, laatst wed. A. Eymer, te *Haarlem* in de *Grote Kerk* begr. ca. 63
Hendrikus Franciscus Sparding, zoon van H. J. Sparding, *l. kh.* d. 14

Woensdag 4 Mei.

Maria Sophia Bruyne, dogter van wijlen M. Bruyne, *l. n. k.* 47
Janke Smit, dogter van M. P. Smit, *k. kh.* w. 8

Jan Nicolaas Luning, wedn. van van M. C. Engelin, *n. z. c.* 71
Adriana Roelofs, dogter van A. Bos, *a kh.* w. 10
Carolus Lemckert, *k. kh.* 37
Lodewijk Leonard Duykers, zoon van J. T. Duykers, *k. kh.* 1½
Eva Bergman, huisvr van J. F. Wijnand, *gh. kh.* 64
Gerardus Weytkamp, zoon van G. Weytkamp, *k. kh.* 5
Albertina Johanna Stulen, huisvr. van J. Chemet, *n. k.* 34
Anna Maria Elisabeth Withaus, wed. C. H. Weber, *k. kh.* 78
Adriaan Schouten, wedn. van J. van der Burg, *eil. k.* 78

Donderdag 5 Mei.

Fredrik Schuck, *l. kh.* 34
Elisabeth Sumbogaart, *l. kh.* 34
Hendrika de Vries, dogter van J. de Vries, *k kh.* ½
Hendrik Muller, *w. kh.* 48
Catharina Rectra, dogter van H. Rectra, *k. kh.* d. 2
Christiaan Jacobus de Bruyn, *w. kh.* d. 17
Abraham Emanuel Bronkhorst, zoon van E. D. Bronkhorst, *Zeeburg.* 2
Het dood ter wereld gekomen Kind van Helena van Tongeren, *k. kh.*
Adam Root, zoon van A. Rooth, *k. kh* ½
Jannetje Visser, dogter van P. Visser, *w. kh.* 2

Vrydag 6 Mei.

Nicolaas George Schreuder, zoon van de wed G. Schreuder, *l. kh* 19
Rachel de Solla, dogter van M. de Solla, *Ouderkerk.* m. 2
Wilhelmina van Engelenburg, dogter van wijlen G. van Engelenburg, *l. kh.* 43
Johannes Teepken, *l. kh.* 36
Marcus Kuyper, *n. k.* 70½
Bernardus Hendrikus Thesing, zoon van L. Thesing, *l. kh.* 34

Jaar.
Annaatje Daniels, wed. van S. L. van Gelder, *Muiderberg.* 96
Jacobus Wentzel, zoon van H. Wentzel, *a. kh.* 5
Gerardus Johannes Swartjes, zoon van Hendrikus Johannes Swartjes, *a. kh.* 2½
Johanna Siepekot, dogter van wijlen D. Siepekot, *l. kh.* 2 en 10 m.
Maria Elisabeth Gartman, dogter van H. Gartman, 53
Jan Carel Wagner, *l. kh.* 48½

Saturdag 7 Mei.

Hendrik Janzen, zoon van B. Janzen, *w k.* 53
Johan Harman Eikeler, *gh. kh.* 33
Het dood ter wereld gekomen Kind van de Huisvr. van H. Knop, *l. kh.*
Hartog Joseph Goosdorp, *Zeeburg.* 75
Ester Jacob de Jong, dogter van J. B. de Jong, *Zeeburg.* w. 9
Anna Maria Schenk, huisvr. van Coenraad Kostman, *k kh.* 50
Maria Lijdensdorp, wed. C. van Doornink, *gh. kh.* 53
Sara Blom, huisvr. van M. Pronk, *k. kh.* ca. 64
Maarte Stoeltje, wedn. van M. Ponneke, *w kh.* 43
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van W. Ottenhoff, *l. kh.*
Jan Fredriks Springer, *a. kh.* 58

Zondag 8 Mei.

Theodorus Jacobus Koentjes, zoon van C. Koentjes, *l. kh.* m. 10
Johanna Maria Balk, dogter van F. Balk, *k. kh.* w. 7
Anna van der Heyden, huisvr. van H. Franken, *l. kh.* 67
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van B. Alerrina, *Ouderkerk aan den Amstel.*
Jan Koning, *a. kh.* 45½

Jaar.

Anthonie Ingenhorst, *a. kh.* 64
Jean Guillaume Ouclijn, zoon van N. Oucl ijn, *w. kh.* w. 3
Neeltje Gottman, dogter van de wed. J. Gottman, *gh. kh.* 26
Grietje Veerman, wed. van G. W. Wedding, *l kh.* 85
Margaretha van Onfelder, huisvr. van J. Huysman, *w. kh.* 74
Hendrik Carpentier, zoon van C. Carpentier, *k kh.* 1½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. H. Trippeler, *k. kh.*
Johanna Catharina Hamer, wed. van H. van de Riefe, *eil. k.* 77
Cornelis Eygenhuys, wedn. van T. Tromp, *k. kh.* 67
Eberhard Gebhard, wedn. van B. Doelen, *l. kh.* 77
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. Grevink, *l. kh.*
Christine Frederique Jacqueline Klijnhoff van Enfpijk, dogter van J. C. Klynhoff van Enfpijk, Med. Doctor, *wa. k.* 19

Maandag 9 Mei.

Hendrikus Bernardus Daudt, zoon van J. H. Daudt, *a. kh.* 1
Dirk van Dijl, *w. k.* 71½
Etje Bongers, huisvr. van A. Otterloo, *w. kh.* 56
Dominicus Claefen, *w. kh.* 58
Petronella Kunst, wed. van K. Bekouw, *l. kh.* 54
Geertruyda Cruys, dogter van C. C. Kruys, *k. kh.* 1
Hendrik Overrijk, *a. kh.* 51
Matthijs Raufers, wedn. van A. Kefen, *k. kh.* 60
Willem van Beek, *l. kh.* 39
Marretje Kwaaken, huisvr. van P. van Reenen, *a kh.* 35
Maria Elifabeth Teefers, huisvr. A. Mallée, *w. kh.* 50

Jaar.

Hendrik Banraat, zoon van H. Banraat, *k. kh.* d. 13
Maria van de Rivier, huisvr. van J. Meijer, *w. kh.* 67
Jan Caspers, *a kh.* 49
Catharina van Riel, dogter van A. van Riel, *l kh* 1½
Maria Neveling, wed. van J. J. M. Keyms, *k. kh.* 62
Johan Evert Jurriaan Ouwer, zoon van J. Ouwer, *l. kh* m. 4
Johanna Maria van Wijngaarden, dogter van J. van Wijngaarden, *a kh.* m. 4
Hendrik Dekker, zoon van J. Dekker, *w. kh.* ½
Johanna Riegen, dogter van H. Riegen, *l kh.* m. 10
Maria Geertruida Banraat, huisvr. van J. Salon, *k. kh.* 60
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van G. Hendriks, *k. kh.*

Dingsdag 10 Mei.

Johan Coenraad van der Maal, zoon van P. van der Maal, *a. kh.* m. 5
Gerrit Snelders, *a. kh.* 46
Daniel van Ifaac Levij Montefinos, zoon van wijlen I. L. Montefinos, *Ouderkerk.* 6½
Magdalena Deugd, wed. van V. Schuurman, *z. k.* 64
Willem Simon Clant, zoon van J. H. Clant, *w. k.* 2½
Pieter Namink, zoon van W. Namink, *k. kh.* 1½
Arentje van der Werff, verlaten huisvr. van A. van Rijn, *a. kh.* 53
Wiegerius Veldring, zoon van J. Veldring, *k. kh.* 26
Cornelia Barnars, dogter van F. Barnars, *a. kh.* 27
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. H. Holtman, *w. k.*

Jaar.

Woensdag 11 *Mei.*

Jacob Pieter Hoiftijn, *l. o. k.* 77
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van E. Staal, *l. kh.*
Albertus Theodorus van Suchtelen, wedn. van H. C. Tetterode, *w. k.* 66
Jan van Eeghen Abmsz, zoon van H. van Eegnen, *w. k.* 1½
Jurriaan Kaaters, wedn. van G. Harrebrink, *l kh.* 76½
Theodorus Hegeraad, zoon van J. Hegeraad, *a. kh.* ca. 2
Cornelia de Haas, huisvr. van P. Julien, *l. kh.* 39
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van W. Gosselink.
Helena de Nooy, dogter van W. de Nooy, *k. kh.* d. 11
Hendrikje Jansen, wed. van J. Wereldman, *l kh.* 79
Jan Baptist Tibes, wedn. van O. Sonnette, *k kh.* 55
Maria Frederica Krop, dogter van J. P. Krop, *k kh.* w. 7

Donderdag 12 *Mei.*

Adrianus Roofeboom, *a. kh.* 49
Geertruy van der Star, dogter van wijlen A. van der Star, *l kh.* 12½
Cornelis van Wijk, zoon van C. van Wijk, *a. kh.* w. 13
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr van W. C. Blitz, *Zeeburg.*
Willemijntje Siebert, dogter van T. Siebert, *a kh.* 9
Angenietje van Bruggen, dogter van wijlen C. van Bruggen, *a kh* 18½
Rachel Mofes Locher, dogter van M H. Locher, *Zeeburg.* 4
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A N. van Lier, *a kh.*
Adrianus Roofeboom, *a. kh.* 49

Jaar.

Vrijdag 13 *Mei.*

Fredrik Alberding, zoon van F. Alberding, *l. kh.* w. 6
Pieter Althoff, *k. kh.* 56
Maria Philippina Schoppen, dogter van A. Schoppen, *w. kh* w. 20
Jan Daniel Gerder, *l. kh.* 53
Jannetje Loohuys, wed. van L. Weijer, *k. kh.* 80
Kaatje Janse, dogter van J. Jansfen, *k. kh.* 19
Johanna Maria Strootman, huisvr. van A. Schreuder, *a kh.* 40
Maria van der Velde, dogter van J. van der Velden, *k kh.* ½
Pieter Hendrik Waasdijk, zoon van D. Waasdijk, *w. kh.* 3½
Engelina Molle, wed. van P. Weber, *a. kh.* 45
Duyfje Samuel Cohen van Gelder, huisvr van M. S. van Kolm, *Muiderberg.* 26
Grietje de Beer, huisvr. van wijlen J. H. F. Molenbrink, *k. kh.* 58

Saturdag 14 *Mei.*

Harmanus Leonardus Hartman, zoon van H. Hartman, *a. kh.* 5
Jacobus Johannes Petit, *a. kh* 30
Geertruy Alletta Ploos van Amstel, wed J. van Soesdijk, *w k.* 77
Catharina Braamberg, wed. van C. Dijkman, *k. kh.* 74
Harmanus Beerman, *k. kh.* 62
Jan Gerrit Slijboom, zoon van K. Slijboom, *k. kh* w. 6
Harmina Elbers, dogter van D. Elbers, *a. kh.* d. 11
Martinus Nielse, zoon van J. Nielse, *l. kh.* w. 8
Dirk Borst, zoon van H. Borst, *a. kh.* w. 24
Jan Mansveld, wedn. van C. Winkelman, *gh. kh.* 40
Angenietje Houdappel, huisvr. van P. Cornelissen, *k. kh.* 28
David Schönfelt, zoon van J. G. Schönfelt, *a. kh.* 1½

Jaar.

Jaar.

Maria Rogmans, dogter van J. Rogmans, *a. kh.* 51

Zondag 15 *Mei.*

Anna Catharina Balwé, dogter van J. H. Balwé, *l o. k.* 1½

Gerrit Waanders, *k. kh.* 58

Klaas Korting, behuuwd zoon van wijlen H. Korting, *n kh.* 5½

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. de Bruin, *l. kh.*

Maria Christina Vederkielen, huisvr. van H. Aanhuysen, *a. kh.* 44

Samuel Jacob Kleebetz, zoon van J. Kleebetz, *Zeeburg.* 3½

Marie Jeanne des Bordes, wed. J. A. Thierens, *o k.* 78

Martha Emanuel Philips, huisvr. van R. L. Rubens, *Muiderberg.* 38

Mariane Hartog Koster, wed. B. Joseph, *Muiderberg.* 75

Isabella Brus, wed. van C. Motters, *o. k.* 72½

Dirk van Keller, zoon van I. van Keller, *l. kh.* 5

Gezina Smeth, dogter van J. Smeth, *k. kh.* m. 11

Aagie Pompius, huisvr. van H. Sagius, *k. kh.* 49

Maandag 16 *Mei.*

Elisabeth Vroman, wed. van F. Dresfel, *o. k.* 68

Jan van Duren, zoon van J. van Duren, *l. kh.* 1 en 7 m.

Nicolaas Padt, zoon van J. J. Padt, *l. kh.* d. 11

Johanna Labastide, dogter van G. G. Labastide, *l. kh.* d. 8

Anna Dorothea Hendriks, *a. kh.* w. 6

Ephraim Emanuel van Praag, *Zeeburg.* w. 10

Abel Eynikel, zoon van J. Eynikel. *a. kh.* 2

Jaar.

Salomon Isaak de Boer, zoon van I. H. de Boer, *Zeeburg.* w. 3

Anna Dorothea Hendriks, dogter van A Hendriks. *a. kh.* w. 6

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van C. van Beek,

Johannes van Vleuten, zoon van J van Vleuten, *w. k.* m. 2

Trijntje de Vries, *k. kh.* 61

Barend van Oordt, zoon van B. van Oordt, *w. kh.* m. 7

Johanna van der Valk, wed. van B. J Heldoorn, *w. kh.* 62

Jacob Jacobs, *o. k.* 63

Anna Catharina Ramoux, dogter van D. D. Ramoux, *l kh.* 7

Trijntje Horstman, dogter van A. Horstman, *w. kh.* 13

Catharina Brugman, dogter van H. Brugman, *k. kh.* ½

Ibeltje Andries, wed. van E. Willems, *n. kh* 87

Olpt Arens, *n. kh.* 57

Hendrikje Geurtsen, wed. van J. Thomas, *a. kh.* 61

Truitje Huender, wed. van H. Neske, *l. kh.* 79

Geesje Klaassen, huisvr. van A. van Maanen, *l. kh.* 54

Dingsdag 17 *Mei.*

Femmetje Weijers, huisvr. van N. Giese, *k kh.* 76

Maria Geertruy Roumen, dogter van L. Roumen, *a. kh* 5½

Theresia Ras, dogter van A. Ras, *n kh.* w. 9

Catharina Kuyper, wed. van T. Grootveld, *l. kh.* 67½

Gerrit Willem Feldman, *o. k.* 43

Salomon van Abraham Cohen Belinfante, *Ouderkerk.* 2

Anna de Planqui, dogter van A. de Planqui, *l. kh.* 10

Pieter Veen, *a. kh.* 49

Catharina Reder, dogter van F. Reder, *w. kh.* 7 en 7 w.

Jaar.
Gerrit Jan Damman, zoon van H. Damman, *l. kh.* 18
Alida Henrietta Paapmeijer, wed. J. P. Stokkamp, *w. kh* 66
Johanna Christina Felderhoff, *w. kh.* 1½
Joannes van Mourik, wedn. van H. Hilverink, *k. kh.* 75
Johanna Barbera Kilian, dogter van J. L. Kilian, *l kh.* m. 11
Anna Elisabeth Thielen, huisvr. van A. van den Berg, *k. kh.* 35
Sweris van Borren, zoon van S. van Borren, *l. kh.* 16

Woensdag 18 *Mei.*

Elisabeth de Jong, dogter van W. de Jong, *a kh.* 2
Jan Barend Huiskamp, *a. kh.* 64
Wilhelmina Alings, dogter van F. Alings, *w. kh.* ½
Hilletje Eeden, huisvr. van J. Lock, *l. kh.* 54
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. Burger, *k kh.*
Geertruy Straethoff, *l. kh.* w. 8
Johanna Hendrica Keller, *a. kh.* 10½
Maria Magdalena Schrikker, dogter van J. H. Schrikker, *n. k.* 21
Johan Burghart Linker, *a. kh.* 54
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. Beekel, *a. kh.*
Johanna Harms, huisvr. van J. M. E. Glaser. *l. n. k.* 64
Anna Maria den Hollander, *w. kh.* d. 8
Hendrik Even, wedn. van M. Asbeek, *a. kh.* 79

Donderdag 19 *Mei.*

Maria Smeenk, *a. kh.* 23
Johan Christiaan Heerland, *a. kh.* ½
Nicolaas Pasle, *a. kh.* ¾
Christoffel Reys, *a. kh.* ½
Catharina Alders, huisvr. van P. F. Lodewijk, *l. o. k.* 47
Daniel Willemsen, zoon van J. Willemsen, *w. kh.* 1½

Jaar.
Johannes Andries Fredrik Ziver, *k. kh.* 63
Christina Lawina Nueboer, dogter van F. Nueboer, *a kh.* ca. 3
Catharina Frederica Vreeken, *l. kh.* 14½
Cornelis van Galen, *l. kh.* 50
Arnolda Margretha Toewater, dogter van J. H. Toewater, *n. k.* 7½
Alida Johanna Stolk, dogter van L. Stolk, *k. kh.* 2½
Jacobus Bouman, *k. kh.* 86

Vrijdag 20 *Mei.*

Evert Kunst, *eil. k.* 37
Jannetje Elbers, dogter van H. Elbers, *l. kh.* 48
Cornelis de Vos, zoon van H. de Vos, *k. kh.* 5
Aron Samuel Zanto, zoon van S. H. Zanto, *Zeeburg.* 4
Lucas Anthonij Klabber, zoon van A. Klabber, *l. kh.* 3½
Johanna Burgemeester, huisvr. van A. Bruyn, *l. kh.* 25
Jacobus van der Pluym, *k. kh.* 43
Alletta Morré, *l. kh.* 5
Gijsbert Buys, *k. kh.* 38
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van M. van Lottum, *k. kh.*
Ludowina Maria de Jonge, huisvr. van J. Pizzagalli, *o. k.* 37
Catharina Elisabeth Swen, wed. van C. Sibersberg, *w kh.* 73

Saturdag 21 *Mei.*

Pieter Breukeler, *a. kh.* 50
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. J. Clement.
Jan Asmos, zoon van J. Asmos, *n kh.* 2½
Hanna Tinbergen, dogter van P. Tinbergen, *a. kh.* w. 10
Sophia Christina van Straalen, dogter van J. van Straalen, *l. n. k.* 16
Maria Cornelia de Bruine, dogter van P. J. de Bruine, *n. k.* d. 7

Jaar.

Johannes Hendrik Gies, zoon van H. Gies, *l. kh.* m. 5
Cornelia Visser, dogter van B. Visser, *a. kh.* d. 3
Judic Asser Cohen Kool, dogter van A. C. Kool, *Zeeburg.* 5½
Johanna Keyser, dogter van J. Keyser Jr. *a. kh.* m. 2
Elisabeth Nanink, huisvr. van C. Brink, *k. kh.* 52
Wolmoer Klaase Spoes, wed. S. Veen, *a. kh.* 76
Lena Mars, wed. J. van Braak, *a. kh.* 46
Johanna van Grol, wed. van A. Koopman, *k. kh.* 93 en 11 m.

Zondag 22 Mei.

Johanna Elizabeth Buckhöver, wed. van W. Schieling, *a. kh.* 42
Klaartje Slouderhoff, wed. van P. Melgers, *l. kh.* 46
Anna Christina Thijmen, dogter van P. Thijmen, *l. kh.* 28
Branco Levie Winnek, dogter van L. Winnek, *Zeeburg.* 1
Aron Swalb, zoon van M. H. Swalb, *Zeeburg.* w. 5
Johannes Brouwer, zoon van J. Brouwer, *a. kh.* 3½
Johannes Zomerling, zoon van J. Zomerling, *a. kh.* 3
Casper Martz, *l. kh.* 82
Jacobus Pieter Barneveld, zoon van C. Barneveld, *a. kh.* 2
Jillis Neerings, *w. kh.* 57
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. Moeshuys, *a. kh.*
Johanna de Boer, dogter van D. de Boer, *a. kh.* 2
Johanna Adriana van Aldewerelt, huisvr. van I. C. Faret, *n. z. c.* 33
Grietje Hameftijn, wed. van M. Paasdag, *a. kh.* 55
Jan Pieter Muilman, zoon van P. Muilman, *n. k.* 27

Jaar.

Anna Elisabeth Paauw, dogter van J. H. Paauw, *k. kh.* 1 en 2 m.
Elisabeth de Graaf, wed. van J. Blansman, *k. kh.*
Henricus Kleyn, R. C. Priester, *a. k.* 64

Maandag 23 Mei.

Joseph Hartog Visser, zoon van H. N. Visser, *Zeeburg.* 5
Maria van Kouwelaar, huisvr. van B. Henneveld, *w. kh.* 58
Elisabeth Koster, dogter van P. Koster, *n. kh.* 14
Joseph Mozes van Gelder, zoon van M. J. van Gelder, *Zeeburg.* 3½
Willem Kool, zoon van J. Kool, *l. kh.* w. 23
Maria Margaretha Frank, huisvr. van G. Zeyde, *l. kh.* 26
Geertruda Meulemans, dogter van J. Meulemans, *l. kh.* 5
Johanna May, dogter van J. May, *k. kh.* 65
Fredrik Elling, derde zoon van A. G. Elling, *l. kh.* w. 7

Dingsdag 24 Mei.

Johannes Louwrens Outman, zoon van A. Outman, *a. kh.* 2
Andries Ernst, *w. kh.* 52
Johanna Lanson, dogter van J. Lanson, *n. kh.* 1
Mietje Elias Daniels, huisvr. van S. G. Samson, *Muiderberg.* 52
Eva Moses van Lier, wed. van J. M. Haarbleker, *Muiderberg.* 93
Pieter Gortemak, zoon van P. Gortemak, *w. kh.* d. 14
Jasper van der Meer, wedn. van H. de Graaf, *k. kh.* 55
Samuel Isaac Duytz, zoon van I. S. Duytz, *Zeeburg.* 4
Beletje Joseph Polak, huisvr. van B. J. Graver, *Muiderberg.* 75
Maria Reyneke, dogter van J. Reyneke, *n. k.* m. 5

Jaar.
Anna Catharina van der Pigge, huisvr. van J. H. Zoot, *o. k.* 39
Gerrit Benfing, *a. kh.* 42
Johanna Geertruida Baardfcheer, *k. kh.* m. 7
Maria Catharina Gards, wed van A. Berteling, *a. kh.* 88
Helen Janfen, dogter van J. G. Janfen, *k. kh.* ¼
Albert Eling, zoon van A. Eling, *a. kh* 1½
Jacob Knuysting, *k. kh.* 29
Fredrik Frikke, wedn. van J. G. Bangert, *l. kh.* 42

Woensdag 25 *Mei.*

Jurrian Barendfen, *l. kh.* 67
Steven van Pareren, zoon van S. van Pareren, *l kh.* 25
Kasper Andries Top, zoon van K. A. Top, *k. kh.* 7
Johanna Catharina Herpst, dogter van A. Herpst, *k. kh.* 3
Sara Valenfa, huisvr. van E. Valenfa, *Ouderkerk.* 61
Hermanus Lodowikus Menke, *l kh.* 1
Sophia Catharina Wolbers, wed. A. D. Sisman, *l. kh.* 29
Johannes Nuberg, zoon van de wed.... Nuberg, *k. kh.* 20
Elifabeth van Doornenburg, huisvr. van F. Spetel, *l. kh.* 56
Gerrit Körbitz, zoon van F. W. Körbitz, *l. kh.* m. 1
Johannes Bernardus Oosterman, *k. kh.* 63
Rebecca van Mordechay Finfi, *Ouderkerk.* m. 2
Heyltje Plomp, wed. van L. Poolman, *a. kh.* 54
Jurriaan Hendrik Broens, zoon van J. Broens, *k. kh.* 17
Geertruyda Fogt, laatst wed. van C. van Brands Strosling, *l. o. k.* 75

Donderdag 26 *Mei.*

Christina den Hollander, dogter van M. den Hollander, *w. kh.* d. 17

Jaar.
Albertus Martinus Meering, *a. kh.* 6½
Hanna van Salomon Coronel, dogter van S. Coronel, *Ouderkerk.* m. 8
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van W. B. Engelander, *Zeeburg.*
Trijntje Bos, dogter van C. Bos, *a. kh.* 4
Johanna Catharina Schaap, dogter J. L. Schaap, *a. kh.* d. 18
Maria Overhulsman, huisvr. van C. Zeegers, *k. kh.* 56
Jacobus Muller, zoon van A. Muller, *z. k.* 21
Maria Anna Kasteel, dogter van J. J. Kasteel, *a. kh.* 2½
Sara Ditmar, wed. van G. Vredenburg, *k. kh.* 73
Martinus Buring, *l. kh.* 47
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Staal, *l. kh.*
Anna de Haas, dogter van J. de Haas, *a. kh* 58
Jaapje de Braay, dogter van J. de Braay, *k. kh.* 27
Christina Frederiks, huisvr. van L. Kappelhoff. 49
Jacobus Hoordonk, *gh. kh.* 64
Wilhelmina van Munfter, dogter van L. van Munfter, *k. kh.* 3
Reinerus Jacobus van Roermond, zoon van G. van Roermond, in leven Med. Doctor, *n. z. c* 48
Abraham Barend Wolff Paerel, *Muiderberg.* 24
Jacob Philip Wijn Parbach, zoon van P. J. Wijn Parbach, *Zeeburg.* 7½
Albertje Muller, dogter van H. Muller, *a. kh.* 40
Anthonie van Maanen, wedn. van G. Klaazen, *l. kh.* 50
Elifabeth de Wolff, dogter van F. de Wolff, *l. kh.* 2
Anna Bok, dogter van W. Bok, *w. kh.* 59

Jaar.

Anna Geertruyda van der Tuuk, huisvr. van J. J. Eschauzier, *wa. k.* 36

Vrijdag 27 Mei.

Levie David Polak, zoon van D. E Polak, *Zeeburg.* 1½
Anna Catharina Elisabeth Leeuwe, dogter van B. Leeuwe, *l. kh.* m. 10
Anna Catharina Perbaut, huisvr. van A. Keytel, *l. n. k.* 61
Salomon Nathan Koekoek, zoon van N. J. Koekoek, *Zeeburg.* m. 8
Franciscus Muller, zoon van F. Muller, *a. kh.* ¼
Arie Stendert Wassenaar, *w. kh.* 62
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van E. van Ammers, *l. kh.*
Willem Meijer, zoon van W. Meijer, *a. kh.* 1
Louis le Houx, *w. k.* 58
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. D. Ouds, *Zeeburg.*
Geertruda ter Meytelen, dogter van N. ter Meytelen, *a. kh.* 2
Philip Juda Piza, zoon van J. E. Piza, *Zeeburg.* m. 2
Daniel Horn, zoon van J. C. Horn, *k. kh.* 11
Margretha David Lusee, dogter van D J. Lusee, *Zeeburg.* 1½
Leonora van Bruggen, dogter van de wed. C. van Bruggen, *a. kh.* 20½
Hanna Juda Blinde, huisvr. van L. S. Blomkool, *Zeeburg.* 38
Pieter Spekman, wedn. van H. Knoop, *w. kh.* 75

Saturdag 28 Mei.

Sijbrand Berkhout, zoon van J. Berkhout, *a kh.* 1 en 10 m.
Johanna Christina Plettenaar, *l kh.*
Johannes Bohle, zoon van J. C. Bohle, *a. kh.* u. 3

Jaar.

Willem Jan Kaltter, zoon van W. Kaltter, *l. kh.* m. 8
Jan de Vos, *n. kh.* 30
Maria Catharina Veerling, dogter van W. F. Veerling, *k. kh.* m. 8
Abraham Rimini, zoon van A. Rimini, *Ouderkerk.* 12½
Anthonius Franciscus, zoon van W. Adams, *a. kh.* ca. 6
Jan Swart, *a. kh.* 55
Maria Elisabeth Leeuwe, dogter van B. Leeuwe, *l. kh.* m. 10
Amelia Kelhout, dogter van G. Kelhout, *l. kh.* 70
Gerard Jan Bordes, zoon van J. Bordes, *w. kh.* 13
Neeltje Muysenaar, huisvr. van G. Broere, *a. kh.* 38
Anna Eyland, wed. van F. Schorvius, *w. kh.* 66
Hendrina Jacoba Blanchart, dogter van P. W. Blanchart, *w. kh.* 2½
Jacob Izak Zoute, zoon van I. A. Zoute, *Zeeburg.* m. 4

Zondag 29 Mei.

Jacoba Koning, wed. B. de Haan, *l. kh.* 84
Jacobus Bakker, wedn. van C. Adelaar, *l. kh.* 72
Elisabeth Blom, dogter van F. Blom, *a. kh.* ¼
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. F. Friscourt, *l. kh.*
Geertrui de Lugt, wed. van J. van der Noort, *l. kh.* 69
Cornelia Fesent, dogter van A. Fesent, *gh. kh.* 33
Heyntje Eliazar, wed. van I. Jacobs, *Zeeburg.* 84
Aaltje Huntinck, dogter van J. Huntinck, *l. kh.* 80
Neeltje Kempes, dogter van K. Drieves van der Laag, *k. kh.* w. 9
Leendert van Munster, zoon van L. van Munster, *k. kh.* 4

Jaar.
Elisabeth Bejorageart, wed. van A. Helfloot. 90
Hendrica Hagedoorn, huisvr. van F. Spikman, l. kh. 43

Maandag 30 Mei.

Elisabeth Bras, wed. A. Slinger, k. kh. 87
Jean Henri Dickelman, wedn. van M. C. Weysterman, a. kh. 58
Apollonia Helfel, wed. van J. C. Weber, a. kh. 86
Johanna Harmina Hommes, dogter van H. Hommes, a kh. 26
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van K. Vriesland, a kh.
Godschalk Moses Berlijn, *Muiderberg.* 58½
Maria Catharina Kempfer, huisvr. van J. P. Ebeling, n. k. 63
Pieter Pruysens, zoon van C. Pruysens, a. kh. 2
Tryntje Arends, huisvr. van A. Pols, a. kh. 69
Alida Jelgerhuys, dogter van H. Jelgerhuys, a. kh. ½
Arentje Knoll, dogter van C. F. Knoll, a. kh. m. 4
Elisabeth van Aaken, huisvr. van P. de Loeper, k. kh. 92
Anna Gesina Bosman, dogter van H. Bosman, a. kh. 20
Adrianus Roelofs. 81

Dingsdag 31 Mei.

Alida van Dreune, dogter van Dreune, l. kh. 42
Siegesmundus Frost, l. o. k. 52
Catharina Alida de Roever, huisvr. van W. de Joode, l. kh. 41
Alida Gesina Maria van den Berg, w. kh. w. 8
Johannes Franciscus Tenthoff, zoon van J. Tenthoff. w. 5
Hartog Wind, zoon van E. Wind, k. kh. ½

Jaar.
Maarten Backer, huisvr. van H. R. van Hoorn, o. k. 80
Gerrit Gijsbert van Kleeff, zoon van M. van Kleeff, k. kh. 23
Hendrina ten Bosch, huisvr. van H. Roelofs, a kh. 62
Klaas Leeze, wedn. van J. Michel, k. kh. 67
Johanna Wijbrandts, dogter van W. Pieters, n. kh. 1½
Anna Cornelia Spruyt, dochter van M. Spruyt, k. kh. w. 4½

Woensdag 1 Junij.

Pieter Pinn, o. k. 80
Gerrit Nije, zoon van H. H. Nije, a kh. 1
Elisabeth Reeder, dogter van F. Reeder, w. kh. 1 en 1 m.
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van C. van der Wilt, a. kh.
Het dito dito van de huisvr. van N. Robaart, k. kh.
Aart Carel Godlieb Raatelman, zoon van C. Raatelman, l. kh. 7½
Anna Janse, dogter van J. Janse, k. kh. 69
Josephus Nicolaus van der Lugt, zoon van G. H. van der Lugt, k. kh. ½
Kasper Gram, wedn. van M. C. Vederkielen, a. kh. 49
Johanna Breda, huisvr. van F. Kramer, a. kh. 48
Cornelis Arbon, zoon van A. Arbon, gh. kh. 25
Alida Tardora Smitz, dogter van J. F. Smitz, k. kh. 2

Donderdag 2 Junij.

Maria Elisabeth van Leeuwen, dogter van C. van Leeuwen, a kh. m. 1
Jacob Lindeman, zoon van G. Lindeman, a. kh. 2

Jaar.

Fredrik van der Hagen, zoon van F. C. van der Hagen, *l kh.* 2

Maria Catharina van Dijk, huisvr van H. Meeuwſen, *a. kh.* 56

Abraham Jan van der Star, zoon van A. J. van der Star, *l. kh.* 7

Andries Herbus, zoon van G. Herbus, *l. kh.* 15

Gerrit Zweers, *l. kh.* 92

Gijsbert Grevink, zoon van B. Grevink, *l. kh.* 34

Lambertus ten Cate Jr., *n. k.* 54

Johanna Christiana Charlotta Hoffman, dogter van J. F. P. Hoffman, *l. kh.* 11

Magteld Starrevelt, dogter van A. Starrevelt, *l kh.* 2

Vrijdag 3 *Junij.*

Nathan David Swaab, wedn. van S. Meijer, *Muiderberg.* 85

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. C. Heupemman, *l. kh.*

Jacob Moſes Madritz, wedn. van S. Nathan, *Zeeburg.* 85

Hendrina Wijnanda Smit, dogter van C. Smit, *l kh.* w. 11

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. van Voorthuys, *w. kh.*

Sara Drost, huisvr. van J. C. Bohle, *a. kh.* 38

Hendrik Rippe, *w. kh.* 40

Roelof van Buuren, *l. kh.* 38

Johanna Geertruy Berkenhout, dogter van J. Berkenhout, *w. kh.* u. 4

Maria Proost, dogter van J. L. Proost, *l. kh.* 31

Saturdag 4 *Junij.*

Hanna Barents, huisvr. van B. J. Coon, *Zeeburg.* 78

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. M. Smit, *a. kh.*

Jaar.

Anna Maria Oudenſtam, dogter van W. Oudenſtam, *a kh.* 14

Anna Jans, huisvr. van P. Boerſijnt, *n. kh* 64

Johanna Carels, wed. T. van Louwerins, *a. kh.* 75

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. Verhouw, *a. kh.*

Het dito dito van de huisvr. van M. S. Goethart, *Zeeburg.*

Manus Jonkquest, *a. kh.* 54

Zondag 5 *Junij*

Fredrik Hendrik Moorman, zoon van G. H. Moorman, *l. kh.* 28

Moſes David van de Kar, zoon van D. S. van de Kar, *l. kh.* 1

Johannes Petrus van den Heuvel, *k. kh.* w 9

Maria van Heel, wed. van H. Poort, *a. kh.* 60

Hendrik Zeyde, zoon van G. Zeyde, *l. kh.* 6

Jan van der Hust, zoon van M. van der Hust. m. 11

Willem Rijken, zoon van G. Rijken, *a. kh.* m. 10

Geertruy van Reenen, dogter van P. van Reenen, *n. kh.* 1

Wilhelmina de Wolf, huisvr. van C. Wagner, *l. kh.* 45

Het dood ter wereld gekomen Kind van bovengemelde, *l. kh.*

Catharina Voordewind, huisvr. van F. Kloppenburg, *k. kh.* 41

Margaretha Gijsbertina Schimmel, dogter van H. P. Schimmel, *w. k.* m 5

Margaretha van der Bank, *l. kh.* 86

Geertruy Struyk, *l. kh.* 86

Maandag 6 *Junij.*

Johan Herman Martens, zoon van J. H. Martens, *w. kh.* 45

Beatrix Buyneman, wed. van I. de Noe, *k. kh.* 78

Jaar.
Joseph David Kalker, wedn. van J. Marcus, *Muiderberg*. 78
Henderina Bloemkolk, dogter van G. Bloemkolk, *w. kh.* m. 5½
Pieter van Dorth. wedn. van P. Haffman, *z. k.* 79
Michiel Lügan, zoon van P. Lügan, *a. kh.* m. 1
Hermanus Barends, zoon van J. Barends, *w. kh.* 4½
Maria Theresia Klumper, wed. van G. E. Bonnike, *n. k.* 58
Hermanus Hartman, zoon van H. T. Hartman, *k. kh.* 12
Geertruyda Sager, wed. van H. van der Woude, *k. kh.* 64
Maria van Heumen, huisvr. van J. H. Zeegers, *l. kh.* 45
Zeno Hendrik Frans Teugbergen, *o. k.* m. 1
Celetje Koopman, dogter van J. Koopman, *w. kh.*
Anna Maria Kroese, huisvr. van H. U. Frutiger, *w. kh.* 61
Fredrik van Eck, *z k.* 71
Bastiaan Koets, *a. kh.* 79
Johanna Hendrika Kras, huisvr. van J. F. Evers, *l kh.* 60
Jan Cornelis van Meegen, zoon van J. W. van Meegen, *w. k.* ¼
Frederich Casemier Heyn, zoon van H. J. Casemier Heyn, *a. kh.* 3½

Dingsdag 7 Junij.

Cornelis Pieter Bleker, zoon van P. Bleker, *k. kh.* d. 3
Jan van der Meer, zoon van J van der Meer, *k. kh.* 25
Hendrikus Johannes ter Laar, zoon van B. ter Laar, *k. kh.* w. 10
Christoffel Fittig, wedn. van A. C. Offenberg, *l. kh.* 70
Christiaan Geytzenauer, zoon van H. Geytzenauer, *l kh.* 19
Catharina Buijink, huisvr. van W. Jesse, *a. kh.* 45
Hk. Coenraad Berkenhouer, *k. kh.* w. 7
Wilhelmus Hachtman, *l. kh.* 67

Jaar.
Anthonij Panhuysen, *k. kh.* 65
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van I. Slootman, *k. kh.*
Sophia Melchers, dogter van R. Melchers, *k. kh.* d 15

Woensdag 8 Junij.

Geertje van der Sluys, huisvr. van A. Prins, *gh. kh.* 44
Alida Meijer, dogter van J. F. Meijer, *k. kh.* ¼
Leentje Isac Waaker, wed. van M. E Gobetz, *Zeeburg.* 56
Johannes Christoffel Schweitz, zoon van J. Schweitz, *a kh.* m. 5
Saartje Levie Lionie, huisvr. van S. J. Proops, *Zeeburg.* 34
Pietertje Smit, dogter van W. Smit, *n. kh.* 2
Hendrik Joost, zoon van P. Joost, *a. kh.* ¼
Henrietta Hermeling, huisvr. van P. van Wijdenbroek, *gh. kh.* 43
Adriana Richard, dogter van J. Richard, *l. kh.* m. 11
Johanna Dadespin, dogter van E. Dadespin, *o. k.* 19
Helena Catharina Sanders, huisvr. van W. C. Blaaupot, benevens haar eerstgebooren Kind, na 't *Diemer Kerkhof* uitgev. 23
Geertruda Anthonia Luken, dogter van J. B. Luken, *l. kh.* 1¼
Agnetha Theodora Immens, laast wed. A Josephe, *o. k.* 63¼
Gerhardus Londonck, na *Hilversum* uitgev. 65
Alef Nijhoff, zoon van wijlen W. Nijhoff, *k. kh.* ca. 31
Frederich Kröger, zoon van wijlen E. Kröger, *a. kh.* 2¼
Pieter Frans Trouchon, *n. kh.* 57¼
Dirk van Reenen, *no. k.* 78¼
Sophia van der Sluys, dogter van J. van der Sluys, *w. kh.* 17
Elisabeth Twaas, huisvr. van D. ankel, *a. kh.* 68

Jaar.

Jaar.

Gerbrand van Streijen, wedn. van C. Domburg, *l. kh.* 66

Gerret Blaauw, *w. kh.* 20

Carolina Theresia Antonia Hoelen, dogter van Q. Hoelen, *n. z. c.* 3½

Catharina Maria Christina, huisvr. van J. Burgering, *a. kh.* 35

Johanna Wijngaard, dogter van T. Wijngaard, *eil k.* 59

Donderdag 9 Junij.

Marjana Salomon, wed. L. J. Goudeket, *Muiderberg.* 86

Margaretha Sterli, wed. van C. Nicolai, *a. kh.* 65

Hartog Joseph Witsen, wedn. van M. Levie, *Muiderberg.* 85

Hester Levie Kloot, dogter van L. B. Kloot, *Zeeburg.* 2

Lambertus Johannes van Munster, zoon van L. van Munster, *k. kh.* 1 en 1 m.

Niesfie Cornelisse, huisvr. van G. Verhoeff, *k. kh.* 34

Anthonie van Dielen, zoon van J. van Dielen, *w. kh* w. 17

Suzanna Engels, wed. van J. H. Gasman, *l. kh.* 71

Christina Ahelm, *a. kh.* 46

Neeltje Offers, dogter van W. Offers, *gh. kh.* w. 10

Tijmen de Bruyn, wed. van M. Marzelis, *a. kh.* 77

Alida Charlotta Hagemeester, dogter van J. C Hagemeester, *n. kh.* 1

Hendrikje Harmanus Evers, dogter van H. Evers, *a. kh.* 7

Maria Ida Giesen, wed. van J. Biljouw, *l. kh.* 68

Abraham van Assendelft, zoon van A. van Assendelft, *k. kh.* w. 3

Maria van der Molen, wed. J. van Smithuysen, *l. kh.* 68

Evertje Wiltschut, dogter van L. Wiltschut, *n. kh.* 5½

Catharina Siemons, dogter van O. Siemons, *k. kh.* 1 en 2 m.

Carolina Huysman, dogter van J. M. Huysman, *a. kh.* w. 14

Neeltje van Ent, dogter van de wed. W. van Ent, *k. kh.* 3½

Jenneke Bosman, dogter van H. J. Bosman, *l. kh.* ca. 21

Sophia Timmen, huisvr. van C. F. Schröder, *w. k.* 50

Maria Martha Nieuwenhuysen, dogter van M. Nieuwenhuysen, *k. kh.* 69

Geertruy Ruytenbeek, dogter van J. Ruytenbeek, *l. kh.* 21

Vrijdag 10 Junij.

Rachel Levie, wed. van A. Polak, *Muiderberg.* 76

Sawina Herthum, huisvr. van J. Hartman, *a kh.* 30

Catharina Caspers, wed. van K. Reymond. *k. kh.* 70

Barbara Hofland, dogter van L. Hofland, *a. kh.* 49

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van G. van Keulen, *l. kh.*

Gerrit Bakker, zoon van J. Bakker, *w. kh.* d. 4

Hendrika van Dongen, dogter van A. van Dongen, *k. kh.* 2

Aaltje Herdings, huisvr. van J. H. Brögel, *l. kh.* 54

Anna Margaretha Schaljé, dogter van de wed. C. Schaljé, *l. kh.* 20

Saturdag 11 Junij.

Aaltje Jacobs, wed. van I. Binger, *Muiderberg.* 77

Jannetje Minnen, wed. van P. van Egmond, *a kh.* 84

Magtilda Schaade, wed. van J. ter Steeg, *a. kh.* 67

Geertruy Smits, wed. van A. Arends, *n. z. c.* 67

Klara Bakker, wed. van L. de Hartog, *k. kh.* 75

Hendrik van der Hans Dksz., *no. k.* 28

Jaar.
Jan Geert Schuuring, zoon van G. Schuuring, *l. kk.* 24
Dorothea van Tongeren, huisvr. van C. van Offeren, *l. kk.* 28
Fredrik Rade, *l. kk.* 80
Hendrik George Furstener, *n. k.* 53
Jurrian Stegmeijer, zoon van J. Stegmeijer, *w. kk.* ca. 30
Josephus Caldenhoven, zoon van A. Caldenhoven, *a. kk.* 3¼
Hendrik Philip Tent, zoon van J. H. P. Tent, *k. kk.* w. 5

Zondag 12 *Junij.*

Maria Johanna Schut, dogter van wijlen W. Schut, *l. kk.* 26
Christianus Jacobus van Meegen, zoon van C. van Meegen, *a. kk.* d. 7
Cornelia Secretaris, wed. van J. Bonnin, *oo. k.* 80
Christiaan Tiele, zoon van J. H. Tiele, *l. kk.* 33
Guurtje Tijmens, huisvr. van M. Hesseling, *n. kk.* 59 en 4 m.
Emilia Philippina Breukelaar, dogter van H. Breukelaar Jansz., *o. k.* d. 14
Obbe Gerdes, *n. kk.* 69
Hanna Christina Pols, dogter van L. Pols, *l. kk.* m. 4½
Johanna Maria Velthuysen, dogter van J. Velthuysen, *a. kk.* 52
Kaatje Alexander Kroonenburg, dogter van A. J. Kroonenburg, *Zeeburg.* 31
Hendrik Heyblom, *o. k.* 50
Dirk Govert Monsees, zoon van G. Monsees, *k. kk.* m. 4
Willem Wanders, zoon van J. Wanders, *k. kk.* 1½
Franciscus Boijer, *a. kk.* 50
Willem Fredrik Honing, zoon van J. W. Honing, *l. kk.* ½
Cornelis Kraaienbeld, zoon van J. Kraaienbeld, *w. kk.* d. 13
Johannes Melters, wedn. van J. G. Joosten, *l. kk.* 62

Jaar.
Elisabeth Peperling, dogter van wijlen H. Peperling, *w. kk.* 33

Maandag 13 *Junij.*

Anna Magdalena Roelvink, dogter van A. Roelvink, *a. kk.* 1
Barend Emanuel Waterman, wedn. van J. Ruben, *Zeeburg.* 85
Jan Meyis, *a. kk.* 46
Gerrit van Zwoll, *a. kk.* 60
Henriette Sophia Lantzenderffer, *l. kk.* m. 8 en 13 d.
Lea Levie, huisvr. van J. B. de Groot, *Zeeburg.* 52
Rutgerus van Stuyvenberg, zoon van de wed. A. van Stuyvenberg, *a. kk.* 35
Anna Elisabeth Beckers, wed. P. van Buuren, *a. kk.* 53
Adolf Strootman, *w. kk.* 62
Het dood ter wereld gekomen Kind van J. Wijsbroek, *a. kk.*
Arend Hendriks Wildeboer, wedn. van A. Smit, *no. k.* 68
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van T. H. Backer, *o. k.*
Bernardina Johanna Cornelia Maria Borchers, *a. kk.* d. 16
Catharina Wilhelmina van Galen, dogter van J. van Galen, *k. kk.* 5½
Anna Maria Jansen, dogter van J. Jansen, *a. kk.* w. 3

Dingsdag 14 *Junij.*

Magteld Reepink, huisvr. van J. H. Wiele, *l. o. k.* 41
Marjana Isaac, huisvr. van A. S. Barmhartigheid, *Zeeburg.* 75
Elisabeth Meylink, wed. van H. Hagemeijer, *n. z. c.* 69
Jacob Posthumus, zoon van J. Posthumus, *n. k.* ca. 2
Alida Salomon de Magtige, dogter van R. I. de Magtige, *Zeeburg.* w. 1
Klaas Bakker, zoon van K. Bakker, *a. kk.* 18

Jaar.

Barend van Tent, *l. kh.* 48
Clara Alida Leeuwe, dogter van B. Leeuwe, *l. kh.* 1½
Maria de Liefde, huisvr. van F. Soomer, *k. kh.* 35
Jan Kramer, zoon van J. Kramer, *k. kh.* 1½
Cornelia Tuit, huisvr. van B. Welma, *eil. k.* 67
Nicolaas Vos, *k kh.* 29
Steyntje Westendaal, dogter van R. Westendaal, *a. kh.* 34

Woensdag 15 *Junij.*

Tobias Levie Lepel, *Zeeburg.* 58
Lucas Grube 43 en 8 m.
Joan George Raupe, wedn. van J. C. Ziesenis, *l. kh.* 50
Nette Davids, dogter van D. Davids, *l. kh.* 22
Fredrik Mensfage, zoon van J. Mensfage, *l. kh.*
Susanna Agneta van Walrée, dogter van de wed. N. van Walrée. 12
Jacob Isaac Kleerekoper, zoon van I. M. Kleerekoper, *Zeeburg.* 2½
Emanuel Marcus Elte, wedn. van R. P. Rood, *Muiderberg.* 70
Siepora Levie Workom, dogter van L. J. Workom, *Zeeburg.* 25
Willem Engelberts, *a. kh.* 49
Paulus Leendertz, zoon van A. Leendertz, *w. k.* 1½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van G. van Koesant, *k. kh.*
Johanna Stuffers, dogter van J. Stuffers, *w. kh.* d. 1
Frans Vegter, *k. kh.* 59½

Donderdag 16 *Junij.*

Neeltje Heldeweg, huisvr. van J. de Vries, *k. kh.* 26
Maria Westerlagen, huisvr. van P. Groote, *o. k.* 37
Elisabeth de Jong, dogter van J. de Jong, *k. kh.* 6½

Jaar.

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van F. A. van Haffen, *w. kh.*
Wilhelmina Frederika Straater, dogter van C. Straater, *n. kh.* w. 15
Klaartje Emanuel Kloot, dogter van E. M. Kloot, *Zeeburg.* 8
Lena Jans Aams, dogter van J. Aams, *a. kh.* 72
Wendelina van Es, dogter van A. van Es, *k. kh.* 46
Maria van Mazijk, dogter van Claas van Mazijk, *l. kh.* 65
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. van der Stam, *a. kh.*

Vrijdag 17 *Junij.*

Isaac Fredrik Groente, zoon van F. I. Groente, *Zeeburg.* m. 2
Willem Leonardus Marje, zoon van J. Marje, *n. kh.* 2
Lodewijk Roettemeijer, zoon van E. Roettemeijer, *w. kh.* 44
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. C. Winter, *w. kh.*
Judick Isaac Kuyper, dogter van I. L. Kuyper, *Zeeburg.* 17
Hesqia Aron de Pinedo, wedn. van S. Rodrigues, *na Ouderkerk aan den Amstel.* 87
Frans Hoffenaar, zoon van B. Hoffenaar, *l. kh.* 16
Hendrik Clausen, zoon van B. Clausen, *n. kh.* m. 10
Naatje Miljes, huisvr. van A. van Dijk, *a. kh.* 43
Het dood ter wereld gekomen Kind van de overl. N. Miljes, *a. kh.*
Jan Fredrik Sanders, *a kh.* 62
Willem Koenders, *oug. k.* 72
Henrietta Bruin, dogter van H. Bruin, *l. kh.* ½

Saturdag 18 *Junij.*

Geertrui Muller, dogter van H. Muller, *w. kh.* 5½

Jaar

Levie Abraham Israel Goud, *Muiderberg*. 67
Christina van Saagsvelt, wed. H. Wolkemeijer, *a. kh.* 63
Maria Elisabeth Paater, dogter van S. Paater, *k kh.* m. 7
Claasje van Dijk, dogter van de wed. R. van Dijk, *k. kh.* 21
Het dood ter wereld gekomen Kind van J. van Rees, *l. kh.*
Jacobus Johannes Lusker, zoon van H. Lusker, *k. kh.* 3 en 8 m.
Maria Margaretha Hoof, dogter van K. Hoof, *a. kh* w. 11
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van D. van Erkom, *l kh.*
Catharina Heidewich Geerken, huisvr. van Hendk. Relman, *k. kh.* 39

Zondag 19 *Junij*.

Esperanse Henricques, wed. van B. Calco, *Ouderkerk*. 55
Helena Jurriaans, wed. van D. Doma, *no. k.* 68
Anna Boerrigter, huisvr. van J. Marhsi, *l. kh.* 70
Johanna Theodora Mols, dogter van T. Mols, *w. kh.* 31
Jannetje Bongers, dogter van G. Bongers, *w. kh.* 77
Joseph de Abraham Feraria de Mattos, *Ouderkerk*. u. 1
Klaasje Verbeek, wed. van J. Muys. *k. kh.* 69
Hulbertus Hoffman, *o. k.* 62½
Marijtje Pieterse, huisvr. van A. van Dijk, *k. kh.* 45
Andries Balsieben, zoon van A. Balsieben, *w. kh.* d. 1
Anna van Egmont, dogter van Y. van Egmont, *k. kh.* d. 6

Maandag 20 *Junij*.

Maria van de Trappen, wed. van J. Bergman, *gh. kh.* 69

Jaar.

Elisabeth Kors, dogter van B. Kors, *k. kh.* m. 11
Margaretha Elisabeth Smellenberg, huisvr. van J. Wilkens, *k. kh.* 45
Alida Russensmit, dogter van H. Russensmit, *a. kh.* 8
Ester Mendes da Costa, wed van E. de Sola, *Ouderkerk*. 42
Bernardus Louman, zoon van J. Louman, *k. kh.* 1½
Neeltje Visser, wed. van P. Cornelisse, *n. kh.* 84
Geertrui Siszer, huisvr. van C. Bommel, *gh kh.* 69
Daniel Poest, *l. n. k.* 72
Anna Maria de Ruyter, dogter van G de Ruyter, *w. kh.* ½
Geertruy Henning, dogter van J. Henning, *l. o. k.* 93
Anna Wilbaan, dogter van J. Wilbaan, *w. kh* d. 6
Cornelis Hendrikus Wennink, zoon van C. P. Wennink, *k. kh.* w. 12

Dingsdag 21 *Junij*.

Josephus Hendrikus Steltzer, zoon van J. B. Steltzer, *a. kh.* w. 10
Anthonij van den Bigt, zoon van K. van den Bigt, *l. kh.* d. 14
Gerrit Hendrik Bensink, *a. kh.* 46
Christina Elisabeth Nolst, wed. D. van Meer, *k. kh.* 42
Adelaide Valette, dogter van J. Valette, *n. kh* 14½
Trijntje Hannes, wed. van T. Jansen, *k. kh.* 56
Alieda Sophia Wiegant, dogter van J. T. Wiegant, *k. kh.* d. 7
Catharina Pieternella Kriek, voordogter van J Mc Comaita, *a. kh* 23
Hilletje Bakema, wed. R. Nuwolt, *k. kh.* 56
Elbert Kolbers, wedn. van J. A. Lusink, *l kh.* 67
Maria Gerlotta Jansen, wed. van J. D. Beversdorp, *w. kh.* 57

Jaar.

Woensdag 22 Junij.

Anthonij George Helgers, *l. kh.* 40
Hendrik Christiaan Merck, *n. k.* 42
Anna Jellabein Plettenberg, wed. van A. Solthals, *n. kh.* 81
Cornelis Christoffel van Bavel, wedn. van C. Schagt, *n. z. c.* 68
Grietje Tekens, wed. van J. Willems, *k. kh.* 69
Johanna Elisabeth van Ophuysen, huisv. van J. Ligtvoet, *a. kh.* 48
Romke Veddes de Vries, *w. kh.* 66
Christiaan Poest, *a. kh* 85
Edonardus Franciscus Xaverius de Haan, *a kh.* 1 en 4 m.
Philip Eysendraat, zoon van wijlen M. Eysendraat, *l. kh.* 31
Johannes van den Broek, *gh. kh.* ¼
Wilhelmus Johannes Eykenberg, zoon van J. Eykenberg, *l. kh.* 8½
Neeltje van Arpenka, wed. J. van Eswelder, *k. kh.* 80
Hermanus Rooth, zoon van W. Rooth, *k. kh.* d. 30
Hendrik Menning, *a. kh.* 57

Donderdag 23 Junij.

Maria Helmers, dogter van F. Helmers, *w. kh.* 1½
Jacob Hendrik van Mourik, *l. kh.* 53
Gerrit Pels, huisvr. van M. Schade, *a. kh.* 40
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van W. van Langelaar, *l. kh.*
Catharina Merlen, dogter van C. Merlen, *l. kh.* w. 2
Samuel Moses Fremder, zoon van M. S Fremder, *Zeeburg.* w. 5
Johanna Velding, huisvr. van M. Agema, *w. k.* 29
Geertrui Catharina Sanderson, wed. van A. Cuper, na *Loenen* uitgevoerd. 74 en 8 m.
Rachel Teixeira de Mattos, dogter van A. T. de Mattos, na *Ouderkerk aan den Amstel.* 77

Jaar.

Catharina Merk, dogter van H. Merk, *a. kh.* w. 4

Vrijdag 24 Junij.

Jan Otto Kelp, wedn. van G. M. Bött, *w. k* 73
Johan Philip Ferdinand Rauppe, zoon van wijlen J. G Rauppe, *l kh.* 3
Hester Andries Kaas, dogter van A. Kaas, *Zeeburg.* 1½
Catharina Botter, dogter van S. Botter Sijbrandsz *n. kh.* w. 5
Johanna Catharina Hoermans, huisvr van J. A Gail, *a. kh.* 48
Reyna Nunez Vaz, dogter van R. N. Vaz, na *Ouderkerk aan den Amstel.* 38
Catharina Magdalena Woenhout, dogter van J. Woenhout, *k. kh.* w. 5
Duifje Jechiel Malach, huisvr. van H. P. Soester, *Muiderberg.* 24
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. Kamphuys, *l kh.*
Margaretha Siegel, dogter van J. F. C. Siegel, *l. n. k.* m. 7
Philip Salomon Vas, zoon van S. I. Vas, *Zeeburg.* 3

Saturdag 25 Junij.

Eva Margaretha Abendscheen, dogter van J. A. Abendscheen, *l. kh.* 4½ m.
John Black, *a. kh.* 35
Geertrui Middelkamp, huisvr. van J. A. Goller, *a. kh.* 30
Johannes Theodorus van Seelt, zoon van J. van Seelt, *l. kh.* w. 8
Abram Asses, zoon van A. Asses, *a kh.* w. 9
Moses Emanuel Tas, zoon van E. Tas, *Zeeburg.* d. 11
Engeltje de Vries, dogter van A. de Vries, *w. kh.* 73½
Elisabeth Maria van Raamsdonk, dogter van A. van Raamsdonk, *k. kh.* w. 12

Jaar.

Zondag 26 Junij.

Agatha Brak, dogter van D. Brak, *l. kh.* w. 16
Catharina Knegtjes, laast wed. T. van Harreveld, *k. kh.* 79
Judick Wolf Koster, wed. van P. Abraham, *Zeeburg.* 72
Simon Fredrik Augustus Guliker, *k kh.* 57
Catharina Leenora Tikkemeijer, dogter van H. F. Tikkemeijer, *a. kh.* 15½
Antje Danhoff, dogter van J. Danhoff, *k. kh.* 26
Gerdina Reus, dogter van J. Reus, *n. kh.* 4½
Alida Agatha Rootsteen, huisvr. van F. J. Baars, *n. kh.* 52
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Kruyn, *a. kh.*
Willem Rens, zoon van W. Rens, *a. kh.* ca. 29
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van G. Munnich, *a. kh.*
Klaas Aalpoel, *k. kh.* 56
Albertus Gerritsen, zoon van J. Gerritsen, *a. kh.* 1¼

Maandag 27 Junij.

Coenraad Meijer Barber, zoon van M. H. Barber, *Zeeburg.* ½
Anna Maria Goeding, dogter van J. Goeding, *m. kh.* 4
Johannes Schuman, *l kh.* ca 50
Aletta Witlage, huisvr. van F. C. Degenhard, *l. kh.* 57
Janna Maria Catharina Hesseling, huisvr. van F. G. Eberstein, *l. o. k.* 27
Dorothea Fokken, huisvr. van D. van der Laan, *k kh.* 60
Elisabeth Bierhuys, wed. van A. Nimwegen, *n kh.* 84
Margaretha Mulder huisvr. van H. Wiegman, *k. kh.* 73

Jaar.

Giertje de Bruyn, wed. van T. Sieben, *k. kh.* 71
Jan Jochem Christoffel Voogt, *a. kh.* 74
Catharina Hermina Wijgh, dogter van I. Wijgh, *w. kh.* 6
Elisabeth Bukking, dogter van H. Bukking, *gh. kh.* 8
Hendrik Rens, *a. kh.* 50

Dingsdag 28 Junij.

Dirk Jansen, wedn. van H. J. Spruyt, *k. kh.* 69
Elisabeth Franken, wed. van J. H. Rubenkoning, *no k.* 85
Teunis Welmers, *w. kh.* 47
Elisabeth Deykhoff, dogter van W. Deykhoff, *k. kh.* w. 3
Bartha Gerverding, wed. van J. Peysselman, *n. k.* 78
Adrianus Everardus Molenaar, zoon van A. Molenaar, na *Naarden* uitgev. 12
Sara Salomon Sluys, wed. van L. W. Wennink, *Zeeburg.* 90
Philip Jacob, zoon van J. Philips, *Zeeburg.* 15
Willem Fontijn, *gh. kh.* 52
Evert Schoonevelt, wed. van G. Duysterloo, *eil. k.* 70
Justien Henrich Berg, zoon van J. Berg, *l. kh.* 2¼
Hester Wieard, huisvr. van D. van Waardt, *a. kh.* 80½

Woensdag 29 Junij.

Marcus Levie Krost, zoon van L. M. Krost, *Zeeburg.* m. 5
Berdina van Amersvoord, dogter van C. van Amersvoord, *w. kh.* w. 8
Dedrika Kelder, dogter van G. G. Kelder, *l. kh.* m. 10
Dirk Spruytenburgh van Monnom, zoon van J. D. van Monnom, *n. k.* 16
Maria Wibbelsman, dogter van C. Wibbelsman, *m. kh.* d. 6

Jaar.
Abraham Salomon Katsjou, zoon van S. F. Katsjou, Zeeburg. ¼
Sara Hijman Grewel, dogter van H S. Grewel, Zeeburg. ¼
Christina Putman, wed. van P. Mensen, l. kh. 68
Jan Berlijn, zoon van J. Berlijn, a. kh. m. 4
Jan Boekhout, k. kh. 66

Donderdag 30 Junij.

Johannes Michael Petit, wedn. van C. Teunis, k. kh. 70
Jannetje van Meppel, l. kh. 74
Lena Janssen Cornelissen, wed. C. Sliep, k. kh. 78
Richard Robberts, zoon van R. Robberts, a. kh. 42
Joannes van Moorsel, k. kh. 29½
Hester Hartog Vissel, dogter van H. N. Vissel, Zeeburg. 44
Gerardus Joannes Kock, zoon van L. Kock, a. k. 48
Johanna Christina Bonekamp, dogter van H. Bonekamp, a. kh. 1½
Beletje Isaac de Lange, dogter van I. L. de Lange, Zeeburg. 54
Hermanus Muller, zoon van H. Muller Bzn. w. kh. m. 4
Aggenes Boom, dogter van A. Boom, l. kh. ¼
Maria Cornelia van der Werve, huisvr. van A. Hogenbeek, l. kh. 41
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Bannenberg, a. kh.
Barend Heinrich Wessels, wedn. van M. 't Lam, k. kh. 83
David Sierles, zoontje van Z. H. B. Sierles, Zeeburg. d. 4

Vrijdag 1 Julij.

Maria Margaretha Westenberg, huisvr. van A. T. Scholten, w. kh. 43
Johanna van der Velden, wed. H. Bronswijk, l. kh. 62
Geesen Elders Vlieken, w. kh. 45

Jaar.
Jan Rompelman, w. k. 60
Margaretha Verschuur, wed. van J. de Vos, z. k. 76 en 4 m.
Janna Gruppen, huisvr. van H. Wansbeek, a. kh. 44
Anna Maria Mebergen, huisvr. van C. F. Kruger, a. kh. 40 en 4 m.
Adriana Jacomina Berlijn, dogter van J. Berlijn, a. kh. 1½
David de Joode, zoon van W. de Joode, l. kh. m. 1
Kaatje Jansen, wed. van M. de Bruyn, a. kh. 64
Sara van Daalen, dogter van P. van Daalen, a. kh. m. 11
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. Dekkers, l. kh.
Het dito dito van de huisvr. van G. de Vries, a. kh.
Johanna Margretha Bruns, huisvr. van J. Vincent Liebman, a. kh. 30
Angenietje van der Stroom, wed. van E. Tiebing, l. kh. 74 en 5 m.

Saturdag 2 Julij.

Johanna Catharina Lerch, dogter van J. Lerch, k. kh. 1½
Willemijntje Smit, dogter van J. Smit, w k. 19 en 1 m.
Maria Johanna Veldhuysen, dogter van W. Veldhuysen, a. kh. 11
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. de Vries, a. kh.
D. C. de Groot Jamin, wedn. van M. E. de Groot, na Muiderberg. 55
Fredrik Philip Kathmann, l. kh. 50
Hendrik Jansen, zoon van H. Jansen, k. kh. m. 9
Raphael Alwares, zoon van A. Alwares, na Ouderkerk aan den Amstel. ¼
Willemina Nieuwland, huisvr van W. Seijerveld, l. kh. 65
Maria Adriana Paulina Rooth, dog- van W. Rooth, k. kh. w. 5

Jaar.

Maria Hermina van der Meulen, dogter van F. van der Meulen, *k. kh.* ½

Jan Christiaan Weezemeijer, zoon van J. Weezemeijer, *w. kh.* d. 11

Johannes Theodorus Emken, zoon van D. Emken, *a. kh.* d. 11

Elisabeth van Voorst, wed. van C. Aammer, *l. kh.* 54

Anna Christina Voogt, dogter van J. H. Voogt, *k. kh.* w. 11

Zondag 3 Julij.

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. S. van Ringen, *Zeeburg.*

Johannes Michiel Wolters, zoon van J. Wolters, *n. kh.* 7½

Maria Christina Aggenbach, wed. N. van de Wetering, *w. kh.* 46

Johannes Hendricus Bartman, zoon van H. Bartman, *k. kh.* w. 5

Fredrik Willemsen, wedn. van S. Schutter, *a. kh.* 53

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van M. J. Coster, *Zeeburg.*

Het dito dito van de huisvr. van J. F. Peeters, *k. kh.*

Hendrik Dirk Canne, man van H. Koning, *o. z. c.* 32

Hendrina Koning, huisvr. van H. D. Canne, *o. z. c.* 39

Renske Koning, dogter van wijlen E. Koning, *o. z. c.* 24

Man, Vrouw en Zuster.

Rebecca Abenesia, wed. van A. Haim Perceia, na *Ouderkerk aan den Amstel.* 88

Joost Hendrik Steffens, wedn. van M. Strootman, *l. o. k.* 75

Grietje Wiering, huisvr. van C. F. Knoll, *a. kh.* 30

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. Heidenrijk, *a. kh.*

Catharina Elisabeth Gerritsen, wedn. van H. Simons, *k. kh.* 75

Jaar.

Johan Peter Reuther, *a. kh.* 69

Maandag 4 Julij.

Johannes Leonardus Amons, zoon van C. Amons, *a. kh.* 3½

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van D. Wouters, *k. kh.*

Willem Schuurveldt, zoon van C. Schuurveldt, *k. kh.* 1½

Johanna Magorius, laast wed. G. Schut, *k. kh.* 52

Pieter Groen, zoon van J. F. Groen, *a. kh.* 25

Jan Harmen Blazer, zoon van J. H. Blazer, *k. kh.* 1

Gerritje Danneman, dogter van wijlen D. Danneman, *w. k.* 59

Anna Mulder, dogter van P. Mulder Jr. *n. kh.* 15

Anna den Eysvogel, wed. J. van Heymenberg, *k. kh.* 61

Sophia Elisabeth Eykelboom, dogter van E. Eykelboom, *k. kh.* d. 14

Dingsdag 5 Julij.

Hendrik Hombrink, *a. kh.* 44½

Teunis Beuning, *a. kh.* 70

Dirkje Koopman, dogter van D. Koopman, *l. kh.* 78

Gerardus Johannes Huijer, zoon van J. Huijer, *k. kh.* ½

Jacoba Maria Brucking, zoon van J. B. Brucking, *k. kh.* ½

Beletje Beer Gompertz, wed. L. S. Nathans, *Muiderberg.* 58

Lea Joseph Treubitz, wed. van E. Samuel, *Muiderberg.* 72

Philip Cohen de Valk, zoon van A. C. de Valk, *Zeeburg.* 2½

Anna Elisabeth Ries, dogter van E. L. Ries, *w. kh.* 4

Willemina Cletten, dogter van A. Cletten, *a. kh.* 50

Sirk Beeker. 41

Gerdina Wassink, huisvr. van J. ten Bosch, *w. kh.* 42

Jaar.

Jaar.
Gerrit Hendrik Beudeker, *a. kh.* 55½
Petronella van Middelburg, dochter van W. van Middelburg, *z. k.* 71
Catharina Dijkman, dochter van C. Dijkman, *k. kh.* 65
Andries Vermeulen, *n. kh.* 5

Woensdag 6 Julij.

Petronella van Daalen, wed. G. Beudeker. 76
Johanna Booije, huisvr. van G. Berghuys, *a. kh.* 63
Gerrit Klaassen Helderman, zoon van G. Klaassen Helderman, *w. kh.* 3½
Jacobus Kosters, zoon van G. Kosters, *n. z. c.* 39
Jan Jacob Makens, zoon van K. P. Makens, *k kh.* 2¼
Johanna Petronella Schuurman, huisvr. van M. van der Dussen, *l. kh.* 28
Johannes Simon, zoon van wijlen H. Simon, *a kh.* 38
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Rutt van Andringa, *w. kh.*
Judick Moses Visser, dochter van M. A. Visser, *Zeeburg.* 7½
Jacob van Isaac Oeb Brandon, zoon van I. M. Oeb Brandon, naar *Ouderkerk aan den Amstel.* 2
Een ongedoopt Kind van D. van Doorn, *n. kh.* d. 9
Wipk Reitje Douwes, dochter van R. Douwes, *oo. k.* 28
c Jurriaan Verlooy, *o. z c.* 68½

Donderdag 7 Julij.

Arentje Loper, dochter van J. Loper, *a. kh.* 1 en 4 m.
Jacob Eykeboom, zoon van N. Eykeboom, *a. kh.* 3
Adrianus van der Pol, zoon van A. van der Pol, *a. kh.* w. 6
Jan Luchies Snippe, *a. kh.* 54
Catharina Dorothea Levine, wed. van C. Leuwen, *l. kh.* 76

Jaar.
Gerarda Willems, dochter van J. Willems, *a kh.*
Gerrit Smit, zoon van J. Smit, *oo k.* 1½
Marretje Jonkkind, wed. P. van Leuwen, *k. kh.* 76
Dirk Noortman, *a. kh.* 51
Anna Fallee, huisvr. van J. Vermie, *l. kh.* 27
Lambertus Barkhuysen, zoon van F. Barkhuysen, *a. kh.* w. 5
Jan Koert Sweerts, *l. kh.* 43
Johanna Wilhelmina te Hoeben, huisvr. van J. H. Vos, *k. kh.* 34
Johannes Otten, *l. kh.* 49
Matje Willeyns, *k kh.* 2
Margaretha Perbant, *k. kh.* 2
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. van Velsen, *a. kh.*
Gerrit Beumer, *n k.* 62
Jeanneton Soustrouge, *l kh.* 30
Daniel Siekman, *k. kh.* 49

Vrijdag 8 Julij.

Dirk de Pul, *gh. kh.* 50
Salomon Moses van Kollem, wedn. van H Abraham, *Muiderberg.* 82
Oeke Ages Oudewagen, *k. kh.* 50
Jan van Huyzen, zoon van E. van Huyzen, *k. kh* 1½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J A. Schoor, *l. kh.*
Barug van David Alascar, zoon van D. Alascar, *Ouderkerk.* 6¼
Heyltje Hartman, dochter van J. H. Hartman, *a. kh.* 7
Gijsbertus Johannes ter Bruggen, zoon van J. H. ter Bruggen, *l. kh.* d. 8

Saturdag 9 Julij.

Arie Schouten, zoon van A. Schouten, *a. kh.* 5
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van C. W. Herholtz, *a. kh.*

Jaar.

Ida van Doornik, wed. W. van Leeuwen, *w. kh.* 69

Johanna Catharina Mulder, dogter van J. M. Mulder, *l. kh.* 14

Georg Christoph Wilhelm Bollman, wedn. van A. Wesfels, *a. kh.* 50

Hendrika Baardscheer, dogter van G. H. Baardscheer, *k. kh.* 9

Coenraad Koen, zoon van C. Koen, *w. kh.* 1½

Johanna de Jong, dochter van P. de Jong, *a. kh.* ½

Bartha Jacobsen, dochter van E. Jacobsen, *l. kh.* 54

Hendrik Spamer, zoon van H. Spamer, *w. kh.* 2

Zondag 10 *Julij.*

Moses Moresco, *Muiaerberg.* 52

Victorie Juliani Elisabeth Gebhard, huisvr. van D. Faure, *l. n. k.* 48

Joost Boejenk, *l. kh.* 66

Maria Margaretha Lehman de Lehnsfeld, huisvr. van W. Janse Fikken, *n. kh.* 45

Johannes de Roos, zoon van J. de Roos, *k. kh.* m. 4

Susanna Schoeneveld, huisvr. van J. Sonderman, *k. kh.* ca. 67

Catharina Keegelaar, wed. van A. van Geelen, *l. kh.* 63

Barend Schuyt, zoon van S. L. Schuyt, *Zeeburg.* w. 10

Sijbrand Roos, zoon van R. Roos, *a. kh.* 3

Gerrit van Santen. 35

Anna Hendrina Vrijbergen, huisvr. van H. Imker, *gh. kh.* 36

Andries Keyser, zoon van J. Keyser, *k. kh.* d. 12

Jan Verkerk, zoon van J. Verkerk, *l. kh.* w. 11

Elisabeth Broesen, huisvr. van W. Aartman de Klerk, *l. kh.* 35

Joseph Boomhouwer, zoon van J. Boomhouwer, *a. kh.* m. 11

Jaar.

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. W. Sneepel, *n. kh.*

Maandag 11 *Julij.*

Elisabeth Beenhuysen, wed. van F. Amsen, *k. kh.* 76

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. H. de Mesquita Jr. naar *Ouderkerk aan den Amstel.*

Gerrit Peters, *a. kh.* 33

Gerrit Verschuur, *k. kh.* 37

Anthonij van Odijk, *n. kh.* 68½

Maria de Vink, *n. kh.* 64

Johanna Agnes Haase, dochter van J. Haase, *a. kh.* ca. 3

Dingsdag 12 *Julij.*

Dorothea Muklaas, huisvr. van J. Theunisse, *a. kh.* ca. 74

Dirkje Homburg, dochter van C. F. Homburg, *k. kh.* 1½

Rachel Jons, huisvr. van J. L. Tamler, *a. kh.* 44

Elisabeth Buurman, dochter van H. Buurman, *w. kh.* 1½

Catharina Monroy, wed. van B. Casjens, *l. kh.* 48

Catharina Christina Hormalle, dochter van H. Hormalle, *k. kh.* 1

Jacobus van der Laan, *a. kh.* 37

Maria Anna Jacobs, dochter van F. Jacobs, *a. kh.* 5

Eleonora Lachgen, jongste dochter van wijlen F. L. Lachgen, *l. o. k.* 42

Woensdag 13 *Julij.*

Engelbertina van Castrop, dochter van J. van Castrop, *a. kh.* 41

Elisabeth Roesou, wed. van J. Poeltuyn, *a. kh.* 65

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. Horselenberg.

Berendina Hanselaar, wed. van F. Niesen, *k. kh.* 36

Jaar.

Coenraad Levie Hond, *Zeeburg.* 24

Willemina Maria Pegel, dochter van H. Pegel, *a. kh.* w. 6

Jan de Klerk, zoontje van W. Aartman, *l. kh.* d. 12

Francisca Pelletier, wed. van B. Grevink, *a. kh.* 75

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. de Neuville, *n. k.*

Het dito dito van de wed. J. F. Teert, *l. kh.*

Het dito dito op dito.

Donderdag 14 *Julij.*

Grietje Degener, wed. H. Uleman, *gh. kh.* 78

Lambertus Jacobus Hermse, zoon van H. W. Hermse, *k. kh.* m. 5

Hendrica Johanna Koppendraaijer, dochter van C. H. J. Koppendraaijer, *l. kh.* 27

Agatha Salm, dochter van J. Salm, *eil. k.* 53

Johanna Jacob. Scheffers, dochter van J. Scheffers, *n. kh.* 4

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van W. von Gent, *a. kh.*

Vrijdag 15 *Julij.*

Jan Mathijsen, *l. kh.* 48

Hendrik Gerrit Westermeijer, zoon van G. H. Westermeijer, *w. kh.* 3½

Johanna van Iperen, huisvr. van P. de Bondt, *w. kh.* 43

Johanna Agema, dochter van M. Agema Jr. *k. kh.* m. 11

Arend Boele, zoon van B. Boele, *n. k.* 47½

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. H. L. Holtz, *a. kh.*

Jan Dobbenburg, *w. kh.* 68

Saturdag 16 *Julij.*

Judith van Emden, dochter van I. van Emden, *Muiderberg.* 23

Jaar.

Dina Havekes, wed. van W. Salomons, *k. kh.* 57

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. B. Millem, *Zeeburg.*

Het dito dito van de huisvr. van J. de Meere, *a. kh.*

Alida Margaretha Plomp, dochter van F. Plomp, *k. kh.* 2½

Sijmen Janse Kuyper, zoon van J. H. Kuyper, *w. kh.* 6

Johanna Margaretha Thierens, huisvr. van A. C. Bourse, *o. k.* 51

Louwerens van Oordt, *a. kh.* 47

Johanna Visser, dochter van W. Visser, *k. kh.* 1½

Beatrix Dardus, huisvr. van P. van Meeteren, *w. kh.* 58

Hendrik Weydoogen, *w. kh.* 63

Jan Weybes, zoon van J. Weybes, *l. kh.* w. 3

Johannes van Eyl, *l. kh.* 33

Christiaan Fredrik Schmidt, zoon van C. G. Schmidt, *w. kh.* 2½

Arnoldus van Campen, wedn. van A. C. Veling, *a. kh.* 42

Zondag 17 *Julij.*

Cornelia Jansen, dochter van J. Jansen, *w. k.* 2½

Roosje Salomon Stomper, dochter van S. N. Stomper, *Zeeburg.* 2

Johannes Adolphus Brock, *a. kh.* 72

Cornelis Rok, *k. kh.* 75

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. Geerling.

Anna Rutt, *l. kh.* 34

Lena Schoonberg, huisvr. van A. Karssenboom, *a. kh.* 42

Jansie Smit, wed. van W. Roemer, *l. kh.* 54

Maandag 18 *Julij.*

Gerritje Weelburg, wed. van H. J. Koch, *l. o. k.* 83

Sara Schim, dochter van wijlen D. Schim, *o. k.* 71

Jaar.

Anthonia Maria van Heurn, huisvr. van R. Hooyman, naar *Zuilen* uitgev. 40

Arnoldus Meijer, *a. kh.* 33

Willem Fredrik Simons, zoon van J. Simons, *k. kh.* w. 4

Jeannette Louise Wilhelmina Kammener, dochter van A. W. Kammener, *l. kh.* ½

Jan Meijer, zoon van J. Meijer, *k. kh.* d. 16

Femmina van Staveren, *oo k.* 48

Marten van Seggeren, wedn. van M. Bijlmeer, *n. z. c.* 69½

Johan Pieter Paret, *a. kh.* 29

Maria de Mooy, dochter van D. de Mooy, *k. kh.* w. 19

Thomas Slegt, zoon van N. Slegt, *a. kh.* 2½

Geertruy de Haan, dochter van G. de Haan, *w. kh.* ¼

Dingsdag 19 *Julij.*

Louis Joseph Sonjée, zoon van A. J. Sonjée, *w. kh.* d. 14

Jan de Groot, zoon van J. de Groot, *k. kh.* w. 3

Philip Aron Groen, *Zeeburg.* 84

Joannes Anthonius Franken, zoon van A. Franken, *a. kh.* ½

Elisabeth Susanna Warman, dochter van H. Warman, *w. kh.* m. 11

Pieter van Oostendorp, *a. kh.* 33

Johan Christian Benjamin Henning, *l. kh.* 40

Christina Leuver, dochter van P. Leuver, *a. kh.* ¼

Johanna Horst, dochter van E. Horst, *l. kh.* w. 14

Henricus Tichelhoff, *o. z. c.* 68

Jan Wouter Ludovici, zoon van J. W. Ludovici, *l. kh.* 3

Nicolaas Jonas Santink, *k. kh.* 22

Catharina Magdalena Haddes, *n. kh.* ca. 1

Anna Johannes, dochter van G. Johannes, *gh. kh.* 8

Jaar.

Woensdag 20 *Julij.*

Fredrik Wieljoe, zoon van J. Wieljoe, *a. kh.* 1½

Jan Hendrik Hoffman, zoon van J. H. Hoffman, *k. kh.* m. 11

Hendrik van den Berg, zoon van N. Peper, *k. kh.* 4 en 7 m.

Aagje Maria Varkenvisser, *w. kh.* ½

Susanna Onderwater, huisvr. van W. Schor, *k. kh.* 39

Sieke Troefel, dochter van G. Troefel, *l. kh.* 3

Johanna Maria Servaas, dochter van J. Servaas, *l. kh.* 74

Het dood ter wereld gekomen Kind van J. E. Kock, *w. kh.*

Het dito dito van de huisvr. van C. Spamer, *w. kh.*

Donderdag 21 *Julij.*

Maria Bartens, wed. van J. C. Borman, *n. k.* 70

Lena Peddemoes, dochter van... Peddemoes, *k. kh.* 7 en 8 m.

Elisabeth Kreelkamp, dochter van M. Kreelkamp, *k. kh.* 2

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van G. Hogenbirk, *k. kh.*

Harmen Hendrik Frech, zoon van W. Frech, *k. kh.* 2

Maria Elisabeth Hottentot, dochter van C. Hottentot, *n. kh.* ¼

Gerardus Adrianus Parré, zoon van M. Parré, *a. kh.* 26

Christoffel Ernst Sartorius, zoon van G. F. Sartorius, *l. o. k.* 4

Dina Maria van Houten, dochter van B. A. van Houten, *no. k.* 3 en 4 m.

Jan Kroon, zoon van A. Kroon, *k. kh.* w. 18

Vrijdag 22 *Julij.*

Leentje David, wed. van V. Jacob, *Zeeburg.* 86

Jan Jansz, *a. kh.* 67

	Jaar.
Jacobus Louwen, zoon van P. Louwen, *l. kh.*	m. 1
Martinus Coenraad Vatter, zoon van C. Vatter, *a. kh.*	3
Anthonie Kreeft, *a. kh.*	69
Jan Jacob Gerstel, zoon van J. J. Gerstel, *k. kh.*	ca. 2
Israel Nathan Sooday, zoon van N. Sooday, *Zeeburg.*	46
Cornelia Klokkeman, dochter van H. Klokkeman, *w. kh.*	4
Jacobus Peyffer, zoon van J. P. Peyffer, *a. kh.*	22
Elisabeth Basomoine, wed. van B. Grooten, *w. kh.*	69

Saturdag 25 Julij.

Johannes Keyser, wedn. van J. Kroon, *k. kh.*	52
Johannes Bovenmars, zoon van G. Bovenmars, *a. kh.*	d. 15
Hermanus Hendrik Ahlers, *l. kh.*	75

	Jaar.
Elisabeth Akershoek, wed. van N. Coblijn, *z. k.*	78
Eva Samuel wed. van L. S. ter Molen, *Zeeburg.*	78
Marjana Salomons, huisvr. van H. S. Dikkie, *Zeeburg.*	65
Cornelis van Leeuwen, *o. k.*	49
Cornelis Levering, wedn. van V. Bout, *a kh.*	78 en 10 m.
Pieter Bernard, *k. kh.*	57
Reijer van Loenen, zoon van G. van Loenen, *a. kh.*	20
Anna Hendrika Kroon, dochter van J. B. Kroon, *l. n. k.*	11
Johannes de Mortier, zoon van N. de Mortier, *w k.*	71
Joseph Swarts, wedn. van G. Waanders, *l. kh.*	56
Harmijntje Leman, huisvr. van C. Hijden, *w. kh.*	55

PUBLIEKE VEILINGEN

van de onderstaande *Perceelen*, in het Locaal van Publieke Verkoopingen, van ouds genaamd het Oudezijds Heeren Logement, te *Amsterdam*.

Op Maandag den 25 Julij 1814.

Kerkstraat, N. 125. (Een Huis en Erve, in de) tusschen de Spiegel- en Vyzelstraaten, *f* 2225, in slag *f* 100. *Reuvekamp.*

Munnikestraat, N. 17. (Een Huis en Erve, in de) *f* 260, in slag *f* 40. *Oosterwijk.*

Zeven Zestiende parten in de Koornmolen, genaamd *het Fortuin*, benevens Zeven Zestiende parten in de vaste Gereedschappen, en de helft in de losse Gereedschappen, op de Schans, tusschen de Weesper- en Muiderpoorten, benevens Vijftien Zestiende parten in het Woonhuis, aan de W. Z. van de Molen en Knegtswoning, *f* 10300, in slag *f* 20. *Oostenrijk.*

Deze volgende *Perceelen* op Maandag 1 Augustus.

Lijnbaansgragt, N. 134. (Een Zuiker-Raffinaderij met het annexe Woonhuis en Erven, genaamd *Lazarus en de Rijke Man*, op de) tusschen de Leidsche Gragt en Leidsche Plein, *f* 9800, in slag 1200. Opgeh.

Blandsgragt, N. 17 en 58. (Een dito met dito Pakhuis en Erven, (te zamen in een Koop) bij en nevens den anderen, op de) bij de Lijnbaansgragt.

Blandsstraat, N. 2. (Een Huis en Erve, in de) in de Sterregang,

Een Huis en Erve, naast N. 3. (te zamen in een Koop), *f* 7800, in slag *f* 1200. Opgeh.

Deze volgende *Perceelen*, op Maandag 8 Augustus.

Waal, N. 56. (Een Winkelhuis en Erve, op de) bij de Bantammerbrug, *f* 3000. in slag *f* 5. Opgeh.

O. Z. Voorburgwal, N. 256. (Een Huis en Erve, op de) bij de Grimburgwal, *f* 1275, in slag *f* 100. *Cramerus.*

Kerkstraat, N. 29 (Een Huis en Erve, in de) bij den Binnen-Amstel, *f* 800, in slag *f* 20. *Rouwekamp.*

Deze volgende *Perceelen* op Maandag 15 Augustus.

Keizersgragt, N. 273. (Een Winkelhuis en Erve, op de) bij de Hartestraat, *f* 1300, in slag *f* 10. *Gijzelman.*

Nieuwe Leliestraat, N. 149. (Een Huis en Erve, in de) bij de tweede Dwarsstraat, *f* 725, in slag *f* 50. *de Vriend.*

Kleine Wittenburgerstraat, N. 30. (Een Huis en Erve, in de) *f* 25, in slag *f* 1. *Schouten.*

Groote Kattenburgerstraat, N. 19. (Een Huis en Erve, in de) en hoek van de eerste Dwarsstraat, *f* 575, in slag *f* 20. *Mayburgh.*

Nieuwe Zeedijk of korte Heeregragt, N. 24. (Een Huis en Erve, op de) over de Scharrebiersluis, *f* 450. *Westerwoudt.*

Jonge Roelofsteeg, N. 20. (Een Broodbakkers Winkelhuis en Erve, in de) bij de Kalverstraat, *f* 1200, in slag *f* 1 Opgeh.

Wolvestraat, N. 30. (Een Distelateurs Winkelhuis en Erve, in de) bij de Heeregragt, *f* 2325, in slag *f* 600. *Schouten.*

Kerkstraat, N. 267. (Een Huis en Erve, in de) bij de Leidschestraat, *f* 1175, in slag *f* 25. Opgeh.

Langestraat, N. 2. (Een Huis en Erve, in de) bij de Blaauwburgwal, *f* 400, in slag *f* 6. *Tissel.*

St. Jacobstraat, N. 34. (De helft in een Huis en Erve, in de) *f* 60, in slag *f* 20. *Hodse.*

Deze volgende *Perceelen* op Maandag 29 Augustus.

Roozenstraat, N. 143. (Een Huis en twee Achterhuizen en hunne Erven, in de) bij de tweede Dwarsstraat, *f* 1000. *Saaltink.*

Pieterjacobdwarsstraat, N. 16 en 17. (Drie Huizen en hunne Erven, (onder een Dak,) in de) en hoek van de Steenhouwerssteeg, *f* 950. in slag *f* 3. Opgeh.

Lange Leidsche Dwarsstraat, N. 74. (Een Huis en Erve, in de) achter het Hoekhuis van de Leidschestraat, ƒ825, in slag ƒ10. *Broekhuisen.*
Lange Leidsche Dwarsstraat, N. 62. (Een Huis en Erve, in de) bij de Kruisstraat, ƒ475, in slag ƒ20. Opgeh.
Leidschestraat, N. 95. (Een Winkelhuis en Erve, op de) bij de Keizersgragt, ƒ1000. *Gijzelman.*
Baangragt, N. 5225 tot 5231. (Een Loijerij met deszelfs Pakhuis en Erve, genaamd *'t Huis ter Voort*, met de vaste Gereedschappen, mitsgaders zes apart verhuurd wordende Woonhuizen en Erven, (te zamen in een Koop,) op de) beoosten de Vijzelstraat, ƒ7900, in slag ƒ100. Opgeh.

Deze volgende *Perceelen* op Maandag 5 September.

Kleine Kattenburgerstraat, N. 19. (Een Grutterij met deszelfs Woonhuis, Stallinge en Erven, genaamd *de Olyphant*, in de) bij het eerste Waaigat, ƒ3700, in slag ƒ1000. *de Vriens.*
Brouwersgragt, N. 91. (Een Pakhuis en Erve, genaamd *de Vrede*, waar achter een groot ledig Erf, met twaalf cemente Olybakken, op de) bij de Oranjestraat.
Een Pakhuis en Erve, genaamd *de Eendragt*, naast het voorgaande, N. 92.
Een Pakhuis en Erve, genaamd *de Vrijheid*, naast dito, N. 93. (alles te zamen in een Koop,) ƒ5875, in slag ƒ1200. *Mets.*
Leidschegragt, N. 88. (Een Koopmans Huis en Erve, op de) bij de Kerkstraat, ƒ4950, in slag ƒ45. Opgeh.
Een dubbelde of wel twee Grafsteden, (onder een Zark,) in de Westerkerk, N. 163 en 164. ƒ365, in slag ƒ5. Opgeh.

Deze volgende *Perceelen* op Maandag 12 September.

Wijde Kapelsteeg, N. 2. (Een Huis en Erve, in de) bij de Kalverstraat, ƒ800, in slag ƒ7. Opgeh.
Lindegragt, N. 8. (Een Huis en Erve, op de) bij de Brouwersgragt, ƒ275, in slag ƒ50. *Jonkernout.*
Palmdwarsstraat, N. 20. (Een Huis en Erve, in de) ƒ300, in slag ƒ100. *Evers.*
Lijnbaansgragt, N. 309. (Een Huis en Erve, op de) bij de Angeliersgragt, ƒ30, in slag ƒ1. *Jonkernout.*
Een Hofsteede, genaamd *Pijnenburg*, met deszelfs Heeren Huizinge, Koetshuis, Stallinge, Tuinmanswoning &c. &c. benevens een Overplaats met zijn Boeren Bruiker &c. diverse 200 Bouw-, Wei- als Hooilanden &c. te zamen groot 140 Morgen voetstoots, onder de Gerechte van Baarn, Canton en Arrondissement Amersfoort, alsmede 3 Morgen Weilanden en nog een stuk Heiveld, mitsgaders een Bank in de Kerk aan de Vuursche, ƒ13860, in slag ƒ200. *Jarman.*

Deze volgende *Perceelen* op Maandag 19 September.

Een Boeren Bruiker, genaamd *Vismeer*, met deszelfs Heeren Huizingen, Koetshuis, Stallinge, &c. &c. en circa 40 Morgen Wei- en Hooiland, aan den Amsteldijk, nabij Ouderkerk, onder Nieuwer-Amstel, N. 68. *f* 7600, in slag *f* 100. *Broekhuisen.*

Oude Schans, N. 21. (Een Koopmans Winkelhuis en Erve, op de) op de hoek van en in de korte Keizers Dwarsstraat, *f* 1900, in slag 100. Opgeh.

Utrechtschestraat, N. 60. (Een Winkelhuis en Erve, op de) bij dito Dwarsstraat, *f* 1325, in slag *f* 500. *Mercker.*

Roosegragt, N. 187. (Een Huis en Erve, op de) bij de Prinsengragt, *f* 450. *Ogelvight.*

Vyzelstraat, N. 117. (Een Winkelhuis en Erve, in de) bij de Heerengragt, *f* 1400, in slag 200. Opgeh.

Derde Weteringsdwarsstraat, N. 11. (Een Huis en Erve, in de) bij de Weteringsstraat, *f* 1100, in slag *f* 100. Opgeh.

Een Plaisier-Tuin, met deszelfs Coepel &c. op Stads Bolwerk, genaamd *Slooten*. En een Tuin met deszelfs Heeren Huizinge, op 't vijftiende Bolwerk, genaamd *Slooten*, tusschen de Manege en Leidschepoort, naast de voorgaande, N. 279. (te zamen in een Koop) *f* 2950, in slag *f* 10. Opgeh.

Een Hofsteede, genaamd *Kroonenstein*, met deszelfs Heeren Huizinge, Koetshuis, Tuinmans Woning, Coepel, &c &c. groot te zamen 5 Morgen voetstoots, in het Gijn, tusschen Baanbrug en Loenersloot. En een Perceel Hooi en Weiland, onder Baanbrugge, achter het even genoemde, groot 16 Morgen, doch voetstoots, mitsgaders een stukje Bouwland, en een Bosje Hoephout, aan den Ingdijk, groot te zamen 2 Morgen doch voetstoots, (te zamen in een Koop), *f* 15900, in slag *f* 100. Opgeh.

Keizersgragt, N. 278. (Een Koopmans Huis, Tuin, Tuinhuis en Erve, op de) bij de Hartestraat. En een dito en Erve, op de Keizersgragt naast het even genoemde, (te zamen in een Koop,) *f* 27950, in slag *f* 900. Opgeh.

Utrechtsche Dwarsstraat, N. 49. (Een Huis en Erve, in de) bij de Utrechtschestraat, *f* 1425, in slag *f* 250. *Kist.*

Reguliersdwarsstraat, N. 64. (Een Huis en Erve, in de) bij de Botermarkt, *f* 1050, in slag *f* 300. *de Rijk.*

Vliegendesteeg, (Een Huis en Erve, in de) *f* 205, in slag *f* 14. *Esthof.*

Joode Houttuinen, N. 53. (Een Huis en Erve, in de) bij de Markensteeg, *f* 20, in slag *f* 5. Opgeh.

Deze volgende *Perceelen* op Maandag 26 September.

Een Hofsteede, genaamd *Stadwijk*, met derzelver Heeren Huizinge, Koetshuis, Stallinge &c. &c te zamen groot 3 Morgen, doch voetstoots, aan den Amsteldijk in de buiten Veldersche Polder, voorbij de 700 Roeden dezer Stad, N. 450. En eenige Kampen Weiland, te zamen groot circa 14 Morgen, doch voetstoots achter voorschrevene Hofsteede, (te zamen in een Koop,) *f* 8380, in slag *f* 3500. *Bouwer.*

Drie

Drie Morgen Weiland, aan de Amsteldijk, in de Buitenvelderſche Polder, nabij de 1000 Roeden dezer Stad, *f*525, in ſlag *f*80. *Linkers.*

Leidſchegragt, N. 185. (Een dubbeld Koopmanshuis en Erve, op de) tusſchen de Heeren- en Keizersgragten, *f*4900, in ſlag *f*300. opgeh.

Prinſengragt, N. 289. (Een Winkelhuis, Stallinge en Erve, op de) bij de Beerenſtraat, *f*2600, in ſlag *f*200. Opgeh.

Zeven Morgen Wei-, Hooi-, Hennip- en Griendland. Drie Morgen 100 Roeden Hooiland. Een Morgen 400 Roeden Weiland, mitsgaders de helft in een ſtuk Hooiland, groot 2 Morgen. Een ſtuk Wei-, Hooi- en Hennipland, 3 Morgen 100 Roeden. Een Hofſteede en omtrent 10 Morgen 425 Roeden Wei-, Hooi- en Griendland. Vijf Morgen Wei-, Hooi-, Hennip- en Griendland, alles gelegen in de Ambachte van Stolkwijk, (te zamen in een Koop). *f*800, in ſlag *f*1200. *Broekhuiſen.*

Een Huis, Berg en Schuur met 14 Morgen, 430 Roeden Wei-, Hooi-, Hennip en Griendland. Een Morgen 312½ Roeden Land. Een Morgen 4 Hond Weiland. Twee Morgen 23 Roeden Hooiland, alles gelegen in Toolwijk en Toolwijk Ambachte van Stolkwijk (te zamen in een Koop) *f*610, in ſlag *f*70. Dezelfde.

Een Huis, geteekend N. 50, met een Schuur &c. en 5 Morgen Wei-, Hooi- en Hennipland. Een Morgen 187½ Roeden Wei- en Griendland. Vijf Morgen 375 Roeden Wei-, Hooi- en Hennipland Drie Morgen 200 Roeden Hooiland. Een ſtuk Hooi- en Griendland, groot 2 Morgen 411 Roeden, alles gelegen aan de Z. Z. van Beneden Heul, onder Stolkwijk. (te zamen in een Koop.) *f*800, in ſlag *f*60. Dezelfde.

Drie Morgen Wei- en Hooiland. Een Morgen 150 Roeden Wei- en Hennipland. Een Morgen 200 Roeden Hooi- en Hennipland. Een Morgen 300 Roeden Hooiland, alles gelegen in het Westeinde van den Achterbroek. En twee Morgen 300 Roeden Boezemland, in den Boezem van den Achterbroek, (te zamen in een Koop.) *f*440, in ſlag *f*60. Dezelfde.

Drie Morgen Hooiland in het Westeinde van Berkenwoude, *f*190, in ſlag *f*25. *Bonté.*

Ruim zeven Morgen Lands, in de Kring van de Vervening onder Berkenwoude. *f*430. *Tisſel.*

Een Hofſteede N. 7. benevens twee Schuuren en Erve. Zeven Morgen 100 Roeden Hooi en Hennipland. Twee Morgen 54 Roeden Weiland. 400 Roeden Hooiland, alles gelegen in het Oosteinde van Berkenwoude. En een Morgen 400 Roeden Hooiland, en zes Morgen Hooiland, beide gelegen in het Westeinde van Berkenwoude, (te zamen in een Koop.) *f*630. *Schouten.*

Vijf ſtukken Veenland, in de Polder van Thamen, binnen Dijks, te zamen groot 23 Morgen, 123 Roeden voetſtoots, *f*1625, in ſlag *f*500. *Jan Bas.*

Twee ſtukken Weiland, groot 300 Roeden, *f*65, in ſlag *f*10. *Broekhuiſen.*

Een Huizinge, genaamd *Vreeluſt*, met de Erve en Grond, te Thamen aan den Amſtel, *f*20, in ſlag 30. Dezelfde.

Een Huizinge, geappropriëerd tot zeven Daghuurders Woningen, genaamd *de Lijnbaan*, te Thamen, *f*90, in slag *f*40. *Bos.*

Een Turfschuur, met het Erf en de Grond; groot 60 Roeden, N. 3. onder Thamen aan den Amsteldijk, *f*290, in slag *f* 1. *Broekhuisen.*

Een Opstal van een Turfschuur, N. 135. op de Achterdijk op de Hoefslag, *f*35, in slag *f*40. *Bos.*

Vijf Kampen Wei- of Hooiland, in de Blooklandsche Polder, onder Mijdrecht, te zamen groot 5 Morgen, 468 Roeden voetstoots, *f*300, in slag *f*200 *Broekhuisen.*

Een dito dito of dito, *f*105, in slag *f*20. Dezelfde.

Een Kamp Wei- of Hooiland, gelegen als voren, waarvan 2 Kampen, groot 1 Morgen, 486 Roeden, *f*180, in slag *f*20. Dezelfde.

Een Kamp Wei of Hooiland, groot 400 Roeden, gelegen als vooren, *f*120, in slag *f*10. Dezelfde.

Een Moestuin, onder Mijdrecht, groot 940 Roeden, *f*90, in slag *f*50. Dezelfde.

De Opstal van een Boerderij met zijn toebehooren, mitsgaders twee Hooi- of Koornbergen, en een Schuurtje, in de Mijdrechtsche Droogmakerij, *f*360, in slag *f*70. *Bonté.*

Eglantiersgragt, N. 124. (Een Huis en Erve, op de) bij de Baangragt, *f*650, in slag *f*150. *H. Boom.*

Roomolensteeg, N. 15. (Een Broodbakkers Winkelhuis en Erve, op de hoek van de) en Langestraat, *f*2700, in slag *f*50. Opgeh.

Utrechtsche Dwarsstraat, N. 17. (Een Huis en Erve, in de) bij de Reguliersgragt, *f*700, in slag *f*2. Opgeh.

Marken, N. 74. (Een Huis en Erve, op) bij het Boltensgragtje, *f*190, in slag *f*50. *van Minden.*

Een Buitenplaats, genaamd *Landzigt*, met deszelfs Heeren Huizinge, Koetshuis, Stallingen &c &c. benevens 8 Morgen Hooi- en Weilanden, doch voetstoots, in de Slooterdijker Meer, vrij van Tol aan Hek en Brug te Sloterdijk, (te zamen in een Koop.) *f*5950, in slag *f*50. Opgeh.

Prinsengragt, N. 452. (Een Koopmanshuis, Tuin, Tuinhuis en Erven, op de) bij de Brouwersgragt, *f*3975, in slag *f*25. Opgeh.

Derde Weteringsdwarsstraat, N. 29. (Een Huis en Erve, in de) bij de Vijzelgragt, *f*2175, in slag *f*25. Opgeh.

Haarlemmerdijk, N. 207. (Een Huis en Erve, op de) bij de Binnen Dommerstraat, *f*1775, in slag *f*25. Opgeh.

Angeliersgragt, N. 9. (Een Huis, Achterhuis en Erven, (te zamen in een Koop,) op de) bij de Noordermarkt, *f*1175, in slag *f*25. Opgeh.

Angeliersgragt, N. 18 en 19. (Een dubbeld Pakhuis en Erven, genaamd *de Potas-Branderij*, op de) bij de eerste Boomdwarsstraat, *f*2975, in slag *f*25. Opgeh.

Plantagie, N. 10. (Een Plaizier Tuin en Huizinge, op 's lands Grond, in de) op de hoek van de Kerk en Fransche Lanen, genaamd *Nieuwerhoek*, *f*975, in slag *f*25. Opgeh.

Een Hofsteede, genaamd *Kersenhof*, met deszelfs Heeren Huizinge, Tuinmans Woning, Koetshuis &c. &c. waar achter Landerijen, te zamen groot 10 Morgen, doch voetstoots, te Ouderkerk aan den Amstel, in de kleine Duivendrechtsche Polder, *f*10000, in slag *f*100. Opgeh.

Deze onderstaande *Schepen* zijn geveild op *Maandag* den 27 Junij 1814. in het N. Z. Heeren Logement.

Schooner-Schip, (Een extra zonder weerga Hartzeilend) genaamd *Herala*, voorzien met een Kopere Huid, lang over steven 92 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 22 voet 3 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 10 voet 9 duim. *f* 4600. Opgeh.

Tjalk-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Vrouw Sjouke*, gevoerd door Schipper JAN BARTELS, lang over steven 65½ voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 14 voet 4 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 6 voet 6 duim. *f* 2500. Opgeh.

Tjalk-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Triton*, gevoerd door Schipper LIKLE ARIAANS. lang over steven 68 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 14 voet 1 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 7 voet. *f* 825. in slag *f* 1. *H. D. Canne.*

Smauw-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Seepferd*, gevoerd door Kapitein JOHAN HEINRICH MANDELS, lang over steven 97½ voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 27 voet, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 12 voet 4 duim, het verdek bij de eerste balk voor 't groot luik hoog van hoofd 6 voet. *f* 4500. *T. van Olivier.*

Deze onderstaande *Schepen* zijn geveild op *Maandag* den 4 Julij.

Kof-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Vrouw Cornelia*, gevoerd door Schipper ALBERT ANDRIESEN, is in Gothenburg een geheel nieuw tuig opgelegt, lang over steven 97 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 22 voet 9 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 11 voet 4 duim. *f* 5000. *J. Schaeffer.*

Kof-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Juffrouw Aaltje Maria*, gevoerd door wijlen Schipper HANS JOHANSEN, lang over steven 104 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 23 voet 3 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 11 voet 5 duim. *f* 1950, in slag *f* 200. *J. Wessfeling.*

Dit onderstaand *Schip* is geveild op *Maandag* den 11 Julij.

Smak-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Jongvrouw Elisabeth*, gevoerd door Schipper JAN OKKES KUYPER, lang over steven 73 voet, wijd bij de eerst balk voor 't groot luik binnen zijn huid 15 voet 3 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 7 voet 4 duim. *f*3100, in slag *f*20. Opgeh.

Dit onderstaand *Schip* is geveild op *Dingsdag* den 26 Julij.

Tjalk-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Fortuna*, met deszelfs Rondhout, stukkende Mast, staand en lopend Wand, lang over steven 61 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 12½ voet, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 5½ voet. *f*270, in slag 175. *J. H. A. Bakre.*

Deze onderstaande *Schepen* zijn geveild op *Maandag* den 1 Augustus.

Kof-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Jacoba Catharina*, gevoerd door Kapitein DIRK J. KOGER, lang over steven 90½ voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 21 voet 4 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 10 voet 4 duim. *f*3000, in slag *f*2000. Opgeh.

Brik-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *Uspech*, gevoerd door Kapitein CARSTEN JANSEN, lang over steven 79 voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 23 voet 2 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 13 voet. *f*2000, in slag *f*400. *Floris der Kinderen.*

Deze onderstaande *Schepen* zijn geveild op *Maandag* den 8 Augustus.

Kof-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Liefde*, gevoerd door Kapitein JAN TONJES JANSEN, lang over steven 92½ voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 21 voet 2 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 11 voet. *f*3350, in slag *f*250. *J. H. de Wit.*

Smak-Schip, (Een extra ordinair welbezeild) genaamd *de Vrouw Geertina*, gevoerd door Kapitein KIER JANS, lang over steven 72½ voet, wijd bij de eerste balk voor 't groot luik binnen zijn huid 15 voet 6 duim, hol in 't ruim bij de eerste balk voor 't groot luik op zijn uitwatering 7 voet 4 duim. *f*2950. *Floris der Kinderen.*

Alles Amsterdamsche Maat.

BOEK-BEOORDEELINGEN.

Boertige beschouwing *der* **Fransche staatsomwenteling**, *op het einde der achttiende eeuw, enz. met platen. Eerste deel.* In groot 8vo, 179 bladzijden beslaande. De prijs is *f* 1:16:— Te *Amsterdam*, bij c. en h. timmer.

Wij durven dit werk gerustelijk ter lezinge aanbevelen. Volgens de voorrede, is het oogmerk van deszelfs schrijver, zijn' lezende landgenooten eene vrolijke uitspanning te bezorgen, en 't is buiten alle kijf, dat hij dit zijn oogmerk volkomen heeft bereikt, „Hij vond voor zijne „boert een gepast onderwerp in de geschiedenis der staatsomwenteling „in *Frankrijk*, op 't einde der achttiende eeuw enz.; welke staats„omwenteling", dus luidt een gedeelte der voorrede, „in der daad te „vergelijken is, bij een teugelloos hollend paard, door 't welk eene „menigte narren zich laten medeslepen, terwijl anderen het geestdriftig „nahollen, naar een kasteel in de lucht hangende". Deze vergelijking is op den titel zeer fraai uitgebeeld, door de kunstige teekenpen en het bekwaam graveerstift van de heeren smies en veelwaard. — „Tot het „wèl bevatten van de gegrondheid dezer vergelijking", dus vervolgt de voorrede, „zal de boertige voordragt zekerlijk niet weinig bijdragen; „want daar die voordragt natuurlijk in het eenvoudig gemeenzame valt, „komt het voorgedragene ook naakter, en meer in zijnen waren aard, „voor den geest: immers is niet zelden die ware aard verborgen onder „den sluijer van eene ernstige en deftige beschrijving: alzoo zal dit dan „de nuttigheid van deze bladen uitmaken".

Wij oordeelen 't onnoodig den lezer eenig verslag van de geschiedenis zelve te geven, alzoo dezelve algemeen bekend is; ons blijft derhalve alleenlijk de behandeling derzelve over: daarvan dient dan het volgende ter proeve: na men 't gasthuis van de verminkte soldaten uitgeplunderd had, ten einde de geweren te vinden; welke sommige verzekerden in hetzelve voorhanden te zijn, gelijk er dan ook niet minder dan dertig duizend, onder den grond verborgen, gevonden werden, ontdekte men ook grof geschut, waarover men niet weinig verheugd was: dit verhaald hebbende, gaat de schrijver dus voort: „of komt u die vreugd onge„loofbaar voor, lezer, om dat gij denkt dat men toch geen kanonnen „van uit een' afgrond naar boven kon werken? denkt gij dit waarlijk? „o! dan zijt gij met de revolutionairigheid niet bekend; dan weet gij „niet dat dezelve eigenlijk bestaat in zekere onregelmatige woeling der „hersenen in hunne pan, even als 't gewoel van garnalen die in een „ketel kokend water gesmeten worden, door welk woelen de hersen„deelen gemeenlijk zoo onzacht tegen elkander botsen, dat er nu en

„ dan een deeltje uit de pan springt; het welk een tweeledig gevolg „ heeft, namelijk, *primo:* dat iemand, van de revolutionairigheid aangetast zijnde, hoe langer hoe gekker wordt, en *secundo:* dat de uit „ de pan gesprongene hersendeeltjes op de spieren vallen, met zulk een „ wonderlijk geweld, dat dezelve zich t'zamen trekken en alzoo eene „ verbazende kracht verkrijgen: zie lezer, nu gij dit weet, zult gij 't „ ook niet bewonderen dat de bewuste gasthuis-plunderaars, de zware „ stukken ijzer-kanon, uit den afgrond naar boven op de oppervlakte „ van den aardbodem hebben weten te krijgen. — Nu verder:

„ Eenige van het talrijk gezelschap dappere mannen, die buiten gebleven waren, mogelijk als een corps de reserve, nu ziende welk „ een' triomf hunne makkers behaalden, en te regt beseffende dat hun „ daarover een verbazend schel klinkende roem zoude nagaan, werden „ jaloersch, en zeiden onder elkander: *Ziet mannen broeders, daar „ staan wij nu als drentelaars, terwijl onze maats zoo dapper aan „ den slag zijn: zou er voor ons ook niet, hier of daar, een gebouwetje op te rouwen wezen? 'T is immers om razend te worden, „ dat we die kostelijke puinhoopen daar zoo moeten zien liggen, zonder dat we kunnen zeggen, dit of dat blok hardsteen, deze of die „ zware ijzeren deur getuigt van de stevigheid van onze breekijzers, „ of van 't vermogen van onze dommekrachten? Kom aan, bedenken we eens waar onze handen iets te doen zouden kunnen vinden; „ waar wij mede onsterfelijken roem zouden kunnen behalen*". — Van „ deze bemoedigende denkbeelden doordrongen, ging men aan 't praktiseren, en het duurde niet lang, of een van allen sloeg voor, om de „ koninklijke bewaarplaats van voorouderlijke wapentuigen een bezoek „ te gaan geven. O! dat was uitmuntend bedacht! daar moest men te „ viervoet heen, gelijk men er dan ook onverwijld heen stormde. Men „ kwam, en zag, en plunderde. Nu moet de goede lezer weten, dat „ in de bewuste plaats bewaard werden, lansen, spiesen, rondassen, „ helmetten, ponjaards, en al zulk tuig van de tijden van BAYARD, „ en andere ridders van de droevige figuur, het geen gelegenheid gaf „ tot eene vertooning, mooijer, grappiger, belagchelijker dan men immer op eenigen schouwburg (staande de smaakverbetering, en het „ onteeren der tempelen van taal- en dichtkunde; tempelen van deugd „ en fraaije zeden, door er ratekieken, kermistenten van paardrijders, „ koorddansers enz. van te maken) heeft kunnen doen aanschouwen; „ want wat zouden de burgerhelden met helmen en ridderlijke vederboschen doen? tot het verder plunderen waren die verlepte voddetjes niet dienstig; tegen den algemeenen vijand konden ze ook niet „ gebruikt worden; wat zoude men er dan anders mede doen, dan zich „ versieren; ieder maakte zich derhalve zoo mooi als Jan potagie met „ de muts. In schaterend lagchen barstte men uit toen zich een „ burger vertoonde, in een eenvoudig rokje steekende, of met een „ kieltje aan, en op wiens smeerige haren een ridderlijke helm praalde; „ een ander schamel burger had zijn' valen driekant opgetoomden hoed, „ met den vederbosch van het aloude steekspel versierd; ook had menige vrouw (want de schoone sekse, de teedere kunne, was er ook „ bij: hebben wij *Hollanders* onze MAY *van den Nieuwendijk*, KAAT

„ *mosfel* en andere befaamde heldinnen gehad, de *Franschen* hadden „ toen meer dan één van die soort. — Nu, menig een van die vrouw„ tjes) tot de vischbank of den straatbezem behoorende, had haar door„ gaté linnen mutsje van zulk een' vederbosch voorzien, met één „ woord het tooneel 't welk men hier aanrigtte was ongemeen kluchtig: „ in de gedenkrolle van geheel de wereld zou men te vergeefsch naar „ zulk een tooneel zoeken. Men moet ondertusschen niet denken dat „ de helden en heldinnen 't bij dien opschik lieten blijven; wel neen „ toch niet! er viel vrij wat meer voor; men droeg nu ridderlijke ver„ sierselen, derhalve wilde men ook ridderlijke daden doen, dus ging „ men, als razende dol, door de straten van *Parijs* vliegen, weder tot „ barstens toe schreeuwende, *te wapen! te wapen!* en dit vliegpartijtje „ had ten gevolge dat eene menigte van zamengevloeide nieuwsgierigen „ op den grond geraakten, en in het stof der overwinning vertrapt wer„ den; dan, met die slagtoffers van den volksijver kon men thans zijn „ hoofd niet breken; ook kon hun gegil en gekerm niet wel tot de „ harten doordringen; want het kon niet eens tot de ooren komen, „ wegens het donderend geschreeuw van, *te wapen!*

„ De geestdrift die thans zoo verschrikkelijk aan 't razen was, sloeg „ over tot volslagene dolheid, door dat het logen-gerucht vertelde, dat „ de krijgsbenden van den koning in aanmarsch waren, om de stad met „ geweld in te nemen, en, zoo men vin of voet van verdediging „ roerde, dezelve aan plundering en verwoesting over te geven: zie, „ dat waren toch leelijke dingen; die konden niet nalaten de menschen „ op te ruijen, te meer daar men verzekerde, de husfaren waren reeds „ in de voorstad *St. Antoine* ingerukt, en de kanonnen bereids op de „ torens der *bastille* geplant, om den overtogt te dekken, en allen te„ genstand met geweld te keeren.

„ Intusschen maakte het woord *bastille* de menigte, in 't midden van „ haar woede, opmerkzaam! „„ De *bastille!*"" „riep men elkander toe;" „ „ze zeggen daar zoo wat; die *bastille* is immers dat leelijk hol, daar „ „we al zoo lang een hekel aan gehad hebben? Komt jongens, we „ „zijn nu toch op de been; laten we dat gebakje nu maar eens „ „knapjes gaan opsmullen."" Het dolzinnig rondgieren in de gevondene oude ridderlijke kleeding, en met de soortgelijke wapentuigen omhangen, ziet men door de bovengemelde meesters zeer aardig in plaat vertoond.

Heeft de lezer in de voorgaande regels de *Hollanders* aangetikt gevonden, in een verder gedeelte des werks worden dezelve mede (gelijk ook op andere plaatsen van 't zelve) niet vergeten: ten blijke hiervan 't volgende: bij gelegenheid dat NECKER, uit zijne ballingschap terug geroepen zijnde, voor 't eerst in de nationale vergadering verscheen, zegt de schrijver: „en aldaar, denkt men waarschijnlijk, zal de beer „ hollend los geweest zijn; maar, och neen! juist het tegendeel; de „ vergaderzaal stelde volmaakt een wassen beeldenspel voor; ieder zat „ in eene houding zoo deftig als zijne opvoeding medebragt (doch dat „ medegebragte beteekende juist niet veel) en zweeg dood stil, zoo dat „ men in de zaal eene speld zoude hebben kunnen hooren vallen, en „ het gezelschap geleek dus ook zeer natuurlijk eene kwakersverga-

„ ring, waarin geen geluidgevende geest getuigt. Het kluchtigst was
„ nog, dat NECKER ook niet sprak: de man zal gedacht hebben dat
„ de vergadering zich, staande zijne afwezigheid, het zwijgen tot eene
„ wet gesteld had; of mogelijk heeft hij gedacht:" „„Wat hamer scheelt
„ „je lui! spreekt niemand! kom aan, dan zal ik er ook het zwijgen
„ „toe doen." „Evenwel, lezer, het zwijgen van de vergadering ont-
„ stond uit een overloop van gevoeligheid; 't was toch wat te zeggen,
„ den beminden NECKER zoo vrank en vrij weder in haar midden te
„ zien; zelfs willen sommige schrijvers van dien tijd, dat men bij eenige
„ leden van de vergadering tranen van gevoeligheid over de wangen
„ heeft zien rollen, en men hen dezelve in hunne snuifdoeken heeft
„ zien opvangen. — Eindelijk evenwel werd uit eenen hoek van de
„ zaal geluid gehoord; dit deed NECKER een einde aan de klucht
„ maken; hij stond op, en onthaalde de vergadering op eene allerliefst
„ mooi, aardig gevlochten, aanspraakje, en nu was het ijs gebroken.
„ Zoodra NECKER toonde niet meer te zeggen te hebben, schraapte
„ de president eenige malen zijn keel glad, en beantwoordde den terug
„ ontvangen vriend met eene aanspraak die van klink was; de man
„ wist volstrekt van geen uitscheiden; hij krabde 't als uit de steenen,
„ en sprong van den hak op den tak, om toch nog wat meer te praten.
„ Eindelijk evenwel was hij genoodzaakt bakzeil te halen; want zijn
„ vernuft was uitgeput, zijne organe begaf hem, en hij gevoelde dui-
„ delijk dat hij er 't hachje bij ingeschoten zoude hebben, zoo hij zijn
„ onstoffelijk en tevens zijn stoffelijk deel nog langer geforceerd had.
„ Neen, het aanspraak-maken en doen, moet men voor de *Hollanders*
„ overlaten; bij dezen is 't een eigenaardig karakter-produkt: immers
„ ten tijde van hun jongst revolutietje (want dit was toch maar een
„ sipertje, in vergelijking van de colossale revolutie der *Franschen*)
„ heeft men aanspraken gehoord, staande het doen van welke de rede-
„ naar anderhalf mengelen water en melk, bij enkele teugen, en met
„ lange tusschenpozingen, uitdronk, terwijl hij, na het, *ik hebbe gezegd*,
„ zwak, ja bijna ademloos uitgelispeld te hebben, zich met gewarmd
„ linnen moest verschoonen, aangezien hij door en door nat van zweet
„ was, en oogenblikkelijk te bed gebragt moest worden, ten einde door
„ de rust zijn luttel beetje overgehoudene kracht weder aan te kweeken.
„ Men vindt in *Holland* zelfs menschen die eene aanspraak-makerij
„ ophebben, 't welk ten bovenbedoelden tijde wel eene kostelijke brood-
„ winning opleverde; want voor eene slechts matig lange aanspraak,
„ met eene middenmatige hoeveelheid vuurs er in, moest men toch
„ een paar dukaten neêrleggen; wat bliefje lezer, was 't ook geld? Ja
„ ik kan u verzekeren dat voor eene aanspraak van vier vellen druks,
„ in folio, op groot mediaan papier, en zoo vol vuurs dat de redenaar
„ dikwijls gelegenheid vond van te kunnen schreeuwen als een nacht-
„ wacht, en te kunnen slaan en schoppen als een bezetene, dat, zeg
„ ik, voor zulk eene aanspraak acht dukaten besteed is geworden, zon-
„ der eenig deeltje van een percent te korten voor prompte betaling.
„ 'T speet de bewuste fabrijkeurs daarom ook niet weinig, toen de
Pruissen het *Hollandsche revolutietje* aan stukken kwamen schieten;

„ want zij bleven met een geheele mand vol aanspraken zitten, alle
„ welke in voorraad gereed gemaakt waren, op dat de kooper keus
„ zoude hebben, en oogenblikkelijk gerijfd konde worden. Wel mijn
„ lieve, goede lezer, zoo te dien tijde in *Holland* zulk eene fabrijk
„ niet bestaan had, hoe zouden boeren, werkbazen, kasteleins en an-
„ dere gelijksoortige leden van de hooge en mindere vergaderingen des
„ lands, 't gesteld hebben? 't kostte hun zekerlijk menig dukaatje; maar
„ dat kon van 't salaris wel af, en de goede menschen konden, door
„ dat huismiddeltje, hun fatsoen houden, en de mode volgen.

„ Toen nu de president der nationale vergadering aan 't laatste half
„ el van zijne aanspraak was, 't geen voor NECKER, als een verstan-
„ dig man, zeer wel was te bemerken, en zelfs was 't voor ieder wel
„ te hooren dat de man 't niet zeer lang meer konde maken, zoo hij
„ er niet onder wilde bezwijken, nam deze (NECKER namelijk) reeds
„ zijn' hoed op, en maakte zich gereed om te vertrekken: waarschijnlijk
„ zal hij gedacht hebben", „„De hemel weet of niet de vice-president,
„ „de secretaris, de penningmeester, ja de bode zelfs, ieder nog van
„ „eene aanspraak zwanger gaat, en dat zou voor geen sterveling door
„ „te staan wezen;" " „Daarom nam de goede man, na het eindigen van
„ 's presidents aanspraak, de gelegenheid waar dat de geheele vergadering,
„ schreeuwende, ja gillende lofuitingen over 't gehoorde uitboezemende,
„ in beweging was, om tot den president door te dringen, ten einde
„ hem met den volbragten arbeid geluk te wenschen, nam zeg ik,
„ NECKER die gelegenheid waar, om met een stille trom af te marchee-
„ ren; hij vertrok, en was weg als of hij weg gegocheld ware gewor-
„ den."

Nog een enkel trekje, wij kunnen ons daarvan niet onthouden: toen der heer NECKER ter vergadering gemist werd, was men daarover maar in 't geheel niet voldaan; de tekst vervolgt dus: „ „„Is hij verdwenen."" „ riep men elkander in verwondering toe," „wel dat's een weergaasche „ „pots die hij ons speelt! en zouden wij nu zoo met het mes in den „ „buik moeten blijven zitten? zoo met de gelukwenschingen half „ „binnen de keel en half er reeds uit? neen, dat kan er niet door: „ „kom aan jongens, wie gaat mee? we moeten op een galop naar „ „zijn huis; hij zal onze gelukwenschingen hooren, al zouden we „ „ook tegen de vlakke muren van zijne woning opklauteren, het dak „ „openbreken, en zoo aan t'zaamgebondene kousebanden en dassen „ „naar beneden zakken." „Dit voorstel had al te veel overeenkomst „ met een oproerig bedrijf dan dat het geen' ingang gevonden zoude „ hebben. Als dollemans vloog men derhalve te hoop naar 't huis van „ het geliefde voorwerp, en of dat voorwerp het toen benaauwd moet „ gehad hebben, kan zich elke ziel die met slechts een weinig ver- „ beeldingskracht begiftigd is, ligtelijk voorstellen. Geen deur toch kan „ voor de nationaligheid, wanneer dezelve regt geestdriftig is geworden, „ gelijk zij bij deze gelegenheid uitermate was, gesloten blijven. Hals „ over hoofd stoof de menigte onderscheidene kamers in en uit, zoo „ lang tot men den man gevonden had dien men zocht; en hem ge- „ vonden hebbende stortte men op hem toe, met zulk een' geweldigen „ drang, dat de tafels en stoelen 't onderste boven vielen; de meubelen

„ van den wand vlogen, en de man zelf, van schrik, zoo bleek werd „ als de geletterde dood. De vensterglazen rinkinkten van 't geloei „ der menigte, tot barstens toe schreeuwende: *Welkom! welkom! veel* „ *geluks! vader! broêr! beste!* en zoo al verder. Eindelijk moest „ men evenwel weder tot bedaren komen, en vertrekken, alzoo dat de „ goede NECKER met den schrik vrij kwam.

„ Toen mevrouw zijne echtgenoote vervolgens de onderscheidene „ kamers bezocht, schreide het goede mensch bittere tranen, op 't zien „ van de enorme schade welke het nationaal bezoek haar had veroorzaakt; hier en daar was een kostelijk porceleinen servies op den grond „ geraakt, en tot diggelen vertrapt; in meer dan één kamer lagen de „ schoonste pleisterbeeldjes van de schoorsteenmantels afgevallen, en „ aan duizend stukken; ja geheele kunstrijke zamenstellingen van pleister, onder glazen stolpen, hadden hetzelfde lot ondergaan; hier lag „ HUIG DE GROOT, naast de half gebroken boekekist, zonder armen of „ beenen; mevrouw VAN REIGERSBERGEN, zijne gemalin, lag aan de „ andere zijde; maar haar hoofd was in 't overschot van de kist gesprongen, terwijl AALTJE VAN HOUWENIGH (de dienstmaagd) tot een „ puinhoop was gevallen, en haar eene hand en arm in den romp van „ hare mevrouw was gevlogen; elders lag een WERTHER zonder neus „ voor de voeten van CHARLOTTE, in wier buik een verschrikkelijk „ groot gat was gevallen; op eene derde plaats zat een arkadische herder, op een' boomstronk, voor zijne schoone herderin een airtje op „ zijne fluit te blazen; maar zijne kuiten waren van de beenen gebroken, terwijl tusschen 't hoofd van de bevallige herderin en hare heupen, geen sikkepitje van een menschelijk ligchaam te zien was, en „ dergelijke droevige vertooningen ontmoette de goede vrouw bijna in „ iedere kamer; maar voornamelijk in die, waarin de woedende menigte „ haar' kostelijken man, wiens volksliefde haar zoo verschrikkelijk duur „ was te staan gekomen, had ontmoet; want behalve dat in die kamer „ geen pleisterbeeldje, geen kopje of schoteltje heel was gebleven, waren zelfs verscheidene stoelen geheel opgevouwen, en, wat meer is, „ waren in de keurlijkste spiegels, spiegels van mans lengte hoog, en „ hooger, en zoo breed als de ruggen der brouwers knechts, groote „ sterren geslagen, waarschijnlijk bij gelegenheid van het wuiven met „ den hoed, waarbij men denkelijk de vuisten niet behoorlijk bedwongen zal hebben: om kort te gaan, 't zag er bij den goeden NECKER „ in huis uit, als of er een bende plunderaars in bezig geweest ware; „ dan, wat zoude hij doen, 't lag er toe, en de man had het weg, 't „ was alles toch eerbewijs, offschoon mevrouw NECKER denkelijk tegen „ haar' echtgenoot wel gezegd zal hebben: *Hoor eens man-lief, ik hoop* „ *dat uwe vrienden, op een' ander' tijd, met hunne eerbewijzingen* „ *maar t'huis zullen blijven.*"

Wij vleijen ons dat de schrijver zijn voorwaardelijk voornemen, 't welk hij ons in de laatste regels van zijne voorrede bekend maakt, niet ter uitvoer zal brengen: die regels luiden dus: „Indien de goede tijdgenoot verkiest zijn geld in den zak te houden, en dit boekje niet te „ koopen, zullen wij zijn voorbeeld volgen, ook *ons* geld in den zak „ houden, en ons plan niet verder bewerken."

VERMAKELIJKE OEFENINGEN *in de* GRONDBEGINSELEN *der* REKENKUNST, *ten dienste van de aankomende jeugd.* Klein 8vo. 32 bladz. groot. De prijs is 4 stuivers. Te Amsterdam, bij J. B. ELWE.

'T is eene waarheid welke geredelijk erkend zal worden, door ieder die maar eenigzins ondervinding heeft van het onderwijzen van de jeugd in de edele rekenkunst, dat, gelijk de schrijver van dit werkje zegt, vele jaren lang ondervonden te hebben, „als een leerling in 't hem „gegeven rekenboek eenige vordering gemaakt heeft, en hem iets in „de zamenleving voorkomende, ter berekeninge wordt opgegeven; iets „'t welk zelfs beneden zijne vordering in zijn leerboek is, dat hij dan „verlegen staat, niet wetende hoe het opgegevene aan te vatten." De reden daarvan zoekt de schrijver, even gegrond, in, „dat de zamen-„levings-voordragten doorgaans niet gedaan worden, in die vorm, „waarin dergelijke opgaven in de gewone rekenboeken, vrij eentoonig, „voorkomen." Hierom heeft de schrijver, zich een' leerling voorstellende die, in 't een of ander rekenboek, één of twee maal heeft doorgewerkt, alles wat gewoonlijk den zoogenaamden *regel van drieën* voorgaat, eenige anders omkleede voorstellen vervaardigd, ten einde dezelve den bewusten leerling in handen te geven, aleer hij verder ga, „ten einde", zegt de schrijver, „hem dus van den beginne af aan te „bekwamen tot het redeneren over den aard van de opgave die hem „gedaan wordt, en dus hem te gewennen aan het berekenen van za-„menlevings-voordragten."

Dit alles wèl inziende kan men het oogmerk van den zamensteller dezer weinige bladen geene goedkeuring weigeren, want ook de vervaardigers van onze oudste rekenboeken hebben (gelijk gezegde zamensteller teregt aanmerkt) waarschijnlijk de nuttigheid van zoo iets gevoeld. „Immers," zegt hij, „hebben zij doorgaans, aan 't einde van ieder „grondregel, een meer dan gewoon omkleed voorstel geplaatst. Het „omkleedsel hebben zij doorgaans gezocht in de dichtkunst, en met „reden, daar dezelve toch uit haren aard aanleiding tot die omkleeding „geeft, en ook altoos, door de jeugd, met meer smaak en aandacht „wordt gelezen, dan wel het onrijm.

„Ik heb," vervolgt de schrijver, „gezegde vervaardigers veelal in „die keuze gevolgd, en heb bovendien de meeste mijner voorstellen aan „de vermaken en bezigheden der kinderen ontleend, waardoor ik mij „vlei hunne aandacht te sterker te zullen trekken."

'T is met grond te verwachten, dat de onderwijzers welke mogten besluiten hunne leerlingen dit werkje, ten gepasten tijde, in handen te geven, gewenschte gevolgen daarvan zullen ontwaren; wij durven 't hun daarom gerustelijk aanbevelen.

De voorstellen of vragen, zijn *zestien* in getal, zie hier tot een staaltje de

VEERTIENDE VRAAG.

Toen de dieren konden fpreken
(Eenmaal is die eeuw beleefd;
Waarvan men zoo menig teeken
Bij de fabeldichters heeft:
In die fabel eeuw dan) fpraken
Niet de dieren flechts alleen;
Neen, maar ook vele andre zaken,
Boom en plant, ja ftok en fteen.
Alzoo hadden ook de tollen
Aan dat fpraakgefchenk hun deel,
En vervulden hunne rollen
Op dat wonderbaar tooneel.
JANTJE's tol, dien hij verbazend
Dikwijls en geweldig floeg,
Zei eens: „Meester! zijt gij razend?
„ Draai ik dan niet fnel genoeg?"
('T was een drijftol moet gij weten,
En het knaapje had een zweep
Die niet ligt zich liet vergeten;
Ieder flag was eene neep.)
„ Door uw flaan doet gij mij fpringen
„ Dat ik fchier te barsten val.
„ 'K wil uw zweep wel laten dwingen,
„ Ziet gij dat ik vallen zal;
„ Maar al loop ik krijg ik flagen,
„ En dat ftaat mij gantsch niet aan.
„ Kon mijn draaijen u behagen,
„ O! gij zoudt vrij minder flaan.
„ Hoor eens baasje! ik heb berekend,
„ Dat ge in 't uur zoo dikwijls flaat,
„ Als 'k minuten vind geteekend
„ Op een uurwerks wijzerplaat."—
„ Ha!" riep JANTJE, „ dat's gelogen!
„ Tolletje, o! 'k vind u zoo laf!
„ 'K zal 't wel anders u betoogen:
„ Trek van uw minuten af,
„ Viermaal vijf met tweemaal zeven;
„ Deel de rest met twee, dan zal
„ De uitkomst u te kennen geven
„ Hoeveel zesfen flechts 't getal
„ Van de flagen inhoudt, tolletje!
„ Die ge in 't uur van mij bekomt,
„ En waarom gij, als een bolletje,
„ Thans zoo meesterachtig bromt."—
Drijftol lachte, en wel met reden;
Naar die reden vraag ik u;
Zoo gij mij die kunt ontleden
Is een moojje tol voor u.

'T antwoord zegt: JANTJE *had laten uitrekenen, dat de drijftol eigentlijk, in plaats van minder, nog 18 flagen meer in 't uur kreeg.*

Wegens de antwoorden, zegt de fchrijver, in zijne voorrede: „De „ antwoorden op de voorftellen vallende, hebbe ik niet willen verzwij„ gen; zij zijn achter het werkje, op eene lijst, bij elkander gevoegd, „ echter zoodanig dat dezelve weggeknipt kan worden, op dat de on„ derwijzer ze zijne leerlingen kunne onthouden, terwijl hij zelf niet „ te min, met een' opflag van 't oog, kan nazien, of 't antwoord het „ welk zij zeggen gevonden te hebben, 't ware, zij; derhalve zonder, „ aan zijne zijde, gehouden te wezen hun gewerkte telkens naar te „ zien."

BEROUWKLAGT *van* **NAPOLEON BUONAPARTE**, *in zijn* **BALLINGSCHAP.** *Door* **J. DAMES MEULMAN**, Theol. Stud. *Gedrukt voor rekening van den autheur, en wordt uitgegeven te* Amsterdam *bij* **A. VINK**, gr. 8vo. 16 bladz. De prijs is *f* - : 5 : 8.

Onder het legio van zoogenaamde *stukjes van den dag*, ontvingen wij eenige met eene meerdere, andere weder met eene mindere goedkeuring. — Welkom vooral, waren ons de poëtische voortbrengselen van eenen **BILDERDIJK**, **LOOTS**, **SCHARP**, **WESTERMAN**, en den minder bekenden **ENGELMAN**, wiens *Dichtgedachten bij den aanvang dezes jaars* door ons met een ongemeen genoegen gelezen werden; dan, thans lust het ons, één van die blaadjes, welke ons minder bevielen, voor onze lezers van nabij te beschouwen, namelijk de voormelde **BEROUWKLAGT** van den ex-keizer, *Elba's* souvereine vorst. Van dit *keurig* product eenig verslag te geven, en den lezer tevens op een proefje daarvan te onthalen, moet inzonderheid dienen ter zijner waarschouwinge, om zich hetzelve niet eigen te maken; want waarlijk, hij zoude zich zijne 5½ st. beklagen, ten zij het gekocht wierde om zich den lever eens hartelijk te doen schudden, ten koste van den dichter.

Zoo dan al, dachten wij, na eene vervelende doorlooping van dit *treurlied*, de *Stud.* **MEULMAN** verwaand genoeg geweest ware, om zich door de uitgave van dit stukje, bij het publiek belagchelijk te willen maken, hadde hij dan niet een enig verstandig vriend, die hem dit afraadde? — zou hij deswegens niet eens met een zijner achtingwaardige leermeesters gesproken hebben? Zekerlijk neen. Het blijkt, dat hij geheel op eigene wieken drijft; en daarom beklagen wij hem van harte; want, waarlijk, hij heeft een' stevigen leiband nog zoo hoogelijk noodig!

Wat de **ROUWKLAGT** zelve betreft; eene opgave te doen van de aaneenschakeling, of uit elkander voortvloeijing der gedachten van den klager, is onmogelijk: hij springt, gelijk men zegt, van de hak op den tak, en doet zich zeer eigenaardig als een krankzinnige voorkomen; welligt heeft de dichter dit alzoo verkozen, dewijl de dagbladen ons voor eenigen tijd, ter onzer gerustStelling, trachtten wijs te maken, dat het den ex-keizer in 't hoofd geslagen ware. — Het geheel bestaat uit een t'zamenflansing van louter wartaal, die den uitgever doet beklagen, over dat hij zich door de voorwaarde van, *voor rekening van den autheur*, heeft laten medeslepen tot het in *dis-credit* brengen van zijn' winkel, en den dichter doet bekend maken als geheel onbekwaam om immer eene tamelijke hoogte van den zangberg te kunnen bereiken; wien 't geraden zij, het gerustelijk bij dezen zijn eersteling in de dichtkunst te laten blijven, en zich met des te meer ijver op de H. Godgeleerdheid toe te leggen, *op dat hem niet ergers overkome!*

Zie hier eenige proefjes van stijl, spelling en versificatie. — De aanhef van het stuk luidt dus:

Naar 't eenzaam oord geleid,
is mij de vreugd ontweken,
Op reis naar Elba toe,
begon ik dus te spreken:
In mijne sloep gebragt,
Zit ik mijn lot bepeinzen:
„ In stilte nagedagt,
wil ik er niet om veinzen.
„ Ja Romen moest in 't eind'
hun wraak van Priesters goden,
„ Die eens van mij hun trof,
als booswicht aller snoden,
„ Mij treffen; door mijn' schuld,
mijn' trotschheid daar gevest;
„ Den Paus, hun' aller God,
hun' ziel, en lucht verpest.
„ 't Herneemt hun magt nu weêr,
zo moê van het lang geweld,
„ Thans van mijn' zijd' ontrukt,
en tegen mij gesteld:
„ Ik die 't alleen bezat,
zoo lang mij de Rus *vergunne*, enz.

Bladz: 5, laat de dichter zijn' held zeggen:

Ja, Moskouw in zijn muur,
daar ik slegts niet eens staâ;
Ontnam mijn dwinglandij,
dat ik er bij vergaâ!
ô Afgrond, zwelg mij in!
ik verberg mij voor uw oog;
Om mijn ontzinden waan,
die mij zoo vaak bewoog!
Dan 'k beken mijn eigen schuld,
ik ontdek mijn' muiterij,
Ik geef rekening van mijn doel,
en wat mijn oogmerk zij.
Ik ben gevloekt, 'k hief mij al te hoog,
ja, dat is mij bewust.
Ik steeg te hoog, 't is waar: enz.

Bladz: 6:

Ik zeg: mijn wanbedrijf alleen,
die mij zoo zeer bekoord,
Wat wellust voor mijn ziel,
door wroeging nooit gestoord,
Ik zucht, helaas! hoe zwaar!
mijn' schuld mij thans doet prangen

Ik zucht, en slaâ een' blik,
op mijne verbleekte wangen!

En verder:

Wat heb 'k al niet gedaan
al om verlamd, verkragt,
Ik vrees: ik kruip nu weg,
wat raakt mij t'hans het leven;
Ik beef, ik tast mij aan,
het is mijn beurt te sneven: enz.

Bladz: 8, herinnert de held zich hoe 't volk hem, op zijn' aftogt, met steenen smeet, en zegt verder:

Doch 'k zei ô Postillon!
rijdt in een vol gallop;
Doch spoedig hier van daan
het volk klimt agter op.
Om mij in de wagen zoo
te worgen en te slaan.
Ik die den Keizer ben,
wat zou dat lelijk staan, enz.

Bladz: 13;

Alexander! den zegen die,
uw wapens vergezeld,
Legt mij zo in mijn kop,
Alexander groote Held!
Vergeef, verban mij vrij,
het spijt mij van Moskouw,
Gij hebt 't zelfs verbrand,
die reis baard mij berouw. enz.

Ten slotte zegt de held:

Dit is mijn testament,
Rus, als ik kom te sterven
Verschijn dan voor mijn bed,
zoms kan 'k dan troost verwerven.
Gij hebt een grieksch geloof,
veel eed'ler als 't mijn'
Ik heb geen Godsdienst, zelv'
leefd' ik gelijk een zwijn;
Ach! Hemel! welk een plaag!
de spieren trekken zaam,
Kom Lucifer mijn' broer,
verdoemt is mijne naam.

O goede dichter!

ZEVEN-EN-VIJFTIGSTE VERVOLG

DER

BEKNOPTE LEVENSGESCHIEDENIS

VAN

MICHIEL DE RUITER.

Het geluk bleef, te land, aan de *Franſche wapenen* gehecht; onderſcheidene ſteden en ſterkten bogen den hals onder 't uitheemsch geweld: 't ging toen gelijk het doorgaans gaat, de voorſpoed trekt volgers, en en de tegenſpoed veroorzaakt afvalligen: de mensch is altoos genegen om de opgaande zon aan te bidden. Onder de ſteden welke in handen der *Franſchen* vielen, telde men *Utrecht* en *Naarden*, en men telde dit met ſiddering, ja zelfs deed dit 's lands vaderen tot het uiterſte beſluiten, namelijk tot het openzetten der ſluizen, oordeelende bedorven land beter dan verloren land te wezen. De rampſpoed des lands had intusſchen ook de gewone uitwerking onder 't onkundig graauw: te weinig aandacht op oorzaken, en te weinig oordeel over gevolgen hebbende, werd de jammerlijke toeſtand der algemeene zaak geſteld op rekening van 't beſtuur, en het gemor werd algemeen. De nadeelige tijdingen welke ook in de vloot vernomen werden, hadden aldaar dezelfde uitwerking, alzoo dat het onzen held zeer bezwaarlijk viel alles in orde en ieder bij zijn' pligt te houden. Dewijl intusſchen toch niet ieder genegen was om 's lands beſtuurders van pligtverzuim te beſchuldigen, ontſtond daaruit een dagelijkſche twist, die ook nu en dan de droevigſte gevolgen had: een voorbeeld daarvan vinden wij aangeteekend met de volgende woorden: „Zeker heelmeeſter, MARTEN BIJLO genaamd, varende op 't advisjacht *de Walvisch*, geraakte met den „ lieutenant BAART DIRKSZOON, van *Purmerende*, die, door 't „ overlijden van den kapitein, toen 't gebied had, in woorden, zoo „ over de ſcheepsbeſturing als over den toeſtand van 't vaderland, en „ eindelijk over zaken van godsdienst: de eerſte voor de gereformeerde, „ en de tweede voor de roomſche kerk ijverende. Hier rezen de woorden zoo hoog, dat de lieutenant den chirurgijn beval, met zijn goed „ uit de kajuit te gaan, 't geen de andere zoo euvel opnam, dat hij „ beſloot den lieutenant de rest te geven. Hij gaat bij den konſtapel, „ en vraagt of de pistoolen die in de kajuit aan een' rak ſtaken, geladen „ waren, en verſtaande dat ze geladen waren, zeide hij daarop: *Zoo zal* „ *ik dien paapſchen ſchelm den hals breken.* De konſtapel dit voor „ dronkemansklap achtende, en 't niet geloovende, ging in zijne kooi „ te rust, en de chirurgijn middelerwijl alleen over 't ſchip wandelen, „ met een' zelfſtrijd in 't hart, en twijfel of hij 't zou doen dan laten.

De

" De haat dreef hem voort, en de fchrikkelijkheid van 't feit hield hem
" tegen; doch de boosheid nam de overhand, en 't was of iemand (dit
" heeft men hem daarna hooren zeggen) hem in 't oor zeide: MOSES
" *floeg den* Egyptenaar *wel dood, en dees papist is nog erger; waar-*
" *om zoudt gij hem dan ook niet dooden?* Daarop treed hij, 's avonds
" tusfchen tien en elf uren, in de kajuit, zinneloos van haat. Aldaar
" vindt hij den lieutenant en een' *Zeeuwfchen bode*, die beide fliepen,
" en twee vrouwen die wakker lagen. Hij vraagt waar de lieutenant
" lag, 't geen hem zoo haast niet gezegd was, of hij grijpt een pistool
" van 't rak, en fchiet den lieutenant zoodanig in de linker borst,
" dat hij, na 't fpreken van weinige onverftaanbare woorden, terftond
" daarvan ftierf. Op 't gefchreeuw van de vrouwen kwam de konftapel
" met anderen uit den flaap, en vonden den lieutenant in zijn bloed,
" zonder leven, en den moorder in zijne kooi, daar ze hem eerst in
" vast fpijkerden, op dat hij 't niet zoude ontkomen. Daarna werd hij
" te regt gefteld, en alles vrijwillig bekennende, wees de krijgsraad,
" dat hem eerst de regterhand, daar hij den moord mede gedaan had,
" zou worden afgekapt, en hij vervolgens met de koorde geftraft dat er
" de dood na volgde, en 't ligchaam in zee geworpen. Hij leed daarna
" de verdiende ftraf, met groot bewijs van berouw, maar zonder 't
" minfte teeken van fchrik".

Bij gelegenheid dat een *Engelfche trompetter* zich aan boord van DE RUITER bevond, toonde de *Engelschman* weldra dat hij nog een geheime, en wel verachtelijke commisfie in last had; hij ftrooide namelijk eenige in drie talen gedrukte artikelen, inhoudende aanbieding van loon en gunst voor de genen welke uit de vereenigde provincien, met fchepen, goederen of perfonen, tot de *Engelfchen* wilden overkomen, dewijl toch in de gemelde provincien de tijden zoo drukkend waren; maar onze held, een aartsvijand van oproer en verraad, kundfchap van des trompetters bedrijf bekomen hebbende, dreigde hem met de galg, indien hij verder iets durfde ondernemen, 't welk ftrekking had om het volk tot oproerigheid aan te zetten. Men moet ook bij hem zelven het oogmerk om hem tot afval te bewegen verraden hebben, want wij vinden aangeteekend dat de brave man, bij zekere gelegenheid, gezegd heeft: *Zoo 't land al t'eenenmale verloren ginge, zoude ik met de vloot ik weet niet waar liever heenen zeilen, dan mij aan uwen koning, die geen woord noch verbond houdt, overgeven.* Dit was ware *Bataaffche taal*, neen! de groote DE RUITER, groot zoo wel in deugd als in heldendaden, was geen man als die aterlingen, welke men, om de gunst van eene triomfeerende mogendheid te verkrijgen, hun vaderland heeft zien verraden, en 't zelve in handen van zulk eene mogendheid heeft zien fpelen. Eeuwige eer rust op den deugdzamen held, eeuwige fchande op den landverrader!

Na men tijding van de *Engelfche vloot* bekomen, en namen order op het plaatfen van 's lands vloot beraamd had, ontving onze held, van wege de Heeren Staten van *Holland*, berigt, dat zoo haast de *Engelfche vloot* in ftaat zoude zijn zee te kunnen kiezen, men voornemens was eene landing te doen op 't eiland *Texel*, of in *Zeeland*, en 't was niet deze tijding alleen, waardoor de rust binnenslands verder geftoord werd,

men had te gelijk met den vijand van buiten, en met de schromelijkste oneenigheden van binnen te worstelen. De vijand had, binnen één maand tijds, meer dan dertig steden, vestingen en sterkten bemagtigd; 't geheel *Overijssel*, *Gelderland* en *Utrecht*, benevens eenige steden in *Holland*, waren in zijne handen gevallen. Uit den tegenspoed werden schrik en verbaasheid geboren, en uit dezen wanorde en mistrouwen. De argwaan geloofde 't ergste, en binnen weinige dagen daverde gansch *Holland* van tweedragt en oproer. Men hield de overheid en wethouders voor de oorzaken van 's lands onheil, en schreeuwde nu luidkeels dat dezen het vaderland verrieden; het volk was niet meer in den band te houden; de ingewortelde genegenheid voor 't huis van *Oranje*, was, niet tegenstaande de bekende seclusie en 't eeuwig edict, niet gesmoord; maar was zelfs van tijd tot tijd toegenomen. Men riep aldra overal dat de staat niet te redden was, zoo men de *Louvesteinsche factie* (namelijk die genen welke tegen de stadhouderlijke regering waren) en 't eeuwig edict, niet vernietigde, en zijne Hoogheid het stadhouderschap, kapitein-generaal- en admiraalschap van *Holland* niet opdroege, op zulk een' voet als zijne voorzaten die waardigheden hadden bekleed. Dit gevoelen werd zoo algemeen, zoo openlijk, en zoo dreigend aan den dag gelegd, dat men aldra genoodzaakt was het zelve gehoor te geven en in te volgen. De eerste opstand begon te *Dordrecht*; men noodzaakte aldaar de wethouderschap tot de onderteekening van een geschrift, waarbij betuigd werd, van 't eeuwig edict af te gaan, zijne Hoogheid, van stads wege, tot stadhouder te verklaren, en denzelven van den eed tot het niet aanvaarden van die waardigheid te ontslaan. De vroedschap, de leden van achten, en eenige predikanten teekenden gereedelijk; doch de ruwaard, nog ziek te bedde liggende, weigerde standvastig het mede te doen, niet tegenstaande eenige gewapende burgers zijn huis reeds hadden omsingeld, en er zware dreigementen tegen hem gedaan werden, die hem ook ter ooren kwamen: hij gaf ten antwoord, dat hem in den laatsten zeeslag zoo vele kogels over 't hoofd gewaaid waren, dat hij er geen meer vreesde, en liever een' kogel wilde afwachten, dan het bewuste geschrift onderteekenen. Zijne echtgenoote echter, door de vrees overheerd, haalde hem over om het volk te vergenoegen: met hare kinderen aan de hand, en snikkend schreijende, bad zij hem van de nood een deugd te maken, en zich, ware het dan niet over zich zelven, toch over zijne vrouw en kinderen te ontfermen; dit was voor den held sterker dan het gfluit van rondom hem gierende kogels; dit konde zijn gevoelig hart niet wederstaan, hij teekende, echter met bijvoeging van de letters V. C. 't welk in 't *Latijn* beteekent, *vi coactus*, en in onze moedertaal, *door geweld gedrongen*; dan, dit mogte door 't onkundig gemeen niet in aanmerking genomen worden; maar aldra kwam het onder andere oogen, die de meening daarvan zeer wel inzagen, en die meening bekend maakten, waarvan 't gevolg was dat de ruwaard genoodzaakt werd de bewuste letters door te schrappen. Nu sloeg het oproer aldra over van de eene stad tot de andere; vele regenten werden genoodzaakt, het eeuwig edict af te zweeren en vervolgens hunne posten te verlaten. Om kort te gaan (immers behoort het niet tot ons tegenwoordig onderwerp, deze omstandigheid binnens lands breed te ont-

vouwen) na weinig tijdsverloop werd zijne Hoogheid door *Holland* in de voormelde waardigheden aangesteld. Dit echter konde de oproerigen niet geheel tot bedaren brengen; nu men iets had verkregen wilde men meer hebben; men begeerde namelijk nu al verder, eene zeer aanmerkelijke verandering in de stedelijke regeeringen. Wel ijverde zijne Hoogheid daar tegen, echter was zijne rondborstige verklaring des aangaande niet in staat, om de argwaan te smooren. Zijne Hoogheid maakte namelijk, in openbaren druk, bekend, „ dat de ongelukken welke „ 't God beliefd had den staat te doen overkomen, voor een groot gedeelte veroorzaakt waren, door de trouweloosheid en lafhartigheid „ van zoodanige bevelhebbers, officieren en soldaten, welke de eerste „ en voornaamste posten op de frontieren van 't land aanbetrouwd waren „ geworden. Dat hij ook der gansche wereld betuigde, geen kennis „ hoegenaamd, ook zelfs geen denkbeeld te hebben, dat er eenige regenten in de provincie van *Holland* zouden zijn, welke tegen eer en „ eed zich zouden hebben vergeten, om door verraad, correspondentie „ met den vijand van 't land, of door eenige andere onbehoorlijke middelen, iets te hebben gedaan of ondernomen, het welk strijdig zoude „ wezen met den pligt van een eerlijk en getrouw regent". De tijding van de verheffing zijner Hoogheid, baarde ook in de vloot ongemeen groote vreugde.

Nu werd bij de Staten van *Holland* de zaak van deze in rijpe overweging genomen, waarvan 't gevolg was, dat onze held bevel ontving, om alle gevecht met de *Engelschen* zoo veel mogelijk te vermijden, en de vloot op eene verzekerde post te houden; doch bijaldien de vijandelijke vloten op de kusten van *Holland* mogten komen, of iets aldaar mogten ondernemen, dat hij dan, naar gelang der gelegenheid, soldaat- en zeemanschap moest gebruiken om den vijand zooveel mogelijk afbreuk te doen. Den 14 Julij (1672) ontvingen de Heeren Staten van *Holland* de tijding van den *Helder*, dat de gansche vijandelijke vloot zich aldaar voor den wal vertoonde, en men voor eene landing, met den naasten vloed, beducht was. Hier op werd goedgevonden eenige ruiterij, in den *Haag* liggende, derwaarts te zenden; ook trachtte men dien oord van nog meer voetvolk te voorzien. Dat de *Engelschen* wel van zins waren omtrent *Texel* eene landing te doen, werd algemeen zeker gesteld, en men voegt er bij dat zij in dien toeleg op eene wonderbare wijze verhinderd zijn geworden; men verhaalt namelijk dat zij, ten dage tot de landing bepaald, op den vloed wachtende, om met klein vaartuig naar de kust te zeilen, tot hunne verbazing ondervonden, dat de ebbe, tegen derzelver natuurlijke orde, wel twaalf uren duurde. Ieder hield dit voor een bewijs, een wonderbaar bewijs van de goddelijke hulp, en vele predikanten lieten niet nu daarvan te spreken, in de gewone bedestonden welke te dien tijde, bij gelegenheid van den benaauwden toestand des lands, gehouden werden; zij dankten God in de hartelijkste uitdrukkingen voor zijne genadige voorzorg en bescherming, welke tot zoo verre ging, dat ook de natuur was geboden hare gewone en van voor alle eeuwen den haar voorgeschrevenen loop te veranderen. Door het gezegd lang duren der ebbe, verliepen tijd en gelegenheid, en de vijand moest van zijn voornemen afzien, waartoe mede niet weinig bijbragt, dat op de onnatuurlijke ebbe een zware storm volgde, die hem

noodzaakte, met schrik de kust te verlaten. In dien storm, welke vier volle dagen aanhield (21, 22, 23 en 24 Julij) leed 's lands vloot, zich toen omtrent *Goerée* ten anker bevindende, niet weinig schade, inzonderheid de branders, die 't zwaar weder niet konden uitstaan. Deze storm, hoe noodlottig voor de vloot, gedijde echter zeer ten nutte van 's lands zaak in 't algemeen, ja konde met reden weder beschouwd worden als een blijk van Gods goedheid omtrent *Nederland:* immers de storm bragt, gelijk gezegd is, niet weinig toe om den vijand het landen te beletten; maar ook beliep zijne vloot door den zelven zeer groote schade, waarvan men naderhand de ontzettendste berigten ontving.

Na een en ander verschil onder de bestuurderen des lands was voorgevallen, wegens het verplaatsen der vloot, ontving men berigt, dat twintig schepen van oorlog van de vijandelijke zeemagt gescheiden waren, om op de verwacht wordende *Oostindische retourvloot* te kruissen, het welk weder nieuwe bekommering baarde. Binnens lands begon het oproer mede op nieuw, of wel met vernieuwde stoutheid, het hoofd op te steeken: de ruwaard, tegen wien de haat, of het kwaad vermoeden, zoo geweldig was toegenomen, dat de boeren van 't eiland *Voren*, hem wel zes dagen lang gezocht hadden, in het onwrikbaar voornemen om hem dood te slaan, geraakte den 24 Julij in hechtenis. Onder de zaken welke hem te laste gelegd werden, waren er ook die zijn gedrag op 's lands vloot betroffen, alwaarom zijn broeder de raadpensionaris goed vond onzen held te schrijven, met verzoek van getuigenis der waarheid wegens zijn' broeder, en tot ontslag van den zelven te willen geven, waarop deze held in antwoord zond, dat, in gevalle de ruwaard in alles zoo onschuldig was als van 't geen op de vloot zou voorgevallen wezen, gelijk de held geloofde en vertrouwde van *ja*, dat hem dan groot ongelijk geschiedde; tevens kennis gevende dat hij des aangaande oogenblikkelijk aan Hunne Hoog- en Groot-Mogenden had geschreven. — Gelijktijdig verzocht en verkreeg ook de heer raadpensionaris ontslag van zijn ambt, oordeelende, dat de tegenspoeden en rampen den lande overgekomen, de gemoederen des volks zulk een verkeerd gevoelen van hunne regenten en ook van zijn' persoon hadden doen opvatten, dat hij in goeden gemoede niet anders konde oordeelen, of de verlenging van zijnen dienst zoude aan de gemeene zaak ondienst toebrengen. Hij schreef, onmiddelijk na zijn ontslag, aan DE RUITER, dat het overgaan van de steden aan den *Rhijn*, het doorbreeken van den vijand aan den *IJssel*, en het totaal verlies van de provinciën van *Gelderland*, *Utrecht* en *Overijssel*, bijna zonder eenige tegenweer en door eene ongehoorde lafheid, zoo niet, ten opzigte van sommige, ook verraderij, hem meer en meer had bevestigd in 't geen weleer op de republiek van *Romen* toegepast was geworden, namelijk: *Zoo 't wèl gaat eigent zich ieder een gedeelte van de glorie; maar in tegenspoed tracht men een enkel man de schuld te geven*, alzoo dat hij ondervonden had, hoe het *Bataafsche volk* niet alleen alle de voorschreven rampen op zijne schouders had willen schuiven, en dat het zich nog niet had vergenoegd, met hem ongewapend te hebben zien vervallen onder de handen van niet gewapende personen, die hem, zoo veel in hun vermogen was, hadden gewond. Dat hij bij dien moorddadigen aanval vier wonden had bekomen,

blijkt uit zijn voorgaand schrijven van onzen held, waarin hij denzelven berigt deed, dat drie van zijne wonden reeds genezen waren, en dat de vierde, aan den linker schouder, die de grootste en diepste, echter de minst gevaarlijke was, zich waarschijnlijk mede, binnen korte dagen, zoude sluiten; maar, schreef hij verder, dat het volk hem ook was blijven haten, alwaarom hij geoordeeld had ontslag uit zijn' post te moeten verzoeken, waarvan hij zeide den heere DE RUITER kennis te geven, op dat deze hem voortaan geene brieven, den staat betreffende, zoude schrijven. Deze missive kwam onzen held in handen, juist op dien dag, die in 's lands historie met bloed is geteekend; want het was de dag op welken de gebroeders DE WITT zoo jammerlijk vermoord zijn geworden, waarvan wij nader zullen spreken.

Onzen held werd nu nadrukkelijk aanbevolen een wakend oog te houden op de voormelde *Oostindische vloot*, aan wier behoud de staat zoo hooggelijk gelegen was, als op niet minder dan *honderd en veertig tonnen gouds* geschat wordende. Aldra liep de tijding in dat die vloot omtrent de *Eems* was gezien; dat de *Engelschen* getracht hadden dezelve te onderscheppen, doch, in weêrwil van al hun schieten was zij gelukkig genoeg geweest van zich op de *Eems* te bergen.

(*Wordt vervolgd.*)

DE VRUCHT DER LIEFDE
van
EEN' VADER VOOR ZIJNE KINDEREN.

(*Vierde vervolg.*)

Na ik u onderhouden heb, waarde kinderen, over het koningrijk Gods, en deszelfs waarheid, heb ik u alleenlijk nog te vermanen het licht, de genade, de geest en waarheid die in u zijn te raadplegen, benevens de heilige Schriftuur, als de waarheid die buiten u is. Van mijne vroege jeugd af aan heb ik het lezen van den dierbaren bijbel vuriglijk bemind, en dit heeft mij tot groote nuttigheid verstrekt; daarom vermaan ik u uit grond van mijn hart, leest den bijbel dagelijks, voornamelijk 't oude testament, wegens de geschiedenissen daarin vervat; de psalmen om van dezelven de onderwerp van uwe godvruchtige overwegingen te maken; de profeeten ten einde de hoop en de vertroosting in u bij 't leven te bewaren; maar voornamelijk 't nieuwe testament wegens de leering, het geloof en den eeredienst. Dat zoo waardig boek, lieve kinderen, is ons op onderscheidene tijden, dus stukswijze, geschonken door heilige mannen, volgens ingevinge van den H. Geest, en bevat de verklaring en openbaring van den wil en de geboden Gods. De bijbel is in staat den mensch te volmaken ter zaligheid, als bevattende eene duidelijke en ware verklaring der zaligheid door JESUS CHRISTUS, den tweeden ADAM, het licht der wereld, den levendigmakenden geest die vol van waarheid is, van wien het licht, de genade, de geest en de waarheid in de heilige bladen getui-

gen aan alle gevoelige zielen. Ik herhaal het, mijne kinderen, ik verwijs u naar het licht en den geest van JESUS, welke in u zijn, en naar de H. Schrift welke het licht buiten u is, als mede naar alle zulke andere getuigenissen, welke men in onze dagen van die zelfde eeuwige waarheid heeft afgelegd.

Thans zal ik in nadere ontwikkeling treden, op dat gij te beter toepasfing kunt maken van het gene ik in 't algemeen heb gezegd, op uw gedrag, zoo in 't godsdienftige als in 't burgerlijke, ftaande uw pelgrimfchap op deze aarde.

TWEEDE AFDEELING.

Wat den tijd betreft, dienaangaande zal ik beginnen, zoo als de aard der zake zelf voorfchrijft, met den morgen. — Zoodra gij ontwaakt moet gij in u-zelven keeren, en met ter zijde ftelling van alle aardfche gedachten, aan God denken, op dat gij zijne heilige tegenwoordigheid moogt gevoelen, en uwe harten tot Hem moogt verheffen. Verder moet gij u volkomen aan zijne heilige bewaring en befcherming overgeven. Daarna, zoo gij u gevoelt gezond te zijn, moet gij oogenblikkelijk opftaan, en zoodra gij gekleed zijt, één of meer kapittels in den bijbel lezen, en voorts u gereed maken tot het hervatten van uwe beroepsbezigheden. Staande het verrigten derzelve, moet gij nooit uit het oog verliezen dat God bij u tegenwoordig is; dat Hij alle uwe gedachten, woorden en werken kent, hoort en ziet. Gedraagt u voorts, lieve kinderen, overeenkomftig die bewustheid, en weest nimmer onbezonnen genoeg om in zijne heilige tegenwoordigheid iets te doen, over 't welk gij zoudt bloozen, indien een mensch, of flechts een kind het zage. — Zoodra nu uwe bezigheden u een oogenblik ledigen tijds overlaten, moet gij vermaak vinden om in u-zelven terug te keeren, aan u-zelven te denken en dus die rust des harten te blijven genieten, waardoor gij, gelijk NEBUCHODONOSOR bij eene andere gelegenheid zeide, in zeker opzigt, Gods zoon in u-zelven vinden, en Hem in uwe ziel genieten zult: dit, kinderen, is een fchat den wereldling onbekend; maar naar welke het oogmerk van de kinderen Gods ftrekt, en hunne kroon genoemd mag worden: dit zal u verdedigen tegen alle verzoeking, en u met uwe bezigheden van den geheelen dag bevredigen; dus zult gij arbeiden niet alleen zonder gemelijkheid, maar zelfs met vermaak; dit zal alle ongemakken dragelijker voor u maken, en u bij het wel flagen in uw pogen, dat is in uwen voorfpoed, gematigd doen wezen.

Wanneer het avond geworden is, moet gij weder in den bijbel lezen en, alvorens gij u ter ruste begeeft, ook weder een oogenblik in u-zelven keeren, even als gij des morgens bij uw ontwaken gedaan hebt, in dier voegen, dat gij ieder dag van uw leven kunt zeggen, dat God voor u is de *Alpha* en de *Omega*. Is het dat gij u, door Gods genade, in een huisgezin bevindt, herinnert u dan het befluit van den goeden JOSUA (*Kap.* 24 *vs.* 15.) *Maar voor mij en mijn huis, wij zullen God dienen.*

Vreest uwen Schepper, kinderen, in dat hetzelve en alle uwe begeerten blijke, door afftand te doen van het kwade en het goede na te

jagen. Weest altoos op uwe hoede; dat uwe ziel steeds zuiver zij, en uw harte onbezwaard. Leent altoos het oor aan de stem van 't gevoel dat in u is, in alles wat gij doet. Wanneer gij in den bijbel leest, moet gij in een daar toe voorgeschikt boek, aanteekening doen, van alle de aanmerkelijke plaatsen, volgens uwe getroffenheid door dezelve, tevens met de verklaring van dezelve welke u onder 't lezen meest aandoet; want, Kinderen, dat verklaren is niet een gevolg van de studie, en hangt niet van onzen wil af: men kan hetzelve ook, door gebrek van zorgvuldigheid, uit het oog verliezen, of ook door dat andere denkbeelden, of wel onze bezigheden ons haar doen vergeten. Doet het zelfde altoos welk goed en nuttig boek gij ook moogt lezen; maar 't is beter weinig te lezen en veel te overdenken: want de geest des menschen kent het geen des menschen is, en met dien geest, den aard en de bedrijven der genen die gij in de wereld ontmoet. betrachtende, en tevens u zelven bestudeerende, zult gij het menschelijk hart leeren doorgronden. Immers zult gij u zeldzaam bedriegen in uwe gissingen omtrent de menschelijke bedrijven, indien gij die gissingen grond op 't geen kan, op 't geen moet gebeuren, en op 't geen waarschijnlijkst is: voorts is een andere geest in u, verre verheven boven den menschelijken geest, waarvan gij u moet bedienen, indien het noodig is over gewigtige zaken een oordeel te vellen.

Geeft in de zamenleving vooral wel acht op de woorden en daden van anderen, en openbaart uwe eigene gevoelens niet; ten minste weest de laatsten in dit te doen, en dan niet dan met zoo veel bescheidenheid als het onderwerp veroorlooft. Door personen en zaken waar te nemen, en door op beide aanmerkingen te maken, verkrijgt men wijsheid; dit zijn twee groote schatten van wetenschap, van welke men echter zeldzaam gebruik maakt. De nijvere bej zuigt hare honig uit alle soorten van bloemen. — Weest bestendig op uwe hoede; maar voornamelijk in gezelschap; weest geheel aandachtig, en houdt u altoos aan de zijde der verwering. Spreekt weinig; spreekt steeds de laatste, maar dat het weinige 't welk gij zegt wel ter snede komen. Stoort niemand in zijn gesprek, en valt hem nooit in de rede. Te regt zegt de wijze Prediker (*Prov.* 10 *vs.* 8 en 13, en *Kap.* 17 *vs* 27). Weest snel in 't hooren en traag in 't spreken, dit geeft tijd tot bevatten, en tot het gereedmaken van een gepast antwoord. Hecht u nimmer aan woorden; maar aan 't onderwerp het welk gij verhandelt, en drukt u voornamelijk duidelijk en klaar uit. De ware welsprekendheid is de eenvoudigste, en de kortheid is eene der beste eigenschappen van een gesprek, wel verstaande wanneer men dezelve gepaard doet gaan met duidelijkheid, in diervoege dat gij, sprekende op eene wijze waarop de geheele wereld u verstaat, zulks moet doen met zoo weinig woorden als 't onderwerp in verschil veroorlooft.

Geeft de voorkeur aan bejaarde, deugdzame, en verstandige menschen, wat het verkiezen van gezelschap betreft. Zoekt de vriendschap van de beste; maar veracht de overige niet.

Indien men u in gramschap iets zegt, moet gij niet antwoorden, ten minste niet dan met de uiterste zachtheid, het welk dikwijls een mid-

del ter bevredigingе is; maar veroorlooft u nimmer wederleggingen of herhalingen van 't geen gezegd is, want dit dient tot niets anders dan om het vuur te heviger te doen branden. Zoo lang uw tegenpartij van gramschap blaakt is 't de tijd niet om u te regtvaardigen; want zoo lang is hij buiten staat om u regt te doen; zoo lang is hij 't niet dien hij eigenlijk moet wezen; zoo lang kan hij zich zelve niet kennen. Stelt derhalve de stilzwijgendheid tegen over de gramschap, ook tegen over het vooroordeel, de vooringenomenheid, en de spotternij, dan zult gij dikwijls de overwinning wegdragen, terwijl het wederstand bieden de zaak gewisselijk zoude verergeren.

Laat uwe kinderen vooral de kunst van fraai te schrijven leeren; doet hem onderwijs geven in de nuttigste deelen der wiskunst, voornamelijk in de rekenkunst, en stelt hun in een' stand, of eene broodwinning, terwijl zij nog jong zijn, niet tegenstaande zij nog verder moeten leeren.

Overweegt wel bedaardelijk tot hoe verre uwe inkomsten kunnen reiken, en bestuurt, zoo 't mogelijk is, uwe uitgaven zoodanig dat gij niet meer dan de helft van uwe inkomsten daaraan besteed; bewaart het overige ter gemoetkoming van de ongevallen welke u kunnen treffen, tot liefdegiften, en om uwe kinderen in een' behoorlijken stand te stellen.

(*Wordt vervolgd.*)

FRAGMENTEN.

Wanneer een hedendaagsch minnaar zijne schoone met alle kracht van taal en gebaarden, die gewoonlijk zijne liefdeverklaringen vergezellen, bestormt, zou zij zekerlijk zeer onvoorzigtig te werk gaan, als zij hem liet blijken, hoe zeer zijne onbescheidenheid haar behaagde, en hoe strelende die voor haar is. Neen! zij plaatst in haar gelaat eene behoorlijke portie van verachting, en zegt hem, met een strak gezigt, dat zij aan zijne onbetamelijke begeerte geen gehoor verleenen kan: wil hij zich door deze deftige waarschouwing niet laten afwijzen, zoo kan zij zekerlijk, uit hoofde van de zwakheid harer kunne, overweldigd worden, maar niemand heeft het hart om te zeggen dat zij hare zedige eerbaarheid verraden, of tot hare verdediging eenige schrandere ontveinzing onbeproefd gelaten hebbe.

Misschien zouden de kerken der protestanten, wanneer in derzelver godsvereering niet zoo veel overdrevene droogheid heerschte, vlijtiger bezocht worden. Goede predikanten en een schoon kerkmuzijk kunnen niet duur genoeg betaald worden. De meerdere of mindere goedkeuring welke zich een kanselredenaar verwierf, moest van invloed op zijne inkomsten zijn.

ANEC-

ANECDOTEN.

Eene dier *weinige* vrouwtjes, die over hare lieve echtgenooten zoo wat den baas fpelen, eens van den haren het verwijt hebbende ondergaan, dat zij haar' pligt vergat; zeide: „ Waar over beklaagt mijn man „ zich toch? Ik wil alles wat hij wil; want hij wil baas wezen, en „ ik ook."

Vertaald. Idema.

Iemand kwam zeer dikwijls ten huize van eenen landfchapfchilder, wiens vrouw er zeer aardig uit zag; maar vond den fchilder altoos t'huis; „ Waarlijk! mijnheer," zeide hij eens, „ voor een landfchapfchil- „ der zijt gij niet veel op 't land."

Vertaald. Dezelfde.

TAAL- EN DICHTKUNDIGE MENGELING.

'T VOORUITZIGT.

Wat wèl geftemd en edel hart
Waagde immer, dan met bittre fmart,
De donkre toekomst in te dringen,
In al de jaren die, in druk,
In ramp, ja grievend ongeluk,
Voor 't lieve vaderland vergingen!

Toen 't dwangjuk ons was opgelegd,
De dierbre vrijheid ons ontzegd,
Om eeuwig haar te zullen derven;
Toen men, als flaven fchier verkocht,
Geen zuivre waarheid fpreken mogt,
Veel minder regt door haar verwerven.

Hoe bang was toen 't vooruitzigt niet!
Wij zagen in een zwart verfchiet,
Vol fmart, nog grooter levensrampen
Dan elk reeds ondervinden moest;
En 't volksgeluk werd wreed verwoest;
Wij moesten met de elleaden kampen.

Dan, God zij lof! 't verlosfingsuur
Sloeg voor ons; en het fchoonst beftuur
Des besten vorsts zien we ons hergeven.
De liefde ontvlamme onze aller borst
Voor d'edelen ORANJEVORST,
Dien wij wèer in ons land zien leven.

Wij zien niet angftig voor ons heen,
Bij 't geen ons dreigen zal, o neen!
Ons levenslot wordt weêr voorfpoedig;
Heil zij dan ieder in zijn' kring!
Hij fmake de oude zegening,
Der vadren zegen, overvloedig.

Bouw landman, uwe velden, weêr!
Geen oorlog flechte uwe akkers meer!
'T gezaaide moogt gij vrolijk oog en;
Geen vreemdling eischt uw kroost u af,
Die troost zij u ten levensftaf,
En leide u tot den lof des Hoogften.

De handel, niet meer naauw beperkt
In 't vaderland, waar alles werkt,
Om weêr die heilbron te doen leven;
De handel bloeije in volle kracht
Als bij 't gelukkig voorgeflacht,
Dan zien we ons d'ouden roem hergeven.

Ook edle kunst en wetenfchap,
Veredelen, van trap tot trap,
'T befchaafde hart van *Neêrland*'s braven!
In haar volmaking juichen wij,
Om haar is ook ons *Neêrland* vrij;
God fchenke ons daartoe zijne gaven!

Hoe gloeit het hart bij 't overzigt
Van al dat fchoon, door 't zuiver licht
Der vredezon, voor ons herboren! —
Stijg godlijk licht! zoo hoog gij kunt!
En gloei fteeds in het middagpunt! —
Als 't beeld des heils moet ge elk bekoren.

Als vrede bij ons wonen mag
Dan groeit de welvaart dag aan dag,
En dit is aller harten bede.
Hoe zalig is 't VOORUITZIGT dan! —
Al wat ons heil bevordren
Ligt toch in den beminden vrede.

H. W. Carras, te *Zutphen*.

OPLOSSINGEN *der* VOORDRAGTEN, *gedaan in het* 10de *Deels*, 4de *stuk* (*).

LOGOGRYPHE.

KOLF; opgegeven door ....: gevonden door de heeren Idema (in een tweeregelig versje), W. G. Dames, L. J. Hoebé, W. Brouwer en W. Sypesteyn, te *Crommenie*; J. de Wolff *Sz.*, W. Prins, in *de Zijp* (in een tweeregelig versje); J. Hesselfelt *Bz.*, M. D., te *Schagen*, F. C. Klingenspoor, Feider, C. F. Julius. — Nog is het volgende ingezonden:

Kort had ik slechts deze opgaaf nagegaan,
Of 'k stelde vast, ik kon haar wel ontbinden,
Laat slechts uw oog op zijde gaan, mijn vrinden,
Faal 'k daar, dan heeft mijn poging niet voldaan.

J. S. Meulenhoff, van *Zwol*.

'K heb gemeend te moeten stellen,
KOLF, voor 't hier bedoelde woord,
Die het anders wil vertellen,
Brengt geen goede ontbinding voort.

H. W. Carras, te *Zutphen*.

LOGOGRYPH-CHARADE.

MOORDENAAR; voorgesteld door ....: ontraadseld door de heeren J. S. Meulenhoff, van *Zwol*; J. G........, C. F. Julius, Feider, F. C. Klingenspoor, M. D., te *Schagen*; J. Hesselfelt *Bz.*, H. W. Carras, te *Zutphen*, (in een tweeregelig versje); Wm. Prins, in *de Zijp*; J. de Wolff *Sz.*, W. Brouwer en W. Sypesteyn, te *Crommenie*; L. J. Hoebé. — Voorts hebben wij dezen aangaande nog 't volgende ontvangen:

Mercurius! hier hebt gij wel
Op 't aardigst gaan ontdekken,
Om van 't syllaben-raadselspel
Regt goed partij te trekken.
Deze opgaaf heeft eens waarlijk juist
Elk deel van 't hoofdwoord uitgepluisd;
Niets scherpt meer voor de ontbinding.
Aan 's makers arbeid geef ik roem,
Alschoon 't geen roemrijk wezen noem',
Rijk is ook 't stukje in vinding.

Teophilus.

(*) *Door het lange verwijl der uitgave van dit stuk, is de naamlijst der heeren opgeveren dezer voordragten t' zoek geraakt.*

Deze opgaaf was voor mij niet zwaar
Naar regten eisch te ontvinden;
Ik raakte vrij wat spoedig klaar
Want alles was in, MOORDENAAR,
Gereedelijk te vinden.

Idema.

CHARADES.

1.) NAPOLEON; opgegeven door ....; gevonden door de heeren W. G. Dames, J. de Wolff *Sz.*, J. Hesselselt *Bz.*, M. D. te *Schagen*; W. Brouwer en W. Sypesteyn, te *Crommenie* (in verzen, doch te breed voor ons tegenwoordig zeer eng bestek); Feider, C. F. Julius. — Ook zijn de volgende dichtmatige ontraadselingen ingezonden:

Nederlanders wijdt uw klanken
Aan den redder, aan uw' Gods
Pligt gebied u Hem te danken
O! volzalig is uw lot.
Laat uw vorst u dierbaar wezen,
En volbreng zijn' wil met lust;
Op dat hij, hier links te lezen,
Nooit uw' welvaart weêr ontrust'.

Wm. Prins, in *de Zijp*.

Hij die het vaderland bemint,
In 't heil des lands zijn welvaart vindt,
Vorst WILLEM's deugden eert van harte,
Gewisselijk een' vijand vond
In hem die goed en bloed verslond,
NAPOLEON de man van smarten.

W. L.

Nauwlijks had ik deez' charade
Half gelezen, of ik zag
Dat het geen daarin bedoeld wordt
In 't woord NAPOLEON, dien waren schandnaam, lag.

D. A. C.

NAPOLEON, *die eens, als keizer,*
den franschen troon bestegen had;
Doch, na die wondre troonbestijging,
en eere en deugd en pligt vergat;

NAPOLEON *die eens, door velen,*
gelijk een godheid werd geroemd;
Doch heden, door die zelfde vleijers,
de snoodste dwingland wordt genoemd;

NAPOLEON, *die thans, op Elba;*
gerust van Frankrijks franken leeft;
Is wis het deelwoord der charade
die men hier opgegeven heeft.

Idema.

'K heb, sinds de drukpers weêr, met glorie, is herrezen
Uit de yzren slaafschen boei, door snood geweld gesmeed,
Veel van NAPOLEON, *en zoo veel kwaads gelezen,*
Dat ik volstrekt niets meer daar bij te voegen weet.
Mogt Dionys weleer als plak-monarch regeren,
Hij moge thans 't a b *aan Elba's kindren leeren.*

Teophilus.

NAPOLEON!
Uw voorspoeds zon
Heeft uitgeschenen.

Te lang knelde ons uw yzren juk,
Te lang ontvoerdet ge ons geluk,
Uw trots is bij uw' val verdwenen.

H. W. Carras, te *Zutphen.*

Na een leed van vele jaren
Aan der franschen gruwel-band
Praalde Russische standaarden,
Op den grond van Nederland;
Lagchend zag men 't nederploffen
Eens tirans, door moord geducht,
O! dat hij op Elba's bodem
Nu, in diepe schand, verzucht'!

J. S. Meulenhoff, van *Zwol.*

2.) RATEL; opgegeven door ....: gevonden door de heeren W. Brouwer en W. Sypesteyn, te *Crommenie*; W. Prins, in *de Zijp* (in een tweeregelig versje), C. F. Julius, Feider, A. D., te *Schagen*; J. Hesselfelt *Bz.*, J. de Wolff *Sz.*, L. J. Hoebé, W. G. Dames. — Verder hebben wij 't volgende ontvangen:

Als ik, moê van bezigheid,
Mij op 't bed heb neêrgevleid,
Zorgen van den dag vergeet,
En van leed noch kommer weet,

Dan toch waakt de ratelwacht
Over mij, den ganschen nacht;
Zegt door zijnen RATEL mij,
Nu en dan wat uur het zij.

Idema.

Als de stille, doodsche nacht
Ons ter ruste leidt,

Dan verdrijft de RATELwacht
Zijne somberheid.

H. W. Carras, te *Zutphen.*

RAADSEL.

KURK; uitgegeven door ....: ontraadfeld door de heeren J. Hesfelfelt *Bz.*, Feider, C. F. Julius, W. Brouwer en W. Sypefteyn, te *Crommenie*. — Teophilus zegt:

Hans zou laast in den kelder bier gaan tappen;
Doch brak de kruik, bij zijn terugkomst, op de trappen.
„ Hoe!" zei zijn baas, verftoord, „jou lompe vlegel! fchurk!
„ Waarom zoekt gij dan niet ten minfte naar de KURK?"

Het volgende is van den heere J. S. Meulenhoff, van *Zwol.*

Als men in den kermistijd,
Zich der gulle vreugde wijdt,
Is doorgaans wel de eerfte les,
Laat de KURK niet op de flesch.

NIEUWE OPGAVEN.

LOGOGRYPH (*).

Vijf lettren zullen mijn geheel u doen verftaan.
Het geen 'k te kennen geef kan de oogen zeer bekoren,
Ja dikwijls ziet men mij, met hartverrukking aan,
Al is mijn ftand vrij laag, 'k mag vaak een loflied horen,
Hoe onaanzienlijk toch 1. 3. 2. *wezen moog',*
'T geeft mij toch foms 't beftaan, hoe wonder dit moog' fchijnen,
De dwaasheid fchattede het eertijds veel te hoog.
4. 1. *doet iets, gelijk de tijd mij doet verwijnen.*
Waar 1. 3. 5. *verwoest, daar ben ik zeker niet,*
En mooglijk is er 3. 2. 5. *ook niet aanwezig.*
5. 3. 2. *doet veel kwaads fchoon gij het zeldzaam ziet,*
Die 4. 2. *veel gebruikt, is met zijn voordeel bezig.*
In veelerhanden zin wordt 3. 5. *aangeduidt.*
Wie toch zou gaarne aan een' 1. 3. 4. 2. *gelijken?*
2. 3. 1. *fiert het kleed,* 1. 4. 2. *geeft geluid,*
In eene oloude ftad zag men 't verachtlijk prijken,
Ja werd er aangebeên, door bijgeloof geftictht;
Zijn naamsoorfprong, is in 1. 4. 2 3. *gelegen.*
Een koning, door wiens zoon 't verdwaasd werd opgerigt,
Zoo hoog was vuige fmaak voor afgodsdienst geftegen,
Dat men dien afgrond voor de ziel niet konde zien.
2. 4. 3. *voerde eertijds een grootsch gebied op aarde.*
Voorts is (fchoon in 't Latijn) 5. 4. 3., *bovendien,*
Een werkwoord. — 5. 4. 3. *iets zoets en van veel waarde.*

(*) *De ingezondene* logogryph *op het woord* ALEXANDER *kan niet geplaatst worden, om dat twee zelfklinkers in het zelve tweemaal voorkomen.*

CHARADEN.

1.) *Tweeledig ben 'k, en noem één der aloude steden;*
Doch niet met roem vermeld. Indien gij mij onthoofd
Vindt gij den naam eens mans die, wegens zijne vroomheid,
Door eenen onverlaat werd van het licht beroofd.
En zoo gij dan dien naam ook weder gaat onthoofden,
Vindt gij het komende aan een dier dat elk bekoort,
Dan andermaal onthoofd, zal 't komende u iets zeggen
Dat gij en ieder kent. Wat ben ik nu, als woord?

2.) Wie kan uit twee eengrepige bijvoegelijke woorden een zelfstandig woord maken, hetwelk dan tweegrepig wordt, en iets beteekent, hetwelk aan sommige huizen te vinden is? — Iedere greep bestaat uit drie letteren.

RAADSEL.

Niet zelden ziet men mij ontslippen,
Den genen die regt vrolijk is:
'K ontsnap, onthoofd, in droefenis,
Of grievend hartverdriet, de lippen.

EINDRIJMWOORDEN ter AANVULLING.

ONDERWERP:

WIEGEZANG, VOOR EENE GELUKKIGE MOEDER.

. . . . genoot
. . . . liefde
. . . . echtgenoot
. . . . griefde

. . . . is
. . . . [illegible]
. . . . bewijs
. . . . [illegible]

. . . . wicht
. . . . geslagen
. . . . pligt
. . . . [illegible]

T O E G I F T, N°. 5.

PROEVE, (*beloofd in 't laast voorgaande* stuk) *op den tel*kunstigen regel, *voor 't* voorstel *van den heere* van Schaick, *geplaatst in het laastvoorgaande* 3de stuk.

80, 't gegeven getal,
40 de helft van 't zelve.
40
1600, 't vierkant dier helft.

75, 't hoeveel maal,
75
375
525
5625, 't vierkant daarvan.
1600, 't voor gevonden vierkant.
Add.
7225: de vierkantswortel hiervan.

is 85. Hier van getrokken 't hoeveelmaal,

85
75
Subt.
blijft 10
40, de helft van 't gegeven getal.
Add:
komt 50 voor 't grootste deel,
80
Subt.
dus 30 voor 't kleinste.

50
30
Mult.
prod: d. deelen 1500

50
30
20
75
1500 = 1500 = vijf en zeventig maal 't verschil der deelen.

OPLOSSING *van het* voorstel, *gedaan in ons* 1ste D. 4de Stuk.

De heer C. F. Julius, werkt dus:

Stel 't grootste deel $= x$
Zoo is 't kleinste $= 40 - x$

$\overline{x}|^2 = x^2.$

$\overline{40 - x}|^2 = x^2 - 80x + 1600$

Sub.

$80x - 1600 = 400$

$80x = 2000$

$80 / x = 25$, 't grootste deel;

en $40 - x = 40 - 25 = 15$, 't kleinste deel.

De heer C. Labri zegt:

Stel 't kleinste deel $= x$
en 't grootste deel $= x + y$

Zoo is volgens 't voorstel:

$$\begin{array}{l} x^2 + 2xy + y^2 \\ x^2 \\ \hline \text{Sub:} \quad 2xy + y^2 = 400 \end{array} \qquad \begin{array}{l} 2x + y = 40 \\ \hline 2x = 40 - y \\ \hline y \quad 2xy = 40y - y^2 \end{array}$$

$$40y - y^2 + y^2 = 400$$

$$40y = 400$$

$$40 / \quad y = 10$$

dus $x + y = x + 10$
en $2x + 10 = 40$
$2 / \quad x = 15$, 't kleinste deel,
en $x + y = 25$, 't grootste ——

NB. Hier op zoude, onder verbetering, aan te merken wezen, dat het niet nodig is, eene tweede onbekende grootheid in 't spel te brengen.

(Meer in ons eerstvolgende.)

NIEUW VOORSTEL.

Een man, eene vrouw, en een varken, hebben te zamen $65\frac{3}{5}$ *maal zoo veel ponden gewogen als er uren na den middag waren. Begeert men de hoeveelheid der onderscheidene ponden te weten, en ook hoe laat het was? ik antwoord; wanneer de man met zijn' wagen, wiens voorwielen 4, en wiens achterwielen 5 voet diameter hebben (staande de diameter tot den omtrek des cirkels als 7 tot 22), 7 maal uit zijn' stal naar zijn land was gereden, liggende dezen 200 roeden,* Rhijnlandsche maat, *van elkander, en bij de achtste maal de wagen, op 't* $\frac{1}{30}$ *deel van den weg, bij zijne terugkomst brak, zoo zoude de voorwielen op dien tijd zoo veel meermaals hebben rondgedraaid, dan de achterwielen, als de man, de vrouw en 't varken t'zamen ponden hebben gewogen: zoo nu de man 50 pond zwaarder woog dan de vrouw, en de vrouw één pond zwaarder dan 't varken, reken dan hoe zwaar ieder woog, en hoe laat het was.*

C. F. Julius.

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS.

MERKWAARDIGE AANTEEKENINGEN WEGENS DE TIRANNIJ, OF GRUWELBEDRIJVEN, DER *FRANSCHEN*,

sedert de revolutie in hun eigen land, *op het einde der achttiende eeuw.*

(*Zesde vervolg.*)

Dat de natie over 't algemeen nog genegen was om het tooneel van tirannij en geweld niet te doen sluiten, bleek, toen de nationale vergadering in hare hooge wijsheid het oog op 's rijks financiën en den staat van deszelfs schatkist sloeg; want zij moest toch door hare werkzaamheden toonen te beseffen dat zij 't roer van staat in handen had, en niet alleen vergaderde met betrekking tot de zaken welke aan de orde van den dag waren, namelijk plundering en moord, trouwens de staat der schatkist, namelijk de openbaarmaking van dien staat, konde almede op het een en ander bloedig gevalletje doen hopen: immers men moest bekend maken, en maakte ook met er daad bekend, dat de verbazende onderstand van granen welke de koning en 't rijk hadden moeten geven; de buitengewone daggelden, gedurende een' geruimen tijd, aan twaalf duizend werklieden te *Parijs* betaald; de sluikhandel in zout en snuif; zelfs door openbaar geweld (alzoo op zijn *fransch*) begunstigd; de vernieling van vele

flagboomen, alwaar doorgaans tollen en andere lasten geheven werden; de plundering der pachters-huizen; de verstrooijing van de lijsten der inkomsten; de opschorting der betaling van hoofdgeld, verpondingen enz. op zeer vele plaatsen, bijzonderlijk op 't vaste land; dat dit alles zulk een verbazend te kort gemaakt had in de ontvangst, vergeleken met de uitgaaf, welke thans, door de buitengewone lasten, aanmerkelijk bezwaard werd, dat zonder spoedige hulp in der daad niets minder dan eene openlijke bankbreuk te duchten was: dit een en ander was toch even als of men het volk voorlag wat de gevolgen van deszelfs oproerige bewegingen waren; waaraan het zich niet al schuldig had gemaakt, en dat kon niet wel anders dan kwaad bloed zetten, gelijk het dan ook waarlijk deed, en het geen duidelijk bleek, toen de vergadering openbaarde noodig te hebben, niet minder dan het sommetje van VEERTIG *millioenen*, ter bekominge van welke zij eene rente uitschreef van vier en een half ten honderd, want bijna ieder hield de beurs gesloten; ruim veertien dagen na de leening waren naauwelijks een paar millioenen ingeschreven; daarom verhoogde de vergadering de renten tot vijf ten honderd; en strekte de leening uit tot TAGTIG *millioenen*, waarvan de helft met rentgevende papieren, en het overige in geld gegeven zoude kunnen worden; ja beloofde zelfs de aflossing binnen het verloop van tien jaren; doch alles om niet; alles was volstrekt vruchteloos, zoo dat de vergadering zich genoodzaakt vond bij deze taak een speldje te steeken, gelijk zij ook deed; want het volk had nu eens geen lust om over dit artikeltje aan den slag te gaan; het vermaakte zich nu alleenlijk met zich voor te stellen, in welken benarden toestand de vergadering zich zoude bevinden, ziende dat niemand een hand wilde uitsteeken om haar in het redden van de schatkist te ondersteunen: de lezer houde vooral in 't oog dat zij werkelijk in een kwaad blaadje bij 't volk stond, gelijk wij in 't geval van de Bezenval, hier vóór gezien hebben.

Nu vestigde de vergadering geheel haar aandacht op 't ontwerpen van eene staatsregeling, en na verloop van eenigen

tijd, werden desaangaande onderscheidene artikelen bepaald, die wij, gelijk ook de verdere werkzaamheden der vergadering, met stilzwijgen voorbij gaan, een en ander niet tot onze tegenwoordige taak behoorende.

Men had het bij den koning, zoo verre weten te brengen dat de bij het volk geliefde Necker uit zijne ballingschap terug werd geroepen, en dat was niets wonders, dewijl de koning een man was die men zeer ligt tot het doen van den eenen of anderen stap konde overhalen; men behoefde eene zaak slechts in een schoon licht voor te stellen, dan was men van de goedkeuring van Lodewijk reeds verzekerd. De terugkeering van Necker was echter niet geheel bevredigend; want bij dezelve hadden geene oproer-tooneelen plaats, en dewijl groot en klein daarnaar hunkerden, was men, als in afspraak, volijverig bezig om er toe te komen: men zie het bewijs daarvan in 't volgende.

De leening van tagtig millioenen, waarvan wij reeds hebben gesproken, werd uitgekreten zeer onstaatkundig te zijn; elk deed zijn best om de geld-speciën uit den omloop te brengen, door het voorwenden der noodzakelijkheid, om, met gereede penningen in de schaarsheid der onontbeerlijkste levensbehoeften, aan vreemde markten, te voorzien; alle de levensmiddelen werden van dag tot dag in prijs verhoogd; de weelde werd in hare werking verhinderd; duizende handen, tot nog toe aan het overtollige bezig, werden ledig gelaten; met de vermeerdering der behoeften nam tevens het gebrek toe, en de liefhebbers der *fransche tooneelen* smaakten het onmenschelijk, dus ook *fransch*, genoegen, om den neteligen toestand des rijks dagelijks te vergrooten. „ Nog grooter", voegt de schrijver, wiens geleide wij hier volgen, er bij, „ werd deze „ rampspoed door den opkoop van granen, die reeds van den „ jare 1730, zelfs bij openlijke staatsbesluiten, was bevoor- „ regt".

Het verbod van uitvoer der granen, scheen wel een groot gedeelte daarvan tot dat hoofd-oogmerk te bestemmen, waartoe het oorspronkelijk moest dienen; dan, welke listen weet de baatzuchtige handel niet uit te vinden, om de kracht zelfs

van de beste wetten te ontduiken? De sluikerij, door buitenlandsche kooplust aangedreven, durfde alles wagen, om maatregelen te verhinderen, welke het gemeene heil zoo regtstreeks vorderde. De jongste omverwerping van alle slagboomen, weleer aan alle grensplaatsen opgerigt, om de sluikerij te verhinderen, werkte deze echte *Franschen* in de hand: men ging verder; men verspreidde alom de schrikbarendste geruchten, waardoor de afzending van allerlei mondbehoeften gestremd werd, en ja zelfs werden ledige handen omgekocht, om het edelst voedsel, door vervalsching, voor het gemeen gebruik ongeschikt te maken. Ja, zoo gelukkig slaagde de boosheid der ware *Franschen* dat zich, midden in den overvloed, een dadelijke hongersnood vertoonde, en dat daar uit, naar hun verlangen, eene rijke bron ontsprong van verdeeldheden en oproeren. Men wachtte alleen naar gelegenheid om weder uit te barsten, en deze daagde ook aldra op; aldra vond men zich in staat om weder een klein *fransch verlustigingje* aan te rigten.

De gewapende burgers der haven van *St. Paul* hielden aldaar een vaartuig met buskruid geladen aan. Te vergeefs bemoeiden zich de schippers om de menigte te verzekeren, dat het bestemd was voor den buitenlandschen koophandel, en dat het, wegens deszelfs geringere hoedanigheid, geenzins geschikt was tot binnenlandsch gebruik; dat het alleenlijk vervoerd werd om tegen een beter en bruikbaar soort te verwisselen; niets baatte, men luisterde naar geene verzekeringen of bewijzen, men had zich *fransche hartsvoldoening* voorspeld, en dit vooruitzigt begeerde men werkelijk daar te stellen; daarom kon ook niet baten dat zekere de la Salle het bevelschrift tot vervoering van het buskruid had geteekend, daar evenwel die de la Salle, bij voorgaande gelegenheid getoond had een vriend van 't volk te wezen; ook hij werd verdacht; want hij *moest* verdacht worden, wilde men aan den dans geraken; ja men was daartoe ook listig genoeg om uit te schreeuwen, dat zij die de vervoering van het kruid verdedigden, en wilden regtvaardigen het zelve genoemd hadden, *poudre de traite*; (dat is te zeggen, *buskruid* des

des verraads) daar dezen ondertusfche gezegd hadden, *poudre de traite (handel-buskruid)*. Ziet gij, goede lezer, zoo zijn de *Franſchen*; wanneer zij 't moorden in 't hoofd hebben, weten zij ook door middel van eene enkele letter daartoe te komen. Het gemeld ſchreeuwen deed alles af, en werd aldra vervangen door 't ſchreeuwen om den kop van den verrader, van dien van de la Salle, hunnen verklaarden vriend, die echter ſtout genoeg geweest was om zulke bevelen te geven. Deze man ondertusſchen, wel wetende dat hij onſchuldig was aan 't geen men hem ten laste legde, had ook moeds genoeg om zich openlijk voor het volk te vertoonen; dan, wel verre dat dit eenigen indruk op hen gemaakt zoude hebben; wel verre dat zij daaruit tot zijne onſchuld zouden hebben beſloten, eischten niet minder dan ten naasten bij zoo'n VEERTIG DUIZEND ſtemmen zijn dood. Dit had laat in den avond plaats, alzoo bediende de la Salle, wel beſeffende dat een regter die uit *veertig duizend* monden ſpreekt onmogelijk tot zwijgen gebragt zou kunnen worden, zich van de duisternis om de vlugt te nemen, en dus het levensgevaar te ontkomen. Dit maakte de menigte ondertusſchen nog razender; want dit was hen in hunne verwachting te leur ſtellen. Men valt in 't vermoeden dat de la Salle zich op 't raadhuis zoude bevinden; goed; het capitool heeft bij echte *Franſchen* geene bijzondere waardigheid, veel minder heiligheid, daarom ſtuift men dolzinnig derwaarts, en men wacht niet tot men aangediend is, om ordelijk binnen gelaten te worden, geenszins, en men verzaakt ook den *franſchen aard* niet; om dit niet te doen, had men breekijzers, koevoeten en dommekrachten, dat geliefd ſpeelgoed der *Franſchen*, medegenomen, en al aanſtonds wordt de eene kamer voor en de andere na opengebroken, en in de kamers alle de voorhanden zijnde kisten en kasſen, ja zelfs de zulken waarin geen derde deel van de la Salle verborgen zoude hebben kunnen wezen, dan, dit deed er niet toe, 't was maar om de aardigheid van plunderen te doen; men zocht en wederzocht, tot onder de tafels toe, doch geen de la Salle was te vinden, en de nacht deed beſluiten de voldoening van den bloeddorst

tot morgen uit te stellen, men had ten minsten toch de plunderzucht eenigzins kunnen bevredigen: evenwel moest ook ten volgenden dage de bloeddorst afgewezen worden; want de la Salle had zich vrijwillig in de gevangenis begeven, en werd vervolgens openlijk onschuldig verklaard, en, o wonder! men liet die ontschuldiging gelden: hiervan is ongetwijfeld de oorzaak geweest, dat de man toch weleer in een goed blaadje had gestaan.

De staatkundige werkzaamheden der nationale vergadering werden, hoe zeer als heilzaam, en als gevolgen van eene hemelsche verlichting uitgekreten, echter de oorzaak dat zich twee partijen verhieven, namelijk een die den naam droeg van de *aristocratische*, en eene andere dien van de *gemeenebest-gezinden*, en deze onderscheiding, heeft men met grond gezegd, „ is 't, „ die het tooneel van *Frankrijk*'s staatkundige omwenteling „ tot ergernis en aanstoot voor gansch *Europa* gemaakt heeft," ja men kan er bijvoegen, niet alleen tot ergernis en aanstoot, maar ook tot een afschuw voor alle weldenkenden, en waardoor de *fransche natie* tot de jongste snik der wereld toe in verachting zal blijven, en zoo al die tijd vermogend genoeg geweest mogte wezen, om dien vlek uit te wisschen, het gedrag 't welk de *Franschen* in vervolg van tijd bijna overal hebben gehouden (men herinnere zich *Woerden*) heeft dien afschuw, als met een gloeijenden stempel, in hunnen naam ingebrand, alzoo dat die naam voor altoos gebrandmerkt zal blijven.

(Wordt vervolgd.)

NAAMLIJST der GEPROCLAMEERDEN te *Amsterdam*

Eerste Gebod, 29 Januarij.

Jan Klok *en* Barendina Clasina Varenthout.
Jan Looger *en* Aartje Maassen.
Theunis Theunis *en* Gesina Anthonia Hulsman.
Jan Scheffer *en* Trijntje Jurjens.
Gerard Speckman *en* Anna Maria Bente.
Antonius Wilhelmus Lenaars *en* Anna Maria Mesenaar.
Joachem Ludewich Burdorffer *en* Charlotta Louisa Siegfried.
Christiaan Nieuwenhuysen *en* Margaretha Maria Oversteegen.
Johann Henrich Broggel *en* Elsje Leduc.
Wilhelmus Josephus Pieper *en* Jansje Ormée.

Wolf Nehemias Goudsmit *en* Saartje Jesaie Koker.
Pieter Harms Koes *en* Johanna ter Horst.
Hendrik Willem Ebrink *en* Wilhelmina van Leusden.
Loth Gijzelman *en* Petronella Jacoba Sartorius.
Steven Meyer *en* Wilhelmina Catharina Hacker.
Gerrit Hendrik Brinckman *en* Cornelia Lammers.
Jan Langeler *en* Eva Langeler.
Fredrik Heinrich Pormeter *en* Elisabeth Segerman.
Arie Horstman *en* Johanna Helena Rieken.
Franciscus Kuyper *en* Geertruyda Wilhelmina Lindeman.
Nathan Abraham Buys *en* Mariane Zacharias Koe.
Hendrik Faas *en* Anna Mietje Pens.
Johan Jobst Philip Diederichs *en* Catharina Elisabeth Schultze.
Coenradus Buyel *en* Catharina Dorothea Weberling.
Jan Hendrik Hense *en* Maria Hendriks.
Johan Diederich Gronloh *en* Anna Magdalena Momber.
Pieter Huyskes *en* Jannetje van Vassen.
Johann Friederich Herkstroten *en* Maria Clasina van Gelder.
John Headworth *en* Anna Elisabeth Willemina Hassel.
Barend Hartwijk *en* Barendje Bierman.
Johannes Zandrok *en* Cornelia van Staveren.
Pieter Jurgense *en* Catharina Peterssen.
Hartog Eliazar Hammelburg *en* Ester Salomon Omroeper.
Hendrik Wouters *en* Johanna Geertruit Siemers.

Eerste gebod, 5 Februarij.

Paul du Breuil *en* Gesina Berendina Rukkers.

Christoffel Schel *en* Aaltje Luyters.
Barend Tuning *en* Maria Jacoba Alida Bordes.
Johannes Willem Sije *en* Gesina Vasseur.
Leendert van Haalen *en* Johanna Zwirtzen.
Johan Laurens Fredrik Ott *en* Maria van Houten.
Marcus Gabriel Swart *en* Kaatje Wolf.
Jonas Straatman *en* Charlotte Louise Georgine van den Heuvell.
Dirk Eustingh *en* Catharina van Essen.
Hendrik Hakkenbroek *en* Dorothea Jurriaanse.
Meinert Eden Sidden *en* Maria Gesina Kruger.
Daniel Fredrik Weullimin *en* Catharina Mannuel.
Henricus van Rein *en* Maria Magdalena Tesje.
Gumpel Isaac van Staren *en* Vrouwtje Samuel Voet.
Jan Groeneweg *en* Maria Magdalena Muller.
Johann Henrich Christiaan Vollenthien *en* Maria Elisabeth Beekman.
Johan Peter Chenal *en* Maria Catharina Lohr.
Wilhelmus van Hengstum *en* Adriana Bouman.
Adrianus Tak *en* Willemina Henrietta de Vink.
Hermanus Bernardus Giesselaar *en* Cornelia Romeyn.
Jan Onel *en* Susanna Huyskes.
Wouter Guerin *en* Anna Margretha van Ermel.
Cornelis Jacobus Mulder *en* Rijntje Harms Mulder.
Johann Heinrich Susfieck *en* Hendrika Onyus.
Henri Fedi *en* Mietje van Haaren.
Marcus Hyman Rinu *en* Lea Joseph Bromet.
Johannes Henricus Hilligers *en* Anna Christina Fein.

Eerste Gebod, 12 Februarij.

Jan Samuel Wor *en* Zwana Alida Cats.
Cornelis Johannes Bloys van Treslong *en* Hermina Christina Gesina Engelberts.
Gerard Engelberts *en* Geertruyda Jacoba Bakker.
Jacobus Chemet *en* Maria Christina Gaddum.
Bernardus Christoffel Franciscus Schluiter *en* Elisabeth Gallé.
Bernardus Rijs *en* Maria Jacoba Temminck.
Jacob Hendriks *en* Grietje van Rijn.
Leendert van Brummen *en* Antonia Boelhouwer.
Fredericus Georgius Mensing *en* Sara Kraayhaan.
Hendrik Becker *en* Maria Kors.
Gerrit Scheltes *en* Elsje Eskes.
Barend Feykes *en* Aletta van den Heuvel.
Isaac Gomes *en* Sara Semiar Coronel.
Johannes Franciscus Andreas Schulze *en* Steyntje Petersen.
Henricus Smidt *en* Ephemia Janssen.
Klaas Visser *en* Elsje Kruger.
Agen Alberts *en* Alida Galenkamp.
Arie van Seip Bekking *en* Elsje Antonies.
Hendrik Zacharias Blass *en* Weyntje Blok.
Moses Fermo *en* Dorothea Elisabeth Meyer.
Jan Pieter Anthonie Burges *en* Neeltje van Ormond.
Albert Albers *en* Maria Magdalena Plemp.
Abraham van Roy *en* Jannetje Bouman.
Jacob Oly *en* Aagje Beuk.
John Simon Hutcheson *en* Magtilda Schiltheer.
Wigle Swart *en* Sanderina Catharina Dijkhoff.
Hendrik Stephanus Schreijer *en* Elisabeth Muurman.
Hendrik Bodaar *en* Berendina Severé.
Jacob Wil *en* Catharina Consen.

Eerste Gebod, 19 Februarij.

Gijsbert Jan Dommer *en* Maria Victoria Jacoba Straabaut.
Carsten Plaat *en* Cornelia Duwell.
Philip Salomon Haarbeck *en* Annaatje Levie Marchand.
Pieter ter Haak *en* Maria Anna Gosseling.
Jan Frans Ovink *en* Maria Joseph Françoise Claudine.
Johannes Hendrik Knaap *en* Maria Biesterveld.
Teunis Nielsen *en* Janna de Graaf.
Harmanus Liscaljet *en* Maria Elhuysen.
Joseph Jacob Gobets *en* Duyfje Levie Melkman.
Johann Beer *en* Magdalena Parson.
Andreas Friederich Henrich *en* Alegonda Grietje Ficken.
Wiebe Wiebes *en* Cornelia Elisabeth Wasman.
Friedrich Adolph Meyer *en* Elisabeth Klein.
Abraham Elias Fransman *en* Matje Manus Boes.
Arien Stam *en* Anna Maria Deems.
Gerardus Huysman *en* Christina Stook.
Evert Tormijn *en* Bregje Dancquart.
Isaac Raphael Nunes *en* Hester Abraham Zwanewesel.
Hendrik Brandou *en* Joanna Elisabeth de Haas.
Philip Jacob Keip *en* Catharina Bolk.
Willem Maade *en* Dirkje Hartgers.
Jacob Voskuyl *en* Anna Maria Knol.
Coenraad Lodewijk Mikmak *en* Anna Meyer.
Salomon Abraham Frankfort *en* Rachel Stoederum.
Johann Hermann Eickhoff *en* Catharina Waalberg.
Jacob Herman *en* Jacoba Johanna Theodora Sobels.
Harmanus Gesken *en* Anna Maria Bodenstaf.
Harman Brinkman *en* Sophia Elisabeth Vetter.

NAAMLIJST DER OVERLEDENEN, te *Amsterdam*, waar onder die der *Portugeesche* en *Hoogduitsche Joodsche Natie*, met de datum van 't overlijden, begraafplaatsen en ouderdom

Jaar.

Maandag 25 Julij.

Anthonius Hermanus van Langen, *o. k.* 60

Neeltje van der Ploeg, dochter van W. van der Ploeg, *k. kh.* 1 en 1 m.

Charlotta Pauwies, *k. kh.* 1 en 11 m.

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. H. Rohrig, *a. kh.*

Hermanus Blankenhagen, zoon van H. Blankenhagen, *w. kh.* 1½

Anna Maria Dunkel, huisvr. van A. Beekel, *a kh.* 30

Wilhelmus Egels, *k. kh.* 70

Johan Christoffel Lerchge, *n. kh.* 68

Antje Roos, wed. van F. Woortman, *k. kh.*

Gerrit de Nooy, zoon van G. de Nooy, *k. kh.* [illegible]

Dingsdag 26 Julij.

Gerrit Oelhoorn, *l n. k.* 68

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Lammers, *w. kh.*

Harmijntje Wulfs, huisvr. van J. C. Munch, *l kh.* 48

Johannes Jacob Rugaard, zoon van J. Rugaard, *a. kh.* 17

Leonora Anthonie, wed. van C. Bertram, *k kh.* 62

Sijtje de Vries, dochter van H. de Vries, *k. kh.* 62

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. Muller, *a. kh.*

Cornelia Anthonia Herbst, dochter van H. Herbst, *l. kh.* 2 en 2 m.

Catharina Schoen, wed. van J. Gunio. 47

Margaretha Sara Boudijn, huisvr. van E. H. Sieborgh, *l. kh.* 39

Eliazer Isaac Preaser, zoon van J. S. Preaser, *Zeeburg.* w. 11

Jaar.

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van D. Heuverman, *a. kh.*

Woensdag 27 Julij.

Gerrit Hoogewout, *k. kh.* 84

Gijsbertus Hendrikus Odé, zoon van S. H. Odé, *a. kh.* m. 8

Frans van Oogen, zoon van C. van Oogen, *w. kh.* w. 18

Jan Coenraadsz Valk, *k. kh.* 89

Jacob Pieterse van Dijk, zoon van J. van Dijk, *k. kh.* w. 12

Cornelis Bakker, *a. kh.* 47

Henderica van Oostveen, dochter van S. van Oostveen, *k kh.* [illegible]

Thomas Johannes Sanderson, *z k.* 73[illegible]

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van E. Sucuto, naar *Ouderkerk aan den Amstel.*

Maria Wilhelmina van Wieringen, dochter van C. van Wieringen, *a. kh.* w. 14

Maria Volkers, wed. van J. Elmenhorst, *w. kh.* 88

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van G. H. Wakker, *l. kh.*

Catharina Tikkemeijer, dochter van wijlen C. Tikkemeijer, *a. kh.* 42

Donderdag 28 Julij.

Rijnier Wemfensius, wedn. van W. Boume, *z. k.* [illegible]

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van D. Jansen, *n. kh.*

Theodorus van Veen, zoon van K. van Veen, *w. kh.* [illegible]

Maria van Leeuwen, huisvr. van J. Nolet, *l. kh.* 42

Alida Hoopman, dochter van J. H. Hoopman, *k. kh.* 4 en 4 m.

Jaar.

Hendericus Coenraad Heuze, zoon van H. W. Heuze, *w. kh.* 5
Louwrens Craandijk, wedn. van J. Dirks, *no k.* 85½.
Daniel Barrau, *l kh.* 64
Hendrik Schuurman, zoon van H. Schuurman, *k. kh.* d. 4
Johanna Tengel, wed. van L. Egthuysen, *l kh.* 75
Daniel Nicolaas Lagmulder, zoon van C. F. Lagmulder, *w. kh.* m 7
Rachel van Salomon Miranda, dochter van S. Miranda, naar *Ouderkerk aan den Amstel.* 2
Helena Christina Lauwerense, *w. kh.* 27½

Vrijdag 29 *Julij.*

Geertrui van Engelen, dochter van W. van Engelen, *l. kh.* 37
Adriana de Weert, huisvr. van H. Luesken, *a. kh.* 70
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. H. Gillessen, *w. kh.*
Schoontje Levie Kesner, dochter van L. S. Kesner, *Zeeburg.* w. 6
Anna Rauzet, wed van A. Poolman, *a. kh.* 83 en 2 m.
Jacob Portenge, zoon van J. Portenge, *a. kh.* m. 11
Catharina Smit, huisvr. van C. Gerritsen, *l. kh.* 36
Johannes Beugel, wedn. P. F. van Put, *k. kh.* 64
Abigail Semag Senano, dochter van A. S. Senano, naar *Ouderkerk aan den Amstel.*
Anna Maria Bette, dochter van J. C. Bette, *l. o. k.* 26
Harmanus Hendrik Brinkman, zoon van H. H. Brinkman, *l. kh.* m. 11
Antje Hoogland, huisvr. van P. Hanneg, *w. kh.* 72
Johan Godfried Tiel, *w. kh.* 72

Jaar.

Saturdag 30 *Julij.*

Anna Catharina la Garde, dochter van J. la Garde, *a. kh.* 3
Cornelia Ukerman, huisvr. van L. Groninger, *k. kh.* 46
Sophia Kallenberg, wed. van J. E. A. Fuhrer, *w. kh.* 53
Gerritje Stikkel, huisvr. van H. de Bij, *l kh.* 64
Hendrika de Buyzer, dochter van F. de Buyzer, *w. kh.* 1
Catharina Weeber, huisvr. van P. Gusdorp, *a. kh.* 32
Pieter van Kempen, wedn. van A. van der Stam, *a. kh.* 81 en 4 m.
Anna Temmel, wed. van G. Torenburg, *a. kh.* 75

Zondag 31 *Julij.*

Dirk Hulsberge, *k. kh.*
Maria Sophia Steghoven, wed. van G. Hassing, *l. kh.* 86
Rijk van Oldenbarnevelt, *a. kh.* 72
Maria Aams, dochter van E. Aams, *k. kh.* m. 18
Anna Geertrui Oosterhoff, huisvr. van H. Volmer, *a. kh.* 26
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van E. Rijnsewijn, *a. kh.*
Margaretha van Arien, dochter van J. van Arien *w. kh.*
Josephus Harmanus Volmarij, zoon van H. J. Volmarij, *a. kh.* m. 11

Maandag 1 *Augustus.*

Barendina Rebecca Linse, dochter van H. Linse, *w k.* ca. 6
Alida Hermelink, dochter van H. Hermelink, *a. kh.* 2
Jacob Helmse, dochter van J. Helmse, *a. kh.* w. 15
Hendrik van Sproogh, *eng. k.* 75
Philippus van Straalen, *o. k.* 58
Henderina Holtus, *k. kh.* 69
Juda Salomon Stokking, *Muiderberg.* 43

Jaar

Pieter Jansen, *a. kh.* 48
Petrus Bernardus Alexander Baneken, zoon van B. J. Baneken, *a. kh.* 4
Christiaan Hendrik Heynes, zoon van F. Heynes, *a. kh.* 3
Dirk Roelofs, *n kh.* 57
Johanna van den Hoek, dochter van C. van den Hoek. d. 13
Johannes Peterson, zoon van J. Peterson, *k. kh.* 1½
Theophilis van den Berg, *w kh.* 59
Maria Elisabeth Blijkersveldt, dochter van A. Blijkersveldt, *k kh.* m. 4
Maria Drenkhuysen, dochter van D. Drenkhuysen, *l kh* w. 21

Dingsdag 2 Augustus.

Margaretha Nissen, huisvr. van P. Blad, *a. kh.* 32
Coert Hendrik Bosselman, *a. kh.* 66
Alida Kwast, dochter van K. Kwast, *k kh.* ½
Elisabeth van Wiekera, *k. kh* w. 16
Maria Wilmina van Marle, dochter van C van Marle *a kh.* w 10
Maria van Weldam, huisvr. van D. van Oorschot, *n. k.* 56
Willempje de Groot, dochter van P A. de Groot, *k kh* ca. 7
Aaltje Kiks, dochter van F. H. Kiks, *w kh.* 2
Geertrudis Clara ten Heerenhoff, dochter van wijlen A. ten Heerenhof, *l kh.* 14½
Willem de Kwant, zoon van S. de Kwant, *k. kh.* d. 1

Woensdag 3 Augustus.

Cornelis Vermeulen, *a. kh.* 43
Christoffel Tinnemeijer, *w. kh.* 72
Lena de Ham, wed. C. ten Bosch, *gh. kh* 55
Moses Kalmen Hektus, zoon van K. G. Hektus, *Muiderberg.* 35
Margaretha Bruyninghoff, huisvr. van P. Lecking, *w. k.* 70

Jaar.

Fredrik Maas, zoon van H. Maas, *a kh.* d. 12
Teunis van Nassouw, zoon van J. van Nassouw, *a kh.* w. 5
Hendrik Huysman, zoontje van M. Huysman, *l kh.* ½

Donderdag 4 Augustus.

Wilhelmus Mook, zoon van P. Mook, *w kh.* w. 10
Hendrik Snijder, *z k.* 63
Margaretha van der Maaren, wed van G. J. van Vleuten, *n kh* 47
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J J. Smaggen, *a kh*
Catharina Elisabeth Zahn, *w kh.* w. 20
Sara Vermey, huisvr. van H. Wubbels, *l. kh.* 58
Jan Pizaar, zoon van M. Pizaar, *gh. kh.* w 9
Barend Kok, zoon van J. Kok, *k kh.* 3½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van M. G. Willing, *Zeeburg.*
Johannes van Nassouw, zoon van J van Nassouw, *a. kh.* w. 5
Maria Elisabeth Bauman, dochter van N. Bauman, *k kh.* ca. 2
Maria Meeuwes, dochter van J. Meeuwes, *w kh* 5
Trijntje Simon Knippel, dochter van S. Knippel, *Muiderberg.* 32
Maria van Driel, *a kh.* 38
Anthonie Thie, *l. kh.* 66

Vrijdag 5 Augustus.

Cornelis van Loenen, wedn. van E Smeengh, *o. z. c.* 66
Barend Salomon Barbagh, wedn. van J. Abraham, *Zeeburg.* 61
Catharina Mulder, dochter van wijlen J. Mulder, *l. kh.* 51
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van M. A. van Tong, *Zeeburg.*

Jaar.
Johannes Weshoff, zoon van J. Weshoff, a. kh. ½
Willem Olthoff, w kh. 41
Nicolaas Henricus Caverlé, k. kh. d. 18
Rachel van Abraham Galas, dochter van A. Galas, naar Ouderkerk aan den Amstel. 70
Salomon Beest, zoon van S. Beest, Zeeburg. ½
Trijntje Janse van Veen, huisvr. van S. A. Schouten, a. kh. 56
Marcus Moses Veerefang, Zeeburg. 61
David Hak, zoon van H. Hak, w. kh. 5
Maria Petronella Westerbeek, dogter van J. Westerbeek, a kh. ½
Maria Catharina Jurgens, dochter van W. Jurgens, l kh. 9
Hubertus Josephus Sartoret, w. kh. 28
Casparus Nathan Brandhorst, Zeeburg. m 2
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr van D. C. Peretsen, naar Ouderkerk aan den Amstel.

Saturdag 6 Augustus.

Maria Goesdorp, dochter van P. Goesdorp, a. kh. d. 14
Hendrina Spruyt, wed. van W. Stolp. 74½
Jan Bauman, zoon van D. Bauman, w kh. d. 11
Lucas Terneé, zoon van H B. Terneé, a. kh. m. ½
Johannes Andreas Saal, w. kh. 65
Gerrit Weverink, zoontje van J. Weverink, w kh d. 9
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. Pieterse, k. kh.
Het dito van de huisvr. van D. C. Peteren, naar Ouderkerk aan den Amstel
Petronella Eyckheuvel, huisvr. van P. van Elwijk, l. kh. 46

Jaar.
Catharina Freuling, dochter van A. Freuling, k kh. w. 2
Johannes Wilhelmus Stoltenkamp, zoon van A Stoltenkamp, l. kh w 8
Catharina Margaretha Elisabeth de Wilde, dochter van J. de Wilde, k. kh. 37

Zondag 7 Augustus.

Adriana Verhey, huisvr. van C. Boon, l kh. 48
Dirk Servaas, zoon van E. Servaas, a. kh. d. 18
Willem Johannes de Gaay, zoon van P. de Gaay, l. kh. 1 en 10 m.
Het dood ter wereld gekomen Kind van G. ten Brink, a kh
Magdalena Maria Waaijeman, dochter van H Waaijeman, a kh 1
Maria Elisabeth Hanzeberg, wed. J. C. Moesta, a. kh. 67
Maria Wasdijk, dochter van D. Wasdijk, w. kh. m. 5
Hendrik Wilmans, w kh. 56
Grietje Zeegers, dochter van H. Zeegers, a kh. 3
Pieter van Heek, zoon van J. van Heek, a kh 15
Gerrit Mocfinard, wedr. van J. Loohof, k. kh. 90
Pieter Peet, l kh. 52
Debora Salomon Blitz, dochter van S G Blitz, Zeeburg m, 8
Hanna Levie Bruyn, dochter van L. I. Bruyn, Zeeburg. d. 13

Maandag 8 Augustus.

Albert Bos, zoon van H. Bos, a. kh. w. 8
Eltje Nebbeling, dochter van J. Nebbeling, w kh. 4
Lea Rachel Reens, dochter van R. M. Reens, Zeeburg. w 3
Jan Aalders, w kh 43
Hermanus Hendrik Leemans, w k. kh. 45
Willem Brugman, zoon van H. Brugman, w. kh. ½

Jaar

Jaar.

Lammerdina van Soest, dochter van J. van Soest, k. kh. ¼

Dingsdag 9 Augustus.

Nicolaas Troost, w. kh. 89

Salomon Aron van Liwne, zoon van A. S. van Liwne, *Zeeburg.* w. 18

Alida Oortman, dochter van L. Oortman, l. kh. 11

Bernardina Sophia Tietzel, dochter van B. Tietzel, k. kh. m. 4

Daniel Hoogland, zoon van D. Hoogland, a. kh. 1½

Dirk Harmsen, k. kh. 59

Anna Maria Amelia Farjon, dochter van T. S. Farjon, k. kh. ¼

Benjamin van den Berg, k. kh. 51

Simon Jacob Schefher, zoon van J. G. Schefher, *Zeeburg.* m. 8

Alida Heyt, dochter van H. Heyt, a. kh. ¼

Cornelia Barbara de Rey, dochter van H. de Rey, w. kh. 11

Harmanus van Sent, a. kh. 86

Albertus Kruse, zoon van J. Kruse, l. kh. 2

Anna Catharina Elisabeth Halfius, huisvr. van J. J. Berke, w. kh. 30

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van F. van den Eynde, w. kh.

Barendina Bos, dochter van B. H. Bos, a. kh. 3½

Cornelis Willem van Bruggen, w. kh. 28

Woensdag 10 Augustus.

Willem Fredrik Ritzelveld, zoon van F. Ritzelveld, a. kh. m. 4

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Walka, k. kh.

Jacob Gerrit Goslaar, *Zeeburg.* 92

Jacobus Quené, zoon van K. Quené, w. kh. ½

Jan George Eberstein, zoon van F. G. Eberstein, k. kh. m. 4

Pieter Beumer, zoon van P. Beumer, k. kh. 2

Elisabeth Cortes, dochter van H. Cortes, a. kh. 68

Wilhelmina Baak, dochter van A. Baak, k. kh. w. 16

Adriana Schol, dochter van A. Schol, a. kh. ¼

Donderdag 11 Augustus.

Jean Louis Fischer Jr. n. kh 34

Alida Kluppel, huisvr. van F. L. Braunsberg, naar *Amersfoord* uitgev. 60

Harmanus Doornheeger, zoon van T. Doornheeger, k kh. 8

Jacob Lewis, zoon van C. Lewis, a. kh. w. 22

Helena Catharina Ramair, dochter van J. N. Ramair, a. kh. ¼

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van G. Kergnaar, k. kh.

Het dito dito van J. B. Hombroek, a. kh.

Maria Watrin, dochter van wijlen J. Watrin, w. kh. 16½

Anthonia van Schie, huisvr. van T. Barriel, l. kh. 38

Willem Albertus Jonassen, zoon van wijlen A. A. Jonassen, k. kh. 32

Willem Fredrik Kruger, zoon van G. F. Kruger, w. kh. w. 4

Anthonia Wilhelmina Volkers, dochter van W. Volkers, k. kh. 5 en 10 m.

Johannes Eykelboom, zoon van J. E. Eykelboom, k. kh. 38

Christina Hoppe, dochter van A. Hoppe, l. kh. 1½

Mathijs Olffen, zoon van M. Olffen, w. kh. 2

Jan van Ligten, ao. k. 81

Johannes Frank, zoon van J. Frank, a. kh. m. 2

Willemina Koose, dochter van C. Koose, l. kh. 5½

Adriana Schol, dochter van A. Schol, a. kh. ¼

Jaar.

Vrijdag 12 *Augustus.*

Catharina Heermans, huisvr. van H. Faas, *w. kh.* 22
Johan Jacob Wentz, zoon van F. Wentz, *l. kh.* w. 9
Beletje Emanuel Draay, dochter van E. J. Draay, *Zeeburg.* 3
Mattheus Jacobus Alijdus van Engen, zoon van D. van Engen, *w. kh.* w. 10
Harmen Duyff, wedn. van E. Kerker, *w. kh.* 78
Jan Band, *k. kh.* 80
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. de Dood, *k. kh.*
Het dito dito van de huisvr. van H. B. Wint, *Zeeburg.*
Aaltje Blaauw, huisvr. van J. Reeneman, *a. kh.* 84½
Liefke Douma, huisvr. van J. Stotter, *a. kh.* 56
Pieter Maria Weem, zoon van G. L. Weem, *a. kh.* ½
Grietje Mulder, wed. van C. Roseboom, *l. kh.* 79
Rosina Frederica von Wurmb, wed van wijlen den Wel Eerw. Heer Johs. Klap, *l. o. k.* 74
George Wilhelm Voigt, *l. kh.* 59
Elisabeth Staatman, dochter van H. Staatman, *a. kh.* 4
Anna Elisabeth Schinkel, dochter van F. Schinkel, *a. kh.* d. 14
Jochem Sloach, zoon van I. E. Sloach, *Zeeburg.* 2½
Wijntje Cornelisse, dochter van C. Cornelisse, *k. kh.* 2½

Saturdag 13 *Augustus.*

Heintje Samuel, huisvr. van J. A. Walach. *Zeeburg.* 72
Sara van Samuel Abraham Souza, huisvr. van S. A. Souza, *Ouderkerk.* 78
Roosie Machiel, wed. van I. Leemans, *Zeeburg.* 87
Heyman Meijer Barber, *Zeeburg.* 3

Jaar.

Levie Leendert Winst, *Zeeburg.* 61
Sara de Haas, dochter van J. H. de Haas, *a. kh.* 5
Johan Adam Sander, *a. kh.* 35
Carel Hotze, zoon van de wed. C. Hotze, *n. kh.* 17
Johanna Knipscheer, dochter van J. Knipscheer, *w. kh.* 7
Levie Baaren, zoon van S. L. Baaren, *Zeeburg.* w. 5
Angenietje van den Bunt, huisvr. van W. Donk, *n. z. c.* 65
Marie Philippine Constance Tadama, dochter van wijlen Mr R. W. Tadama, naar *Muiderberg.* 15
Jan Christoffel Kneyse, *n. kh.* 44
Hendrik Hesling, zoon van J. Hesling, *a. kh.* 23
Johannes Schneider, zoon van J. Schneider, *w. kh.* ½
Frans Hendrik Kiks, zoon van F. H. Kiks, *w. kh.* ½
Maria van Zevenhuysen, huisvr. van J. Jansen, *k. kh.* 63
Barend Hel, *w. kh.* 37
Pieter Jacobus Beuns, zoon van de wed. wijlen C. Beuns, *n. z. c.* 31 en 5 d.
Cornelis Deters, zoon van H. Deters, *k. kh.* 1 en 8 m.
Anthonie Josephus Wilhelm Theophili, *k. kh.* 69
Warnar Wreesman Borghart, zoon van de wed. F. Heydekker, van *de Kromme Mijdrecht* ingev. en begr. in de *n. k.* 66
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van G. G. van der Voort, *o. k.*

Zondag 14 *Augustus.*

Catharina Rijstenberg, wed. van E. van Duyn, *l. kh.* 78
Johanna Catharina Weurman, huisvr. van F. C. Herbsleb, *l. o. k.* 49½
Bernardus Johannes Soethoff, zoon van H. Soethoff, *a. kh.* ½

Jaar.
Isaak Hostijn, z. k. 66
Pietje Limburg, dochter van W. Limburg, l. kh. 3
Adrianus Mortel, zoon van D. Mortel, k kh. w. 4
Dirkje van Veen, dochter van wijlen A. van Veen, l. kh. 71
Sara Abraham, wed. E. Spraagmeester, *Zeeburg*. 69
Maria Draaijers, wed. A. Lapere, l. kh. 50
Johanna Diesbergen, dochter van wijlen J. Diesbergen, a. kh. 24
Govert Gerrit Tieken, k. kh. 4

Maandag 15 *Augustus*.

Sara Isaac Witbaart, dochter van I. A. Witbaart, *Zeeburg*. 1½
Hendrik Rosf, a. kh. 39
Jan Willem Pries, wedn. van A. E. Mollers, a. kh. 73
Hendrikus Klaholtz, w. kh. 45
Pieter Sturk, zoon van P. Sturk, l. o. k. 20
Sara Willemsse, dochter van W. Willemsse, k. kh. ½
Johanna Maarten, dochter van J. B. Maarten. w. 15
Levie Sacharias Sinsheim, wedn. van B. Meijers, *Zeeburg*. 87
David Angelbeek, zoon van D. Angelbeek, k. kh. 1½
Gerrit Gabriel Lindeman, zoon van H. Lindeman, w. kh. 22
Pieter Kalf, zoon van P. Kalf, l. kh. 14
Coenradus Johannes Nabers, zoon van H. Nabers, o. k. m. 5
Johanna Rocquette, dochtertje van P. J. P. Rocquette, wa. k. w. 4
Johanna Maria van Mook, dochter van M. J. van Mook, l. kh. 1½

Dingsdag 16 *Augustus*.

Elisabeth Tielemeijer, huisvr. van R. P. Mensinga, l. o. k. 48
Dorothea Margaretha Leeman, dochter van E. Leeman, l. kh. 1

Jaar.
Johannes Ruysendaal, zoon van Abram Ruysendaal, k. kh. m. 4
Anna Dorothea Govers, wed. van C. Ankervliedt, a. kh. 59
Anna Priege, dochter van J. Priege, k kh. 4
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Mulder, w kh.
David van Kollen, zoon van A. van Kollen, a kh 26
Leendert Otto Dijkman, zoon van T. Dijkman, a. kh. w. 8
Jacobus Oortmans, zoon van D. Oortmans, k. kh. w. 8

Woensdag 17 *Augustus*.

Alida Holm, wed. van J. Daken, a. kh. 40
Ruben Salomon Norden, zoon van S. J. Norden, *Muiderberg*. 37
Carel Joseph Duysman, zoon van J. Duysman, a. kh. w. 8
Aron Wolf Wijnman, zoon van W. M. Wijnman, *Zeeburg*. m. 4
Barend Wolf de Fault, *Zeeburg* 45
Maria Homulle, dochter van F. A. Homulle, a. kh. w. 9
Jan Helmer, wedn. van G. van Zijl, k. kh. 73
Jonas Israel Kinsbergen, zoon van I. S. Kinsbergen, *Zeeburg*. ½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. Zumhoff, a. kh.
Het dito dito van de huisvr. van D. Slengard, a kh.
Cornelia Voet, dochter van W. Voet, w. kh. w. 4

Donderdag 18 *Augustus*.

Gesina Bertini, dochter van E. Bertini, w. kh. w. 6
Geertruy Kroon, huisvr. van K. Verschuur, w. k. 58
Moses Anthonie Cohen, zoon van A. M. Cohen, *Zeeburg*. d. 9
Jannetje Jansen, dochter van J. Jansen, wo. k. 78

Jaar.
Jannetje van Vliet, *w. kh.* 51
Hendrik van Tusschenbroek, zoon van J. van Tusschenbroek, *k. kh.* m. 11
Hendrika Snel, dochter van J. Snel, *a. kh.* w. 12
Pieter Cornelis Genie, zoon van C. Genie, *k. kh.* 15
Hendrik de Key, *a. kh.* 64

Vrijdag 19 Augustus.

Catharina Groenewoud, *k. kh.* m. 10
Geertruy Antonetta Groen, *w. kh.* 1½
Tellie David de Vries, dochter van D. A. de Vries, *Zeeburg.* m. 4
Catharina Margaretha Dauterman, dochter van P. Dauterman. 48
Johanna Catharina Hillegonda Meigering, huisvr. van P. Kabel, *l. kh.* 47
Joseph Philippus Drommers, wedn. van D. van den Berg, *l. kh.* 82
Jan Andries Schuwer, *a. kh.* 56
Johan Godlieb Kiesewitter, *a. kh.* d. 6
Johannes Leebach, zoon van L. Leebach, *n. kh.* w. 11
Vrouwtje Klijn, huisvr. van F. Cornet, *l. kh.* 32
George Frederich Bösseflisch, wedn. van A. Pols, en Bruidegom van C. C. Spits, *l. o. k.* 67
Catharina Christina Knoop, dochter van J. H. Knoop, *l. kh.* 17
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. G. Schrikker, *a. kh.*

Saturdag 20 Augustus.

Cornelis Seyjer, zoon van D. Seyjer, *n. kh.* w. 14
Hendrik Anne Toewater, zoon van H. A. Toewater, *n. k.* w. 6
Gesiena de Liefer, dochter van G. de Liefer, *n. kh.* w. 10
Henrietta Brinne, wed. van P. L. Menjolet, *o. k.* 76
Johanna Selter, dochter van C. D. Selter, *w. kh.* w. 8

Jaar.
Adriana Knipscheer, dochter van A. Knipscheer, *a. kh.* 80
David Meilé, zoon van J. Meilé, *w. kh.* 21
Johanna Cornelia Kitsz, zoon van G. W. Kitsz, *w. kh.* 1¾
Riena Volken Goudhamer, huisvr. van J. Kolff, *l. kh.* 45
Johanna Kuyper, dochter van J. Kuyper, *a. kh.* ¾
Maria van Gent, huisvr. van L. Boeljon, *k. kh.* 22
Maria Margaretha Barteisman, dochter van G. F. Barteisman, *k. kh.* ¾
Joseph van Dieden, zoon van J. van Dieden, *k. kh.* 1¾

Zondag 21 Augustus.

Christina Smit, wed. van wijlen H. H. Ahlers, *l. kh.* 77
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. W. Hillemans, *n. kh.*
Frans Barkhuysen, *n. kh.* 70
Hans Jansen, wedn. van E. Doesma, *a. kh.* 80
Jacob Alexander Mosel, wedn. van A. Moses, *Zeeburg.* 65
Emanuel Jacob Mouw, *Zeeburg.* 66
Johannes Rijnierts Bongaarts, *a. kh.* 69
Maria Elisabeth Davidson, dochter van wijlen A. Davidson, *l. kh.* 40
Cornelia Johanna van Eyk, wed. van C. Box, *a. kh.* 76

Maandag 22 Augustus.

Johannes Klijn, zoon van G. Klijn, *k. kh.* d. 7
Hendrik van der Steen, zoon van J. van der Steen, *w. k.* 66
Maria Johanna Christiaans, dochter van A. Christiaans. *k. kh.* 2¼
Wolter Rieken, wedn. van W. M. Bertram, naar *Abcoude* uitgey. 58

	Jaar.
Ruben Levie Leermeester, *Muiderberg.*	72
Anna Magdalena Sandberg, dochter van H. Sandberg, *w. kh.*	d. 3
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van S. J. de Rooy, *Zeeburg.*	
Theodora Franciska Richter, dochter van A. Richter, *w. kh.*	1½
Rebecca Hijman Gasan, dochter van H. L. Gasan, *Zeeburg.*	w. 10
Geertrui Pols wed. van J. Jansen, *n. kh.*	80
Jan Klink, zoon van G. Klink, *l. kh.*	13
Cornelis Veen, *o. kh.*	52
Catharina van Olst, dochter van J. van Olst, *l. kh.*	37
Albert Hilbers, *l. kh.*	74½
Johanna Schuurman wed. van H. Kerkhoven, *gk kh.*	49
Jurriaan Knapsneider, zoon van J. Knapsneider, *w. kh.*	15
Willem Hendrik Groothuysen, zoon van W. H. Groothuysen, *l. o. k.*	w. 5
Johannes van Stock, *l. n. k.*	79

Dingsdag 23 *Augustus.*

Nicolaas Jut, wedn. van C. Hagen, *no. k.*	ca. 84
Hendrik Braschler, *o. kh.*	w. 9
Willem Pilon, zoon van W. Pilon, *w kh.*	½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van B. Leemhorst, *o. kh.*	
Antje Barents Geerens, dochter van B Geerens, *o. kh.*	2
Henriette Marchand, dochter van M. L. Marchand, *Zeeburg.*	1¼
Catharina Elisabeth Eberwijn, dochter van E. Eberwijn, *o. kh.*	1¼
Juda Levie Velleman, dochter van L. M. Velleman, *Zeeburg.*	1
Helena van Deventer, dochter van B. van Deventer, *l. kh.*	½

	Jaar.
Elisabeth Klokkeman, dochter van J. Klokkeman, *w. kh.*	54
Jan Ries, zoon van J. Ries, *k. kh.*	m. 10
Hendrika Noster, wed. van H. Nieukamp, *o kh.*	80
Margaretha Weber, huisvr. van J. H. Kerftiens, *o. kh.*	53
Catharina Henrietta Komman, dochter van A. Komman, *w. kh.*	2
Elisabeth Weisman, huisvr. van F. Visser, *k. kh.*	24
Christina van de Velde, dochter van B. van de Velde, *w. kh.*	w. 18

Woensdag 24 *Augustus.*

Eleonora Maria Worminghuysen, dochter van C. F. Worminghuysen, *k. kh.*	22
Agnes Maria Josephina Hesselfelt, dochter van B. W. Hesselfelt, *l. kh.*	½
Hendrikus Johannes Scheerder, zoon van H. Scheerder, *o. kh.*	3
Frans Carel Rosing, *l. o. k.*	44
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Rotgans, *k. kh.*	
Bastiaan van Hoogerwoerdt, *o kh.*	70
Bernardus Johannes Booms, zoon van D. Booms, *k. kh.*	w. 3
Anna Maria Koehagen, wed. J. Kraakman, *o. kh.*	73
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. van Ogtrop, *eng. k.*	
Rudolph Jacobus Mannot, *l. o. k.*	69
Johannes Evert Phuringer, *o. kh.*	w. 11
Isaac Marcus van Weezel, *Zeeburg.*	½
Claas Jacobs Meriner, zoon van J. C. Meriner, *o. kh.*	½
Jan Matheus Kolk, zoon van M. Kolk, *k. kh.*	w. 3
Margaretha Cornelia Erbrink, dochter van J. F. Erbrink, *w. kh.*	1½
Sara Levie de Rooten, dochter van L. A. de Rooten, *Zeeburg.*	½

Jaar.
Jan Jansen, *l. kh.* 64
Johanna Catharina Westenent, wed. van S. Carbert, *k. kh.* 74

Donderdag 25 Augustus.

Niesje Pieters, huisvr. van J. G. Klat, *l. n. k.* 51
Aletta Bootsman, huisvr. van J. la Cave Jr. *w. kh.* 38
Hanna Salomon Rubens Amsterdam, wed. M. L. Muller Overveen, 50
Pietertje Klijn, wed. van C. Bakker, *a. kh.* 42
Simon Split, zoon van C. Split, *a. kh.* w. 16
Wilhelmina Christina Meijer, *k. kh.* m. 4
Jannetje Hallewas, *a. kh.* 2 en 4 m.
Anna Maria van der Hagen, huisvr. van H. M. Smit, *l. kh.* 24
Johannes Borninkhoff, zoon van J. Borninkhoff, *k. kh.* d. 17
Johan George Frederich Plempel, *l. kh.* 56
Elisabeth Lijgraaff, *w. kh.* m 7
Clasina Wilhelmina Langeschie, *a kh.* w. 14
Christina Elisabeth Meijer, dochter van M. A. Meijer, *n. z. c.* 3½
Catharina Weber, wed. van T. Hansen, *w. kh.* 60
Geertruida van Grafftek, dochter van J. L. van Grafftek, *w. kh.* 9½
Eva Benjamin, huisvr. van S. de Jong, *Muiderberg.* 66
Urie Abraham Brans, zoon van A. S. Brans, *Zeeburg.* 1½

Vrydag 26 Augustus.

Cornelis Genart, zoon van C. Genart, *k kh.* 1½
Harmanus Antipas Plattiel, *k. kh.* 1½
Johannes Putman, *l. kh.* 57
Cornelis van Es, *l. kh.* 16
Roelof Koevoet, zoon van wijlen .... Koevoet, *a. kh.* 24
Harmen van Driel, *w. kh.* 69

Jaar.
Matthijs Bartholomeus Masman, zoon van M. Masman, *a. kh.* 11
Maria Corp, dochter van C. Corp, *k. kh.* 74
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van G. Troost, *k. kh.*
Het dito dito van J. van Forstenberg, *l. kh.*
Willem Hubetti, *l. kh.* 70
Elisabeth Sammers, huisvr. van J. Sweerman, *a. kh.* 64
Johanna Elisabeth Gerlach, wed. R. T. Smit, *l. kh.* 52
Paulus Jacobus Nicolaas Charlé, zoon van P. P. Charlé, naar het *Diemer Kerkhof.* 10
Jacob Nicolaas Averes, wedn. van G. Kruyser, *l. kh.* 49
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. G. Swinghamer, *l kh.*

Saturdag 27 Augustus.

Jan Philippus Runnik, *a. kh.* 47
Johannes Cornelis Grasveld, *zoon* van C. P. Grasveld, *a. kh.* d. 11
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. van Sijp Becking, *a. kh.*
Marretje Jensen, huisvr. van A. van Sijp Becking, *a. kh.* 26
Moeder en Kind.
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van C. Jansen, *w. kh.*
Pieter Andries Reuring, zoon van H. P. Reuring, *k. kh.* 2½
Nicolaas Oorthuysen, zoon van J. Oorthuysen, *k kh.* 2
Anna Holm, dochter van wijlen P. Holm, *w. kh.* 49
Gerhardus Wijnveld, zoon van H. J. Wijnveld, *k. kh.* 2½
Pieter Mouwer, *k. kh.* 35
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. G. Goslaar, *Zeeburg.*

Jaar.

Het dood ter wereld gekomen Kind van E. C. Digtmonker, *Zeeburg*.
Laurens van Hulst, *n. kh.* 78
Dirk de Ruyter, wedn. van C. Prenters, *w. kh.* 57
Kaatje Andries Levie, wed. van B. Meijers, *Muiderberg.* 70
Jacobus Stork, zoon van F. W. Stork, *k. kh.* m. 11

Zondag 28 Augustus.

Anna Cornelia Petersfen, dochter van E. Petersfen, *a. kh.* 1½
Jacobus Blijenburg, *a. kh.* 32
Catharina Wijnands, dochter van H. Wijnands, *a. kh.* 63
Helena Emanuel Pinkie, dochter van E. G. Pinkie *Zeeburg.* 1¼
Willem Andries van Diefen, zoon van A. van Diefen, *l. kh.* m. 11
Sufette Pawid, huisvr. van J. Mofer, *l kh.* 42
Johan Christoph Jurgens, *a. kh.* 67
Anna van der Sluys, huisvr. van H. Klootwijk, *l kh.* 63
Johannes Cornelis Scholten, zoon van J. Scholten, *a. kh.* 7
Barend van Bremen, wedn. van C. Overwater, *a. kh.* 66
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van E. Rijnfewijn, *a kh.*

Maandag 29 Augustus.

Anna Temmel, wed. G. Toorenburg, *a. kh.* 75
Johan Gotfried Tiel, *w. kh.* 52
Rofina Molle, huisvr. van J. Vorstenberg, *l. kh.* 25
Johan Christoffel Dir, *w. kh.* 67
Cornelia Coelmans, dochter van A. Coelmans, *l. kh.* 50
Catharina Melfter, een D. I. A. Weeskind, *a. kh.* 10
Barend Overhoff, *a. kh.* w. 6
Klaartje Philip Meijer, dochter van P. Meijer, *Muiderberg.* 25

Jaar.

Margaretha Sophia Kamperman, huisvr. van A. H. Meijer, *n. kh.* 51
Maria Nieuwenhuyfen, huisvr. van H. Scharenburg, *o. k.* 72
Jansje Valenkamp, dochter van H. Valenkamp, *w. kh.* 18
David Namias de Crasto, zoon van E. N. de Crasto, *Ouderkerk aan den Amstel.* 73
Sophia Geyls, wed. J. Bouwmeester, *l. kh.* 73
Dina Jurgens, dochter van J. E. K. Jurgens, *w. kh.* ½

Dingsdag 30 Augustus.

Johannes van Vollenhoven, wedn. van E. Volkering, *w. kh.* 71
Wilhelmina Frederica van Brugge, *w. kh.* 20
Cornelis van Vlisfingen, wedn. van C. Staalman, *w. kh.* 79
Magdalena Barbara Leippert, huisvr. van J. G. Schwinghamer, *l. kh.* 42
Clementia Renfe, wed. J. Elfrink, *k. kh.* 60
Het dood ter wereld gekomen Kind van N. Janfse, *gh kh.*
Elifabeth Meijer, dochter van A. Meijer, *a. kh.* 1½
Roofie Gabriel, wed. van J. M. Polaks, *Zeeburg.* 92
Diena Salomons, wed. van M. S. Rotterdam, *Zeeburg.* 80
Casper Diederik Broefe, *w. kh.* 42
Johannes Hendricus de Vent, *a kh.* w. 16
Elifabeth Voorman, huisvr. van J. Caanis, *a. kh.* 50
Johanna Horning, wed. B. Schoen, *w. kh.* 57
Margaretha Ede, dochter van H. Ede, *k kh.* 30
Elifabeth Verhoeven, huisvr. van J. Kerkhoff, *l. kh.* 42
Geurtje van Davelaar, huisvr. van J. Stellingwerff, *w. k.* 67

Jaar.

Beletje Salomon Berlijn, wed. E. Abraham, *Zeeburg*. 78

Woensdag 31 Augustus.

Hermanus Servaas Willenburg, *k. kh.* w. 7

Arie Horneer, zoon van P. Horneer, *a. kh.* 11

Johannes Schonewolff, *k. kh.* 74

Christiaan Benedictus Otto, zoon van J. C. Otto, naar *'t Diemer Kerkhof*. 8

Maria Elisabeth Buhling, dochter van J. Buhling, *l. kh.* 8

Margaretha Nieuwenhuysen, dochter van de wed. J. Nieuwenhuysen, *l. kh.* 47

Johanna Dull, dochter van J. Dull, *a. kh.* ½

Marinus Bjesemans, *l. kh.* 58

Ida Zimmerman, huisvr. van P. Pieters, *l. kh.* 65

Samuel Daniel Metz, wedn. van M. Mathijs, *Muiderberg*. 54

Heinrich Vogel, zoon van H. Vogel, *a. kh.* 73

Johannes Jacobs, *a. kh.* 43

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van M. Hartog, *Zeeburg*.

Albert de Witt, zoon van K. de Witt, *l. kh.* w. 11

Nicolaas van Neck, zoon van J. van Neck, *l. kh.* ½

Maria Kalf, huisvr. van J. Altink, *a. kh.* 30

Jacob George Hieronijmus Hahn, zoon van Mr. J. G. Hahn, *wa. k.* 21

Wilhelmina Elisabeth Prinsen, dochter van E. Prinsen, *no. k.* ½

Donderdag 1 September.

Cornelis Buytewegh, wedn. van M. J. van der Slag, *l. kh.* 75

Fredrik Pleggers, zoon van S. Pleggers, *w. kh.* w. 7

Frans Vos, zoon van K. Vos, *l. kh.* 8

Jacobus van der Velde, wedn. van G. van Rijswijk, *w. k.* 89½

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. van Voorthuysen, *oo. k.*

Stijntje Janssen, dochter van E. Janssen, *n. kh.* 9

Jacob Munnikenhoff, zoon van I. J. Munnikenhoff, *Zeeburg*. d. 12

Pieter Burgward, wedn. van Leentje, *a. kh.* 78

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van P. F. Gokkel, *k. kh.*

Jacobus Perk, *w. kh.* 48

Jacobus de Groot, *a. kh.* 68

Cornelis Janssen, zoon van C. Janssen, *no k.* 3½

Margaretha Elisabeth van Glasenap, wed. G. C. Iken, *l. kh.* 82

Hendrik Veenenburg, wedn. van M. Rigters, *l. kh.* 69

Elisabeth Catharina Mijns, huisvr. van J. Döhne, *l. kh.* 44

Johanna Cornelia van Gaalen, dochter van J. van Gaalen, *a. kh.* 5

Teunis Verhoeff, *k. kh.* 60

Johannes Smellenbergh, *a. kh.* 59

Elisabeth Oldrino, dochter van D. Oldrino, *l. kh.* 66

Vrijdag 2 September.

Maria Pietronella Everdina de Jong, dochter van ... de Jong, *a. kh.* 6

Mozes Salomon Lek, zoon van S. M. *Zeeburg*. 14

Hester Hartog de Jong, *Zeeburg*. m. 5

Eva Salomons, huisvr. van N. A. Meijersson, *Muiderberg*. 24

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. Meenwissen, *w. kh.*

Cornelis Boeff, *k. kh.* 40

Jaar

Jaar.

Albertus van den Akker, zoon van de wed. J. van den Akker, *a kh.* m. 4
Jannetje Smink, huisvr. van H. Tijsſen, *k. kh.* 53
Jan Hendrik Neuhaus, zoon van J. H. Neuhaus, *k. kh.* 30
Ernst Hendrik Boermeester, *l u. k.* 76
Johan Henrich Zoëga, wedn. van .... *n. kh.* 85
Margaretha Inen, wed. van M. C. Verling, *a. kh* 40
Hendrik van der Meulen, *a. kh.* 39

Saturdag 3 *September.*

Johannes Meigert Peeters, zoon van J. Peeters, *k kh.* d. 14
Christiaan Scheffer, zoon van C. Scheffer, *w. kh.* 8½
Geertrui Sonnevelt, dochter van C. Sonnevelt, *w. k.* 36
Jan van den Bosch, zoon van J. van den Bosch, *a. kh.* 3
Harmanus Jubrink, zoon van H. Jubrink, *l kh.* 2
Judith van Z. charia Ancona, dochter van Z Ancona, naar *Ouderkerk aan den Amstel* m. 7
Hendrik Gutte, zoon van H. Gutte, *l. kh.* ½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. J. van der Hall, *l kh*
Anna Catharina Louisa Imker, dochter van C Imker, *a kh.* 19
Catharina van Leijer, wed. van J. Boekhorst, *a kh.* 65

Zondag 4 *September.*

Martien Engel, *n kh* 60
Fredrik Albertus Sorge, zoon van F. A. E. Sorge, *w kh.* 23
Dorothea Hanſen, dochter van D. Hanſen, *k kh* w. 6
Anna Bernardina Hesſelfelt, dochter van J H. Hesſelfelt, *a. kh.* 26
Gerrit Kersten, zoon van D. Kersten, *k. kh.* ½

Jaar.

Anna Bongers, huisvr. van L. van Kroon, *k. kh.* 76
Jacoba Sara Nosſe, dochter van N. Nosſe, *o. k.* 54
Theodorus Jacobus Honk, zoon van J. J. Honk, *l. kh.* w. 16
Elisabeth Pallette, huisvr. van P. Monzee, *a. kh.* 50 en 7 m.
Johanna Maria Egthuyſen, *l. kh* d 14
Anna Pieters ter Mund, huisvr. van J. van Straaten. 75
Levie Iſaac Osſendrijver, wedn. van L. Abraham, *Zeeburg.* 87
Willem de Looper, zoon van B de Looper, *k. kh.* w. 13
Johanna Outhuyſen, dochter van wijlen J. Outhuyſen, *w. kh.* 50

Maandag 5 *September.*

Hendrik Kok, zoon van W. Kok, *k. kh.* 2½
Jan Hendrik Aalders, zoon van E. Aalders, *w. kh.* 2
Jan Poort, zoon van H. Poort, *a. kh.* d 10
Geertrui Vosbrink, *n. k.* 78
Maria Christina Alderkamp, huisvr. van J. Bleykmans, *w. k.* 54
Daniel Menkman, zoon van W. R. Menkman, *a kh* 1½
Suſetta Tugtelaar, dochter van F. Tugtelaar, *a kh.* 4
Johannes Martinus Zimmer, zoon van P. H. C Zimmer, *n. kh.* d. 5
Philip Wilhelm Mestemacher, *l. kh.* 44
Geertruda Maria Brouwer, dochter van L. A. Brouwer, *o k.* 21
Hendrik Wienekes, zoon van J. Wienes, *k. kh.* 5½
Willem Kruyff, zoon van W. Kruyff, *l. kh* 27
Theodorus Willebrordus Taat, zoon van D Taat, *w kh.* m. 5
Gesina Volkers, huisvr. van H. Wijnan, *l kh.* 51
Willem Meijer, zoon van S. Meijer, *w. kh.* w. 6

Jaar.
Alida Springftok, dochter van D. Springftok, *k. kh.* ca. 1
Anna Elifabeth Kerkenaar, wed. J. Schoonewolf, *k kh* 70
Hendrik Harmen Korff, *l kh.* 71
Pieter Bertini, zoon van E. Bertini, *w. kh.* w. 9
Femmetje Mallée, dochter van M. Mallée, *w. kh.* 20
Jacob van Es, *k. kh.* 48
Aaltje Jongkind, huisvr. van H. Steygerwald, *o. z. c.* 31
Geertrui Groenhoff, wed. van R. Brinkman, *a. kh.* 77
Het dood ter wereld gekomen Kind van F. Vrijhoff, *a. kh.*
Anna Franfen, dochter van V. T. Franfen, *l. o. k.* m. 1
Cornelia Mesfing, wed. H. M. Schimber, *l. kh.* 77
Gerrit Anthonie van Nie, zoon van G. A. van Nie, *n. k.* ca. 3
Fokke Plantinga, *k. kh.* 48
Vrouwe, Christina van Eelde, wed. .... Roelands, naar *Mijdrecht* uitgev: om in de *Kerk* te worden begr. 63

Dingsdag 6 September.

Cornelia Anthonia Kops, huisvr. van H. Peters, *w. kh.* 38
Abram Bondt, zoon van J. Bondt, *a. kh.* d. 3
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van V. A. Heuman, *n. kh.*
Johan Christiaan Ernst Leeder, wedn. van I. C. M. Luno, *w. kh.* 80½
Jorge de Souza Peirera, zoon van J. de Souza Peirera, *a. kh.* 3½
Willem Abraham Veenendaal, zoon van A. Veenendaal, *k. kh.* w. 6
Hendrika Elifabeth Ortlieb, dochter van J. P. Ortlieb, *w kh.* 6½
Het dood ter wereld gekomen Kind van S. van Dijk, *w. kh.*

Jaar.
Johanna Altans, dochter van J. H. Altans, *k. kh.* 5
Anna Margaretha Elifabeth Meijer, dochter van J. C. F. Meijer, *l. kh.* ½
Anna Schilberg, dochter van J. Schilberg, *w. kh.* 4½
Johannes Franciscus van Kempen, zoon van H. G. van Kempen, *n. z. c.* d. 1
Maria Elifabeth Cramer, dochter van J. Cramer, *k kh.* m. 5
Hendrik Swigters, *w. kh.* 30
Coenraad Hartog Kabeljouwskop, zoon van H. B. Kabeljouwskop, *Zeeburg.* ½
Alida Bosman, wed. H. J. Ruts, *n. kh.* 55
Jacobus Lambertus van Pransbeek, zoon van J. van Pransbeek, *a kh.* m. 5
Ifaac Emanuel Baska, zoon van E. I. Baska, *Zeeburg.* m. 4
Femmetje de Vries, dochter van L. E. de Vries, *Zeeburg.* 8
Hendrika Marcus Pool, wed. L. S. Blitz, *Muiderberg.* 90
Barend Jacob Polak, zoon van J. B. Polak, *Muiderberg.* 59
Het dood ter wereld gekomen Kind van A. A. Rudelfom, *Zeeburg.*
Wilhelm Lodewijk Grefelbeer, *w. kh.* 7½
Dorothea Elifabeth Smit, *k. kh.* 68
Johanna Gefiena Knepper, dochter van L. Knepper, *a. kh.* w. 5
Theodorus Dirk Hendriks, zoon D. Hendriks, *a. kh.* m. 10
Jean IJver, zoon van P. IJver, *a. k.* ca. 6½
Catharina Elifabeth Swenfen, *n. kh.* 74
Jan van der Veen, *l. kh.* 70

Woensdag 7 September.

Marcus Jofeph Gaarkeuken, *Muiderberg.* 45
Levie Kalmon Cochet, wedn. van V. Meijer, *Zeeburg.* 85

Jaar.
Hendrik Hermanus Eckelboom, zoon van P. Eckelboom, *n z. k.* w 5
Jacoba Theodora Biesenbroek, wed. G. Kerkhof, *w kh.* 61
Jannetje Barend, huisvr. van K. S. Dreezen, *Zeeburg.* 53
Anna Carolina Lemekert, dochter van wijlen C. Lemekert, *k. kh.* m. 6½
Jacobus Andries Wiedenhoff, zoon van G. Wiedenhoff, *k. kh.* 8½
Hendrik Coenraad Klinkenberg, *a. kh* 51
Korina Maria Philips, dochter van G F. Philips, *l n. k.* 23
Johanna Maria Machtalen Louisa Kieckbach, *n. kh.* 2
Maria Louisa Breedenbag, dochter van H Breedenbag, *a. kh.* d 20
Wilhelmina Innes, dochter van W Innes, *w. kh.* 2½
Anna Margaretha Bemsfelman, huisvr. van H. H Korff, *l. kh* 58
Johan Herman Schwartze, *k kh.* 37½
Marcus Daniel Schneider, *o. k.* 75
Berendina Seyp, dochter van J Seyp, *l. kh.* 1 en 1 m.

Donderdag 8 September.

Jan Verduyn, *a. kh.* 54
Eymbert Brave, *a. kh.* 49
Willemina de Jong, dochter van J. de Jong. *k. kh.* 5½
Bartholomeus Schey, zoon van H. Schey. *a. kh.* 56
Maria Dieu Donne Josephine Pitot, dochter van J. R. Pitot, *l. kh.* 13
Hendrik Nieukerk, zoon van H. Nieukerk, *a kh.* 1½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Anteunis, *l. kh.*
Jesaia Marcus van Praag. *Zeeburg.* 90
Levie Hartog Cohen Bromet, zoon van H. L. C. Bromet, *Muiderbürg.* 42

Hermanus Klaassen, *k. kh.* 71
Eva David Bierman, dochter van D. A. Bierman, *Zeeburg.* 2
Wilhelm Fredrik Strothenke, zoon van D. Strothenke, *n kh* w 2
Samuel Nieuwenhuys, *w kh.* 46
Cornelia Christina Charlotta de Lanoy, *n. k.* ca. 5 m.
Abraham Gobel, zoon van F. Gobel, *n. kh.* ¼
Johanna Teunisse, dochter van J. Teunisse, *a. kh* d. 9
Wilhelmus Christophorus Kochling, *a kh.* d. 2
Abraham van den Berg, zoon van I. van den Berg, *l. kh.* 7
Hendrica Abrams, dochter van C. Abrams, *w kh.* 2½
Johan Adolf Schreuder, *w. kh.* 55
Johannes Josephus Hikke, zoon van W. Hikke. *k. kh.* 19
Johannes Gallie, *l. kh.* ½
Johannes Jongkind, *k. kh.* w. 11
Willemina Bley, huisvr. van M. Baarschers, *n kh.* 55
Fredrik Willem Meester, *w. kh.* 36

Vrijdag 9 September.

Anna Maria Magdalena Haagland, dochter van T. Haagland, *a. kh.* 8
Maria Geertrui Kloosterman, dochter van C. Kloosterman, *l kh* w. 4
Margaretha Hulst, wed. van T. Brinkman, *l. kh.* 66
Maria van Ep, laast wed. van J. Bonté, *eil k* 72
Sara Simons, wed. I. J. Erlink, *Zeeburg* 66
Reijer Dam, zoon van wijlen P. Dam, *oo k.* 53
Elsje Voorthuysen, dochter van W. Voorthuysen. *gh kh.* 18½
Matthijs Ruitenberg, *eil. k.* 36
Grietje Geutjes, wed B Geutjes, *k. kh.* 39
Johannes Batist Groskamp, zoon van G. Groskamp, *a. kh.* 15

Jaar.

Saturdag 10 *September.*

Maria Elisabeth Riethuysen, dochter van F. Riethuysen, *a. kh.* 17
Aaltje van Kessel, huisvr. van H. Wierink, *w. kh.* 55 en 1 m.
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. W. Thile, *a. kh*
Maria Catharina Lensen, dochter van O. Lensen, *a. kh.* m. 5
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van C. Bosman, *a. kh.*
Dorothea Wilhelmina Moulin, dochter van C. E. Moulin, *a kh.* 1½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van H. van de Poll, *n. k.*
Jannetje Seyde, dochter van S. Seyde, *k. kh.* 12
Sara Nettes, dochter van ... Nettes, *k. kh.* 1
Nicolaas van Oosterwijk, zoon van J. van Oosterwijk, *k. kh.* w. 6
Johannes Bernardus Hartman, zoon van J. B. Hartman, *w kh.* 1 en 16 d.
Christiaan Hacken, *l. kh.* 46
Machiel Horn, zoon van M. Horn, *l kh.* 1½
Het dood ter wereld gekomen Kind van A. Wilms, *l. kh.*

Zondag 11 *September.*

Betje Aron Kleinhoff, dochter van A. S. Kleinhoff, *Zeeburg.* 3½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van S. I. Premselaar, *Zeeburg.*
Hermanus Drewes, zoon van H. Drewes, *w. kh.* m. 4
Geertrui Roos, dochter van W. Roos, *l. kh.* ½
Jan Hendrik Stockhoff, *k. kh.* 33
Anna de Noe, wed. A. Oortgijs, *k. kh.* 67
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van E. Greeboom, *k. kh.*

Jaar.

Dirk Anken, zoon van J. Anken, *l. kh.* ca. 4
Maria Jansz, huisvr. van C. Monnik, *l. kh.* 49
Johanna Huijer, wed. C. Martijn, *a. kh.* 73
Het dood ter wereld gekomen Kind van M. de Vries, *gh. kh.*
Jan Schoemaker, zoon van H. Schoemaker, *o. z. c.* d. 3

Maandag 12 *September.*

Niesfie van der Horst, huisvr. van H. Wittevelt, *w. kh.* 28
Lambertus Johannes Herman, *l. kh.* w. 7
Adelja Demorkas, dochter van M. de Morkas, *Zeeburg.* 2½
Catharina Mathij, dochter van P. Mathij, *k kh.* 6½
Martha Voortman, wed. van J. Hinderman, *l. kh.* 74
Eleonora Fredrika Tresink, huisvr. van J. A. Schupp, *k. kh.* 54
A. Voorthuysen, dochter van W. Voorthuysen, *gh kh.* 5
Willem Matthijs Vos, zoon van J. Vos, *k. kh.* 1
Elisabeth Baak, dochter van G. Baak, *a. kh.* 5½
Alida van Bemmel, dochter van J. van Bemmel, *a. kh.* 26

Dingsdag 13 *September.*

Sara Samuel Bril, dochter van S. J. Bril, *Zeeburg.* 3½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van D. R. Nuhnes, *Ouderkerk* aan den *Amstel.*
Lodewikus Stephanus Frankemolen, *a. kh.* w. 9
Elisabeth Wasfink, huisvr. van J. Anderlée, *k. kh.* 64
Trijntje Blom, huisvr. van W. Vreugendenberg, *a. kh.* 44
Vrouwe, Elisabeth Cornelia van Bergen van der Grijp, eerder wed. van Mr. L. D. de Dieu, *n. k.* 60

Jaar.

Jan Daniel Gallo, zoon van J. Gallo, *l. kh* d. 3

Joseph Abraham Mutsemaker, zoon van A. L. Mutsemaker, *Zeeburg.* 29

Elisabeth van den Beude, wed. J. H Koch, *l kh.* 83

Marjanna Elias de Vries, huisvr. van L. A. Laamels, *Zeeburg.* 55

Cornelia Duyst, huisvr. van H. Helmers, *k kh* 81

Maria Magdalena Deekens, huisvr. van H. G. van Kempen, *n. z. c.* 25

Susanna Geertrud Meijer, huisvr. van J. Oortman, *k. kh.* 52

Johannes Carel Hartrijk, zoon van J. Hartrijk, *w. kh.* ¼

Machiel van Laar, *k kh.* 61

Jan voor de Wind, wedn. van M. Bom, *k. kh.* 52

Marcus Hijman Garnaat, zoon van H. Marcus, *Zeeburg.* 1

Aaltje van der Ploeg, dochter van W. van der Ploeg, *k. kh.* 2½

Maria Elisabeth Greuning, wed E. Oostduyn, *a. kh.* 83

Woensdag 14 *September.*

Petrus Cornelis Mathijs 's Gravesande, zoon van B. G. C. van der Netten, *a. kh.* 30

Johannes de Bruyn, zoon van C. de Bruyn, *n. kh.* m. 11

Hermanus de Vries, *n. k.* 37

Anna Elisabeth Hamacher, dochter van wijlen F. G. Hamacher, *l. n. k.* 59

Dirk Springstok, *k. kh.* 63

Karolina Hamel, *a kh.* 44

Hanna Verweyk, huisvr. van J. Kans, *l. kh* 70

Barendina Meijer, dochter van W. Meijer, *a. kh.* d. 12

Berendina van Beek, huisvr. van J. C. Braam, *k kh.* 75

Jan Fredrik Eylers, wedn. van D. Buitenhuys, *k. kh.* 72

Krijn Onderwater, *a. kh.* 62

Jaar.

Willemina Gallée, dochter van B. Gallée, *l. kh.* 10

Hendrik Casper Glaser, *n. kh.* 49

Donderdag 15 *September.*

Henrietta Philippina Koch, wed. J. H. Lindeman, *w. kh.* 56

Johanna de Wit, dochter van C. de Wit, *gh. kh.* w. 17

Jan Hermanus Tielkemeijer, zoon van J. A. Tielkemeijer, *k. kh.* 3

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van L. S. Augurk, *Zeeburg.*

Hendrik Simon de Wolf, zoon van S. J. de Wolf, *Zeeburg.* 1½

Pieter Geysen, wedn. van H. van Dokkum, *k kh* 58

Helena Dorothea de Kruyff, dochter van A. de Kruyff, *l. kh* w. 15

Coenraad Boogaard, *n. k* 78

Adrianus Bernardus Bakker, zoon van P. Bakkers, *l. kh.* w. 6

Gesina Margaretha Schrader, dochter van G. Schrader, *k. kh.* ½

Gerardus Kuypers, zoon van H. Kuypers, *a. kh.* w. 8

Johan Machiel Kermer, zoon van wijlen G. M. Kermer, *a. kh.* 4

Carel Fredrik Mellenberg, zoon van J. Mellenberg, *l kh.* 24

Elisabeth Schrik, dochter van J. Schrik, *a. kh.* m. 10

Sophia Lamberg, huisvr. van E. Bon, *n. k.* 75½

Hendrik Kok, wedn. van A. Boesveld, *l. kh.* 75

Elisabeth Verwoest, *w. kh.* 15

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van E. Leurt, *l kh.*

Johannes Onderberg, *o. z c.* 46

Vrijdag 16 *September.*

Gerretje van der Heyden, wed. van W. van Klaveren, *a. kh* 60

Pieter Koning, zoon van E. H. Koning, *l. kh.* W. 16

Jaar.
Gesina Carlina Gompelman, dochter van P. Gompelman, *k. kh.* ½
Gesina van Nulck, wed. van J. Mulder, *o. k.* 70
Hendrik Faas, zoon van H. Faas, *w kh.* w. 12
Petronella Elisabeth van Hasselt, huisvr. van W. Haring, *a. kh.* 80
Dirk Berkhoff, *a. kh.* 54
Theodorus Anthonie Herbers, zoon van G. Herbers, *l. kh.* w. 19
Catharina Kern, huisvr. van T van der Burgh, *a kh.* 62
Hendrik Arens, zoon van A. Arens. 3½

Saturdag 17 *September.*

Jan Hendrik Volkers, zoon van W. Volkers, *k kh.* 2 en 10 m.
Marretje Steenkuyl, dochter van D. Steenkuyl, *a kh.* 2½
Willem Jacobus Rabe, zoon van J. G. Rabe, *a. kh.* 4
Christina Gesina Jansen, dochter van P Jansen, *k. kh.* 4½
Sara Brijspraak, dochter van J. Brijspraak, *l. kh.* 43
Doortje Blokzijl, dochter van J. Blokzijl, *a. kh.* w. 23
Pieternella Johanna Plevier, dochter van P. Plevier, *a. kh.* 1
Jan Everhard Meijer, zoon van J E. Meijer, *k. kh.* 8
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van F. Martijn, *a. kh.*
Ester Meijer, wed. H. L. Barber, *Zeeburg.* 79
Sijtje van Soomeren, huisvr. van J. H. Meijer, *a. kh.* 43 en 5 m.
Antje Jacobs, wed. W. Schaff, *k. kh.* 74
Neeltje Warnike, dochter van J. N. Warnike, *w. kh.* 5
Jannetje Liefting, huisvr. van A. Kerbel, *n. z. c.* 42
Johanna Catharina Liefting, dochter van A. Kerbel, *n. z. c.* ¼

Jaar.
Margaretha Boswinkel, huisvr. van L. Jäger, *l. kh.* 58
Gerritje Poortmans, wed. J. van Schooten, *k. kh.* 63

Zondag 18 *September.*

Jacobus Berlips, zoon van H. Berlips, *k. kh.* 2 en 3 w.
Aaltje de Vries, dochter van I. de Vries, *k. kh.* 62
Alida Henrietta Schutte, dochter van wijlen M. Schutte, *w. kh.* 6
Magdelina van der Aarde, wed. S. van Daalen, *gh kh.* 53
Michiel Willem Abraham Visser, zoon van wijlen W. A. Visser, *z k.* 11½
Heintje de Wolff, dochter van J. de Wolff, *k. kh.* 4
Hendrika Wichers, dochter van W Hendriks, *a. kh.* 28
Isaac Meijer Hamburg, *Zeeburg.* w. 4
Rijnier Carsten Elers, *n kh.* 87
Eliaser Abraham Agterribbe, *Zeeburg.* d. 4
Christina Abbink, wed. van Aster Weeme, *k. kh.* 66
Carel Johannes Bartmuller, *l. kh.* 62
Johannes Hogenstijn, *k. kh.* 46
Rijnier van Vlijmen, zoon van R. van Vlijmen, *l. kh.* w. 16

Maandag 19 *September.*

Magie van Zomerveldt, huisvr. van J. Durran, *l kh.* 52
Johan Hendrik Ter, zoon van M. Ter, *a. kh.* w. 7
Johan Christiaan Moes, *l. o. k.* 62
Jacobus Bel, zoon van P. Bel, *w kh.* 7
Johanna Roelans, huisvr. van A. Grijjer. *k. kh.* 44
Hanna Hartog Hoedemaker, wed. S. B. Kok. *Zeeburg.* 96
Johanna Petronella van den Broek, dochter van J. T. van den Broek, *a. k.* 2 en 4 m.

Jaar.

Branco Hilman Scharlewie, dochter van H. E. Scharlewie, *Zeeburg*. 87

Judic Hartog Hamburger, wed. J. S. Blitz, *Zeeburg*. 93

Vogeltje Philip Swaab, dochter van P. M. Swaab, *Zeeburg*. 3½

Anna Sinou, *l. kh.* 56

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van A. Strous.

Wilhelmina de Haan, dochter van C. de Haan, *k. kh.* 44

Sweis Thönisfen, *k. kh.* 79

Dingsdag 20 September.

Hendrik Kligge, *l. kh.* d. 1

Maria Andriesfen, dochter van J. Andriesfen, *w kh.* w. 9

Maria Elisabeth Gousfet, wed. C. van Marken Nicolz., naar *Abcoude* uitgev. 93½

Rachel van Benjamin Henriques Coeho, *Ouderkerk aan den Amstel.* ½

Willem Jacob Armenault, *o. k.* 34

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr van M. H. de Mesquiten, *Ouderkerk aan den Amstel.*

Maria Sluyter, dochter van F. C. Sluyter, *w kh.* ¼

Matthijs Voordendrift, zoon van M. Voordendrift, *l kh.* ¼

Maria Alida Henrietta Mehler, dochter van T. Mehler, *k. kh* w. 4

Christina Maria Barteling, dochter van J. H. Barteling, *k. kh.* 2

Jan Ketel, zoon van J. Ketel, *w kh.* w. 14

Barend Andreas Lange, wedn. van C. J. Boljen, *k. kh.* 63½

Rebecca Joseph Cohen van Kloeten, dochter van J. L. C. van Kloeten, *Zeeburg*. 2

Dirk Houttuyn van der Beek, wedn. van E Swart, *n. k.* 79½

Sophia Schoonebeck, dochter van P. C. Schoonebeck, *a. kh.* 10

Jaar.

Catharina Elifabeth van Bijleveldt, dochter van W. H. van Bijleveldt, *a. kh.* ca. 1

Pieter Siemons, *l. kh.* 67

Johan Wilhelm van Renen, zoon van wijlen A. van Renen, *w kh.* 9 en 5 m.

Wijntje de Boer, dochter van H. de Boer, *k. kh.* 2

Helena Margaretha Vaarzon, huisvr. van G. Morel, *a. kh.* 30

Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J. Straman, *k. kh.*

Woensdag 21 September.

Klaas Wouters, wedn. van C. Siezemeijer, *a. kh.* 82

Maria Heen, dochter van D. Heen, *k. kh.* 2½

Isaac Alexanderson, zoon van A. J. Alexanderson, *Muiderberg*. 72

Wouter Haring, wedn. van P. E. van Hasfelt, *a. kh.* 81

Hendrik uit den Bogaard, zoon van C. uit den Bogaard, *w kh.* 3

Willem Georg Fredrik Muller, *l. kh.* m. 4

Willem Douwe van 't Vlie, zoon van W. D. van 't Vlie, *k. kh.* 4½

Catharina de Saaijer, wed. van W. Hovius, *gh. kh.* 75

Jan Scholte, zoon van J. Scholte, *k kh.* ½

Fredrik Wilhelm Wierman, zoon van J. F. Wierman, *w kh.* 15½

Ester Abraham Diamant, huisvr. van E. Hoos, *Zeeburg*. 52

Hendrik de Bruyn, *a. kh.* 27½

Catharina de Saijer, wed. van J. de Peetersfe, *l. kh.* 50

Jeanne Marie Nettekoven, dochter van M. J. A. Nettekoven, *no. k.* ca. ½

Johanna Maria Pleunisfe, *l kh* w. 18

Gerardus Adrianus Schrever, zoon van D. Schrever, *l. kh.* 2½

Jaar.

Donderdag 22 September.

Gezina Elisabeth Siebels, huisvr. van J. Wiering, *n. kh.* 37
Wilhelmina Catharina Prager, *w. kh* 20 en 8 m.
Anna Vermij, huisvr. van C. van Pelt, *a. kh.* 52
Rebecca van Daniel Baruch, *Ouderkerk aan den Amstel* w. 7
Dina Jacoba van Helsdingen, dochter van I. C. van Helsdingen, *l. kh.* 17
Gerrit Lentink, *l. kh.* 46
Johanna van der Dussen, dochter van M. van der Dussen, *l. kh* w. 10
Johannes George Gotze, *k. kh.* 41
Agata Ooms, dochter van J. Ooms, *a. kh.* ½
Jacobus Overdijk, zoon van J. Overdijk, *k. kh.* 2
Jan Willem Donk, zoon van W. Donk, *w. kh.* 3½
Helena Sijbrands, huisvr. van H. Hommelsberg, *k kh.* 68
Agne Maria Vanzina, dochter van J A. Vanzina, *a. kh.* 1½
Grietje Nicolaas, huisvr. van H. van Buuren, *a kh.* 39
Catharina Starreveld, dochter van J. Starreveld, *w kh.* m. 8
Ernst de Fricks, *n. kh.* 64
Hendrik Harmen Göedeke, wedn. van J. Maanich, *l kh.* 69
Willem Avinck, *n. kh.* 50

Vrydag 23 September.

Sara Joseph Agterribben, dochter van J. E. Agterribben, *Zeeburg.* ½
Fredrik Bas, zoon van F. Bas, *w. kh.* m. 11
Jacob Pieter Wel, zoon van H Wel, *w kh.* ca. 1½
Het dood ter wereld gekomen Kind van de huisvr. van J A. Pool, *l. kh.*
Lena Elisabeth de Meijer, dochter van G. de Meijer, *a. kh.* 3½

Jaar.

Elisabeth Schultze, dochter van C. Schultze, *k. kh.* 1
Maria Rabe, dochter van C. Rabe, *a kh* m. 11
Mozes Victor IJzerman, *Muiderberg.* 36
Frederik Arend Hendrik Richter, *k. kh.* 59
Jan Kerger, *l kh.* 54
Christina van den Brink, dochter van E. van den Brink, *k. kh.* 22

Saturdag 24 September.

Maria Margaretha Garfin, *l. kh.* u. 11
Jacob Weisz, zoon van J. F. Weisz, *w. kh.* 5
Joseph Meijer Schelvis, zoon van M N Schelvis, *Zeeburg.* ½
Nehemia van Efraim Zavij, wedn. van S. L. Garsfia, *Ouderkerk aan den Amstel.* 64
Hendrik Klootwijk, wedn. van A van der Sluys, *l. kh* 72
Roelfin Simons, huisvr. van B. B. Kuyper, *n kh.* 50
Jan Hendrik Schwerts, *a. kh.* 61
Maria Augenis Margaretha Quiel, huisvr. van H. Sömbogaart, *n. kh* 44
Hendrik Adolph Scholtz, *n. kh.* d. 2
Catharina van de Putten, huisvr. van H. Ziekemeijer, *w. kh.* 60
Anthonius Gerardus Hoeyman, *k. kh.* 2
Marcus Roofelaar, zoon van P. A. Roofelaar, *Zeeburg* w. 14
Susanna Catharina Testardt, *a. kh* 1½
Sijtse Hanse Blom, *k. kh.* 62
Juda Samuel Koekoek, *Zeeburg.* 81

Zondag 25 September.

Judith Nathan de Jongh, dochter van N. B. de Jongh, *Muiderberg.* 44
Samuel Levie Mok, *Zeeburg.* d 14

Jaar

„ toegedaan, het voortdurend bevel hadden, van zoodra zij eenen zieken of gekwetsten reddeloos, of deszelfs wonden onherstelbaar oordeelden, aan zijne legerstede een zeker kenteeken te maken, welk noodlottig teeken beduidde, dat een zoodanig lijder met de overige lijken begraven moest worden. Dienvolgens wierp men al zulke personen in den wagen die tot de vervoering der lijken bestemd was, en op denzelven of onderweg werden de nog levenden gewurgd of gesmoord. Echter en niettegenstaande alle deze voorzorgen gebeurde het dikwijls, dat men op den weg het gekerm en geschreeuw dezer ongelukkigen hoorde, tot dat zij op de noodlottige begraafplaats aankwamen, waar zij levend in het graf werden geworpen.

„ De schrijver van den bovengenoemden brief verklaard (*rt*) dat hij van deze daadzaak meermalen oor- en ooggetuige is geweest, en hij geeft ook de volgende gebeurtenis aan, als plaats gehad hebbende in zijne eigene tegenwoordigheid, omstreeks de maand Julij.

„ Na een gevecht dat te Salo bij het meer van Garda had plaats gehad, gaf NAPOLEON bevel dat niet alleen de dooden, maar ook de stervenden en gekwetsten begraven zouden worden. Deze ellendige slagtoffers werden op vijf wagens gesmeten, en tegens middernacht werden zij naar eene zeer groote put gesleept, waarin zij ter nedergestort werden. Het geschreeuw van de levenden duidelijk gehoord wordende, wierpen de monsters acht wagens vol ongebluschte kalk op de ongelukkige lijders. De kalk op hunne opene wonden vallende, deed hen zulk een ijsselijk gekerm aanheffen, dat de deugdzame pastoor van Salo, vol afgrijzing van deze ongehoorde gruweldaad, ten gevolge van den zwaren schrik het leven verloor."

Het verhaal wegens 't gedrag van den bloedgierigen *Corsicaan* in *Egypte*, is zoo merkwaardig als karakterschetsend: betreffende het innemen van *Alexandria* het welk stormenderhand geschiedde, alhoewel, volgens den schrijver, noodeloos, leest men het volgende: „ Strijdig tegen alle vastgestelde en door alle beschaafde natien geëerbiedigde oorlogswetten, had NAPOLEON, dezen stap niet door eenige de minste opeisching der stad laten voorafgaan, te wel wetende dat eene onmiddelijke inneming van dezelve ook de snoodste handelwijze aan zijnen kant zoude verontschuldigen. De Turken waren derhalve genoodzaakt eenigen tegenstand te bieden, en dit geschiedde met al de veerkracht, welke persoonlijke moed, die niet door de latere oorlogswetenschap geholpen is, ooit te wege kan brengen. Hoe kort deze tegenstand ook duurde, waren er ruim honderd en vijftig franschen gesneuveld, en onder de gewonden waren de generaals MENOU en KLEBER. De getrouwe bezetting der stad, zag niet zoodra dat de vijand de muren met stormladders beklom, en aan alle zijden in de stad drong, of zij liet alle verdere tegenweer varen, en niet langer op hunnen moed noch op hunne wapens vertrouwende, vloden zij naar de Mosquees om hunnen propheet te hulpe te roepen. In deze wijkplaats werden zij spoedig door de republikeinsche herscheppers achtervolgd, en nu volgde er een der afgrijsselijkste treurtooneelen, welke de verbeelding kan uitdenken. Mannen, vrouwen, kinderen, zuigelingen zelfs aan de borst der moeder, alles — alles werd omgebragt! vier

„ volle uren duurde deze afschrikkelijke moordenarij; tot dat eindelijk „ de fransche troepen, uit louter walging van menschenbloed, deze „ algemeene slagting moesten staken, doch *zonder* daartoe bevel van „ BUONAPARTE gekregen te hebben. De bloedgierige geweldadigheden „ der franschen waren zoo ontzettende bij deze gelegenheid, dat, volgens hunne eigene brieven dien aangaande, de weinige overblijvende „ inwoners zich *verwonderden*, dat ook zij niet onthalsd waren geworden.

„ Naauwelijks was BUONAPARTE in het bezit van Alexandria, of hij „ vaardigde eene nieuwe proclamatie uit, welke aan de weinig overlevende inwoners dier deerlijk gehavende stad was gerigt, en ook voor „ het Egyptische volk in het algemeen bestemd was. Deze proclamatie „ mag met rede beschouwd worden als het meesterstuk boven de drie „ voorgaande addressen, van welke wij kortelijk melding hebben gemaakt; zij strekt meer dan eenig ander geschrift ten bewijze, en zal „ aan de laatste eeuwen nog overtuigend doen blijken, dat BUONAPARTE „ alle godsdienstige instellingen verachtend en Godslasterend met voeten trad.

„ Eenige van de bewonderaars van dezen *held* en *overwinnaar*, „ hebben getracht over deze handelwijze een vernis te werpen, en „ dezelve voorgesteld als eene *onschadelijke krijgslist*, bestemd om het „ vertrouwen van de inboorlingen te winnen: doch een onpartijdig „ levensgeschiedschrijver kan dezelve niet uit zulk een oogpunt beschouwen, veeleer moeten wij deze proklamatie beschouwen als een „ geschrift, hetwelk altoos onfeilbaar den naam van dezen Corsicaanschen gelukzoeker met de schandelijkste verachting zal brandmerken. „ Hij was op dit oogenblik alleenlijk door plunderzucht aangedreven; „ en om aan deze te voldoen, aarselde hij niet alleen geen oogenblik „ om de uitgezochtste en gruwelijkste wreedheden te begaan, maar verloochende ook vrijwillig het Christelijk geloof; want in deze laatste „ proclamatie verloochende hij in de ondubbelzinnigste bewoordingen „ zijn geloof aan JESUS CHRISTUS, en betuigde op nieuw dat „ hij zelf, zijne officieren en zijne soldaten alle ware Mahometanen „ waren."

Eenige bladzijden verder, zegt de schrijver: „Om eenige van die „ mislukkingen te voorkomen, die uit den tegenwoordigen staat van „ zaken te verwachten waren, had NAPOLEON zich eenigermate tot „ eenen tovenaar opgeworpen; want hij verklaarde niet alleen een „ vriend en leerling van MAHOMET te wezen, maar had ook, door „ middel van zijne zendelingen, zoo wel als door niet onduidelijke „ wenken in zijne boodschappen, brieven en bevelschriften, aan de „ eenvoudige inwoners van het land ingeboezemd, dat hij kennis droeg „ van hunne geheimste oogmerken en gedachten, trachtende daarbij „ eene meenig te verspreiden, als of hij inderdaad afgezonden en uitdrukkelijk gelast was van den Almagtigen zelve, om den Godsdienst „ van hunnen heiligen propheet te handhaven. —

„ In waarheid, zoo zorgvuldig was hij om alle kenteekenen van het „ Christendom bij zich zelve, en zijne armee in vergetelheid te doen „ komen, dat hij door voorbeeld en voorschrift, zijne officieren en

„ manschappen aanzette, om deel te nemen in al de plechtigheden der „ mahometaansche moskeeën; en de troepen, die eigenlijk omtrent „ allen Godsdienst onverschillig waren, maakten geene zwarigheid om „ zijne bevelen te gehoorzamen."

Dit zij genoeg wegens het eerste deel dezes werks, vooral dewijl wij voornemens zijn onze lezers ook over de beide volgende deelen kortelijk te onderhouden. Uit het boven aangestipte is op te maken dat het werk geene opgesmukte aanprijzing behoeft, en dat het allezins geschikt is om den lezer een volkomen duidelijk klaar denkbeeld te vormen, van het verfoeijelijk karakter des wreedaarts, die ook ons vaderland zoo jammerlijk heeft doen lijden; een monster welks wedergade de aarde nimmer heeft gedragen; die ontelbaar veel duizende onschuldige menschen heeft doen vermoorden: „Het lijden der menschheid," zegt onze schrijver, „gedurende dezen Italiaanschen oorlog kan berekend „ worden door de welbekende daadzaak, dat er in Italie, Carinthie en „ Tyrol, volgens het officieel rapport van het departement van oorlog „ te Parijs, 26,460 fransche burgers door den vijand op het slagveld „ gedood waren, en dat 94352 in de hospitalen gestorven waren. Onder „ deze laatsten, moet men volgens getrouwe berigten ten minste 3000 „ man rekenen, die werkelijk op bevel van NAPOLEON geworgd, „ vergiftigd of levendig begraven werden."

Achter dit eerste deel zijn meer dan 170 ophelderende en aanvullende aanteekeningen gevoegd, wier inhoud doorgaans de onaangenaamheid verzoet, van den tekst telkens te moeten verlaten, om ook de aanteekening waaraan de schrijver zich gedraagt, te hooren. Om den lezer een denkbeeld van het gewigt dezer aanteekeningen te doen verkrijgen, diene de inhoud der 133ste, zij luidt dus:

„ Terwijl wij het einde van deze onteerende expeditie beschouwen, „ kunnen wij niet vergeten welk eene schandelijke godslastering deze „ republikeinsche leerling van MAHOMET uitboezemde. Men weet dat „ hij gezegd heeft, dat indien hij ooit Jerusalem in zijne magt zoude „ krijgen, hij den vrijheidsboom zoude planten op de plaats, waar het „ kruis van JESUS had gestaan, en den eersten franschen grenadier die „ in den aanval sneuvelde, in het graf van onzen gezegenden Verlosser „ zoude doen begraven."

Hoe zeer wij dit eerste deel met ongemeen genoegen hebben gelezen, hebben wij ons echter tusschen beiden niet kunnen onthouden van te wenschen, dat sommige trekken, die geene algemeene goedkeuring kunnen wegdragen, in hetzelve niet mogten voorkomen, bij voorbeeld de volgende: van het inrukken der *Franschen* op het kerkelijk grondgebied sprekende, zegt de schrijver: „Indien de franschen door deze „ onregtvaardige geweldenarij onze berisping verdienen, kan men toch „ niet ontkennen, dat zij den bezitter van den heiligen stoel van St. „ Petrus eenige wellevendheid hebben geleerd. Immers hadden de heilige en onfeilbare Kerkvaders van vorige eeuwen altijd de gewoonte „ van in hunne Bullen en Edikten eene zeer onhoflijke taal te bezigen, „ en hunne geestelijke en wereldlijke tegenpartijders, van het hoofd tot „ de voeten, te verdoemen. Thans ging het geheel anders toe, en

„ zijne Heiligheid verzocht hare onderdanen hunne plunderaars en hei-
„ ligschendende vijanden van hunnen godsdienst niet te mishandelen of
„ te beleedigen; maar hen alle vriendschap te betoonen en zelfs voor
„ hen te bidden. De laatste gunst was vrijwillig, en door den Paus
„ slechts bij wijze van Codicil, bij het traktaat gevoegd, wij gelooven
„ dat de hervormers van Italie, aangaande dezelve tamelijk onverschillig
„ waren." —

Verder komt het ons voor, dat de schrijver zijn verhaal niet weinig kracht van waarheid en onpartijdigheid bijgezet zoude hebben (en 't geen hem, *Engelschman* zijnde, voornamelijk had gevoegd) zoo hij de bronnen waaruit hij heeft geput, had genoemd; dit is slechts eenige keeren gedaan; maar over 't algemeen legt de schrijver het af met, *op goede gronden te kunnen verzekeren*, met een, *zoo als men zegt* enz. Wel zegt hij, schrijvers en levensbeschrijvers geraadpleegd te hebben; maar verzwijgt derzelver namen, het geen voor een waarheidlievend lezer niet voldoende is. Algemeen hooggeachte levensbeschrijvers en geschiedschrijvers, vóór hem, hebben zoo niet gedaan. De drukproeven hadden ook naauwkeuriger nagezien mogen wezen.

Voorts verdient dit werk nageslagen te worden tegenover de bekende *Tafereelen van de staatsomwenteling in Frankrijk*, in 1796 enz. van de pers gekomen, te *Amsterdam*, bij J. ALLART; want verscheidene persoonen welke in dat werk geschetst worden als engelen in menschelijke gedaanten geweest te zijn, staan in dit aangeteekend als gedrochten, als verachtelijke medestanders van NAPOLEON; onder anderen, wat dit eerste deel betreft, de bekende SIEYES, REWBELL enz.

ALEXANDER, Keizer van *Rusland*, in *Holland* en te *Zaandam*, in 1814, door Mr. JACOBUS SCHELTEMA, *lid van het instituut en de maatschappijen van wetenschap te* Haarlem, enz. Met platen. Te *Amsterdam*, bij HENDRIK GARTMAN. De prijs is *f* 2 : 8

Zij die met de schriften van de geleerden SCHELTEMA bekend zijn, zullen zich niet verwonderen dat hij eene naauwkeurige beschrijving heeft geleverd, van de reis van Keizer ALEXANDER, van de grenzen van *Braband*, af, door *Gorinchem*, *Dordrecht*, *Rotterdam*, *'s Gravenhage*, *Katwijk*, *Haarlem*, *Amsterdam*, *Utrecht*, *Zeist*, door *Gelderland* tot *Nijmegen*, tot over de grenzen van *Cleef*, benevens een uitstap naar *Broek* in *Waterland* en naar *Zaandam*, met *inleiding*, *besluit*, *bijvoegsel* en *nalezingen* in weinig meer dan 200 bladzijden groot 8vo., 's mans talent, om met weinige woorden veel te zeggen, zonder iets van kracht en beteekenis te verliezen, stelde hem daartoe, en wel met uitzondering, in staat. Belangrijk is dit werk voor den *Nederlander* voornamelijk, wegens de oorzaak van 's vorsten reize herwaarts, en te meer daar men zich verzekerd kan houden van dat de waarheid des schrijvers pen heeft bestuurd, welke verzekering niet alleen is gelegen in 's mans naam, maar ook daarin, dat hij door 's lands

in tot het schrijven van dit verhaal is aangemoedigd. Zoo be-
als het werk is, zoo verlustigend is het tevens, van wegen de
:hetsing der plaats gehad hebbende eerbewijzingen, treffende
n van de vorst, en ingevlochtene verzen, welke hem zijn toe-
a: niets van dat al heeft den schrijver kunnen ontgaan, dewijl
; merkelijk deel in 't gebeurde bij de bewuste reize heeft gehad,
er getrouwe inlichting heeft mogen genieten, van zulke per-
die den monarch ergens hebben opgewacht en vergezeld.
gunstige toestemming van Z. K. H. is 't werk aan Hoogstden-
op wiens uitnodiging het bezoek van den verlosser van *Europa*
ats gehad, opgedragen: in die opdragt zal gewisselijk ieder, na
: zelf gelezen te hebben, met aandoening en goedkeuring her-
geen de schrijver in de volgende regels zegt: „ Om deze reden
mijn werk gerustelijk Uwer Koninklijke Hoogheid aanbieden,
; elk blad getuigenis draagt van *volksliefde*, zoo wel als van
'*aarde*, daar alle blijken van erkentenis aan den Vredestichter,
igd waren met blijken van genegenheid jegens U en Uw Door-
Huis.
'*swaarde* en *volksliefde* zeg ik. Krachtige steunsels van aller
Nu er Uwe onverwoeide zorgen voor elks oorbaar en belang
voorbeeld tot bevordering van eendragt bijkomen, en dit alles
gtbaar bekroond wordt met den zegen des Allerhoogsten; nu
ts hoop op het herleven van volksgeluk waarlijk tot zekerheid.
eel goeds is er reeds in één jaar tot stand gebragt? hoe veel
„ onheils en rampspoeds is er reeds geweken? —— —— Ja. Uwe zege-
„ nende hand heeft de wonden genezen; Uwe zorg vermijdt zelfs het
„ aanroeren der leedteekens, Uwe liefde voor alle Uwe kinderen belooft
„ bevestiging van het goede."

Onnavolgbaar beknopt en krachtig is de schets waarmede de geleerde schrijver, in zijne inleiding, bewijst, dat er nooit bloediger worstelstrijd is beleefd dan door ons, en dat nooit eene andere zoo zegenrijk is geëindigd. Hoe gaarne wij den lezer die schets mededeelden, ons bestek verbiedt zulks, dewijl ook een en ander, niet minder belangrijk verder gedeelte des werks, ons roept. Intusschen kunnen wij niet nalaten, de inleiding betreffende, aan te merken, hoe de denkende lezer zekerlijk gaarne zoude gezien hebben, dat de schrijver, na gezegd te hebben. „ Weinig tijds voor zijn vertrek uit *Engeland*, was het bij ons bekend ge- „ worden, dat de Senaat van het Russische rijk, uit naam des volks, „ den eernaam: DE GEZEGENDE, aan hem wilde opdragen," dat hij daarna ook melding hadde gemaakt van 's vorsten zoo billijke als loffelijke en treffende weigering om dien eernaam enz. te aanvaarden. 'T komt ons voor dat dit het zijne bijgebragt zoude hebben, om ALEXANDER, al aanstonds in het schoonste licht te doen verschijnen. Te meer hadde de bewuste weigering wel aangestipt mogen zijn geworden, daar in den loop van het werk de vorst nu en dan toch den eernaam van *gezegende* wordt gegeven, en dezelve ook op een en ander eereteeken is te lezen geweest; maar te meer, dewijl de vorst de aanspraak, te *Zundert* hem gedaan, beantwoord heeft in denzelfden geest, waarin hij de aanneming van den eernaam van *gezegende* heeft geweigerd: immers zeide de monarch in

dat antwoord: „ Niet aan mij, maar met mij aan God, den beschikker
„ der menschelijke lotgevallen, moet gijlieden uwen dank voor de ge-
„ lukkige verlossing betuigen. Het zal altijd aangenaam voor mijn hart
„ zijn, als ik bij voorduring het geluk en de welvaart der *Hollanders*
„ zal vernemen."

Om den lezer eenigzins bekend te maken met de belangrijkheid en aangenaamheid van dit voortreffelijk werk dient kortelijk het volgende:

Reeds bij 's vorsten komst op onzen bodem, begeerde hij van geen militair geleide gevolgd te worden, zeggende: „ In dit land heb ik geene „ bewaking noodig:" ook heeft hij overal dat geleiding geweigerd. — Te *Breda* het voornemen ziende „ van de heeren gouverneur en gene-„ raal, om, ingevolge het oogmerk van Zijne Koninklijke Hoogheid „ onzen Vorst, hem tot aan de grenzen te vergezellen, verklaarde hij „ aan beide zijne stellige begeerte, dat zij niet buiten *Breda* zouden „ gaan." Op hunne betuigingen, dat zij naar den wil van den Vorst „ handelden, werd met de uiterste minzaamheid geantwoord: *wanneer* „ *men iemand bij zich ontvangt, is het de eerste pligt zijn verlan-* „ *gen te voldoen, in alles wat hem aangenaam zijn kan; en ik* „ *verlang, dat gij mij niet verder begeleidt.*"

Te *Gornichem* door den voorzitter van de regtbank, namens alle collegiën met eene korte maar krachtvolle aanspraak begroet zijnde, antwoordde de vorst, terwijl hij de vlakke hand voor 't voorhoofd hield: „ Ik acht het, mijnheer! bij de uitkomst van den grooten worstelstrijd, „ als eene groote vergelding, dat ik nuttig heb kunnen zijn aan uw „ vaderland." — In het rijden naar de stad (*Gornichem*) vergezeld van drie heeren, en met dezen in gesprek zijnde, „ ziet hij eenen officier, „ die in de menigte, welke het rijdtuig omringde, zich te kort aan het „ wiel bevond. De Vorst staakt zijn gesprek, buigt zich buiten het „ portier, tikt den officier zachtkens op den schouder, zegt hem, dat „ hij zich aan het rad bezeeren zoude, en vervolgde verders ten eerste „ zijn gesprek."

Wegens des vorsten aankomst in *den Haag*, van *Delft* komende in een open rijdtuig, en alleen vergezeld van den geliefden Erfprins, zegt de schrijver: „ De door de verwachting opgewondene geestdrift ver-„ meerderde nu door de tegenstelling, die dit *eenvoudige, dit zedige* „ opleverde; en hoe moest dit hen treffen, die den schrikbarenden stoet „ bij den intogt van NAPOLEON in den jare 1811 gezien hadden. — — „ De Monarch reed haastig door de stad en het bosch, en kwam nog „ voor half vijf uren aan het paleis in hetzelve. Alhier had een der „ meest treffende tooneelen plaats.

„ Dit paleis was met ongemeene pracht tot de ontvangst in gereed-„ heid gebragt, en alle de leden van het Doorluchtig Huis van ORANJE-„ NASSAU waren aldaar met den geheelen hofstoet, in statelijken luister „ tegenwoordig.

„ De Vorst, vergezeld van zijnen jongsten zoon, ontving den Kei-„ zer met hartelijke aandoening aan het rijdtuig voor het bordes, en „ werd door dezen met broederlijke genegenheid omhelsd. Hij geleidde „ Hoogstdenzelven naar den trap, alwaar de drie Vorstinnen stonden, „ om den Monarch te ontvangen; de heusche groeten van deze wer-

„ den door den minzamen handkus van den aanzienlijken gast voor-
„ gekomen.

„ Dit alles heeft veel aandoening gewekt bij de omſtanders; en welk
„ treffender tooneel konde er zijn voor den regtgeaarden Nederlander,
„ dan dat van dien verhevenen, dien edelen Monarch, aan wien wij
„ onze verloſſing, ons vaderland te danken hebben, te zien in de
„ armen van onzen Souverein, onzen landgenoot, en in het midden
„ van het, ten gevolge der inſpanning van alle krachten door dien
„ magtigen Vorst en deszelfs bondgenooten, terug gegeven Huis van
„ ORANJE. En wat konde er behagelijker zijn, dan getuige te wezen,
„ hoe deze Doorluchtige perſonen zich beijverden, om aan elkander
„ wederkeerige blijken van vertrouwen en hoogachting te geven."

Bij *Bennebroek* werd de monarch begroet door den gouverneur van *Noordholland*; en antwoordde op deszelfs korte aanſpraak, met deze treffende woorden: „Zoo ik de volken gelukkig heb gemaakt, heb ik
„ mijnen pligt gedaan."

Te *Amsterdam* deed de vorst, in den vroegen morgen, eene wandeling door de ſtad, geheel onbekend, zijnde gekleed in een' bruinen rok, en met een' ronden hoed. Te dier ſtede werd opgemerkt dat Z. M. zoo weinige uren voor zijne rust nam, en zoo vroeg werkzaam was, waarop hij antwoordde: „Dat hij dit begonnen had in den oor-
„ log, dat hij, wel is waar, deze gewoonte voor een hoogen prijs
„ gekocht had, en niet hoopte dezelve op nieuw noodig te hebben;
„ dan hij zoude er niet ligt van afgaan, omdat hij hierdoor eenige uren
„ op elken dag uitwon."

In het kweekſchool voor de zeevaart, aldaar, woonde de monarch de ſchafting bij, en begeerde den ſpijs te proeven; commiſſariſſen gaven last om een bord en zilveren lepel te halen, doch ALEXANDER at met den tinnen lepel uit de bak. „De kweekelingen, hunne lepels
„ intusſchen nederleggende, werden aangemoedigd om mede toe te tas-
„ ten door het zeggen: *ik heb meermalen met mijne ſoldaten gegeten.*
„ Hij proefde ook het brood en vleesch, en dronk bier uit de pul."

„Aan ons," zegt de ſchrijver, dienaangaande in eene noot, „kwam
„ een brief ter hand van een der kweekelingen aan zijne ouders, waarin
„ het gebeurde zeer naïf werd beſchreven. De Keizer nam elf of
„ twaalf lepels ſoep, met twee ſneden roggenbrood, vergezeld van een
„ goed ſtuk vleesch, en gebruikte alles met grooten ſmaak en tevre-
„ denheid."

Wij kunnen niet nalaten den lezer nog het volgende mede te deelen, wegens des keizers tegenwoordigheid te *Zaandam*, en voor 't bekende huisje van Czaar PETER *den grooten*: 't luidt dus: „De vorst" (onze Souverein) „bood den Keizer de hand. Deze nam den hoed af, en
„ trad met zigtbare aandoening binnen. Hierop volgden de Vorſtelijke
„ perſonen, en weldra was het huisje gevuld. ALEXANDER bezag
„ alles met bijzondere opmerking en zeide toen: *zie, hoe weinig de*
„ *mensch noodig heeft.* Toen Hoogstdezelve uit het ſchuurtje terug
„ keerde, vroeg de ſchrijver aan den Vorst of het hu niet de geſchikte
„ tijd ware, dat hij zijn werk over PETER DEN GROOTEN, den Keizer
„ aanbood. Hij werd toen op de meest verheffende wijze den Monarch

„ gepresenteerd en gaf het boek over met de volgende aanspraak in de
„ Hoogduitsche taal:

SIRE!

„ *Nooit had ik mij kunnen vleijen, dat mij het geluk wedervaren*
„ *zoude om de vruchten van eenen driejarigen arbeid ter nasporing*
„ *der betrekkingen van* PETER DEN GROOTEN *tot mijn vaderland,*
„ *het eerst en wel op dezen* heiligen *grond toetewijden aan deszelfs*
„ *waardigen nazaat* ALEXANDER.

„ *Eene menigte van verschillende aandoeningen slingeren den geest.*
„ *Die van dankbaarheid heeft de overhand. Door U, Sire! is*
„ *alles nieuw geworden. Gij hebt ons een vaderland en onze kinde-*
„ *ren terug gegeven. Dat de Almagtige U beloone.*"

„ De Keizer nam het prachtig gebonden exemplaar met heuschheid
„ aan. zag het in en zeide in het Hoogduitsch: *het is Hollandsch,*
„ *ik kan het niet verstaan; dan wij hebben goede overzetters. Ik*
„ *bedank U. Ik bedank U.*"

'T komt ons voor het volgende hier te moeten bijvoegen:

„ Inmiddels had de Vorst aan den Keizer voorgesteld, om een blij-
„ vend gedenkteeken van dit hoogst merkwaardig bezoek te willen
„ nalaten. Hetzelve toegestaan zijnde, zoo werd al het noodige
„ bezorgd, om een steen te plaatsen boven den schoorsteenmantel.

„ Nadat Zijner Majesteit een zilveren troffel was aangeboden, werd
„ een vierkant stuk marmer in het midden van den schoorsteen geplaatst,
„ waarop met gouden letteren, in 't latijn, geschreven staat: ALEXANDER.
„ *Aan* PETER DEN GROOTEN.

„ De Vorst liet vervolgens aan den Monarch blijken, dat er naast
„ den steen een tweeden zoude geplaatst worden, ter eere van den
„ Keizer. Hierop werd door denzelven geandwoord: *alles en alleen*
„ *voor* PETER DEN GROOTEN, *niets voor mij. Mijn naam kan*
„ *niet te zedig naast dien van* PETER *verschijnen.* De Vorst ant-
„ woordde: „ „ het is onze pligt aan Uwe Majesteit deze hulde te
„ „ bewijzen," " „ en hierop hernam de Gouverneur: „ „ het is aan
„ „ mijnen Souverein, dat ik de vrijheid verzoek om dezen tweeden
„ „ steen te mogen plaatsen tot eere van ALEXANDER DEN GEZE-
„ „ GENDEN.' " „ Dit alles werd door den Keizer met eene be-
„ leefde buiging beandwoord.

„ Hierna is er een tweede stuk marmer in den schoorsteen geplaatst
„ aan de linkerzijde van den anderen steen, waarop het volgende opschrift
„ met gouden letteren, mede in 't latijn, geschreven staat: ALEXANDER
„ DE GEZEGENDE, *Keizer, heeft zelf dezen steen alhier geplaatst op*
„ *den derden julij* 1814, *het welk met een verblijd en dankbaar*
„ *gemoed bevestigd wordt door* VAN TETS VAN GOUDRIAAN, *Gou-*
„ *verneur van het noordelijk gedeelte van* Holland."

„ Wij waren wel ooggetuige van alles, dan het was of wij, door de
„ blijdschap en door een strijd van gemengde gewigtige denkbeelden en
„ herinneringen, onzer aandoeningen geen meester waren. De vlugtige
„ gedachte, bij het zien *metselen* door den voornaamsten man uit de
„ geschiedenis van onzen tijd in een huisje, waarin de voornaamste

„ man

„ man uit de geschiedenis voor ruim eene eeuw zich als *timmerman*
„ vermaard maakte, werd spoedig verdrongen door meer gewigtige.
„ Alles kwam onwederstandelijk voor den geest door de vereeniging der
„ namen PETER en ALEXANDER. Hoe luisterrijk is hier het ver-
„ band! wie kan hier van de gevolgen tot den oorsprong afdalen, wie
„ weder opklimmmen tot de gevolgen, zonder den wonderbaren weg
„ van Gods wijsheid te erkennen en zich als Nederlander te verheugen,
„ dat het den Allerhoogsten behaagd heeft, ons Vaderland mede te doen
„ dienen tot de eerste ontkieming van die magt, door welks weldadig
„ gebruik *Europa* verlost is en het geheele aardrijk zich thans ver-
„ blijdt."

In het besluit vindt men de volgende afbeelding in woorden van den monarch: „ Keizer ALEXANDER is zeven-en-dertig jaren oud en
„ heeft een deftig vriendelijk voorkomen; hij is rijzig van gestalte, vast
„ en eenparig van tred, rond en frisch van aangezigt; hij heeft bruin
„ gekruld haar, dun op het boven hoofd, dikker en zwaar aan de zij-
„ den, — een ongefronsd, een weinig breedachtig, hoog gewelfd voor-
„ hoofd, — bruine, zachte, doch aan den kant van den neus zwaar
„ nederhangende of overliggende wenkbraauwen, — donker blaauwe,
„ zich op een afstand bruin vertoonende, opmerkende en scherpziende
„ oogen, — een zeer geproportioneerden neus, — een regtlijnig geslo-
„ ten mond — onder- en bovenlip even breed, onhoekig eindigende
„ in een ronde kin, zonder dat een onderkin zigtbaar is. Hij is hoog
„ van borst en breed van schouders, en heeft in alles een Vorstelijk
„ voorkomen door eene meegaande vriendelijkheid getemperd; zijne
„ spraak is duidelijk en verstaanbaar, doch eenigzins holächtig."

'S vorsten afbeelding, in 't koper gebragt door den beroemden MARCUS, prijkt op den tijtel des werks, voorts is het zelve nog versierd met de afbeelding van 't huisje van Czaar PETER, te *Zaandam*, van binnen, door dezelfde hand in 't koper gebragt, en achter het werk is bijgevoegd, eene *Stam-lijst der Czaren en Keizers van Rusland, uit den huize* ROMANOW, *van* 1613 *tot* 1814.

Dit zij genoeg wegens dit werk, ter overtuiginge dat het voor ons *Hollanders* onbetaalbare waarde heeft.

ACHT-EN-VIJFTIGSTE VERVOLG

DER

BEKNOPTE LEVENSGESCHIEDENIS

VAN

MICHIEL DE RUITER.

Na eene en andere debatten ter vergadering van *Holland* en van de Staten Generaal, werd eindelijk bij de laatstgemelde besloten, onzen held in last te geven, te trachten, de *Oostindische vloot* in behouden haven te brengen. Deze zeilde hierop naar de *Eems*, waartoe hij voorbij *Texel* en 't *Vlie* moest stevenen. In den avond van den 7 Augustus kwam 's lands vloot voor *Texel* ten anker. Een galjoot werd naar de *Eems* op kundschap gezonden, en de vloot ontving aanmerkelijke versterking. Vervolgens ontving men berigt dat de *Oostindische kielen* reeds den 4e te voren, behouden in de *Eems* voor *Delfzijl* waren aangekomen, doch dat bewindhebberen niet buiten bekommering waren, dat de vijand dezelve aldaar zoude poogen aan te tasten. Den 10e ontving onze held een brief van H. H. Mogenden, met kennisgeving dat de vijand voornemens was, volgens ingekomene berigten, te *Sluis*, of in *Zeeland*, of omtrent den *Briel* te landen, waarop hij verzocht werd de noodige aandacht te vestigen. Hier over stond de held niet weinig verzet, hebbende nu twee onderscheidene en van elkander zeer verschillende orders, welke, zijns oordeels, niet overeen gebragt konden worden: tot het bijeen roepen van de verdere hooge officieren, ter beraadslaginge was geene mogelijkheid, ter oorzake van den harden wind, en de ongemeen hooge zee, dus moest de held dán bij zich zelven raad zoeken. Na weinig overlegs met zijn' secretaris, begreep hij dat omtrent die twee verschillende orders, van, aan de eene zijde, omtrent de *Eems* de retourvloot te beschermen, en aan de andere zijde, elders de vijandelijke landing te beletten, de zaak van meerder gewigts boven die van minder gewigts gesteld moest worden; dat de retourschepen genoegzaam voor *Delfzijl* behouden waren, en aldaar reeds ten deele gelost werden; dat de adviesjachten, die hij langs de kusten naar de *Eems* had gezonden, om op den vijand te kruisen, niet wederkwamen, en daaruit te besluiten stond dat de vijanden daaromtrent niet moesten zijn; derhalve hield hij 't ondienstig met 's lands vloot verder om de *Noord* naar de *Eems* te zeilen; maar besloot zich voor en in 't gezigt van *Texel* te posteeren, en aldaar nader order van zijne meesters, en te gelijk berigt wegens de vijandelijke vloten af te wachten. Aldra ontving hij echter stellig en uitsluitend bevel van naar de *Eems* te zeilen, om de retourschepen af te halen. Dezen kwamen ook spoedig weder in zee, bij de vloot, en

verder behouden binnen, en onze held kwam, in gevolge zijner nader ontvangene orders, den 27e Augustus, op *Schooneveld* ten anker. Aldaar ontving hij de ontzettende tijding van den ongehoorden en afschuwelijken moord aan de gebroeders DE WITT gepleegd, des avonds van den 20e te voren, omstreeks vijf uren, in den *Haag*, door de *Haagsche burgers* en 't graauw, en dus als onder de oogen van 's lands Hoogste Overheid. De Staten van *Holland* gaven, in een' brief aan zijne Hoogheid, berigt, dat de gruweldaad was geschied door de burgerij, die, op hun bevel, door de magistraat onder de wapens was gebragt, om alle onheilen voor te komen: dat die burgers de gevangenpoort, door schieten met musketten geforceerd; de heeren CORNELIS DE WITT, en JOHAN DE WITT: hunnen gewezen raadpensionaris, die zich, na de gegeven sententie van hunnen hove, op de voorschreven gevangenpoort bij zijn' broeder had begeven, met geweld daar uit gehaald, doodgeslagen, en hunne ligchamen schandelijk en moedernaakt op 't schavot gebragt, en met de beenen aan de wip, aldaar st ande, gehangen hadden, eene zaak die voor hen en de gansche wereld vloekwaardig was. Onze brave held hoorde 't verhaal van deze schandelijke gebeurtenis met ontsteltenis en zigtbare droefheid, zeggende: „Dat die heeren zoo om „ hals zijn gebragt, is droevig om te hooren. Zijn ze schuldig, gelijk „ men roept, aan verraad, of aan 't omkoopen van een' barbier, om „ zijne Hoogheid te doen vermoorden" (dit was hun ten last gelegd) „ dan moest men hen door wettige regters ter dood hebben verwezen; „ dat zou tot luister eene eere van den staat en 't regt hebben ver„ strekt; maar nu zijn ze door 't razende volk vermoord. God beware „ ons lieve vaderland voor zoodanig en meerder oproer en oploop." BRANDT zegt dezen aangaande: „Eenige verhalen, dat de heer DE „ RUITER, twee of drie dagen, eer 't gerucht van den moord in de „ vloot kwam, door een' brief daarvan werd verwittigd, doch de tijding „ bij zich hield en smoorde, tot dat ze tevens uitborst. Dat jammerlijk „ einde" (gaat deze schrijver voort) „van die twee doorluchtige broe„ ders, kon niet anders dan deernis en mededoogen in zijn gemoed „ verwekken. Hij zag er de wisselvalligheid der menschelijke hoogheid „ in; hij hoorde dat de Ruwaard, die tot tweemaal toe, als gevolmagtigde „ van den Staat, het hoogste bewind in de vloot had gehad, en zelfs „ over hem 't gebied had gevoerd; die, zonder de kogels van 't geschut „ en de musketten te ontzien, zijn leven in den laatsten slag had ge„ waagd, op de beschuldiging van een' enkel barbier (die de gedepu„ teerden der stad *Dordrecht* ter vergadering der Staten van *Holland*, „ hadden beschreven als een eerloos persoon, schuldig aan eene vuile „ misdaad, en die op bloote knieën om vergiffenis had moeten bidden) „ op de pijnbank was geworpen, strengelijk gepijnigd, zonder iets te „ bekennen, en echter gebannen, met verklaring, dat hij van alle zijne „ waardigheden en eerambten was vervallen; dat het volk, met dat „ vonnis niet te vrede, hem met zijn' broeder, die hem uit trouwhar„ tigheid kwam bezoeken, op zulk eene barbaarsche wijze had vermoord „ en mishandeld. Inzonderheid jammerde hem het omkomen van den „ heere JOHAN DE WITT, den gewezen raadpensionaris, die onlangs van „ vrienden en vreemden, ook van de vijanden gehouden werd voor het

„ staatsorakel van *Holland*; die met zijn wijsheid, beleid, kloekmoe-
„ digheid, wakkerheid en welsprekendheid, zoo vele gewigtige hande-
„ lingen had beleid en uitgevoerd; die tot twee malen toe het voornaamste
„ beleid, als gevolmagtigde van den Staat, op 's lands vloot had gehad,
„ eerst nevens de Heeren HUIGENS en BOREEL, en daarna alleen; die
„ omtrent de beleiding der zeezaken den vaderlande onbedenkelijke
„ diensten had gedaan; die door zijn raad en aanprijzen hem, DE RUITER,
„ tot den dienst van *Holland* had getrokken, en te weeg gebragt, dat
„ hem eerst het vice-admiraalschap, en daarna het lieutenant-admiraal-
„ schap, en 't opperbevel over 's lands vloot was opgedragen; die hem
„ altijd in hooge waarde had gehouden, tederlijk bemind en begunstigd,
„ in den *Haag* komende in zijn huis geherbergd en vriendelijk onthaald
„ had. De herdenkenis dezer dingen had krachts genoeg om dat man-
„ haftig gemoed met medelijden te bewegen, en hem de ondankbaarheid
„ en woede des volks te doen verfoeijen."

Weinig dagen na 't ontvangen van voormeld ontzettend berigt, omtrent het einde van den maand Augustus, werd 's lands vloot van een' harden storm belopen, en ontving men ook tijding van de gecombineerde vijandelijke vloot, dat dezelve namelijk, omtrent honderd zeilen sterk, gezien was, tusschen de *Wellen* en het *witte Water*. Ondertusschen begon zich eenig gebrek aan levensmiddelen in de vloot van onzen held te openbaren, voornamelijk op de *Zeeuwsche schepen*, het geen hem niet weinig bekommering baarde, vreezende dat er geen toevoer uit *Zeeland* zoude komen, zoo door gebrek aan geld, als wegens de aldaar plaatshebbende muiterij onder de inwoners, waardoor de Regenten zich niet in staat vonden om de noodige orders te stellen: ook begonnen door het langdurig in zee blijven, hevige ziekten in de vloot plaats te grijpen, zoodanig dat uit onderscheidene schepen, wel twintig en ja dertig man te gelijk naar 't land in de gasthuizen gezonden moesten worden, en 't stond te duchten dat, wegens 't nat en koud weêr, en de lange nachten welke voorhanden waren; als mede ter oorzake van de geringe plunje van kleêren en dekzel, waarvan 't volk voorzien was, de ziekte meer zoude toe- dan afnemen.

De 2e, eerstvolgende (September) ontving onze held berigt van wege H. H. M. dat de vijandelijke vloot, sterk omtrent honderd en dertig *Engelsche schepen*, op de hoogte van *Petten* gezien was, met bijgevoegde order, om het vermoedelijk oogmerk van den vijand te verhinderen, zoo veel het zelve naar soldaat- en zeemanschap zou kunnen geschieden. Onze held hier omtrent zijn' pligt betracht hebbende, had hij 't in de vloot zeer onaangenaam druk, wegens geopperde beschuldigingen tegen verscheidene officiers, houdende dat zij zich in den jongsten zeeslag niet behoorlijk hadden gekweten, allen echter werden door een' deswege beroepen krijgsraad vrijgesproken.

Terwijl men in de vloot hiermede bezig was, ging de muitzucht binnen 's lands voort met woeden. De heeren Staten van *Holland* trachtten wel het oproerig volk, door middel van een streng plakaat, te bedwingen, dan te vergeefs. Sommige woelzieke twistzaaijers poogden alomme groote verandering in de regeering te maken, en alle de regenten welke hen in den weg waren, daar uit te drijven; te dien einde

riep men luidkeels, dat alle de aanhangers van den gewezen raadpensionaris DE WITT, verraders, en niet te betrouwen waren; dat ze derhalve van 't kussen moesten. Hierdoor geraakten de burgers in onderscheidene steden meer en meer tegen hunne wethouders gaande, en de muiterij was niet te stillen, of men moest tot de begeerde regeringsverandering overgaan. Ingevolge van dien werd den prins van *Oranje*, door de heeren Staten magt gegeven, om de magistraten, welke bij de burgers verdacht waren, van derzelver ambten te ontslaan, en anderen in hunne plaatsen aan te stellen; alles echter onder verklaring dat zulks alleen zoude geschieden voor dien keer, zonder gevolg voor het toekomende, en onverminderd de privilegien dier steden in verderen tijd; ook dat de bewuste regenten door die ontzetting uit hunne posten geenszins benadeeld zouden worden in hunne goeden naam en faam, enz. Hier door geraakten vele regenten, die in 't oog liepen, in verscheidene steden, op 't aanhouden der gemeenten, of door 't beleid van anderen, uit de regering, „en", lezen wij elders, „gedurende dezen opstand der „burgerijen, was 't geen kunst om iemand, hoe deugdzaam en trouw „hij ware, bij 't volk, dat nu gewend was het ergste te geloven, eene „lasterkladde aan te wrijven, verdacht te maken, in haat te brengen, „en op 't lijf te vallen" Hiervan zag men een voorbeeld aan onzen braven held zelven: alle zijne vorige diensten den vaderlande in voorgaande tijden, inzonderheid in dit tegenwoordige jaar, en ja tot dien ure toe, bewezen, konden hem niet bevrijden tegen de logens van valsche tongen, die hem uit nijd of andere verborgen inzigten trachtten ten val te brengen. „Honderden, ja misschien duizenden van domme „of booze menschen", zegt BRANDT, van wien wij dit voorval, onzen held betreffende, woordelijk zullen overnemen, „leenden de ooren aan „de achterklap die men van hem uitstrooide, *dat hij 's lands vloot* „*had verraden en verkocht*. Den 6e September, op een' dingsdag, „geraakte de stad in oproer; men zag veel volks van alle kanten t'za„menrotten; geene eerlijke burgers, die waren te verstandig om iets „snoods van den trouwen zeeheld te denken; maar 't schuim van 't „snoodste graauw, en daar onder vele vreemde bootsgezellen, gretig „naar buit en roof, en eenige honderd van wijven, welker mannen op „'s lands vloot dienden. Men liep als dolle menschen naar den buiten„kant van 't *Waals Eiland*, daar de lieutenant-admiraal zijne woning „had, en zijne huisvrouw met eene dochter, die zij bij hem had, en „een nicht, mitsgaders twee dienstmaagden, zich onthield, zonder „eenig manvolk in huis te hebben Deze beroerte kwam, door een „flinks geval of loos beleid, zoo schielijk op, gelijk een zomerstorm, „die de zeelieden verrast. Ten één ure na den middag, na 't afgaan „van de beurs, zag men niet een eenig mensch omtrent het huis, en „een oogenblik daarna kwam het graauw, mans en vrouwen, van alle „kanten aangeloopen, zoo dat het menschen scheen te regenen, en de „gansche straat op 't eiland, aan beide zijden van 't huis, zoo vol werd „dat men over de hoofden scheen te kunnen gaan. Men hoorde met „groot gedruis schreeuwen, *dat men 't huis zoude plunderen*, en 't „kwam Mevrouw DE RUITER ter ooren, die, zich zonder manvolk in „huis bevindende, den heere WESSEL SMIT, een voornaam koopman,

„ en kapitein van een vaandel burgers, wiens dochter met haar' voorzoon, jonker JOHAN VAN GELDER, getrouwd was, t'haren huize ontbood, om zich te dienen van zijn' raad en hulpe. Hij woonde daar slechts een huis of twee van daan, naar de zijde van *Kattenburg*, en op zijne stoep komende, vroeg hij aan 't volk, dat ook voor zijne deur stond, wat er te doen was? Zij riepen met onbeschofte taal: *Gij dikke schelm, kom van de stoep, men zal u op zijn* JAN DE WITT's *handelen.* Hij begaf zich daarop stoutelijk van de stoep, en zeide: *Heb ik 't verdiend, gij kunt mij dan alzoo handelen.* Op dit zeggen begonnen eenige hem te verschoonen, en te roepen, *dat zij tegen hem niets hadden.* Daarop drong hij door tot aan 't huis van den admiraal, vindende Mevrouw DE RUITER zeer verlegen, en sprekende van de deur en veniters te sluiten; doch hij verstond dat men met dat betoog van vrees, het graauw te meer zou tergen of aanlokken, en ried deur en vensters wijd open te zetten, goed gelaat te toonen, en 't graauw goede woorden te geven, om tijd te winnen. Toen begaf hij zich naar 't huis van zijn' vaandrig, NICOLAAS DUIZEND, die 't bedrijf van het domme volk verfoeide, en overlei met hem hoe men zijn vaandel burgers, 't welk dien dag of 's avonds de wacht zoude hebben, en naar de *Muiderpoort* moest trekken, best in de wapenen zou brengen. Geen trommelslagers bij der hand hebbende, dewijl ze zich, naar 't gebruik van dien tijd, op den *Dam* onthielden, zend hij zijne dienstboden door de geheele wijk, ten huize van alle zijne schutters, hun bevelende dat ze met hun volle geweer voor 't vaandrigs huis zouden komen. Den vaandrig liet hij 't vaandel in zijn stoep zetten, 't welk een groot geschreeuw onder 't volk verwekte. Maar de heer SMIT gaf te kennen dat het dien dag zijn wacht was, en dat zijn volk te dien einde moest vergaderen, 't geen het graauw wat stilde. Hij zond ook zijn' lieutenant naar heeren Burgemeesteren, om hunne Ed. Groot-Achtbaarheden van den oploop te verwittigen, en bijstand van krijgsvolk te verzoeken. Ondertusschen begon het graauw sterker op 't huis van den admiraal aan te dringen, met zoo groote vinnigheid, dat het slechts scheen te ontbreken aan een' aanvoerder, die den eersten steen wierp. De heer SMIT zich daarop weêr aan 't huis van den admiraal begevende, vertoonde zich aan 't volk, vragende, *om wat reden zij dan, in zoo grooten getale voor 't huis kwam?* Zij riepen, *gij weet hen wel.* Hij daar tegen, *dat hij 't niet wist.* Toen schreeuwden ze met vele keelen, en ijsselijk gebulder, *om dat de admiraal, die schelm, 's lands vloot aan de* Franschen *heeft verkocht, en in hunne handen heeft zoeken over te leveren.* Eenige vrouwen riepen: *Hij zocht de vloot te verraden, en zoude voor ieder van onze arme mannen een' dukaton genieten.* Andere riepen: *Wij hebben hem daags te voren in den Haag, gevangen, en aan handen en voeten gebonden, zien inbrengen.* Mevrouw DE RUITER, zeer verbaasd over zulk een' boozen logen, zeide tegen den heer SMIT; *Hoe kan dat zijn? want ik heb van dezen dag een' brief van mijn man ontvangen, die gisteren was geschreven, waarin hij mij bekend maakt, dat hij met 's lands vloot de vijanden eerlang weêr verhoopte te*

„ *gaan opzoeken.* SMIT verzocht dien brief aan 't graauw te mogen
„ vertoonen, om terwijl ze dien lazen, en daarover spraken, den tijd
„ te rekken, en ondertusschen order te stellen en hulp te bekomen.
„ Zijn raad werd gevolgd, en hij vroeg aan 't volk, *of er niemand*
„ *was die des admiraals hand kende?* Eenige riepen dat zij zijne
„ hand kenden: *Leest dan,* zeide SMIT, *dien brief, en gij zult be-*
„ *vinden dat het zeggen van des admiraals gevangenis loutere*
„ *verdichtselen zijn.* Uit het lezen van den brief ontstond eenige
„ twist; want sommige, des admiraals hand kennende, zeiden: *'T zijn*
„ *schelmen die den admiraal dit nageven.* Ondertusschen had men
„ ruim een half uur tijd gewonnen, en omtrent twaalf of veertien bur-
„ gers waren, in hun volle geweer, voor 't vaandrigs-huis gekomen,
„ als de heer SMIT, zijn gansche compagnie, die men in de wandeling
„ *de wilde hazen* noemde, van de brug bij de *Westindischpakhuizen*, mede
„ in haar volle geweer zag aantrekken. Eenige riepen: *Waartoe dit*
„ *volk?* Waarop SMIT antwoordde: *Ik heb van nacht de wacht aan*
„ *de* Muiderpoort, *daar de* Franschen *ligt den eersten aanval zullen*
„ *doen, daarom wil ik met mijn compagnie, die zeer sterk is, bij*
„ *tijds op de wacht wezen.* Ondertusschen van 't huis aftreedende,
„ stelde hij met zijn' vaandrig, sergeanten en andere bevelhebbers, order
„ om 't geweld af te weeren. Hij liet de *Nieuwe schippersstraat*, die
„ niet verre van 't huis was, door drie gelederen musketiers bezetten,
„ onder 't beleid van een' sergeant, dien hij last gaf, indien 't graauw
„ wilde doorbreken, er onder te schieten. Met de rest van zijn volk,
„ meer dan twee honderd man sterk, 't welk wel gemoed, en bereid
„ was hem te volgen, ook zijn bevel naar te komen, trok hij naar 't
„ huis van den admiraal, en dreef het graauw met rottingslagen, tot
„ aan zijn eigen huis, zonder het verder te kunnen krijgen. Toen gaf
„ hij bevel dat zijne burgers zich gereed zouden maken, en als 't
„ graauw nergens naar luisterde, gebood hij dat de musketiers zouden
„ aanleggen, en de piekeniers hunne pieken vellen. Dit veroorzaakte
„ een schrikkelijk geschreeuw, daar men echter op toetrad, en met het
„ slaan van den rotting, en de gevelde pieken, die sommigen op de
„ borst stieten, werd de woeste hoop tot voorbij des admiraals huis ge-
„ dreven."

(*Wordt vervolgd.*)

VERZAMELING VAN

ZINRIJKE EN LEERZAME SPREUKEN.

Vijfde twaalftal.

1.) Gelijk eene fpin uit zijne ingewanden eene webbe fpint, en kunstig toerigt om vligen te vangen, zoo fpinnen de bozen vele listige bedenkingen en aanflagen, als fijne draden, uit hunne herfenen, tot eene webbe, waarin zij ook dikwijls de eenvoudige vangen; maar de fpin zit gerust en te vrede in zijne webbe, zich over het lot van zijne prooijen niet bekommerende; want hij voldoet flechts aan zijne beftemming, terwijl de boozen geen bedaard oog op hunne gefponnen ftrikken kunnen flaan, zonder door de knaging van hun geweten gefolterd te worden.

2.) Niets is ftrijdiger met raad dan verhaasting; en men dient zich lang te beraden alvorens men het oordeel bepaalt.

3.) Het onbedachtzaam uitvoeren is ruim zoo gevaarlijk, als het voorbarig en te fchielijk befluit nemen.

4.) Naauwelijks vindt men in alle talen verfcheidenheid van woorden genoeg, om uit te drukken de verfcheidenheid van boosheid, welke het menfchelijk hart opgeeft.

5.) Die zich geen' tijds genoeg gunnen om zich te beraden omtrent het geen hun te doen ftaat, krijgen doorgaans tijds genoeg om berouw te hebben over hetgeen zij gedaan hebben.

6. De menfchen zijn dikwijs gelijk die wolken die zich ontlasten in de zee; zendende hunne gefchenken aan de rijken, en ftaan de fterken bij; maar God zendt zijn' zegen op het droge land, en verleent zijne fterkte hun die zwak zijn.

7.) Iemand die veel bloost, fpreekt weinig, en die zijn hoofd niet durft opheffen, zal niet voorbarig wezen met zijne ftem te laten hooren.

8.) Dan alleen is iemand ongelukkig, wanneer hij verloren heeft dat gene waarin zijn geluk beftond.

9.) Lijden wegens weldoen verftrekt ons tot eene kroon; maar lijden wegens kwaaddoen is ons tot fchande; doch 't lijden op zich zelf is geenszins fchandelijk.

10.) Ten tijden van oorlog is de geregtigheid meestal ftilzwijgende; het geluid der trompet en trommel klinkt al te luide voor de wetten, en verdooft ze: en als de wetten zwijgen ftaat ook de ploeg ftil; daarom, als 't zwaard in beweging is, zijn die beiden in ftilftand.

11.) De tongen van vele menfchen doen verre en lange reizen, terwijl zij zelven ftilzitten.

12.) Kwade tongen zijn voor den goeden naam en de achting van iemand, hetzelfde dat een geesel voor zijn rug is.

BIJDRAGEN

TOT DE

WETENSCHAPPEN EN SCHOONE LETTEREN.

DE HOOGE WAARDIGHEID, HET VERMOGEN, EN DE VOORREGTEN DER ROMANSCHRIJVERS:

door den schrijver van

ARUNDEL *en van* **HENRY.**

Dat de werken van eigen vinding den voorrang toekomen, boven zulken die uit honderd boeken bijëen geslanscht zijn, behoorde eene niet betwiste waarheid te zijn. Den romanschrijver komt, om die reden, de hooger band toe van den historieschrijver. Hij toch is het origineele vernuft. 'T kan zijn dat de laatsten daar veel tegen hebben; zij toch zijn gewoon uit der hoogte op ons neêr te zien. Ik ontken ook niet, dat er voor hen iets hards in die uitspraak gelegen is; sommige van hun kunnen roemen zooveel vinding te hebben als wij romanschrijvers, die openlijk daarvoor uit komen.

Ja, goede lezers, de vertelsels nopens de vroegste tijden, of den oorsprong der volken, waarmede zij ons begunstigen, verdienden romans genaamd te worden, indien er alleen vinding vereischt wierdè om een roman te schrijven; doch vermits die historische verdichtsels wel de onwaarschijnlijkheid, maar geenszins het aangename hebben der *Arabische nachtvertellingen*, of die der toovergodinnen, zoo moeten zij onder doen voor de zwakste werkjes der verbeeldingskracht, en uitvinding.

De geschiedenissen der heldenëeuwen hebben wat meer aanspraak op den titel van romans. De avonturen van Hercules, van Theseus, van Jason enz., leest men met vermaak; maar men maakt die knevels honer complimenten, indien men hen de *Don Quichotten* der ouden noemt.

Zij die het leven van vermaarde mannen schrijven, vormen zoo wel hunn' held, als de romanschrijver den zijnen; de laatste is echter der natuur veel getrouwer. De liegende legenden van Pithagoras, Abaris en Appolonius zouden, hoe versierd, geene lezers vinden, indien zij niet wisten op hunne hoede te zijn, tegen de zoogenaamde echtheid der historiën.

De historieschrijvers die hunne verhalen opkwikken met bloemrijke aanspraken, welke zij volkeren doen zeggen, die denkelijk geen enkel woord daarvan gezegd hebben; deze historieschrijvers zijn doorgedrongen tot op den eigen grond van ons romanschrijvers en tooneeldichters. Wij toch bouwen op oude grondslagen, met behulp van een weinig historiekennis, fabelen, die een' zweem van waarheid hebben.

Er zijn dus veel meer romanschrijvers dan de wereld vermoedt; en vele schrijvers zullen naauwelijks hunne oogen kunnen gelooven, als zij zien dat ook hun naam, door mij, op de lijst der romanschrijvers geplaatst is.

Onbepaalde vrijheid en waarheid worden dus nergens genoten, dan in het departement der romanschrijvers. Bij voorbeeld: indien ik het leven schreve van Alexander *den grooten*, die, zoo als 't gerucht wil, aan een roes is gestorven; ik mag het met hem maken zoo als ik wille gedurende den loop zijner overwinningen, hij moet toch als een dronkaard sterven. Zoo is het niet met den held van mijn' roman; zijn leven, zijn dood, zijn' roem, alles hangt ten volle van mij af. Als ik mij voor de natuur en de waarschijnlijkheid kan verantwoorden, ben ik niet bevreesd tegengesproken te zullen worden, door daadzaken.

Ik kan mij nog van andere middelen bedienen, die den historieschrijver verboden zijn: nooit word ik belemmerd door voorvallen die ik niet mag voorbij gaan. Ik mag der deugd belooning, en der ondeugd straffe uitdeelen; zelden kan hij die de wegen der Voorzienigheid afschetst dit doen. Omtrent het zedelijk oogmerk en de kieschheid, waarmede ik verhaal, ben ik verantwoordelijk; maar hij die de tooneelen des dadelijken levens schildert, is dikwijls in de droevige noodzakelijkheid de zedigheid te ergeren. Dan, wee! de ondeugende schrijver, die haar doet bloozen door zijne uitvindingen, enz. enz.

FRAGMENTEN.

Groote, schoone zielen, worden toch overal tot eene algemeene nuttigheid aangespoord; de zwakke wordt met een koud *egoïsmus* omkleed, waardoor hij de grootste veranderingen in de zedelijke en natuurlijke wereld, enkel en alleen op zich zelven toepast, en bij het beschouwen alleen bij zich zelven vertoeft, en staan blijft, tot hij zat is, en overtuigd is getroffen te zijn; hij kent ook geen grooten indruk, of is voor geen edel gevoel vatbaar, waarop de beschaving van eenig verheven *ideaal* rust, welks krachtvolle voorstelling tot voedsel voor zijn' geest, hem noodzaakt jeder zaligen dwang, die daden voortbrengt, te volgen.

Het grootste geschenk der Godheid hier op aarde, is een waar vriend die ons opregt genegen is, die in ons welzijn vergenoegen heeft, zich het tot blijdschap verstrekt, wanneer 't ons wel gaat, en in ongeval ons opbeurt en troost. Hij die dit geschenk van God ontvangen heeft kan 't niet genoegzaam waardeeren. Wat is toch aangenamer dan wederliefde, en is zij de teederste gewaarwording, zoude ik dan niet trachten dezelve aan te kweeken? Zoude ik mijne vrienden dan niet tot wedermin aansporen? Wat verschaft ons meer genoegen dan de beproefde vriendschap? Hoe gaarne wil men den geprangden boezem lucht geven, in den schoot der vriendschap ontlasten!

—— Ja, de hoop is toch de eenige steun van den pelgrim, die op de zee dezes levens schipbreuk lijdt; het eenige dat ons, onder het azuur gewelf des hemels, zoo menig genoegen doet verwachten; dat altijd reeds genoeg is, al blijft het ook slechts enkele hoop.

De reine vriendschap woont maar zelden in ons hart:
De mensch wordt in den strik der eigenbaat verward;
'T is slechts een klein getal dat haar is toegeheiligd:
Voor laster, haat en nijd, is niemand schier beveiligd.

—— Er is geen wezenlijk verband mogelijk tusschen twee staten, zoo ongelijk aan elkander, dat de eene het verband straffeloos kan schenden, en de andere zich, niet zonder vrees, op zijne regten kan beroepen. De vriend is, in dit geval, een beschermer, en de beschermer is enkel een heer, onder een' vermomden naam; zijne eischen, zijne verzoeken, zoo hij zich verwaardigt om er gebruik van te maken, zijn bevelen; de weigeringen beledigingen; men moet zijne genegenheid ontzien; alle oogenblikken is men in gevaar van ze te verliezen, en heeft men ze door opofferingen verkregen, dan is men er nimmer zeker van. Groote monarchen worden dikwijls beurtelings beheerscht door lage zielen, door hunne staatsdienaren, minnaressen of gemalinnen; zij verwisselen van beginselen, voornemens en bondgenooten, zoo dikwijls zij zich nieuwe mannelijke of vrouwelijke gunstelingen verkiezen. In den woeligen kring die hen besluit, worden menigmaal ontwerpen gesmeed, die onbillijk, die nadeelig zijn aan de eer, zelfs aan de rijksbelangen, om dat er die gekend noch bemind worden; en deze ontwerpen breken uit op de grenzen, terwijl zij zoo wel den vriend en bondgenoot, als den vijand van het rijk met verwoesting dreigen. Daar worden vermogende en gehuurde beschermers, of werkzame, maar altoos nog dubbelhartiger en baatzuchtiger verklikkers vereischt, en het is niet genoeg de gunst des konings te winnen, men moet ook zijn hof maken bij de onbescheiden landvoogden, die de naburige provinciën knevelen; men moet hunne gunst door geschenken en laagheden koopen, om te maken dat zij uwe oogschijnlijke onafhankelijkheid eerbiedigen, en te verdienen dat zij geene pogingen doen, om de weldaden hunner vorsten te verwerven, door het uitbreiden van derzelver gezag, en u te noodzaken het te erkennen. Onder den naam van vriend, dien zij zich verwaardigen aan te nemen, zullen zij de eene of andere kabaal, die bijna onophoudelijk een' vrijen staat verdeelt, begunstigen; zoo er geene gevonden worden zullen zij die verwekken. Langzamerhand derft de ziel van de republikein hare veerkracht, hij vernedert zich; hij wordt enkel de slaaf der grootheid; hij is niet meer de zoon, de steun van het vaderland.

De liefde, zoo als zij ontftaat, is dikwijls het werk van een oogenblik, van eene bekoorlijkheid die van u niet afhangt, die vergankelijk is, van een toeval dat, op de ongezochtfte wijze, iets aan den dag bragt, wat juist dezen man trof. De indruk kan even gezwind weder verdwijnen als hij verwekt werd, en verdwijnt zeker, wanneer gij niet weet hem te behouden, te verfterken. — De fnelopfchietende klimop is — verliefdheid. — Een langzaam groeijende; doch duurzamer, digter overfchaduwende plantanus, — achting en teedere vriendfchap. — Na-planten, om fchaduw te hebben, wanneer de kortftondige plant niet meer groeit, — dat is de deugd en verdienften eener echtgenoote.

ANECDOTEN.

Toen de koning van *Macedonië* den *Spartanen* bedreigde, dat hij hunne fteden zou verwoesten, indien zij hun land, dat zij niet wilden overgeven, innamen, fchreven zij alleenlijk in antwoord, *indien* Op zijn verder vragen, of zij hem dan niet wilden laten intrekken, antwoordden zij, *neen;* en toen hij hun voorftelde, wat zij dan liefst wilden, zich aan hem vrijwillig onderwerpen, of door hem overwonnen, fterven, zeiden zij, *geen van beiden.*

Toen de *Samnieten* den *Romeinfchen veldoverften*, CURIUS, die hen overwonnen had, gefchenken bragten, met het voornemen om hem daardoor over te halen, dat hij hun, bij het maken van vrede, gunftig zoude zijn, vonden zij hem bezig met het braden van rapen; en toen hij hunne meening verftaan had, zeide hij: „Zoo lang ik dezen" (op zijne rapen wijzende) „nog eten mag, heb ik het goud niet noodig; en liever „wil ik heerfchen over die goud hebben, dan zelf het bezitten."

KAREL XII, koning van *Zweden*, AUGUSTUS, koning van *Polen*, gedwongen hebbende afftand van den troon te doen, kwam een *Poolfche boer*, zich voor zijne voeten werpende, een' van zijne grenadiers, dien hij met name noemde, aanklagen, over dat deze hem een' geheelen maaltijd eten had ontnomen. KAREL liet den grenadier voor zich komen, en vroeg hem met een ftraf gezigt. „Is 't waar dat gij dezen man „berooid hebt?" — „Sire," antwoordde de foldaat, „ik heb hem „zooveel kwaads niet gedaan, als uwe majefteit zijn' heer gedaan heeft: „gij hebt dien een koningrijk ontnomen, en ik heb van dezen kinkel „niets genomen dan een jonge kalkoen." KAREL, hierdoor getroffen, fchonk den boer 10 ducaten, en den grenadier vergiffenis.

TAAL- EN DICHTKUNDIGE

MENGELING.

Iets voor van S....:p, wegens het puntdicht, *aan S.* Zie *Merc.* 10de D. 3de *st. bladz.* 137.

Gij mint noch oud noch nieuw; dit laat zich slecht gelooven;
Want immers gaat gij toch der ouden verzen rooven?
En, „waarheid mint gij wel": dan, dit is meê niet waar;
Het tegendeel althans toont ons uw puntdicht klaar;
Want immers zijn wij het uw brein toch niet verschuldigd;
Maar wel DE DECKER'S *(die als dichter zij gehuldigd)*
Daar 't in zijn eerste deel der puntgedichten staat,
En ook, 't gene op u past, en ik hier volgen laat:

Aan S.......

„Een dubbel onverstand heeft over u gebied;
„Een weet-niet zijt ghij, vriend, en ghij en weet 't et niet".

Men vindt deze puntdichten in de *rijmoefeningen* van Jeremias de Decker, 2de deel, 1ste boek der puntdichten. Om geen den minsten schijn van letterdieverij te geven, schreef van S....p, aan den voet van het gestolene: *Naar 't Engelsch*, zoo 't schijnt onbekend met het spreekwoord:

Al gaat de logen nog zoo snel,
De waarheid achterhaalt haar wel.

Idema.

GRAFSCHRIFT.

Hier rust het overschot van DANIËL VAN KREITEN;
Hij leefde, als velen doen, alleenlijk van het pleiten,
En won ook elk proces, hem gunstig toebetrouwd,
Schoon 't reeds door andrên als verloren waar' beschouwd.
Hij leefde vroom, en noemde 't één van zijne pligten,
Den druk maar ook de beurs) zijns broeders te verligten.
Voorts stierf hij in 't geloof, 't kwam hem niet zwaar te staan
Om eens, al pleitende, ten hemel in te gaan.

Dezelfde.

EEN ANDER.

Hier rust PHILIPS, *en hij is geenszins te beklagen;*
Want rusten was reeds hier zijn eenigst welbehagen.

Naar 't *Fransch.* Idem.

DE ONGEVOELIGE.

PHILIP! holo a! PHILIP! *He he! Wie schreeuwt daar zoo vervloekt?*
'K ben in de herberg; hier. Wie is, het die mij zoekt?
Zal ik dan nimmer eens mijn flesch met vrede legen? —
Uwe ISABEL, die een beroerte heeft gekregen,
Leeft op dit oogenblik misschien alreê niet meer.
Mijn vrouw! wat zegt gij daar? mijne ISABEL! *o Heer!*
Wie dat ook denken kon! Ei ga, ga vaardig henen,
En wil bij 't scheiden haar uw' bijstand toch verleenen;
Bewijs mij dezen dienst, ik zelf, ik volg u ras;
Maar ledig toch vooraf, mijn volgeschonken glas.

Naar 't *Fransch.* Dezelfde.

HET HEILRIJK UURTJE.

Aan CHARLOTTE.

'K heb menige uurtjes in den tempel Gods gesleten;
Maar nooit zoo zalig een als ik er gistren sleet:
'K wist dat mijn LOTJE *in 't koor der vrouwen was gezeten,*
Een hartelijk gebed voor mijnen welvaart deed.
Mij dacht ik zag haar, voor de Godheid neêrgebogen,
Omstuwd van englen, als verhemelde engelin;
Ja 'k zag haar, en gevoelde in mij een werkvermogen,
Dat nieuwe kracht gaf aan mijne ongeveinsde min.
'K zonk bij gedachten neêr, om d' Eeuwige te looven,
Voor 't heil dat ik geniet in haar bezit; dan, ach!
Mijn zielsverrukking ging mijne aandacht verr' te boven,
Zoo dat ik voor Gods troon niets dan mijn LOTJE *zag;*
'K beklaag 't mij echter niet; want, o! 'k heb niets verloren,
Al ben ik zonder bede aan God weêr opgestaan.
Wat zou een mensch, als zich een engelin laat hooren?
Veelvoudig heeft haar bed voor mijnen wèl voldaan.

R........

KARIG.

„ Doe uit het licht"! riep KARIG, toen
Hij sterven ging, „'t is overbodig!
„ Want wat zal hier die kaars toch doen?
„ Bij 't sterven is het zien niet noodig".

Naar 't Hoogduitsch. Idema.

LIZETTE.

LIZETTE wil gestaeg dat ik met haar zal paren.
'T is waar, de vrouw heeft geld, en dat bekoort mij zeer;
Maar, welk een hinderpaal! zij telt pas vijftig jaren:
Ach! waarom heeft de sloof er niet nog twintig meer?

Teophilus.

Het ons aangeboden afschrift zullen wij met dankbaarheid ontvangen, en met genoegen eene plaats inruimen, mits hetzelve niet reeds, in onze taal, openbaar, en op zich zelf, het licht zie.

OPLOSSINGEN der VOORDRAGTEN, gedaan in ons 10de D. 5de Stuk.

LOGOGRYPH (*)

BLOEM; opgegeven door den heer H. W. Carras, te Zutphen: — gevonden door de heeren Anthonij W — n — — m, Feider, S. J. H., J. Hesselfelt Bz.; W. Sijpesteyn en W. Brouwer, te Crommenie; Jan Zwartsluys, te Wormerveer, C. F. Julius, R. Sandert, Willem Rijk, F. C. Klingenspoor, J. de Wolff, Jsz.

Voor de volgende zeven eerste ontraadselingen enz., alle geteekend, Bijbelvriend, zeggen wij den heer inzender wel hartelijk dank, ons in zijne aanhoudende medewerking aanbevelende.

Gelijk het gras is ons kortstondig leven;
Gelijk een BLOEM die, op het veld verheven,
Wel sierlijk pronkt, maar krachtloos is en teêr:
Wanneer de wind zich over 't veld laat hooren,
Dan knakt haar steel, haar schoonheid gaat verloren;
Men kent, en vindt haar standplaats zelfs niet meer.

Benjamde Ps. 103 vs. 8.

(*) In den laatsten regel der opgave staat 5. 4. 3.; moet zijn, 5. 4. 2. De door den heer Feider opgegevene verandering van lettertekens in dien regel, kunnen wij niet aannemen; offschoon wij bekennen dat er verbetering in gemaakt zoude kunnen worden; doch de zaak is van te weinig gewigts, om ons verder bij dezelve te bepalen.

De mensch, van eene vrouw geboren,
Is niet veel tijds op aard beschoren;
Gelijk een BLOEMtje komt hij voort,
En wordt ook spoedig afgesneden;
Snel als een schaduw zijn zijn treden. —
Dit versje past op 't moederwoord.

JOB 14. vs. 2.

De lente doet den winter vliên,
De BLOEM wordt in het veld gezien,
De zoete zangtijd is gekomen,
'T gekir der tortelduif wordt op het land vernomen:
Zoo vlood verdrukking voor het godlijk redelicht,
En Christus kerk werd opgerigt.

Hoogl. 2 vs. 12

Wee Ephraim uw' tretschen roem!
Hij is niet anders dan een BLOEM,
Die men, verwelkt, reeds neêr ziet hangen:
Gij roemt, maar van den wijn bevangen.

JES. 28 vs. 1.

Het gras verdort, de BLOEM valt af;
Maar 't heilig woord, dat God ons gaf,
Heeft geen vergankelijkheid te vreezen:
Het woord des Eeuwigen kan niet dan eeuwig wezen.

JES. 40 vs. 8.

Gij die met schatten zijt bedeeld,
Zie in de BLOEM uw evenbeeld;
Ras zal de zonnegloed haar vellen;
O! wil in nedrigheid dan uwe hoogheid stellen;
En draag op 't wereldsch goed geen roem;
Het gaat, met u, voorbij, gelijk een zwakke bloem.

JAC. 1 vs. 10.

De heilge Petrus heeft te regt
Van u, o zwakke mensch! gezegd:
Het vleesch is als een grasje te achten.
Wat zoudt gij toch van uwe heerlijkheid verwachten?
Zij is een grasBLOEM en niet meer:
Het gras verdort, de bloem valt neêr.

I PETRI 1 vs. 24.

Nog is het volgende ingezonden:

[illegible]ulikt u, in de duistre toekomst,
[illegible]igt geen bloemtje te gemoet,
O! denk toch dat niet in 't leven
[illegible]unkel vreugde ons wordt gegeven:
[illegible]eest volgt die op tegenspoed.

J. A. B.

Als

Als de winterdagen wijken,
En de lentetijd breekt aan,
Ziet men ras de BLOEMtjes prijken,
En versieren onze paên.

J. S. Meulenhoff.

Mensch waarop grondt ge uwe trotscheid?
op uw' hoogen rang of staat?
Op uw krachten, uw gezondheid,
uwe schoonheid van gelaat?
Op bekwaamheid van uw ligchaam?
o hoe ijdel is uw roem!
Want dat alles, alles stoflijks,
is toch meer niet dan een BLOEM.

F G.

De BLOEM die gistren met haar kleuren
Mijne oogen streelde; op haar geuren
Mijn' reuk vergastte, hangt reeds neêr;
Kon dan haar schoon zoo weinige uren,
Haar kleur, haar geur zoo kort slechts duren;
O wat is dan een bloemtje teêr!
Maar ben ik sterker in mijn duren?
Neen, 'k ben ook maar voor weinige uren;
Ik leef; maar leef aldra niet meer.
Want 'k meet naar de eeuwigheid mijn dagen
En zoude ik roem op sterkte dragen!
Een enkle damp slaat mij ter neêr.

G. Mulder *Jr.*

Zacht roosje! geurige BLOEMtje!
O! prijktet ge op den boezem
Van mijn aanbidlijk meisje!
'K bleef eindloos op u staren,
En mogte ik u dan nadren,
Om uwe geur te rieken,
'K wierd nooit daarvan verzadigd,
Ja 'k zoude uw doornen kusfen.

G. Lenst.

Weêrklank op 't voorgaande:

Neen roosje, doornig BLOEMtje,
Al prijktet ge op den boezem
Van mijn bevallig meisje,
'K bleef enkel op u staren;
Al mogte ik u ook nadren,
Om uwe geur te rieken;
'K zou niet uw doornen vreezen.
Maar die van 't boezemroosje.

Dezelfde.

Ja, Nederland is voor al de aarde
Van onbedenkelijk veel waarde;
Het was beroemd zoo lang 't bestond,
Door reine deugd en fraaije zeden;
Door onbepaalde kundigheden.
Door menig onwaardeerbren vond;
Vooral door schrandre koopbedrijven,
Waarin geen land het bij kon blijven,
Ja hoog, zeer hoog klinkt Neêrlands roem;
Eenmaal nogthans gedroeg 't zich zot omtrent een BLOEM (*)

H. Meijer.

CHARADEN.

1.) BABEL: opgegeven door den heer W. Prins, in de *Zijp*: — ontraadseld door de heeren Feider, D. H., J. A. B., J. Hessel-

(*) *In 't jaar 1636, toen de dwaasheid in den bloemhandel, naar volkomene krankzinnigheid geleek*

felt Bz., J S. Meulenhoff, C.F. Julius, Jan Zwartfluys; te *Wormerveer;* R. Sanders, Willem Rijk; J. de Wolff, *Jsz.*

Nog hebben wij hierop het volgende ontvangen:

Wordt BABEL *nog bespot om zijnen torenbouw,*
Dus na zoo breed een tal van jaren,
En dacht men toen dat het ten spiegel dienen zou;
De tijd heeft echter dit gansch anders doen ervaren:
Die 's menschen doen betracht, voorzeker, ik vertrouw,
Hij ziet nog dagelijks een babels torenbouw.

H. Meijer.

Wij zaten neêr, wij weenden langs de zoomen
Van Neêrlands BABEL*'s uitgebreide stroomen;*
Elk stortte daar zijn bittre jammerklagt,
Als hij met smart aan het Oranje dacht;
Elk, in den boei van 't fransch geweld gevangen,
Liet daar zijn harp aan sombre wilgen hangen.

Psalm 137 *vs.* 1, *gevolgd:*
Bijbelvriend.

Napoleon in 't veld capabel,
Is vóor de menschheid zeer coupabel,
Hij maakte Europa miserabel,
Als Caïn was elk mensch zijn Abel.

Ook 't plundren was hem agreabel,
Zijn roem, gesticht was niet durabel;
Hij bouwde, maar als die van BABEL.
G. Lenst.

2.) LUIFEL; voorgesteld door den heer Feider: — gevonden door de heeren, D H., J. A. B., J. Hesselfelt *Bz.*, J. S Meulenhoff, W. Sypesteyn en W. Brouwer, te *Commenie;* Jan Zwartfluys, te *Wormerveer;* Willem Rijk, F. C. Klingenspoor.

Verder is nog het volgende ingezonden:

Wat zit gij, knieszert! wegens tegenspoed te pruilen?
Is 't waar, gelijk ge alom verhaalt,
Dat die gestadig, als een regen, op u daalt?
Wel zie hoe 't schoon gebouw der rots naast u praalt,
Er is een LUIFEL *voor, daar onder kunt gij schuilen.*

H. Meijer.

'K vond voor een LUIFEL *eens geschreven:*
„ Hebt gij in huis
„ Noch munt noch kruis,
„ Kom in, hier helpt men u door 't leven.
„ Hier houdt men klein-kantoor van geven."
Ik las het voor een pandjeshuis.

G. Lenst.

RAADSEL.

LACH (*): uitgegeven door W. Prins, in de *Zijp*: — gevonden door de heeren Anthony W—m——m, D. G. *Jr.*, Feider, J. Hesselfelt *Bz.*, W. Sijpesteyn en W. Brouwer, te *Crommenie*; C. F. Julius, Jan Zwartsluys, te *Wormerveer*; R. Sanders, Willem Rijk, W. Riems, H. W...., te *R.*.......; Pieter de Groot, J. de Wolff *Jsz.*

Verder zijn de volgende dichtmatige ontraadselingen ons toegekomen:

LACH wanneer gij vrolijk zijt.
LACH als afgunst u benijdt.
LACH als u verkwisters haten.
LACH, gaat schijnvriend u verlaten.
LACH ook bij een glaasje wijn. —
LACH zal 't raadselwoord hier zijn.

J. A. B.

*Hoe vaak volgt op een' morgen-*LACH,
*Een hartverscheurend avond-*ach!

J. Jansens.

Spaar uw fierheid, trotsche Laura;
waan niet dat ik om u kwijn;
Waarlijk niet: 'k wil wel beminnen,
maar, het moet genietend zijn.
Kus voor kus; dan, dit 's uw zaak niet;
u bevalt alleen 't geklag;
Daarom klaag 'k wel eens; maar weet ook
dat ik in mijn hart dan LACH.

H. Meijer.

Gelijk één oogenblik, somtijds, de diepste smart
In aangename vreugd verandert voor ons hart,
Zoo maakt één letter 't klagend ach,
Tot het zoo liefelijk woordje LACH.

G. P.

Bij al het voorgaande verdient het volgende eene plaats:

'K voldoe, wen ik slechts noem',
LACH, LUIFEL, BABEL, BLOEM;
Verwacht dan ook deez' keer
Van Idema niets meer.

(*De overige in ons eerstvolgend stuk.*)

(*) *Verscheidene ontraadselingen hierop ingezonden, doen ons bij herhaling, den liefhebberen vermanen, in alle gevallen de ontraadseling welke zij meenen gevonden te hebben, wel naauwkeurig aan de opgave te toetsen, namelijk aan ieder gedeelte derzelve afzonderlijk, alëer het gevondene te oordeelen voldoende te wezen. Immers in dat toetsen ligt ook de leerzaamheid van 't* logogryph-, charade- *en* raadselspel.

AANVULLINGEN *der opgegevene* EINDRIJMWOORDEN;

ONDERWERP:

WIEGEZANG, VOOR EENE GELUKKIGE MOEDER.

Is mijn geluk niet groot!
Bij zuivre huwlijks-liefde,
Van mijnen echtgenoot,
Blijf ik. bevrijd van 't leed dat menig andre griefde.
De vreugd woont bij ons in;
Niets kan ons heil bepalen:
Mijn kindren die 'k bemin,
Zie ik mij, als om strijd, op dankbaarheid onthalen:
Het oog op 't jongste wicht,
In zijnen wieg geslagen,
Volbreng 'k mijn' moeder-pligt.
*Zoo veel mij mooglijk is, met innig wel*behagen.

J. A. B.

(NB. *Men verwachte nog vele andere aanvullingen in ons eerstvolgend stuk.*)

NIEUWE OPGAVEN.

LOGOGRYPH (*).

Het moederwoord bestaat uit zes letteren, en beteekent het meervoudige van iets 't welk zeer nuttig is, dat trouwens ook tot gemak, en, in enkele gevallen, tot pracht gebruikt wordt. — De eerste letter er afgenomen, dan hebben menschen en dieren het. — Zonder de twee eerste letteren is 't eene plaats, op welke alle menschen eene onaangename betrekking hebben. — Als men er de drie eerste letteren afneemt, behoudt men den naam van een' boom. — De vier eerste letteren weggenomen zijnde, blijft er een *Hollandsch zamenvoegsel* over. — De drie eerste letteren van achteren af gespeld, maken een' verkorten vrouwennaam uit. — De tweede en derde letter van achteren af gespeld, geven den naam van een zeer nuttig maatschappelijk werktuig. — De tweede, derde en vierde letter van achteren af gelezen, maken een' verkorten hondennaam uit. — De tweede, derde, vierde en vijfde letter van achteren af gelezen, bekomt men den naam van iets waarop de mensch, doorgaans, buitenspoorig hovaardig is. — Voorts kan van dit moederwoord nog gezegd worden:

2. 3. 5. 6 *beveelt*;
Een vrouwennaam, verkort, zult gij dan ook ontdekken.
2. 3 *benevens* 1. *iets nuttigs mededeelt*;
Wee hem die het tot kwaad doet strekken.
6. 5. 3. 2 *te zaam*

(*) *De ingezondene* logogryph, *op 't woord* ZAKDOEK, *kan niet geplaatst worden, om dat de letter* K *tweemaal in het zelve voorkomt.*

Is weêr verkorte vrouwenaam.
Zoo ook 6. 5. 2 t' zaam genomen.
Hebt gij 4. 3 5 6 zoo weet,
Dat gij den naam dan hebt bekomen
Eens mans die naar zijn land zoo heet.

LOGOGRYPH-CHARADE (*).

Tweeledig is mijn naam,
Door mij ook zweeft uw land op wieken van de faam;
'K word in het veld gezeid; maar in de schuur geboren.
Mijn middel met mijn hoofd, doen u een' vischnaam hooren,
Van 't eerste deel geheel beroofd,
Ben 'k een aanwijzend woord, en blijf 't offchoon onthoofd.
Dit tweede aanwijzend woord van achtren af gelezen,
Is in het zangmuzijk; hoe moet mijn naam dan wezen?

CHARADES.

1.) *Wanneer mijn eerste zich in grooten nood bevindt,*
Komt mijn geheel te stade,
Terwijl mijn laatste, vroeg of spade,
Al woedend schat bij schat verslindt.
Twee deelen vormen mijn geheel,
Dat.... Neen, ik zwijg'; 'k zei ligt te veel.

2.) Ik besta uit twee deelen; mijn eerste deel is de gemeenzame naam van zeker huisdier, mijn tweede is in het planteurijk aanwezig, en mijn geheel is een stad in het *Overijsselsche* gelegen.

RAADSEL.

Zes zusters zijn wij met elkaêr,
Men kan ons in den moestuin vinden:
Doch haalt men eenmaal ons van daar,
Helaas! dan zien we ons ras verslinden.
Geen sterfling heeft met ons genaê,
Wij zien ons van elkander rukken,
En ach! dan moeten wij weldra
Voor 't alvernielend slagtmes bukken.
Het geen we al verder ondergaan
Waar te aklig om te verhalen:
Vaak durft men zelfs wel onderstaan,
Koelbloedig ons tot gruis te malen.
Een tweeling is in ons geslacht,
En wilt ge ons een daarvan ontroven,
Zijn wij niet min in 't naauw gebragt:
Want dan zien we onzen gloed verdoven;
Of somtijds sluiten in een cel,
Waar wij pas ademhalen kunnen,
En bleev' 't hierbij zoo ging het wel;
Maar nergens zien we ons rust vergunnen;
Want niet alleen dat wij in huis,
In kerk en schouwburg moeten wezen,
Maar ook in kroeg en armlijk kluis.
Wij leven dus in duizend vreezen,
En of wij zijn in ons geheel,
Of dat we eene onzer tweeling missen,
Veel goeds valt nimmer ons ten deel:
Wie zijn wij nu? — kunt gij dit gissen?

(*) Die, wegens *het kunstig iets, 't welk de vrouwen wel te baat nemen, offchoon 't niet zeer bevallig sta*, hebben wij ter zijde gelegd, dewijl dat *iets* niet zoodanig gespeld wordt als de heer inzender der *logogryph-charade* doet.

TOEGIFT, N°. 6.

VERVOLG der OPLOSSINGEN van het VOORSTEL, gedaan in het 10de D. 4de stuk.

De Heer P. Scheffers werkt als volgt:

Stel 't eene deel $=x$, zoo is, volgens 't voorstel,

$$\sqrt{400+x^2} = 40-x$$

$$400+x^2 = 1600-80x+x^2$$

$$80x = 1200,$$

$$80 / \quad x = 15, \text{ 't eene deel;}$$

dus $40-15 = 25$, 't andere ——

Met deze werkwijze komt overeen die van den heere M. Schröder.

Het volgende is die van den heere R........

Stel 't getal $40 = a$

———— $400 = b$

—— 't eene deel $= x$

Zoo is 't andere $= a-x$

En x^2 't quadraat van 't eene deel,

$a^2-2ax+x^2$ dat van 't andere.

Sub:

$$2ax-a^2 = b$$

$$2ax = b+a^2$$

$$2a / \quad x = \frac{b+a^2}{2a} \text{ 't eene deel.}$$

$$a-x = \frac{2a^2-b-a^2}{2a} = \frac{a^2-b}{2a}, \text{ 't andere deel.}$$

Hier uit volgt dezen

TELKUNSTIGE REGEL.

Quadrateer het gegeven getal; tel bij hetzelve op, en trek van 't zelve af het gegeven verschil der quadraten; deel het komende door tweemaal het gegeven getal, zoo komen u de begeerde deelen.

PROEVE.

40, 't gegeven getal.	40
40	40
1600	1600
400, 't verschil der quadraten. Add:	400 Sub:
$40\times2=80$ / 2000 { 25, 't eene deel.	80 / 1200 { 15, 't andere deel.

De heer Vride heeft het voorstel door de *valsche posities* verkiezen te bewerken, als volgt:

```
Stel de deelen te zijn  13  en  27
                        13      27
                        ——      ——
Zoo zijn de quadr:     169  en 729
                               169
                               ——— Sub.
     en derzelver verschil     560
           dit moest zijn      400
                               ——— Sub:
               Komt dus      + 160
Stel nu de deelen te zijn   17   en   23
                            17        23
                            ——        ——
Zoo zijn de quadraten      289   en  529
                                     289
                                     ——— Sub:
          en derzelver verschil      240
                dit moest zijn       400
                                     ——— Sub:
                komt dus minus       160
Werk voorts naar den regel als volgt.
                  13 + 160 |
                  17 — 160 | 320
               ———————————
               2720   2080
                      2720
                      ———— Add:
                /4800| 0 }
           320 / 16       } 15, voor 't kleinste deel,
                            40
                            ——— Sub:
                         en 25 voor 't grootste.
```

(*Meer in ons eerstvolgende*)

NIEUW VOORSTEL.

Men heeft van zeker getal afgetrokken een vierkant-getal; van de rest het vierkant van dat vierkant-getal, en verder van het geen toen overbleef driemaal de som der gezegde aftreksels, waarna men één overhield, vrage naar het eerste aftreksel, en naar de drie aftreksels; wanneer nog geopenbaard is dat vijfmaal het tweede aftreksel en één, zoo groot is als het eerste aftreksel.

P. R.

EEN ANDER.

Hier rust PHILIPS; *en hij is geenszins te beklagen;*
Want rusten was reeds hier zijn eenigst welbehagen.

Naar 't *Fransch.* Idem.

DE ONGEVOELIGE.

PHILIP! holo a! PHILIP! *He he! Wie schreeuwt daar zoo vervloekt?*
'K ben in de herberg; hier. Wie is het die mij zoekt?
Zal ik dan nimmer eens mijn flesch met vrede legen? —
Uwe ISABEL, die een beroerte heeft gekregen,
Leeft op dit oogenblik misschien alreê niet meer.
Mijn vrouw! wat zegt gij daar? mijne ISABEL! *o Heer!*
Wie dat ook denken kon! Ei ga, ga vaardig henen.
En wil bij 't scheiden haar uw' bijstand toch verleenen;
Bewijs mij dezen dienst, ik zelf, ik volg u ras;
Maar ledig toch vooraf, mijn volgeschonken glas.

Naar 't *Fransch.* Dezelfde.

HET HEILRIJK UURTJE.

Aan CHARLOTTE.

'K heb menige uurtjes in den tempel Gods gesleten;
Maar nooit zoo zalig een als ik er gistren sleet:
'K wist dat mijn LOTJE *in 't koor der vrouwen was gezeten,*
Een hartelijk gebed voor mijnen welvaart deed.
Mij dacht ik zag haar, voor de Godheid neêrgebogen,
Omstuwd van englen, als verhemelde engelin;
Ja 'k zag haar, en gevoelde in mij een werkvermogen,
Dat nieuwe kracht gaf aan mijne ongeveinsde min.
'K zonk bij gedachten neêr, om d'Eeuwige te looven,
Voor 't heil dat ik geniet in haar bezit; dan, ach!
Mijn zielsverrukking ging mijne aandacht verr' te boven,
Zoo dat ik voor Gods troon niets dan mijn LOTJE *zag;*
'K beklaag 't mij echter niet; want, o! 'k heb niets verloren,
Al ben ik zonder bede aan God weêr opgestaan,
Wat zou een mensch, als zich een engelin laat hooren?
Veelvoudig heeft haar bed voor mijnen wel voldaan.

R........

KARIG.

„ Doe uit het licht"! riep KARIG, *toen*
Hij sterven ging, „'t is overbodig!
„ Want wat zal hier die kaars toch doen?
„ Bij 't sterven is het zien niet noodig".

Naar 't *Hoogduitsch.* Idema.

LIZETTE.

LIZETTE *wil gestaeg dat ik met haar zal paren.*
'T is waar, de vrouw heeft geld, en dat bekoort mij zeer;
Maar, welk een hinderpaal! zij telt pas vijftig jaren:
Ach! waarom heeft de sloof er niet nog twintig meer?

Teophilus.

Het ons aangeboden *afschrift* zullen wij met dankbaarheid ontvangen, en met genoegen eene plaats inruimen, mits hetzelve niet reeds, in onze taal, openbaar, en op zich zelf, het licht zie.

OPLOSSINGEN *der* VOORDRAGTEN, *gedaan in ons* 10de D. 5de Stuk.

LOGOGRYPH (*)

BLOEM; opgegeven door den heer H. W. Carras, te *Zutphen:* — gevonden door de heeren Anthonij W—n——m, Feider, S. J. H., J. Hesselfelt *Bz.*; W. Sijpesteyn en W. Brouwer, te *Crommenie*; Jan Zwartsluys, te *Wormerveer*, C. F. Julius, R. Sandert, Willem Rijk, F. C. Klingenspoor, J. de Wolff, *Jsz.*

Voor de volgende zeven eerste ontraadselingen enz., alle geteekend, Bijbelvriend, zeggen wij den heer inzender wel hartelijk dank, ons in zijne aanhoudende medewerking aanbevelende.

Gelijk het gras is ons kortstondig leven;
Gelijk een BLOEM *die, op het veld verheven,*
Wel sierlijk pronkt, maar krachtloos is en teêr:
Wanneer de wind zich over 't veld laat hooren,
Dan knakt haar steel, haar schoonheid gaat verloren;
Men kent, en vindt haar standplaats zelfs niet meer.

Berijmde Ps. 103 vs. 8.

(*) *In den laatsten regel der opgave staat* 5. 4. 3.; *moet zijn*, 5. 4. 2. *De door den heer* Feider *opgegevene verandering van leesteekens in dien regel, kunnen wij niet aannemen; offchoon wij bekennen dat er verbetering in gemaakt zoude kunnen worden; doch de zaak is van te weinig gewigts, om ons verder bij dezelve te bepalen.*

De mensch, van eene vrouw geboren,
Is niet veel tijds op aard beschoren;
Gelijk een BLOEMtje komt hij voort,
En wordt ook spoedig afgesneden;
Snel als een schaduw zijn zijn treden. —
Dit versje past op 't moederwoord.

JOB 14. vs. 2.

De lente doet den winter vliên,
De BLOEM *wordt in het veld gezien,*
De zoete zangtijd is gekomen,
'T gekir der tortelduif wordt op het land vernomen:
Zoo vlood verdrukking voor het godlijk redelicht,
En Christus kerk werd opgerigt.

Hoogl. 2 *vs.* 12.

Wee Ephraim uw' tretschen roem!
Hij is niet anders dan een BLOEM,
Die men, verwelkt, reeds neêr ziet hangen:
Gij roemt, maar van den wijn bevangen.

JES. 28 *vs.* 1.

Het gras verdort, de BLOEM *valt af;*
Maar 't heilig woord, dat God ons gaf,
Heeft geen vergankelijkheid te vreezen:
Het woord des Eeuwigen kan niet dan eeuwig wezen.

JES. 40 *vs.* 8.

Gij die met schatten zijt bedeeld,
Zie in de BLOEM *uw evenbeeld;*
Ras zal de zonnegloed haar vellen;
O! wil in nedrigheid dan uwe hoogheid stellen;
En draag op 't wereldsch goed geen roem;
Het gaat, met u, voorbij, gelijk een zwakke bloem.

JAC. 1 *vs.* 10.

De heilge Petrus heeft te regt
Van u, o zwakke mensch! gezegd:
Het vleesch is als een grasje te achten.
Wat zoudt gij toch van uwe heerlijkheid verwachten?
*Zij is een gras*BLOEM *en niet meer:*
Het gras verdort, de bloem valt neêr.

1 PETRI 1 *vs.* 24.

Nog is het volgende ingezonden:

[illegible]likt u, in de duistre toekomst,
[illegible]igt geen bloemtje te gemoet,
O! denk toch dat niet in 't leven
[illegible]nkel vreugde ons wordt gegeven:
Zeest volgt die op tegenspoed.

J. A. B.

Als

Als de winterdagen wijken,
En de lentetijd breekt aan,
Ziet men ras de BLOEMtjes prijken,
En verliezen onze paêns
J. S. Meulenhoff.

Mensch waarop grondt ge uwe trotscheid?
op uw' hoogen rang of staat?
Op uw krachten, uw gezondheid,
uwe schoonheid van gelaat?
Op bekwaamheid van uw ligchaam?
o hoe ijdel is uw roem!
Want dat alles, alles stoflijks,
is toch meer niet dan een BLOEM.
F G.

De BLOEM die gistren met haar kleuren
Mijne oogen streelde; op haar geuren
Mijn' reuk vergastte, hangt reeds nêer;
Kon dan haar schoon zoo weinige uren,
Haar kleur, haar geur zoo kort slechts duren;
O wat is dan een bloemtje teêr!
Maar ben ik sterker in mijn duren?
Neen, 'k ben ook maar voor weinige uren;
Ik leef; maar leef aldra niet meer.
Want 'k meet naar de eeuwigheid mijn dagen
En zoude ik roem op sterkte dragen!
Een enkle damp slaat mij ter neêr.
G. Mulder Jr.

Zacht roosje! geurige BLOEMtje!
O! prijktet ge op den boezem
Van mijn aanbidlijk meisje!
'K bleef eindloos op u staren,
En mogte ik u dan nadren,
Om uwe geur te rieken,
'K wierd nooit daarvan verzadigd,
Ja 'k zoude uw doornen kussen.
G. Lenst.

Weêrklank op 't voorgaande:

Neen roosje, doornig BLOEMtje,
Al prijktet ge op den boezem
Van mijn bevallig meisje,
'K bleef enkel op u staren;
Al mogte ik u ook nadren,
Om uwe geur te rieken;
'K zou niet uw doornen vreezen.
Maar die van 't boezemroosje.
Dezelfde.

Ja, Nederland is voor al de aarde
Van onbedenkelijk veel waarde;
Het was beroemd zoo lang 't bestond,
Door reine deugd en fraaije zeden;
Door onbepaalde kundigheden;
Door menig onwaardeerbren vond;
Vooral door schrandre koopbedrijven,
Waarin geen land het bij kon blijven,
Ja hoog, zeer hoog klinkt Neêrlands roem;
Eenmaal nogthans gedroeg 't zich zot omtrent een BLOEM (*).
H. Meijer.

CHARADEN.

1.) BABEL: opgegeven door den heer W. Prins, in de *Zijp*: — ontraadseld door de heeren Feider, D. H., J. A. B., J. Hessel-

(*) *In 't jaar 1636, toen de dwaasheid in den bloemhandel, naar volkomene krankzinnigheid geleek*

felt Bz., J S. Meulenhoff, C.F. Julius, Jan Zwartsluys, te *Wormerveer*; R. Sanders, Willem Rijk; J. de Wolff, *Jsz.*

Nog hebben wij hierop het volgende ontvangen:

Wordt BABEL *nog bespot om zijnen torenbouw,*
Dus na zoo breed een tal van jaren,
En dacht men toen dat het ten spiegel dienen zou;
De tijd heeft echter dit gansch anders doen ervaren:
Die 's menschen doen betracht, voorzeker, ik vertrouw,
Hij ziet nog dagelijks een babels torenbouw.

H. Meijer.

Wij zaten neêr, wij weenden langs de zoomen
Van Neêrlands BABEL'*s uitgebreide stroomen;*
Elk stortte daar zijn bittre jammerklagt,
Als hij met smart aan het Oranje dacht;
Elk, in den boei van 't fransch geweld gevangen,
Liet daar zijn harp aan sombre wilgen hangen.

Psalm 137 *vs.* 1, *gevolgd.*
Bijbelvriend.

Napoleon in 't veld capabel,
Is voor de menschheid zeer coupabel.
Hij maakte Europa miserabel,
Als Caïn was elk mensch zijn Abel.
Ook 't plundren was hem agreabel,
Zijn roem-gestricht was niet durabel;
Hij bouwde, maar als die van BABEL.

G. Lenst.

2.) LUIFEL, voorgesteld door den heer Feider: — gevonden door de heeren, D H., J. A. B., J. Hesselfert *Bz.*, J. S Meulenhoff, W. Sypesteyn en W. Brouwer, te *Crommenie*; Jan Zwartsluys, te *Wormerveer*; Willem Rijk, F. C. Klingenspoor.

Verder is nog het volgende ingezonden:

Wat zit gij, knitzert! wegens tegenspoed te prullen?
Is 't waar, gelijk ge alom verhaalt,
Dat die gestadig, als een regen, op u daalt?
Wel zie hoe 't schoon gebouw der rette naast u praalt,
Er is een LUIFEL *voor, daar onder kunt gij schuilen.*

H. Meijer.

'K vond voor een LUIFEL *eens geschreven:*
„ Hebt gij in huis
„ Noch munt noch kruis,
„ Kom in, hier helpt men u door 't leven,
„ Hier houdt men klein-kantoor van geven."
Ik las het voor een pandjeshuis.

G. Lenst.

RAADSEL.

LACH (*): uitgegeven door W. Prins, in de *Zijp*: — gevonden door de heeren Anthony W—m——m, D. G. *Jr.*, Feider, J. Hesselfelt *Bz.*, W. Sijpesteyn en W. Brouwer, te *Crommenie*; C. F. Julius, Jan Zwartsluys, te *Wormerveer*; R. Sanders, Willem Rijk, W. Riems, H. W...., te *R*........; Pieter de Groot, J. de Wolff *Jsz.*

Verder zijn de volgende dichtmatige ontraadselingen ons toegekomen:

LACH wanneer gij vrolijk zijt.
LACH als afgunst u benijdt.
LACH als u verkwisters haten.
LACH, gaat schijnvriend u verlaten.
LACH ook bij een glaasje wijn. —
LACH zal 't raadselwoord hier zijn.

J. A. B.

*Hoe vaak volgt op een' morgen-*LACH,
*Een hartverscheurend avond-*ach!

J. Jansens.

Spaar uw fierheid, trotsche Laura;
waan niet dat ik om u kwijn;
Waarlijk niet: 'k wil wel beminnen,
maar, het moet genietend zijn,
Kus voor kus; dan, dit 's uw zaak niet;
u bevalt alleen 't geklag;
Daarom klaag 'k wel eens; maar weet ook
dat ik in mijn hart dan LACH.

H. Meijer.

Gelijk één oogenblik, somtijds, de diepste smart
In aangename vreugd verandert voor ons hart,
Zoo maakt één letter 't klagend ach,
Tot het zoo liefslijk woordje LACH.

G. P.

Bij al het voorgaande verdient het volgende eene plaats:

'K voldoe, wen ik slechts noem',
LACH, LUIFEL, BABEL, BLOEM;
Verwacht dan ook deez' keer
Van Idema niets meer.

(De overige in ons eerstvolgend stuk.)

(*) *Verscheidene ontraadselingen hierop ingezonden, doen ons bij herhaling, den liefhebberen vermanen, in alle gevallen de ontraadseling welke zij meenen gevonden te hebben, wel naauwkeurig aan de opgave te toetsen, namelijk aan ieder gedeelte derzelve afzonderlijk, alëer het gevondene te oordeelen voldoende te wezen: immers in dat toetsen ligt ook de leerzaamheid van 't* logogryph-, charade- *en* raadselspel.

AANVULLINGEN *der opgegevene* EINDRIJMWOORDEN;
ONDERWERP:
WIEGEZANG, VOOR EENE GELUKKIGE MOEDER.

Is mijn geluk niet groot!
Bij zuivre huwlijks-liefde,
Van mijnen echtgenoot,
Blijf ik bevrijd van 't leed dat menig andre griefde.
De vreugd woont bij ons in;
Niets kan ons heil bepalen:
Mijn kindren die 'k bemin,
Zie ik mij, als om strijd, op dankbaarheid onthalen:
Het oog op 't jongste wicht,
In zijnen wieg geslagen,
Volbreng 'k mijn' moeder-pligt.
*Zoo veel mij mooglijk is, met innig wel*behagen.

J. A. B.

(NB. *Men verwachte nog vele andere aanvullingen in ons eerstvolgend stuk.*)

NIEUWE OPGAVEN.

LOGOGRYPH (*).

Het moederwoord bestaat uit zes letteren, en beteekent het meervoudige van iets 't welk zeer nuttig is, dat trouwens ook tot gemak, en, in enkele gevallen, tot pracht gebruikt wordt. — De eerste letter er afgenomen, dan hebben menschen en dieren het. — Zonder de twee eerste letteren is 't eene plaats, op welke alle menschen eene onaangename betrekking hebben. — Als men er de drie eerste letteren afneemt, behoudt men den naam van een' boom. — De vier eerste letteren weggenomen zijnde, blijft er een *Hollandsch zamenvoegsel* over. — De drie eerste letteren van achteren af gespeld, maken een' verkorten vrouwennaam uit. — De tweede en derde letter van achteren af gespeld, geven den naam van een zeer nuttig maatschappelijk werktuig. — De tweede, derde en vierde letter van achteren af gelezen, maken een' verkorten hondennaam uit. — De tweede, derde, vierde en vijfde letter van achteren af gelezen, bekomt men den naam van iets waarop de mensch, doorgaans, buitensporig hovaardig is. — Voorts kan van dit moederwoord nog gezegd worden:

2. 3. 5. 6 *beveelt*;
Een vrouwenaam, verkort, zult gij dan ook ontdekken.
2. 3 *benevens* 1. *iets nuttigs mededeelt*;
Wee hem die het tot kwaad doet strekken.
6. 5. 3. 2 *te zaam*

(*) *De ingezondene* logogryph, *op 't woord* ZAKDOEK, *kan niet geplaatst worden, om dat de letter* K *tweemaal in het zelve voorkomt.*

Is weêr verkorte vrouwenaam.
Zoo ook 6. 5. 2 t' zaam genomen.
Hebt gij 4. 3 5 6 zoo weet,
Dat gij den naam dan hebt bekomen
Eens mans die naar zijn land zoo heet.

LOGOGRYPH-CHARADE (*).

Tweeledig is mijn naam,
Door mij ook zweeft uw land op wieken van de faam;
'K word in het veld getzeld; maar in de schuur geboren.
Mijn middel met mijn hoofd, doen u een' vischnaam hooren,
Van 't eerste deel geheel beroofd,
Ben 'k een aanwijzend woord, en blijf 't offchoon onthoofd,
Dit tweede aanwijzend woord van achtren af gelezen,
Is in het zangmuzijk; hoe moet mijn naam dan wezen?

CHARADES.

1.) *Wanneer mijn eerste zich in grooten nood bevindt,*
Komt mijn geheel te stade,
Terwijl mijn laatste, vroeg of spade,
Al woedend schat bij schat verslindt.
Twee deelen vormen mijn geheel,
Dat.... Neen, ik zwijg; 'k zei ligt te veel.

2.) Ik besta uit twee deelen; mijn eerste deel is de gemeenzame naam van zeker huisdier, mijn tweede is in het planteurijk aanwezig, en mijn geheel is een stad in het *Overijsselsche* gelegen.

RAADSEL.

Zes zusters zijn wij met elkaêr,
Men kan ons in den moestuin vinden:
Doch haalt men eenmaal ons van daar,
Helaas! dan zien we ons ras verslinden.
Geen sterfling heeft met ons genaê,
Wij zien ons van elkander rukken,
En ach! dan moeten wij weldra
Voor 't alvernielend slagtmes bukken.
Het geen we al verder ondergaan
Waar te akelig om te verhalen:
Vaak durft men zelfs wel onderstaan,
Koelbloedig ons tot gruis te malen.
Een tweeling is in ons geslacht,
En wilt ge ons een daarvan ontroven,
Zijn wij niet min in 't naauw gebragt:
Want dan zien we onzen gloed verdoven,
Of somtijds sluiten in een cel,
Waar wij pas ademhalen kunnen,
En bleev' 't hierbij zoo ging het wel;
Maar ner ens zien we ons rust vergunnen;
Want niet alleen dat wij in huis,
In kerk en schouwburg moeten wezen,
Maar ook in kroeg en armlijk kluis,
Wij leven dus in duizend vreezen,
En of wij zijn in ons geheel,
Of dat we eene onzer tweeling missen,
Veel goeds valt nimmer ons ten deel;
Wie zijn wij nu? — kunt gij dit gissen?

(*) Die, wegens *het kunstig iets, 't welk de vrouwen wel te baat nemen, offchoon 't niet zeer bevallig sta*, hebben wij ter zijde gelegd, dewijl dat *iets* niet zoodanig gespeld wordt als de heer inzender der *logogryph-charade* doet.

TOEGIFT, N°. 6.

VERVOLG der OPLOSSINGEN van het VOORSTEL, gedaan in het 10de D. 4de stuk.

De Heer P. Scheffers werkt als volgt:

Stel 't eene deel $= x$, zoo is, volgens 't voorstel,

$$\sqrt{400 + x^2} = 40 - x$$

$$400 + x^2 = 1600 - 80x + x^2$$

$$80x = 1200,$$

$$80) \quad x = 15, \text{ 't eene deel;}$$

dus $40 - 15 = 25$, 't andere ——

Met deze werkwijze komt overeen die van den heere M. Schröder.

Het volgende is die van den heere R........

Stel 't getal $40 = a$

———— $400 = b$

—— 't eene deel $= x$

Zoo is 't andere $= a - x$

En x^2 't quadraat van 't eene deel,

$a^2 - 2ax + x^2$ dat van 't andere.

Sub:

$$2ax - a^2 = b$$

$$2ax = b + a^2$$

$$2a) \quad x = \frac{b + a^2}{2a} \text{ 't eene deel.}$$

$$a - x = \frac{2a^2 - b - a^2}{2a} = \frac{a^2 - b}{2a}, \text{ 't andere deel.}$$

Hier uit volgt dezen

TELKUNSTIGE REGEL.

Quadrateer het gegeven getal; tel bij hetzelve op, en trek van 't zelve af het gegeven verschil der quadraten; deel het komende door tweemaal het gegeven getal, zoo komen u de begeerde deelen.

PROEVE.

40, 't gegeven getal.	40
40	40
1600	1600
400, 't verschil der quadraten. Add:	400 Sub:
$40 \times 2 = 80$) 2000 { 25, 't eene deel.	80) 1200 { 15, 't andere deel.

De heer Vride heeft het voorstel door de *valsche posities* verkiezen te bewerken, als volgt:

Stel de deelen te zijn 13 en 27
13 27

Zoo zijn de quadr: 169 en 729
169 *Sub.*

en derzelver verschil 560
dit moest zijn 400 *Sub:*

Komt dus + 160

Stel nu de deelen te zijn 17 en 23
17 23

Zoo zijn de quadraten 289 en 529
289 *Sub:*

en derzelver verschil 240
dit moest zijn 400 *Sub:*

komt dus minus 160

Werk voorts naar den regel als volgt.

13 + 160 | 320
17 — 160 |

2720 2080
2720 *Add:*

320 | 4800 | 0 } 15, voor 't kleinste deel,
40 *Sub:*

en 25 voor 't grootste.

(*Meer in ons eerstvolgende*)

NIEUW VOORSTEL.

Men heeft van zeker getal afgetrokken een vierkant-getal; van de rest het vierkant van dat vierkant-getal, en verder van het geen toen overbleef driemaal de som der gezegde aftrekfels, waarna men één overhield, vrage naar het eerste aftrekfel, en naar de drie aftrekfels; wanneer nog geopenbaard is dat vijfmaal het tweede aftrekfel en één, zoo groot is als het eerste aftrekfel.

P. R.

REGISTER
OP HET TIENDE DEEL.

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS,

INHOUDENDE:

Merkwaardige aanteekeningen wegens de

TIRANNIJ, OF GRUWELBEDRIJVEN DER FRANSCHEN,

sedert de revolutie in hun eigen land, in 1791.

Verder eene aaneengeschakelde geschiedenis van onzen tijd; aanmerkelijke zaken; staats-, historie- en natuurkundige aanteekeningen; het Kerknieuws der Luthersche gemeenten; *naamlijsten der geproclameerden en overledenen binnen* Amsterdam; *lijsten der openbare veilingen van heerlijkheden, hofsteden, landerijen, huizen, grafsteden en schepen, met de prijzen waarvoor dezelve verkocht zijn.*

VOORTS EEN UITGEZOCHT EN LEERZAAM

MENGELWERK,

bevattende:

Depts leve nsgeschiedenis van

MICHIEL DE RUITER;

land- en volkkundige aanteekeningen; bijdragen tot de taal-, dicht- en letterkunde; anecdoten, puntspreuken en vermaningen; logogryphen, logogryph-charades, charades, raadsels en vragen; eindrijmen, met en zonder bepaalde voorletters; en eindelijk een

STEL- en TELKUNDIG TOEGIFT.

TIENDE DEELS EERSTE STUK.

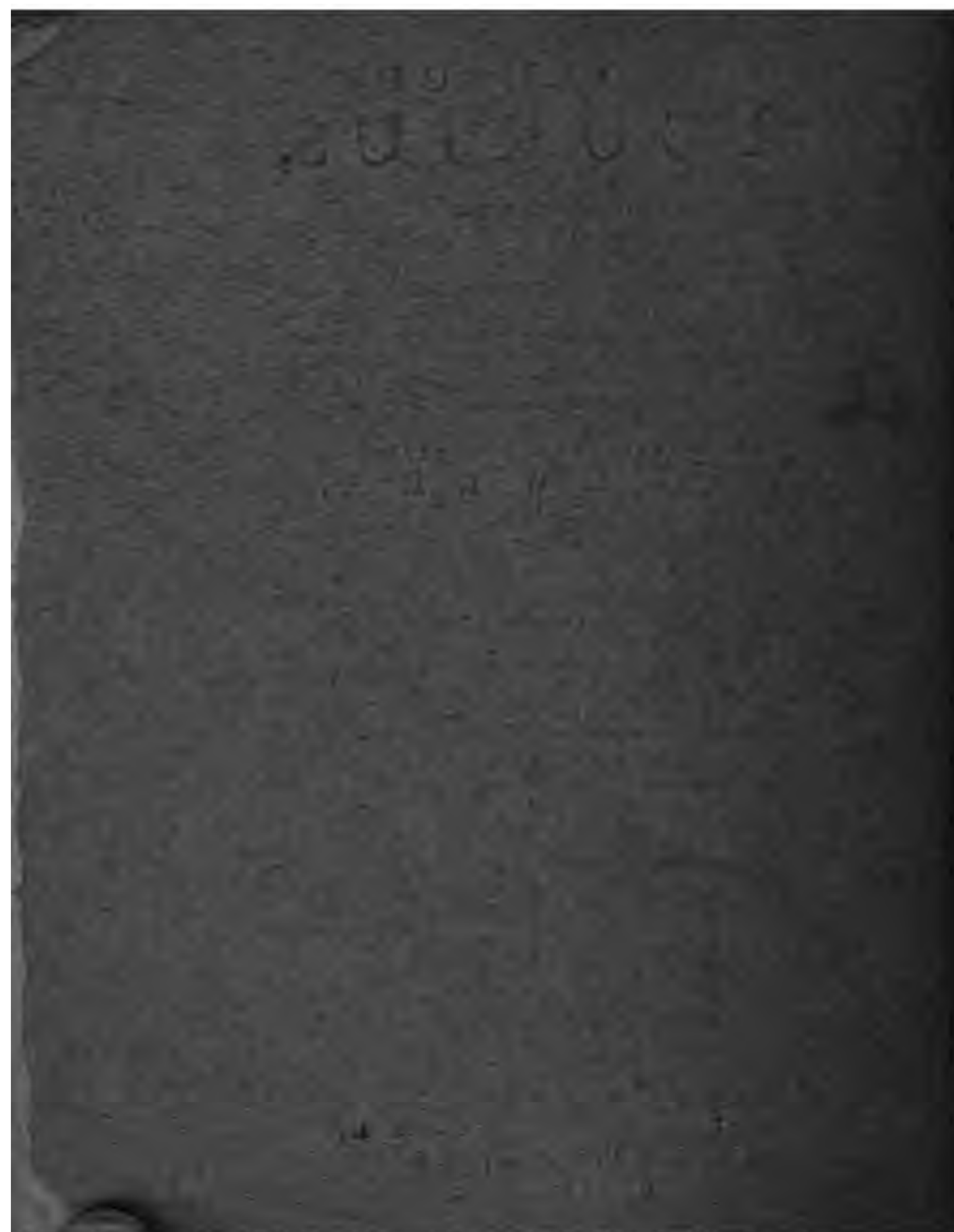

Te AMSTERDAM, bij

JAN RUYSENDAAL,

Boekdrukker, in de Gravenstraat, No. 1.

[illegible]

NB. Men verwachte de uitgave van dit [illegible] *Deels Tweede Stuk*, op Vrydag den 1 A[illegible] eerstkomenden.

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS,

INHOUDENDE:

Merkwaardige aanteekeningen wegens de
TIRANNIJ, en GRUWELBEDRIJVEN der FRANSCHEN,
sedert de revolutie in hun eigen land, in 1791.
Verder eene aaneengeschakelde geschiedenis van onzen tijd; aanmerkelijke zaken; staats-, historie- en natuurkundige aanteekeningen; het Kerknieuws der Luthersche gemeenten; *naamlijsten der geproclameerden en overledenen binnen* Amsterdam; *lijsten der openbare veilingen van heerlijkheden, hofsteden, landerijen, huizen, grafsteden en schepen, met de prijzen waarvoor dezelve verkocht zijn.*

VOORTS EEN UITGEZOCHT EN LEERZAAM

MENGELWERK,

bevattende:

Beknopte levensgeschiedenis van
MICHIEL DE RUITER;
land- en volkkundige aanteekeningen; bijdragen tot de taal-, dicht- en letterkunde; anecdoten, puntspreuken en vertalingen; logogryphen, logogryph-charades, charades, raadsels en vragen; eindrijmen, met en zonder bepaalde voorletters, en eindelijk een
STEL- en TELKUNDIG TOEGIFT.

TIENDE DEELS TWEEDE STUK.

Te AMSTERDAM, *bij*
JAN RUYSENDAAL,
Boekdrukker, in de [illegible], No. 4.
[illegible]

NB. Men verwachte de uitgave van ons *Ti*
Deels Derde Stuk, op Maandag den 2 M
eerstkomenden.

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS,

INHOUDENDE:

Merkwaardige aanteekeningen wegens de

TIRANNIJ, OF GRUWELBEDRIJVEN DER FRANSCHEN,

sedert de revolutie in hun eigen land, in 1791.

Voorder eene aaneengeschakelde geschiedenis van onzen tijd; aanmerkelijke zaken; staats-, historie- en natuurkundige aanteekeningen; het Kerknieuws der Luthersche gemeenten; *naamlijsten der geproclameerden en overledenen binnen* Amsterdam; *lijsten der openbare veilingen van heerlijkheden, hofsteden, landerijen, huizen, grafsteden en schepen, met de prijzen waarvoor dezelve verkocht zijn.*

VOORTS EEN UITGEZOCHT EN LEERZAAM

MENGELWERK,

bevattende:

Beknopte levensgeschiedenis van

MICHIEL DE RUITER;

Land- en volkkundige aanteekeningen; bijdragen tot de taal-, dicht- en letterkunde; anecdoten, puntspreuken en vertalingen; logogryphen; logogryph-charades, charades, raadsels en vragen; eindrijmen, met en zonder bepaalde voorletters; en eindelijk een

STEL- en TELKUNDIG TOEGIFT.

TIENDE DEELS DERDE STUK.

Te AMSTERDAM, bij

JAN RUYSENDAAL,

Boekdrukker, in de Gravenstraat, No. 4.

1826.

Bij de Drukker dezes wordt à 11 stuivers uitgegeven: *Gedachten over Openb. 9: vs. 1—11*, en verdere Prophetiën, voor zoo verre die eene bijzondere betrekking hebben tot de groote gebeurtenissen van dezen tijd; verrijkt met een *Bijvoegsel*, strekkende tot waarschuwing en opwekking der *Nederlandsche kerk*, en eene voorloopige aankondiging van het nabijzijnde Messiaansch [illegible]. Dit werkje wordt niet in commissie verzonden.

NB. Men verwachte de uitgave van des [illegible] *Deels Vierde Stuk*, op Vrydag den 1 July eerstkomenden.

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS,

INHOUDENDE:

Merkwaardige aanteekeningen wegens de

TIRANNIJ, OF GRUWELBEDRIJVEN DER FRANSCHEN,
sedert de revolutie in hun eigen land, in 1789:

Naamlijsten der geproclameerden en overledenen binnen Amsterdam; lijsten der openbare veilingen van heerlijkheden, hofsteden, landerijen, huizen, grafsteden en schepen, met de prijzen waarvoor dezelve verkocht zijn.

MITSGADERS

BOEK-BEOORDEELINGEN;

VOORTS EEN UITGEZOCHT EN LEERZAAM

MENGELWERK,

BEVATTENDE:

Beknopte levensgeschiedenis van

BEROEMDE MANNEN,

land- en volkkundige aanteekeningen; bijdragen tot de taal-, dicht- en letterkunde; anecdoten, puntspreuken en vertalingen; logogryphen, logogryph-charades, charades, raadsels en vragen; eindrijmen, met en zonder bepaalde voorletters; en eindelijk een

STEL- en TELKUNDIG TOEGIFT.

TIENDE DEELS VIERDE STUK.

Te AMSTERDAM, bij
JAN RUYSENDAAL,
Boekdrukker, in de Gravenstraat, No. 1.

NB. Men verwachte de uitgave van ons *Tiende Deels Vyfde Stuk*, op Dingsdag den 1 November eerstkomenden.

AMSTERDAMSCHE MERCURIUS,

INHOUDENDE:

Merkwaardige aanteekeningen wegens de

TIRANNIJ, OF GRUWELBEDRIJVEN DER FRANSCHEN,

sedert de revolutie in hun eigen land, in 1791.

Naamlijsten der geproclameerden en overledenen binnen Amsterdam; lijsten der openbare veilingen van heerlijkheden, hofsteden, landerijen, huizen, grafsteden en schepen, met de prijzen waarvoor dezelve verkocht zijn.

MITSGADERS

BOEK-BEOORDEELINGEN;

VOORTS EEN UITGEZOCHT EN LEERZAAM

MENGELWERK,

BEVATTENDE:

Beknopte levensgeschiedenis van

BEROEMDE MANNEN,

land- en volkkundige aanteekeningen; bijdragen tot de taal; dicht- en letterkunde; anecdoten, puntspreuken en verslingen; logogryphen, logogryph-charades, charades, raadsels en vragen; eindrijmen, met en zonder bepaalde voorletters; en eindelijk een

STEL- en TELKUNDIG TOEGIFT.

TIENDE DEELS VIJFDE STUK.

Te AMSTERDAM, bij

JAN RUYSENDAAL,

Boekdrukker, in de Gravenstraat, No. 4.

1815.

NB. Men verwachte de uitgave van ons *Tiende Deels Zesde Stuk*, op Woensdag den 1 Maart eerstkomenden.

AMSTERDAMSCHE
MERCURIUS,

INHOUDENDE:

Merkwaardige aanteekeningen wegens de
TIRANNIJ, OF GRUWELBEDRIJVEN DER FRANSCHEN,
sedert de revolutie in hun eigen land, in 1789.
Naamlijsten der geproclameerden en overledenen binnen Amsterdam;
lijsten der openbare veilingen van heerlijkheden, hofsteden, landerijen, huizen, grafsteden en schepen, met de prijzen waarvoor dezelve verkocht zijn.

METSGADERS

BOEK-BEOORDEELINGEN;

VOORTS EEN UITGEZOCHT EN EERBAAR

MENGELWERK,

BEVATTENDE:

Beknopte levensgeschiedenis van
BEROEMDE MANNEN,
land- en volkkundige aanteekeningen; bijdragen tot de taal-, dicht- en letterkunde; anecdoten, puntspreuken en vertalingen; logogryphen, logogryph-charades, charades, raadsels en vragen; eindrijmen, met en zonder bepaalde voorwerpen, en eindelijk een
STEL- en TELKUNDIG TOEGIFT.

TIENDE DEELS ZESDE STUK.

Te AMSTERDAM, bij
JAN RUYSENDAAL,
Boekdrukker, in de Gravenstraat, No. 4.
1815.

